KARL OVE KNAUSGÅRD
Lupta mea
CARTEA A CINCEA:
MAI SUNT ȘI ZILE CU PLOAIE
clasici
contemporani
LITERA

KARL OVE KNAUSGÅRD

Lupta mea

CARTEA A CINCEA: MAI SUNT ȘI ZILE CU PLOAIE

clasici contemporani
LITERA

PARTEA A ȘASEA

PARTEA A ȘAPTEA

clasici
contemporani
LITERA

Karl Ove Knausgård (n. 1968) este un scriitor norvegian cunoscut mai ales pentru cele șase romane autobiografice intitulate sugestiv *Lupta mea* (*Min kamp*). Născut în Oslo, scriitorul a crescut pe insula Tromøya, în Arendal și în Kristiansand, și a făcut studii de artă și literatură la Universitatea din Bergen. Knausgård a debutat în 1998 cu romanul *Ute av verden*, pentru care a primit Premiul pentru Literatură al Criticilor Norvegieni, acordat pentru prima dată unui roman de debut. Între 1999 și 2002, Knausgård a fost coeditor la *Vagant*, o revistă literară norvegiană fondată în 1988, pentru care a realizat interviuri extrem de interesante cu scriitorii Rune Christiansen și Thure Erik Lund. Al doilea roman, *En tid for alt* (2004), a fost la fel de bine primit de critică și a fost nominalizat la Premiul pentru literatură al Consiliului Nordic și la IMPAC Dublin Literary Award. Consacrarea a venit însă odată cu publicarea, între 2009 și 2011, a seriei de romane autobiografice însumând peste 3 500 de pagini, care a devenit unul dintre cele mai mari fenomene literare în Norvegia, cu peste 450 000 de exemplare vândute. În 2010, scriitorul a înființat o mică editură împreună cu Yngve Knausgård (fratele său) și cu Asbjørn Jensen.

Knausgård și soția sa, scriitoarea Linda Boström Knausgård, trăiesc în Österlen, Suedia, împreună cu cei patru copii.

KARL OVE KNAUSGÅRD

Lupta mea

CARTEA A CINCEA: MAI SUNT ȘI ZILE CU PLOAIE

Traducere din limba norvegiană
IOANA-ANDREEA MUREȘAN

LITERA®

Min kamp
Femte bok
Karl Ove Knausgård
Copyright © 2010 Karl Ove Knausgård & Forlaget Oktober as, Oslo
Toate drepturile rezervate

Această traducere a fost publicată
cu sprijinul financiar al NORLA.

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Lupta mea. Mai sunt și zile cu ploaie
Karl Ove Knausgård

Copyright © 2017 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii Redactor: Andreea Năstase
Corector: Cătălina Călinescu
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera
este coordonată de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Ove Knausgård, Karl
Lupta mea. Mai sunt și zile cu ploaie / Karl Ove Knausgård; trad.: Ioana-Andreea Mureșan. - București: Litera, 2017
ISBN 978-606-33-2294-5
ISBN EPUB 978-606-33-6361-0

I. Mureșan, Ioana-Andreea (trad.)

821.111(73)-31 = 135.1

PARTEA A ȘASEA

Cei paisprezece ani în care am locuit în Bergen, din 1988 până în 2002, s-au dus de mult, n-a mai rămas nimic în urma lor, nimic altceva decât episoade pe care poate și le amintesc diferiți oameni, câte-un gând răzleț și, desigur, tot ce se găsește în propria-mi amintire a acelor vremuri. Dar e surprinzător de puțin. Din miile de zile pe care le-am petrecut în acest orășel de pe coasta de vest, cu străzi înguste și scăldat de ploaie, au mai rămas doar câteva întâmplări și o mulțime de trăiri. Țineam un jurnal pe care l-am ars. Am făcut o serie de fotografii, din care am rămas cu douăsprezece; le țin într-o grămăjoară pe podea, lângă birou, împreună cu toate scrisorile pe care le-am primit în perioada aceea. Le-am frunzărit, am trecut prin ele, însă asta mă întristează de fiecare dată, a fost o perioadă atât de groaznică! Știam atât de puțin, voiam atât de mult, nu mi-a ieșit nimic. Dar în ce stare de spirit eram înainte de a merge acolo! Am dat o tură până la Florența cu Lars în vara aceea, am stat acolo câteva zile, am luat trenul mai departe înspre sud până la Brindisi, era atât de cald încât simțeam că fața îmi lua foc atunci când îmi scoteam capul prin fereastra deschisă a trenului. Noaptea la Brindisi – cer întunecat, case albe, o căldură aproape ca-n vis, mulțimi mari de oameni prin parcuri, peste tot tineri pe scutere, strigăte și zgomot. Ne-am dus la terminalul vaporului de Pireu și ne-am așezat la coadă împreună cu mulți alții, aproape toți tineri și cu rucsacuri în spate ca și noi. Erau 49 de grade la Rhodos. O zi la Atena – cel mai haotic loc în care am fost vreodată și năucitor de cald –, apoi am luat o barcă spre Paros și Antiparos, unde ne-am petrecut fiecare zi pe plajă și ne-am îmbătat cu tărie în fiecare seară. Într-o noapte am cunoscut niște norvegience cărora, pe când eu eram la toaletă, Lars le-a povestit că era scriitor și că urma să înceapă studiile la Academia de Scriere Creativă în toamna următoare. Tocmai discutau despre asta atunci când m-am întors. Lars m-a privit zâmbind. Ce făcea oare? Știam că îndruga tot felul de minciuni, dar cu mine de față? N-am zis nimic, dar m-am hotărât să-l țin la distanță pe viitor. Am plecat împreună spre Atena, eu rămăsesem fără un sfanț, Lars încă avea destui, s-a hotărât să ia avionul spre casă în ziua următoare. Stăteam pe o terasă, el mânca pui, bărbia îi strălucea de grăsime, eu beam un pahar cu apă. Ultimul lucru pe care-l voiam era să-i cer bani, și n-aș fi acceptat bani de la el decât dacă s-ar fi oferit să-mi împrumute. Dar nu a făcut-o, așa că am răbdat de foame. A doua zi a plecat la aeroport, iar eu am luat autobuzul până la marginea orașului, am coborât lângă o intrare pe autostradă și am început să fac autostopul. După doar câteva minute s-a oprit lângă mine o mașină de poliție, nu știau o boabă de engleză, dar am înțeles că era interzis să faci autostopul acolo, așa că am luat autobuzul înapoi spre centru și, cu ultimii bani, am cumpărat un bilet de tren spre Viena, o franzelă, o sticlă mare de cola și un cartuș de țigări.

Credeam că drumul va dura câteva ore, așa că am avut un șoc când mi-am dat seama că era vorba mai degrabă de două zile. În compartiment erau un băiat suedez de vârsta mea și două fete englezoaice cu vreo doi ani mai mari. Ne aflam tocmai în Iugoslavia când, prinzându-se că n-aveam nici bani, nici mâncare, s-au oferit să împartă cu mine ce aveau. Peisajul ce se vedea pe fereastră era atât de frumos, încât îl simțeam fizic. Văi și râuri, gospodării și sate, oameni îmbrăcați într-un fel care pe mine mă ducea cu gândul la secolul al nouăsprezecelea și care lucrau pământul așa cum se făcea pe atunci, cu cai și care, coase și pluguri. O parte din tren era sovietică: m-am plimbat seara prin vagoane, fascinat de literele străine, de mirosurile străine, de interiorul străin, de chipurile străine. Când am ajuns la Viena, una dintre cele două fete, Maria, a vrut să facem schimb de adrese, era atrăgătoare și, în mod normal, m-aș fi gândit că ar fi fost o idee să trec cândva prin Norfolk, poate să fim împreună și să locuiesc acolo, dar în ziua aceea, hoinărind pe străzile de la periferia Vienei, acest gând îmi era străin, încă mă gândeam la Ingvild, pe care o întâlnisem doar o dată – în primăvara aceea, de Paști –, dar cu care corespondasem după aceea; orice altceva pălea în comparație cu ea. O femeie blondă, cu figura serioasă, de vreo treizeci și ceva de ani, m-a dus până la o benzinărie de lângă autostradă, acolo am întrebat

nişte camionagii dacă aveau un loc şi pentru mine, unul dintre ei a dat din cap, avea în jur de cincizeci de ani şi tenul de culoare închisă şi era slab, cu ochi profund strălucitori, voia doar să mănânce mai întâi.

Am aşteptat afară în amurgul cald şi am fumat urmărind farurile care se succedau pe drum şi deveneau tot mai clare pe măsură ce se lăsa seara, înconjurat de freamătul traficului întrerupt din când în când de izbituri scurte, dar puternice de uşi, de vocile neaşteptate ale oamenilor ce se îndreptau către parcare, venind dinspre benzinărie sau intrând în ea. Înăuntru lumea mânca în linişte, fiecare în treaba lui, pe lângă câte o familie cu copii care se revărsa în jurul mai multor mese. Mă cuprinsese o exaltare mută; tocmai asta îmi plăcea mai mult decât orice, obişnuitul şi familiarul – şoseaua, staţia de benzină, cafeneaua – care de fapt nu era deloc familiar, peste tot ieşeau în evidenţă detalii diferite faţă de ceea ce ştiam eu. Şoferul a ieşit, mi-a făcut semn din cap, l-am urmat, m-am căţărat în vehiculul enorm, am lăsat rucsacul în spate şi m-am făcut comod. El a pornit motorul, toate au început să huruie şi să se scuture, farurile s-au aprins, am pornit încet, apoi cu viteză tot mai mare, dar încă ne mişcam greoi, până când am ajuns în siguranţă pe banda interioară a autostrăzii, moment în care şoferul s-a uitat la mine pentru prima dată.

– *Schweden?* m-a întrebat el.

– *Norwegen*, am zis eu.

– A, *Norwegen*!

Toată noaptea şi o bună parte din ziua următoare am stat lângă el. Am amintit câteva nume de fotbalişti – s-a entuziasmat mai ales de Rune Bratseth –, dar, de vreme ce nu ştia o boabă de engleză, ne-am rezumat la asta.

Mă aflam în Germania şi mi-era foarte foame, dar fără un ban în buzunar, nu puteam decât să fumez şi să fac autostopul şi să nu-mi pierd speranţa. A oprit un bărbat tânăr într-un Golf roşu – a zis că-l chema Björn şi că mergea departe; era uşor de discutat cu el şi spre seară, când a ajuns la destinaţie, m-a invitat la el acasă şi m-a servit cu müsli cu lapte, am mâncat trei porţii, mi-a arătat nişte poze din vacanţe – fusese cu fratele lui în Norvegia şi Suedia când era mic –, tatăl lor era nebun după Scandinavia, mi-a zis, de aici numele Björn. Pe frate îl chema Tor, a adăugat el clătinând din cap. M-a dus apoi până la autostradă, i-am dat caseta mea cu albumul triplu al celor de la The Clash, ne-am strâns mâinile, ne-am urat noroc, apoi m-am postat iarăşi lângă o intrare pe autostradă. După trei ore a oprit un ochelarist ciufulit şi bărbos într-un Citroën 2CV roşu, mergea în Danemarca, puteam să mă duc cu el tot drumul. Tipul părea interesat de mine, a devenit atent când a aflat că scriam, m-am gândit că poate era profesor, mi-a cumpărat mâncare la o cafenea, am dormit câteva ore, am ajuns în Danemarca, mi-a cumpărat din nou mâncare şi, când ne-am despărţit în cele din urmă, eram în centrul ţării, la doar câteva ore de Hirtshals, aproape acasă deci. Dar ultima parte a mers mult mai greu, făceam autostopul la nu ştiu câţi kilometri odată, la unsprezece seara nu ajunsesem mai departe de Løkken, aşa că m-am hotărât să înnoptez pe plajă. Am hoinărit de-a lungul unui drum îngust printr-o pădure pitică, ici-colo asfaltul era acoperit de nisip, în curând mi-au ieşit în cale dune de nisip, le-am urcat, apoi am văzut marea întinzându-se gri şi lucioasă în faţa mea, în lumina nopţii de vară scandinavă. De la un camping sau sat de vacanţă aflat la câteva sute de metri depărtare răsunau voci şi motoare de maşini.

Era bine să fii lângă mare. Să simţi mireasma slabă de sare şi adierea brizei pure. Era marea mea, eram aproape acasă.

Am găsit o adâncitură şi mi-am întins acolo sacul de dormit, m-am vârât în el, am tras fermoarul şi am închis ochii. Era neplăcut, oricine putea da peste mine, aşa aveam impresia, dar eram atât de extenuat după ultimele zile, încât m-am stins ca o lumânare pe care o suflase cineva.

M-am trezit din cauza ploii. Rece şi ţeapăn, m-am extras cu greu din sacul de dormit, mi-am luat pantalonii, am strâns totul şi m-am îndepărtat agale de ţărm. Era ora şase. Cerul

era cenușiu, burnița încet, aproape imperceptibil; cum înghețam, am iuțit pasul ca să mă încălzesc. Vocile din visul pe care-l avusesem nu-mi dădeau pace. Fratele tatălui meu, Gunnar, apăruse în el, sau mai degrabă mânia lui față de toată băutura pe care o dădusem pe gât și toate relele pe care le făcusem – îmi dădeam seama de asta în timp ce mă grăbeam prin aceeași pădure pitică prin care trecusem în ajun. Copacii erau nemișcați, suri sub pătura densă de nori, mai mult morți decât vii. Nisipul se adunase în movile printre ei, modelat în forme schimbătoare și imprevizibile, totuși mereu distincte, pe alocuri ca un râu de granule fine ce traversa asfaltul mai grosier.

Am ieșit pe un drum principal, am mers de-a lungul lui câțiva kilometri, mi-am dat jos rucsacul într-o intersecție și m-am apucat să fac autostopul. Nu mai erau mulți kilometri până la Hirtshals. Ce urma să se întâmple acolo nu aveam idee, nu-mi rămăsese nici un ban, așa că mi-era imposibil să iau feribotul către Kristiansand. Oare n-ar fi putut să-mi trimită o factură după călătorie? Oare șansa nu avea să-mi scoată în cale un suflet bun care să-mi înțeleagă situația?

O, nu. Stropii erau din ce în ce mai mari.

Din fericire, nu era frig, măcar atât.

Mi-am aprins o țigară, mi-am trecut mâna prin păr. Din cauza ploii, gelul de păr devenise lipicios, mi-am șters mâna de pantaloni, m-am aplecat și am scos walkmanul din rucsac, am scotocit printre puținele casete pe care le aveam cu mine, am ales *Skylarking* ale celor de la XTC, am pus-o în aparat și m-am ridicat.

Oare nu-mi apăruse în vis și un picior amputat? Ba da. Retezat chiar sub genunchi.

Am zâmbit. Apoi, când muzica a început să se reverse din căștile mici, m-au năpădit gânduri din perioada când apăruse albumul. Trebuie să fi fost în clasa a șasea. Dar mai mult îmi aminteam de casa din Tveit: stăteam pe scaunul de răchită, beam ceai și fumam ascultând *Skylarking*, îndrăgostit lulea de Hanne; Yngve, care era acolo cu Kristin; toate conversațiile cu mama.

Pe drum venea o mașină.

When Miss Moon lays down
And Sir Sun stands up
Me I'm found floating round and round
Like a bug in brandy
In this big bronze cup

Era o camionetă, cu numele firmei scris cu roșu pe capotă, probabil că era un muncitor în construcții în drum spre lucru, nici măcar nu mi-a aruncat o privire când a trecut în viteză pe lângă mine; și apoi piesa următoare a crescut parcă din prima – îmi plăcea la nebunie trecerea asta lină, ceva s-a înfiripat atunci în mine și am schițat câteva lovituri cu mâna prin aer în timp ce mă roteam în pași lenți de dans.

O altă mașină s-a ivit din vale. Am ridicat degetul mare. Și de data asta șoferul era un bărbat somnoros care nici măcar nu mi-a aruncat vreo privire. Era clar că mă aflam pe un drum cu mult trafic local. Dar nu puteau totuși să oprească? Să mă ducă și pe mine la un drum principal?

Abia după vreo două ore i s-a făcut cuiva milă de mine. Un neamț de vreo douăzeci și ceva de ani, cu ochelari rotunzi și o înfățișare severă, și-a tras Opelul mic pe dreapta, am fugit către el, am aruncat rucsacul pe scaunul din spate, care era deja plin de bagaje, și m-am așezat lângă șofer. Venea din Norvegia, mi-a zis, și mergea înspre sud, mă putea lăsa pe autostradă, nu era departe, dar spera să-mi fie cât de cât de ajutor.

– *Yes, yes, very good,* am spus. Geamurile se abureau tare, șoferul se apleca în față în timp ce conducea ca să șteargă parbrizul cu o cârpă. *Maybe that's my fault*, am adăugat.

– *What?* a zis el.

– *The mist on the window*, am spus.

– *Of course it's you*, a rostit el printre dinți.

„OK", m-am gândit, „dacă din ăsta mi-ești", și m-am lăsat pe spate în scaun.

M-a lăsat după douăzeci de minute lângă o benzinărie mare, unde m-am apucat să-i întreb pe toți pe care-i vedeam dacă nu mergeau la Hirtshals și dacă mă puteau lua și pe mine. Eram plouat și flămând, plin de jeg după atâtea zile pe drum, și multă vreme am primit numai refuzuri, până când un bărbat cu o dubă care mi-am dat seama că era plină de pâine și produse de panificație a zâmbit și a spus: „Poftim, haide, mă duc la Hirtshals". Tot drumul m-am gândit că aș fi putut să-i cer o pâine, dar n-am îndrăznit, am îngăimat doar că mi-era foame, însă el nu s-a prins.

Când îmi luam la revedere de la șofer în Hirtshals, un feribot era pe cale să plece. Am fugit spre casa de bilete cu rucsacul greu în spate, i-am explicat gâfâind situația vânzătoarei, nu aveam nici un ban, nu se putea să primesc totuși bilet și apoi să mi se trimită factura? Aveam pașaport, mă puteam legitima și eram bun platnic. Mi-a zâmbit prietenos și a clătinat din cap, nu se putea, trebuia să plătesc în numerar.

– Dar *trebuie* să ajung dincolo! am zis. Acolo *stau*! Și nu am nici un ban!

A scuturat din nou din cap.

– Îmi pare rău, mi-a răspuns, după care mi-a întors spatele.

M-am așezat pe o bordură în zona portului, cu rucsacul între picioare, și m-am uitat cum feribotul uriaș s-a desprins de chei și a plutit până a dispărut în zare.

Ce puteam să fac?

O posibilitate era să fac din nou autostopul către sud, înspre Suedia, și apoi să o iau în sus pe acolo. Dar nu era oare și o întindere de apă ce trebuia traversată?

Am încercat să vizualizez harta, să văd dacă era vreo legătură între Danemarca și Suedia pe undeva, dar nu găseam nici una. Ar fi trebuit s-o iau în jos către Polonia și apoi în sus prin URSS către Finlanda și de acolo în Norvegia, nu-i așa? Vreo două săptămâni de autostop deci. Și nu aveam nevoie de viză pentru țările din blocul estic? Pe de altă parte, puteam să merg la Copenhaga, era la doar câteva ore distanță, și să fac rost acolo de bani pentru feribotul către Suedia. Să cerșesc dacă era nevoie.

O altă posibilitate era s-o rog pe mama să-mi transfere bani către o bancă locală. N-ar fi fost nici o problemă, dar putea dura vreo două zile. Și nici nu aveam bani de telefon.

Am deschis încă un pachet de Camel și am privit mașinile care treceau încet, formând o nouă coadă, în timp ce am fumat trei țigări una după alta. Multe familii de norvegieni care fuseseră la Legoland sau la plajă în Løkken. Niște nemți în drum spre nord. Multe rulote, multe motociclete și, chiar în capăt, tirurile de marfă.

Mi se uscase gura; mi-am pus din nou walkmanul, vrând de data asta să ascult o casetă de la Roxy Music. Însă după a doua piesă muzica a început deja să sune fals, iar lumina bateriei pâlpâia, semn că era pe cale să se termine. M-am ridicat, mi-am luat rucsacul în spate și am pornit spre centru pe puținele și anostele străzi din Hirtshals. Din când în când mă rodea stomacul de foame. M-am gândit să intru într-o brutărie și să întreb dacă nu se puteau lipsi de o pâine, dar bineînțeles că mi-ar fi spus nu. Nesuportând gândul unui refuz atât de înjositor, m-am hotărât să îndur pentru când într-adevăr ajungeam la limită, așa că am luat-o din nou la pas către port. M-am oprit în fața unui fel de chioșc-cafenea, acolo puteam cel puțin să primesc un pahar de apă.

Vânzătoarea a încuviințat din cap și mi-a umplut un pahar la robinetul din spatele său. M-am așezat la fereastră. Era aproape plin înăuntru. Afară începuse din nou să plouă. Eu beam apă și fumam. După o vreme au venit la ușă doi băieți de vârsta mea, complet echipați de ploaie; și-au dat jos glugile și s-au uitat în jur. Unul dintre ei a venit spre mine: era liber? „*Of course*", am zis. Am început să vorbim, se pare că erau din Olanda, mergeau spre Norvegia și făcuseră tot drumul pe bicicletă. Au râs neîncrezători când le-am spus că

făcusem autostopul de la Viena fără nici un ban și că acum încercam să iau vaporul. „De aceea bei apă?“ a zis unul din ei, am dat aprobator din cap, apoi el m-a întrebat dacă nu voiam o cafea. Când am răspuns „*That would be nice*“, s-a ridicat și mi-a cumpărat una.

Am plecat odată cu ei, au spus că sperau să ne întâlnim la bord și au dispărut cu bicicletele lor; mi-am târât picioarele către zona cu tiruri și am început să-i întreb pe șoferi dacă nu voiau să mă ia cu ei, fiindcă nu aveam bani de vapor. Nu, nimeni nu voia, evident. În timp ce-și porneau unul după altul motoarele și se îmbarcau, eu m-am întors la cafenea și am stat să mă uit la feribotul care, încă o dată, s-a desprins încet de la chei și a devenit tot mai mic până când, după o jumătate de oră, a dispărut complet.

Ultimul feribot pleca seara. Dacă nu-l luam pe ăsta, trebuia să fac autostopul spre sud, către Copenhaga. Ăsta era planul. Pe când așteptam, am găsit manuscrisul în rucsac și am început să citesc. Scrisesem un capitol întreg în Grecia, în două dimineți înaintasem cu greu prin apă până la o insuliță și de acolo până la o altă insulă, cu pantofii, tricoul, caietul, stiloul, un volum broșat din *Jack* în suedeză și țigările într-o legătură pe care o țineam pe cap. Acolo, într-o scobitură din munte, stătusem singur cuc și scrisesem. Mă simțeam ca și cum ajunsesem în punctul în care voiam să fiu. Stăteam pe o insulă grecească, în mijlocul Mediteranei, și scriam la primul meu roman. În același timp, eram neliniștit, parcă nu *era* nimic acolo, doar eu, iar golul acesta l-am observat numai când mi-am dat seama că asta era totul și nimic mai mult. Așa era acolo, golul meu era totul; chiar și când citeam absorbit din *Jack* sau, aplecat peste caiet, scriam despre Gabriel, personajul meu principal, tot golul îl observam.

Din când în când plonjam în apa minunată, de culoare albastru-închis, dar după numai câteva mișcări mi-a trecut prin minte că poate erau rechini acolo. Știam că nu sunt rechini în Marea Mediterană, dar tot îmi veneau gândurile astea, așa că m-am cățărat pe mal ud leoarcă în timp ce bodogăneam, era o prostie, să-mi fie frică de rechini *acolo*, ce naiba, aveam șapte ani? Însă eram singur sub soare, singur în fața mării și complet pustiu. Mă simțeam de parcă aș fi fost ultimul om de pe pământ. În condițiile astea, nici cititul, nici scrisul nu mai aveau rost.

Totuși, când am citit capitolul despre ceea ce credeam că era un bar de marinari din portul Hirtshals, mi s-a părut bun. Faptul că fusesem acceptat la Academia de Scriere Creativă sugera că aveam talent, acum trebuia doar să-l demonstrez pe hârtie. Planul meu era să scriu un roman pe parcursul anului următor și să-l public în toamnă, în funcție de timpul necesar pentru tipărire și alte operațiuni.

Apă deasupra/apă dedesubt se numea.

După câteva ore, în amurgul ce abia mijea, am luat iarăși tirurile la rând. Unii șoferi dormitau în cabine, iar eu băteam în geamurile din lateral și îi vedeam cum tresăreau înainte fie să deschidă portiera, fie să coboare geamul ca să afle ce voiam de la ei. Nu, nu puteam să merg cu ei. Nu, nu mă luau. Nu, bineînțeles că nu, doar nu era să-mi plătească ei biletul?

La chei, feribotul era luminat puternic. Peste tot în jurul meu, oamenii porneau motoarele. Mașinile au început să înainteze încet, primele dispăreau deja prin gura deschisă în vintrele vasului. Eram disperat, dar mi-am zis că avea să fie bine până la urmă. S-a mai auzit vreodată de un tânăr norvegian care să fi murit de foame în vacanță sau să fi rămas împotmolit în Danemarca, nemaireușind să ajungă acasă?

Trei bărbați stăteau de vorbă în fața unuia dintre ultimele tiruri. M-am dus la ei.

– Salut, am zis. Ar putea unul dintre voi să mă ia și pe mine la bord? Știți, nu am bani de bilet. Și trebuie să ajung acasă. Și nici nu am mâncat de două zile.

– De unde ești? m-a întrebat unul în dialectul din Arendal.

– Arendal, am spus eu cu accent cât mai pronunțat posibil. Mai precis, din Tromøya.

– Nu mai spune! Și eu sunt tot de acolo!
– De unde?
– Din Færvik, a zis el. Și tu?

– Tybakken, i-am răspuns. Oare mă poți lua?
A încuviințat din cap.
– Urcă. Să stai ghemuit când ne îmbarcăm. N-o să fie nici o problemă.
Zis și făcut. Când am urcat la bordul vasului, m-am chircit pe podea, cu spatele la geam. După ce el a parcat și a oprit motorul, eu mi-am luat rucsacul în mână și am sărit jos pe punte. Ochii îmi erau umezi când i-am mulțumit. El a strigat după mine: „Hei, stai un pic!" În momentul în care m-am întors, mi-a întins o bancnotă daneză de cincizeci zicându-mi că nu avea ce să facă cu ea, pe când eu îi puteam găsi o întrebuințare.
M-am dus la cafenea și am mâncat o porție mare de chiftele. Feribotul începu să se miște. Aerul din jurul meu era plin de conversații însuflețite, era seară, eram pe drum. M-am gândit la șoferul meu. De obicei nu mă interesau genul ăsta de oameni, își irosiseră viața la volan, nu aveau educație, erau grași și plini de prejudecăți despre tot și toate și el nu făcea excepție, văzusem eu, dar ce naiba, acceptase să mă ia!

După ce mașinile și motocicletele au ieșit zgâlțâindu-se și huruind din feribot și s-au răspândit pe străzile din Kristiansand, a doua zi dimineața, orașul a rămas complet tăcut în urma lor. M-am așezat pe treptele stației de autobuz. Soarele strălucea, cerul era sus de tot, aerul deja cald. Păstrasem o parte din banii pe care-i primisem de la șoferul de tir, așa că puteam să-l sun pe tata să-mi anunț sosirea. Nu putea suferi vizitele neanunțate. Își cumpăraseră o casă la câteva zeci de kilometri, pe care o închiriau iarna și în care stăteau vara până când își reluau munca în nordul Norvegiei. Planul meu era să stau acolo câteva zile și să împrumut bani pentru biletul către Bergen, poate să iau trenul – așa era mai ieftin.
Era însă prea devreme să sun.
Am scos micul jurnal de călătorie pe care-l ținusem în ultima lună și am notat tot ce se întâmplase din Austria încoace. Am scris câteva pagini despre visul de pe plaja din Løkken – mă impresionase puternic, se cuibărise în mine ca o opreliște sau graniță de netrecut, m-am gândit că era o întâmplare importantă.

În jurul meu, frecvența autobuzelor sporise, abia trecea un minut fără ca un nou autobuz să se oprească și să-și dea jos călătorii. Mergeau la muncă, vedeam în ochii lor, aveau privirea goală a salariaților.
M-am ridicat și am dat o tură prin oraș. Strada pietonală Markens era aproape în întregime goală, doar câte-o siluetă o traversa în grabă. Câțiva pescăruși scormoneau în gunoiul de sub un tomberon căruia îi căzuse fundul. M-am trezit în fața bibliotecii – fusesem mânat de obișnuință, mă cuprinsese un sentiment de panică la fel ca pe vremea liceului, când umblam pe acolo, sentimentul că nu aveam o țintă și că toți vedeau asta, și întotdeauna rezolvam situația adăpostindu-mă în locul acela, unde puteai sta singur fără ca cineva să se întrebe ce făceai.
În fața mea se aflau piața și biserica gri de piatră cu acoperișul de aramă cu patină verde. Totul era mic și mohorât, Kristiansand era un orășel, vedeam asta foarte limpede acum, după ce fusesem în sudul Europei și văzusem cum stăteau lucrurile acolo.
Lipit de perete, pe cealaltă parte a străzii dormea un vagabond. Cu barba și părul lungi și cu hainele zdrențuite, arăta ca un sălbatic.
M-am așezat pe o bancă și mi-am aprins o țigară. Dar dacă el era cel care ducea viața cea mai bună? Făcea exact ce voia. Dacă voia să dea buzna undeva, o făcea. Dacă voia să se îmbete criță, o făcea. Dacă voia să hărțuiască trecătorii, o făcea. Dacă-i era foame, fura mâncare. OK, oamenii îl tratau ca pe un nimic sau ca și cum nu ar fi existat. Dar atâta vreme cât nu se sinchisea de ceilalți, asta nu conta.

Așa trebuie să fi trăit primii oameni înainte să se adune la un loc și să înceapă să cultive pământul, atunci când doar hoinăreau și mâncau ce găseau, dormeau unde aflau culcuș și fiecare zi era la fel ca prima sau ca ultima. Cel de aici nu avea nici casă la care să se întoarcă, care să-l țină în loc, nu avea nici o slujbă la care să meargă, nici program de respectat, iar dacă era obosit, se culca acolo unde se afla. Orașul era pădurea lui. Era mereu afară, pielea-i era bronzată și plină de riduri, părul și hainele, murdare.

Chiar dacă aș fi vrut, nu aveam nicicând să ajung ca el, o știam bine. Nu se putea să înnebunesc vreodată, să ajung vagabond, era de neînchipuit.

Un Volkswagen Camper vechi a oprit lângă piață. Un bărbat corpolent, îmbrăcat lejer, a coborât pe o parte, o femeie corpolentă, îmbrăcată lejer, a coborât pe cealaltă. Au deschis ușa din spate și au început să descarce cutii cu flori. Am aruncat țigara pe asfaltul uscat, mi-am luat rucsacul în spate și m-am dus din nou la stația de autobuz, de unde l-am sunat pe tata. Era prost dispus și iritat și mi-a zis că nu era momentul potrivit să vin, că aveau acum un copil mic, nu puteau să primească vizite anunțate atât de târziu. Trebuia să fi sunat înainte, atunci ar fi fost în regulă. Acum urmau să vină și bunica și un coleg. Am spus că înțelegeam, mi-am cerut scuze că nu sunasem înainte și apoi am închis telefonul.

Am stat o vreme gândindu-mă cu receptorul în mână, înainte să formez numărul lui Hilde. Mi-a zis că mă putea găzdui și că avea să vină să mă ia.

După o jumătate de oră eram împreună în Golful ei vechi, ieșind din oraș, cu geamul deschis și soarele bătându-ne în ochi. A râs și mi-a spus că miroseam îngrozitor, că trebuia să fac o baie când ajungeam. După aceea puteam sta în grădina din spatele casei, la umbră, iar ea urma să-mi servească micul dejun, aveam aerul că mi-ar fi prins bine.

Am stat la Hilde trei zile, suficient cât să-mi pună mama bani în cont, apoi am luat trenul spre Bergen. Circula după-masa, soarele inunda peisajul împădurit din Indre Agder, care-l primea în modurile sale felurite: apa din lacuri și râuri lucea, coniferele stufoase sclipeau, solul pădurii se înroșise, frunzele arborilor de foioase licăreau în puținele dăți când le scutura câte o adiere de vânt. În mijlocul acestui joc de lumină și culoare, umbrele se făceau încet tot mai mari și mai dese. Am stat multă vreme la geam în ultimul vagon, uitându-mă la detaliile peisajului ce dispăreau încontinuu, pe măsură ce le lăsam în urmă, pentru a fi înlocuite de altele noi care se succedau cu rapiditate, un râu de cioturi și rădăcini, costișe și copaci smulși din pământ, pâraie și garduri, ferme și tractoare apărând surprinzător pe niște pante destul de abrupte. Singurele constante erau șinele de tren pe care înaintam și cele două puncte luminoase în care soarele s-a reflectat tot drumul. Era un fenomen straniu. Arătau ca două globuri de lumină aparent nemișcate, mereu la aceeași distanță, în vreme ce trenul mergea cu mai mult de o sută de kilometri pe oră.

De mai multe ori pe parcursul călătoriei m-am întors să văd globurile de lumină. Mă făceau să mă simt bine, aproape fericit, ca și cum ar fi fost speranță în ele.

În rest, am stat la locul meu, am fumat și-am băut cafea, am citit câteva ziare, dar nici o carte, gândindu-mă că mi-ar fi putut influența proza, că riscam să pierd ceea ce mă ajutase să intru la Academia de Scriere Creativă. După un timp am scos scrisorile de la Ingvild. Le avusesem cu mine toată vara, începuseră să se subțieze acolo unde erau îndoite și le știam aproape pe de rost, dar degajau un fel de lumină, ceva bun și plăcut care mă inunda de fiecare dată când le citeam. Era ea, atât cea pe care mi-o aminteam din singura noastră întâlnire, cât și cea care se dezvăluia în scrisori, dar era și viitorul, necunoscutul care mă aștepta. Ea era diferită, era altceva, și în mod ciudat și eu deveneam diferit, deveneam altceva când mă gândeam la ea. Îmi plăcea mai mult de mine când mă gândeam la ea. Parcă gândul la Ingvild ștergea ceva în mine, lăsându-mi loc pentru un nou început sau ajutându-mă să merg mai departe.

Știam că ea era aleasa, văzusem asta numaidecât, dar poate nu gândisem, ci doar

simțisem că sufletul ei și felul ei de-a fi – îi ghicisem asta în ochi – înglobau ceva din care voiam să fac și eu parte sau de care să fiu aproape.

Ce era oare?

Ah, o conștiință de sine și o percepție a situației pe care râsul le făcea să dispară pentru o clipă, dar care apăreau din nou peste o clipă. Ceva calculat și poate chiar sceptic din firea ei, ce voia să fie convins, dar care se temea să nu fie amăgit. În acel ceva se găsea vulnerabilitate, dar nu slăbiciune.

Îmi plăcuse atât de mult să vorbesc cu ea și-mi plăcuse atât de mult să-i scriu! Faptul că spre ea mi se îndreptase primul gând a doua zi după ce ne cunoscuserăm nu însemna neapărat ceva, mi se întâmpla deseori asta, dar lucrurile nu se opriseră aici, de atunci mă gândisem la ea în fiecare zi, preț de patru luni.

Nu știam dacă și Ingvild simțea la fel. Probabil că nu, dar ceva din tonul scrisorilor ei îmi spunea că și ea era entuziasmată și atrasă de ceea ce se întâmpla.

*

La Førde, mama se mutase dintr-un apartament cu terasă într-un apartament la subsolul unei case din valea Angedalen, la zece minute de centru. Zona era frumoasă, cu pădure pe o parte și un câmp mărginit de un râu pe cealaltă, dar apartamentul era mic, studențesc, o cameră mare cu bucătărie și baie, asta era tot. Avea să stea acolo până când găsea ceva mai bun de închiriat sau chiar de cumpărat. Intenționasem să scriu cât timp stăteam cu mama, în cele două săptămâni înainte de a mă muta în sfârșit la Bergen; ea m-a sfătuit să ocup cabana unchiului ei, Steinar, care se găsea lângă căsuța veche de lemn de pe fâneața de deasupra fermei unde crescuse bunica. M-a dus acolo cu mașina, am băut împreună câte o cafea în fața căsuței, apoi ea s-a întors acasă, iar eu am intrat în cabană. Pereți de brad, podea de brad, tavan de brad și mobilă de brad. Câte un covor țesut, niște picturi banale. Un teanc de reviste într-un coș, o sobă, o bucătărie mică.

Am tras masa lângă singurul perete fără fereastră, am pus vraful de hârtii într-o parte, teancul de casete în cealaltă și m-am așezat, gata de lucru. Dar nu puteam scrie. Golul pe care-l simțisem prima dată pe insula de lângă Antiparos revenise, îl simțeam din nou, întocmai ca înainte. Lumea era goală, sau nimic, o imagine, și eu mă simțeam gol.

M-am culcat și am dormit două ore. Când m-am trezit, afară se lăsa amurgul. Lumina gri-albăstruie a serii se întindea ca un văl peste pădure. Gândul de a scrie încă îmi repugna, așa că în loc de asta m-am încălțat și am ieșit afară.

Se auzea murmurul cascadei din pădurea de deasupra, în rest era complet liniște.

Nu, se auzeau de undeva niște clopoței sunând.

Am coborât la cărarea de lângă pârâu și am urmat-o în sus spre pădure. Molizii erau mari și întunecați, stânca de sub ei era acoperită de mușchi, ici și colo se vedeau rădăcinile goale. Pe alocuri, arbori mici și firavi de foioase încercau să se înalțe spre lumină, în altă parte apăruseră luminișuri mici în jurul trunchiurilor căzute. De-a lungul pârâului pădurea se deschidea, bineînțeles, acolo unde apa se învolbura și se izbea de stânci și de pietre, acolo unde se arunca și se lovea de ele. Altminteri, totul era verde-închis din cauza acelor de brad. Îmi auzeam respirația, îmi simțeam bătăile inimii în piept, în gât și tâmple în timp ce urcam. Murmurul cascadei a devenit tot mai puternic, și în curând mă aflam pe un dâmb deasupra unui heleșteu mare, uitându-mă la stânca abruptă, golașă, peste care apa se revărsa cu putere la vale.

Era frumos, dar nu-mi făcea nici un bine, așa că am luat-o în sus prin pădure, pe lângă cascadă, și m-am cățărat pe stânca golașă, vrând s-o escaladez până în vârf, la câteva sute de metri deasupra mea.

Cerul era cenușiu, apa care curgea lângă mine era lucioasă și limpede ca sticla. Mușchiul pe care călcam era atât de ud, încât din el țâșneau stropi când călcam; peste câteva momente piciorul mi-a alunecat, scoțând la iveală piatra întunecată de dedesubt.

Dintr-odată, ceva a sărit chiar în fața picioarelor mele.

Înspăimântat, n-am putut face nici o mișcare. Parcă și inima mi se oprise.

O creatură mică, gri a zbughit-o într-o parte. Era vreun șoarece sau un șobolan mic.

Am râs stingherit. Mi-am continuat urcușul, dar sperietura pusese stăpânire pe mine: acum iscodeam cu neliniște pădurea întunecoasă, iar vălul constant de sunet țesut de cascadă, care îmi plăcuse până atunci, se transformase în ceva amenințător, împiedicându-mă să aud și altceva în afară de propria-mi respirație, așa că, după câteva minute, m-am întors și am luat-o din nou la vale.

M-am așezat lângă grătarul de piatră din fața căsuței și mi-am aprins o țigară. Cred că era unsprezece, poate unsprezece și jumătate. Căsuța arăta așa cum trebuie să fi arătat când lucra bunica acolo, în anii ’20–’30. Da, totul arăta mai mult sau mai puțin așa cum arătase atunci. Cu toate astea, totul era diferit. Era august 1988, eram optzecist, contemporan cu Duran Duran și The Cure, nu cu muzica la vioară și acordeon pe care o asculta bunicul atunci când, pe înserate, urca anevoie dealul alături de un prieten pentru a le curta pe bunica și pe surorile ei. Nu era locul meu acolo, simțeam asta cu toată ființa. Nu mă ajuta nici gândul că pădurea era de fapt o pădure din anii ’80, iar munții erau munți din anii ’80.

Atunci ce căutam acolo?

Voisem să scriu. Dar nu puteam, eram doar eu acolo, singur până în adâncul sufletului.

Când s-a terminat săptămâna și mama a apărut cu mașina pe aleea de pietriș, eu o așteptam pe trepte, cu rucsacul între picioare, fără să fi scris măcar un cuvânt.

– A fost bine? m-a întrebat ea.

– Da, da, i-am răspuns. Numai că nu am prea scris.

– Nu, a spus ea privindu-mă cercetător. Dar poate că ți-a prins bine să te odihnești puțin.

– Da, sigur, am zis în timp ce fixam centura de siguranță, apoi ne-am întors la Førde, unde ne-am oprit să cinăm la Hotelul Sunnfjord.

Am ocupat o masă la fereastră, mama și-a agățat geanta de scaun, după care ne-am îndreptat către bufetul din mijlocul sălii ca să ne servim. Era aproape gol înăuntru. Când ne-am așezat, fiecare cu o farfurie înainte, a venit la noi un chelner, eu am cerut o cola, mama o apă minerală Farris; după ce am rămas singuri, ea a început să vorbească despre planurile ei de a organiza la școală un curs de perfecționare în psihiatrie, care acum părea să se materializeze. Găsise chiar un spațiu potrivit – o școală veche, superbă, din câte spunea ea, aflată nu departe de școala sanitară. Avea suflet, zicea mama, o clădire veche din lemn, cu încăperi mari, tavane înalte, complet diferită de buncărul înghesuit de cărămidă în care ținea acum cursurile.

– Sună bine, am spus eu uitându-mă spre parcare, unde câteva mașini străluceau în bătaia soarelui.

Versantul de pe cealaltă parte a râului era complet verde, în afară de o parcelă care fusese dinamitată și pe care se înălța o casă ce părea să vibreze într-o multitudine de culori.

Chelnerul s-a întors, iar eu mi-am băut paharul cu cola dintr-o înghițitură lungă. Mama a adus vorba despre legătura mea cu Gunnar. Mi-a zis că, după cât se părea, aproape îl internalizasem și-l transformasem în supraeu, cel care-mi spunea ce puteam și ce nu puteam să fac, ce era rău și ce nu era.

Am pus deoparte cuțitul și furculița și m-am uitat la ea.

– Mi-ai citit jurnalul?

– Nu, nu jurnalul. Dar ai lăsat o carte pe care ai scris-o în vacanță. Tu ești de obicei deschis și-mi spui tot.

– Dar era un jurnal, mamă, am spus. Nu se citesc jurnalele altor oameni.

– Nu, normal că nu. Știu asta. Dar când l-ai lăsat pe masa din camera de zi, n-am avut impresia că voiai să-l ții ascuns.

– Dar ai văzut bine că era jurnal, nu?

– Nu, a zis ea. Era un jurnal de călătorie.

– OK, OK. A fost greșeala mea. N-ar fi trebuit să-l las acolo. Dar ce ziceai de Gunnar, că l-am internalizat? Ce-ai vrut să spui cu asta?

– Așa mi s-a părut din visul pe care-l descrii și din gândurile tale ulterioare.

– Da?

– Tatăl tău a fost foarte sever cu tine când erai copil. Apoi a dispărut brusc, și poate că ai avut impresia că puteai face ce vrei. Așa că ai două seturi de norme, dar ambele au venit din exterior. E vorba de a-ți stabili propriile limite. Trebuie să vină din interior, din tine însuți. Tatăl tău nu le avea, și poate de aceea a fost atât de confuz.

– Este, am corectat-o. Încă trăiește, din câte știu. În orice caz, am vorbit cu el la telefon acum o săptămână.

– Dar acum parcă l-ai pus pe Gunnar în locul tatălui tău, a continuat ea aruncându-mi o privire fugară. Asta nu are nimic de-a face cu Gunnar, e vorba de propriile tale limite. Însă acum ești matur, trebuie să descoperi tu singur.

– Păi tocmai asta încerc să fac ținând jurnalul, am spus. Dar dacă îl citește toată lumea, cum să mai descopăr și eu câte ceva?

– Îmi pare rău, a zis mama. Chiar nu credeam că-l vezi ca pe un jurnal. Nu l-aș fi citit niciodată dacă aș fi știut.

– Ți-am zis că-i OK. Luăm și desert?

Am stat de vorbă în camera ei până seara târziu, apoi am ieșit în hol, am închis ușa după mine, am luat salteaua gonflabilă rezemată de perete în baia mică, am întins-o pe podea, am așternut un cearșaf, m-am dezbrăcat, am stins lumina și m-am întins la somn. Abia o auzeam cum se mișca încet; din când în când, câte-o mașină trecea cu zgomot pe-afară. Mirosul de plastic al saltelei îmi amintea de copilărie, de excursiile cu cortul, de peisajele deschise. Timpurile se schimbaseră, dar sentimentul de expectativă era același. A doua zi urma să plec spre Bergen, marele oraș studențesc, să stau în apartamentul meu și să merg la Academia de Scriere Creativă. Serile și nopțile aveam să mă duc la Café Opera sau să merg la concertele unor trupe tari la Hulen. Era fantastic. Dar cel mai fantastic era faptul că Ingvild se muta în același oraș. Stabiliserăm să ne întâlnim, aveam numărul ei și urma să o sun când ajungeam.

Era prea bine ca să fie adevărat, mă gândeam eu în timp ce stăteam întins pe salteaua gonflabilă, plin de neliniște și de bucurie pentru ceea ce era pe cale să înceapă. M-am întors întâi pe o parte, apoi pe cealaltă, moment în care am auzit-o pe mama vorbind prin somn în camera de zi. „Da“, a zis ea. A urmat o pauză lungă. „Da, a spus din nou. Așa e.“ Pauză lungă. „Da. Da. Mhm. Da.“

A doua zi, mama m-a dus la Handelshuset, voia să-mi cumpere o geacă și pantaloni. Am găsit o geacă de blugi cu reverele din piele, nu arăta rău, și niște pantaloni verzi în stil militar, plus o pereche de pantofi negri. Apoi m-a dus la autobuz, mi-a dat bani de bilet și a rămas în fața mașinii, făcându-mi cu mâna în timp ce autobuzul ieșea din stație ca să intre pe șosea.

După câteva ore cu păduri, lacuri, munți vertiginos de înalți și fiorduri înguste, ferme și câmpuri, un feribot, o vale lungă și adâncă, în care autobuzul a coborât parcă într-o clipită din vârful unui versant, și un șir nesfârșit de tuneluri, a început să crească numărul caselor și indicatoarelor, se iveau tot mai multe zone locuite, apăreau clădiri industriale, garduri, benzinării, centre comerciale și blocuri pe ambele laturi ale șoselei. Am văzut un indicator către Școala de Business și m-am gândit că acolo mersese Mykle cu patruzeci de ani înainte, am văzut Spitalul de Psihiatrie Sandviken tronând ca o fortăreață la baza muntelui, iar pe partea cealaltă apa strălucea în soarele după-amiezii, cu iahturi și bărci ce se vedeau neclar prin ceață, cu insule și munți și cerul jos de deasupra Bergenului pe fundal.

Am coborât din autobuz la capătul vechiului chei Bryggen. Yngve era în schimbul de seară la Hotelul Orion, și eu urma să iau de acolo cheile de la apartamentul lui. Orașul era scufundat în toropeala pe care doar după-amiezile târzii de vară o aduc cu sine. Când și când trecea câte-o siluetă, abia mișcându-și picioarele, în pantaloni scurți și tricou, cu umbra lungă tremurând în urmă. Ziduri licărind în soare, frunze nemișcate în copaci, un iaht plecând din port cu un zgomot surd și catargele goale.

Recepția hotelului era plină de oameni, Yngve, prins cu treabă în spatele ghișeului, s-a uitat la mine și a spus că tocmai sosise un autobuz cu americani. „Vezi și tu, aici e cheia, ne vedem mai târziu, bine?“

Am luat autobuzul până la Danmarksplass și am urcat cei trei sute de metri până la apartamentul lui, am deschis ușa, am pus rucsacul în hol și-am stat locului o clipă, gândindu-mă ce să fac. Ferestrele dădeau spre nord și soarele bătea dinspre vest, apunând deasupra mării, astfel că încăperile erau întunecoase și reci. Mirosea a Yngve acolo. Am intrat în camera de zi și m-am uitat în jur, apoi m-am dus în dormitor. Era un poster nou pe perete, o fotografie nepământeană a unei femei goale, dedesubtul ei scria *Munch og fotografi*. Mai erau și poze făcute de el, câteva din Tibet, cu pământul roșu, strălucitor, o gașcă de fete și băieți zdrențăroși se lăsaseră fotografiați, cu privirile sumbre și străine. Într-un colț, lângă ușa glisantă, era chitara rezemată de amplificator. Pe el era o cutie mare de rezonanță. O pătură albă, simplă, de la Ikea și două perne transformaseră patul într-o canapea.

Îl vizitasem pe Yngve de mai multe ori în timpul liceului, și pentru mine camerele lui aveau ceva sacru, reprezentau ceea ce era el și ceea ce voiam eu să devin. Ceva aflat în exteriorul meu, în care urma să intru și eu într-o zi.

Acum eram aici, m-am gândit, și m-am dus în bucătărie ca să-mi fac niște tartine pe care le-am mâncat stând în picioare în fața ferestrei ce dădea spre casele vechi, muncitorești, înșirate până jos, la Fjøsangerveien. Pe partea cealaltă, catargul de pe Muntele Ulriken licărea în lumina soarelui.

Mi-a trecut prin minte că fusesem mult singur în ultima vreme. În afară de puținele zile în care fusesem mai întâi cu Hilde și apoi cu mama, nu mai avusesem companie de când îmi luasem rămas-bun de la Lars la Atena. Așa că eram nerăbdător ca Yngve să vină acasă.

Am pus un disc al celor de la The Stranglers și m-am făcut comod pe canapea cu unul din albumele lui de poze. Mă durea stomacul fără să știu de ce. Aveam un fel de poftă, dar nu de mâncare, ci de altceva.

Venise oare și Ingvild în oraș? Poate că stătea undeva într-unul din sutele de mii de apartamente din jurul meu?

Una din primele întrebări pe care mi le-a pus Yngve când a venit a fost cum mergeau lucrurile cu Ingvild. Nu-i spusesem multe, doar câteva cuvinte atunci când stătuserăm pe trepte mai devreme în vara aceea, atât, dar fusese suficient ca să înțeleagă că era ceva serios. Poate și că era important pentru mine.

I-am spus că venea în oraș cât de curând, că avea să locuiască în Fantoft și că urma s-o sun pentru a fixa o primă întâlnire.

– Poate că ăsta o să fie anul tău, a zis el. Iubită nouă, Academia de Scriere Creativă…

– Încă nu suntem iubiți.

– Nu, dar din câte-mi spui, e și ea interesată, nu?

– Poate puțin. Dar mă îndoiesc că sentimentul e la fel de puternic din partea ei.

– Poate deveni, numai să-ți joci bine cărțile.

– Măcar de data asta, nu?

– N-am zis asta, a spus el uitându-se la mine. Vrei un pic de vin?

– Da, sigur.

S-a ridicat și a dispărut în bucătărie, a revenit cu o carafă în mână, după care a intrat în baie. Am auzit un destupat și niște gâlgâieli, apoi ceva curgând, până când a ieșit cu carafa plină în mână.

– Din colecția 1988, a zis el. Dar e bunicel. Și e din plin.

Am luat o înghițitură. Era atât de acru, încât mi s-a strepezit limba.

Yngve a zâmbit.

– Bunicel? am spus.

– Gustul e relativ, firește. Trebuie să-l compari cu alte vinuri de casă.

Am băut o vreme fără să ne spunem nimic. Yngve s-a ridicat și s-a îndreptat către chitară și amplificator.

– Am mai scris niște piese de când ai fost ultima dată aici. Vrei să le auzi?

– Da, clar, am zis.

– Sau, mă rog, nu-s chiar piese, a spus el în timp ce-și fixa cureaua peste umăr. Sunt doar câteva riffuri, de fapt.

M-a cuprins o duioșie bruscă pentru Yngve văzându-l cum stătea acolo.

A pornit amplificatorul, s-a întors cu spatele către mine ca să acordeze chitara, a ajustat cutia de rezonanță și a început să cânte.

Duioșia a dispărut, căci piesa era bună, sunetul chitarei era amplu și maiestuos, riffurile melodioase și antrenante, părea un amestec între The Smiths și The Chameleons. Nu înțelegeam de unde i se trăgea talentul. Atât muzicalitatea, cât și dexteritatea lui erau mult peste ale mele. Era pur și simplu înzestrat, din primul moment, ca și cum așa ar fi fost întotdeauna.

Abia când a terminat și a pus chitara deoparte s-a întors către mine.

– Sună foarte bine, am zis.

– Crezi? a spus el așezându-se din nou pe canapea. Sunt doar câteva idei. Mi-ar trebui niște texte ca să aibă o formă finală.

– Nu înțeleg de ce nu cânți într-o trupă.

– Mai cânt câteodată cu Pål, dar nu mai știu pe nimeni care să se priceapă la muzică. Dar acum ești aici.

– Eu nu mă pricep la muzică.

– Dar poți să scrii niște texte, nu? Și știi să cânți și la tobe.

– Nu, am spus. Nu-s destul de bun. Dar aș putea scrie ceva. Mi-ar plăcea.

– Fă-o atunci, a zis el.

Se apropia toamna, mă gândeam în timp ce așteptam taxiul pe strada de lângă șirul lung de case lipite. Se simțea un fel de apăsare în noaptea luminoasă de vară, imposibil de localizat, dar de netăgăduit. Un semn ce prevestea ceva umed și întunecos și mohorât.

Taxiul a ajuns după câteva minute, am urcat, iar șoferul a condus într-o goană nebună până în Danmarksplass, pe lângă cinematograful mare și peste un pod, de-a lungul Parcului Nygård și până în centru, unde nu mai știam încotro s-o iau, străzile erau doar străzi, casele doar case, eu mă pierdeam în marele oraș, eram înghițit de el și-mi plăcea, pentru că asta mă revela pe mine însumi: bărbatul tânăr în drum spre marele oraș, plin de sticlă și beton și asfalt, oameni străini la lumina felinarelor și nenumărate ferestre și indicatoare. Mă treceau fiori pe spate în timp ce înaintam spre centru. Motorul huruia, luminile semaforului s-au schimbat din verde în roșu, ne-am oprit în dreptul unui loc care trebuie să fi fost stație de autobuz.

– Nu aici am fost data trecută? am întrebat eu făcând semn din cap către clădirea de pe cealaltă parte a drumului.

– Așa-i, a spus Yngve.

Aveam șaisprezece ani atunci, îl vizitam pentru prima dată; ca să pot intra, o ținusem de mână pe una dintre fetele din gașcă. Împrumutasem deodorantul lui Yngve, iar el, în minutele de dinaintea plecării, se pusese în fața mea, îmi suflecase mânecile la cămașă, îmi dăduse gelul lui de păr, mă urmărise în timp ce mă dădeam cu el și spusese: „Bine, să mergem“.

Acum aveam nouăsprezece ani și toate astea erau ale mele.

Am întrezărit lacul din mijlocul orașului, apoi am luat-o la stânga, pe lângă o clădire mare de beton.

– Asta e Grieghallen, a spus Yngve.

– Deci aici e, am zis.

– Și acolo e Mekka, a adăugat el, dând din cap către un magazin. E cel mai ieftin din oraș.

– Tu de acolo faci cumpărături?

– Când rămân fără bani, da. Oricum, asta e Nygårdsgaten. Îți amintești textul celor de la The Aller Værste: „Alergam în jos pe Nygårdsgata de parcă eram în Vestul Sălbatic“.

– Da, am zis eu. Dar „Disken“? „Am intrat în Disken, unde era al naibii de mare îmbulzeală“?

– Era discoteca de la Hotel Norge. Chiar acolo, în spate. Dar acum îi zice altfel.

Taxiul a tras la marginea trotuarului și a oprit.

– Am ajuns, a spus șoferul.

Yngve i-a întins o bancnotă de o sută, eu am coborât și m-am uitat în sus la reclama de pe clădirea lângă care ne aflam. *CAFÉ OPERA*, era scris cu roșu și negru pe un fundal alb. În vitrinele largi era plin de oameni, ca niște umbre printre flăcările mici și clare ale lumânărilor. Yngve a coborât pe partea cealaltă, i-a spus la revedere șoferului și a trântit ușa.

– Hai să mergem, a zis el. S-a oprit la intrare și a aruncat o privire în local. S-a uitat la mine: Nimeni cunoscut. Mergem sus.

Am urcat scările după el, apoi, trecând pe lângă niște mese, am ajuns la bar, care era poziționat exact în același fel ca la parter. Mai fusesem acolo, însă doar în trecere și în timpul zilei: acum era altceva. Toți clienții beau bere. Localul arăta aproape ca un apartament care fusese umplut cu mese și scaune și un bar în unghi ascuțit în mijloc.

– Uite-l pe Ola! a spus Yngve.

M-am uitat în direcția spre care arătase din cap. Ola, pe care-l întâlnisem o dată în vara aceea, stătea la o masă cu încă trei. A zâmbit și ne-a făcut semn cu mâna. Ne-am dus către el.

– Caută un scaun, Karl Ove, să ne așezăm aici, a zis Yngve.

Era un scaun lângă pian, în capătul celălalt al sălii, m-am dus acolo și l-am luat, simțindu-mă de parcă aș fi fost în pielea goală. Oare așa se făcea? Puteam să-l car așa prin local? Unii se uitau la mine, erau studenți, obișnuiți de-ai barului, și m-am înroșit, dar nu aveam de ales, așa că am cărat scaunul până la masa la care Yngve se așezase deja.

– El e fratele meu mai mic, Karl Ove, a spus el. O să înceapă cursurile la Academia de Scriere Creativă.

A zâmbit când m-a prezentat. Am văzut în treacăt privirile celor trei pe care nu-i cunoșteam, două fete și un băiat.

– Deci tu ești celebrul frate mai mic, a zis una dintre fete. Avea păr blond și ochi mici, care aproape că nu se mai vedeau când zâmbea.

– Kjersti, a spus ea.

– Karl Ove, am zis.

Cealaltă fată avea părul negru tuns paj, cu breton, un ruj roșu intens și haine negre. S-a

prezentat, apoi cel care stătea lângă ea – un tip timid cu păr blond-roșcat și ten palid – a făcut la fel în timp ce-mi zâmbea larg. Le-am uitat numele în clipita următoare.

– Vrei o bere? m-a întrebat Yngve.

Voia să plece și să mă lase singur acolo?

– Da, sigur, am zis.

El s-a ridicat. Eu m-am uitat la masă. Dându-mi seama că puteam fuma, am scos pachetul de tutun și am început să rulez.

– Ai f-fost la R-Roskilde? m-a întrebat Ola.

El era primul bâlbâit pe care-l cunoscusem de pe vremea grădiniței. N-ai fi crezut când te uitai la el. Avea ochelari negri în stil Buddy Holly, păr castaniu, trăsături regulate ale feței și, chiar dacă nu se îmbrăca astfel încât să iasă în evidență, avea totuși ceva care, la prima noastră întâlnire, mă dusese cu gândul la membrul unei trupe de rock. La fel și acum. Avea o cămașă albă, blugi negri și o pereche de pantofi negri cu vârful destul de ascuțit.

– Da, am zis eu. Dar n-am văzut multe trupe.

– De ce n-nu?

– Se întâmplau atâtea alte lucruri acolo.

– Da, îmi î-închipui, a spus Ola zâmbind.

Nu trebuia să stai mult cu el până să-ți dai seama că era bun la suflet. Mă bucuram că era prietenul lui Yngve, iar bâlbâiala, care mă deranjase data trecută – avea Yngve prieteni care se bâlbâiau? –, nu mai părea la fel de importantă acum, când vedeam că fratele meu mai avea și alți prieteni. Nici unul nu făcea caz de bâlbâială, nici cu indulgență, nici cu condescendență, iar ceea ce simțeam eu când deschidea gura – că situația în sine, faptul că el se bâlbâia și eu trebuia să ignor asta, era atât de evidentă și de neplăcută, oare nu-și dădea seama că nu mă puteam gândi la altceva în timp ce vorbea? – nu se citea pe fețele lor.

Yngve mi-a pus berea în față și s-a așezat.

– Și ce scrii tu? m-a întrebat fata cu părul brunet. Poezie sau proză?

Și ochii îi erau închiși la culoare. Exista fără îndoială o anume rezervă în atitudinea ei.

Am luat o înghițitură zdravănă de bere.

– Acum lucrez la un roman, am zis. Dar sigur o să facem și poezie. Din asta nu am prea scris, dar poate că o să trebuiască… he-he!

– Nu tu aveai o emisiune la radio și din astea? a intervenit Kjersti.

– Și o rubrică în ziarul local, a adăugat Yngve.

– Ba da, am spus. Dar e ceva vreme de-atunci.

– Și despre ce-i romanul tău? a vrut să știe bruneta.

Am ridicat din umeri.

– Despre tot felul de lucruri. E un fel de amestec între Hamsun și Bukowski, aș zice. Ai citit ceva de Bukowski?

Ea a scuturat din cap și a întors capul să vadă cine urca scările.

Kjersti a râs.

– O să-l aveți profesor pe Hovland, ți-a spus Yngve? E formidabil!

– Da, am zis.

A urmat o pauză scurtă. Ieșind din centrul atenției, m-am lăsat încet pe spate în timp ce restul discutau. Se știau de la secția lor, studii media, și despre asta vorbeau. Nume de profesori și teoreticieni, titluri de cărți, discuri și filme au trecut o vreme prin aer dintr-o parte și din alta a mesei. În timp ce stăteau de vorbă, Yngvse a scos un portțigaret, a înfipt o țigară în el și a început să fumeze cu mișcări pe care însăși prezența portțigaretului le făcea să pară studiate. Am încercat să nu mă uit la el, m-am prefăcut că nu observam

nimic, așa cum făceau și ceilalți.

– Încă o bere? am întrebat în schimb, iar când el a încuviințat din cap, m-am dus la bar.

Unul dintre barmani era lângă dozatorul de bere, pe partea opusă, și celălalt punea o tavă cu pahare într-o deschizătură care mi-am dat seama că era un ascensor de bucătărie.

Ce nemaipomenit, un lift mic care transporta tot felul de lucruri între etaje!

Barmanul de lângă dozatorul de bere s-a întors parcă în reluare, eu am ridicat două degete, dar el n-a zis nimic, pur și simplu s-a răsucit la loc. Când celălalt barman și-a întors fața spre mine, m-am aplecat ușor peste tejghea ca să-i dau de înțeles că voiam să comand.

– Da? a zis el.

Avea un prosop alb peste umăr și un șorț negru peste o cămașă albă, favoriți lungi și ceva ce semăna a tatuaj pe gât. Până și barmanii arătau bine în orașul ăsta.

– Două beri, am spus.

Ținea cu o singură mână cele două pahare, fiecare sub câte un dozator, în timp ce-și rotea privirea prin bar.

O figură cunoscută s-a ivit din partea cealaltă, era prietenul lui Yngve, Arvid, cu alți doi, și cu toții s-au îndreptat către masa fratelui meu.

Primul barman a pus două halbe de jumătate de litru pe tejghea.

– Șaptezeci și patru de coroane.

– Dar am comandat la el! am spus eu arătând din cap către celălalt.

– Tocmai ai comandat două la mine. Dacă ai comandat două și la el, trebuie să plătești pentru patru.

– Dar n-am destui bani.

– Și atunci să arunc berea? Trebuie să fii atent când faci o comandă. O sută patruzeci și opt de coroane, te rog.

– Stai un pic, am zis eu, după care m-am dus la Yngve. Ai bani? l-am întrebat. Ți-i dau înapoi când îmi primesc creditul de studii.

– Nu trebuia să-mi faci tu cinste?

– Ba da…

– Ține, a zis el întinzându-mi o bancnotă de o sută.

Arvid s-a uitat la mine.

– A, tu erai!

– Da, am spus schițând un zâmbet. Nu știam exact ce să fac, până la urmă am arătat înspre bar, am murmurat: Trebuie să… și apoi m-am dus să plătesc.

Când m-am întors, se așezaseră la altă masă.

– Ai cumpărat *patru* beri? a zis Yngve. De ce?

– Așa s-a nimerit, am spus. O încurcătură cu comenzile.

*

În dimineața următoare a plouat. Am rămas în apartament toată ziua, în timp ce Yngve era la serviciu. Poate din cauza întâlnirii cu colegii lui de facultate sau poate doar din cauză că se apropia începutul școlii, în orice caz, m-am panicat brusc, nu mai eram bun de nimic și în curând aveam să stau cot la cot cu ceilalți studenți, care probabil că erau mult mai experimentați și mult mai buni, scriind texte, citindu-le cu voce tare și primind evaluări.

Am luat o umbrelă de pe raftul cuierului, am deschis-o și am pornit în pas alert la vale, prin ploaie. Din câte-mi aminteam, era o librărie în Danmarksplass. Da, așa era. Am deschis ușa și am intrat, nu era picior de om înăuntru; vindea mai mult birotică, așa părea, dar avea și câteva rafturi cu cărți peste care mi-am aruncat privirea, cu umbrela ce picura în mână. Aveam foarte puțini bani, așa că am ales o ediție de buzunar, *Foamea* de Hamsun. A costat 39,50 coroane, am mai rămas cu douăsprezece, cu care am cumpărat o pâine bună

de la brutăria din mica piață din spate. Am hoinărit apoi pe dealuri prin ploaia care, alături de pătura grea și întunecoasă de nori, schimba întreg peisajul, parcă închizându-l în sine. Apa șiroia pe geamuri și pe capotele mașinilor, scurgându-se din streșini la vale, unde forma dâre ca niște brazde de plug. Apa curgea în șuvoaie pe lângă mine pe măsură ce urcam anevoie panta, în timp ce ploaia ropotea pe umbrelă, iar plasa cu pâinea și cartea mi se loveau de șold la fiecare pas.

Am intrat în apartament. Lumina era slabă, în colțurile cele mai îndepărtate de ferestre era întuneric, dar toată mobila și toate lucrurile își făceau simțită prezența. Era imposibil să te afli acolo fără să-l simți pe Yngve, personalitatea lui parcă pătrunsese în fiecare detaliu al încăperilor. Când mi-am tăiat câteva felii din pâinea proaspătă pe blatul din bucătărie și am luat margarină și brânză, m-am întrebat ce fel de atmosferă ar fi radiat camera mea dacă ar fi fost cineva căruia să-i pese de asta. Yngve fusese cel care-mi găsise o garsonieră, știa o fată care urma să plece pentru un an în America de Sud; ea locuia în zona Sandviken, pe strada Absalon Beyer, și puteam sta acolo până vara următoare. Eram norocos, majoritatea studenților nou-veniți locuiau la început într-un cămin, fie în Fantoft, unde tata avusese o cameră în perioada studiilor când eram mic, fie în Alrek, unde Yngve locuise în primele șase luni. Nu te băga nimeni în seamă dacă stăteai la cămin, știam eu, grozav era să stai în centru, ideal în apropiere de piața Torgalmenningen, dar și în Sandviken era bine.

Am mâncat, am strâns masa și m-am așezat să citesc în camera de zi cu o țigară și o ceașcă de cafea. De obicei citeam repede, devoram paginile fără să mă preocupe felul în care erau scrise, ce tehnică sau ce limbaj folosise autorul, singurul lucru care mă interesa era acțiunea, care mă acapara cu totul. De data asta am încercat să citesc încet, frază cu frază, să fiu atent la conținutul lor și, dacă ceva mi se părea important, să subliniez cu creionul pe care-l țineam în mână.

Încă de pe prima pagină am descoperit ceva. Era acolo o schimbare de timp verbal. Mai întâi folosise trecutul, apoi trecuse brusc la prezent, după care se întorsese la trecut. Am subliniat asta, am pus cartea deoparte și am luat o foaie de pe biroul din dormitor. Odată întors pe canapea, am notat:

Hamsun, Foamea, Notițe, 14.8.1988
Începe cu generalități, despre oraș. Perspectiva e una distantă. Apoi personajul principal se trezește. Trece de la trecut la prezent. De ce? Pentru a face totul mai intens, probabil.

Afară turna cu găleata. Vacarmul traficului de pe Fjøsangerveien se auzea aproape ca un ocean. Am continuat să citesc. Povestea era frapant de simplă. Personajul se trezește în camera lui, coboară scările în liniște, fiindcă nu și-a plătit chiria de ceva vreme, și iese în oraș. Nu se întâmplă nimic deosebit, doar rătăcește de colo colo și îi e foame și se gândește la asta. Și eu puteam scrie exact la fel. Cineva se trezește într-o garsonieră și iese. Dar trebuie să aibă o chestie, ceva aparte, cum ar fi, de exemplu, faptul că i-e foame. Despre asta era vorba. Dar ce putea fi?

Scrisul nu era nici o vrăjitorie. Trebuia doar să găsești o chestie, așa cum făcuse Hamsun.

Grija și neliniștea mi s-au evaporat parțial când m-am gândit la asta.

Când Yngve s-a întors acasă, dormeam pe canapea. M-am ridicat în momentul în care am auzit ușa și mi-am frecat fața cu mâinile de câteva ori, dintr-un motiv sau altul nu voiam să se vadă că dormisem în miezul zilei.

L-am auzit punând rucsacul pe podeaua din hol, apoi și-a atârnat geaca în cuier și m-a salutat în treacăt în drum spre bucătărie.

Mai văzusem expresia aceea închisă. Nu voia să aibă de-a face cu nimeni, cu atât mai puțin cu mine.

– Karl Ove? a strigat el după un timp.

– Da? am răspuns.

– Hai aici un pic.

Am făcut cum îmi zisese, oprindu-mă în fața ușii.

– Cum ai tăiat de fapt din brânză? Nu trebuie să tai felii așa de groase. Să-ți arăt eu cum se face?

A pus feliatorul pe brânză și a tăiat o felie.

– Uite. Vezi cât de ușor e să tai felii subțiri?

– Da, am spus eu, dând să plec.

– Încă ceva, a zis el.

M-am întors încă o dată.

– Când mănânci aici, trebuie să strângi firimiturile. Nu vreau să fiu nevoit să curăț după tine.

– Nu, am spus eu, după care am intrat în baie. Aveam lacrimi în ochi și mi-am clătit fața de câteva ori cu apă rece, m-am șters, am mers în camera de zi, m-am așezat și am început să citesc *Foamea* în timp ce-l auzeam cum mănâncă în bucătărie, cum strânge și cum se duce în dormitor. După o vreme s-a făcut liniște deplină și mi-am dat seama că adormise.

Un episod asemănător a avut loc și a doua zi, de data asta s-a enervat că nu ștersesem podeaua din baie după ce făcusem duș. S-a răstit la mine de vreo două ori, ca și cum s-ar fi aflat la un nivel superior. Fără să comentez, am pus capul în pământ și am făcut cum îmi ceruse, dar clocoteam de furie. Mai târziu în aceeași zi, când ne întorceam de la cumpărături și am închis portiera într-un fel care i s-a părut prea tare – „Trebuie să trânțești ușa în halul ăsta? Nu poți să fii puțin atent? Nu-i mașina mea!“ –, am explodat.

– Termină, nu-mi mai spune ce să fac, auzi? am strigat. Nu mai suport! Mă tratezi ca pe un mucos! Mă iei tot timpul la rost!

S-a uitat scurt la mine, legănând în mână cheile mașinii.

– Înțelegi? am zis eu cu ochi scăpărători.

– N-o s-o mai fac niciodată, a spus el.

Și nici nu a mai făcut-o vreodată.

Am ieșit de mai multe ori în săptămâna aceea, și de fiecare dată se întâmpla același lucru: Yngve întâlnea persoane pe care le știa, mă prezenta spunând că eram fratele lui și că urma să încep cursurile la Academia de Scriere Creativă. Asta îmi dădea un avantaj, eram deja cineva, nu trebuia să demonstrez acest lucru, dar în același timp făcea lucrurile mai dificile, căci trebuia să mă ridic la înălțimea așteptărilor. Să spun ceea ce ar fi spus un scriitor în devenire, ceva ce nu le trecuse niciodată prin minte. Dar nu mergea așa. Se gândiseră la toate, cu toții știau mai multe decât mine, da, atât de multe, încât mi-am dat seama că lucrurile pe care le spuneam și gândeam erau lucrurile pe care le spuseseră și gândiseră cu o bună bucată de timp înainte și pe care le lăsaseră în urmă.

Totuși, îmi plăcea să beau cu Yngve. Înflăcărarea creștea în amândoi după câteva halbe, tot ceea ce ridica o barieră între noi în timpul zilei – tăcerea ce se putea ivi oricând, iritarea ce se putea instala, faptul că dintr-odată nu mai găseam puncte comune, deși erau atât de multe –, toate astea dispăreau în entuziasmul tot mai intens, căruia i se asocia o căldură plăcută: ne uitam unul la altul și știam cine eram. Mergeam prin oraș pe jumătate beți, urcam dealurile până la apartament, nimic nu era periculos, nici măcar tăcerea, în jurul nostru lumina felinarelor strălucea pe asfaltul lucios, taxiurile goneau întunecate pe lângă noi, din când în când vedeam un bărbat sau o femeie sau alți tineri care fuseseră în oraș, și puteam să mă uit la Yngve, care mergea ușor aplecat în față, întocmai ca și mine, și să-l întreb: „Cum mai e cu Kristin, ai reușit s-o uiți?“ Iar el putea să se uite la mine și să răspundă: „Nu, n-o s-o uit niciodată. Nimeni nu se poate compara cu ea“.

Burnița, norii ce se precipitau deasupra noastră, reflectând luminile orașului, fața

serioasă a lui Yngve. Mirosul puternic de gaze de eșapament care mi-am dat seama că persista peste Danmarksplass. Motoreta cu doi adolescenți oprită la semafor; el, care conducea, cu piciorul pe asfalt, ea, care stătea în spate, cu brațele strâns în jurul lui.

– Îți amintești când Stina a terminat-o cu mine? am zis.
– Nu prea, a spus el.
– Mi-ai cântat The Aller Værste. „Toate trec, toate pier."
S-a uitat la mine și a zâmbit.
– Serios?

Am încuviințat din cap.
– E valabil și pentru tine acum. Va trece. Apoi te vei îndrăgosti tot așa de alta.
– Câți ani aveai atunci? Doisprezece? Nu e chiar același lucru. Kristin era iubirea *vieții* mele. Și am doar o singură viață.
Nu i-am răspuns nimic. Am urcat dealul pe cealaltă parte a vechiului șantier naval Verftet, apoi am luat-o la stânga pe lângă clădirea imensă de cărămidă roșie care știam că era o școală.
– Dar m-am ales cu ceva din asta, a adăugat el. De când nu-mi mai pasă de alte fete, au devenit brusc interesate de mine. Nu-mi pasă câtuși de puțin, și *atunci* le pot avea.
– Știu că așa se face, am spus. Problema mea e că nu reușesc să nu-mi pese. Ingvild, de exemplu. Devin atât de al dracu' de agitat când ne întâlnim, încât nu reușesc să scot o vorbă. Apoi ea crede că eu *sunt* așa, și nu e bine.
– Nu-i nimic, a zis Yngve. O să fie bine. Ea știe cine ești. Doar v-ați scris toată primăvara și vara.
– Dar tocmai asta e. În scris pot să fiu oricine vreau eu. Am tot timpul din lume, nu? Pot cântări lucrurile. Dar nu merge când o întâlnesc în realitate.
Yngve a pufnit.
– Nu te mai gândi atâta la asta, toate o să se rezolve. Și ea o să simtă același lucru ca și tine.
– Crezi?
– Da, sigur că da! Bea o bere cu ea și relaxează-te puțin. O să fie bine.
Yngve a scos cheia din buzunar, a închis umbrela și a intrat pe poartă, apoi a urcat treptele mici, alunecoase de la ploaie. Eu stăteam în spatele lui, așteptându-l să deschidă ușa.
– Vrei să bem un pahar de vin înainte de culcare? m-a întrebat el.
Am clătinat din cap.

*

Pe parcursul săptămânii, nerăbdarea a crescut în mine, deveneam tot mai neliniștit, un sentiment pe care nu-l mai avusesem până atunci. Era probabil din cauză că voiam ca lucrurile să se urnească, să devină serioase. Și voiam să fiu pe cont propriu, nu să depind de Yngve pentru orice făceam. Împrumutasem deja vreo două sute de coroane de la el și încă mai aveam nevoie de vreo două sute până-mi venea creditul de studii. Fusesem atât de prost la plecarea de la Håfjord, încât anunțasem că mă mutam și dădusem adresa lui Yngve, așa că, atunci când am sosit, mă așteptau somații de plată de la compania de electricitate și de la magazinul de la care cumpărasem sistemul audio. Ultima era mai gravă, dacă nu plăteam de data asta, aveau să mă dea în judecată pentru a recupera banii.
Dacă ar fi fost un sistem audio bun, nu m-aș fi pus de pricină, însă cel pe care-l cumpărasem era o porcărie. Yngve avea un amplificator NAD și două boxe JBL mici, dar bune, iar Ola avea un sistem bun, cumpărase individual componentele, asta trebuia să am și eu, nu un jaf de Hitachi.
În curând aveam să primesc în mână peste douăzeci de mii de coroane.
Mă gândeam dacă să-mi cumpăr o revistă porno. Locuiam acum într-un oraș mare, nu

cunoșteam pe nimeni, trebuia doar să iau revista de pe raft, s-o pun pe tejghea, să plătesc, s-o vâr în pungă și să plec acasă. Însă nu m-am putut hotărî, am stat de vreo două ori într-o tutungerie din apropiere și privirea mi-a fost atrasă de capetele blonde și de sânii mari, simpla vedere a pielii tipărite pe foi lucioase îmi punea un nod în gât. Dar întotdeauna puneam pe tejghea un ziar și un pachet de țigări, niciodată vreo revistă. Mai ales fiindcă locuiam la Yngve, nu mi se părea acceptabil să am lucruri ascunse pe acolo; pe deasupra, n-aș fi îndrăznit să mă uit în ochii vânzătorului când aș fi pus revista pe tejghea.

Trebuia să aștepte.

Ziua mutării a sosit, împreună cu Yngve mi-am cărat lucrurile aduse de la Håfjord din pivniță în mașină; cele opt cutii de carton blocau complet geamul din spate în momentul în care Yngve, mai precaut decât de obicei, a demarat de la marginea trotuarului și a pornit spre oraș.

– Dacă frânezi brusc, îmi rupi gâtul, am zis, deoarece cutiile ajungeau până la plafonul mașinii, chiar în spatele meu.

– Încerc să nu, a spus el. Dar nu pot promite nimic.

Pentru prima dată după mai multe zile era vreme frumoasă. Pătura densă de nori de deasupra orașului era alb-cenușie, iar lumina de pe străzile din jur era blândă, dar nu într-un fel care să învăluie ori să accentueze, ci mai degrabă lăsa totul să apară nestingherit, așa cum era. Asfaltul gri cu pete negre, zidurile verzi și galbene, spălăcite de la gazele de eșapament și praful de pe stradă, copacii gri-verzui, suprafața gri a apei din golful Verftet. Culorile deveneau mai aprinse pe măsură ce urcam dealurile în Sandviken, acolo majoritatea caselor erau de lemn, iar vopseaua lucioasă licărea prin lumina egală.

Yngve a oprit lângă un parc mic, chiar în fața unei cabine telefonice. Pe zidul de peste drum scria pe o plăcuță „strada Absalon Beyer“.

– Aici e? l-am întrebat.

– E casa din colț, a spus Yngve ieșind din mașină.

A ridicat mâna ca să salute scurt, i-am urmărit privirea, la geamul garsonierei de la parter o fată stătea cu o cârpă în mână și se uita la noi.

Am traversat strada, ea a venit în prag, am dat mâna. A spus că ajunsesem la fix, tocmai terminase de făcut curățenie.

– Haideți înăuntru!

Garsoniera avea o cameră mică, mobilată simplu; sub fereastră era o canapea, în fața ei o măsuță pentru cafea și, lângă peretele opus, un birou. Mai era încă o canapea ce se putea desface într-un pat. Lângă această încăpere, despărțită printr-o ușă, se găsea o bucătărie minusculă. Asta era tot. Pereții erau zugrăviți într-o nuanță închisă, maronie, și totul ar fi arătat mohorât dacă, lângă ușa dinspre bucătărie, peretele șemineului n-ar fi fost pictat. Peisajul, înfățișând un copac pe o stâncă deasupra mării, nu era foarte diferit de cel de pe ambalajul cutiilor de chibrituri, pe care Kjartan Fløgstad îl folosise drept copertă pentru *Rug și flacără*.

Ea a văzut că mă holbam la perete și a zâmbit.

– Nu-i așa că-i frumos?

Am încuviințat din cap.

– Aici sunt cheile, a spus ea întinzându-mi un set. Asta e pentru ușa de afară, asta pentru ușa de aici și asta pentru boxa de la mansardă.

– Și toaleta unde e? am întrebat.

– Jos. Există un duș comun și o toaletă comună. E mai puțin practic, dar așa chiria e mult mai mică. Vii să-ți arăt?

Scările erau abrupte, holul de la subsol îngust, într-o parte era o garsonieră în care stătea un tip pe nume Morten, iar în partea opusă erau un duș și o toaletă. Îmi plăceau lipsa de confort și pereții vechi, mirosind slab a mucegai, îmi provocau o senzație dostoievskiană, studentul tânăr și sărac în marele oraș.

După ce ne-am întors la parter, fata mi-a dat un teanc de formulare de chirie gata

completetate, a înșfăcat găleata goală într-o mână și mătura în cealaltă, apoi s-a oprit în prag să-mi spună:

– Sper că o să te simți bine. Eu am petrecut niște clipe fericite aici, în orice caz.

– Mulțumesc, am spus. Drum bun, ne vedem vara viitoare!

A dispărut după colț cu mătura pe umăr, iar noi ne-am apucat să ducem cutiile înăuntru. După ce am terminat, Yngve s-a suit în mașină și s-a întors la hotel, unde intra în schimbul de noapte, în timp ce eu mi-am pus picioarele pe masă și am fumat o țigară înainte de a începe să despachetez.

Garsoniera era la nivelul străzii, trotuarul era chiar dincolo de fereastră și, cu toate că nu trecea un noian de oameni pe acolo, se iteau permanent capete de curioși: atât de ademenitoare era vederea unui geam fără perdele, încât aproape toți cădeau pradă ispitei de a arunca o privire înăuntru. Stăteam aplecat asupra colecției de discuri când m-am întors și am surprins privirea unei femei în jur de patruzeci de ani care și-a ferit-o în aceeași secundă, însă mi-a lăsat o impresie puternică. Am fixat pe perete posterul cu John Lennon, m-am răsucit și am dat cu ochii de doi băieți de doisprezece ani, am asamblat filtrul de cafea, am băgat cablul în priza de lângă dulap, când m-am întors m-am trezit uitându-mă direct în ochii unui bărbat de aproape treizeci de ani, cu barbă. Ca să nu mai am parte de așa ceva, am agățat un cearșaf peste un geam, o față de masă peste celălalt, după care m-am așezat pe canapea, bizar de neliniștit, de parcă agitația din interiorul meu era mai mare decât cea de afară.

Am ascultat câteva discuri, mi-am făcut puțin ceai, am citit câteva pagini din *Foamea*. Afară începuse să plouă. În pauzele scurte dintre piese, auzeam stropii de ploaie izbind încet geamul din spatele meu. Din când în când, cineva făcea gălăgie la etajul de deasupra, în timp ce se lăsa amurgul și camera se întuneca încet. Se auzeau pași pe scări, voci puternice răsunau de sus, apoi s-a pornit muzica, începuse o petrecere.

M-am gândit s-o sun pe Ingvild – era singura persoană pe care o cunoșteam în oraș –, dar am renunțat, nu puteam merge nepregătit la o întâlnire cu ea, aveam o singură șansă și nu trebuia s-o irosesc.

Era ciudat ce impresie îmi făcuse. Stătusem o jumătate de oră la aceeași masă cu ea.

Te-ai putea îndrăgosti de cineva după o întâlnire de o jumătate de oră?

O, da, cu siguranță.

Ar putea un om pe care nu l-ai cunoscut și despre care abia știi câte ceva să te absoarbă cu totul?

O, da.

M-am dus să iau scrisorile de la ea. În cea mai lungă, trimisă la mijlocul verii, îmi povestea că făcea o călătorie pe continentul american alături de familia la care stătea, se opreau la toate atracțiile turistice din drum, și nu erau puține, după cum spunea ea, aproape fiecare oraș avea un obiectiv cu care să se mândrească și pentru care era cunoscut. La popasuri se furișa ca să fumeze, așa-mi scria, sau stătea întinsă pe patul din rulotă și contempla peisajul, care era uneori senzațional de frumos și dramatic, alteori monoton și plicticos, dar întotdeauna surprinzător.

O și vedeam în fața ochilor, dar era mai mult decât atât, mă identificam cu ea, adică înțelegeam exact ce gândea, cum se simțea, în tonul frazelor ei, sau în frânturile pe care le dezvăluia despre ea, era ceva ce recunoșteam perfect. Nu mai trăisem până atunci asta, faptul că un alt om ajunsese acolo unde eram și eu. Lumină, fericire, ușurare, entuziasm, parcă mărginindu-se cu dezgustul, întotdeauna aproape de disperare, căci îmi doream asta atât de mult, era singurul lucru pe care mi-l doream, dar dacă nu avea să meargă? Dacă nu mă voia? Dacă nu eram destul de bun?

Am pus scrisorile deoparte, mi-am luat geaca și pantofii și am ieșit din casă, m-am gândit să mă duc până la Yngve, nu termina până la unsprezece, dar, dacă eram norocos, nu avea multe de făcut, așa că puteam să schimbăm câteva cuvinte ori să fumăm o țigară.

M-am dus întâi pe cealaltă parte a străzii ca să arunc o privire la etajul de deasupra mea, însă n-am văzut altceva decât capetele unor oameni care stăteau cu spatele la fereastră. Ploua destul de tare, dar nu aveam umbrelă și nu voiam să-mi iau pelerina, așa că, deși era neplăcut și gelul de păr începuse să-mi curgă pe frunte, mi-am băgat capul între umeri și am pornit greoi la vale.

În acea zonă casele erau de lemn, zugrăvite în alb, cu unghiuri strâmbe și acoperișurile de înălțimi diferite, unele cu scări de piatră coborând până la trotuar, altele fără. Puțin mai jos, casele erau de cărămidă, în șiruri lungi, destul de înalte, părând să dateze de la începutul secolului XX. Fuseseră cu siguranță construite pentru muncitori, dacă era să ne luăm după zidurile simple, fără ornamente.

Deasupra orașului, vizibili chiar și de pe cele mai înfundate și întunecoase alei, tronau munții. Iar dedesubt, întrezărindu-se printre case și copaci, era marea. Munții erau mai înalți decât cei din Håfjord și marea la fel de adâncă, dar nu lăsau aceeași amprentă asupra conștiinței; accentul cădea aici pe oraș, pe pietrele din pavaj, pe asfalt, pe clădirile de cărămidă și casele de lemn, pe ferestre și lumini, mașini și autobuze, pe mulțimea de chipuri și trupuri de pe străzi, față de care marea și muntele erau ușoare, aproape fără greutate, ceva pe care-ți puteai odihni privirea, un fundal.

Dacă aș fi locuit complet singur, mă gândeam, într-o căbănuță în munți, de exemplu, fără nici o casă în apropiere, dar în exact același peisaj, atunci aș fi simțit greutatea munților și adâncul mării, atunci aș fi auzit vântul biciuind piscurile, valurile izbindu-se de țărmul din vale și, dacă nu mi-ar fi fost frică, aș fi fost în orice caz vigilent. Aș fi adormit cu peisajul înaintea ochilor și cu el m-aș fi trezit. Dar nu așa stăteau lucrurile, simțeam asta cu toată ființa mea, aici fețele erau cele care contau.

Am mers de-a lungul depozitului de frânghii, o clădire lungă vopsită în roșu, arătând aproape ca o magazie, apoi, trecând de supermarket, am luat-o în jos până la drumul principal, care se lărgea, și în capăt am făcut la dreapta, spre Bryggen, pe lângă Biserica Sfânta Maria, tăcută și gri, pe care o remarcasem atunci când îi vizitasem aici pe mama și pe Yngve, cu trei ani în urmă, fiindcă era atât de modestă, încadrându-se discret în peisaj, și se afla acolo încă din secolul al XII-lea.

Treceau mașini cu farurile aprinse. Apa ce se unduia în port era neagră ca smoala. Erau câteva iahturi ancorate acolo, bordajul lor reflecta lumina lămpilor stradale. Pe puntea unuia dintre ele, câțiva oameni stăteau și beau sub o marchiză, vocile le erau stinse, fețele slab luminate. Dinspre Vågsbunnen se auzeau sunetele traficului, muzică, strigăte slabe din cauza distanței.

Yngve era în spatele ghișeului de la recepție cu cineva. Și-a întors capul spre mine când am intrat.

– Deja te plictisești? a zis el. Apoi s-a uitat la colegul lui. Acesta e fratele meu, Karl Ove. S-a mutat aici acum o săptămână.

– Salut, a spus celălalt.

– Salut, am zis eu.

Tipul s-a dus în încăperea din spate, Yngve a început să bată ușor cu pixul în birou.

– Trebuia să iau o gură de aer, am spus. M-am gândit să trec pe la tine, ca să am și eu unde merge.

– Aici nu se întâmplă nimic, a zis el.

– Văd. După aceea te duci acasă?

A încuviințat din cap.

– Dar a venit Asbjørn în oraș. Poate trecem mâine pe la tine, să vedem cum te-ai instalat.

– Sigur, am zis. Îmi aduci și o umbrelă? Ai două, nu-i așa? Să mi-o dai până când primesc creditul de studii.

– O să încerc să nu uit.

– Atunci ne vedem.

El a dat din cap, iar eu am ieșit. Tot nu aveam chef să stau în garsonieră, așa că am luat-o în pas de plimbare pe străzile umede, pe lângă Café Opera, care, așa cum bănuisem, era plină ochi de oameni, dar n-am îndrăznit să intru singur înăuntru, apoi în jos către mare, lăsând în urmă clădiri dărăpănate, ce păreau să fie depozite, și în sus pe un deal, în vârful căruia m-am oprit, căci sub mine se vedeau Bryggen și Sandviken, pe cealaltă parte a golfului Vågen, strălucind în aerul umed, negru-gri.

Am luat-o la vale către piața largă, deschisă, am trecut pe lângă un hotel din cărămidă și sticlă, se numea Neptun, un nume potrivit în orașul ăsta, în care apa picura constant, și apoi m-am gândit că trebuia să-mi notez asta când ajungeam acasă, uitându-mă în urmă am descoperit o poartă mare de piatră la capătul unei alei și mi-am dat seama că era una dintre porțile vechi ale orașului, fiindcă mama îmi arătase o alta, exact ca asta, pe partea cealaltă a centrului. Am traversat strada, am trecut pe lângă o clădire mare de birouri ce se ridica drept din apă ca o stâncă, am dat colțul și în fața mea s-a ivit terminalul Strandkai, de unde plecau feriboturile către Sognefjord, iar în spatele lui, încă o dată, Vågsbunnen.

M-a năpădit un val de fericire. Ploaia, luminile, marele oraș. Și eu însumi urma să devin scriitor, o stea, un far pentru ceilalți.

Mi-am trecut mâna prin părul cleios de la gel, m-am șters de pantaloni și am iuțit pasul în speranța că sentimentul de fericire avea să dureze tot drumul spre casă și mai încolo, în timpul ce-mi rămânea în garsonieră până la culcare.

*

În noaptea aceea, în somn, mi s-a năzărit că patul meu era afară, în stradă. Nu era atât de ciudat, mi-am spus la trezire, probabil mă influența bătaia clopotelor îndepărtate ale bisericilor, fiindcă patul era lângă perete, sub geam, și nu numai că se auzea limpede fiecare pas pe trotuar, dar casa se găsea și la o răscruce unde trecătorii se opreau să discute, iar vizavi se afla o cabină de telefon care era folosită intens și pe timpul nopții, de oamenii care sunau după taxiuri și de cei care voiau să le zică niște adevăruri neplăcute iubitelor sau amicilor sau cui li se năzărea că-i trădase, care acum trebuiau luați la rost sau rugați să ierte.

Am stat liniştit câteva minute ca să mă adun înainte să mă îmbrac şi să cobor la subsol cu un prosop într-o mână şi şamponul în cealaltă. Holul era plin de abur, mi-am pus mâna pe ușa de la duș, era închisă și o voce de fată a strigat de dinăuntru: „Termin imediat!“ „OK“, am zis și m-am rezemat de perete să aștept.

Ușa de lângă mine s-a deschis, și un tip de vârsta mea, cu părul ciufulit, și-a scos capul afară.

– Salut. Mi s-a părut că aud pe cineva. Mă cheamă Morten. Tu te-ai mutat la parter?

– Da, am zis, întinzându-i mâna.

A râs scurt. Era doar în chiloți.

– Și cu ce te ocupi? m-a întrebat. Ești student?

– Tocmai am sosit în oraș. O să încep niște cursuri de *creative writing*.

– Interesant!

Chiar atunci s-a deschis ușa de la duș. A ieșit o fată ce părea să aibă vreo douăzeci și cinci de ani. Avea înfășurat un prosop mare în jurul corpului și unul mai mic pe cap. Un nor de abur venea în urma ei.

– Salut, a spus ea zâmbind. O să facem mai târziu cunoștință așa cum trebuie. Dar acum e liber, în orice caz!

Apoi s-a îndepărtat.

– Ha-ha-ha, a făcut Morten.
– Și tu? am zis eu. Ești student?
– Vorbim mai târziu! Fă duș cât e liber!

Podeaua din sălița dușului era de beton, rece ca gheața acolo unde nu o încălzise apa. Sifonul de scurgere era plin de păr și spumă de șampon care strălucea. Unul dintre panourile de pe perete se scorojise, iar ușa, albă la origine, era neagră și decolorată în partea de jos și într-o bună parte a părții de sus. Dar apa era caldă, și peste câteva clipe aveam părul plin de spumă și fredonam încet, dintr-un motiv sau altul, „Ghostbusters“.

Odată întors la parter, n-am mai îndrăznit să ies din casă, căci Yngve nu-mi spusese când intenționau să vină, dar nu era mare lucru, mă simțeam cu totul altfel față de ziua de dinainte, așa că am pus ustensilele de bucătărie la locul lor, mi-am ordonat hainele în dulap, mi-am agățat ultimele postere, am scris o listă de cumpărături pentru momentul când primeam banii din credit. La final m-am oprit în prag și am încercat să văd totul prin ochii lui Yngve și Asbjørn. Mașina de scris de pe masă arăta bine. Posterul cu hambarul şi porumbul galben-intens sub cerul american, negru şi dramatic, era bun, o sursă de inspirație. Posterul cu John Lennon, cel mai răzvrătit dintre cei patru Beatleși, arăta și el bine. Iar colecția de discuri de pe podea până la perete era bogată şi impunătoare, chiar şi pentru Asbjørn, despre care auzisem că era un cunoscător. Minusul era selecția de cărți, erau doar șaptesprezece bucăți, și nu văzusem bibliotecile prea multor oameni ca să-mi dau seama ce impresie puteau face titlurile. Dar Saabye Christensen, de la care aveam *Beatles* și *Sneglene* [*Melcii*], era de căpătâi. La fel și Ingvar Ambjørnsen, de la care aveam trei titluri, *23-salen* [*Salonul 23*]*, Den siste revejakta* [*Ultima vânătoare de vulpi*] și *Hvite niggere* [*Negrotei albi*].

Am pus *Romanul cocainei* deschis pe masă, am luat vreo două numere din *Vinduet* [*Fereastra*] și le-am așezat lângă el, unul deschis, celălalt nu. Trei cărți deschise erau prea de tot, ar fi părut aproape aranjate, dar nimănui nu i-ar fi sărit în ochi două deschise și una nedeschisă, era perfect.

După o oră, în timp ce încercam să scriu, s-a auzit soneria. Yngve și Asbjørn erau pe scări. Erau agitați, așa mi s-a părut, parcă abia așteptau să se ducă mai departe.
– Fain că ai venit la Bergen, Karl Ove, a zis Asbjørn zâmbind.
– Da, am spus eu. Intrați!

Am închis ușa după noi, ei stăteau în mijlocul camerei și se uitau în jur.
– Te-ai aranjat fain aici, a zis Yngve.
– Mm, a făcut Asbjørn. E grozav să ai o garsonieră aici. Dar, auzi?
– Da? am zis eu.
– Posterul cu Lennon trebuie dat jos, nu merge.
– Nu? m-am mirat.
– Ăsta-i de liceu. John Lennon, ce mama mă-sii!

A zâmbit în timp ce-a spus asta.
– Ești de acord? am întrebat uitându-mă la Yngve.
– Bineînțeles, a zis el.
– Și atunci ce să pun în loc?
– Orice, a spus Asbjørn. Mai bine Bjøro Håland, cântărețul de country.
– Dar îmi plac Beatles, am zis.
– Nu mai spune, a spus Asbjørn. Chiar Beatles? S-a întors către Yngve și a zâmbit din nou. Parcă ziceai că fratele tău are gusturi bune la muzică? Că a avut emisiunea lui la radio?

– Nimeni nu-i perfect, a zis Yngve.
– Stați jos, am spus eu.

Chiar dacă mă ofensase faza cu posterul cu Lennon și-mi vâjâia capul, fiindcă înțelesesem exact ce nu mergea chiar în clipa în care o spusese Asbjørn – bineînțeles că era de

liceu –, tot eram mândru că-i aveam acolo, în garsoniera mea, înconjurați de lucrurile mele.

– Ne-am gândit să dăm o tură prin oraș și să bem o cafea cu lapte sau ceva, a zis Yngve. Vii și tu?

– Nu putem bea aici o cafea? am spus eu.

– Mai bine stăm la Opera, a replicat Yngve.

– Da, normal, am zis. Stați să-mi iau haina.

Când am ieșit pe scări, Asbjørn și Yngve și-au pus ochelari de soare. Ai mei erau înăuntru, însă ar fi fost prea bătător la ochi să mă întorc să-i iau, așa că am lăsat-o moartă și am pornit alături de ei la vale, de-a lungul străzilor umede, lucind în reflexiile razelor de soare care străpungeau pătura de nori de deasupra noastră.

Pe Asbjørn îl mai întâlnisem doar de vreo două ori și nu vorbiserăm prea mult, dar știam că el conta pentru Yngve, și atunci conta și pentru mine. Râdea cu poftă și întotdeauna tăcea imediat după aceea, băgasem de seamă. Avea păr scurt și o urmă de favoriți, o față mică, puțin durdulie, și ochi blânzi, grijulii. Nu de puține ori aveau o strălucire în ei. În ziua aia, ca și Yngve, era îmbrăcat în negru din cap până-n picioare: blugi negri Levis, geacă neagră de piele, bocanci negri Doc Martens cu cusături galbene.

– E foarte tare că ai intrat la Academia de Scriere Creativă, mi-a spus el. Și Ragnar Hovland e grozav. Ai citit ceva de el?

– Nu, chiar nu, am zis eu.

– Trebuie să citești. *Sveve over vatna* [*Plutind deasupra apei*], ăsta-i romanul studențesc definitoriu pentru Norvegia.

– Serios?

– Da. Sau romanul definitoriu pentru Bergen. E complet *over the top*. Da, chiar că e bun. Îi plac The Cramps. Doar atât!

Over the top era o expresie pe care o foloseau des, băgasem de seamă.

– Da, am zis.

– Ai auzit de The Cramps?

– Da, normal.

– Și mâine începi? m-a întrebat Yngve.

Am confirmat din cap.

– Am ceva emoții, trebuie să recunosc.

– Ai intrat, a zis Yngve. Știu ei ce fac.

– Sper că da, am spus.

Café Opera din timpul zilei era cu totul diferită de Café Opera din timpul serii. Acum nu mai era plină de studenți care stăteau la băut bere, ci de tot felul de oameni, până și de doamne de vreo cincizeci de ani, fiecare cu ceașca de cafea și felia de prăjitură în față. Am găsit o masă la fereastră în sala de la parter, ne-am pus gecile pe spătarele scaunelor și am mers să comandăm. Eu nu aveam nici un sfanț, așa că Yngve mi-a luat o cafea cu lapte, în timp ce Asbjørn a vrut un espresso. Când am văzut ce fel de ceșcuță i se întindea, am recunoscut-o, era la fel cu aceea pe care o primiserăm, Lars și cu mine, la prima stație de tiruri, chiar după granița italiană; ceruserăm cafea și ne-au adus ceștile acelea minuscule, cu o cafea atât de tare și concentrată, încât era imposibil de băut. Am scuipat-o înapoi în ceașcă și m-am uitat urât la chelner, care m-a văzut și mi-a spus: „Dar n-are nimic cafeaua“.

Lui Asbjørn părea să-i placă. A suflat pe suprafața neagră-maronie și a sorbit o înghițitură, apoi a pus ceașca pe farfurioară și s-a uitat pe fereastră.

– Ai citit ceva de Jon Fosse? l-am întrebat.

– Nu. E bun?

– N-am idee. Și el e unul dintre profesori.

– Scrie romane, din câte știu, a zis Asbjørn. E modernist. Un modernist de pe Coasta de Vest.

– Pe mine de ce nu mă întrebi dacă l-am citit pe Jon Fosse? a intervenit Yngve. Și eu citesc, să știi.

– Nu te-am auzit vorbind despre el, așa că am presupus că nu l-ai citit, i-am răspuns. Dar l-ai citit?

– Nu. Dar nu era exclus.

Asbjørn a râs.

– Se vede de la o poștă că voi doi sunteți frați!

Yngve și-a scos portțigaretul și și-a aprins o țigară.

– Încă n-ai renunțat să pozezi în David Sylvian, din câte văd? a zis Asbjørn.

Yngve a negat printr-un gest și a suflat încet fumul pe deasupra mesei.

– Am căutat ochelari în stil Sylvian, dar mi-au sărit ochii din cap când am auzit prețul.

– O, Doamne, Yngve! Asta a fost cea mai proastă glumă pe care ai făcut-o vreodată. Și asta spune ceva.

– Da, recunosc, a spus Yngve râzând. Dar, din zece jocuri de cuvinte, poate îmi ies unul sau două. Problema e că trebuie să le iei la rând pe toate alea proaste până să ajungi la cele cu adevărat bune.

Asbjørn și-a întors capul către mine.

– Trebuia să-l fi văzut pe Yngve când i-a venit ideea că mica pistă de aterizare din Jølster trebuia neapărat să se numească Astrup, după marele pictor local. De parcă o mică pistă de aterizare ar fi cine știe ce ditamai aeroport ca să poarte un nume pe măsură.

A râs atât de tare, că a trebuit să iasă din cameră. De gluma lui!

– A fost grozavă, a spus Yngve izbucnind în râs.

A râs și Asbjørn. Apoi, ca și cum cineva apăsase un buton, s-a oprit și a rămas complet nemișcat pentru o clipă. A luat pachetul de țigări, am văzut că fuma Winston, și-a aprins una și a golit ceașca de espresso dintr-a doua înghițitură.

– Nu știi cumva, Ola e în oraș? a întrebat el.

– Da, e aici de ceva vreme, răspunse Yngve.

Au început să vorbească de cursuri. Majoritatea numelor pe care le pomeneau îmi erau străine și, când contextul îmi era atât de necunoscut, nu mă puteam băga și eu în vorbă, chiar dacă ajungeau să discute despre filme și trupe pe care le știam. Aproape că s-a ajuns la ceartă. Yngve zicea că nimic nu era la urma urmei autentic, că totul era, într-un fel sau altul, o poză, chiar și imaginea lui Bruce Springsteen, pe care a dat-o de exemplu. Aerul lui firesc era la fel de artificial și inventat ca și ceea ce era excentric și afectat la David Sylvian sau la David Bowie. „Bineînțeles“, a spus Asbjørn, „ai perfectă dreptate, dar asta nu exclude posibilitatea ca unele atitudini să fie autentice, nu?“ „Cine atunci? Dă-mi un exemplu“, i-a cerut Yngve. „Hank Williams“, i-a răspuns Asbjørn. „Hank Williams!“ a exclamat Yngve. „S-au țesut nu știu câte mituri în legătură cu el.“ „Ce fel de mituri?“ „Mituri legate de muzica country“, a spus Yngve. „O, Doamne, Yngve“, a suspinat Asbjørn.

Yngve s-a uitat la mine.

– E la fel și în literatură. Nu e nici o deosebire între un roman de consum și un roman *highbrow*, și unul și celălalt sunt bune, diferența e doar aura pe care o au, și asta e stabilită de cei care o citesc, nu de carte în sine. Nu există așa ceva, „cartea în sine“.

Nu mă mai gândisem la așa ceva până atunci și nu am zis nimic.

– Dar benzile desenate? a spus Asbjørn. Donald Duck e la fel de bun ca James Joyce?

– În principiu, da.

Asbjørn a râs, Yngve a zâmbit.

– Dar, sincer, a continuat fratele meu, receptarea e cea care definește lucrarea sau artistul, și de asta profită artiștii, bineînțeles. Indiferent că au ajuns mai sus sau mai jos, totul e poză.

– Lucrezi ca recepționer, așa că ar trebui să știi cum stă treaba cu receptarea, a spus Asbjørn.

– Și geaca aia a ta, apropo, e doar o geacă de piele, a zis Yngve.

Au râs din nou, după care s-a făcut liniște. Yngve s-a ridicat de la masă și și-a luat un ziar, eu am făcut la fel; în timp ce stăteam acolo frunzărind paginile, eram atât de exaltat de situația în sine, de faptul că stăteam împreună cu doi studenți versați într-o cafenea din Bergen într-o după-amiază de duminică și că asta nu era o excepție, că nu era ceva trecător, ci făceam parte din peisaj și acolo îmi era locul, încât abia reușeam să citesc ce era scris pe paginile alea.

Am plecat după o jumătate de oră, ei se duceau la Ola, care stătea pe o stradă din spatele Sălii Grieg, şi Yngve m-a întrebat dacă voiam să merg cu ei, dar am zis nu, trebuia să mă pregătesc puțin pentru a doua zi, însă adevăratul motiv era că eram fericit de nu mai puteam și trebuia să rămân singur.

Ne-am despărțit la capătul străzii Torgalmenningen, în fața unui local ce se numea Dickens, mi-au urat succes, Yngve mi-a zis să-l sun și să-i spun cum a fost, eu l-am întrebat dacă nu-mi putea împrumuta niște bani, pentru ultima dată, el a încuviințat din cap și a găsit o bancnotă de cincizeci, după care am traversat în grabă piața mare, deschisă, din mijlocul orașului, în timp ce ploaia răpăia, fiindcă, deși soarele încă strălucea peste case de-a lungul muntelui, cerul era apăsător și negru-albăstrui.

Acasă, la garsonieră, nu numai că am dat jos posterul cu John Lennon, ci l-am și rupt în bucăți mici și l-am aruncat la coșul de gunoi. Apoi m-am hotărât s-o sun pe Ingvild și s-o întreb dacă ne puteam întâlni în weekend; era momentul potrivit, eram binedispus, și parcă această bună dispoziție îmi deschidea calea către ea, căci la ea mă gândisem tot urcușul pe deal, ca și cum ființa mea n-ar fi știut să contracareze entuziasmul stârnit de ora petrecută cu Yngve și Asbjørn decât prin și mai mult entuziasm, de altă natură, e adevărat, fiindcă, în timp ce entuziasmul aproape insuportabil legat de Yngve și Asbjørn ținea de ce se întâmplase atunci și acolo, entuziasmul legat de Ingvild ținea, într-un mod cu totul diferit, de ceea ce urma să se întâmple, de un moment din viitor, când încordarea avea să dispară și puteam fi cu ea.

Ea și cu mine.

Gândul că acest lucru era într-adevăr posibil și nu era doar un vis amăgitor a răbufnit în mine.

Afară se înnora, razele soarelui se făcuseră nevăzute, ploaia împroșca drumul cu putere. Am fugit către cabina telefonică, am pus biletelul cu numărul de la Fantoft sus pe aparat, am introdus o fisă de cinci în fantă, am format numărul și am așteptat. A răspuns o voce de bărbat tânăr, am întrebat de Ingvild, el a zis că nu locuia nimeni acolo cu numele acela, eu am spus că urma să se mute acolo, dar poate că încă nu, el a zis că da, într-adevăr, una dintre camere nu era încă ocupată, mi-am cerut scuze pentru deranj, el a zis că nu era nici o problemă și am închis.

Pe la șapte seara a sunat cineva la ușă. M-am dus și am deschis, era Jon Olav.

– Salut! am zis. De unde ai știut că stau aici?

– L-am sunat pe Yngve. Pot să intru?

– Da, sigur.

Nu-l mai văzusem de la Paști, când ieșisem în Førde și ne întâlniserăm cu Ingvild. El studia dreptul la Bergen, dar am dedus din cele spuse în următoarea jumătate de oră că-și

consuma mult timp și energie în organizația Tinerii Prieteni ai Naturii. Era idealist din fire, așa fusese întotdeauna: într-o vară am stat împreună cu bunica și bunicul în Sørbøvåg, cred că aveam vreo doisprezece sau treisprezece ani, stăteam rezemat de ghidonul bicicletei și vorbeam despre fetele din vecini, eu ziceam despre una că era respingătoare și dintr-odată el a ripostat: „Te crezi așa fermecător?“

De jenă am tot pedalat încolo și încoace și de atunci mi-am amintit întotdeauna momentul acela, grija lui față de ceilalți și dorința de a le lua apărarea.

Am discutat și am băut o ceașcă de cafea, m-a întrebat dacă nu voiam să merg cu el să-i văd garsoniera, care era în apropiere, sigur că voiam, și cât ai clipi coboram dealurile.

– Ai văzut-o pe Ingvild vara asta? l-am întrebat.

– Da, un pic, de vreo două ori. Cum merge cu ea? V-ați scris, nu?

– Da, ne-am tot scris de-atunci. Vine acum în oraș, și m-am gândit să ne întâlnim.

– Te interesează?

– Ăsta e un *understatement*, am zis eu. Niciodată nu am simțit așa ceva pentru nimeni.

– Oo, a făcut el râzând. Uite că am ajuns.

S-a oprit în fața clădirii înalte și lungi de cărămidă de peste drum de depozitul de frânghii. Holul și scările de lemn erau golașe, aproape sărăcăcioase. Apartamentul avea două camere mici, cu toaleta pe hol, dar fără duș. Colecția lui de discuri, peste care m-am uitat în timp ce el era la toaletă, era redusă și aleatorie, avea la fel de multe discuri bune ca și rele, din genul celor pe care le lua toată lumea când apăreau, vreo două chiar bune, ca Waterboys, vreo două mai puțin bune, ca The Alarm. Era colecția cuiva care nu era neapărat interesat de muzică și care se lua în bună măsură după restul. Dar el făcuse parte dintr-o trupă cândva, știa să cânte la saxofon și mă învățase ritmul de bază la tobe, într-o zi când eram mici, coordonarea dintre hi-hat, toba mică și toba mare.

– Trebuie să ieșim împreună într-o seară, a zis el când s-a întors. Să-mi cunoști și tu prietenii.

– Sunt aceiași ca înainte?

– Da. Tot ei vor fi mereu, cred. Idar și Terje, pe ei îi văd cel mai des.

M-am ridicat.

– Mai vorbim despre asta. Trebuie să plec, mâine e prima zi de școală.

– Felicitări că ai intrat, apropo! a spus el.

– Da, îmi dă o senzație plăcută. Dar sunt și puțin emoționat. Habar n-am ce nivel se cere.

– Doar fă ce știi să faci. Ce am citit a fost bun, în orice caz.

– Să sperăm că o să fie bine, am zis. Ne auzim!

În miez de noapte mi-am dat drumul, m-am trezit din cauza asta și am stat întins câteva secunde în întuneric gândindu-mă dacă să mă ridic și să-mi iau alți chiloți, dar am adormit la loc imediat după aceea. La șase fără zece am deschis iarăși ochii. Îndată ce m-am dezmeticit și am înțeles unde mă aflam, stomacul mi s-a strâns de nervozitate. Am închis ochii încercând să mai dorm, dar agitația din interiorul meu era prea puternică, așa că m-am ridicat, mi-am înfășurat un prosop în jurul taliei, am coborât scările reci, am străbătut holul rece și am intrat în camera de duș, care era la fel de rece. După o jumătate de oră sub apa clocotindă, m-am dus sus și m-am îmbrăcat cu atenție, metodic. O cămașă neagră și vesta neagră cu gri pe spate. Blugii Levis negri, cureaua cu ținte, pantofii negri. Părul dat cu gel din abundență, ca să stea așa cum trebuie. Îmi rămăsese și o pungă de plastic pe care o luasem de la Yngve, cu Virgin pe ea, în care mi-am pus caietul și un pix, dar și *Foamea*, ca să arate mai grea.

Am adunat așternuturile și-am strâns canapeaua, am băut o ceașcă de ceai cu mult

zahăr, fiindcă n-aveam curajul să iau micul dejun, m-am uitat pe fereastră la cabina telefonică ce strălucea în lumina soarelui, la iarba umbrită din parcul din spate, la copacii din capăt și apoi la munții ce se ridicau semeți, cu șirul de case de cărămidă de deasupra, și ele în umbră, apoi m-am ridicat și am pus un disc, am răsfoit câteva numere din *Vinduet*, totul ca să treacă timpul până la ora nouă, când puteam pleca. Cursurile nu începeau mai devreme de unsprezece, dar mă gândisem să trec întâi prin oraș, poate să citesc puțin într-o cafenea.

Un coșar a apărut pe stradă, cu peria lungă făcută rotocol pe umăr. Trecea o pisică pe iarbă. Pe stradă, în paralel cu munții din spatele caselor de cărămidă, venea încet o ambulanță, fără sirene sau lumini.

Atunci și acolo, exact în momentul acela, aveam senzația că puteam să fac față la orice, că nu existau limite pentru mine. Nu era legat de scris, era altceva, o nemărginire, ca și cum puteam să mă pun pe picioare, să încep să merg, în clipa aceea, și apoi să continui până la capătul lumii.

Senzația a durat o jumătate de minut, poate. Apoi a dispărut și, chiar dacă m-am străduit s-o invoc din nou, s-a îndepărtat, cam așa cum un vis se îndepărtează și-ți alunecă printre degete când încerci să ți-l amintești după aceea.

Când, peste câteva ore, hoinăream la vale către centru, o făceam cu o nervozitate blândă, nu neplăcută, da, mă simțeam ușor, degajat, era ceva la soarele care strălucea, la viața de pe străzile din jurul meu. Pe drumul către Piața Klosteret am văzut că crescuseră fire lungi de iarbă prin asfalt și că, pe alocuri, erau bolovani mici între case, și acest lucru lega orașul de munții sălbatici din jur și de marea de jos, tot ce nu fusese atins de mâna omului, iar constatarea că orașul făcea parte din peisaj, că nu era distinct, parcă închis în sine, așa cum mi se păruse în primele două zile, mi-a trimis prin corp un nou val de senzații plăcute. Peste tot ploaia cădea, peste tot soarele strălucea, toate se legau.

Yngve îmi explicase traseul în amănunt, așa că m-am descurcat fără probleme, am coborât pe o străduță îngustă, am trecut pe lângă niște case ciudate și strâmbe, iar acolo, la baza unui deal, am găsit șantierul naval Verftet. Era de cărămidă, în stilul secolului al XIX-lea, avea până și un coș înalt de fabrică. L-am ocolit până la intrare, am pus mâna pe ușă, era deschisă, am intrat. Un coridor gol cu niște uși, fără indicatoare. M-am dus mai departe. Pe o ușă a ieșit un tip la vreo treizeci de ani, purta niște ochelari mari, negri, un tricou pătat, era un artist.

– Trebuie să ajung la Academia de Scriere Creativă, i-am zis. Știi oare unde e?
– N-am nici o idee. Nu e aici, în orice caz.
– Ești sigur?
– Bineînțeles că sunt sigur. Dacă nu eram, nu ziceam.
– Asta așa e, am spus eu.
– Dar încearcă la etaj, pe partea cealaltă. Sunt niște birouri acolo.

I-am urmat instrucțiunile. Am urcat scările și am intrat pe ușă. Un coridor cu niște imagini ale șantierului naval Verftet din zilele lui de glorie pe pereți, o scară în spirală în capăt.

Una dintre multele uși era întredeschisă și am aruncat o privire înăuntru – un atelier –, m-am întors până în holul de la intrare, unde o femeie ce avea probabil în jur de treizeci de ani, cu un palton albastru-deschis și cu fața durdulie, cu ochi mari și dinți puțin strâmbi, tocmai intra.

– Știi unde e Academia de Scriere Creativă? am întrebat-o.
– Cred că e la etaj. Ai cursuri acolo?

Am încuviințat din cap.

– Și eu, a spus ea râzând ușor. Nina.

– Karl Ove.

Am urmat-o în sus pe scări. Avea o geantă mare pe umăr, iar convenționalismul înfățișării ei, ce nu rezida numai în palton, geantă și botinele mici ca de doamnă, ci și în felul în care-i era prins părul – cum și-l prindeau fetițele din secolul al XIX-lea –, mă dezamăgea, mă așteptasem la ceva mai tare, mai sălbatic, mai obscur. În orice caz, nu la ceva obișnuit. Dacă lăsaseră să intre o ființă atât de banală, poate că și eu mă aflam acolo pentru că eram banal.

Ea a deschis ușa de la capătul scării și am pășit împreună într-o sală mare cu pereți înclinați și trei ferestre mari pe o parte, cu două uși separate de un raft de cărți pe cealaltă. În mijloc, niște mese aranjate în formă de potcoavă, la care stăteau trei studenți. În fața lor erau doi bărbați. Unul din ei, înalt și slab, îmbrăcat în sacou cu mânecile suflecate, s-a uitat la noi și a zâmbit. Avea un lanț de aur la gât, am observat, și mai multe inele pe degete. Celălalt, mai scund, îmbrăcat tot în sacou, cu o burtă pe care o scotea în evidență cămașa mult prea strâmtă, ne-a aruncat o privire fugară înainte să se uite în pământ. Ambii aveau barbă. Primul avea în jur de treizeci şi cinci de ani, celălalt, cel cu brațele încrucișate, vreo treizeci.

Păreau agitați, în sensul că ambii dădeau impresia că ar fi preferat să nu fie chiar acolo, chiar atunci. Dar în feluri aproape diametral opuse.

– Bun-venit, a zis cel înalt. Ragnar Hovland.

Am dat mâna cu el, m-am prezentat.

– Jon Fosse, a spus celălalt cu repeziciune, da, parcă aproape scuipând cuvintele.

– Luați loc cât așteptăm, ne-a invitat Ragnar Hovland. Avem cafea la filtru și apă, dacă doriți.

În timp ce vorbise se uitase când la ea, când la mine, dar, în momentul în care a terminat, și-a ferit privirea. Vocea îi tremura o idee, de parcă trebuise să se adune ca să rostească acele cuvinte. Dădea totodată impresia de viclenie, ca și cum știa ceva ce nu mai știa nimeni și se uita în altă parte ca să râdă de noi în sinea lui.

– Nu am citit încă nici o carte scrisă de tine, i-am spus. Dar am lucrat ca profesor, și la școală am folosit unul din manualele tale.

– Da? Ciudat. Nu am publicat niciodată vreun manual.

– Dar am văzut numele tău pe el. Sunt sută la sută sigur. Ragnar Hovland, nu-i așa?

– Ba da. Dar, repet, eu nu am scris nici un manual.

– Dar l-am văzut, am insistat eu.

El a zâmbit.

– N-aveai cum să-l vezi. Doar dacă nu cumva am vreun tiz pe undeva.

– Sunt absolut sigur, am spus eu.

Dându-mi seama că nu ajungeam niciunde, mi-am pus geanta pe un scaun, m-am dus la filtrul de cafea, am scos un pahar de plastic dintr-un set mic și l-am umplut cu băutură fierbinte. Îi văzusem numele, de asta eram sigur. De ce nu voia să recunoască? Doar nu era vreo rușine să publici un manual pentru școlari? Sau poate că tocmai asta era?

M-am așezat, mi-am aprins o țigară și am tras o scrumieră către mine. De cealaltă parte a mesei stătea o femeie brunetă, de vârstă mijlocie, care mă privea. A zâmbit când m-am uitat la ea.

– Else Karin, a spus ea.

– Karl Ove, am zis.

Lângă ea stătea o fată care citea. În vârstă de vreo douăzeci și cinci de ani, avea părul lung, blond, prins în coadă de cal, care-i alungea trăsăturile și, împreună cu gura mică, cu buze drepte, îi imprima o înfățișare aspră, întărită de privirea scurtă cu care mă evaluase, în care am intuit o doză bună de scepticism.

Pe partea cealaltă stătea un băiat de aceeași vârstă, era înalt și slab, avea capul mic, mărul lui Adam vizibil și o gură proeminentă. Aspectul lui avea ceva profund formal și anost.

– Knut, s-a prezentat el. Îmi pare bine.

La ușă au mai apărut doi cursanți, un tip cu barbă și ochelari, cu cămașă roșie în carouri, o geacă impermeabilă albastru-deschis și pantaloni maro de catifea, mi s-a părut că semăna cu un vânzător care lucra cu jumătate de normă într-un magazin de benzi desenate la mâna a doua sau ceva de genul ăsta; cealaltă persoană era o fată, destul de scundă, îmbrăcată cu o geacă mare, neagră, de piele, pantaloni negri și o pereche de pantofi solizi, tot negri. Și părul îi era negru, și-a scuturat capul și și-a dat bretonul pe spate de două ori în puținul timp în care m-am uitat spre ei. Dar gura îi era fină și ochii îi erau negri ca doi tăciuni.

– Petra, a zis ea trăgându-și un scaun.

– Iar eu mă numesc Kjetil, a spus el zâmbind șiret către masă.

Ea a clipit repede de două ori, și apoi buzele i s-au tras de pe dinți de parcă ar fi rânjit.

Nu voiam să mă holbez, așa că m-am uitat lung la fiord prin lucarne, pe cealaltă parte era un doc ce adăpostea carcasa ruginită a unei bărci.

Ușa s-a deschis din nou, a intrat o femeie de treizeci–treizeci și cinci de ani. Slabă și ștearsă, banală, cu excepția ochilor, care erau jucăuși și plini de viață.

Am luat o înghițitură de cafea și m-am uitat din nou la fata cu părul brunet.

Trăsăturile îi erau uimitor de fine și frumoase, dar aura îi era dură, aproape brutală.

S-a uitat la mine, am zâmbit, dar ea n-a zâmbit la rândul ei. Simțind că mă înroșisem, am stins țigara apăsând-o tare în scrumieră, am luat caietul și l-am pus pe masă în față.

– Cred că suntem toți, a spus Rangar Hovland ducându-se cu Jon Fosse în capătul celălalt al încăperii, unde era o tablă pe un perete.

S-au așezat.

– Nu-l așteptăm pe Sagen? a întrebat Fosse.

– Îi mai dăm câteva minute, a zis Hovland.

Eram în orice caz cel mai tânăr de acolo, la ceva distanță de restul. Vârsta medie de debut a scriitorilor norvegieni era puțin peste treizeci de ani, citisem undeva. Eu urma să am puțin peste douăzeci. Dar destui cursanți erau sub acel prag. Petra cea serioasă, Knut, Kjetil. Toți aveau în jur de douăzeci și cinci. Bruneta avea vreo patruzeci. Oricum, se îmbrăca de parcă ar fi avut pe puțin patruzeci, cu mâneci largi și cercei mari. Dar cu pantaloni mulați. Cu sprâncene atent desenate. Și un ruj țipător pe buzele subțiri. Ce naiba putea să scrie?

Și mai era cealaltă, Nina. Era ceva nedeslușit la fața ei – palidă, multă piele expusă, cearcăne, păr blond, învolburat. Probabil că scria mai bine, dar, pe de altă parte, cât de bună putea fi?

Pe ușă a intrat un bărbat scund care trebuia să fie Sagen. Purta o căciulă rusească albastră, o geacă maro de piele, cămașă albastră și pantaloni maro-închis de catifea. Păr creț, brunet, un pic de chelie, un pic de burtă.

– Îmi cer scuze că am întârziat. A deschis ușa din dreapta, a forfotit puțin pe-acolo, după care a ieșit fără geacă și căciulă și s-a așezat. Să începem, atunci? a propus el uitându-se la ceilalți doi.

Hovland, cu mâinile rezemate de marginea scaunului, Fosse, cu brațele încrucișate și uitându-se din profil. Ambii au încuviințat din cap, iar Sagen ne-a urat bun-venit. Ne-a povestit cum se înființase școala, că era ideea lui, cum fusese implementată, că acesta era al doilea an și că era un privilegiu să studiem acolo, că fuseserăm aleși din peste șaptezeci de candidați și profesorii erau printre cei mai buni scriitori din țară. Le-a dat apoi cuvântul lui Fosse și Hovland, care au vorbit puțin despre programă. Săptămâna aceea trebuia să parcurgem textele pentru care fusesem admiși, de față cu toată lumea. Urma un modul de poezie, apoi câte unul de proză, dramă și eseistică. Între ele aveam sesiuni de scris și

profesori invitați. Unul dintre ei urma să participe la mai multe sesiuni, se numea Øystein Lønn și avea să fie un fel de profesor principal, pe lângă Hovland și Fosse. La primăvară era prevăzută o sesiune mai lungă de scris, după care trebuia să predăm o lucrare mai consistentă, pe baza căreia aveam să fim evaluați la sfârșitul anului. Legat de predare, cei doi profesori aveau să parcurgă întâi teoria, urmând o perioadă cu diverse teme și analize de text.

– Nu se va aborda deloc istoria literaturii, a spus Jon Fosse dintr-odată, era prima dată când lua cuvântul, textele alese și discutate vor fi în mare parte de dată recentă, deci moderne sau postmoderne.

Øystein Lønn, încă un autor necunoscut.

Am ridicat mâna.

– Da? a spus Hovland.

– Știți cumva numele profesorilor invitați?

– Da, însă nu toți au confirmat. Dar Jan Kjærstad și Kjartan Fløgstad vor veni cu siguranță.

– Ce bine! am spus.

– Nici o femeie? a întrebat Else Karin.

– Ba da, bineînțeles, a zis Hovland.

– Facem poate o rundă de prezentări? a sugerat Sagen. Să spuneți cum vă numiți, ce vârstă aveți și ce scrieți, cam așa ceva.

Else Karin, care a început, s-a uitat pe rând la toți din jurul mesei în timp ce vorbea. Avea treizeci și opt de ani și publicase două romane, dar nu studiase literatura și spera să facă un pas înainte pe parcursul acestui an. Bjørg – așa se numea femeia cu înfățișare banală și cu ochii plini de viață – publicase și ea un roman. Nici unul dintre ceilalți nu debutase.

Când mi-a venit rândul, mi-am spus numele, adăugând că aveam nouăsprezece ani, că scriam proză, ceva între Hamsun și Bukowski, și că lucram la un roman în acel moment.

– Petra, douăzeci și patru, proză, a zis scurt Petra.

Ni s-a împărțit programa, după care Sagen a adus un teanc de cărți, erau pentru noi, cadou de la o editură, puteam alege fie *Gravgaver* [*Daruri din mormânt*] de Tor Ulven, fie *Fra* [*De la*] de Merete Morken Andersen. Nu auzisem de nici unul din ele, dar am ales Ulven datorită numelui, „Lupul“.

Am ieșit cu toții în același timp. Sus, pe dealul de deasupra șantierului naval Verftet, m-am trezit lângă Petra.

– Ce părere ai? am întrebat-o.

– Despre ce?

– Despre curs!

A ridicat din umeri.

– Profesorii au fost plini de ei și aroganți. Cu toate astea, s-ar putea să ne învețe câte ceva.

– Nu erau chiar plini de ei, nu? am spus.

A pufnit și și-a întors capul, și-a trecut mâna prin breton, apoi s-a uitat la mine și un mic zâmbet i s-a ivit în colțurile gurii.

– Ai văzut ce de bijuterii avea Hovland? Cu lanț la gât și inele, până și brățară, arăta aproape ca un proxenet!

N-am răspuns, deși mi se părea prea dură.

– Și Fosse era așa de emoționat, că nici nu a îndrăznit să se uite la noi.

– Sunt totuși scriitori, am spus eu.

– Și? Ar trebui ca asta să-i scutească? Stau undeva și scriu, nimic mai mult.

Kjetil și-a făcut apariția lângă noi pe nesimțite.

– Eu nu am fost de fapt acceptat. Eram pe lista de așteptare, și cineva a renunțat în ultima clipă.

– Ai avut noroc, i-a zis Petra.

– Da, n-a fost mare lucru, stau deja în oraș, așa că trebuia doar să vin la curs.

Vorbea dialectul din Bergen. Petra vorbea dialectul din Oslo, ca și ceilalți, mai puțin Nina, care era din Bergen, și Else Karin, care venea de undeva din sudul regiunii Vestland. Eu eram singurul din Sørland, și atunci mi-a trecut prin minte: oare au fost scriitori din Sørland? Vilhelm Krag, da, dar asta a fost la sfârșitul secolului trecut. Gabriel Scott? La fel. Bjørneboe, bineînțeles, dar el aproape că încercase să-și șteargă din personalitate toate urmele originii sale, în orice caz, așa reieșea din toate interviurile pe care le văzusem cu el, în care vorbea o variantă rafinată de riksmål, iar în cărțile pe care le scria nu se găseau multe lucruri specifice din Sørland, cum ar fi schifurile sau stâncile netezite de mare.

Else Karin s-a năpustit din spatele nostru ca o furtună. Părea a fi una din acele femei învăluite în mișcări și obiecte, genți și haine și țigări și brațe.

– Salut, a zis ea fixându-mă cu privirea. Am aflat că am exact de două ori vârsta ta. Tu ai nouăsprezece, și eu treizeci și opt de ani. Ești foarte tânăr.

– Da, am spus eu.

– E extraordinar că ai intrat.

– Da.

Petra s-a îndepărtat în timp ce Kjetil ne privea cu ochii lui blajini. Apoi i-am ajuns din nou pe ceilalți, erau la o intersecție, așteptau să se facă verde. Casele de vizavi erau dărăpănate, zidurile erau gri de la gazele de eșapament și praful de pe drum, ferestrele complet opace. Soarele încă strălucea, dar peste munții din nord cerul se înnegurase aproape de tot.

Am traversat, am urcat un deal lin, am trecut pe lângă un anticariat sordid, din câte am putut vedea prin ferestre, unde lâncezeau diverse benzi desenate, iar pe un panou din fetru erau expuse câteva volume ieftine de buzunar, toate albite de soarele care bătea după-amiaza direct în fereastră. La mică distanță, pe cealaltă parte a străzii, era bazinul de înot. M-am hotărât să mă duc acolo într-una din zilele următoare.

Sus, lângă Café Opera, gașca s-a spart, mi-am luat rămas-bun și m-am grăbit către casă. Mi-ar fi plăcut să-mi cumpăr niște cărți, mai ales niște volume de poezie, căci de-abia citisem o poezie toată viața, cu excepția celor pe care le avusesem la școală, în mare parte de Wergeland și Wildenvey, și cu excepția săptămânilor când, la liceu, organizaserăm un fel de spectacol de cabaret în norvegiană, iar eu și Lars citiserăm pe scenă texte de Jim Morrison, Bob Dylan și Sylvia Plath. Cele șase poezii fuseseră singurele poezii adevărate pe care le citisem vreodată, însă nu-mi aminteam nimic din ele, în primul rând, și în al doilea, aveam o bănuială că urma să studiem alt gen de poezii la Academie. Dar asta trebuia să aștepte până când îmi venea creditul.

În cutia poștală de acasă erau doar reclame, dar printre reclame se afla și catalogul unui club de carte engleză din Grimstad, nici mai mult, nici mai puțin, pe care l-am răsfoit atent, de vreme ce nu costa nimic să iei cărți de acolo. Am bifat un volum cu operele complete ale lui Shakespeare, unul cu operele complete ale lui Oscar Wilde, unul cu poeziile și piesele lui T.S. Eliot, toate în engleză, iar pe una dintre ultimele pagini am găsit un album cu fotografii pe care l-am comandat, fotografiile erau cu femei sumar îmbrăcate sau goale, nu era porno, era artă, erau fotografii serioase, în orice caz, dar pentru mine aveau același efect și m-au trecut fiorii la gândul că în curând urma să le am în fața ochilor și poate… da, să mă masturbez. Încă n-o făcusem, dar acum simțeam că era nefiresc să n-o fac, toți probabil o făceau, iată că se ivise șansa asta, cartea asta, și am pus o cruce în dreptul ei, am notat numărul și titlul pe verso, mi-am scris numele și adresa dedesubt și am desprins cuponul de comandă. Era gratis, destinatarul plătea numai taxele poștale.

Dacă tot făceam asta, puteam trimite și niște cărți poștale prin care să-mi anunț

schimbarea adresei, m-am gândit, luând-o către oficiu cu cuponul și cu agenda mea mică, negru cu roșu, în mână.

La întoarcere m-a prins ploaia. N-a început cu un strop sau doi ca să crească apoi lent în intensitate, așa cum eram obișnuit, nu, a ajuns de la zero la o sută într-o secundă: acum nu ploua, în clipa următoare cădeau pe pământ milioane de stropi simultan, iar pe dealul de lângă mine s-a auzit o răpăială puternică, aproape un ropot. Am alergat la vale cu pași mici în timp ce râdeam în sinea mea, ce oraș minunat! Și acum, ca de fiecare dată când vedeam sau trăiam ceva frumos, mă gândeam la Ingvild. Era o ființă vie care trăia în lume și o percepea în felul ei, avea propriile sale amintiri și experiențe, îi avea pe tatăl și pe mama ei, pe sora și pe prietenii ei, mediul în care crescuse și prin care se plimbase, și toate acestea făceau parte din ea, această profundă complexitate care este o altă ființă umană și din care vedem atât de puțin când ne uităm la semenii noștri, totuși suficient ca să simțim bunătate față de ei, să simțim dragoste față de ei, căci pentru asta nu e nevoie de nimic altceva decât de o pereche de ochi serioși care strălucesc brusc de fericire, o pereche de ochi jucăuși și poznași care devin brusc nesiguri sau introspectivi, care șovăie, o persoană care șovăie, este ceva mai frumos de-atât? O persoană care, cu toată bogăția sa lăuntrică, se dovedește șovăielnică? Vezi asta, te îndrăgostești de asta și nu e mare lucru, ai putea să zici că nu e mare lucru, dar inima are întotdeauna dreptate. Inima nu greșește niciodată.

Inima nu greșește niciodată.

Niciodată, niciodată nu greșește inima.

În următoarele două ore au fost numai ropote de ploaie, umbrele legănându-se, ștergătoare de parbriz îndârjite, faruri de mașini ce străpungeau întunericul și ploaia. Stăteam pe canapea și mă uitam când la ce se întâmpla afară, când în carte, *Gravgaver* a lui Ulven, din care nu înțelegeam o iotă. Chiar și atunci când mă concentram și citeam cât de încet puteam, câteva pagini la rând, tot nu înțelegeam. Înțelegeam toate cuvintele, nu despre asta era vorba, înțelegeam și propozițiile în sine, dar nu înțelegeam ce voiau să însemne. Nu aveam nici o idee. Și asta mă demoraliza, fiindcă acele două cărți ni se dăduseră cu un motiv anume. Erau luate drept niște capodopere, iar eu nu le înțelegeam.

Dar deloc. Se vorbea despre un om care tușea într-o înregistrare veche, pe un disc de gramofon, apoi era un bărbat care conducea o mașină cu motorul încins în drum spre o înmormântare și mai era un cuplu într-un complex de vacanță. Înțelegeam asta, dar nu era nici o acțiune, nici o coerență narativă, totul se desfășura tam-nisam și asta era bine în principiu, dar *ce* era chestia aia care se desfășura? Nu erau gânduri, nu era cineva anume care gândea toate astea. Nu erau nici raționamente sau descrieri, ci puțin din toate în același timp, dar nu avea sens să încerc să înțeleg de vreme ce nu pricepeam esențialul, ce *însemna* asta?

Speram că asta aveam să învățăm la Academie.

Trebuia să fiu atent, să notez tot ce se spunea, să nu pierd nimic.

Modernism și postmodernism, spusese Fosse, suna bine, eram noi și timpurile noastre.

În timp ce-mi luam cina – mai exact, cum n-aveam bani, cinci felii de pâine cu unt și trei ouă fierte moi –, cineva a bătut la ușă. Era vecinul de dedesubt, Morten, ținând în mână o umbrelă lungă, neagră, cu mâner tip baston. Purta o geacă roșie de piele, blugi albaștri Levis și mocasini cu șosete albe și, deși de data asta părul nu-i era ciufulit, tot avea ceva sălbatic, poate mai ales legat de felul în care se uita la mine, dar și în limbajul corpului, de parcă ceva intens clocotea în el și-și folosea toate puterile în direcția asta. Și mai era și râsul lui, care izbucnea în cele mai ciudate momente.

– Salut din nou! Pot să intru? Să discutăm un pic. A fost cam rapid data trecută, dacă pot să zic așa, he-he.

– Intră, i-am spus.

S-a oprit în prag și s-a uitat în jur.

– Ia loc, i-am zis lăsându-mă în genunchi în fața sistemului audio pentru a pune un disc.
– *Betty Blue*, da, a spus el. Pe ăsta l-am văzut de fapt.
– E bun, am zis eu întorcându-mă să-l privesc.
Și-a tras pantalonii în sus la genunchi înainte de a se așeza. Avea un formalism care, pe lângă impresia vagă, dar puternică de sălbăticie, umplea toată încăperea.
– Da. Frumoasă, tipa. Mai ales atunci când își pierde mințile!
– Da, chiar că-și pierde mințile, am spus eu așezându-mă pe scaun de partea cealaltă a mesei. Locuiești de mult aici?
A scuturat din cap.
– *No, sir!* M-am mutat acum două săptămâni.
– Și ești la drept?

– Exact. Legi și paragrafe. Iar tu o să fii scriitor, nu așa ziceai?
– Ba da. Azi am început.

– La naiba, și mie mi-ar plăcea. Să exprim tot ceea ce zace în mine, a zis el bătându-se în piept. Așa mă întristez câteodată… Poate că și tu, nu?
– Da, se întâmplă.
– E grozav să scoți asta la suprafață, nu-i așa?
– Da. Dar nu ăsta-i motivul, să știi.
– Ce motiv?
– Motivul pentru care scriu.
S-a uitat la mine și a zâmbit sigur pe el, apoi și-a plesnit coapsele cu mâinile și a dat să se ridice – cel puțin, așa a părut –, însă n-a făcut-o, ci s-a lăsat pe spate înapoi pe canapea.
– Ești îndrăgostit? În momentul ăsta, vreau să zic? m-a întrebat.
L-am privit lung.
– *Tu* ești? Din moment ce întrebi.
– Sunt fascinat de o fată. Cred că pot să spun așa. Fascinat.
– Și eu sunt, am zis. E într-adevăr incredibil.
– Cum o cheamă?
– Ingvild.

– Ingvild! a repetat el.
– Nu-mi spune că o știi.
– Nu, nu. E studentă?
– Da.
– Sunteți împreună?
– Nu.
– E de-o vârstă cu tine?
– Da.
– Monica e cu doi ani mai mare. Poate că asta nu-i așa de bine.
Se juca distrat cu spițele umbrelei, care era proptită de canapea, lângă piciorul lui. Mi-am scos pachetul de tutun și am început să rulez o țigară.
– I-ai cunoscut pe ceilalți din casă? a vrut el să știe.
– Nu, doar pe tine. Și am văzut-o în treacăt pe tipa care făcea duș.
– Lilian. Ea stă sub scară, tot la parter. Deasupra ei stă o doamnă în vârstă, își bagă nasul peste tot, dar nu e periculoasă. Chiar deasupra ta stă Rune, un tip de treabă din Sogndal. Asta e tot.
– O să-i cunosc eu cu timpul, am spus.
Morten a clătinat din cap.
– Dar acum nu te mai reții, a zis el ridicându-se. Vorbim. O să mai aud de Ingvild, sunt sigur de asta.

Apoi a ieșit, pașii i s-au pierdut pe scări în jos, eu mi-am continuat cina.

În dimineața următoare am mers la universitate ca să verific dacă-mi venise creditul, răspunsul a fost negativ, am luat-o pe o stradă de-a lungul Høyden – așa se numea zona universității –, în capăt se afla Muntele Dragefjell, unde era clădirea Facultății de Drept, acolo am cotit la dreapta, pe una dintre străduțele înguste, și am ajuns pe neașteptate în dreptul bazinului de înot. Am tras adânc aer în piept, fiindcă dinspre gura de aerisire urca miros de clor, și odată cu el toate senzațiile plăcute din copilărie se animau ca florile după o noapte de somn, când se ivesc primele raze de soare.

Numai că pe unde mergeam nu prea era soare, ploaia șiroia, monotonă și deasă, și printre clădiri apa fiordului se vedea grea și cenușie sub un cer atât de jos și plin de umezeală, încât granița dintre el și apă aproape că se șterse. Mă dădusem bătut și-mi luasem pelerină de ploaie, era ca un sac verde, ușor ce mă făcea să arăt ca un țăran sau un idiot din suburbii, dar cu vremea asta nu aveai de ales, fiindcă aici nu cădeau precipitații numai preț de o jumătate de oră; pătura de nori era densă, aproape neagră, și se întindea deasupra orașului ca o prelată umflată de apă.

Toate astea afectau și atmosfera din sala de curs, căci toate cizmele și umbrelele și gecile ude, plus lumina cenușie de afară, care făcea încăperea să se oglindească în ferestre, mă trimiteau cu gândul la toate sălile de clasă în care fusesem de-a lungul anilor, inclusiv cea din nordul Norvegiei, care intrase deja în rândul amintirilor plăcute pe care le aveam despre încăperi.

M-am așezat, am scos caietul, am luat un exemplar din maldărul de copii capsate și am început să citesc, așa cum făceau toți ceilalți. La tablă, Fosse și Hovland făceau același lucru. Erau textele lui Trude – așa o chema pe tipa cu figura serioasă –, pe ele le parcurgeam primele. Erau niște poezii frumoase, mi-am dat pe loc seama. Erau peisaje de vis, cai, vânt și lumină, totul concentrat în câteva versuri. Le-am citit, dar nu știam după ce trebuia să mă uit, n-aveam idee ce era bun și ce nu sau ce le-ar fi putut îmbunătăți eventual. Pe măsură ce le citeam, îmi creștea frica în piept, fiindcă erau infinit mai bune decât ceea ce scrisesem eu, nici măcar nu se puteau compara, asta era artă, măcar asta înțelegeam. Şi ce puteam spune dacă Fosse sau Hovland îmi cereau să le comentez? Ce însemna asta, că niște cai stăteau sub un copac și că un cuțit aluneca pe piele în versul următor? Că niște cai galopau bubuind din copite peste un câmp și că un ochi atârna peste orizont?

După câteva minute s-a dat startul cursului propriu-zis. Fosse a rugat-o pe Trude să citească. A stat complet nemișcată o clipă, să se concentreze, apoi a început. Vocea ei părea să fluctueze odată cu poezia, versurile nu-i ieșeau pe gură, ci simțeam că ele erau acolo deja și că ea ajungea la ele prin voce. Totodată, vocea ei nu mai lăsa loc de altceva, doar pentru poezii, pentru puținele cuvinte care formau un întreg, și nu avea nimic din persoana lui Trude.

Îmi plăcea ce scrisese, dar mă simțeam stingher, fiindcă nu-mi spunea nimic, nu știam ce voia să zică sau despre ce erau poeziile.

Când a terminat, Hovland a luat cuvântul. Acum trebuia să comentăm textele și urma să o facem pe rând, astfel încât toată lumea să poată vorbi și să aibă o șansă să se exprime. Ceea ce trebuia să ținem minte, a zis el, era că nici unul dintre textele discutate acolo nu era neapărat definitiv sau întreg și că din critici învățam. Însă nu doar criticile legate de propriile noastre texte erau importante, la fel de important era să ne implicăm și să discutăm textele celorlalți, fiindcă scopul acestui curs era în primul rând să citim, să învățăm să citim, să ne exersăm deprinderea de a citi. Pentru un scriitor era poate mai important să citească, nu să scrie. „Citiți cât de mult puteți, pentru că în acest caz nu vă pierdeți pe voi, nu deveniți lipsiți de originalitate, ci se întâmplă exact opusul, veți ajunge

să vă găsiți pe voi înșivă. Cu cât citiți mai mult, cu atât mai bine.“

Runda de comentarii a început. Era multă bâlbâială și ezitare, majoritatea s-au mulțumit să spună că le plăcea imaginea asta sau propoziția aia, dar în mijlocul tuturor banalităților s-au evidențiat și câteva concepte care au fost preluate și, treptat, adoptate de toți, cum ar fi „ritm“, faptul că ritmul era „bun“ sau „nu curgea cum trebuie“, și se mai vorbea de „ton“ și de „început“ și de „încheiere“ și despre „șters“ și „tăiat“. E un început frumos și ritmul e potrivit, e ceva neclar în partea de mijloc, nu-mi dau seama exact ce, dar ceva distonează acolo, ai putea eventual șterge ceva, nu știu, însă apoi vine imaginea puternică din încheiere și salvează întreaga poezie. Cam lucruri din astea se auzeau în cursul dezbaterii. Îmi plăcea felul acela de a discuta, fiindcă nu mă lăsa pe dinafară, înțelegeam începuturile și încheierile, devenisem priceput mai ales la încheieri, ideea că ceva trebuia să se degaje din ultimul vers, acolo mă uitam de fiecare dată, și dacă găseam ceva, spuneam. Dacă nu găseam, spuneam și asta. Aici parcă închizi poezia, spuneam atunci. Vezi? Ultimul vers? Trage o concluzie, se închide în sine. Nu poți să-l ștergi? Așa se deschide totul. Vezi? În cadrul acestor sesiuni de lectură s-a pus și problema împărțirii în versuri, s-a ajuns repede la concluzia că proza versificată, așadar proza obișnuită împărțită ca poezia, era inamicul principal, întruchiparea monstruozității. Arăta ca o poezie, dar nu era, și ținea de anii ’70, era ceva ce se făcea atunci. Pe lângă astea, mai luam în discuție și figurile de stil, cum ar fi metafora și aliterația, de exemplu, dar nu prea des, fiindcă atât Jon Fosse, cât și studenții care scriau poezie detestau metaforele, mi-am dat seama, era ceva aproape urât la metafore, sau învechit, în sensul de demodat și inutilizabil pentru noi. Era de prost gust, pur și simplu, ceva nasol. Aliterația era și mai rea. Contau ritmul, tonul, împărțirea versurilor, începutul, încheierea. Am remarcat că Jon Fosse era întotdeauna în căutarea unor elemente neobișnuite, diferite, ieșite din comun.

Această primă sesiune s-a derulat totuși într-un limbaj neștiințific, doar Knut avea un vocabular adecvat pentru a discuta poezie, și părerile lui au cântărit cel mai mult. Trude asculta concentrată, luând notițe din când în când, punând întrebări de-a dreptul, de ce, de ce nu. Am înțeles că era scriitoare, poetă, și nu numai că voia să ajungă departe, dar era pe drumul cel bun.

Când a venit rândul meu, am spus că poeziile aveau o atmosferă a lor și că erau profunde, dar puțin dificil de discutat. Pe alocuri nu înțelesesem exact unde voia autoarea să ajungă. Am zis că eram de acord cu mare parte cu afirmațiile lui Knut, îmi plăcuse mai ales versul acesta, în schimb Trude se putea gândi să șteargă versul *acela*.

În timp ce vorbeam, mi-am dat seama că nu-i păsa. Nu a notat nimic, nu era atentă și mă privea cu un zâmbet ușor în colțurile gurii. M-am enervat, dar altceva nu puteam face decât să mă așez la loc pe scaun, să dau foile deoparte, să spun că nu mai aveam nimic de adăugat și să sorb o înghițitură de cafea.

După aceea a luat Jon Fosse cuvântul. În timp ce mișcările capului – sacadate, ca ale unei păsări, de parcă fusese surprins de ceva sau își dăduse seama de ceva – și felul în care vorbea – ezitant, plin de pauze, mormăieli, accese de tuse, pufnete, cu inspirații adânci din când în când – vădeau nervozitate și neliniște, discursul lui era, prin comparație, de o siguranță perfectă. Era absolut sigur pe el, nu lăsa loc de îndoială; avea dreptate în ceea ce spunea.

A luat la rând toate poeziile, le-a analizat punctele tari și punctele slabe și a spus despre cai că erau un motiv frumos și vechi în poezie și artă. A menționat caii din *Iliada* și caii de pe frizele Partenonului, caii lui Claude Simon, „dar acești cai“, a zis el, „sunt mai degrabă un fel de arhetipuri, nu știu, ai citit-o pe Ellen Einan? Ceva din toate astea trimite cu gândul la ea. Limbajul viselor“.

Am notat totul.

Iliada, Partenonul, Claude Simon, arhetip, Ellen Einan, limbajul viselor.

Pe drum spre casă în acea după-amiază am tăiat-o în sus pe aleea din stânga, chiar după

dealul de lângă Verftet, ca să nu trebuiască să merg împreună cu ceilalți. Încă mai ploua, la fel de tare și abundent ca atunci când venisem, și toate zidurile, toate acoperișurile, toate curțile și toate mașinile erau ude și strălucitoare. Eram entuziasmat, fusese o zi bună, iar faptul că Trude îmi ignorase observațiile atât de ostentativ nu mă mai deranja la fel de tare, fiindcă în pauză, atunci când ne duseserăm la cafeneaua din fața pieței Klosteret, discutasem puțin cu Ragnar Hovland și povestisem despre Jan Kjærstad. Da, de fapt eu fusesem cel care amintise de el. Else Karin mă întrebase ce-mi plăcea să citesc, în afară de Hamsun și Bukowski, eu spusesem că scriitorul meu preferat era Kjærstad, mai ales ultimul roman, *Det store eventyret* [*Marea aventură*], dar și *Speil* [*Oglinzi*] și *Homo Falsus*, da, până și volumul de debut *Kloden dreier stille rundt* [*Globul se învârte încet*] erau bune. În opinia lui Else, cărțile lui erau reci și artificiale. Eu am spus că tocmai asta era și ideea, Kjærstad voia să descrie omul într-un mod cu totul diferit, nu din interior, ci din exterior, iar ideea că personajele din cărți ar fi apropiate de noi era o iluzie, un construct, atâta doar că ne obișnuisem cu el și consideram acest mod de a scrie autentic sau apropiat, pe când celelalte moduri nu erau cu nimic mai puțin autentice. Ea a spus: „Da, înțeleg, dar în continuare cred că personajele lui sunt distante“. Acest „eu cred“ era un triumf pentru mine, nu era vreun argument, ci doar o senzație, deci o convenție.

După pauză am parcurs textele lui Kjetil; povestirile lui, care pendulau mereu la limita fantasticului și grotescului, au fost analizate într-o manieră cu totul diferită. Nu mai era vorba despre începuturi și încheieri sau despre ton, ne-am ocupat mai mult cu acțiunea și cu frazele propriu-zise, iar când cineva a spus că era prea de tot, eu am zis că, din câte îmi dădeam seama, asta era și ideea, să fie *over the top*. Discuția a fost mult mai însuflețită, era mai ușor să vorbești despre așa ceva, spre marea mea ușurare, deoarece puteam să mă implic și eu mai mult.

A doua zi aveau să fie citite și discutate textele mele. Mi-era frică de acest lucru, dar mă și bucuram în timp ce mergeam pe strada Strandgaten; într-un fel sau altul, scrierile mele trebuiau să fie bune, altfel nu m-ar fi admis.

Sus pe munte, de la stația înconjurată de pavaj ce strălucea în soare, aluneca Fløibanen-ul, roșu și impozant în tot verdele din jur. Scria FUNICULAR cu litere de neon și îți dădea o senzație de munte această coborâre, o cale ferată pe stâncă ce-și croia drum prin centrul unui oraș, la o aruncătură de băț de casele vechi, nemțești, de lemn. Dacă nu luai în seamă marea, puteai crede că te afli în Alpii germano-austrieci.

O, și întunericul veșnic din acest loc! Nu legat de noapte în vreun fel, și nici de umbră, ci aproape permanent, întunericul acesta vag, plin de ploaie căzătoare. Lucrurile și întâmplările erau mult mai compacte pe o asemenea vreme, fiindcă soarele deschidea spațiul și tot ce era în el: un tată care stivuiește plasele în portbagajul mașinii în fața pieței Støletorget în vreme ce mama pune cu atenție copiii pe bancheta din spate, după care se așază în față, își pune centura de siguranță peste piept și o prinde la loc, una era să vezi această scenă când soarele strălucea și cerul era luminos și deschis, când parcă toate mișcările pluteau, dispărând în același moment în care erau executate, însă alta era să vezi o astfel de familie când ploua, învăluită de întunericul vag, căci atunci mișcările aveau o cu totul altă greutate, atunci parcă erau statui, oamenii aceștia, încremeniți în acest moment – din care evadau oricum în clipa următoare. Containerele de gunoi de lângă scări, una era să le vezi în lumina orbitoare a soarelui, atunci parcă aproape nu erau acolo, cum era cazul cu aproape toate lucrurile, dar erau cu totul altfel în lumina zilei întunecată de ploaie, când stăteau ca niște stâlpi de argint, unii dintre ei triumfători, alții mai triști și mai abătuți, dar toți acolo, tocmai atunci, în clipa aceea.

Da, Bergen. Puterea *de necrezut* ce rezida în fațadele caselor înghesuite una în alta. Atracția pe care o simțeai când înaintai cu greu pe dealuri și vedeai toate astea, te aflai în fața lor, putea fi copleșitoare.

Dar era și bine să te închizi în garsonieră după o plimbare în oraș, eram ca-n ochiul ciclonului, ferit de privirile tuturor, singurul loc unde puteam fi pe deplin liniștit. În după-amiaza asta mi se terminase tutunul, dar știusem că aşa avea să se întâmple și păstrasem toate chiștoacele din ultimele zile. După ce am pornit filtrul de cafea, am luat foarfeca din sertar și am început să tai din scrumul de la capătul mucurilor. După ce am terminat, le-am desfăcut și am scuturat tutunul vechi, uscat ca iasca, înapoi în pachet, care până la urmă s-a umplut pe jumătate. Vârfurile degetelor mi-erau negre și miroseau tare a fum, le-am clătit sub robinet și am tăiat o felie de cartof crud pe care am pus-o în pachet; în curând, tutunul avea să absoarbă umezeala și să fie iarăși aproape ca nou.

*

Seara m-am dus la cabina telefonică și am sunat-o pe Ingvild. Din nou mi-a răspuns un bărbat. „Ingvild? Da, să văd dacă e acasă."

Tremuram în timp ce așteptam.

Se apropiau niște pași, am auzit pe cineva ridicând receptorul.

– Alo? a zis ea.

Vocea îi era mai sumbră decât mi-o aminteam.

– Alo, sunt Karl Ove.

– Salut!

– Salut, am spus. Cum îți merge? Ai ajuns de mult în oraș?

– Nu, luni am ajuns.

– Eu sunt deja aici de vreo două săptămâni.

S-a făcut liniște.

– Era vorba să ne întâlnim, am adăugat. Nu știu dacă mai ai chef, dar ce zici de sâmbătă?

– Da, nu am nimic în program în ziua asta, a spus ea chicotind.

– La Café Opera poate? Și putem merge la Hulen după aceea, sau ceva de genul?

– Așa cum fac studenții adevărați, adică?

– Da.

– Sigur că putem. Dar trebuie să te previn, o să am emoții.

– De ce?

– În primul rând, n-am mai fost studentă până acum. Apoi, nici nu te cunosc.

– Și eu o să am emoții.

– E bine. Atunci nu contează dacă nu ne zicem prea multe.

– Nu. Dimpotrivă, sună bine.

– Acum, nu exagera.

– E-adevărat! am spus eu.

Ea a chicotit din nou.

– Uite că am prima mea întâlnire de când sunt studentă. Sâmbătă la Café Opera. Să zicem… da, la ce oră ies de fapt studenții în oraș?

– Știu la fel de puțin ca și tine. La șapte?

– În regulă. Rămâne așa.

Mi s-a strâns stomacul când am traversat strada și am intrat din nou în garsonieră. Mă simțeam de parcă urma să vomit dintr-o clipă în alta. Și asta deși totul mersese bine. Dar una era să schimbi câteva cuvinte la telefon și alta era să fii acolo, față în față, simțind că iei foc şi neavând nimic de spus.

Mai ales două lucruri mă îngrijorau în perioada aceea. Primul era faptul că terminam prea repede, deseori înainte să se și întâmple ceva; celălalt era faptul că nu râdeam niciodată. Adică, se întâmpla câteodată, poate de două ori pe an, când eram copleșit de

comicul unei situații și râdeam întruna, dar era neplăcut, fiindcă-mi pierdeam cu totul controlul, nu reușeam să-mi revin și nu-mi plăcea să le arăt celorlalți latura asta a mea. Deci, puteam să râd, în principiu, eram capabil de asta, dar în viața de zi cu zi, în societate, când stăteam cu oamenii în jurul unei mese și discutam, atunci nu râdeam niciodată. Pierdusem deprinderea asta. În compensație, zâmbeam mult, se întâmpla chiar să scot niște sunete asemănătoare cu râsul, așa că nu cred că cineva a remarcat. Dar eu știam – nu râdeam niciodată. De aceea, eram deosebit de atent la râsul în sine, ca fenomen, observam cum apărea, cum se auzea, ce era. Oamenii râdeau aproape tot timpul, spuneau ceva, râdeau puțin, alții mai ziceau ceva, toată lumea râdea. Râsul făcea conversațiile să curgă sau adăuga o măsură din altceva, care n-avea atât de mult de-a face cu subiectul conversației, cât cu însuși faptul de a fi împreună cu ceilalți, cu situația, cu oamenii întâlnindu-se. În acest caz râdeau toți, fiecare în felul lui, bineînțeles, uneori de la o glumă cu adevărat amuzantă, iar atunci râsul dura mai mult și putea uneori să acapareze cu totul conversația, dar și aparent fără un motiv anume, doar din prietenie sau disponibilitate. Râsul mai putea ascunde nesiguranță, știam bine, dar putea fi și puternic sau generos, ca o mână întinsă. Când eram mic râdeam mult, dar la un moment dat m-am oprit, cred că pe la doisprezece ani, în orice caz, îmi amintesc că era un film cu Rolv Wesenlund care mă umplea de groază, se numea *Bărbatul care nu putea râde*, și probabil că atunci când am auzit de el mi-am dat seama că eu nu râdeam de fapt. Toate situațiile sociale au devenit de atunci doar ceva la care luam parte și la care mă uitam din exterior, de vreme ce-mi lipsea ceea ce aveau aceste situații din plin, însuși liantul dintre oameni: râsul.

Dar nu eram posomorât! Nu eram ursuzul care le strică cheful tuturor! Nu eram un deprimat introvertit! Nici măcar nu eram timid sau timorat!

Doar păream așa.

Deși era doar a treia oară când mergeam la Academia de Scriere Creativă, mi se păreau deja cunoscute atât drumul până acolo, mai întâi pe dealurile abrupte până jos la Vågsbunnen, apoi de-a lungul șirului de clădiri de birouri și de magazine de pe Strandgaten, după aceea în sus pe dealurile de lângă Klosteret și în jos pe străduța de pe cealaltă parte, totul prins în vălul de ploaie ce cădea din cerul apropiat, cât și încăperea în care ne aflam, cu raftul de cărți pe o latură, tabla pe o alta și cu peretele înclinat pe o a treia. Am pășit înăuntru, mi-am salutat colegii, mi-am dat jos geaca udă, am scos hârtiile și cartea din plasa udă, le-am pus pe masă, mi-am turnat puțină cafea, mi-am aprins o țigară.

– Ce vreme! am zis eu scuturând din cap.

– Bun-venit în Bergen, a spus Kjetil ridicându-și privirea dintr-o carte.

– Ce citești acolo? l-am întrebat.

– *Toate focurile, focul*. Nuvele de Julio Cortázar.

– Sunt bune?

– Da. Dar poate că sunt puțin detașate, a spus el zâmbind.

I-am zâmbit și eu. În mijlocul mesei se afla un teanc de pagini fotocopiate, le-am recunoscut pe ale mele din prima, după simbolurile mașinii de scris și după cele câteva corecturi pe care le făcusem cu tuș negru, așa că am luat un exemplar.

Else Karin mi-a aruncat o privire.

Stătea pe scaun cu un picior îndoit sub ea, cuprinzându-și cu o mână genunchiul, cu o țigară și cu foile în cealaltă.

– Ești stresat?

– Nu prea, am zis. Puțin, poate. Ți-a plăcut sau…?

– O să vezi imediat! mi-a răspuns.

Bjørg, care stătea lângă ea, s-a uitat scurt la noi și a zâmbit.

Pe ușa din celălalt capăt a intrat Petra – nu avea nici umbrelă, nici pelerină

impermeabilă, geaca ei neagră de piele strălucea de la ploaie și părul ud îi atârna peste frunte. Chiar după ea a venit Trude, avea pantaloni verzi de ploaie și o pelerină verde cu gluga prinsă strâns pe cap, în picioare avea cizme înalte de cauciuc și în spate un rucsac de piele. M-am ridicat și m-am dus către chicinetă să-mi umplu cana cu cafea.

– Mai dorește cineva? am întrebat.

Petra a scuturat din cap, nimeni altcineva nu s-a uitat la mine. Trude stătea pe podea sub fereastra înclinată și-și dădea jos pantalonii, și, chiar dacă avea blugi pe dedesubt, de la mișcările ei de răsucire și unduire mi s-a sculat. Mi-am vârât mâna în buzunar în timp ce mergeam către locul meu încercând să par cât se poate de degajat.

– Toată lumea e aici? a întrebat Hovland de la locul său de lângă tablă.

Fosse stătea lângă el, cu mâinile încrucișate și privirea în pământ, ca și în celelalte două dăți.

– În prima parte a zilei parcurgem textele lui Karl Ove. Apoi urmează ale Ninei după pauză. Dacă ești pregătit, Karl Ove, poți începe să citești.

Am citit, ceilalți urmăreau cu atenție în foile lor. Când am terminat, a început sesiunea de comentarii. Am notat câteva cuvinte-cheie. Else Karin credea că limbajul era proaspăt și plin de viață, dar că acțiunea era un pic previzibilă, Kjetil a spus că era credibil, dar ușor plictisitor, lui Knut îi amintea de Saabye Christensen, nu că ar fi fost ceva rău în asta, după cum zicea el. Petra socotea că numele erau prost alese. „Hai să fim serioși“, a spus ea, „Gabriel, Gordon și Billy. Ar trebui să fie mișto, dar e doar infantil și prostesc.“ Bjørg a zis că era interesant, însă ar fi vrut să știe mai mult despre relația dintre cei doi băieți. Trude a spus că avea vână, dar că erau multe clișee și stereotipuri, da, în ceea ce o privea erau atât de multe, încât era aproape de necitit. Ninei îi plăcuseră atât utilizarea radicală a lui „a“ în cazul terminațiilor, cât și descrierile de peisaje.

Hovland a luat cuvântul ultimul. A spus că era proză realistă, se vedea asta, și că era bună, pe alocuri îl ducea și pe el cu gândul la Saabye Christensen, și sigur că erau câteva inexactități de limbă ici și colo, dar scrisul avea forță și era o povestire închegată, fapt care era o realizare artistică în sine.

M-a privit și m-a întrebat dacă voiam să adaug ceva sau dacă aveam nedumeriri. Am spus că eram mulțumit de felul în care fusese discutat textul, că învățasem multe din asta, numai că mă întrebam care erau clișeele și stereotipurile, oare Trude putea să-mi dea câteva exemple?

– Da, sigur că da, a zis ea luând din nou textul. „Pământ pe care nici un bărbat alb nu pusese piciorul“, de exemplu.

– Păi ar *trebui* să fie un clișeu, i-am replicat. Asta era și ideea. Așa văd ei lumea.

– Dar și *acesta* e un clișeu, înțelegi? Și mai ai „soarele se strecură prin frunziș“ și „norii negri amenințători ce prevesteau trăsnetul“ – „prevesteau“, nu-i așa? Apoi ai „Colt-ul cuibărit în mână“ – „cuibărit“. Și tot așa de la un capăt la celălalt.

– E și destul de afectat și artificial, a intervenit Petra. Când „Gordon“, a continuat ea făcând semnul ghilimelelor cu degetele în timp ce zâmbea, spune „Îți dau *five seconds*“, e prostesc, fiindcă înțelegem că autorul vrea să înțelegem că au văzut asta la televizor și că vorbesc și ei engleza.

– Cred că sunteți nedrepți, a spus Else Karin. Nu de poezie vorbim aici. Nu putem avea pretenții tot așa de mari de la o frază simplă, contează textul în întregimea lui. Și, așa cum a zis și Ragnar, e o artă să scrii o povestire cum trebuie.

– Trebuie să continui, a spus Bjørg. Eu cred că e interesant! Și sunt sigur că se vor schimba multe pe parcurs.

– Și eu sunt de acord cu asta, a zis Petra. Schimbă numai numele alea stupide, și sunt mulțumită.

După discuție eram nervos și rușinat, dar și dezorientat, fiindcă, deși credeam că

vorbele de bine avuseseră menirea de a mă consola, rămăsese în picioare faptul că fusesem admis, de exemplu Kjetil nu fusese, așa că trebuia să fie ceva de valoare acolo. Cea mai gravă era însă partea cu clișeele, mai ales că, după Trude, colcăiau în textele mele. Sau să fi fost numai faptul că era snoabă, că se credea cineva, o poetă, într-un fel mai bună decât toți ceilalți? Else Karin spusese că nu scriam poezie și Hovland subliniase și el asta, că era proză realistă.

La asta mi-era gândul în timp ce ceilalți își desfăceau în jurul meu pachetele pentru prânz și Else Karin punea din nou de cafea. Dar mi-am dat seama că nu puteam să mă retrag în mine tocmai atunci, ar fi părut că mă supărasem, că aș fi pierdut o bătălie, ceea ce ar fi fost același lucru cu a recunoaște că ceea ce scriam nu era la fel de bun ca ceea ce scriau ei.

– Cartea aia din care citeai, m-aș putea uita un pic la ea? l-am întrebat pe Kjetil.

– Bineînțeles, a spus el întinzându-mi-o.

Am răsfoit-o puțin.

– De unde e autorul?

– Din Argentina, cred. Dar a stat multă vreme la Paris.

– E realism magic, nu?

– Da, se poate spune și așa.

– Îmi place incredibil de mult Márquez, am spus. L-ai citit?

Kjetil a zâmbit.

– Da. Dar nu e chiar stilul meu. E puțin cam prea pretențios pentru mine.

– Mhm, am făcut eu dându-i cartea înapoi, și apoi am notat Julio Cortázar în caiet.

După cursuri am urcat la Høyden ca să-mi ridic creditul de studii de la biroul aflat în Muzeul de Istorie Naturală. M-am pus la coadă, nu era foarte lungă, era spre sfârșitul zilei, le-am arătat actele, am semnat și am primit plicul cu numele meu, l-am pus în plasă și am luat-o către Centrul Studențesc, unde, printre multe altele, se găsea și o mică filială bancară. Clădirea gri de beton de pe dealul lin strălucea în ploaie. Pe uși, atât pe cele din față, cât și pe cele laterale, intrau și ieșeau tot timpul studenți, câte unul grăbindu-se, câte un grup mergând agale, unii obișnuiți cu lumea din jur, alții nou-veniți ca și mine, nu era greu să-i recunoști, în orice caz, dacă era așa cum credeam eu, că cei care păreau derutați și confuzi, cu toate simțurile în alertă, nu puteau fi acolo de mai mult de câteva zile.

Am intrat pe ușă, am urcat șirul lung de trepte și am intrat în spațiul vast, larg deschis, plin de coloane și scări, cu o mulțime de standuri, erau acolo radioul studențesc, ziarul studențesc, asociația sportivă a studenților, clubul de caiac al studenților, asociația studenților creștini, dar mai fusesem în clădirea aceea, așa că m-am îndreptat hotărât către banca din capăt, unde m-am pus din nou la coadă. După câteva minute, transferasem banii în contul meu și retrăsesem trei mii de coroane, pe care le-am vârât în buzunarul pantalonilor înainte să intru în Studia, librăria studenților, unde m-am învârtit printre rafturi în următoarea jumătate de oră, mai întâi dezorientat și indecis, erau atâtea domenii care mă interesau și care mă gândeam că m-ar fi ajutat la scris, ca de exemplu psihologia, filosofia, sociologia sau istoria artei, dar m-am concentrat pe studiile literare, acestea erau cele mai importante, voiam ceva despre interpretarea poetică și poate despre modernism, pe lângă câteva antologii de poezii și niște romane. Am găsit mai întâi un roman de Jon Fosse, se numea *Blod. Steinen er* [*Sânge. Piatra este*], coperta era neagră cu o imagine a unei fețe luminate pe jumătate, am întors-o, pe spate scria „Jon Fosse, 27 de ani, doctorant în filologie și profesor la Academia de Scriere Creativă din Hordaland, și-a publicat în acest an cea de-a patra carte“ și m-am simțit mândru că studiam la Academia de Scriere Creativă, mai că nu era vorba despre mine. Pe asta trebuia s-o am. Erau acolo și mai multe cărți de James Joyce, am ales-o pe cea cu titlul cel mai atractiv, *Eroul Stephen*, și apoi am găsit una legată de analiza textului, era în suedeză și se numea *De la text la acțiune*, am frunzărit-

o puțin, capitolele se numeau „Ce este un text“, „Explicație sau înțelegere?“, „Teoria textului“, „Teoria acțiunii“, „Teoria istoriei“ și m-am gândit că era cam pentru începători, totuși erau acolo lucruri din care n-am înțeles nimic, ca de exemplu „Pentru o hermeneutică critică“ sau „Timpul istoric și aporia timpului fenomenologic“, dar asta mi-a stârnit interesul și mai mult, voiam să învăț, așa că am luat-o cu mine. Am găsit un volum de poezii de Charles Olson, nu știam nimic despre el, însă când l-am răsfoit, am văzut că erau cam aceleași poezii ca cele scrise de Trude. L-am luat și pe acela, se numea *Morgengryets arkeolog* [*Arheologul dimineții*]. Am mai luat două cărți de Isaac Asimov, trebuia să am și ceva ușor de citit. Lângă ele se afla un roman al unui tip, John Berger, *G*, pe coperta interioară scria că era un roman filosofic, l-am luat și pe acela. Nu am găsit Cortázar, dar am găsit o carte de buzunar ce se numea *Jurnalul unui hoț*, de Jean Genet, pe care am pus-o la grămadă. În cele din urmă, m-am gândit că trebuia să iau și ceva filosofie, și am avut norocul să găsesc imediat o carte despre filosofie și artă, Hegel, *Prelegeri de estetică*.

După ce am plătit toate cărțile, am urcat scările către cantină. Mai fusesem o dată acolo, cu Yngve, dar atunci nu trebuise să-mi bat capul, se ocupase el de tot, acum eram singur și simțeam că-mi plesnește capul la vederea tuturor studenților care mâncau în sala enormă.

La un capăt se afla bufetul, unde fie îți luai meniul, fie alegeai ceva din vitrină și plăteai la una din cele trei case, după care te așezai la o masă. Ferestrele din celălalt capăt erau aburite, aerul din interior, prin care se înălța zumzetul vocilor, era încărcat de umezeală și căldură.

M-am uitat la toate mesele, dar bineînțeles că n-am văzut pe nimeni cunoscut. Gândul de a sta singur acolo mă îngrozea, așa că m-am întors și m-am dus în direcția cealaltă, fiindcă acolo, în capătul dinspre Parcul Nygård, era *Grillen*, unde se serveau mâncăruri calde și bere, mai scump ca la cantină, dar ce mai conta asta, aveam buzunarele pline de bani și nu era nevoie să fac economii.

Mi-am luat un hamburger și o halbă de bere și m-am așezat la o masă liberă de la fereastră. Studenții care se aflau acolo păreau mai în vârstă și cu mai multă experiență decât cei din cantină, și mai erau și niște femei și bărbați în vârstă, probabil profesori, dacă nu cumva făceau parte din categoria studenților eterni despre care auzisem, bărbați de patruzeci de ani cu părul ciufulit, cu barbă și cu pulovere tricotate care încă mai scriau la lucrarea de diplomă în vreo mansardă, în al cincisprezecelea an de studiu, în timp ce dincolo de ferestre viața trecea în viteză pe lângă ei.

În timp ce mâncam, am răsfoit cărțile pe care le cumpărasem. Pe coperta interioară a romanului lui Fosse era un citat de-al lui Kjærstad din 1986: „De ce nu se umple *Bergens Tidende* de cronici despre Jon Fosse?“

Deci Fosse *era* un scriitor bun și nu doar atât, ci unul dintre cei mai importanți din țară, m-am gândit eu ridicându-mi privirea în timp ce pâinea și carnea se transformau într-un amestec gustos. Tufișurile din Parcul Nygård erau ca un perete verde pus în fața gardului de fier forjat, iar aerul cenușiu de deasupra lor era străbătut oblic de ploaie, împrăștiată de o rafală bruscă de vânt care în clipa următoare a măturat strada de sub mine, scuturând umbrelele a două femei care tocmai coborâseră scările.

Seara l-am sunat pe Yngve și l-am întrebat pe unde umblase în ultima vreme. Mi-a zis că lucrase și fusese în oraș în ajun și că trebuia să-mi pun telefon, ca să nu mai fie nevoit să urce până la garsoniera mea de fiecare dată când avea treabă cu mine. I-am spus că luasem creditul și că aveam să mă gândesc la telefon.

– Și cum a fost în oraș? l-am întrebat.

– A fost OK. M-am dus cu o tipă acasă.

– Cu cine?

– N-o cunoști. Ne-am văzut puțin sus la Høyden, atât.
– Sunteți împreună acum?
– Nu, nu. Nu e nimic de genul ăsta. Și ție cum îți merge acolo?
– E bine. Dar avem o grămadă de citit.
– De citit? Credeam că trebuia să scrieți.
– Ha-ha. Oricum, azi mi-am cumpărat o carte de Jon Fosse. Pare bun.
– Aha, a făcut el. După o pauză a adăugat: Dar dacă n-ați început să scrieți, nu poți să-mi compui niște versuri? Poate chiar mai multe. Ca să termin piesele.
– Pot încerca.
– Așa să faci.

Am stat până noaptea târziu ascultând muzică, bând cafea, fumând și scriind piese pentru Yngve. La ora trei, când m-am culcat, aveam două gata pe jumătate, dar promițătoare, și una terminată.

Te legeni așa frumos

Zâmbește-mi, dragă,
nu sta tot îmbufnată,
vreau doar să te dezbrac,
strat după strat.

Dansează, dansează,
Cum nici mintea nu visează
Până spun stop, destul,

și tot nu-s sătul
de tine

Te legeni așa frumos,
Te legeni așa frumos

Zâmbește-mi, dragă,
confuză nu fi,
vreau doar să ne iubim,
zi după zi.

Te legeni așa frumos,

Te legeni așa frumos.

Dansează, dansează,
Cum nici mintea nu visează
Până spun stop, destul,
și tot nu-s sătul
de tine

Te legeni așa frumos,
Te legeni așa frumos
Te legeni așa frumos,

Te legeni așa frumos

Vineri după cursuri am ieșit în oraș. Ne-am dus cu Hovland și Fosse pe drumul pe care-l bătuseră fără îndoială de nu știu câte ori, la Wesselstuen. Era un local frumos, aveau fețe albe de masă și, îndată ce ne-am așezat, a venit un chelner cu cămașă albă și șorț negru ca să ne ia comanda. Nu mai avusesem parte de așa ceva. Atmosfera era degajată și liniștită, săptămâna se încheiase, eram bucuros, eram opt studenți aleși pe sprânceană așezați în jurul unei mese cu Ragnar Hovland, deja legendar în cercurile studențești, în orice caz în cele din Bergen, și cu Jon Fosse, unul dintre cei mai importanți tineri scriitori postmoderni ai Norvegiei, care avea recenzii foarte bune și în Suedia. Încă nu discutasem singur cu ei, dar acum stăteam lângă Hovland și, după ce-au sosit berile și am luat o înghițitură lungă, am profitat de ocazie.

– Am auzit că-ți plac The Cramps, i-am spus.

– Da? a zis el. Unde ai auzit zvonurile astea răutăcioase?

– Mi-a spus un prieten. E adevărat, nu? Îți place muzica?

– Da, îmi place. Și-mi plac The Cramps. Așa că… da, zi-i salut prietenului tău și spune-i că are dreptate. A zâmbit fără să se uite la mine, apoi a adăugat: A mai pomenit și alte trupe care-mi plac?

– Nu, doar The Cramps.

– Și ție-ți plac The Cramps?

– Da-a. Sunt destul de buni, am zis. Dar deocamdată ascult mai mult Prefab Sprout. Le-ai auzit ultimul album? *From Langley Park to Memphis*?

– Da, sigur. Dar tot Steve McQueen îmi place mai mult.

De pe partea cealaltă a mesei, Bjørg i-a spus ceva și el s-a aplecat s-o asculte cu o expresie politicoasă pe față. Lângă ea, Jon Fosse stătea de vorbă cu Knut. Textele lui fuseseră ultimele discutate și încă le avea în minte, se vedea bine. Scria poezii neobișnuit de scurte, deseori doar două sau trei versuri, alteori numai două cuvinte alăturate. Nu le înțelesesem, dar aveau ceva brutal, n-ai fi zis asta văzându-l cum stătea acolo, zâmbind și râzând: felul în care se bucura era la fel de prietenos pe cât de scurte îi erau creațiile. Vorbea și mult, așa că nu personalitatea lui era de vină pentru concizia poeziilor.

Am pus halba goală pe masă și am vrut să-mi mai iau una, dar nu îndrăzneam să-i fac semn chelnerului, așa că a trebuit să aștept până comanda altcineva.

Lângă mine discutau Petra și Trude. S-ar fi zis că se știau de nu știu când. Petra era dintr-odată abordabilă, în timp ce Trude renunțase la atitudinea serioasă și concentrată, acum avea aproape un aer de fetiță, ca și cum ar fi fost eliberată de o povară.

Deși nu puteam spune că-i cunoșteam bine, îi văzusem suficient cât să-mi fac o idee despre personalitățile lor și, cu toate că acestea nu se potriveau cu textele, în afară de cazurile lui Bjørg și Else Karin, care scriau așa cum arătau, eram destul de sigur că-i citisem. Cu excepția Petrei. Ea era o enigmă. Câteodată putea sta complet nemișcată, holbându-se la pupitru, fără a fi deloc prezentă în încăpere, de parcă ar fi avut un zbucium lăuntric, așa mi se părea, fiindcă, deși era imobilă, cu ochii mereu fixați în același punct, avea totuși ceva agresiv. Se frământa în sine, asta era impresia mea. Când își ridica privirea, avea întotdeauna un zâmbet ironic pe buze. Comentariile ei erau de cele mai multe ori ironice și adesea nemiloase, dar juste, într-un fel sau altul, deși exagerate. Când se entuziasma, toate astea se evaporau, se întâmpla chiar să râdă din toată inima, copilărește, iar în ochi îi apărea o sclipire. Textele ei îi semănau, așa mi s-au părut când le-a citit, la fel de colțuroase și îndărătnice cum era ea, uneori stângace și lipsite de eleganță, dar întotdeauna pline de forță, cu impact, aproape mereu ironice, și totuși cu o anume înflăcărare.

Trude s-a ridicat de la masă. Petra s-a întors către mine.

– Nu mă întrebi ce trupe îmi plac? m-a întrebat ea zâmbind, dar ochii cu care mă scruta erau întunecați și batjocoritori.

– Ba da, am spus. Ce trupe îți plac?

– Crezi că-mi pasă de fleacuri din astea de băieți?

– De unde să știu?

– Par a fi genul ăla de fată?

– Da, de fapt, am răspuns. Cu geacă de piele și toate cele?

A râs.

– Dincolo de numele stupide și toate clișeele și de lipsa perspectivei psihologice, mi-a plăcut mult ce-ai scris.

– Atunci nu mai e mare lucru de plăcut.

– Ba da. Nu te lăsa afectat de ceea ce spun alții. Nu înseamnă nimic, sunt doar vorbe. Uită-te la cei doi de acolo, a zis Petra arătând din cap către profesorii noștri. Se bălăcesc în admirația noastră. Urmărește-l pe Jon. Și vezi ce privire are Knut.

– Mai întâi, nu mă las afectat. În al doilea rând, Jon Fosse e un scriitor bun.

– O, da? L-ai citit?

– Puțin. Miercuri i-am cumpărat ultimul roman.

– *Blod. Steinen er* [*Sânge. Piatra este*], a rostit ea pe un ton solemn, cu un accent pronunțat din Vestland, în timp ce-mi adresa o privire gravă. A izbucnit apoi în râsul acela pătrunzător, din inimă, după care și-a recăpătat brusc seriozitatea. Of, e atâta afectare!

– Dar nu și în ceea ce scrii tu? am întrebat-o.

– Asta o să învăț aici, a zis ea. O să iau de la ei cât de mult pot.

Chelnerul se apropia de masa noastră, i-am făcut semn. Petra m-a imitat, la început am crezut că-și bătea joc de mine, dar mi-am dat seama că și ea voia o bere. Trude a revenit, Petra s-a întors către ea, iar eu m-am aplecat peste masă pentru a mă face remarcat de Jon Fosse.

– Îl cunoști pe Jan Kjærstad? l-am întrebat.

– Da, puțin. Suntem colegi.

– Te consideri și tu postmodernist?

– Nu, sunt mai degrabă modernist. Da, în orice caz în comparație cu Jan.

– Da, am spus.

S-a uitat în jos la masă, părea că-și descoperise berea, a luat o înghițitură lungă.

– Ce părere ai de primele cursuri? m-a întrebat.

Mă întreba pe mine?

Am simțit că roșeam.

– A fost bine, am spus. Simt că am învățat foarte multe într-un timp foarte scurt.

– Atunci e bine. N-am predat prea mult, nici Ragnar, nici eu. Totul e aproape la fel de nou pentru noi ca și pentru voi.

– Așa-i, am zis.

Știam că trebuia să continui, fiindcă mă băgasem brusc într-o conversație, însă habar n-aveam ce să spun. După o tăcere de câteva secunde, și-a mutat privirea și altcineva i-a atras atenția, așa că m-am dus la toaletă, care se afla lângă ușa de la intrare, în celălalt capăt al localului. Era un tip care folosea pisoarul, n-aveam chef să stau lângă el, prin urmare m-am îndreptat spre WC, care s-a eliberat în clipa următoare. Pe gresie era niște hârtie igienică, udă de la urină sau apă. Mirosul era înțepător și am respirat pe gură în timp ce mă pișam. Afară, cineva s-a spălat pe mâini, imediat după aceea am auzit uscătorul. Am tras apa și am ieșit, tocmai când cei doi bărbați plecau a intrat pe ușă un altul, mai bătrân, cu un pântece mare și cu o față rumenă de Bergen. Chiar dacă toaleta era cam jegoasă, cu podeaua umedă

și murdară și urât mirositoare, avea totuși ceva din caracterul solemn al restaurantului, cu fețele albe de masă și chelnerii în șorțuri. Probabil că avea de-a face cu vechimea, cu faptul că atât faianța, cât și pisoarele erau dintr-o altă epocă. Mi-am clătit mâinile sub robinet și mi-am inspectat în oglindă figura, care nu trăda în nici un fel inferioritatea pe care o resimțeam. Bărbatul s-a postat cu picioarele crăcănate în fața pisoarului, eu mi-am întins mâinile sub curentul de aer cald, le-am întors pe-o parte și pe alta de câteva ori, după care m-am dus la masă, unde mă aștepta o nouă bere.

După ce am terminat-o și pe asta și am început s-o beau pe următoarea, timiditatea mi s-a risipit, în locul ei apăruse ceva plăcut și blând; nu mă mai simțeam la periferia conversației, la periferia grupului, ci în centrul lui, unde discutam când cu unul, când cu altul, și, când m-am dus a doua oară la WC, parcă-i luasem pe toți de la masă cu mine, cu tot ce era acolo, în capul meu era un furnicar de fețe și voci, păreri și atitudini, râsete și chicoteli, iar atunci când cineva s-a apucat să-și strângă lucrurile ca să meargă acasă, nu mi-am dat seama din prima, se întâmplase tocmai la periferie și nu conta atât de mult, vorbăria și băutul au continuat, dar apoi s-a ridicat Jon Fosse, după el și Ragnar Hovland, și asta era mai grav, fără ei nu ne lega nimic.

– Hai să mai luăm câte una! am spus. Nu e așa de târziu. Și mâine e sâmbătă.

Dar nu-i puteai clinti, trebuiau să plece acasă și, după ce-au ieșit pe ușă, dorința de a pleca s-a generalizat. Chiar dacă i-am rugat pe fiecare în parte să mai rămână puțin, în curând nu mai era nimeni la masă, în afară de Petra și de mine.

– Doar nu pleci și tu? am zis.

– În curând o să plec. Locuiesc destul de departe de oraș, așa că trebuie să iau autobuzul.

– Poți dormi la mine, i-am propus. Stau în Sandviken. Este o canapea pe care poți dormi.

– Așa de mult îți dorești să mai bei? a spus ea râzând. Unde mergem, atunci? Aici nu mai putem rămâne.

– La Opera? am întrebat-o.

– Da, sigur, a zis ea.

Nu era atât de întuneric pe cât mă așteptasem, o rămășiță a luminii nopților de vară colorase în alb cerul de deasupra noastră în timp ce urcam spre teatru, pe lângă șirul de taxiuri, cu strălucirea gălbuie a stâlpilor de iluminat de pe stradă parcă desenată pe pavajul gri, sub ploaia ce cădea cu putere. Petra își căra geanta neagră de piele și, deși nu mă uitam la ea, știam că expresia chipului ei era serioasă și încăpățânată, iar mișcările, rigide și bruște. Era ca un dihor: îi mușca pe cei care-i întindeau mâna.

La Café Opera erau mai multe mese libere, ne-am așezat la etaj, lângă o fereastră. Am luat două beri, Petra a băut aproape jumătate dintr-a ei dintr-o înghițitură, ștergându-se apoi la gură cu dosul mâinii. Mă gândeam ce să spun, dar nu-mi venea nimic în minte, așa că mi-am băut și eu aproape jumătate din bere dintr-o înghițitură.

Au trecut vreo cinci minute.

– Ce-ai făcut de fapt în nordul Norvegiei? m-a întrebat dintr-odată, pe un ton firesc, de parcă am fi stat la povești de ore întregi, fără să-și ridice privirea de la paharul de bere aproape gol din fața ei.

– Am fost profesor, i-am răspuns.

– Asta știu. Dar ce te-a făcut să te duci acolo? În ce scop?

– Nu știu. Așa s-a nimerit. Dar cred că ideea era să scriu acolo.

– Ciudată idee, să-ți cauți de lucru în nordul Norvegiei ca să poți scrie.

– Da, poate că e, am zis.

S-a dus să mai ia bere. M-am uitat în jur; sala avea să se umple în curând. Ea își rezemase cotul pe bar, ținea o bancnotă de o sută în mână, chelnerul din fața ei turna bere

într-o halbă. Buzele îi treceau peste dinți în timp ce-și încrunta sprâncenele. Într-una din primele zile îmi spusese că-și schimbase numele. Bănuisem că era vorba despre numele de familie, dar nu, prenumele și-l schimbase. Avusese unul banal, parcă Anne sau Hilde, și gestul ei îmi dădea de gândit, fiindcă eu mă simțeam foarte legat de numele meu, era de neconceput să mi se zică altfel, ar fi schimbat cumva totul. Însă ea o făcuse.

Mama își schimbase numele, dar cu numele de familie al tatei, o convenție, și când l-a schimbat din nou, a revenit la numele de fată. Și tata își schimbase numele, nu prea se făcea asta, dar tot numele de familie și-l schimbase, nu prenumele, care îl reprezenta în totalitate.

Petra a venit spre masă cu câte o halbă în fiecare mână și s-a așezat.

– Cine crezi că are talent?

– Cum adică?

– În clasă, la școală.

Nu mi-a prea plăcut că folosise cuvintele alea, preferam academie, dar n-am comentat.

– Nu știu, am spus.

– Am zis „crezi“. Normal că n-ai de unde să știi.

– Mi-a plăcut ce-ai scris tu.

– Mă duci cu zăhărelul?

– E adevărat.

– Knut: fără conținut. Trude: poză. Else Karin: proză de casnică. Kjetil: copilăros. Bjørg: plictisitoare. Nina: OK. Le cam ține în ea, dar scrie bine.

A râs și mi-a aruncat o privire piezișă, plină de viclenie.

– Dar eu? am întrebat-o.

– Of, tu, a pufnit ea. Tu nu știi care-i treaba cu tine și habar n-ai ce faci.

– Și tu știi ce faci?

– Nu. Dar măcar eu știu că nu știu, a zis ea râzând din nou. Și mai ești și ca o fată. Dar ai mâini mari și puternice, asta mai compensează.

Mi-am ferit privirea, simțeam că mă aprind.

– Dintotdeauna am avut o limbă ascuțită.

Am luat câteva înghițituri lungi de bere, m-am uitat prin local.

– Doar nu te-ai supărat din cauza fleacurilor ăstora! a chicotit ea. Pot spune lucruri mult mai rele despre tine dacă vrei.

– Mai bine nu.

– Pe deasupra, te iei prea mult în serios. Dar e din cauza vârstei. Nu e vina ta.

„Cum rămâne atunci cu tine?“ aveam chef să zic. „Ce te face să crezi că ești al naibii de grozavă? Și dacă eu sunt ca o fată, atunci și tu ești un băiețoi. Arăți aproape ca un băiat când mergi!“

Dar nu am zis nimic și încet, dar sigur, m-am calmat, poate și pentru că începusem să mă îmbăt de-a binelea și mă apropiam de punctul în care nimic nu mai conta, sau, mai precis, când totul mi-era indiferent.

Încă vreo două beri și ajungeam acolo.

În local, printre mesele pline, a apărut o figură cunoscută. Era Morten, cu geaca lui roșie de piele, cu un rucsac bej în spate, cu o umbrelă lungă, închisă, în mână. Când a dat cu ochii de mine, s-a luminat la față și a pornit în viteză spre masa noastră, înalt ca o prăjină, cu părul cu țepi, strălucind de la gel.

– Salut, salut! a spus el râzând. Ai ieșit la o băută?

– Da, am zis. Ea e Petra. Petra, el e Morten.

– Salut, a spus Morten.

Petra l-a măsurat rapid din cap până-n picioare și a clătinat din cap înainte să se întoarcă și să se uite în altă parte.

– Am ieșit cu colegii de la academie, am zis. Ceilalți au plecat devreme acasă.

– Eu credeam că scriitorii stau și trag la măsea de dimineața până seara, a spus Morten. Am fost la sala de lectură până acum. Nu știu cum o să meargă. Nu înțeleg nimic! Nimic! A râs și s-a uitat în jur, apoi a continuat: Eram în drum spre casă. Am venit numai să văd dacă dau de cineva cunoscut. Dar un lucru vă zic: vă admir pe voi, cei care veți ajunge scriitori. M-a privit serios o clipă. Mă duc atunci, a zis în cele din urmă. Vorbim!

După ce a trecut de colțul barului, i-am spus Petrei că era vecinul meu. Ea a încuviințat nepăsătoare din cap, și-a băut restul berii și s-a ridicat.

– Acum trebuie să plec. Am autobuz peste un sfert de oră.

Și-a luat geaca de pe spătar, și-a strâns pumnul și l-a vârât în mânecă.

– Nu voiai să înnoptezi la mine, atunci? Nu e nici o problemă.

– Nu, mă duc acasă. Dar poate îți accept oferta cu altă ocazie. Pa.

Apoi, cu mâna pe geantă și cu privirea ațintită înainte, s-a îndreptat către scări. Nu mai știam pe nimeni din local, dar am mai rămas un pic la masă, în caz că venea cineva, după care a devenit insuportabil să stau singur acolo, așa că mi-am luat pelerina de ploaie, am înșfăcat plasa și am ieșit în întunericul vijelios al orașului.

M-am trezit la unsprezece de la niște scuturături și izbituri în perete. M-am sculat și m-am uitat în stânga și-n dreapta, ce zgomote erau alea? Apoi mi-am dat seama și m-am trântit din nou în pat. Cutiile poștale se aflau pe cealaltă parte a peretelui, dar până atunci nu dormisem suficient de târziu ca să-l aud pe poștaș aducând corespondența.

Deasupra, cineva umbla de colo colo și cânta.

Dar camera nu era neașteptat de luminoasă?

M-am ridicat și am tras perdeaua.

Era soare afară!

M-am îmbrăcat, m-am dus la magazin și am cumpărat niște lapte, chifle și câteva ziare. Când m-am întors, mi-am verificat cutia poștală. În afară de două facturi redirecționate, am găsit și două avize pentru ridicare de colete. Am dat fuga la poștă și mi s-au înmânat două colete mari, pe care le-am deschis cu foarfeca în bucătărie. Un volum cu operele complete ale lui Shakespeare, unul cu poeziile și piesele lui T.S. Eliot, unul cu operele complete ale lui Oscar Wilde și unul cu fotografii cu femei goale.

M-am așezat pe pat ca să-l răsfoiesc puțin, tremurând de surescitare. Nu, nu erau goale de tot, multe aveau pantofi cu tocul înalt și una avea o bluză desfăcută, atârnând pe bustul zvelt și bronzat.

Am pus cartea deoparte și am citit cele trei ziare pe care le cumpărasem în timp ce-mi luam micul dejun. Știrea zilei în *Bergens Tidende* era despre o crimă care avusese loc în ajun. Am recunoscut locul din fotografie, iar continuarea articolului mi-a confirmat intuiția: crima se petrecuse la doar câteva clădiri de unde stăteam eu. Și nu numai atât, presupusul criminal încă era în libertate. Avea optsprezece ani și mergea la o școală profesională, așa scria. Dintr-un motiv sau altul, asta m-a afectat. Mi-l imaginam acolo unde se afla în acel moment, într-o garsonieră la subsol, singur în spatele perdelelor trase, pe care le dădea din când în când la o parte ca să vadă dacă se întâmpla ceva pe stradă, pe care o avea la nivelul ochilor, totul în vreme ce inima îi bătea să-i sară din piept de teamă și disperare pentru ce făcuse. Dădea cu pumnul de perete, se plimba de colo colo, se gândea dacă să se predea sau să mai stea acolo câteva zile și apoi să încerce să fugă la bordul unui vas, poate în Danemarca sau Anglia, iar de acolo să facă autostopul înspre continent. Dar nu avea nici un ban și nici vreun bun de valoare, doar hainele de pe el.

M-am uitat pe geam să văd dacă se întâmpla ceva neobișnuit afară, dacă se adunaseră

polițiști, de exemplu, sau dacă erau mașini de poliție parcate, dar totul era neschimbat, cu excepția razelor de soare, care se lăsau ca un văl de lumină peste tot și toate.

Puteam discuta cu Ingvild despre crimă, era un bun subiect de conversație, faptul că el se afla acolo, în cartierul meu, chiar atunci, în timp ce toți polițiștii îl căutau.

Oare nu-aș fi putut să și scriu despre asta? Un băiat care omoară un bătrân și stă ascuns în vreme ce poliția îl încolțește treptat?

Nu mi-ar fi ieșit în veci.

Cuprins de un val de dezamăgire, m-am ridicat și am dus scrumiera și paharul în chiuveta din bucătărie, la un loc cu toate celelalte vase murdare pe care le folosisem în timpul săptămânii. Petra greșise într-o privință totuși, când spusese că nu mă înțelegeam pe mine însumi, m-am gândit uitându-mă la iarba de un verde strălucitor din parc, pe care tocmai atunci se plimba o femeie care ținea cu fiecare mână câte un copil. Tocmai cunoașterea asta o aveam. Știam exact cine eram. Puțini dintre apropiații mei știau atâtea despre ei înșiși.

Am intrat din nou în cameră, voiam să mă uit la discuri când privirea mi-a fost parcă *trasă* înspre cartea cea nouă. M-a trecut un fior de fericire și teamă. Aș fi putut încerca acum, eram singur, fără mare lucru de făcut, n-aveam nici un motiv să amân, m-am gândit în timp ce puneam mâna pe ea, m-am uitat în jur, oare cum puteam s-o duc pe ascuns până jos la toaletă? În plasă? Nu, cine naiba merge cu plasa la toaletă?

Mi-am desfăcut nasturele de la pantaloni și am tras în jos fermoarul, am vârât cartea, am tras cămașa peste pantaloni și m-am aplecat în față cât am putut de mult ca să văd cum arăta, dacă și-ar fi dat cineva seama că aveam o carte acolo.

Poate.

Dar dacă luam un prosop cu mine? În caz că venea cineva, puteam să-l țin ca din întâmplare peste burtă cele câteva secunde cât ar fi durat întâlnirea. Și puteam face duș după aceea. Nu era nimic suspicios în faptul că mergeam întâi la toaletă și apoi la duș.

Și așa am făcut. Cu cartea în pantaloni și cu cel mai mare prosop pe care-l găsisem în mână am ieșit pe ușă, am trecut prin hol, am coborât scările, am străbătut coridorul, am intrat la toaletă, am închis ușa, am scos cartea și am început s-o răsfoiesc.

Deși nu mă mai masturbasem până atunci și nu știam exact cum se face, știam totuși că expresii ca „ți-o iei la labă“ și „o freci“ erau omniprezente în glumele despre masturbare pe care le auzisem pe parcursul anilor, nu în ultimul rând în vestiarele fotbaliștilor; cu sângele pulsând în mădular, l-am scos din pliul făcut de boxeri, și, în timp ce mă holbam la femeia cu picioare lungi și buze roșii care stătea în fața unei case de vacanță undeva la Marea Mediterană – dacă e să ne luăm după zidurile albe și copacii noduroși –, sub o sârmă întinsă cu rufe, cu un lighean în mână, dar în rest complet goală, în timp ce mă tot uitam la ea, la toate liniile voluptuoase ale corpului ei, mi-am strâns tare degetele în jurul penisului și am început să le plimb înainte și înapoi. Mai întâi tot penisul, dar, după numai câteva încercări, m-am mulțumit cu vârful, holbându-mă în continuare la femeia cu ligheanul. Peste câteva clipe, pradă valului de plăcere care urca în mine, m-am gândit că trebuia să mă mai uit și la altele, ca să profit la maximum, am dat paginile până am găsit o femeie care stătea în leagăn, doar cu niște pantofi roșii cu buline, prinși cu barete în jurul gleznelor, iar apoi m-a cutremurat un spasm, am încercat să-mi direcționez penisul ca să ejaculez în toaletă, dar n-am reușit, era prea țeapăn, așa că primul jet de spermă a căzut direct pe capacul WC-ului și s-a prelins încet pe podea, în timp ce noi jeturi erau pompate afară, ceva mai jos, căci îmi venise ideea genială să mă aplec puțin în față ca să am un unghi mai bun.

Uf!

O făcusem.

O făcusem în sfârșit.

Până la urmă nu era nici un mister. Dimpotrivă, era incredibil de simplu, oare de ce îmi

luase atâta?

Am închis cartea, am șters capacul, m-am spălat, am rămas complet nemișcat o secundă să aud dacă, în ciuda aparențelor, nu cumva era cineva afară, am vârât cartea din nou în pantaloni, am înșfăcat prosopul și am ieșit.

Abia atunci mi-am pus întrebarea dacă o făcusem cum trebuie. Trebuia să-mi dau drumul în WC? Sau poate în chiuvetă? Sau într-o bucată de hârtie igienică strânsă în mână? Sau asta se face de obicei în pat? Pe de altă parte, totul trebuia să se desfășoare într-o discreție totală, așa că nu conta prea mult dacă metoda devia de la normă sau nu.

Chiar în momentul în care am pus cartea pe birou și, împăturind prosopul nefolosit, l-am pus în dulap, s-a auzit soneria.

M-am dus să deschid.

Erau Yngve și Asbjørn. Amândoi purtau ochelari de soare și, ca în ultimele dăți, vădeau o anume agitație, observabilă în felul în care Yngve se juca cu catarama curelei și Asbjørn își ținea pumnul strâns în buzunarul pantalonilor, iar amândoi mă așteptaseră să deschid stând întorși într-o parte. Sau poate era faptul că nu-și dăduseră jos ochelarii de soare.

– Salut, am zis. Intrați!

Au intrat după mine în garsonieră.

– Ne gândeam că poate vrei să vii în oraș cu noi, a spus Yngve. Vrem să mergem pe la niște magazine de discuri.

– Sigur. N-am nimic de făcut, oricum. Acum, nu?

– Da, a zis Yngve luând cartea cu femei goale. Văd că ți-ai cumpărat un album cu fotografii.

– Da.

– Nu e greu de ghicit ce-o să faci cu el, a spus Yngve râzând.

La rândul lui, Asbjørn a râs fără veselie, sugerând că voia ca această parte a vizitei să se încheie cât mai repede.

– Sunt fotografii serioase, am spus, după care mi-am luat geaca și m-am aplecat ca să-mi leg șireturile. E un fel de album de artă.

– Da, da, a zis Yngve punându-l deoparte. Și posterul cu John Lennon a dispărut?

– Da.

Asbjørn și-a aprins o țigară, s-a întors către fereastră și s-a uitat afară.

Peste zece minute, unul lângă altul, toți trei cu ochelari de soare, traversam Torget. Bătea vântul dinspre fiord, steagurile de pe catarge se scuturau în bătaia vântului, iar soarele, care strălucea pe cerul senin, făcea să sclipească toate suprafețele. Mașinile goneau ca o haită de câini dinspre Torgalmenningen de fiecare dată când semaforul de sus se schimba în verde. Piața era înțesată de oameni și, în acvariile dintre ei, prinși în puținii metri cubi de apă verzuie și probabil rece ca gheața, peștii înotau cu gurile căscate, crabii se cățărau unul peste altul, iar homarii stăteau nemișcați, cu cleștii prinși cu elastice albe.

– Mâncăm după aceea la Yang Tse Kiang? a întrebat Yngve.

– Da, am putea, a zis Asbjørn. Dacă promiți să nu repeți că mâncarea în China are complet alt gust decât mâncarea de aici.

Fără să răspundă, Yngve a scos un pachet de țigări din buzunar și s-a oprit lângă trecerea de la semafor. M-am uitat în dreapta, unde era o tarabă de legume. Vederea morcovilor portocalii strânși în legături într-un morman mare m-a dus cu gândul la cele două veri în care lucrasem pentru grădinarul din Tromøya, atunci când scoteam morcovii, îi spălam și-i împachetam și tot timpul eram atât de aproape de pământul negru și gras, sub cerul serilor de sfârșit de august și de început de septembrie, cu întunericul și câmpul atât de strâns legate, cu foșnetul din tufișuri și copaci de la capătul terenului care-mi trimitea prin corp mici fiori de fericire. De ce oare? mă gândeam acum. De ce eram atât de fericit atunci?

S-a făcut verde și am traversat strada în mijlocul mulțimii de oameni, am trecut pe lângă un magazin de ceasuri, am mers prin piața mare care se deschidea între case ca un luminiș în pădure, am întrebat unde mergeam de fapt, Yngve mi-a răspuns că, *de fapt*, mergeam la Apollon și după aceea aveam să trecem pe la niște magazine de discuri la mâna a doua.

Mă pricepeam la scotocit prin magazinele de muzică, știam aproape toate trupele de pe rafturi, luam discurile și mă uitam să văd cine le produsese, cine cânta în fiecare piesă, în ce studio fuseseră înregistrate. Eram un cunoscător, totuși aruncam o privire și spre Yngve și Asbjørn în timp ce frunzăream albumele, și, dacă vreunul din ei lua un disc, încercam să văd al cui era, ce avea trecere la Bergen. Asbjørn alegea o mulțime de albume vechi și curiozități gen George Jones sau Buck Owens, cel mai ciudat fiind un disc de Crăciun pe care i l-a arătat lui Yngve, au râs amândoi, Asbjørn a spus că era clar *over the top*, iar Yngve a zis da, era clar *camp*. Se limita însă la aceleași categorii pe care le apreciam și eu, postpunk britanic, indie rock american, poate câte-o trupă australiană și bineînțeles vreo două norvegiene, dar în afară de asta nimic, din câte puteam vedea.

Am cumpărat douăsprezece discuri, majoritatea ale unor trupe pe care le mai ascultasem înainte și unul la recomandarea lui Yngve, al celor de la Guadalcanal Diary. Când, o oră mai târziu, ne-am așezat în restaurantul chinezesc, au râs de mine pentru că-mi cumpărasem atâtea discuri, dar am simțit și respect în râsul ăla, nu însemna numai că eram un boboc care nu avusese în viața lui atâția bani, ci și că eram pasionat. Chelnerița ne-a adus un bol imens de orez aburind, se lipise de lingura mare de porțelan ce-l însoțea, ne-am repezit și ne-am pus fiecare câte-o porție pe farfurie, atât Yngve, cât și Asbjørn și-au turnat din sosul maro peste orez, iar eu am făcut la fel. A dispărut aproape de tot printre boabele de orez și, de unde fusese negru și gros, în clipa următoare a devenit maro, cu boabele vizibile prin el. Gustul era ușor înțepător, așa mi s-a părut, dar la următoarea îmbucătură de *chop suey* cu vită s-a dovedit că merita cu prisosință. Yngve știa să folosească bețișoarele, le trecea înainte și înapoi între degete ca un chinez. La desert am mâncat banană prăjită cu înghețată și apoi am primit o cafea cu o ciocolățică After Eight pe farfurioară.

Pe toată durata mesei încercasem să-mi dau seama ce anume se întâmpla atunci când doi prieteni așa de buni ca ei erau împreună. Cât de mult se priveau în ochi când spuneau ceva înainte de a-și pleca privirea. Despre ce vorbeau, cât de mult și de ce vorbeau tocmai despre asta. Chestii din trecut: îți aduci aminte de…? Alți prieteni: a zis asta sau aialaltă? Muzică: ai ascultat piesa asta sau aia, discul ăsta sau ăla? Cursuri? Politică? Ceva ce s-a întâmplat de curând, ieri, săptămâna trecută? Când se deschidea un nou subiect de discuție, era legat de precedentul, parcă desprins din el, sau pur și simplu se ivea din senin?

Dar asta nu însemna că-i observam în tăcere, mă implicam și eu frecvent în conversație, zâmbeam și veneam cu comentarii, singurul lucru pe care nu-l făceam era să țin monologuri lungi din proprie inițiativă, din senin, așa cum făceau amândoi.

Și ce făceau de fapt? Despre ce era vorba?

În primul rând, aproape că nu-și puneau deloc întrebări, așa cum obișnuiam eu să fac. În al doilea rând, totul se lega, puține afirmații se iveau din senin. În al treilea rând, majoritatea replicilor erau menite să-i facă să râdă. Yngve spunea o poveste, râdeau, Asbjørn continua și ducea povestea în sfera ipoteticului și, dacă mergea, Yngve o ducea mai departe, făcând-o tot mai fantezistă. Râsul se stingea, treceau câteva secunde, Asbjørn povestea despre ceva în strânsă legătură cu subiectul anterior, tot ca să râdă, după care se întâmpla, mai mult sau mai puțin, același lucru. Uneori ajungeau și la lucruri serioase, atunci întorceau un subiect pe toate părțile, câteodată argumentau, cred că da, dar se poate spune, dar nu, nu sunt de acord, apoi urma o pauză care mă făcea să mă tem că se supăraseră, până când o nouă poveste, anecdotă sau glumă apărea în decor.

Eram întotdeauna extrem de atent cu Yngve, era important pentru mine să nu spună vreo prostie sau să manifeste vreo formă de ignoranță, și să pară astfel inferior față de

Asbjørn, dar nu era cazul, erau pe picior de egalitate și asta mă bucura.

Sătul și destul de mulțumit, am urcat dealurile dinspre centru cu câte o plasă cu discuri bălăngănindu-mi-se în fiecare mână. Abia când m-am apropiat de garsonieră și am văzut o mașină de poliție trecând încet pe acolo, mi-am adus aminte de tânărul ucigaș. Dacă poliția îl căuta, însemna că stătea în continuare ascuns undeva prin oraș. Îmi imaginam ce frică trebuia să-i fie. Ce frică îngrozitoare îi strivea măruntaiele. Și cât de oripilat era de ceea ce făcuse. Ucisese un om, înfipse cuțitul în corpul unui om care căzuse la pământ, mort. „La ce bun?“ trebuie să fi strigat o voce în el. „La ce bun? La ce bun?“ Pentru un portmoneu, câteva bancnote de sută, un fleac. O, ce îngrozitor trebuia să se simtă!

Când mi-am terminat pregătirile pentru întâlnirea cu Ingvild, era doar cinci și câteva minute. Ca să mai treacă vremea, am coborât la Morten și i-am bătut la ușă.

– Intră! a strigat el dinăuntru.

Am deschis ușa. În șort și cu un tricou pe el, a dat mai încet sistemul audio.

– Salutare, domnule, mi-a zis.

– Salutare. Pot să intru?

– Da, cum să nu, ia loc.

Pereții zugrăviți în alb erau mari, de cărămidă, cu două lucarne înguste și lungi, aproape opace, chiar sub tavan. Camera era mobilată auster, ca să nu spun goală, cu un pat rabatabil, și acela vopsit în alb, cu o saltea maronie învelită într-o stofă de catifea și perne mari, maronii, din același material. O masă în fața patului și un scaun pe cealaltă parte, ambele de genul celor care se găseau în piețele de vechituri și în magazinele second-hand, în stilul anilor cincizeci. Un sistem audio, câteva cărți, dintre care ieșea în evidență *Legislația norvegiană*, o carte groasă, roșie. Mai era un televizor pe un scaun lângă perete.

S-a trântit pe pat, sprijinindu-se pe două din pernele cele mari, părea mult mai relaxat decât îl văzusem înainte.

– O săptămână blestemată la Høyden s-a dus. Din câte? Trei sute cincizeci?

– E mai bine să numeri zilele în cazul ăsta, am zis. Atunci ai scăpat de cinci.

– Ha-ha-ha! E cea mai mare prostie pe care am auzit-o vreodată! Atunci îmi mai rămân două mii și jumătate!

– E adevărat. Dacă gândești în ani, îți mai rămân doar șapte. Privind însă din alt unghi, n-ai făcut nici a mia parte din ei.

– Sau nici un procent dintr-o mie, cum a zis odată un coleg de clasă, a spus el. Ia loc, *monsieur*! Ieși diseară, nu?

– Cum adică? l-am întrebat așezându-mă pe un scaun.

– Așa s-ar zice. Te-ai pus la patru ace, după cum se vede.

– Păi trebuie. Mă întâlnesc cu Ingvild. De fapt, e prima dată.

– Prima dată? Ai găsit-o la matrimoniale? Ha-ha-ha!

– Am întâlnit-o o dată în primăvară, la Førde, pentru vreo jumătate de oră. M-am topit după ea. De atunci de-abia dacă m-am gândit la altceva. Dar ne-am scris tot timpul.

– Aha, a făcut el. S-a aplecat peste masă, a tras spre el pachetul de țigări, l-a deschis și a scos o țigară. Vrei și tu?

– De ce nu? Tutunul meu e sus. Dar poți să-ți rulezi de la mine altă dată.

– M-am mutat tocmai ca să scap de tipii care-și rulează țigările, a zis el aruncându-mi pachetul.

– De unde vii?

– Sigdal. Un sătuc muntos din Østland. Numai pădure și nefericire. Acolo se fac bucătării. Bucătăriile de Sigdal. Cu astea ne mândrim noi, da.

Și-a aprins țigara și și-a trecut rapid mâna prin păr.

– E de bine sau de rău că arăt pus la patru ace? l-am întrebat.

– E bine, clar. Doar te duci la o *date*. În cazurile astea trebuie să te dichisești un pic.

– Așa-i, am spus.
– Și tu ești din Sørland?
– Da. Vin dintr-un orășel de munte de acolo, din sud. Ca să nu spun orășel de rahat.

– Dacă tu vii din Orășelul de rahat, eu vin din Sătucul de căcat.
– Căcat și rahat, parc-ar fi de-un leat.
– Ha-ha! Cum ai zis?
– Nu știu. Așa mi-a venit.
– Normal, doar ești scriitor, a spus el. S-a sprijinit mai bine de perne, și-a ridicat un picior pe saltea și a suflat apoi fumul către tavan. Cum a fost copilăria ta? m-a întrebat peste câteva clipe.
– Copilăria mea?

– Da, când erai mic? Cum era?
Am înălțat din umeri.
– Știu eu? Țin minte că urlam mult.

– Urlai mult? a repetat el izbucnind în hohote de râs.
Era molipsitor, am râs și eu, chiar dacă nu înțelegeam ce anume îi stârnise ilaritatea.
– Ha-ha-ha! Ai urlat!
– Și ce-i cu asta? am zis. Așa făceam.
– Și cum făceai? m-a întrebat el ridicându-se. OOOOOOUUUU! Cam așa?
– Nu, mai degrabă ca un smiorcăit. Sau plânset, da, mai pe înțeles.
– O! Ai plâns mult când erai copil! Am crezut că urlai și țipai!
– Ha-ha-ha!
– Ha-ha-ha!
După repriza de râs s-a lăsat tăcerea. Am stins țigara în scrumieră, apoi mi-am trecut un picior peste celălalt.
– Am fost mult de capul meu atunci când eram mic, mi-a spus el. Și abia am așteptat să termin școala și liceul. Așa că e formidabil să stau aici, în garsoniera mea, deși arată ca naiba.
– Te cred, am zis.
– Dar sunt stresat din cauza dreptului. Cred că nu-i tocmai pentru mine.
– Dar n-ai început abia luni? Nu-i cam devreme să spui asta?
– Poate.
S-a auzit o ușă trântindu-se afară.
– E Rune, a zis Morten. El face toată ziua duș. E un tip foarte curat, trebuie s-o recunoaștem.

A râs din nou.
M-am ridicat.
– Mă întâlnesc cu ea la șapte, am spus. Și mai am câteva lucruri de rezolvat mai întâi. Tu ieși diseară, nu?
A scuturat din cap.
– Mă gândeam să citesc ceva.
– Drept?
A încuviințat din cap.
– Dar baftă cu Ingvild!
– Mersi, am spus, după care am urcat din nou în garsoniera mea.
Seara era neobișnuit de luminoasă; spre vest, cerul, pe care abia-l puteam vedea de la fereastră printre copaci și acoperișuri, avea un luciu roșiatic. Câțiva nori negri atârnau ca niște viniluri în depărtare. Am pus un maxi single vechi al trupei Big Country, am mâncat o

chiflă, m-am îmbrăcat cu sacoul negru, mi-am mutat cheile, bricheta și monedele din buzunarul pantalonilor în buzunarul de la sacou ca să evit umflătura neelegantă de la coapsă, mi-am pus pachetul de țigări în buzunarul interior și am ieșit.

*

Ingvild nu m-a văzut din prima când a intrat în Café Opera. Mergea puțin ezitant și se uita în stânga și-n dreapta, era îmbrăcată cu un jerseu alb cu dungi albastre, o jachetă bej și blugi. Părul îi era mai lung decât ultima dată când o văzusem. Inima îmi bătea cu atâta putere, încât abia respiram.

Când ni s-au întâlnit ochii nu s-a luminat la față, așa cum sperasem. Doar un ușor zâmbet pe buze.

– Salut. Ai ajuns deja?

– Da, am spus, ridicându-mă pe jumătate.

Nu ne știam prea bine, o îmbrățișare ar fi fost cam mult, și totuși nu mă puteam așeza din nou ca Hopa Mitică, așa că am dus mișcarea până la sfârșit și i-am întins obrazul, lucru pe care, din fericire, l-a făcut și ea.

– Sperasem să ajung eu prima, a zis ea punându-și mai întâi geanta, apoi jacheta pe spătarul scaunului. Ca să am un avantaj față de tine.

A zâmbit din nou și s-a așezat.

– Vrei o bere? am întrebat-o.

– Ce idee bună! Trebuie să bem. Dai tu tura asta, și o dau eu pe următoarea?

Am încuviințat din cap și m-am îndreptat către bar. Localul începuse să se umple, câțiva oameni stăteau la coadă în fața mea. Nevrând ca Ingvild să suspecteze c-o urmăream, am observat cu coada ochiului că se uita pe fereastră. Își ținea mâinile în poală. Eram bucuros de respiro, bucuros să nu stau acolo, dar apoi mi-a venit rândul, am primit cele două halbe, așa că a trebuit să mă întorc.

– Cum îți merge? am întrebat-o.

– Cu șofatul? Sau am trecut de partea asta?

– Nu știu.

– Sunt îngrozitor de multe chestii noi. Cameră nouă, cursuri noi, cărți noi, oameni noi. Și nu e ca și cum aș fi mers la cursuri înainte, a adăugat ea zâmbind ușor.

Ne-am uitat unul în ochii celuilalt și i-am recunoscut privirea degajată, de care mă îndrăgostisem de prima oară când o văzusem.

– Ți-am zis c-o să am emoții! a spus ea.

– Și eu am.

– Noroc! Am ciocnit ușor paharele, apoi Ingvild s-a aplecat într-o parte și a scos un pachet de țigări din geantă. Păi cum să facem…? a zis ea. Să începem din nou? Eu intru, tu stai aici, ne îmbrățișăm, tu mă întrebi cum îmi merge, apoi eu răspund și te întreb cum îți merge. Un început mult mai bun!

– Și la mine e cam la fel, am spus. Multe chestii noi. Mai ales la academie. Dar fratele meu studiază și el în oraș, așa că am stat puțin pe capul lui.

– Și vărul tău obraznic?

– Jon Olav, da!

– Avem o cabană acolo unde locuiesc bunicii lui. Deci sunt cincizeci la sută șanse să fie și bunicii tăi.

– În Sørbøvåg?

– Da. Avem cabană pe cealaltă parte, la poalele muntelui Lihesten.

– Serios? Acolo am fost în fiecare vară de când eram mic.

– Atunci trebuie să treci cu barca pe partea cealaltă și să vii să mă vezi cândva.

Nu mi-aș fi dorit nimic mai mult decât să petrec un sfârșit de săptămână singur cu ea într-o cabană sub maiestuosul Lihesten, ce putea fi mai frumos pe lume decât asta?

– Ar fi distractiv, am spus.

A urmat o pauză.

Încercam să nu mă uit la ea, dar nu mă puteam abține, era atât de frumoasă cum stătea acolo cu privirea coborâtă și cu țigara arzând în mână!

Și-a ridicat privirea și s-a uitat în ochii mei. Am zâmbit amândoi.

Căldura din ochii ei.

Lumina care o învăluia.

Momentul a trecut însă, și, cuprinsă de stângăcie și nesiguranță, și-a mutat privirea la mâna care scutura țigara în scrumieră. Știam de unde venea senzația asta, o recunoșteam în mine însumi, era în gardă față de ea însăși și față de situația în care se afla.

Am stat acolo aproape o oră, a fost un chin, nici unul din noi nu reușea să controleze situația, ca și cum ea ar fi existat independent de noi, era ceva mult mai mare și mai greu decât puteam duce. Când spuneam ceva, era nesigur, și de fiecare dată nesiguranța, nu cele spuse, prevala până la urmă. Ingvild se tot uita pe fereastră, nici ea nu voia să fie acolo unde era. Dar – mă gândeam eu din când în când –, poate că și ea era năpădită de valuri bruște și intense de fericire numai datorită faptului că stătea acolo împreună cu mine, cum eram eu în timp ce stăteam cu ea. Dar n-aveam de unde să știu, nu o cunoșteam, nu știam cum era de obicei. Când am propus să plecăm, s-a simțit ușurată, de asta puteam să-mi dau seama. Afară începuse să se întunece, dar, cu excepția norilor grei de ploaie, amurgul amintea de vară, era mai deschis, mai lin, plin de speranță.

Am urcat dealul spre Høyden, de-a lungul unui drum săpat în piatră cu un zid înalt pe o parte, o balustradă pe cealaltă și un șir de case mari de cărămidă sub noi. Încăperile din spatele ferestrelor luminate arătau ca niște acvarii. Erau oameni pe străzi, se auzeau pași atât în spatele nostru, cât și în fața noastră. Nu ne-am zis nimic, singurul lucru la care mă gândeam era că Ingvild mergea la doar câțiva centimetri de mine. Pașii ei, respirația ei.

Când m-am trezit a doua zi dimineață, ploua afară. Ploaia monotonă, atât de tipică pentru acest oraș, nu ieșea în evidență nici prin forță, nici prin intensitate, și totuși domina totul. Chiar dacă la plecare îți luai pelerină și pantaloni impermeabili și cizme de cauciuc, tot ajungeai ud acasă. Ploaia ți se strecura pe sub mâneci, îți intra pe lângă guler și-ți îmbiba hainele de sub pelerină, ca să nu mai vorbim despre ce făcea ploaia cu toți pereții și acoperișurile, cu toți copacii și peluzele, cu toate drumurile și gangurile pe măsură ce se revărsa necontenit peste oraș. Totul era ud, totul avea o peliculă de umezeală pe deasupra și, dacă mergeai de-a lungul cheiului, aveai impresia că ceea ce era deasupra apei era strâns legat de ceea ce era dedesubt, că granițele dintre cele două lumi ale orașului erau fluide, ca să nu spun fluctuante.

Îți pătrundea până și în creier. Am rămas în casă toată duminica, dar vremea tot mi-a influențat gândurile și senzațiile, care parcă erau învăluite în ceva gri și monoton și neclar, accentuat de atmosfera de duminică – de faptul că străzile erau aproape goale și totul era închis –, care-mi amintea de nenumărate alte duminici pe care le trăisem.

Trândăvie.

După un mic dejun târziu, am ieșit să-l sun pe Yngve. Din fericire, era acasă. I-am povestit despre întâlnirea cu Ingvild, că nu reușisem să-i zic mare lucru sau să fiu eu însumi, el a zis că sigur și ea pățise la fel, așa se întâmpla de obicei, toate fetele erau emoționate și critice cu ele însele. „Sun-o și mulțumește-i pentru întâlnire“, m-a sfătuit el, „propune-i să vă vedeți din nou. Poate nu o seară întreagă, numai la o cafea.“ Așa aveam să aflu cum stăteau lucrurile. I-am spus că stabiliserăm deja o nouă întâlnire. El m-a întrebat

cine o propusese. Ingvild, am zis. „Dar atunci treaba-i clară“, a spus Yngve. „Sigur că-i interesată!“

M-am bucurat că era așa de sigur de asta. Dacă el era sigur, puteam fi și eu.

Chiar înainte să închidă, a zis că urma să dea sâmbătă o petrecere la el acasă, că trebuia să vin și eu și să aduc pe cineva. În timp ce fugeam prin ploaie, mă gândeam cine putea fi, pe cine puteam lua cu mine.

O, dar bineînțeles, pe Ingvild!

Ajuns în garsonieră, m-am gândit la Anne, care fusese tehnicianul meu de sunet când lucrasem la radioul din Kristiansand, ea era în oraș și sigur m-ar fi însoțit la petrecere. Jon Olav și prietenii lui. Și poate Morten?

De trei ori în următoarele ceasuri am coborât la subsol cu cartea în pantaloni. În restul zilei am scris și, când s-a lăsat seara, m-am așezat pe canapea cu volumul de poezii și cu cartea de analiză literară pe care o cumpărasem ca să mă pregătesc pentru cursul de a doua zi.

Prima poezie era scurtă.

În ziua de azi

Orice-ai spune, lasă
și rădăcinile să iasă la iveală, lasă-le
să atârne

Cu tot pământul

Doar ca să fie foarte clar
de unde provin

Să fie foarte clar de unde provin *cine*?

Am citit-o din nou și atunci mi-am dat seama că era vorba de rădăcinile cuvintelor. Trebuia deci să scoți la iveală rădăcinile cuvintelor și tot pământul din jurul lor ca să fie clar pentru cei care ascultă de unde provin cuvintele. Să vorbești buruienos, altfel spus, sau, în orice caz, să nu-ți fie frică s-o faci.

Oare asta era tot?

Nu, nu putea fi numai atât. Cuvintele erau probabil un simbol pentru *altceva*. Poate pentru noi. Adică *noi* nu trebuie să ascundem de unde venim. *Noi* nu trebuie să uităm cine am fost. Chiar dacă avem de ce să ne rușinăm. Poezia nu era grea, trebuia numai să citești cu atenție și să cântărești fiecare cuvânt. Dar asta nu mergea la toate poeziile, pe unele nu reușeam să le descifrez, ori de câte ori le citeam și oricât de mult mă gândeam la ceea ce voiau să spună. Una mă irita în mod deosebit.

Cel care umblă cu casa pe
cap e rai cel
care umblă cu casa
pe cap e rai cel care umblă
cu casa pe cap

Era suprarealism pur. Cel care avea casa pe cap – și ce însemna de fapt asta? – era ca un rai, sau casa aceea era raiul lui? OK, să spunem că imobilul era un simbol pentru minte, că

gândurile erau încăperi diferite în casa aceea și că faptul că așa stăteau lucrurile era raiul. Și? Ce voia să spună cu asta? Și de ce repeta *întocmai* aceleași cuvinte de două ori și jumătate? Era doar afectare? Nu avea nimic de zis, așa că pusese laolaltă câteva cuvinte și se gândise că o să-i meargă.

În următoarele două zile am fost bombardați cu poezii și nume de poeți, școli și curente. Ni s-a vorbit despre Charles Baudelaire și Arthur Rimbaud, Guillaume Apollinaire și Paul Eluard, Rainer Maria Rilke și Georg Trakl, Gottfried Benn și Paul Celan, Ingeborg Bachmann și Nelly Sachs, Gunnar Ekelöf și Tor Ulven, am ascultat poezii despre tunuri și cadavre, îngeri și curve, portărese și țestoase, birjari și pământ, nopți și zile, toate parcă aruncate la un loc în grămezi disonante, mă gândeam în timp ce luam notițe, fiindcă, din moment ce nu auzisem până atunci de nici unul din numele acelea, în afară de Charles Baudelaire și de Tor Ulven, n-aveam o cronologie în minte, așa că toate deveniseră parte a aceluiași întreg, poezia modernă a Europei moderne, care până la urmă nu era chiar așa de modernă, trecuse ceva vreme de când Primul Război Mondial făcuse ravagii, și am vorbit puțin despre asta într-o pauză, comentând paradoxul că aceste poezii, care erau moderniste, erau în același timp atât de învechite, în orice caz din perspectiva conținutului. Jon Fosse a spus că era un punct de vedere interesant, dar că ele erau înainte de toate moderne prin formă și prin gândirea radicală pe care o exprimau. Aceasta era în continuare radicală, a zis el. De pildă, nimeni nu mersese mai departe decât Paul Celan. Și mi-am dat seama atunci că tot ceea ce nu înțelegeam, tot ceea ce nu puteam cuprinde cu mintea, tot ce mi se părea ermetic și introspectiv în aceste poezii, tocmai *acest lucru* era radical la ele și le făcea moderne, inclusiv pentru noi.

Jon Fosse a citit o poezie de Paul Celan, se numea „Tangoul morții“ și era sumbră și fascinantă și sinistră și am recitit-o seara acasă și-mi suna în urechea internă modul solemn în care o recitase Fosse și mi s-a părut și atunci la fel de fascinantă și sinistră, înconjurat fiind de lucrurile mele obișnuite care, doar din cauza acelor cuvinte care-mi treceau prin cap, își pierduseră din familiaritate, și ele erau prinse în poezie și întunericul pătrundea în poezie, căci scaunul era doar scaun și era mort; masa era doar masă și era moartă; și strada de afară era goală și mută și moartă în acea întunecime care nu izvora numai din cer, ci și din poezie.

Însă, deși poezia mișcase ceva în mine, nu am înțeles cum s-a întâmplat asta sau de ce.

Laptele negru din zori îl bem când e seară
îl bem la amiaz îl bem și la noapte
îl bem și îl bem
săpăm o groapă-n văzduh și nu va fi strâmtă.[1]

Una era întunericul fără fund din această poezie, alta era semnificația lui. Ce gânduri se aflau în spatele creației? Dacă ar fi fost să scriu așa vreodată, trebuia să-i aflu originea, să-i cunosc punctul de plecare, filosofia pe care o exprima. Nu puteam doar să scriu ceva asemănător. Trebuia s-o înțeleg.

Ce-aș fi scris dacă ar fi fost să scriu o poezie chiar atunci?
Trebuia să fie despre lucrul cel mai important dintre toate.
Care era lucrul cel mai important?
Era Ingvild.
Dragostea, deci. Sau îndrăgostirea. Acea exaltare care mă năpădea de fiecare dată când mă gândeam la Ingvild, valul de fericire la gândul că ea exista, că era aici acum, în același oraș, și că urma să ne vedem din nou.
Asta era cel mai important.

Cum ar fi arătat o poezie despre asta?

Din prima, după două versuri, avea să fie tradițională. Nu era chip s-o fac bucățele, ca să zic așa, și s-o trântesc pe pagină așa cum făceau moderniștii. Și imaginile care-mi veneau în minte erau tradiționale. Un pârâu de munte, o apă rece în care strălucește soarele, munții înalți cu ghețari albi la poale, brăzdați de văi adânci. Aceasta era singura imagine a fericirii care-mi venea în minte. Chipul ei, poate? Să mă concentrez pe ochi, pe iris, pe pupilă?

De ce?

Felul în care zâmbea?

Da, bine, dar eram deja la ani lumină de punctul de plecare, de farmecul sumbru și fascinant și aproape magnetic al lui Paul Celan.

M-am dat jos din pat, am aprins lumina, m-am așezat la birou și am început să scriu. După o jumătate de oră terminasem o poezie.

Ochiule, te chem, vino
Față, iubita mea, jale
Și viața care cântă
o melodie neagră
Ochiule, te chem, vino

Aceasta a fost prima poezie acceptabilă pe care am scris-o și, când am stins lumina și m-am vârât din nou în pat, eram mai împăcat cu Academia de Scriere Creativă decât oricând de la începutul cursurilor, făcusem un pas mare înainte.

În ziua următoare am primit prima temă. Ne-a dat Jon Fosse să scriem o poezie pornind de la un tablou, orice tablou, a zis el, și după prânz am pornit spre muzeele de lângă Lacul Lille Lungegård în căutarea unui tablou care să mă inspire. Soarele se ivise de dimineață și era un freamăt în toate culorile din oraș, totul era ud și strălucea cu o forță aparte, orbitoare sub versanții verzui și cerul albastru.

Odată ajuns înăuntru, am luat caietul și un pix, mi-am pus rucsacul într-un dulăpior la garderobă, am plătit și am intrat în sălile tăcute, aproape pustii. Primul tablou care mi-a atras atenția era un peisaj simplu, înfățișând un sat de lângă un fiord, totul era clar și palpabil, puteai da peste o asemenea scenă oriunde de-a lungul coastei, dar totodată avea ceva ca de vis, nu în maniera unui basm, ca la Theodor Kittelsen, acesta era un alt fel de vis, mai greu de perceput, dar și mai ademenitor.

Dacă aș fi văzut peisajul acesta în realitate, nu m-aș fi gândit niciodată să rămân acolo. Dar văzându-l pe peretele acela alb, în sala imensă, mi-am spus că acolo voiam să ajung, după el tânjeam.

Ochii mi s-au umezit. Îmi plăcea tabloul, care era pictat de cineva pe nume Lars Hertevig, era atât de intens, și acest lucru dădea toată situația peste cap, nu eram doar un student la Academia de Scriere Creativă care, fără să aibă habar de artă, trebuia să compună o poezie despre un tablou, ci eram cineva care fusese atât de impresionat de opera pictorului, încât îi dăduseră lacrimile.

Bucuros de asta, am mers mai departe. Știam că muzeul avea o colecție mare de opere de-ale lui Astrup, acesta era unul dintre motivele pentru care mersesem acolo. Astrup era din Jølster, satul natal al bunicii din partea mamei, în care tatăl ei fusese preot. Toată copilăria avusesem un tablou de Astrup pe perete, deasupra scărilor, înfățișa o pajiște ce se întindea pe deal către curtea unei ferme vechi, la baza unor munți maiestuoși și semeți, dar deloc amenințători, era o noapte în miezul verii, lumina plutea lin deasupra pajiștii înțesate de flori de piciorul-cocoșului. Văzusem acest tablou de atâtea ori, încât făcea parte din mine. Dincolo de peretele pe care era expus se aflau drumul și restul cartierului, o cu totul altă lume, mai aprigă și mai concretă, cu capace de canal și ghidoane de bicicletă, cutii

poștale și rulote, cărucioare improvizate și copii cu cizme de iarnă, numai că lumea nocturnă din tablou nu era un vis, nici basm, ci exista și în realitate, sus lângă ferma de unde era bunica, unde încă mai locuiau mulți dintre frații și surorile ei, la care mergeam din când în când pe perioada verii. Bunica și-l amintea pe Astrup, ne povestea mama, oamenii vorbeau despre el în sat; acasă la bunica și bunicul mai era un tablou de-al lui, și pe ăsta îl văzusem toată viața. Înfățișa o pădure de mesteceni, cu câțiva copii care merg printre trunchiurile albe ale copacilor și culeg una-alta, tabloul era sinistru și mai că nu se vedea cerul în el, dar stătea acolo atârnat în mijlocul vieții lor obișnuite, deasupra comodei, și se amesteca în senzația generală de siguranță.

Aproape toate tablourile lui Astrup aveau subiecte din Jølster, înfățișau locuri pe care le știam în realitate și erau recognoscibile, și totuși nu erau. Această dualitate, spațiul care era în același timp cunoscut și necunoscut, nu era un subiect pe marginea căruia să reflectez, dar îmi stătea într-un colț al minții, cam în același fel în care nu mă gândeam niciodată la camera în care intram să citesc, deși îmi era cunoscută: așa cum de la o clipă la alta păräseam realitatea care mă înconjura și intram în alta, dar aproape întotdeauna tânjeam după cea în care nu mă aflam.

Tabloul lui Astrup făcea parte din mine, iar atunci când Jon Fosse ne-a dat tema, la el m-am gândit prima dată. Mă învârteam prin muzeu cu simțurile în alertă și, dacă se ivea ceva să mă inspire, aveam să scriu despre asta, dar dacă nu se ivea nimic, atunci aveam să scriu despre acel tablou de Astrup care era deja în mintea mea.

Am hoinărit pe-acolo vreo jumătate de oră, am stat puțin să iau notițe în fața tabloului lui Lars Hertevig și în fața tablourilor lui Astrup, am notat detaliile ca să mi le pot aminti mai târziu, când ajungeam acasă și mă apucam de scris. După aceea am ocolit la pas lacul și am intrat în Marken, o zonă a orașului în care nu mai fusesem decât de câteva ori. Forfotea de oameni, soarele îi scosese afară din casă. Am cerut o cafea și am scris câteva versuri la Café Galleri, am mers mai departe către Torgalmenningen și acolo, văzând biserica ce domina orașul, mi-a trecut prin minte că puteam s-o caut pe Ingvild în sala de lectură. Numai gândul la asta mă făcea să tremur. Dar nu aveam de ce să-mi fie frică, mi-am spus, era un om ca toți ceilalți, de aceeași vârstă cu mine, și nu doar mie îmi fusese greu să mă comport natural și să vorbesc ultima dată, și ei i se întâmplase probabil la fel, și tocmai acest gând, că și ea era probabil la fel de tensionată și că dorea asta la fel de mult ca și mine, era atât de plăcut și de înălțător, încât am luat-o la goană în sus pe scările către Høyden.

De altfel – mi-am zis când am ajuns în vârful dealului și am pornit în direcția pe care mi-o indicase ea –, aveam și o justificare la îndemână, trebuia să o invit la petrecerea lui Yngve. Dacă lucrurile mergeau bine acum, puteam s-o las pe altă dată, ca să am motiv s-o mai sun, iar dacă mergeau prost, puteam folosi invitația ca pretext.

După lumina puternică a soarelui de afară, clădirea studenților de la psihologie era atât de întunecoasă, încât n-am reușit să citesc literele de pe plăcuța de la intrare. Oricum, eram mult prea copleșit de emoție ca să pot să mă concentrez. Cu gâtul uscat și capul înfierbântat, m-am dumirit în cele din urmă unde se afla sala de lectură; când i-am trecut pragul, arătând clar mai dezorientat decât studenții pe lângă care trecusem, cineva din capătul opus s-a ridicat și mi-a făcut cu mâna, era ea, și-a strâns lucrurile în viteză, și-a pus geaca de blugi și a venit spre mine cu zâmbetul pe buze.

– Ce bine că ai venit! Mergem la o cafea?

Am încuviințat din cap.

– Trebuie să-mi arăți pe unde. Nu știu deloc zona asta.

Era plin de studenți pe afară în ziua aia, pe bănci și pe borduri și pe scări și în cantina de la Școala Sydneshaugen, unde ne-am așezat fiecare cu ceașca lui de cafea în față, mulțumiți că era destul spațiu între mese. Atmosfera a fost mult mai degajată între noi de data asta, am discutat mai întâi un pic despre cursurile ei și despre cei cu care împărțea bucătăria în Fantoft, eu i-am povestit despre Morten, am ajuns la Yngve, la cât de grozav

mi se păruse să-l vizitez la Bergen când eram la liceu, ea a început să vorbească un pic despre copilăria ei, a spus că fusese un băiețoi tipic, care juca fotbal și se ducea la furat de mere, eu am spus că mult din acel băiețoi n-avea cum să mai fi rămas, ea a râs și a zis că n-avea de gând să joace fotbal la Bergen, dar că urma să se ducă la stadion data viitoare când veneau cei din Sogndal, ba chiar se gândise să meargă la baza lor sportivă, la Fosshaugane, ca să-i vadă jucând acasă. Eu i-am vorbit puțin despre echipa IK Start și i-am spus că fusesem cu Yngve în tribune când i-au bătut pe cei de la Rosenborg cu 4 la 3 în ultimul meci al campionatului din 1980, devenind campioni, cum ne-am repezit pe teren și ne-am înșirat apoi în fața vestiarului ca să-i aclamăm pe jucători, cum și-au aruncat tricourile, iar eu, aproape de necrezut, am prins tricoul lui Svein Mathisen, cel mai valoros dintre toți, numărul nouă, dar un tip mi l-a smuls din mâini și dus a fost. Am zis că era formidabil să stau la taclale despre fotbal cu o fată ca ea, Ingvild mi-a răspuns că mai avea câțiva ași în mânecă. Mi-a vorbit din nou despre sora ei, apoi despre toate complexele ei de inferioritate, că nu știa să facă nimic, așa pretindea, însă o contraziceau mereu râsul și privirea, care nu numai că-i dezmințeau spusele, încărcate de autodeziriune, ci le întorceau cu o sută optzeci de grade. Dintr-un motiv sau altul, i-am povestit un episod din copilărie, când îmi făcusem rost de niște ochelari de schi, aveam poate vreo opt sau nouă ani, erau atât de meseriași, dar aveau o problemă, le lipseau lentilele. Cu toate astea, i-am purtat cu proxima ocazie în care ne-am dus la minischi pe dealurile din apropierea casei noastre. Ningea, zăpada îmi intra direct în ochi și-mi era aproape imposibil să văd ceva, dar i-am dat bătaie. Totul a mers bine până când au apărut niște băieți mai mari. Și ei au fost de părere că ochelarii erau foarte meseriași și era cât pe ce să dau pe dinafară de mândrie, apoi bineînțeles că m-au întrebat dacă li-i puteam împrumuta și lor, am spus că nu, nici vorbă. În cele din urmă m-am lăsat convins, și unul dintre ei și i-a pus pe ochi și a vrut să pornească, dar în ultimul moment s-a întors către mine și mi-a zis: „Păi n-au lentile!“ Adică, nu și-a bătut joc de mine, era doar sincer mirat, de ce ar purta cineva ochelari de schi fără lentile?

Am stat acolo o jumătate de oră, după care am condus-o înapoi la sala de lectură. Ne-am oprit în față și am mai discutat, până când l-am văzut pe Morten urcând dealul, era imposibil să-l confunzi, chiar și de la distanță, nu erau mulți tineri care purtau geci roșii de piele, și dintre ei doar Morten putea să calce cu pași așa de mari, țeapăn ca un manechin, totuși energic și plin de forță. Numai că acum nu-și mai ținea capul sus ca de obicei, dimpotrivă, îl avea plecat, și, când s-a apropiat de noi și am schițat un gest de salut, am văzut că figura îi era răvășită de disperare.

S-a oprit, am făcut prezentările, el i-a zâmbit scurt lui Ingvild înainte să se uite drept la mine. Avea ochii în lacrimi.

– Sunt nefericit, mi-a spus el. Sunt al dracului de nefericit.

S-a uitat o clipă la Ingvild.

– Scuzați-mi limbajul dur, frumoasă domnișoară.

S-a întors din nou către mine.

– Nu știu încotro s-o apuc. Nu mai rezist. Trebuie să ajung la un psiholog. *Trebuie* să discut cu cineva. Am sunat la un cabinet, și știi ce mi-au spus? Că iau doar cazurile grave. Le-am zis că *sunt* un caz grav, că nu mai rezist, și ei m-au întrebat dacă am gânduri suicidare. Bineînțeles că am gânduri suicidare! Sufăr din dragoste și totul se duce de râpă. Dar evident că nu era *destul* de grav.

Mă privea stăruitor, însă nu știam ce să spun.

– Studiezi psihologia, Ingvild, nu-i așa?

Ea mi-a aruncat o privire fugară înainte să răspundă.

– Am început acum o săptămână.

– Știi unde se poate apela într-o asemenea situație?

Ea a scuturat din cap.

Morten și-a îndreptat iarăși atenția asupra mea.

– S-ar putea să trec pe la tine diseară. E în regulă?

– Da, bineînțeles, vino când vrei, i-am zis.

El a încuviințat din cap.

– Vorbim, mi-a spus, după care a luat-o din nou la picior.

– E un prieten apropiat? m-a întrebat Ingvild când el nu ne mai putea auzi.

– Nu chiar, nu. E vecinul despre care îți spuneam. L-am întâlnit doar de vreo trei sau patru ori. Cu el, ce e-n gușă și-n căpușă. Nu am văzut niciodată așa ceva.

– Nu mai spune! Acum trebuie să plec. Vrei să mă suni?

Am rămas trăsnit. Pentru un moment, nu mai lung de o secundă sau două, mi s-a oprit respirația.

– Da, am zis. Te sun.

Când, imediat după aceea, m-am oprit în vârful dealului să mă uit la orașul de la poale, senzația de fericire era atât de intensă, încât nu-mi puteam închipui cum aveam să mă duc acasă, să stau în garsonieră și să scriu, să reușesc să mănânc, să reușesc să dorm. Dar lumea e făcută în așa fel încât ne vine în întâmpinare tocmai în clipe ca acestea, fericirea interioară își caută corespondent în exterior și-l găsește, întotdeauna îl găsește, chiar și în cele mai nenorocite colțuri ale lumii, căci nimic nu e mai relativ decât frumusețea. Dacă lumea ar fi fost altfel, vreau să zic fără munți și oceane, câmpii și mări, deșerturi și păduri, și dacă ar fi fost făcută din cu totul altceva, de neconceput pentru noi, tot am fi găsit-o frumoasă, de vreme ce n-am fi avut termen de comparație. O lume cu glouri și reie, cu eenbilituri și coniulame, de exemplu, sau ibitere, prolufe și lopsiți, orice-ar fi fost lucrurile astea, le-am fi închinat ode, fiindcă așa suntem noi, ridicăm lumea în slăvi și o iubim chiar dacă nu-i nevoie, lumea e lume, e tot ce avem.

Astfel, pe când coboram treptele către centru în această miercuri de sfârșit de august, găsisem în inima mea câte un loc pentru toate lucrurile pe care le vedeam. O lespede de piatră tocită pe niște trepte: minunat. Un acoperiș dărăpănat lângă o clădire austeră de cărămidă: atât de frumos. O hârtie mată de hotdog pe o gură de canalizare, pe care vântul o ridică vreo doi metri și o lasă să cadă din nou, de data asta pe trotuarul pătat cu alb de la gumă de mestecat: incredibil. Un bătrân slab care țopăie într-un costum ponosit cu o plasă plină de sticle într-o mână: ce priveliște.

Lumea-mi întindea mâna, și eu am acceptat-o. M-am bucurat de gândul ăsta tot drumul prin centru și în sus pe dealurile de pe cealaltă parte, până la garsonieră, unde m-am apucat pe loc să-mi scriu poezia.

A doua zi am predat temele la începutul primei ore. În timp ce sporovăiam și beam cafea, textele au fost copiate, puteam auzi huruitul mașinăriei și, din moment ce ușa era deschisă, puteam vedea licăririle din încăpere de fiecare dată când o foaie era luminată puternic. Fosse ne-a împărțit poeziile, și în minutele următoare am citit cu toții în tăcere. Apoi el și-a întins brațul și s-a uitat la ceas, era timpul să înceapă discuțiile.

Se instalase deja o rutină: un student citea, ceilalți comentau rând pe rând și, când runda era gata, profesorul comenta textul. Ultima parte era cea mai plină de miez, mai ales când profesorul era Fosse, fiindcă, deși era agitat și nu părea a fi în largul său, vorbele lui aveau o greutate și o putere de convingere care ne făceau pe toți să-l ascultăm cu atenție de fiecare dată când lua cuvântul.

Zăbovea mult timp la fiecare poezie, le parcurgea vers cu vers, uneori cuvânt cu cuvânt, lăuda ce era bun, respingea ce nu era bun, sublinia ce era promițător și putea fi dezvoltat în alte direcții, mereu concentrat, cu privirea fixată pe text, fără s-o întoarcă spre noi, care îi notam fiecare observație.

Poezia mea, ultima din listă, era despre natură. Încercasem să descriu frumusețea și

deschiderea peisajului, și totul se încheia cu iarba ce șoptea „Vino“, ca și cum i s-ar fi adresat cititorului, exprimând senzația pe care o avusesem la vederea tabloului. De vreme ce acesta înfățișa un peisaj, poezia n-avea nimic modern. Petrecusem ceva timp testând diferite soluții pentru a o aduce mai aproape de prezent, brusc îmi venise în minte o sintagmă, *cerul widescreen*, pe care o folosisem pentru că producea aceeași impresie pe care o încercasem și în proză, a unei realități a băieților care era colorată de ceea ce văzuseră la televizor și citiseră, dar mai ales de ecranul televizorului. Aici era același efect, însă de o manieră indirectă. Reprezenta o ruptură față de descrierile lirice și poetice ale naturii, așa mă gândisem, și când am citit-o cu voce tare mi s-a părut reușită.

Fosse, îmbrăcat în cămașă albă cu mânecile suflecate și blugi albaștri, cu barba nerasă și pungi întunecate sub ochi, nu a parcurs textul încă o dată, așa cum făcuse cu restul, ci a trecut direct la subiect.

A spus că-i plăcea Astrup și că nu eram primul care scria despre un tablou de-al lui Astrup, o făcuse și Olav H. Hauge. Apoi a început să analizeze poezia.

– Primul vers e un clișeu, îl poți șterge. Și al doilea vers e un clișeu. Și al treilea și al patrulea. Singurul lucru de valoare în această poezie, a spus el după ce făcuse praf fiecare vers, e sintagma *cer widescreen*. N-am mai întâlnit-o. Pe asta o poți păstra. Restul se poate șterge.

– Dar atunci nu mai rămâne nimic din poezie, i-am replicat.

– Nu. Dar atât descrierea unui peisaj, cât și entuziasmul în fața lui sunt clișee. Nu se găsește nimic din misterul lui Astrup în poezia ta, l-ai banalizat cu totul. Dar *cerul widescreen*, așa cum spuneam, nu sună rău. Peste câteva clipe, ridicându-și privirea, a zis: Păi, am terminat. Are cineva chef să bem o bere la Henrik?

Toți aveau chef. Am mers toată trupa prin burniță până la cafeneaua de peste drum de Café Opera. Mai că nu plângeam și n-am scos o vorbă, dar îmi dădeam seama că puteam s-o țin așa doar cât ținea drumul; îndată ce intram înăuntru trebuia să vorbesc și să par bucuros sau măcar implicat, ca să nu-și dea seama cât de mult mă afectaseră vorbele lui Fosse.

Pe de altă parte, m-am gândit, în timp ce mă cufundam în canapea cu o bere înaintea mea, pe masă, nu mă puteam arăta nici prea entuziasmat, atunci prefăcătoria ar fi fost vizibilă de la o poștă.

Petra s-a așezat lângă mine și mi-a spus chicotind:

– Frumoasă poezie-ai scris.

N-am răspuns.

– Ți-am mai spus, te iei prea în serios, a continuat ea. E doar o *poezie*, haide.

– Ție ți-e ușor să vorbești.

S-a uitat la mine cu ochii ei ironici și mi-a zâmbit cu zâmbetul ei ironic.

Jon Fosse s-a întors spre mine.

– E greu să scrii poezii bune. Nu sunt mulți cei cărora le iese. Tu ai avut un cuvânt bun acolo, și nu-i puțin lucru, să știi.

– Da, da, înțeleg, am zis.

A părut că voia să zică mai multe, dar s-a răzgândit și și-a orientat atenția în altă parte. Faptul că încercase să mă consoleze mi se părea mai umilitor decât analiza. Asta însemna că mă percepea ca pe unul care avea nevoie de consolare. Cu ceilalți discuta literatură, pe mine mă consola.

Nu puteam să plec primul, atunci toți ar fi crezut că o făceam fiindcă mă supărasem și nu suportam critica. Nici al doilea, nici al treilea. Tot asta ar fi crezut. Dar dacă eram al patrulea, nimeni n-ar fi avut motive rezonabile să creadă asta.

Din fericire, nu se întrevedea o noapte lungă, venisem pentru o bere după o zi de muncă, așa că după o oră am putut să mă ridic de la masă și să plec fără să mă dau de gol. Ploaia se întețise, iar vântul sufla în rafale peste străzile din centru, aproape goale acum, după ora închiderii. Mă durea în cot de ploaie, mă durea în cot de toată lumea, mă durea în cot de întreg șirul de case strâmbe de pe versantul pe care-l urcam cât de repede puteam. Voiam doar să ajung acasă, să închid ușa după mine și să fiu singur.

Odată ce-am intrat, m-am descălțat, am agățat în dulap pelerina de ploaie de pe care picura apa și am pus plasa cu textele și caietul pe raftul cel mai de sus, fiindcă era de ajuns să-mi cadă ochii pe el o singură dată ca rușinea să mă copleșească din nou.

Spre exasperarea mea, primisem o nouă temă. În seara aceea trebuia să scriu altă poezie, care urma să fie citită și analizată a doua zi. Și de ea mă durea în cot?

„Oricum nu pot s-o scriu în momentul ăsta“, m-am gândit în timp ce mă întindeam în pat. Ploaia bătea în fereastră chiar deasupra capului meu. Se auzea un șuierat slab când vântul trecea pe deasupra firelor de iarbă și se împingea în zidurile caselor. Din când în când, lemnul trosnea. Mi-am amintit de șuieratul vântului pe lângă casa în care crescusem, șuierat care era mult mai puternic și mai intens din cauza copacilor. Ce sunet mai era și acela! Se ridica brusc în aer, se ducea mai departe, dispărea, apoi se ridica din nou brusc, prin pădure treceau suspin după suspin, iar copacii se aruncau într-o parte și-n alta de parcă ar fi vrut să se ferească.

Copacii care-mi plăcuseră cel mai mult erau pinii care creșteau pe terenurile neconstruite. Făcuseră parte dintr-o pădure, dar la un moment dat pădurea fusese tăiată, stâncile fuseseră sfărâmate și se construiseră case și curți, lângă care erau ei acum. Erau înalți și subțiri, mulți dintre ei cu ramuri doar în vârf. Erau roșiatici, aproape ca niște flăcări când soarele strălucea peste ei. Semănau cu niște catarge, așa mă gândeam atunci când stăteam la fereastra camerei mele și mă uitam la curtea vecină, unde se legănau cu trosnet înainte și înapoi; curțile erau vapoare, gardurile, balustrade, casele, cabine, cartierul, o flotă întreagă.

M-am ridicat și m-am dus în bucătărie. În ajun pusesem toate vasele, cuțitele și furculițele murdare în chiuvetă și o umplusem cu apă caldă, picurasem și un pic de detergent și le lăsasem la înmuiat, acum trebuia doar să le clătesc pe toate cu apă rece și aveau să sclipească de curățenie. Eram mulțumit de ce metodă găsisem, astfel scăpam de aproape toată treaba cu spălatul vaselor.

În cele din urmă m-am așezat în fața mașinii de scris, am pornit-o, am pus înăuntru o foaie, apoi m-am holbat la ea un timp. După aceea am început să scriu o poezie nouă.

PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.

PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.

Am scos foaia și m-am uitat la ea.

Gândul de a o citi cu voce tare la Academie mă umplea de încântare, nu mai puteam de bucurie închipuindu-mi cum aveau să reacționeze, ce aveau să spună. Că textul conținea doar clișee și că trebuia să tai totul, cu excepția unui cuvânt?

Ha-ha-ha!

Mi-am turnat o ceașcă de cafea și am aprins o țigară. Încântarea nu era neștirbită, îmi asumam un risc considerabil citind-o, era o provocare, o palmă peste obraz și, dacă voiam să evit un lucru, era să mă pun rău cu cineva. Frica de o asemenea situație era atât de puternică, încât gândul devenea și mai ademenitor. Simțeam atracția lucrurilor interzise, era o senzație năucitoare, ca și frica de înălțime.

Pe la opt s-a auzit soneria, crezusem că era Morten, dar era Jon Olav, stătea pe scări în ploaie, în adidași și cu geaca descheiată, de parcă traversase doar curtea, și într-un fel așa era, nu era mare distanța între garsonierele noastre.

– Lucrezi? m-a întrebat.

– Nu, am terminat, i-am zis. Intră!

S-a așezat pe canapea, eu am adus două cești de cafea și m-am pus pe pat.

– Cum merg lucrurile la Academie?

– Destul de bine, am spus. Dar e greu, nu te menajează nimeni când se discută textele.

– Nu, a zis el.

– Acum scriem poezie.

– Și-ți iese?

– N-am mai încercat până acum. Dar asta e și ideea, să mergi acolo ca să înveți lucruri noi.

– Așa-i. Eu nu m-am apucat încă. Și e atât de mult de citit, încât simt că deja am rămas în urmă. Nu e la fel ca la materiile vocaționale, să poți jongla cu lucruri pe care le știi de dinainte ori să-ți folosești instinctul… Adică, normal că trebuie să-ți pui capul la bătaie, a spus el râzând. Dar sunt atât de multe lucruri pe care trebuie să le *înveți*! E un cu totul alt

grad de precizie aici. Așa că singurul lucru care contează e să citești. Și toți sunt așa de serioși, știi, vin dimineața devreme la sala de lectură și pleacă seara târziu.

– Și tu nu?

– O să mă duc și eu, a zâmbit el. Numai că nu m-am apucat încă.

– Cred că Academia de Scriere Creativă e la fel de exigentă, doar că în alt fel. Nu trebuie să *învățăm* la fel de multe ca voi. Nu ajunge să citești ca să ajungi scriitor.

– Asta-i clar.

– Talentul, fie-l ai, fie nu-l ai. E important și să citești, normal. Doar că nu ăsta e factorul decisiv.

– Sigur că nu, a zis el și a luat o înghițitură de cafea, aruncând apoi o privire spre birou și spre raftul cu puținele mele cărți.

– M-am gândit mult să scriu despre urât și să încerc să găsesc frumusețea în el, nu știu dacă mă înțelegi, nu e adevărat că frumosul e frumos și urâtul urât, lucrurile sunt mult mai relative. Ai ascultat ultimul album Propaganda?

Cum el a negat, am pus discul în sistemul audio.

– Partea asta e plăcută și sumbră și frumoasă, după care vine brusc o parte atonală și urâtă care strică ce era frumos, dar tot sună bine, înțelegi?

A încuviințat din cap.

– Ascultă acum. Aici începe partea urâtă.

Am ascultat amândoi în tăcere. La sfârșit, m-am dus să dau volumul mai încet.

– Mi-a plăcut ce ai spus despre urât. Dar nu așa mi l-am imaginat, a zis Jan Olav. Nu era chiar atât de *urât*.

– Poate că nu. Dar lucrurile stau altfel când scrii.

– Sigur.

– Am scris o poezie în seara asta. O s-o citesc mâine la academie. Sau poate mă mai gândesc. E destul de radicală. Vrei s-o vezi?

A confirmat printr-un gest.

M-am dus la birou, am luat foaia cu poezia și i-am întins-o.

A luat-o fără nici o bănuială, a privit foaia concentrat, apoi am văzut cum o culoare roșiatică i-a apărut în obraji. S-a întors brusc și a început să râdă tare, din toată inima.

– N-o s-o citești, nu-i așa?

– Ba da. Asta era ideea.

– Nici nu te gândi, Karl Ove. O să te faci de râs.

– E o provocare, am zis.

A izbucnit într-un nou hohot de râs.

– Fără îndoială că-i o provocare, dar n-o citi. Ai spus că ești nu ești sigur. N-o face.

– O să văd, am zis eu luându-i hârtia din mână și punând-o pe birou. Mai vrei cafea?

– Trebuie să mă duc acasă.

– Apropo, Yngve dă o petrecere sâmbătă. Ai chef să vii? M-a rugat să te întreb.

– Da, sună bine.

– M-am gândit să bem mai întâi ceva la mine. Apoi putem lua un taxi până acolo.

– Așa da!

– Poți să aduci și niște prieteni, dacă vrei.

S-a ridicat.

– Pe la cât să vin atunci?

– Habar n-am. Pe la șapte?

– Ne vedem atunci, a zis el, apoi și-a vârât picioarele în pantofi, și-a luat geaca și a ieșit.

L-am condus pe scări. În prag s-a întors către mine.

– Să n-o citești! mi-a spus.
Apoi a dispărut după colț, în întuneric și în ploaie.

Imediat ce mă pusesem în pat, pe la două, am auzit pe cineva oprindu-se în fața ușii de la intrare, care s-a deschis și apoi s-a trântit cu zgomot. După pașii care au trecut pe hol și au luat-o în jos pe scări, mi-am dat seama că era Morten. S-a auzit apoi muzică de la el de jos, neobișnuit de tare, a durat poate cinci minute, după care s-a făcut liniște la fel de brusc.

Când m-am trezit a doua zi, tot nu mă hotărâsem ce să fac, așa că am luat poezia cu mine ca să pot decide în ultimul moment. N-a fost greu. Intrând în sala de curs și văzându-i pe ceilalți cum stăteau la locurile lor, relaxați, cu câte o ceașcă de cafea sau de ceai în față și cu geanta, rucsacul sau plasa rezemate de piciorul mesei, asta dacă nu erau așezate la peretele din spate, lângă umbrelele ude, care uneori erau lăsate deschise în sala cu copiatorul sau pe podeaua dintre masă și chicinetă, astfel încât să se poată usca pentru a fi folosite din nou, în timp ce vedeam toate acestea și mă bucuram de atmosfera prietenoasă pe care o degajau, am înțeles că nu puteam citi poezia aceea. Poezia era plină de ură, locul ei era în garsoniera mea, acolo unde trăiam singur cuc, și nu aici, unde eram la un loc cu ceilalți. Sigur că puteam sfărâma granița dintre cele două spații, dar era ceva foarte puternic care le ținea separate, descurajând orice transgresiune.

A fost înjositor să spun că nu scrisesem nici o poezie. Toată lumea și-a dat seama că n-am scris din cauza analizei lui Fosse din ajun, ceea ce era echivalent cu a spune că nu aveam coloană vertebrală, că nu aveam vână, că eram supărăcios și copilăros, lipsit de independență și slab.

Pentru a corecta această impresie, am încercat să mă arăt atent, interesat și implicat în analiza poeziilor celorlalți. Și a mers destul de bine, începusem deja să înțeleg maniera în care trebuiau comentate poeziile, știam ce să caut, ce era considerat bun și ce nu era considerat bun și mă dovedeam capabil să articulez totul într-un fel clar și ușor de înțeles, lucru de care nu toți erau în stare. Pentru niște oameni care se presupunea că aveau cuvintele la degetul cel mic, în jurul mesei erau frapant de multe bâlbâieli și ezitări, priviri evazive și argumente retractate în momentul în care erau expuse, unele dintre ele insuportabil de stângace și jenante, și uneori luam cuvântul pur și simplu ca să aduc claritate și ordine în discuție.

În drum spre casă am intrat la Mekka și am cumpărat mâncare de peste șapte sute de coroane, am ieșit cu șase plase pline; gândul de a le căra tot drumul lung spre casă mă demoraliza atât de mult, încât am făcut semn după un taxi. Când mașina a oprit, am pus plasele în portbagaj și m-am așezat pe bancheta din spate ca să fiu dus regește pe străzile ude, parcă ridicat deasupra freamătului cotidian. Deși era scump și astfel iroseam banii economisiți făcând cumpărături la Mekka, a meritat.

Ajuns acasă, am pus cumpărăturile la locul lor, am dat o tură până la subsol cu albumul cu fotografii, am luat cina și am încercat să scriu puțin, nu poezie de data asta, terminasem cu poezia, eram prozator, și când mi-am dat seama că frazele îmi veneau la fel de ușor ca înainte, că trebuia doar să scriu, m-am simțit ușurat, deoarece mă temusem cumva că analiza pe care Fosse i-o făcuse poemului meu nenorocit mi-ar fi putut afecta încrederea în mine și când venea vorba de proză, dar nu era cazul, cuvintele curgeau ca înainte, am scris patru pagini fără întrerupere înainte să ies s-o sun pe Ingvild.

De data asta nu eram așa de emoționat, în primul rând, mă rugase să o sun, în al doilea rând, trebuia doar s-o invit la petrecere și dacă spunea nu, nu era ca și cum mi-ar fi spus mie nu.

Stăteam cu receptorul lipit de ureche sub micul acoperiș de plastic transparent, așteptând să fie ridicat receptorul la capătul celălalt. Stropii grei alunecau peste plastic în șiroaie prelungi, se adunau dedesubt în cantități mai mari, care la intervale regulate se

desprindeau și cădeau cu un pleoscăit pe asfalt. În lumina care venea de la felinarul de deasupra, aerul era brăzdat de ploaie.

– Alo?

– Salut, aș vrea să vorbesc cu Ingvild…

– Eu sunt, salut!

– Salut. Ce faci?

– Bine, cred. Da, destul de bine. Stau la mine în cameră și citesc.

– Sună bine.

– Sună? Și tu?

– Bine. Mă întrebam dacă ai chef să vii sâmbătă la o petrecere. Mâine, adică. Frate-meu dă un chef la el acasă.

– Sună grozav.

– Bem întâi ceva la mine, după care luăm taxiul până sus. Stă în Solheimsviken. Poți să vii pe la șapte?

– Da.

– Jon Olav vine oricum, o să știi pe cineva.

– E peste tot, vărul ăsta al tău?

– Da, se poate spune și așa…

Ea a chicotit și apoi s-a făcut liniște.

– Rămâne așa atunci? am întrebat-o. Mâine la șapte la mine?

– Da. Vin cu hazul meu obișnuit și cu atitudinea pozitivă față de viață!

– Mă bucur, am spus. Atunci ne vedem. Pa.

– Pa.

În dimineața următoare am făcut curat în garsonieră, am schimbat lenjeria de pat, am spălat haine și le-am agățat pe suportul de la subsol, voiam ca totul să fie perfect în cazul în care venea acasă cu mine după petrecere. Ceva trebuia să se întâmple, asta era clar. Pasivitatea și bâjbâielile mele inițiale fuseseră de înțeles, dar nu decisive, a doua întâlnire fusese diferită, avusese loc în miezul zilei și ne dăduse ocazia să ne cunoaștem mai bine, dar acum, a treia oară când ne întâlneam la Bergen, trebuia să-i dau de înțeles ce voiam de la ea, să progresez un pic; dacă nu, mi-ar fi scăpat printre degete. O discuție nu era de ajuns, trebuia să se întâmple ceva, un sărut, o strângere în brațe și apoi, poate în timp ce ne plimbam pe străzile de pe lângă apartamentul lui Yngve, o întrebare – nu vrei să vii la mine acasă?

Gândul mă bloca, dar trebuia s-o fac, n-aveam de ales, altfel nu s-ar fi întâmplat nimic. Și nu era ca și cum puteam să execut planul ăsta punct cu punct, trebuia să și improvizez pe parcurs, în funcție de modul în care evolua situația, să înțeleg ce voia, unde era în toate astea, însă nu puteam să las lucrurile să se întâmple de la sine, trebuia să acționez, iar apoi Ingvild putea să mă respingă dacă nu mă voia sau dacă simțea că totul se petrecea prea repede.

Dar dacă voia să vină cu mine acasă, *trebuia* să-i spun care era problema cu mine. Nu *puteam* trece prin umilința de a încerca să ascund faptul că terminam foarte repede, cum mi se întâmplase de atâtea ori, trebuia doar să-i *spun*, să minimalizez chestiunea, era ceva simplu și banal, o problemă ușor de depășit. Singura dată când făcusem într-adevăr dragoste cu cineva, într-un cort la festivalul Roskilde în vara aceea, mersese tot mai bine cu fiecare partidă, așa că știam cel puțin că *puteam*. Dar de fata aceea nu-mi păsa, nu în felul ăsta, nu însemna nimic pentru mine dincolo de sex, pe când Ingvild era altceva, cu ea totul era în joc, nu voiam să fiu decât cu ea și nu *puteam* s-o dau în bară din cauza asta.

Un ajutor de preț era băutura, dar în același timp nu puteam să mă îmbăt *prea* tare,

atunci ar fi putut să creadă că voiam un singur lucru de la ea. Și nu era așa! Nimic nu putea fi mai departe de adevăr decât asta.

Jon Olav, cu cei doi prieteni ai lui, Idar și Terje, au sosit primii. Băusem dinainte trei beri, iar încrederea în propriile forțe îmi crescuse considerabil. Am pus pe masă un bol cu chipsuri și unul cu alune și le-am povestit despre Academia de Scriere Creativă. Îl citiseră pe Ragnar Hovland, îi știau pe Jan Kjærstad și, bineînțeles, pe Kjartan Fløgstad și bănuiesc că au fost impresionați când le-am spus că urmau să ne predea.

– Probabil c-o să ne vorbească puțin despre felul lor de a scrie, am zis eu. Dar partea cea mai importantă e c-o să ne citească textele și-o să le discute. Vă place Kjærstad?

Chiar atunci s-a auzit soneria, și m-am dus să deschid. Era Anne, îmbrăcată în negru, avea o pălărioară neagră pe cap, iar pe frunte îi atârna o șuviță lungă. M-am aplecat s-o îmbrățișez, ea și-a pus mâna pe spatele meu și a ținut-o un pic acolo după ce m-am îndreptat.

– Mă bucur să te văd, a spus ea râzând ușor.

– Și eu mă bucur să te văd, am zis. Intră!

A pus un rucsac mic pe podea, lângă ușă, și i-a salutat pe ceilalți în timp ce-și dădea jos geaca. La un moment dat observasem că felul ei de a fi, plin de viață, era incompatibil cu latura sumbră și gotică a intereselor ei și cu atitudinea ei generală față de lumea înconjurătoare. Cu Anne, totul trebuia să fie despre The Cult și The Cure, Jesus and Mary Chain și trupele belgiene Crammed Discs, This Mortal Coil și Cocteau Twins, ceață și întuneric și *death romance*, dar cu zâmbetul pe buze și țopăieli entuziaste oriunde s-ar fi dus. Era mai în vârstă decât mine, dar atunci când lucram împreună, ea la butoane în camera de control pe cealaltă parte a ferestrei, eu la microfon, crezusem o vreme că poate îi plăcea de mine, fără să pot fi sigur – chestiile astea n-aveai de unde să le știi –, fără să se întâmple ceva, eram prieteni, amândoi pasionați de muzică, eu o idee mai orientat spre pop decât ea. Acum era studentă, singură în oraș ca și mine, însă avea deja mai mulți prieteni, după cum am înțeles din ceea ce povestea în timp ce stătea pe fotoliu, cu câte o mână rezemată pe fiecare braț, discutând cu ceilalți. Nu era nimic ciudat în toate astea, era extrovertită, așa că a devenit rapid centrul atenției pentru micul cerc studențesc din garsoniera mea.

Am băut zdravăn ca să ajung în acea stare în care nu mă mai gândeam la ceea ce spuneam sau făceam, ci doar *eram*, liber și fără constrângeri, astfel încât atunci când s-a auzit soneria, chiar înainte de opt, și am ieșit ca să deschid, nu era câtuși de puțin emoționat sau încordat, ci doar bucuros s-o văd pe ea, pe Ingvild, stând în ploaie pe scări cu o geantă peste umăr și zâmbind.

Am îmbrățișat-o, ea m-a urmat înăuntru, i-a salutat pe ceilalți, puțin timidă, poate și emoționată, și a scos o sticlă de vin din geantă. Eu m-am dus repede în bucătărie să aduc un tirbușon și un pahar. Ingvild s-a așezat între Jon Olav și Idar pe canapea, a învârtit tirbușonul în pluta moale, strângând sticla între genunchi, iar peste câteva clipe dopul a ieșit cu o pocnitură.

– Aici locuiești, deci, a spus ea umplându-și paharul cu vin alb.

– Da, am zis. Am făcut curățenie toată ziua ca să arate bine când veniți voi.

– Îmi închipui.

Ochii i s-au îngustat, umplându-se parcă de veselie.

– Noroc! am zis.

– Noroc! au spus ceilalți în timp ce ne ciocneam paharele și sticlele.

– Ce scrii tu de fapt? m-a întrebat Idar.

– Un roman, am răspuns. Un roman contemporan. Încerc să-l fac și antrenant, dar și profund. Nu e atât de ușor. Mă interesează paradoxurile. Lucrurile care sunt și urâte, *și* frumoase, și sublime, *și* meschine. Cam ca Fløgstad, de fapt.

I-am aruncat o privire lui Ingvild, care se uita la mine. Nu puteam să le arăt celorlalți că eram îndrăgostit până peste urechi, ca un caraghios, că nu voiam decât să mă holbez la ea, și nici ei nu-i puteam arăta asta, așa că am încercat să-i acord cât mai puțină atenție.

– Dar acum vreau să public, am continuat. Nu vreau ca ceea ce scriu să fie citit doar de câțiva oameni. Nu are nici un rost. Atunci mai bine fac altceva. Înțelegeți?

– Sigur, a zis Idar.

– Și le-ai citit poezia ta? m-a întrebat Jon Olav râzând.

– Nu, am zis eu privindu-l lung. Nu-mi plăcea că râde. Era ca și cum prin asta le împărtășea un secret celorlalți.

– Ce fel de poezie? a intervenit Anne.

– O chestie pe care am scris-o pentru Academie. O temă, am adăugat îndreptându-mă spre pick-up ca să pun *The Joshua Tree*.

– Nu e greu de recitat din memorie, a spus Jon Olav râzând iarăși.

M-am întors rapid spre el.

– Dacă vrei să jucăm dur, așa facem, am zis.

S-a oprit din râs, așa cum îmi imaginasem, și a părut mirat.

– Care-i faza?

– Iau în serios ceea ce fac, i-am spus eu așezându-mă.

– Noroc! a zis Jon Olav.

Am ciocnit, micul moment jenant a trecut, conversația a mers mai departe. Ingvild nu vorbea mult, din când în când venea cu câte-un comentariu ironic, se însufleția când venea vorba de sport și-mi plăcea asta, totodată m-am gândit că nu o cunoșteam deloc, cum puteam atunci să mă îndrăgostesc de ea? Stăteam la masă vizavi de ea, cu o sticlă rece de bere Hansa pe care o tot duceam la gură și cu o țigară ce-mi fumega în mână, și înțelegeam răspunsul cu toată ființa mea, nu avea sens să țin piept sentimentelor și nimeni n-ar trebui să o facă, știu ele mai bine ce se întâmplă. O vedeam, era acolo, iar ceea ce emana, ținând de ceea ce era ea însăși, continua să existe indiferent de ceea ce spunea sau nu spunea.

Uneori mă copleșea gândul că stăteam acolo, în garsoniera *mea*, înconjurat de prietenii *mei*, și eram la doar un metru de fata pe care o iubeam mai mult decât orice pe lume.

Mai bine de-atât nu se putea.

– Mai vrea cineva o bere? am întrebat ridicându-mă.

Idar și Terje și Anne au dat aprobator din cap, am mers să aduc patru beri din frigider, le-am împărțit și, văzând că era loc pe canapea între Jon Olav și Ingvild dacă se dădeau puțin la o parte, m-am așezat acolo. Când am deschis berea, spuma a dat pe dinafară, am ținut-o departe de mine, s-a scurs pe masă, la naiba, am zis, am pus sticla deoparte, am luat o cârpă din bucătărie și m-am apucat să șterg. Pe peretele dintre geamuri, chiar în spatele canapelei, era un cui și, fără vreun motiv anume, am agățat cârpa acolo.

– O cârpă udă a intervenit între noi, i-am spus lui Ingvild când m-am aruncat pe canapea. Ea s-a uitat la mine puțin mirată, iar eu am hohotit din toți rărunchii: Haa-haa-haa.

Am sunat după două taxiuri de la cabina telefonică de vizavi. Ceilalți discutau și beau pe trepte. M-am uitat la ei cum stăteau acolo și m-am gândit din nou că la *mine* fuseseră să bea ceva mai devreme. Ploaia se oprise, dar tot era înnorat. Un întuneric ușor plutea pe străzile pe care am trecut curând după aceea, dintr-odată s-a luminat când am ieșit lângă Puddefjorden și cerul înalt s-a deschis de acolo, apoi s-a întunecat iarăși pe măsură ce urcam dealurile către Solheimsviken, printre șirurile de case muncitorești.

Era deja nouă și jumătate. Era puțin zis că întârziasem, Yngve îmi spusese opt–opt și jumătate când îl întrebasem la ce oră să venim; pe de altă parte, era mai rău pentru noi, nu

pentru ei, pentru toți prietenii și cunoscuții lui Yngve, în ochii lor prezența noastră nu conta deloc.

Am plătit un taxi, Jon Olav pe celălalt, apoi am străbătut aleea scurtă cu ceilalți pe urmele mele și am sunat la ușă.

Yngve ne-a deschis. Purta o cămașă albă cu dungi gri și pantaloni negri și avea părul pieptănat pe spate, cu excepția unei șuvițe care-i atârna într-o parte pe frunte.

– Am întârziat puțin, i-am zis. Sper să nu fie vreo problemă.

– Deloc. Oricum nu-i nu știu ce chef. Nu a venit nimeni.

M-am uitat la el. Oare ce voia să spună cu asta?

I-a salutat pe ceilalți, din fericire n-a făcut mare caz de Ingvild, nu voiam să-și dea seama cât de mult îi vorbisem lui Yngve despre ea. Ne-am dat jos pantofii și gecile în hol și am intrat în camera de zi. Acolo nu era nimeni, în afară de Ola, care se uita la televizor.

– Vă uitați la *televizor*? am întrebat.

– Păi nu? N-are sens să începem petrecerea fără oameni.

– Și unde sunt atunci?

Yngve a ridicat din umeri și-a schițat un zâmbet.

– I-am invitat în ultima clipă. Dar uite câți sunteți voi!

– Așa-i, am zis eu așezându-mă pe canapea sub posterul cu *Once Upon a Time in America*.

Eram șocat, nu mă așteptasem deloc la așa ceva, îmi închipuisem camerele pline de lume, fete și băieți sofisticați, râsete și conversații în toi, aerul încețosat cu fum, și peste ce dădusem? Yngve și Ola care se uitau la filmul de sâmbătă de pe NRK? Și tocmai atunci când o adusesem pe Ingvild cu mine! Voiam să-i vadă pe Yngve și cercul lui, oameni care erau la facultate de câțiva ani și cunoșteau orașul, cunoșteau universitatea, cunoșteau lumea, ca să pot să apar şi eu în lumina aceea, el era fratele meu, fusesem invitat la petrecerea lui. Și ce vedea ea? Doi tipi care se uitau la televizor, invitații nu apăruseră, aveau chestii mai bune de făcut într-o sâmbătă seară decât să meargă la o petrecere la Yngve.

Să fi fost un ratat? Era Yngve un ratat penibil?

A stins televizorul, a mutat împreună cu Ola cele două scaune la masă, a adus bere și s-a așezat, apoi a început să converseze cu ceilalți, câteva întrebări politicoase ca să-i facă să se simtă ca acasă, cu Anne și Ingvild și Idar și Terje, ce studiau, unde locuiau, și atmosfera, care în primele momente fusese puțin stânjenitoare, deși băuserăm deja preț de vreo două ore, s-a înviorat în curând. De la discuții în care se implicau toți cei de la masă s-a trecut la grupuri mai mici, am discutat puțin cu Anne, n-o mai puteai opri, dintr-odată avea atâtea de zis, simțeam că mă sufocă și i-am spus că trebuia să merg la toaletă. De-acolo am intrat în bucătărie, unde Terje discuta cu Ingvild, le-am zâmbit, m-am dus la Ola și la Yngve, s-a auzit soneria, a intrat Asbjørn, îndată după aceea Arvid, și apartamentul se umpluse brusc, erau oameni peste tot, sau așa mi se părea, peste tot chipuri și voci și corpuri în mișcare, iar eu treceam de colo colo printre ei, beam și discutam, discutam și beam, din ce în ce mai beat. Pierdusem măsura timpului, totul era accesibil, nu mai eram ținut în loc de propriile limitări, mă mișcam bucuros și liber, fără să mă gândesc la altceva decât la acel moment și la Ingvild, pe care o iubeam. Mă țineam departe de ea, știam că fetele nu sunt interesate de un tip ușor de obținut, de un tip care se ține după ele ca un cățeluș, așa că am vorbit cu ceilalți, care, în lumina strălucitoare a beției, erau scoși din obscuritate de parcă ar fi fost luminați de o torță. Toți erau interesanți, toți aveau de zis lucruri care meritau ascultate și apreciate, până când plecam de lângă ei și erau din nou înghițiți de întuneric.

Stăteam între Ola și Asbjørn pe canapea. Pe cealaltă parte a mesei stătea Anne, m-a întrebat dacă n-aveam să-i dau o țigară, am dat din cap că da, în clipa următoare ea s-a

aplecat și a început să ruleze concentrată o țigară.

– M-m-ă gândeam la ceva, a zis Ola. Pe George V. Higgins l-ai ci-citit?

– Nu, am spus eu.

– S-să-l citești n-neapărat. E bun. Chiar bun. Aproape numai dialoguri. Foarte am-m-american. *Hard-boiled*. *The Friends of Eddie Coyle.*

– Și mai e Bret Easton Ellis, a zis Asbjørn. *Less Than Zero.* L-ai citit?

Am scuturat din cap.

– Un american de vreo douăzeci și ceva de ani. E vorba despre o gașcă de tineri din Los Angeles. Au părinți bogați și fac ce vor. Se scaldă în alcool, droguri și petreceri. Dar totul e descris laconic, foarte, foarte distant. E un roman foarte bun. Aproape hiperrealist.

– Sună bine, am spus. Cum ziceai că-l cheamă?

– Bret Easton Ellis. Ține minte de unde ai auzit de el prima dată!

A râs, după care s-a uitat în altă parte. M-am întors spre Yngve, care vorbea cu Jon Olav și cu Ingvild, avea acea expresie entuziastă, aproape exaltată, care-l caracteriza când voia să convingă pe cineva cu orice preț.

– Și ultima carte a lui John Irving e foarte bună, a zis Asbjørn.

– Glumești? am spus. John Irving e un autor de raftul doi care scrie literatură de consum.

– Și așa poate fi bun, să știi.

– Pe dracu'.

– Dar nu l-ai citit!

– Nu. Dar știu că e prost.

– Ha-ha-ha! Nu *poți* spune asta.

– Și eu scriu, ce naiba. Și l-am citit pe John Irving. Ultimul lui roman e prost, *știu* asta.

– Doamne, Karl Ove, a exclamat Asbjørn.

– Închipuie-ți că suntem aici, Anne! am zis. Departe de nenorocitul ăla de Kristiansand!

– Așa-i, a spus ea. Dar eu nu știu ce caut aici. Tu știi ce faci aici. Tu o să fii scriitor. Dar eu habar n-am ce-o să se aleagă de mine.

– Eu *sunt* scriitor, am corectat-o.

– Știi ce?

– Ce?

– Vreau să fiu o celebritate. O celebritate adevărată. Așa m-am gândit întotdeauna. Și nu m-am îndoit niciodată că așa va fi.

Asbjørn și Ola s-au uitat unul la altul și au început să râdă.

– Înțelegi? Întotdeauna am fost sigură de asta.

– Ce fel de celebritate? întrebă Asbjørn.

– Orice fel.

– Și la ce te pricepi? Cânți? Scrii?

– Nu, a zis Anne, moment în care au început să-i curgă lacrimi pe obraji.

O priveam fără să înțeleg ce se întâmpla. Plângea?

– N-o să fiu niciodată o celebritate! a gemut ea.

Toți o priveau nedumeriți.

– E prea târziu! a strigat ea acoperindu-și fața cu mâinile.

Umerii i se scuturau de plâns. Ola și Asbjørn râdeau tare, Yngve și Jon Olav se uitau mirați la noi.

– Niciodată n-o să fiu o celebritate, a zise Anne din nou. Niciodată n-o să fiu nimic!
– Ai doar douăzeci de ani, am spus. Mai ai vreme.
– Ba nu!
– Și ce? a intervenit Jon Olav. De ce vrei să fii o celebritate? Care-i faza?
Anne s-a ridicat și a pornit spre ușa de la intrare.
– Unde mergi? a întrebat-o Yngve. Doar nu pleci?
– Ba da, a spus ea.
– Haide, mai stai un pic. Oricum, n-o să ajungi celebră dacă te culci la miezul nopții. Haide. Am o carafă întreagă de vin, vrei un pahar? E o ediție celebră.
Ea a zâmbit.

– Atunci ar merge un pahar.
Yngve i l-a adus, petrecerea a continuat. Ingvild stătea la perete cu un pahar în mână, m-a trecut un fior, era atât de frumoasă! „Trebuie să mă duc să vorbesc cu ea“, m-am gândit, așa că m-am apropiat cu pași mari.
– O adevărată petrecere studențească! am spus.
– Este, a zis ea.
– Apropo, l-ai citit pe Ragnar Hovland? Cred că scrie des despre genul ăsta de lucruri.
Ingvild a scuturat din cap.
– E unul dintre profesorii mei de la Academie. E din Vestland, ca și tine. De fapt, și eu sunt parțial de acolo. Vreau să spun, mama e din Sørbøvåg. Sunt pe jumătate din Vestland, în orice caz!
Ea s-a uitat la mine zâmbind. Am ciocnit paharele.
– Noroc! am spus.
– Noroc!
Am văzut că Anne mă privea de pe canapea. Am ridicat paharul în direcția ei, și ea l-a ridicat pe al său. Jon Olav se bălăngănea încolo și încoace în mijlocul camerei, căutând cu mâna ceva de care să se sprijine; negăsind nimic, a făcut câțiva pași într-o parte.
– Nu rezistă la băutură! am spus râzând.
Când și-a redobândit echilibrul, a traversat camera cu o figură rigidă, lipsită de expresie și a intrat în dormitorul de alături.

Unde erau Idar și Terje?
Am dat o tură să văd. Erau în bucătărie, discutau cu capetele aplecate peste masă și mâinile pe câte o sticlă de bere. Când m-am întors, Ingvild stătea lângă Anne pe canapea. Privirea lui Anne era încețoșată, parcă ruptă total de zâmbetul ei.
S-a aplecat către Ingvild și i-a spus ceva. Ingvild a tras aer în piept și s-a îndreptat de spate, mi-am dat seama că vorbele lui Anne o șocaseră. A zis apoi și ea ceva, Anne a râs și a clătinat din cap. M-am dus către ele.
– Vă știu pe astea, tocmai spunea Anne în timp ce se ridica.
– Habar n-ai, a zis Ingvild. Nu mă cunoști.
– Ba cum să nu, a spus Anne.
Ingvild a râs ironic. Anne a trecut pe lângă mine, eu m-am așezat pe locul ei.
– Ce ți-a spus? am vrut să știu.
– A spus că sunt genul care fură bărbații altor femei.
– Așa a zis?
– Voi ați fost împreună, nu?
– Cine, noi? Ai înnebunit?
– Habar n-are despre ce vorbește, a zis Ingvild ridicându-se.
– Sigur că nu, am spus. Dar nu pleca din cauza asta. E încă devreme! Și e totuși o petrecere reușită, nu-i așa?

Ea a zâmbit.

– Nu plec. Doar până la baie.

Am intrat în dormitor. Jon Olav era întins pe pat, pe burtă, cu capul adâncit în plapumă și cu o mână atârnând pe margine. Sforăia. Arvid s-a oprit în ușă.

– Salut, Knausgård Junior, mi-a zis.

– Pleci? l-am întrebat, dintr-odată temător, voiam să nu plece nimeni și petrecerea să nu se termine niciodată.

– Nu, ies la o plimbare să iau niște aer.

– Bine! am spus, după care m-am întors în camera de zi.

Ingvild nu era acolo. Oare plecase totuși? Sau era încă la baie?

– În curând Yngve o să pună Queen, mi-a zis Asbjørn ridicându-se de la pick-up. Întotdeauna vine momentul ăsta. Când e așa de beat încât seara practic s-a terminat. În orice caz, pentru el.

– Și mie-mi place Queen, am spus.

– Ce-i cu voi? a râs el. E genetic, sau era ceva în aerul din Tromøya? Queen! De ce nu Genesis? Pink Floyd? Sau Rush?

– Rush sunt bunicei, a zis Yngve din spatele nostru. Am de fapt un disc de-al lor.

– De ce nu Bob Dylan? Are texte așa de bune! Ha-ha-ha! Da, e scandalos că nu primește premiul Nobel.

– Singurul lucru pe care-l au în comun Rush și Bob Dylan e că nu-ți plac ție, a spus Yngve. Sunt multe lucruri bune la Rush. Chitara, de exemplu. N-ai tu urechi pentru ei.

– Acum mă dezamăgești, Yngve, a replicat Asbjørn. Să decazi până-ntr-acolo încât să aperi Rush. M-am resemnat că-ți place Queen. Dar Rush… Dar ELO? Jeff Lynne? Frumoase aranjamente, nu-i așa?

– Ha-ha, a făcut Yngve.

M-am dus în bucătărie. Ingvild era acolo cu Idar și Terje. Întunericul se lăsa deasupra văii. Lumina felinarelor era străbătută de ploaie. Ea s-a uitat la mine și a zâmbit oarecum întrebător, „Și acum?“

I-am zâmbit și eu, dar nu aveam nimic de spus, așa că s-a întors către cei doi. În camera de zi murmurul vocilor s-a amplificat preț de câteva secunde, până când scârțâitul acului pe disc s-a auzit în boxe și muzica a reînceput. Erau primele acorduri de pe albumul *Scoundrel Days* al celor de la A-ha. Îmi plăcea discul, aveam nu știu câte amintiri legate de el.

În momentul acela, Asbjørn a ieșit din camera de alături. Cu pași hotărâți s-a îndreptat către pick-up, s-a aplecat, a ridicat acul și a luat discul. Toate mișcările lui erau ostentative, aproape pedagogice.

A prins discul cu ambele mâini și-a început să-l îndoaie.

Se făcuse liniște.

A curbat discul din ce în ce mai mult până când acesta a plesnit.

Arvid a scos un hohot de râs.

Yngve se uitase la Asbjørn fără să se clintească. Apoi s-a întors către Arvid, i-a turnat în cap vinul din pahar și a ieșit.

– Ce naiba? a zis Arvid ridicându-se. N-am făcut nimic, nu?

– N-nu v-vrei să a-arzi și niște c-cărți? l-a întrebat Ola pe Asbjørn. Să faci un f-foc mic de t-tabără?

– De ce-ai făcut asta? am zis.

– Doamne, a pufnit Asbjørn. Nu trebuie să vă agitați atâta. I-am făcut doar un serviciu. Yngve mă cunoaște. Știe că o să-i cumpăr un disc nou. Poate nu A-ha, dar un disc nou. Știe el. Nu vrea decât să se dea în spectacol.

– Nu-i vorba numai de valoarea materială a discului, a spus Anne. Poate că l-ai jignit.

– L-am jignit? Jignit? a râs Asbjørn. Vrea numai să se dea în spectacol!

S-a așezat pe canapea și și-a aprins o țigară. Se purta ca și cum nu se întâmplase nimic, sau poate că era atât de beat încât nu-i păsa, dar în același timp îl măcina ceva, se vedea asta, fie expresia feței, fie felul în care se comporta sugerau o conștiință încărcată, și-n curând a devenit clar pentru toată lumea că-i părea rău de ceea ce făcuse. S-a pornit din nou muzica, petrecerea a continuat, după o jumătate de oră Yngve s-a întors, Asbjørn a spus că avea să-i înlocuiască discul, și în scurt timp erau iarăși prieteni buni.

După ce s-a terminat berea, am trecut la vin. Îl dădeam pe gât de parc-ar fi fost suc, iar rezervele păreau inepuizabile. Acum nu numai timpul se dizolvase, ci și locul, îmi pierdusem orice reper, de parcă întunericul înconjurase complet diversele figuri cu care discutam. Ele, pe de altă parte, străluceau. Eram aproape una cu ceea ce simțeam, în sensul că vorbeam fără rezerve, spuneam ceea ce nu spuneam în mod normal și nici măcar n-avusesem habar că le puteam gândi, ca atunci când m-am așezat lângă Yngve și Asbjørn și le-am spus că prietenia lor mă bucura teribil, sau când m-am dus la Ola și am încercat să-i explic ce impresie îmi făcuse bâlbâiala lui în primele dăți când ne văzuserăm, toate astea în timp ce emoțiile care mă cuprindeau când mă gândeam la Ingvild se făceau simțite tot mai des. Era aproape un sentiment de triumf. M-am dus la baie și, în timp ce mă spălam pe mâini și-mi umezeam părul ca să-l fac să stea drept, m-am uitat în oglindă zâmbind întruna, mă străfulgerau variațiuni ale aceluiași gând, *futu-i, ce bine-i, futu-i mama mă-sii, e-al naibii de bine, al naibii de bine!*, așa că m-am hotărât s-o abordez, s-o sărut, s-o seduc. Nici nu mai aveam nevoie s-o duc acasă la mine, descoperisem o cameră la etajul al doilea, cea în care stăteau pe vremuri slujnicele, nu mai locuia nimeni acolo, era probabil folosită pe post de cameră de oaspeți, era exact ce-mi trebuia.

Am intrat în camera de zi, ea discuta cu Ola, muzica se auzea tare, aproape distorsionată, în jurul lor unii dansau, m-am pus lângă ei și am privit-o până când s-a uitat și ea la mine. Atunci am zâmbit, și mi-a zâmbit și ea.

– Pot vorbi puțin cu tine? am întrebat-o.

– Sigur.

– E așa de tare muzica aici. Nu ieșim pe hol sau în altă parte?

Ingvild a încuviințat din cap, am ieșit în hol.

– Ești incredibil de frumoasă, am zis.

– Asta voiai să-mi spui? a chicotit ea.

– E o cameră sus, la etajul al doilea, vii cu mine acolo? Cred că e vechea cameră pentru slujnice.

Am luat-o în sus pe scări și, după un moment, am auzit-o venind după mine. Am așteptat-o la etaj, am prins-o de mână și am intrat cu ea în cameră, care era exact așa cum mi-o aminteam.

Am luat-o brațe și am sărutat-o. Ea a făcut un pas înapoi și s-a așezat pe marginea patului.

– Trebuie să-ți spun ceva, am zis. Eu sunt… da, un fel de monstru când vine vorba de sex. E puțin mai greu de explicat, dar… În fine, la naiba.

M-am așezat lângă ea, am luat-o de mijloc și am sărutat-o, după care am lăsat-o pe spate, m-am întins peste ea și am sărutat-o din nou, era sfioasă și rezervată, am sărutat-o pe gât, mi-am trecut degetele prin părul ei, i-am ridicat încet puloverul, i-am sărutat un sân, moment în care ea s-a îndreptat de spate, și-a tras în jos puloverul și s-a uitat la mine.

– Nu așa, Karl Ove. Prea te grăbești.

– Așa-i, am zis îndreptându-mă și eu. Ai dreptate. Îmi pare rău.

– Nu-ți cere scuze. Nu trebuie niciodată să-ți ceri scuze. Nimic nu urăsc mai mult decât asta.

Apoi s-a ridicat în picioare.

– Rămânem prieteni? Să știi că îmi place foarte mult de tine.

– Și mie de tine, am zis. Mergem jos la ceilalți?

Am coborât, și, poate din cauză că respingerea ei mă trezise, am văzut dintr-odată cum stăteau de fapt lucrurile.

Prea multă lume nu era. Opt persoane în afară de noi, asta era toată petrecerea. Ceea ce pentru câteva ore păruse a fi un spectacol uman grandios, decadent, marea petrecere studențească, cu certuri și prietenii, dragoste și destăinuiri, dans și băutură, toate la suprafața unui val de fericire, s-a risipit într-o clipă și și-a arătat adevăratele contururi: Idar, Terje, Jon Olav, Anne, Asbjørn, Ola, Arvid și Yngve. Toți cu ochii mici, încețoșați și cu mișcări greoaie.

Voiam petrecerea înapoi, voiam să fiu din nou în centru, așa că mi-am turnat vin și am băut două pahare unul după celălalt, apoi încă unul, și mi-au făcut bine, încet gândul că eram atât de puțini a început să se atenueze, peste câteva clipe m-am așezat lângă Asbjørn pe canapea.

Dinspre dormitor a apărut Jon Olav. S-a oprit în ușă. Lumea a aplaudat.

– Iu-huu! a răcnit Ola. Înviat din morți!

Jon Olav a zâmbit și s-a așezat pe scaunul de lângă mine. Eu mi-am continuat discuția cu Asbjørn, încercam să-i explic că scriam și despre tineri care beau și se drogau, pe un ton la fel de laconic și de gol ca al scriitorului american de care el îmi zisese mai devreme. Jon Olav ne-a aruncat o privire și a luat una dintre sticlele de bere pe jumătate pline ce se aflau pe masă.

– Să bem pentru Karl Ove și Academia de Scriere Creativă! a zis el tare.

Apoi a râs și a luat o înghițitură de bere. M-am enervat atât de rău, încât am sărit în picioare și m-am aplecat către el.

– Ce DRACU' vrei să zici cu asta? am strigat. Ce DRACU' știi tu despre lumea asta? Eu iau ÎN SERIOS lucrurile pe care le fac, pricepi? Știi tu ce-i aia? Să nu-mi vii tu aici și să mă iei peste picior! Te crezi al dracului de bun! Dar tu studiezi dreptul! Ține minte! Dreptul!

Mă privea uimit, poate chiar speriat.

– Să nu-mi vii aici cu din astea! am zbierat, după care am ieșit din cameră, mi-am pus bocancii, am deschis ușa și m-am năpustit afară.

Inima-mi bătea tare în piept, picioarele-mi tremurau. Mi-am aprins o țigară și m-am așezat pe treptele ude. Ploaia cădea prin întunericul de deasupra și ateriza cu ropot în mica grădină din fața casei.

„De-ar veni Ingvild acum."

Am tras adânc aer în piept ca să fac o mișcare înceată, vădind o anume chibzuială. Am lăsat fumul să pătrundă adânc în plămâni înainte de a-l sufla din nou afară. Simțeam nevoia să sparg ceva. Să iau o piatră din bordură și s-o azvârl prin geamul ușii. Asta le-ar fi dat de gândit. Idioții dracului. Căcănarii naibii.

De ce nu venea?

„Hai, Ingvild, hai!"

Tot mai ud de la ploaie, m-am ridicat în cele din urmă, am azvârlit chiștocul în grădină și m-am întors la ceilalți. Ingvild stătea în pragul ușii și discuta cu Yngve, cum nu m-au văzut m-am oprit încercând să-mi dau seama despre ce vorbeau, poate îl întreba ceva despre mine, dar nu era cazul, vorbeau despre cum era mai bine să ajungă acasă. Yngve i-a spus că putea să-i cheme un taxi dacă voia, da, voia, și, când el a dat muzica mai încet și-a ridicat receptorul, eu m-am strecurat în dormitor ca s-o evit, mai mult ca să nu-i aduc aminte de ceea ce se întâmplase. Ea a început să se îmbrace, eu am intrat în camera de zi și m-am trântit pe canapea, de unde am ridicat mâna în semn de salut atunci când și-a vârât capul pe ușă ca să-și ia rămas-bun. Era mai bine așa, eram o parte a grupului, nu cel care încercase să se culce cu ea sus în mansardă.

Imediat după aceea Yngve a mai comandat două taxiuri, apoi am rămas doar Ola, Asbjørn, Yngve și cu mine. Am pus discuri și am vorbit despre ele, ne-am uitat în gol

pentru lungi perioade de timp, rând pe rând, până când cineva făcea o mișcare și punea o altă piesă nouă și bună. Într-un sfârșit, Ola s-a ridicat, voia să ia un taxi, Asbjørn s-a dus cu el, iar eu l-am întrebat pe Yngve dacă era OK să dorm la el pe canapea, și era OK, bineînțeles.

Primul lucru care mi-a venit în minte la trezire a fost scena din camera slujnicelor de la etajul al doilea.

Oare chiar așa se întâmplase? Oare o târâsem sus, o împinsesem pe pat și-i trăsesem puloverul deasupra sânilor?

Pe Ingvild? Care era atât de fragilă și sensibilă și timidă? Pe fata pe care o iubeam din toată inima?

Cum putusem face asta? Ce-o fi fost în capul meu?

O, dar ce imbecil imens eram.

Stricasem totul.

Totul.

M-am ridicat, am dat pătura de lână la o parte, mi-am trecut mâna prin păr.

Doamne.

Tocmai de data asta îmi rămăseseră în memorie toate întâmplările din ajun, fără excepție, ba mai mult, imaginile cu Ingvild, felul în care se uita la mine, pe care atunci nu l-am înțeles, dar a cărui deplină semnificație o înțelegeam acum, nu mă părăseau, pulsau în conștiința mea, mai ales scena în care-i ridicam puloverul, privirea pe care mi-o aruncase atunci, fiindcă nu voia, dar mă lăsase totuși s-o fac, abia atunci când îi atinsesem sfârcurile cu buzele se ridicase și spusese nu.

Ce-o fi crezut? „Nu vreau asta, dar el și-o dorește așa de mult, oare să-l las?“

M-am ridicat și m-am dus la fereastră. Yngve probabil că dormea, era în orice caz liniște deplină în apartament. Îmi simțeam capul greu, dar nu era așa de rău, luând în considerare cât băusem. Cum era, vinul după bere e-o plăcere, berea după vin un chin? Băusem bere întâi și apoi vin, de aceea.

O, la naiba!

La naiba, la naiba, la naiba!

Ce imbecil imens fusesem!

Ea, care era atât de frumoasă și de vie.

M-am dus în bucătărie și am băut un pahar de apă. Pătura de nori de deasupra orașului era densă și alb-cenușie, lumina dintre case, aproape lăptoasă.

Din dormitor se auzeau pași. M-am întors, Yngve a ieșit doar în chiloți și a intrat în baie fără să se uite la mine. Fața îi era palidă și buhăită. Am pus de cafea, am găsit câte ceva pentru niște tartine, am tăiat câteva felii de pâine, l-am auzit făcând duș.

– Deci, a zis el când a ieșit, îmbrăcat într-o cămașă bleu și blugi. A fost mișto petrecerea?

– A fost. Dar am dat-o rău în bară cu Ingvild, asta-i singura problemă.

– Da? Nu mi-am dat seama. Ce s-a întâmplat?

Și-a turnat cafea în ceașcă, a adăugat un pic de lapte și s-a așezat.

Roșu la față ca un rac, mă uitam pe fereastră.

– Am dus-o în camera de la etajul al doilea și m-am dat la ea.

– Și?

– N-a vrut.

– Se mai întâmplă, a spus el începând să-și ungă o felie cu unt. Nu înseamnă neapărat ceva. Adică, altceva decât că nu a vrut chiar atunci. Evident că erai mult mai beat decât ea, se poate să fie și asta. Poate că ai cam grăbit lucrurile, nu vă cunoașteți așa de bine, nu?

– Nu.

– Dacă vrea ceva serios, adică ceva într-adevăr serios, poate că nu dorește să se întâmple așa, la o petrecere.

– Nu știu, am zis oftând. Știu doar că am dat-o rău în bară. Acum am speriat-o de tot, sunt sigur.

Yngve și-a pus o felie de șuncă pe pâine, a tăiat din castravete și a dus felia la gură. Eu mi-am umplut o ceașcă de cafea și am luat câteva înghițituri din picioare.

– Și ce-ai de gând să faci legat de asta?

Am ridicat din umeri.

– Nu e nimic de făcut.

– Ce-i făcut e bun făcut și nu-i de desfăcut, a spus Yngve. Nu, e cam slabă, îmi pare rău. Dar aveam una bună în vară, am comandat creveți, au fost aduși într-un vas și-apoi înghițiți de-un val…

– Ha-ha, am mormăit.

– Trebuie s-o vezi din nou, cât mai repede, și să-ți ceri scuze, pur și simplu. Să spui că n-ai fost tu însuți, că ai băut prea mult, orice, doar să spui că îți pare rău și că nu-i stilul tău.

– Bine, am spus.

– Nu o poți invita aici? Ola și Kjersti vin pe la două, o să fac vafe. E un *setting* perfect.

– Crezi că ar veni aici după noaptea trecută? Eu nu cred.

– Putem să mergem cu mașina până la ea și s-o aducem aici. Bați la ușă și o inviți, îi spui că aștept în mașină afară. Dacă refuză, asta e, nu-i chiar așa de grav.

– Vrei tu să vii cu mine?

– Da, nici o problemă.

Peste o oră eram în mașina lui și coboram dealurile către Danmarksplass, am virat la dreapta în intersecția de acolo și am luat-o către Fantoft. Era duminică, traficul era lejer, pe șirurile verzi de munți de pe ambele părți ale văii se vedeau deja mici petice de galben. „A venit toamna“, m-am gândit în timp ce băteam ritmul muzicii cu degetele.

– Apropo, am scris un cântec pentru tine.

– Da? Grozav!

– Da, dar nu cred că e chiar așa grozav. De aceea nu ți l-am arătat încă. L-am scris acum mai bine de-o săptămână.

– Cum îi zice?

– „Te legeni așa frumos“.

A râs.

– Sună ca un cântec pop bun, dacă mă întrebi pe mine.

– Se poate, am zis. Acum că ți-am spus de el, trebuie să ți-l și arăt.

– Dacă nu e bun, îmi scrii altul?

– Ușor de zis, greu de făcut.

– Ești scriitor sau nu? Îmi trebuie doar câteva versuri și un refren ca să pot termina piesele. Ar trebui să fie un fleac pentru tine.

– O s-o fac, i-am promis.

Yngve a semnalizat la dreapta, apoi am ajuns într-o piață mare în fața unor blocuri înalte.

– Aici e? l-am întrebat.
– N-ai mai fost aici?
– Nu.
– Tata a stat aici un an, știai?
– Da, știam. Lasă mașina aici, eu dau o fugă până la ea.

Știam adresa pe de rost, așa că, după ce m-am învârtit puțin până am identificat blocul, am luat liftul până la etajul ei, am căutat pe coridor numărul apartamentului, am stat să mă concentrez câteva secunde, apoi am sunat.

I-am auzit pașii înăuntru. A deschis ușa, și aproape c-a sărit în sus de spaimă când m-a văzut acolo.

– Tu, aici!

– Voiam doar să-mi cer scuze pentru ieri, i-am zis. Nu așa mă comport de obicei. Îmi pare foarte rău.

– Nu-ți cere scuze, mi-a spus ea, și mi-am amintit dintr-odată că tocmai replica asta mi-o dăduse în ajun.

– Ai chef să mergem până la Yngve? O să facă vafe. Ola și Kjersti, știi, cei care au fost și ieri, vin și ei.

– Nu știu…

– Haide. O să fie mișto. Yngve așteaptă afară. Te aduce înapoi cu mașina.

S-a uitat la mine.

– Bine atunci, a zis în cele din urmă. Numai să mă schimb în ceva mai potrivit. Așteaptă puțin.

Yngve fuma afară, rezemat de mașină.
– Mersi c-ai venit ieri, i-a spus el zâmbind.
– Mersi și eu pentru invitație, a răspuns ea.
– Stau eu în spate, m-am oferit. Stai tu în față.

Ingvild s-a așezat, și-a tras centura de siguranță peste piept, o fixă, m-am uitat la mâinile ei, erau așa de frumoase.

N-am vorbit cine știe ce pe drumul către oraș. Yngve a întrebat-o despre cursurile ei și despre Kaupanger, ea i-a răspuns, l-a întrebat despre cursurile lui și despre Arendal, eu m-am adâncit în bancheta din spate, bucuros că nu trebuia să fac conversație.

Când eram mici, Yngve și cu mine făceam vafe în fiecare seară de marți. Ne pricepeam, parcă ne intrase în sânge, astfel încât după-amiaza aceea, când am stat în camera de zi, am mâncat vafe și am băut cafea, nu ni s-a părut ciudată și atipică pentru viața studențească, așa cum li se părea probabil celorlalți; dimpotrivă, aparatul de făcut vafe era unul dintre puținele lucruri pe care le adusesem de acasă când mă mutasem cu un an în urmă.

La fel ca în mașină, am lăsat conversația să curgă fără mine. Stând acolo la masă împreună cu Yngve, Ola, Kjersti și Ingvild, după cele întâmplate în ajun, aveam numai de pierdut. Ceilalți trei știau mai multe, riscam oricând să spun o prostie și să-mi dezvălui ignoranța față de Ingvild. Nu, m-am limitat la strictul necesar, am mormăit o dată sau de două ori că eram de acord, am dat uneori din cap și am zâmbit. O întrebam din când în când câte ceva și pe Ingvild, doar ca să-i arăt că mă gândeam la ea și că prezența ei acolo era importantă pentru mine.

– Nu pui alt disc? m-a întrebat Yngve. Eu o să mai fac niște vafe.

Am încuviințat din cap și, în timp ce el se ducea în bucătărie, m-am pus în genunchi în fața colecției lui de discuri. Mi se părea că dădeam un examen, că era decisiv ce muzică alegeam, și în cele din urmă m-am hotărât pentru R.E.M., albumul *Document*. L-am pus din greșeală pe fața a doua și nu mi-am dat seama ce greșeală imensă făcusem până când m-am

așezat lângă Ingvild.

This ones goes out to the one I love.

M-am înroșit.

Avea să creadă că alesesem cântecul acela ca să-i transmit un mesaj. Adică, de-a dreptul. „Asta e pentru cea pe care-o iubesc."

„Trebuie să creadă că-s complet idiot", m-am gândit uitându-mă pe fereastră ca să nu vadă ce roșu eram la față.

This one goes out to the one I've left behind.

Nu și nu. O, ce jenant!

M-am uitat pe furiș la ea, să văd dacă observase.

Nu, dar dacă ar fi observat și ar fi crezut că-i trimiteam un mesaj secret, mi-ar fi dat de înțeles?

Nu.

Am luat o înghițitură de cafea, am șters cu ultima bucățică de vafă resturile de dulceață de zmeură, cu semințele mici și închise la culoare, am băgat-o în gură, am mestecat și am înghițit.

– Foarte bune vafe, i-am spus lui Yngve, care tocmai se întorsese.

– Da, am pus multe ouă de data asta.

– Cum v-vorbiți! a comentat Ola. S-ar zice că sunteți două b-babe.

This one goes out to the one I love.

M-am ridicat și m-am dus la baie, mi-am clătit fața cu apă rece, având grijă să nu mă uit în oglindă, mi-am șters mâinile și fața cu prosopul agățat acolo, care mirosea ușor a Yngve.

Când m-am întors, piesa se terminase. Am mai stat o jumătate de oră și, când Ola și Kjersti au dat să plece, am zis că n-ar fi o idee rea să mergem și noi, aveam multe de făcut a doua zi, iar Ingvild a spus da, și ea avea multe de făcut. Peste cinci minute eram din nou în mașina lui Yngve, îndreptându-ne cu toată viteza spre Fantoft.

Ingvild a ieșit, ne-a făcut cu mâna, Yngve a întors mașina și s-a îndreptat spre oraș.

– A mers bine, nu? a spus el.

– Așa crezi? am zis. Oare s-a simțit bine?

– Daaaaa… Cred că da.

– Vafele au fost excelente, în orice caz.

– Sigur că da.

Nu ne-am mai zis multe până în clipa în care a oprit în fața garsonierei mele. Am coborât, i-am mulțumit că mă adusese, am trântit portiera și am urcat cei trei pași până la ușă în timp ce el dispărea după colț.

Mă gândisem c-o să-mi facă bine să ajung acasă, dar mirosul de podea proaspăt spălată și lenjerie curată, care încă persista, îmi amintea de planurile pe care le avusesem înainte ca seara să înceapă, cum îmi imaginasem că mă voi trezi lângă Ingvild în dimineața asta, și m-a cuprins un nou val de disperare și furie, pe deasupra m-au năpădit și toate gândurile legate de Academia de Scriere Creativă, care se iveau de peste tot. Mașina de scris, cărțile, plasa cu caietul, pixurile, da, până și vederea hainelor pe care le purtasem la cursuri, toate mă deprimau și mă umpleau de deznădejde.

Foc de tabără din cărți, spusese Ola, și înțelegeam foarte bine nevoia aceea, să arunci în flăcări tot ce nu-ți place și nu suporți, toate mărunțișurile vieții, și s-o iei de ca capăt.

Ce gând minunat. Să adun toate hainele, toate cărțile și toate discurile în parcul de afară, să fac o grămadă pe iarbă, să pun deasupra și patul și biroul, mașina de scris, jurnalele și toate nenorocitele de scrisori pe care le primisem, da, tot ce aducea cât de puțin a amintire: în foc cu ele. O, flăcările înălțându-se spre cerul întunecat al nopții, toți vecinii îngrămădindu-se pe la ferestre, ce se întâmplă, păi, e doar vecinul cel tânăr care-și face ordine în viață, vrea s-o ia de la capăt și bine face, și eu vreau.

Și apoi, dintr-odată, foc după foc, întregul Bergen cuprins de flăcări, elicoptere cu

camere de televiziune care trec pe deasupra, reporteri care relatează cu vocile lor dramatice, Bergen arde în noaptea asta, ce se întâmplă oare, se pare că locuitorii *înșiși* îi dau foc?

M-am așezat pe scaunul din fața biroului, canapeaua și patul erau prea moi și comode, voiam ceva mai tare. Mi-am rulat o țigară și am aprins-o, dar îmi ieșise prea strâmbă și prost făcută, am stins-o după câteva fumuri, aveam un pachet de țigări în buzunarul de la geacă, ba nu-l mai aveam, a, uite, era mai bine așa, iar apoi, în timp ce mă holbam la masă, am încercat să evaluez lucrurile, să văd situația cât mai rațional și obiectiv. Cu Academia de Scriere Creativă nu-mi ieșise, dar, mai întâi de toate, era așa de grav că nu puteam scrie poezie? Nu. În al doilea rând, era oare sigur că tot așa avea să fie și de acum încolo? Nu puteam să învăț, să evoluez pe parcursul anului? Ba da, bineînțeles. Și dacă aveam de gând să mă dezvolt, trebuia să fiu deschis și, la fel de important, să nu-mi fie frică să greșesc. Cu Ingvild mă făcusem de rușine, o dată prin faptul că eram plictisitor și lipsit de inițiativă, a doua oară prin faptul că mă dădusem la ea mult prea repede și împotriva dorinței sale. Fusesem deci lipsit de tact, nu mă gândisem destul la ce dorea și ea. OK. Nu luasem în considerare sentimentele ei, doar pe ale mele. Dar, în primul rând, fusesem beat, se mai întâmpla, li se întâmpla tuturor. Și-n al doilea rând, dacă simțea ceva pentru mine, o chestie din asta nu putea să distrugă tot, nu? Dacă simțea ceva pentru mine, ar fi putut să se pună în locul meu și să înțeleagă resorturile care mă împinseseră să mă port astfel. Din fericire, mai aveam alte două întâlniri la care mă puteam raporta, prima, în Førde, când totul fusese ca un vis, a doua, la cantină, când cel puțin discutaserăm normal. În plus, mai erau și scrisorile. Erau amuzante, știam, sau măcar nu erau plictisitoare. De altfel, urmam cursurile Academiei de Scriere Creativă, nu eram deci ca toți ceilalți studenți, aveam să ajung scriitor, lumea găsea asta interesant și captivant, poate și Ingvild, deși nu o spusese în mod direct. Și mai era și întâlnirea de la Yngve care tocmai se sfârșise. Fără îndoială, îndreptase puțin din impresia pe care i-o lăsasem în noaptea precedentă, acum își dădea seama în orice caz ce om fain era Yngve și, de vreme ce eram frați, și eu trebuia să fiu un om fain, nu?

Pe la șapte m-am dus la Jon Olav și-am sunat la ușă.

– Mersi că m-ai invitat ieri! mi-a spus el zâmbind. Intră. Avem de făcut puțin *debriefing*.

– Mersi c-ai venit! i-am replicat urmându-l. În timp ce el punea de ceai, mi-am tras un scaun. Îmi pare rău că am strigat la tine, am zis. Dar nu vreau să-mi cer scuze.

El a râs.

– De ce nu? Ești prea mândru?

– M-am enervat când ai spus ceea ce ai spus. Pentru asta nu-mi pot cere scuze.

– Nu. Cu asta am mers prea departe. Dar și tu ai întrecut măsura. Parcă erai dement.

– Eram doar beat.

– Și eu eram beat.

– *No hard feelings?* l-am întrebat.

– *No hard feelings*. Dar ai vorbit serios când ai spus că dreptul e vacs?

– Bineînțeles că nu. Trebuia să zic și eu ceva.

– Nici pe mine nu mă prea încântă mediul ăsta, a zis el. Văd în primul rând dreptul ca pe o chestie utilă. Privindu-mă lung, a adăugat: Acum trebuie să spui că și tu vezi scrisul ca o chestie utilă!

– Iar începi?

A râs.

Când m-am întors, m-am întins în pat și m-am holbat la tavan. Cu Jon Olav mă puteam împăca. Era simplu și lipsit de complicații. Dar nu și cu Ingvild, era complet altceva și era mult mai complicat. Întrebarea de bază era ce să fac. Ce se întâmplase se întâmplase, n-aveam ce face. Dar cum trebuia să procedez în viitor? Care era cea mai bună abordare?

Eu venisem cu inițiativa în ultimele două dăți. Dacă-i păsa, trebuia să ia legătura cu mine. Să vină la mine, știa unde locuiam, sau să-mi scrie o scrisoare. Era rândul ei. Nu o mai puteam invita încă o dată în oraș, ar fi fost, în primul rând, prea bătător la ochi, în al doilea rând, nu mai eram așa sigur dacă-i plăcea într-adevăr de mine, așa că așteptam o confirmare.

O confirmare ar fi fost să treacă pe la mine.

Asta trebuia făcut.

În lunea de după petrecerea de la Yngve nu mă așteptam la nimic, era prea devreme, Ingvild nu avea să mă caute în seara aceea, știam eu, dar tot am stat ca pe ghimpi: dacă se auzeau pași pe stradă, mă aplecam să mă uit pe fereastră. Dacă se oprea cineva la scări, înghețam. Dar bineînțeles că nu era ea, așa că m-am dus la culcare, a venit o nouă zi, plină de ploaie și de ceață, și-am petrecut o nouă seară stând ca pe ghimpi. Era mai normal să vină marți, ar fi avut timp de gândire, s-ar fi distanțat de ceea ce se întâmplase, iar sentimentele ei adevărate ar fi avut ocazia să iasă la iveală. Pași pe stradă: repede la fereastră. Cineva oprit la scări: am înghețat. Dar ea n-a venit, era prea devreme, poate a doua zi?

Nu.

Joi atunci?

Nu.

Oare vineri avea să apară cu o sticlă de vin pe care s-o bem în doi?

Nu.

Sâmbătă i-am scris o scrisoare, deși fără nici o intenție de-a o expedia, de la ea trebuia să vină inițiativa, ea trebuia să facă primul pas.

Seara am auzit muzică jos la Morten, nu mai vorbisem de când ne văzuserăm la Høyden, când era așa de nefericit, m-am gândit să trec pe la el un pic, stătusem singur toată ziua și tânjeam să vorbesc cu cineva. Am coborât scările și am bătut la ușă, n-a răspuns nimeni, dar știam că era acasă, așa că am intrat.

Morten stătea în genunchi pe podea cu mâinile împreunate și întinse înainte. Pe un scaun în fața lui stătea o fată picior peste picior, cu corpul lăsat pe spate. Morten s-a răsucit către mine cu o privire dementă, eu am închis ușa și m-am grăbit să mă întorc în garsonieră.

A urcat la mine a doua zi dimineață, mi-a spus că făcuse o ultimă încercare disperată, dar că n-avea rost, nu ajutase la nimic, ea nu-l voia. Totuși, era în formă, dincolo de rigiditatea limbajului corporal și a expresiei emana căldură, nu nefericire.

Mă gândeam că semăna cu un personaj din cărțile din seria *Stompa* pe care le citeam în copilărie, un puști norvegian la un internat din anii ’50.

I-am povestit despre Ingvild, el m-a sfătuit să mă duc la ea și să-i mărturisesc totul.

– Spune lucrurilor pe nume! Ce-ai de pierdut? Dacă te iubește, o să se bucure, clar.

– Dar i-am zis.

– Când erai beat, da! Fă-o când ești treaz. E nevoie de curaj pentru asta, băiete. Și asta o s-o impresioneze.

– Râde ciob de oală spartă, am mormăit. Te-am văzut eu în acțiune acolo, jos.

Morten a râs.

– Numai că eu nu sunt tu. Ce merge pentru unul nu merge și pentru altul. Cred că noi doi o să facem o plimbare până la Christian într-o seară. Îl putem lua și pe Rune cu noi. Noi, băieții din clădire. Ce zici?

– N-am telefon, am zis. Așa că, dacă Ingvild vrea să dea de mine, e clar că vine încoace. Trebuie să stau aici.

Morten s-a ridicat în picioare.

– Asta-i clar. Dar nu cred că totul începe și se termină cu obligația de a te afla *on the premises*.

– Nici eu nu cred. Dar aș vrea să fiu aici.

– OK, atunci așteptăm. Noapte bună, băiete!

– Noapte bună și ție.

Am ieșit să-l sun pe Yngve, nu era acasă, mi-am adus aminte că era duminică și că sigur lucra la hotel. Am sunat-o pe mama. Am discutat întâi despre ce mai făcusem eu la Academie, apoi despre ce i se mai întâmplase ei. Își căuta un nou apartament și se străduia să pună pe picioare niște cursuri postliceale la școală.

– Trebuie să facem cumva să ne vedem cât de repede, a spus ea. Poți să vii cu Yngve la Sørbøvåg la sfârșit de săptămână? De mult n-ați mai fost acolo. Așa ne-am putea vedea toți trei.

– Bună idee, am zis.

– Weekendul viitor sunt ocupată, dar ce zici de următorul?

– Să văd. Trebuie să fie liber și Yngve.

– Rămâne așa deocamdată, mai vedem dacă apare ceva.

Chiar era o idee bună. Gospodăria modestă a bunicii și a bunicului era parcă un alt tărâm, atât fiindcă era încărcată cu amintiri din copilărie, rămase cumva neatinse, de vreme ce mergeam așa de rar acolo, cât și fiindcă era unde era, pe un deal cu vedere spre fiord și spre muntele de pe cealaltă parte, atât de aproape de mare, atât de departe de restul lumii. Ar fi fost minunat să petrec câteva zile acolo, unde nimănui nu-i păsa ce eram și ce nu eram, ci doar cine eram, n-aveau nevoie de mai mult.

Săptămâna aceasta făceam proză scurtă la Academie. Romanul poantilist era ultimul răcnet, un gen a cărui istorie începuse în Norvegia odată cu *Anne* de Paal-Helge Haugen, și, din câte ni se spusese, acesta și celelalte romane poantiliste se situau undeva între proză – linia, adică – și poezie – punctul. L-am citit, era formidabil, învăluit într-o atmosferă sumbră, cam la fel cu „Tangoul morții“ a lui Paul Celan, dar eu nu puteam scrie astfel, nu aveam nici o șansă, nu știam cum să sugerez insinuarea acelei atmosfere sumbre. Deși l-am parcurs frază cu frază, nu-mi puteam da seama, nu se afla într-un loc anume, nu era sugerată de anumite cuvinte, ci era imanentă, așa cum o stare sufletească e imanentă minții. Starea de spirit nu se regăsește într-un gând anume sau într-o parte distinctă a creierului, nici într-o parte distinctă a trupului, cum ar fi piciorul sau urechea, starea de spirit se regăsește pretutindeni, dar nu e nimic în sine, e mai degrabă ca o culoare prin care sunt gândite gândurile, o culoare prin care e văzută lumea. Nu se regăseau nicăieri în scrisul meu o asemenea culoare, nici o asemenea stare hipnotică sau sugestivă, da, nu se regăsea de fapt nici o stare de spirit, și asta era problema, bănuiam eu, însuși motivul pentru care scriam atât de prost și de imatur. Întrebarea era dacă se putea *dobândi* o astfel de culoare sau stare de spirit. Dacă merita să mă zbat să ajung acolo sau dacă era o chestie pe care o aveai sau n-o aveai. Când stăteam acasă și scriam, mi se părea că-mi iese, apoi venea runda de comentarii de la Academie, unde se spunea de fiecare dată același lucru, câte-o laudă politicoasă de dragul aparențelor, cum ar fi că ritmul povestirii era antrenant, înainte de a se afirma că textul era plin de clișee, stereotip, poate chiar plictisitor. Dar cel mai mult mă durea faptul că scrisul meu era imatur. Pentru cursul de proză am primit o sarcină ușoară, trebuia să pregătim un text despre o zi din viața noastră sau despre începutul unei zile, și eu am scris despre un bărbat tânăr care se trezește în garsoniera lui de la zgomotele pe care le face poștașul, deoarece de partea cealaltă a peretelui camerei sale sunt cutiile poștale și se aude ditamai vacarmul. După micul dejun iese din casă, pe

drum vede o fată, pe care am descris-o, și se hotărăște s-o urmărească. Când am citit textul cu voce tare, atmosfera a fost cumva stingheră. Mi s-au adus aceleași laude vagi și imprecise, au zis că era bun, că scenele erau ușor de imaginat, mi-au propus să șterg asta și asta… Abia când i-a venit rândul lui Trude s-au pronunțat cuvintele care pluteau parcă în aer. „E atât de imatur!“ a spus ea. „Auzi aici: «El se uită la fundul ei bine format, în blugi 501». Sincer, fundul ei bine format, în blugi 501? Ea e doar un obiect, și el o mai și urmărește! Dacă ar fi fost o explorare a imaturității personajului masculin și a reificării femeii, n-aș fi zis nimic, dar nu e nimic în text care să indice acest lucru. E un pic cam dubios, pur și simplu“, a încheiat ea. Am încercat să mă apăr, recunoscând că argumentele ei erau demne de luat în seamă, dar textul *aborda* tocmai ceea ce spusese ea, că *exista* o distanță în scriitură. Aș fi putut, bineînțeles, să adaug un metanivel în text, am spus, așa cum face Kundera, de exemplu, dar nu voiam asta, am încercat să văd acțiunea din perspectiva personajului.

– Nu asta reiese din ceea ce am citit, în orice caz, a spus Trude.
– Nu, am zis, se poate să nu fie destul de evident.
– Mie mi s-a părut haios! a intervenit Petra.

Aceasta, dintr-un motiv sau altul, îmi lua deseori apărarea în sesiunile noastre de comentarii. Probabil fiindcă și ea scria proză. În acele dăți când se încingeau spiritele, grupul se împărțea tot mai frecvent în două, pe de o parte eram noi, cei care scriam în principal proză, pe de alta cei care scriau poezie, cu Nina, care se descurca perfect în ambele genuri, la mijloc, între cele două tabere. Nu se pronunța prea des, ei îi era poate cel mai greu să-și exprime cu voce tare părerile, era aproape imposibil să-ți dai seama ce părere avea de fapt, dacă avea vreuna. Greu de crezut, ținând cont de discursul ei vag și incoerent, ar fi putut la fel de bine să se refere la paltoane sau la literatură, dar ceea ce scria avea limpezimea cristalului, nu în sensul că părerile ei ar fi fost mai clare acolo, nu, era vorba de limbă, de frazele ei, erau limpezi și frumoase ca sticla de preț. Ea era cea mai bună, urma Trude, Knut era al treilea. Petra, cu propozițiile ei care semănau cu niște gândaci pe fundul unei găleți, nici nu se compara cu aceștia, m-am gândit eu, nu era nici pe departe formată, așa cum erau ceilalți trei, dar într-o zi avea să-i întrecă, era înzestrată cu un talent imens ce rezida tocmai în imprevizibilitatea ei: orice se putea întâmpla în textele sale, era imposibil să-i prevezi următorul gest sau următoarea frază, puteai face deseori acest lucru cu ceilalți, dar nu cu Petra, întotdeauna se ivea ceva demn de atenție sau neașteptat. La coadă eram eu, împreună cu Kjetil. Ultimele două, Else Karin și Bjørg, erau deasupra noastră, ambele publicaseră romane, erau scriitoare în adevăratul sens al cuvântului, iar textele pe care le-au prezentat de-a lungul anului au fost întotdeauna bine scrise și egale ca valoare. Dar niciodată nu au apăreau sclipiri în creațiile lor, așa cum apăreau în ale Ninei sau Petrei, erau mai degrabă ca doi cai care trag lemne iarna prin pădure, mergeau greu, înaintau pas cu pas, se uitau tot înainte.

Dacă eram la urmă, trebuia să ies în față. Dacă recunoșteam că locul meu era acolo jos, în abisul îngrozitor al imaturității și al lipsei de talent, pierdusem. Nu-mi permiteam una ca asta. După câte o rundă de comentarii la Academie, se întâmpla să cedez și să-mi spun că aveau dreptate, nu eram scriitor, n-aveam ce căuta acolo, dar depresia nu ținea niciodată mai mult de-o seară, imediat gândurile o luau în partea opusă, nu era așa, poate că nu eram încă scriitor, dar era doar o fază, ceva ce trebuia și avea să fie depășit, și dimineața, când mă trezeam, făceam duș și-mi strângeam lucrurile ca să merg din nou la Academie, o făceam cu o încredere regăsită în propriile forțe.

Începuse să devină o obișnuință să încheiem săptămâna fie la Wesselstuen, fie la Henrik. Nu mă dusesem cu ei în ultimele două vineri, dar în după-amiaza asta m-am gândit că nu puteam sta să aștept acasă la fiecare sfârșit de săptămână; dacă Ingvild venea tocmai acum, avea să-mi lase probabil un bilet cum că trecuse pe acolo.

În luna care trecuse de la începutul cursurilor îi cunoscusem tot mai bine pe profesori, nu mai erau la fel de rigizi și stânjeniți, cu toate că, din câte bănuiam, n-aveau să scape complet de atitudinea asta, era în firea lor, mai ales în a lui Fosse, care nu vădea nonșalanța lui Hovland, nu avea nici replicile lui prompte, rostite cu acel licăr constant, deși oarecum evaziv, din ochi. Nici o astfel de replică la Fosse, nici o astfel de strălucire. Dar tot s-a apropiat de noi; când își expunea părerile despre textele noastre, tonul serios de la început lăsa loc râsului, în felul lui aproape fornăit, hlizindu-se, și ocazional ne povestea și scurte anecdote despre ce trăise sau făcuse, care, luate împreună, alcătuiau o imagine a omului Jon Fosse. Nu completă, deoarece era o persoană foarte rezervată, ca și Hovland, care aproape niciodată nu vorbea despre viața lui privată, însă, pe lângă ceea ce ne revelau despre ei la cursuri, era suficient ca să-mi fac o idee despre ei. Fosse era timid, dar și sigur pe el, aproape prea sigur, știa bine cine era și de ce era în stare, timiditatea era mai mult ca o capă pe care și-o înfășura în jurul lui. Cu Hovland era invers, mi-am dat seama, timiditatea îi era protejată de vivacitate și de umorul ironic. Era limpede că atât Hovland, cât și Fosse se plăceau și se respectau reciproc, cu toate că operele lor se deosebeau ca noaptea de zi. Două seri se încheiaseră cu ei cântând în cor cântecul pentru copii *Blåmann, blåmann bukken min.*

Am urcat dealul lin de la Nøstet, ne-am lăsat jos umbrelele, le-am scuturat și le-am strâns, am urcat la etaj la Henrik, unde am găsit o masă, am comandat bere și ne-am pus pe povestit. Era la câteva zile de la comentariul despre imaturitate și-mi venise o nouă idee de roman, inspirată puțin din seria de povestiri de Borges și Cortázar pe care le citisem în săptămâna aceea, iar gândul la Ingvild se evaporase în contextul încordării de la Academia de Scriere Creativă, așa că eram într-o stare de spirit relativ bună. După vreo oră, cei mai mulți băuseră suficient încât limitele legate de ceea ce putea fi spus și ceea ce nu putea fi spus, pe care le simțeam cu toții într-un anumit grad, să devină mai laxe. Jon Fosse ne-a povestit despre copilăria lui, dezvăluindu-ne că la un moment dat era cât pe ce să ajungă copil al străzii. Petra a râs cu dispreț. „Nu puteai. Îți mitologizezi trecutul, copil al străzii! Ha-ha-ha!“ „Ba da“, a zis Fosse în stilul lui delicat, fixându-și privirea asupra mesei, „exact așa s-a întâmplat. Aș fi putut să ajung așa.“ „Cine a auzit de copii ai străzii la țară?“, a pufnit Petra. „Nu, era vorba despre Bergen“, a spus Fosse. Nici unul din cei care asistaseră la acest schimb de replici nu se simțea în largul său. Din fericire, Petra a lăsat-o baltă. Seara a continuat, s-a băut mai multă bere, lumea se simțea bine, până când Jon Fosse s-a ridicat să se ducă la bar. „Copilul străzii vrea bere“, a spus Petra. Jon Fosse n-a zis nimic, și-a plătit berea, s-a întors, s-a așezat. Mai târziu, Petra l-a mai înțepat o dată, tot așa, numindu-l copilul străzii. În cele din urmă, Fosse s-a ridicat în picioare.

– Nu, nu pot să mai tolerez așa ceva, a zis el luându-și geaca și dispărând în jos pe scări.

Petra a râs fără să ridice privirea din pământ.

– De ce te-ai purtat așa? L-ai făcut să plece, a dojenit-o Trude.

– Eh, e așa de pompos și înfumurat. Copilul străzii…

– Dar nu era cazul să te legi de el în felul ăsta. La ce bun? am intervenit. *Noi* îl vrem aici. *Nouă* ne place să bem cu el.

– Când ai devenit tu reprezentantul nostru?

– Haide. Te-ai purtat cât se poate de rău, a spus Knut.

– Jon e un bărbat drăguț și prietenos. N-ai nici un motiv să te comporți așa cu el, a zis Else Karin.

– Acum lăsați-o moartă, a bombănit Petra. Sunteți o gașcă de ipocriți. Tuturor vi s-a părut o prostie afirmația lui că era să ajungă copil al străzii.

– Mie nu, am spus.

– Nu, pentru că și tu ești unul din ăia care au chef să ajungă copil al străzii. Copilul străzii! Cine-a mai auzit așa prostie?

– S-o lăsăm baltă, a spus Knut. Să-i ceri luni scuze, dacă ai curajul.

– Nici nu mă gândesc, a zis Petra. Dar putem lăsa baltă subiectul. Cu asta sunt de acord. E un fleac.

Plecarea lui Fosse a schimbat totul, unul după altul și-au strâns lucrurile, în afară de Petra și de mine, noi ne-am dus la Café Opera. Ea m-a întrebat dacă putea dormi la mine, eu am spus că da, ne-am găsit o masă și-am băut în continuare. I-am povestit despre noua mea idee de roman. Mai întâi, avea să includă diverse dialoguri, oameni care vorbeau în tot felul de împrejurări, la cafenele, în autobuze, în parcuri și așa mai departe, toate conversațiile erau despre lucruri esențiale legate de viețile acelor oameni, discutau deci despre ceva important, de exemplu unul dintre ei tocmai aflase că avea cancer, sau că-i ajunsese copilul la închisoare, poate pentru omor, dar apoi, îi povesteam eu Petrei – care asculta, dar se uita în altă parte, cu excepția momentelor în care-mi arunca câte-o privire fugară, urmată de un zâmbet la fel de fugar –, dar apoi contextul acestor discuții se dezvăluia treptat. Un bărbat le înregistra. „De ce ar fi făcut una ca asta?“, am întrebat-o pe Petra. „Nu, spune tu“, mi-a zis, eu am zâmbit, mi-a zâmbit și ea, „Da, tocmai la asta lucrez“, am spus. „Există o organizație, și el e membru sau lucrează pentru ea. În toate orașele de o anumită mărime sunt oameni care lucrează pentru organizația aceea, se amestecă printre locuitori și înregistrează conversații, care sunt transcrise și arhivate într-un loc, și asta nu numai din anul respectiv, ci din timpuri imemoriale. Cred că există conversații din Evul Mediu și din Antichitate, mii și mii, toate într-un fel sau altul importante pentru oamenii ăștia.“

– Și? m-a întrebat Petra.

– Și? Nu mai e altceva. Atât e. E credibil?

– Mi se pare o idee mișto, de fapt. Dar de ce?

– De ce, ce?

– De ce adună conversațiile? Ce fac cu ele?

– Nu știu exact. Presupun că se documentează.

– Acum mi-am dat seama de ce-mi aduce aminte. De *Cerul deasupra Berlinului* al lui Wim Wenders. L-ai văzut? E cu niște îngeri care umblă peste tot și ascultă gândurile oamenilor.

– Dar aici e vorba despre conversații. Și nu sunt îngeri.

– Da, da. Dar l-ai văzut?

– De mult. Dar nu la asta m-am gândit. Chiar deloc, de fapt.

Și era adevărat, nici o clipă nu avusesem filmul acela în minte, dar înțelesesem ce voia să spună, exista o asemănare.

– Mai vrei o bere? am întrebat ridicându-mă.

– Sigur, a zis ea.

La coadă m-am uitat prin local să văd dacă nu cumva apăruse Ingvild din întâmplare, făceam asta periodic încă de când pusesem piciorul în Café Opera, dar nu se vedea nicăieri. Am ridicat două degete în aer și am văzut tresărirea aproape imperceptibilă din ochii barmanului, dându-mi de înțeles că înregistrase comanda, și m-am gândit, nu fără un sentiment de mândrie, că eram deja bun la asta.

Dar dacă *ar fi fost* îngeri?

Așa avea sens! Adunau materiale pentru o Biblie în răspăr, una despre oameni, pe care nu-i puteau înțelege. Omenescul era de neînțeles pentru ei! De-aia analizau conversațiile respective!

Am pus cele două halbe pe masă și m-am așezat.

– Am auzit că un scriitor n-ar trebui să vorbească despre planurile lui literare, am spus.

– De ce nu? a zis Petra fără nu știu ce interes, fiindcă se holba în gol și buzele îi treceau peste dinți așa cum făcea când se gândea la altceva, sau când mi se părea mie că se gândea la altceva.

– Fiindcă-și aruncă talentul pe apa sâmbetei. Și nu-i mai rămâne nimic.

– Eh, zice lumea așa. Tu faci cum vrei. Dacă vrei să vorbești despre asta, n-ai decât să vorbești.

– Poate că ai dreptate, am spus.

Întotdeauna mă simțeam naiv și inocent când eram împreună cu ea, ca un fel de copil-model din clasa de mijloc, elevul eminent, bun la școală, dar zero la viață. Ea mi-a povestit că-n ultimele săptămâni ieșise în oraș în fiecare seară, singură în barul Wesselstuen, și că întotdeauna veneau bărbații la ea și-i făceau cinste cu băutură, nu cheltuia o coroană și nu trebuia să facă nimic altceva decât să-i asculte, uneori nici măcar atât. Mi-a spus că o amuza asta, că bărbații erau distractivi, iar alte ocazii n-ar fi avut ca să-i întâlnească. Nu am înțeles ce bucurie putea să-i aducă acest lucru, dar o respectam, ca să nu zic c-o admiram, îi citisem doar pe Bukowski și Kerouac și toate celelalte cărți în care oamenii pierdeau zilele prin baruri și beau și întotdeauna fusesem atras de viața din întunericul strălucitor, încă din liceu, dar nu o cunoșteam, nu mergeam în locuri din astea, să stau singur într-un bar și să discut cu necunoscuți era de neconceput pentru mine, stilul meu era mai degrabă să-mi fac singur vafe în garsonieră, m-am gândit, fiindcă senzația asta mi-o provoca Petra, că eram genul de tip vesel și jovial și superficial care-o suna pe mami și se temea puțin de tati. Nu mai privea pe toată lumea de sus când stătea cu mine, nu-mi dădeam seama de ce, dar mă bucuram, în acest caz tot ce trebuia să fac era să-i suport ironiile și comentariile răutăcioase. Oricum, așa îi trata și pe restul.

M-am uitat în spate la mulțimea de movilițe – capete de oameni.

Ingvild?

Nu.

Altcineva cunoscut?

Nu.

M-am uitat la ceas. Unsprezece și jumătate.

Îngeri care studiau Biblia în răspăr!

Oare eram în stare?

– Eu lucrez la o povestire despre un salon de coafură, a zis Petra. Înăuntru sunt doi câini într-un coș. Asta e ideea mea!

– Sigur o să iasă foarte bine.

– N-am nici o problemă să vorbesc despre ea, în orice caz, a spus ea zâmbind în timp ce-și mijea ochii batjocoritor.

– Salut, a zis o voce cunoscută din spatele meu.

Era Yngve.

– Salut! i-am spus. Speram că ești în oraș în seara asta.

– Am dat numai o tură. Vin de la serviciu, m-am gândit să văd dacă nu-i cineva cunoscut pe aici.

– Ia-ți o bere și hai și stai cu noi! Ea e Petra, apropo, de la Academie. El e fratele meu, Yngve.

– M-am gândit eu, a spus Petra.

Când Yngve s-a așezat la masa noastră după câteva minute, eram puțin neliniștit că Petra s-ar putea lega de el, probabil că în ochii ei părea un tip scorțos, dar nu așa s-a întâmplat, dimpotrivă, au stat la povești în timp ce eu mă relaxam și beam bere, trăgând cu urechea doar din când în când. Petra l-a întrebat pe Yngve ce studia, ceea ce în sine era neașteptat. Poate că faza cu Fosse o mai șlefuise nițel. Yngve a început să-i vorbească despre o carte de-a lui Baudrillard despre America, iar Petra, spre bucuria mea, s-a arătat interesată. Apoi s-a ridicat să meargă la toaletă. Yngve mi-a spus că-i plăcea de ea, că era de treabă, eu am zis: „Da, dar are o limbă foarte ascuțită când vrea“.

Am stat la coadă la taxi în față la Wesselstuen, a durat douăzeci de minute, apoi ne-am înghesuit pe bancheta din spate a unui Mercedes care s-a strecurat ușor și elegant pe

străzile strălucind de la ploaie până la garsoniera mea. Eu am plătit, am constatat că nu era nici un bilețel nici la intrarea în clădire, nici la ușa apartamentului, am deschis, nu-mi păsa de impresia pe care i-ar fi făcut-o Petrei locuința mea, așa cum fi fost cazul cu aproape oricine altcineva, am făcut ceai, am pus Velvet Underground, pe care, dintr-un motiv sau altul, îi asociam cu ea, poate din cauza cinismului și a urbanității, ea a zis că Yngve fusese simpatic și m-a întrebat cum ne înțelegeam, eu am zis că bine, numai că eram poate puțin prea dependent de el aici în oraș, în orice caz așa mă gândeam uneori, nu aveam încă prietenii mei, alții decât cei de la Academie, așa că-mi rămânea să mă bazez pe Yngve. „Odată ce ești fratele mai mic, întotdeauna rămâi fratele mai mic“, a zis ea. Ne-am fumat amândoi țigările, eu i-am spus că nu aveam altă plapumă, dar că i-o dădeam pe a mea, Petra a pufnit și a zis că-i era de ajuns cuvertura, că avea să doarmă cu hainele pe ea, nu era nici o problemă, făcea asta des. „OK, am zis, dar un cearceaf?“ A pufnit din nou, eu i-am spus să facă cum credea și m-am ridicat în picioare.

Oare să mă dezbrac chiar în fața ei? Sau să dorm și eu cu hainele pe mine?

Nu, ce naiba, doar locuiam acolo, m-am gândit în timp ce mă dezbrăcam. Ea s-a întors într-o parte și și-a făcut de lucru cu câte ceva până când m-am pus în pat, rezemându-mă într-un cot. S-a uitat la mine.

– Ce-ai acolo? Ah, ce scârbos! a exclamat ea. Ai *trei* sfârcuri?

Despre ce naiba vorbea?

M-am uitat în jos către sfârcuri.

Chiar așa era. Lângă unul din ele crescuse încă un sfârc, la fel de mare ca și primul.

Îngrozit, l-am prins între degetul mare și arătător.

Să fi fost cancer?

– Ah! Dacă aș fi știut că ești un *freak*, n-aș fi venit aici.

– Stai liniștită, i-am spus. E doar un coș. A ieșit dintr-un por sau cum îi spune. Uită-te acum!

Am strâns între degete sfârcul, și o substanță gălbuie mi s-a prelins în jos pe piept.

– Pfui! Pfui! Ce faci? a izbucnit ea.

M-am ridicat, am luat un prosop din dulap și m-am șters, mi-am privit pieptul, care acum arăta normal, m-am vârât înapoi în pat.

– Stingi tu lumina? am zis.

Petra a încuviințat din cap, s-a dus să apese pe întrerupător, apoi s-a așezat pe canapea, și-a ridicat picioarele în aer și și-a tras cuvertura albă peste ea.

– Noapte bună, am spus.

– Noapte bună, a zis ea.

M-am trezit auzind-o cum umbla prin cameră și m-am ridicat în capul oaselor.

– Pleci?

– Păi, ar fi cazul, mi-a răspuns ea. E ora nouă. Îmi pare rău că te-am trezit.

– Nu-i nimic. Nu vrei să iei micul dejun?

A scuturat din cap.

– Dar ai dat un spectacol pe cinste azi-noapte. Îți amintești?

– Eu?

– Te-ai ridicat, ai azvârlit plapuma pe podea și ai călcat-o, bine de tot și de multe ori. „Ce faci?“, am zis eu. „E o nurcă în plapumă!“, ai strigat. Era să mor de râs. Aveai la ce să te uiți!

– Vorbești serios? Nu-mi amintesc nimic.

– E adevărat. Îți mulțumesc pentru canapea. Ne vedem!

Am auzit-o ieșind în hol, ușa de la intrare deschizându-se și apoi închizându-se, pașii la

colțul clădirii răsunând din ce în ce mai slab pe măsură ce se îndepărta. Mi-a apărut vag în minte imaginea unui animal, era în interior, între căptușeala plăpumii și plapumă, mi-am amintit că aruncasem plapuma înfricoșat și îngrețoșat. Nu-mi aminteam să fi călcat plapuma în picioare. Era de-a dreptul ciudat. După toate probabilitățile, scene asemănătoare se derulau aici în fiecare noapte.

Două seri mai târziu, soneria m-a făcut să sar în sus, absolut convins că era Ingvild, cine altcineva ar fi sunat la ușa mea?

Jon Olav.

Era curios ce se întâmplase cu mine, scriam zi și noapte acum?

Da, cam așa ceva.

M-a întrebat dacă nu aveam chef să merg să beau o bere cu el, nu era zi mai bună ca duminica, totul era atât de calm și liniștit.

I-am zis că nu prea, aveam o grămadă de făcut.

– Da, da, a spus el ridicându-se și luându-și geaca. Mersi că m-ai primit.

– Eu îți mulțumesc. Ieși în oraș atunci?

– O să văd. Apropo, m-am întâlnit ieri cu Ingvild.

– Da? Unde?

– A fost o petrecere în Møhlenpris. O groază de lume.

– Și ce-a zis?

– Nimic deosebit. De fapt, nu am prea discutat cu ea.

– Mai erau și alți cunoscuți pe-acolo?

– Da, destul de mulți, de fapt. O bună parte din cei care au fost la petrecere la Yngve. Asbjørn și Ola, așa-l cheamă? Un tip foarte mișto, oricum.

– Da, este. Și cine-a dat petrecerea?

– Nu știu. Am mers cu niște prieteni ai unor prieteni. A fost o mulțime de lume. Jumate din Høyden era acolo.

– Eu am stat acasă, am spus.

– Ai mai zis asta. Ai putea să recuperezi acum.

– Mi-ar plăcea, dar nu.

– OK. Respect un bărbat cu autodisciplină!

După ce a plecat, m-am pus pe scris. Aveam deja trei conversații complete, și aș fi vrut s-o termin pe a patra înainte de culcare. Aceasta se desfășura într-o cafenea; personajele erau doi infractori care se înfurie când observă un reportofon pe masă, devin evazivi și în curând pleacă.

M-am culcat devreme și am adormit ca de obicei, cum m-am pus în pat. În jur de șapte m-am trezit brusc din cauza unui vis, nu mi se întâmpla aproape niciodată.

Visasem o petrecere la care erau și Yngve și Ingvild. Am intrat în hol, m-am oprit în pragul camerei de zi, ei stăteau în capăt, lângă fereastră. Ingvild s-a uitat la mine, apoi și-a lăsat capul pe spate, iar Yngve a sărutat-o.

M-am vârât la loc în pat.

Ingvild era împreună cu Yngve.

De aceea nu venise.

Toată dimineața m-am gândit la asta. Credeam în vise, credeam că spun ceva despre viață și că, la un nivel mai profund, sunt mereu adevărate. Dacă așa stăteau lucrurile, n-

aveai cum să nu înțelegi ce se întâmpla. Erau împreună acolo, Ingvild s-a uitat la mine și apoi l-a sărutat pe Yngve.

Doar nu putea fi adevărat, nu?

Doamne, zi-mi că nu-i așa!

Dar știam că așa era, și adevărul acesta m-a răscolit toată ziua. Tot trupul mă durea, stomacul mi se contorsiona, uneori aproape că nu reușeam să respir, atât de tare îmi bătea inima.

O, Doamne, zi-mi că nu-i adevărat!

Dintr-odată s-a schimbat totul, un vis, eram idiot, cine credea în vise?

Era doar un vis!

Mi-am găsit adidașii și treningul vechi pe care-l primisem mai demult de la Yngve, chestie pe care am luat-o ca pe un semn bun, el nu-mi dorise niciodată răul, după care am ieșit în stradă și am început să alerg. Nu mai alergasem din perioada în care stăteam în nordul Norvegiei, gâfâiam după numai câteva sute de metri. Dar trebuia să fac praf iluzia asta idioată, s-o zdrobesc, și metoda mea era să mă epuizez, să alerg întruna până când nu mai aveam unde alerga și apoi să fac un duș cald și să stau să citesc vreun roman oarecare, fără teme grandioase, care aborda orice altceva în afară de dragoste, iar la final, obosit ca un copil după o zi lungă, să mă duc la culcare pentru a mă trezi, speram eu, ca nou în ziua următoare, scăpat de gelozie și suspiciuni fără temei.

Lucrurile nu au mers chiar după cum plănuisem, imaginea mi-a rămas în cap toată săptămâna, dar nu mă mai chinuia la fel de tare, eram foarte ocupat cu școala; pe deasupra, când l-am sunat pe Yngve ca să stabilim detaliile pentru vizita la Sørbøvåg, nu mi s-a părut nimic ciudat la el.

Fusese doar un vis.

*

Aveam vinerea liberă, așa că m-am hotărât să iau feribotul spre nord joi după-amiază, deși Yngve nu putea veni decât în ziua următoare. Și mama și-a luat liber vineri, urmând să mă ia de pe cheiul din Rysjedalsvika.

Ploaia șiroia când am sărit din autobuz lângă Fisketorget și m-am îndreptat către Terminalul Strandkai, unde feribotul era acostat, cu motoarele pornite, așteptând pasagerii. Nivelul apei în Vågen era ridicat, apa gri-albăstruie se legăna în sus și-n jos, cu o cu totul altă densitate decât stropii aprigi de ploaie care loveau și biciuiau suprafața. Mi-am cumpărat un bilet dus-întors de la ghișeu, am ocolit zona cheiului, am străbătut pasarela de îmbarcare și am ajuns la bord, mi-am găsit apoi un loc chiar în față, ca să pot vedea peisajul prin geamurile mari, înclinate, cât timp mai era lumină afară.

„Hidropter“ fusese unul dintre cuvintele magice ale copilăriei mele, alături de „catamaran“ și „aeroglisor“. Nu știam prea bine, dar bănuiam că vaporul ăsta, cu multiple compartimente, era un hidropter. Încă-mi plăcea cuvântul.

Prin geamurile laterale îi vedeam pe oameni venind cu valize și genți, cu capetele îndesate în haine pentru a se feri de ploaie, câteva clipe mai târziu erau așezați în jurul meu, făcând cu toții același set de mișcări. Trebuia să-ți dai jos pelerina, să-ți strângi umbrela și să le pui pe raftul de deasupra, să-ți așezi geanta pe podea sub spătarul scaunului din față, să-ți ridici măsuța rabatabilă și să lași în jos scaunele goale pentru ca, în cele din urmă, să-ți ocupi locul cu un oftat. În partea din spate a feribotului s-a deschis chioșcul, de unde puteai să-ți cumperi ziare și cafea, hotdog și ciocolată. Majoritatea pasagerilor păreau să fie din satele din Sogn și Fjordane, ceva din felul în care se îmbrăcau îi dădea de gol, nu erau din Bergen, dar și ceva ce ținea de comportament, ca și cum gândul că cineva îi putea vedea nu le trecuse prin minte, și poate și ceva din fizionomie, însemnând constituția și trăsăturile feței. În săptămânile de când locuiam acolo începusem să recunosc fețele din Bergen, semănau între ele, puteau fi băieți, femei mai în vârstă,

bărbați de vârstă mijlocie, aveau câteva trăsături comune, pe care nu le văzusem în alte locuri. Printre fețele acestea se găseau sute, ba nu, mii care nu semănau între ele. Acestea dispăreau, se dizolvau chiar în momentul în care treceau, în timp ce fețele din Bergen reveneau, o, era *acel* tip! Bergen fusese oraș încă din zorii Evului Mediu, și-mi plăcea gândul că Håkonshallen și Biserica Maria, ce datau tot de atunci, alături de peisaj, bineînțeles, și casele strâmbe ale negustorilor de pe Bryggen nu erau singurele reminiscențe din secolul al XV-lea, ci și diferitele trăsături ale feței supraviețuiseră, apărând mereu la alte generații, astfel că încă le mai puteai zări prin oraș. Vedeam la oamenii din jurul meu părți ale acelorași fețe, doar că pe acestea le asociam cu fermele și satele din fiordurile din nord. Mama spunea că demult, pe vremea bunicilor ei, se obișnuia să se atribuie trăsături specifice oamenilor de la diferitele ferme. Familia aceea era de-un fel, cealaltă de alt fel, iar categorisirea se transmitea din generație în generație. Felul acela de a gândi ținea de cu totul altă epocă și era în principiu imposibil de înțeles pentru mine, care nu proveneam dintr-unul din locurile în care crescusem, spre deosebire de toți ceilalți. Totul era la prima generație, totul se întâmpla ca pentru prima dată, nimic, nici corpurile, fețele, obiceiurile sau limba nu izvorau de acolo, nu fuseseră legate de un singur loc pentru mult timp și de aceea nu puteau fi înțelese în felul acela.

De fapt, sunt doar două forme de existență, mă gândeam eu, cea care este legată de un loc și cea care nu este. Sunt așa dintotdeauna, și nu poți s-o alegi pe una sau pe cealaltă.

*

M-am ridicat în picioare și m-am dus la chioșc, mi-am cumpărat cafea și o ciocolată Daim; în timp ce rabatam măsuța și-mi puneam ceașca de cafea în adâncitura ei mică, rotundă, se aruncau la bord frânghiile de acostare, se ridica pasarela și se creștea turația motorului. Corpul navei tremura și se scutura. Încet, feribotul a început să vireze spre stânga, și-n curând prora era îndreptată spre insulițele din vecinătatea Bergenului. Am închis ochii, bucurându-mă de vibrațiile feribotului, de huruitul regulat care urca și cobora, și am adormit.

Când am deschis ochii, am văzut contururile unei păduri imense întinzându-se în urma noastră și apoi, în spatele ei, în depărtare, un șir de munți.

Nu mai aveam mult.

M-am ridicat și am mers spre pupa, am urcat scările de acolo și am ieșit pe punte. Pe măsură ce mă apropiam de balustradă, unde nu mai eram protejat de structura superioară, vântul se întețea în așa măsură, încât aproape că m-a luat pe sus. Mă țineam strâns și jubilam în sinea mea, nu numai fiindcă vântul aducea o droaie de stropi de ploaie care mă loveau peste față, dar se lăsase și întunericul, și valul imens din urmă era de un alb luminos.

Luminile de pe chei au devenit vizibile undeva departe, doar niște puncte mici, strălucitoare, în adâncul beznei; în scurt timp, datorită vitezei mari a feribotului, am putut vedea sala de așteptare cu ghișeul de bilete, cele două autobuze care așteptau, câteva mașini și un grup de oameni care fie urmau să plece, fie așteptau pe cineva, și atunci am intrat înăuntru.

Mama era printre oamenii care stăteau cu brațele strânse pe lângă corp și cu capul plecat, ferindu-se de ploaie și de vânt, mi-a făcut cu mâna, m-am dus la ea și am îmbrățișat-o. Pe când ne îndreptam spre mașină, feribotul huruia deja în depărtare.

– Mă bucur să te văd, a zis ea.

– Și eu, am spus așezându-mă. Cum o mai duci?

– Bine, cred. Am o grămadă de făcut, dar e interesant, așa că nu mă plâng.

Am trecut prin pădure și am ieșit la golful de pe partea cealaltă, unde era șantierul naval la care lucra Kjartan. Un corp enorm de navă se vedea la docuri. Kjartan se târa prin canale de aerisire și prin mici pasaje ca să monteze țevi, și, când povestea despre munca lui, o făcea cu o anumită mândrie în voce, deși recunoștea că probabil era un instalator mediocru, ca să nu spunem slab, fiindcă asta se potrivea așa de puțin cu firea lui, era o

meserie atât de puțin potrivită pentru el și așa fusese încă de când intrase în rândul proletariatului, cândva la sfârșitul anilor șaptezeci. Mai era și delegatul responsabil cu siguranța pe șantier, asta îi ocupa mult timp, din câte mi-am dat seama.

Un suiș abrupt pe o stâncă împădurită, peste culme și la vale pe partea cealaltă, spre Hyllestad, centrul municipal de la capătul Åfjorden, de-a lungul fiordului până la Salbu, unde casa bunicilor și cea a lui Kjartan se aflau pe un deal.

Ploaia umplea conurile de lumină când mama a parcat în curte. După ce a stins farurile, preț de o clipă diluviul parcă a încetat, până când huruitul motorului s-a oprit, lăsând să se audă din nou bătaia picăturilor pe acoperiș și pe capotă.

Am ieșit, mi-am luat geanta și am înaintat pe pietrișul mărunt până la ușă.

Oo, mirosul acela.

Am agățat geaca în cuier deasupra salopetei bunicului, apoi am făcut câțiva pași într-o parte ca să-i las loc mamei, care și-a agățat paltonul, și-a pus geanta la baza scărilor și a intrat în camera de zi.

Bunica stătea lângă fereastra din capăt, bunicul stătea pe canapea sub fereastra de pe peretele cel lung și amândoi se uitau la televizor, al cărui volum era dat aproape la maximum.

– Uite cine-a venit, a zis bunica.

– Bună seara, am spus.

– Da, poporul norvegian e în creștere! a exclamat bunicul.

– Cred că m-am oprit din crescut, am spus întorcându-mă către bunica, voiam s-o salut cumva mai călduros, dar n-o puteam îmbrățișa cum stătea așa în scaun, niciodată n-o făcusem și nu aveam s-o fac vreodată.

Își ținea o mână pe piept ca și când ar fi fost ruptă și prinsă într-o eșarfă, îi tremura și se mișca necontrolat. Capul i se mișca și el necontrolat, iar picioarele-i erau întinse pe un taburet. „Ești bine, bunico?“ Nu puteam să-i zic una ca asta.

M-am dus spre ea și i-am zâmbit.

Ea s-a uitat la mine, și gura i s-a mișcat.

M-am dus chiar lângă ea și mi-am aplecat capul lângă al ei.

Aproape că nu mai avea glas, nu se auzea decât o șoaptă chinuită.

Ce zicea oare?

„Salut.“

Ochii îi zâmbeau.

– Am venit cu feribotul, i-am zis. Trebuie să spun că-i groaznică ploaia de-afară.

„Da.“

M-am îndreptat din nou și m-am răsucit spre ușa pe care tocmai intra mama.

– Pregătim ceva pentru cină? a întreba ea.

A doua zi am dormit până la douăsprezece și am coborât tocmai la timp pentru prânz, pe care întotdeauna îl luau la ora asta. Mama făcuse găluște de cartofi, le-am mâncat în bucătărie, afară se lăsase o ceață densă, și frunzele mesteacănului mare, aflat chiar în fața ferestrei, erau galbene, strălucind de umezeală.

După masă, în timp ce ei se odihneau, m-am plimbat puțin pe proprietatea aceea de două hectare. Pe cealaltă parte a micului helești, care era negru de tot și plin de frunze de nufăr de-a lungul malului, se ridica dealul acoperit de molizi, tăcut și întunecat sub cerul jos. M-am dus până la hambar, și mai dărăpănat decât mi-l aminteam, apoi am deschis ușa grajdului, cele trei vaci se mișcau în boxe, cea din capăt și-a întors capul și s-a uitat la mine cu ochii ei blânzi. Am trecut pe lângă ele și am intrat în șură pe ușa joasă. Era pe jumătate plină de fân, m-am cățărat pe marginea podului și m-am balansat în sus, mi-am vârât capul în ceea ce fusese cândva cotețul găinilor, mai erau încă pene pe-acolo, deși trecuseră mai

bine de zece ani de când se cocoțase vreo găină pe stinghiile alea.

Trebuia s-o aduc pe Ingvild aici.

Mă umplea de fericire gândul ăsta, că ar fi putut să stea pe canapea, să discute cu bunica, să discute cu mama, să vadă lumea de aici, care era atât de magică pentru mine. Totodată, era aproape strigător la cer gândul de a amesteca două lumi complet diferite: dacă aș fi văzut-o pe canapea, mi-aș fi dat imediat seama că locul ei nu era acolo.

Am ieșit din hambar și mi-am aprins o țigară, protejând-o cu mâna de burniță, care era pe punctul să se transforme în ploaie. În fața casei s-a ivit mama, a deschis portiera mașinii și a intrat înăuntru, apoi a pornit motorul și a înaintat în direcția mea, ca să poată întoarce. Am întrebat-o unde se ducea.

– Merg până la magazin. Vrei să vii cu mine?

– Nu. Cred că o să scriu puțin.

– Bine. Vrei ceva?

– Câteva ziare, te rog.

Ea a încuviințat din cap, a întors mașina și s-a îndepărtat. Peste câteva clipe am văzut-o trecând pe drumul din vale.

Mi-am aruncat chiștocul acolo unde ardeau de obicei hârtie și am intrat în casă. Bunicii se treziseră, erau în bucătărie. Nu voiam să fac zgomot, mă gândeam să urc în camera mea și să încerc să scriu puțin, dar apoi am văzut ceva prin ușa deschisă și m-am oprit. Bunica ridica mâna tremurândă să-l lovească pe bunicul, care s-a dat la o parte cu câțiva pași mărunți, de om bătrân. Ea, așezată într-un scaun cu rotile, l-a împins cu picioarele și a încercat din nou să-l lovească pe bunicul. El s-a ferit iarăși, cu mare greutate. Totul se petrecea groaznic de încet, fără să se audă un sunet. Bunicul s-a dus la cealaltă ușă și a intrat în camera de zi, iar bunica și-a mutat scaunul la masă cu mici mișcări din picioare.

Odată ajuns în cameră, m-am întins în pat. Inima-mi bătea tare, eram tulburat din cauza celor văzute. Fusese aproape ca un dans, dansul macabru al bătrânilor.

Niciodată nu mă gândisem care era relația dintre bunica și bunicul, de fapt nu mă gândisem niciodată că *aveau* de fapt o relație. Dar erau căsătoriți de aproape cincizeci de ani, locuiseră aici, în mica lor gospodărie, crescuseră patru copii, munciseră ca să-și facă un rost în viață. Cândva fuseseră tineri ca și mine, cu toată viața înaintea lor, așa cum eram și eu. Nici la asta nu mă gândisem niciodată, nu la modul *serios*.

Oare de ce voise să-l lovească?

Lua niște medicamente foarte tari, îi provocau stări paranoice și halucinații, de aceea.

Știam asta, dar nu mă ajuta cu nimic, imaginea cu ei doi era mai puternică.

Prin podea se auzea radioul, erau știrile și rubrica meteo. Știam cum stătea el lângă aparat, cu o mână la ureche, cu privirea ațintită înainte, dacă nu cumva își închidea ochii ca să se concentreze.

Bunica tremurând în bucătărie.

Impactul scenei pe care o văzusem era atât de puternic, încât m-am ridicat și am coborât într-o încercare de a liniști apele, poate că prezența mea avea să restabilească un fel de normalitate, mă gândeam eu confuz în timp ce treptele scârțâiau sub mine. Vederea telefonului gri pe masa de sub oglinda din hol mi-a adus aminte de vechiul lor telefon, cel agățat pe perete, cu un receptor pe care-l puneai la ureche și un microfon la care vorbeai, totul din bachelită neagră.

Așa fusese oare? Să fi fost acolo un aparat atât de vechi, aproape ca de secol al XIX-lea, când eram eu mic? Sau poate că văzusem unul într-un film odată și apoi mi-l imaginasem în holul bunicilor, și așa-mi rămăsese în minte?

Când am deschis ușa camerei de zi, bunicul s-a ridicat pe loc, în felul lui circumspect, și și-a îndreptat trupul mic în timp ce se uita la mine.

– Bine c-ai venit. Voiam să schimb gardul mai jos de hambar. Acum că ești aici, m-ai

putea ajuta?

– Mi-ar plăcea, am spus. Chiar acum, nu?

– Da, a zis el.

Ne-am îmbrăcat în tăcere și l-am urmat în pivniță, unde se aflau atât stâlpi din lemn, verzi de la soluția de impregnare, cât și o rolă de plasă de gard. Le-am cărat până la capătul terenului, în vârful movilei unde începea proprietatea vecinului, și m-am întors ca să aduc barosul pe care mi-l arătase bunicul mai devreme.

Munca fizică nu era punctul meu forte, ca să nu zic mai mult, așa că eram puțin stresat pe când mă îndreptam spre el cu barosul în mână, nu eram sigur că o să mă descurc sau că puteam să fac o treabă de care să fie mulțumit.

Bunicul a scos un clește de tăiat sârma din buzunarul salopetei și a dat jos plasa cea veche, apoi a smucit primul stâlp înainte și-napoi până când s-a făcut suficient loc în pământ ca să poată fi scos afară. Am făcut și eu același lucru pe partea cealaltă, după indicațiile lui. După ce am terminat cu asta, el a înfipt un stâlp nou în groapă și m-a rugat să-l bat cu barosul în pământ. Am lovit la început precaut și sfios, dar el n-a zis nimic și în curând am îndrăznit să lovesc mai tare, cu mișcări tot mai sigure.

Șapca neagră pe care o purta mereu era acoperită de stropi mici de ploaie. Materialul albastru al salopetei căpătase o culoare mai închisă de la apă. Uitându-se în zare, bunicul mi-a spus povestea accidentului de avion din Lihesten din anii cincizeci, pe care o auzisem de multe ori, probabil că ceața și burnița i-o aduseseră în memorie. Dar îmi plăcea să-l aud povestind și, după ce a terminat și a rămas tăcut, cu capul lipit de stâlp, care acum era fixat bine, l-am întrebat de război. Cum fusese în timpul războiului, dacă se opusese cineva și dacă fuseseră încartiruiți nemți acolo. În timp ce ne îndreptam spre locul stâlpului următor, a început să-mi povestească despre zilele lui aprilie 1940. Când se anunțase invazia, bunicul se dusese cu un prieten până la Voss, și acolo fuseseră mobilizați. Au mers pe jos, au împrumutat o barcă pentru a traversa Sognefjord-ul vâslind, au trecut muntele, era aprilie și zăpada avea o pojghiță de gheață și luna lumina noaptea, zicea el, au coborât până la Voss, la baza militară de acolo, unde trebuiau să sosească toți cei din Vestland. A clătinat din cap și a râs. Când au ajuns, toți erau beți și mai că nu aveau nici o armă. Nici uniforme nu se găseau. Ofițerii stăteau la Hotel Fleischer și beau. Când au rămas fără băutură, au rechiziționat barul de pe vasul de croazieră Stella Polaris. Acesta se afla pe chei la Bergen, și băutura a fost trimisă cu trenul.

– Și voi ce-ați făcut? l-am întrebat.

– Întâi am vrut să facem rost de arme și uniforme. Mergeam prin Voss și-i întrebam pe toți militarii pe care-i întâlneam dacă ne puteau ajuta. Nimeni nu știa cum. Prietenul meu i-a spus unei santinele: „Să știi că suntem și noi soldați, chiar dacă n-avem uniforme. Nu poți da un telefon?“ „Nu“, a răspuns santinela arătându-ne cablul de telefon, care fusese tăiat. Așa că ne-am întors acasă. După ce am vâslit prin Sognefjord, am lăsat bărcile pe partea nordică, astfel încât să le fie mai greu nemților să ne urmărească. Dar când am ajuns din nou acasă, țara era ocupată.

I-a luat mult timp să povestească, nici un detaliu nu era prea neînsemnat ca să nu fie pomenit, chiar și lătratul câinilor de la ferme, și când a terminat ne rămăsese doar un stâlp. L-am bătut în pământ, el a adus sulul de plasă, am început s-o fixăm pe stâlpi, el ținea sulul în timp ce eu fixam plasa cu scoabe.

– Au fost încartiruiți nemți aici, da, a zis el. Am ajuns să-l cunosc bine pe unul dintre ei. Era austriac și fusese în Norvegia în copilărie, în anii treizeci trimiteau aici copii săraci pe timpul verii, și el era unul dintre ei. Un băiat de treabă. Avea multe lucruri interesante de zis.

Mi-a povestit că existase un lagăr de prizonieri în district, era mai ales pentru ruși și iugoslavi, care erau puși să lucreze la drumuri. Bunicul avea o camionetă, care fusese rechiziționată de nemți, și deseori conducea până la lagăr, în Fure. Le ducea mâncare

prizonierilor, mi-a zis, bunica pregătea pachete și el le ascundea sub pietre pe terenul de acolo. Bănuia că paznicii știau, dar se făceau că nu văd. Într-o zi a fost de față la împușcarea unui prizonier.

– Stătea în fața soldaților nemți strigând *Schiesst! Schiesst!* Și atunci l-a împușcat careva. Dar ofițerii s-au înfuriat. Erau disciplinați, știi? Așa că cel care a tras fără ordin a fost trimis pe Frontul de Est. Pentru soldații nemți, Norvegia era o garnizoană de vis în comparație cu toate celelalte locuri în care ar fi putut ajunge. Spre sfârșitul războiului au fost trimiși aici mai ales bătrâni și băieți tineri. Îmi amintesc că a venit odată un contingent, și unul dintre ofițeri le-a spus: „*Was wollen Sie hier, alte Leute?*“

A râs. Eu am bătut cuiele și am rulat plasa până la stâlpul următor. El a povestit mai departe. Austriacul, care-i era prieten, din câte înțelegeam, s-a hotărât să dezerteze cu câteva zile înainte de capitularea germană, s-a urcat într-o barcă împreună cu o femeie din sat și cu cei doi fii ai ei și a dispărut. Mai târziu, cei doi fii au fost găsiți, duși de apă, pe partea cealaltă a fiordului, probabil fuseseră loviți în cap cu o piatră.

M-am uitat la el. Ce fel de poveste era asta?

– S-a publicat nu demult o carte despre întreaga poveste. O am sus, la mine. E foarte interesantă. Cine ar fi putut bănui că era în stare de ceva atât de îngrozitor? Dar el trebuie să-i fi omorât, pur și simplu nu există altă explicație. Și apoi a dispărut. Nu a lăsat nici o urmă. Se poate să fie încă în viață.

M-am îndreptat de spate și l-am ajutat să ruleze plasa până la următorul stâlp, am tras-o cât de tare am putut și am prins-o în cuie la capătul de sus și la cel de jos, ca să fie perfect întinsă, înainte s-o fixez și mai strâns.

– Cum era el? am întrebat ridicând privirea spre bunicul, care se uita la ceața de deasupra fiordului.

– Era un bărbat bun, să știi. Politicos, educat și prietenos. Nu am nimic rău de zis despre el. Dar trebuie să fi avut și o latură ascunsă.

– Da, am spus. Crezi că a scăpat sau a murit?

– Nu e ușor de zis. Probabil că a murit încercând să fugă.

Acela era ultimul stâlp, bunicul a tăiat plasa, iar eu am cărat rola și barosul până în pivniță. Când am intrat în camera de zi, amândoi roșii la față de la ploaie, mama făcea clătite în bucătărie. Bunica era în scaunul ei și, când m-a văzut, a spus ceva. M-am dus și mi-am aplecat capul către ea.

„Ceasul“, mi s-a părut că zice. „A luat ceasul.“

– Cine?

„El“, a îngăimat ea uitându-se la bunicul, care se așeza pe canapea.

– El a luat ceasul? am întrebat-o cât de încet puteam, ca să nu fiu auzit de bunicul.

– Da, a șoptit ea.

– Nu cred, am spus. De ce ar face-o?

M-am îndreptat, mă durea stomacul, m-am dus la mama și am închis ușa pe jumătate ca să nu fim auziți din cameră.

Mama ținea un polonic deasupra plitei mari și turna cu grijă aluatul, care a început repede să capete consistență.

– Bunica spune că bunicul i-a luat ceasul. Că l-ar fi furat, din câte-am înțeles.

– Da, am auzit-o și eu. E din cauza medicamentelor, se întâmplă să devină paranoică și să-și închipuie tot felul de lucruri. Chiar în momentul ăsta e destul de rău. Dar își revine din starea asta, înțelegi?

– Da, am răspuns.

Dintr-un motiv sau altul, aproape că-mi venea să plâng, așa că am ieșit în hol, mi-am luat cizmele și m-am pus sub copertina din fața ușii ca să fumez o țigară.

Jos, lângă drumul din fața școlii, a oprit un autobuz. După câteva minute, Kjartan urca

dealul, cu ochii lui negri și pielea albă, cu o geantă într-o mână și câteva scrisori și un ziar în cealaltă. Era *Klassekampen*, îl citea de când mă știu.

– Bună ziua, mi-a spus.

– Salut, Kjartan.

– Ieri ai venit?

– Da.

– Trebuie să vorbim mai târziu.

– Sigur, am zis. Mama face clătite. O să fie gata cam într-un sfert de oră.

A mai făcut câțiva pași spre ușa lui, apoi s-a oprit și s-a uitat în depărtare.

– Uite cioara oloagă!

M-am apropiat de el și am privit în direcția în care arătase, în sus spre stâlpul care sprijinea cablul de curent de la hambar. O cioară cu un singur picior stătea într-adevăr în vârful lui.

– Johannes a împușcat-o cândva. De atunci stă tot aici.

A râs puțin și a închis apoi ușa după el, eu am stins țigara în pietrișul mărunt și am luat chiștocul cu mine ca să-l arunc în coșul de gunoi de sub chiuvetă.

– Apropo, a sunat Yngve, mi-a zis mama. A trebuit să mai facă o tură în plus în seara asta, poate pleca abia mâine-dimineață. O să vină cu mașina până aici, așa a spus.

– Păcat. Să pun masa?

– Da, te rog.

După ce-am mâncat, la masa din camera cu televizorul, de vreme ce bunica și bunicul își mutaseră dormitorul în sufragerie din cauza greutății cu care bunica urca acum scările, Kjartan mi-a aruncat o privire și m-a întrebat dacă nu voiam să stăm de vorbă la el. Am urcat în camera lui mare, spațioasă și luminoasă, el a pus de cafea, eu m-am așezat pe canapea, apoi m-am uitat peste teancul de cărți ce se afla pe masă.

Bobrowski. Hölderlin. Finn Alnæs, primul volum din ciclul *Ildfesten* [*Sărbătoarea focului*], cu care, în opinia mamei, învinsese prezentul, îl dominase total, în orice caz, doar două din cele cinci romane aflate în proiect apăruseră. Kjartan fusese pasionat de cărțile acelea timp de mai mulți ani, ceva legat de prezența cosmosului în ele îi atrăsese atenția, din câte mi-am dat seama din felul în care vorbea despre ele.

– Înveți ceva la Academia de Scriere Creativă? m-a întrebat el din bucătărie.

– Da, sigur, i-am răspuns.

– Pe Sagen l-am cunoscut. A ținut mai multe cursuri de scris pentru asociația Sogn Skrivarlag.

– N-am avut cursuri cu el încă. Doar cu Fosse și Hovland.

– Pe ei nu-i cunosc, a spus Kjartan în timp ce intra pe ușă cu cele două cești.

Erau ude, tocmai le clătise, în a mea încă mai erau resturi de cafea pe fund, pe jumătate dizolvate de apă.

– Am terminat acum cursul de poezie, i-am zis.

– Deci ai scris poezie?

– Da, era obligatoriu. Dar nu mi-a ieșit cum trebuie.

– Nu vorbi așa. Ai doar nouăsprezece ani. Când eu aveam nouăsprezece ani, abia știam ce-i o poezie. Ești norocos că înveți acolo.

– Într-adevăr. Ai mai scris ceva în ultima vreme?

– Câteva poezii.

S-a ridicat și s-a dus la masă, unde se afla mașina de scris, a luat un teanc de foi, le-a frunzărit puțin, s-a întors și mi le-a întins.

– Poți să te uiți peste ele dacă vrei.

– Da, cum să nu! am spus coborându-mi privirea, dintr-odată mișcat de faptul că mă considera egalul său.

râul ce scade

păstranul ciugulește
de pe piatra verzuie

țesând prin iarba legănată
umbra răcoroasă

un frate de-al soarelui
lovește cu coada

– Ce e păstranul? l-am întrebat ridicând privirea.
– Păstranul? Păstrăv. Ce părere ai?
– E foarte bună, am zis. Mi-a plăcut mai ales începutul. Parcă o scoate din banal.
– Da. E vorba de păstrăvii din iazul chiar de-acolo, știi?
Am citit mai departe.

cu gura plină de iarbă grasă de biserică
mă legăn după ziduri
beau lumina credinței
pe plaja veșniciei
îmi mân trupul mai departe
ca pe-un cal sur în amurg
undeva spre o pădure.

Din nou mi s-au umplut ochii de lacrimi, de data asta din cauza poeziei, de la imaginea trupului mânat asemenea unui cal în amurg spre pădure.

Eram parcă îmbibat cu lacrimi, stăteau în mine pregătite și așteptau o ocazie să se reverse.

– Poezia asta e incredibil de bună, am zis.
– Așa crezi? Care dintre ele?
I-am întins-o.
S-a uitat la ea câteva secunde și a pufnit.
– „Pe plaja veșniciei“, a recitat el. Am fost puțin ironic aici, să știi.
– Da, dar oricum.
S-a ridicat să ia cafetiera și, după ce a umplut ceștile, a pus-o pe un ziar.
S-a auzit o ușă jos; după felul în care fusese închisă, mi-am dat seama că era mama.
– Deci aici sunteți! a zis ea.
– Citim niște poezii, i-a spus Kjartan. Aruncă și tu o privire, dacă vrei.
– Da, mi-ar plăcea.

M-am ridicat și am mers cu ceașca în mână până în celălalt capăt al camerei, unde se aflau fotoliul, raftul cu cărți și aparatul stereo, am scos câteva cărți, le-am răsfoit.

Când au început să vorbească, m-am sprijinit de pervazul ferestrei și m-am uitat la Muntele Lihesten, de acum vizibil prin ceață, un zid negru care se înălța în locul unde începea marea și scădea la capătul fiordului.

Oare acolo se afla cabana familiei lui Ingvild?

Când am intrat în camera de zi, bunica dormea cu capul lăsat pe spătar și gura căscată larg. Avea Parkinson de când mă știam, nu mi-o aminteam sănătoasă, fără să tremure. Dar când eram mic boala se afla în stadiul incipient, nu o stingherea în munca la mica fermă unde se instalase la sfârșitul anilor treizeci, când se căsătorise cu bunicul. Din câte spunea Borghild, o miraseră atât dimensiunea fermei, cât și talia redusă a oamenilor din partea locului. Lucrurile poate că stăteau astfel întrucât traiul era mai greu pe țărm decât în satul din interiorul continentului de unde se trăgea ea, mâncarea era mai puțină, deci oamenii erau mai mici. Bunica ținea ca toți copiii să fie impecabili, povestea mama, atât în ce privește hainele cu care se îmbrăcau, cât și în felul în care se comportau, și din cauza asta erau acuzați că se credeau mai buni decât ceilalți. Bunicul lucra ca șofer de autobuz, bunica se ocupa de treburile de la fermă. Erau anii cincizeci, însă ce-mi povestise din copilăria ei păreau să fie mai degrabă istorii dintr-un alt secol. Un bărbat venea aici iarna și tăia animalele, îmi spunea ea, bunicul nu le tăia niciodată. Aproape fiecare bucățică din animal se folosea într-un fel sau altul. Bunica clătea intestinele în pârâu ca să umple cârnați. Fierbeau sângele în oale mari în bucătărie. Nu știam nimic în rest, nimic în afară de cele povestite de mama. Erau doar două generații între noi, cu toate astea n-aveam idee cum își trăise viața, nu cu adevărat, nu la modul esențial – cum vedea lucrurile și animalele, viața și moartea. Când eu și bunica ne uitam unul la altul, o făceam fiecare de pe partea lui de abis. Pentru ea familia era punctul central al vieții, adică neamul ei, de la ferma unde crescuse, și apoi copiii ei. Aveam impresia că familia bunicului, care se mutase din insule cu o generație înainte, nu era importantă. În centrul vieții bunicii se aflau neamul ei și pământul. Kjartan spunea câteodată că pământul era religia ei, că oamenii idolatrizau pământul acolo în Jølster, de unde venea ea, un fel de păgânism străvechi pe care-l îmbrăcaseră în limba și riturile creștinismului. „Uită-te la tablourile lui Astrup“, mai zicea el, „toate focurile pe care le aprind în noaptea de Sânziene, ăștia-s oamenii din Jølster, dansează în jurul flăcărilor de parcă ar fi zeii lor.“ Kjartan râdea când spunea asemenea lucruri, nu fără dispreț, dar era și o ambiguitate acolo, fiindcă el moștenise multe din trăsăturile mamei sale, seriozitatea în fața vieții, sentimentul profund al datoriei se găseau și la Kjartan, iar dacă ea idolatriza pământul, în ambele sensuri, Kjartan idolatriza natura, prezența universului în păsări și animale, munți și ceruri. N-ar fi recunoscut niciodată existența acestor legături, fiindcă era comunist, ateu, instalator de conducte. Dar trebuia numai să te uiți în ochii lor ca să-ți piară orice urmă de îndoială. Amândoi aveau aceiași ochi căprui, aceeași privire prevăzătoare.

Acum nu mai rămăsese nimic din viața ei, boala o consumase, îi devorase trupul, nu mai rămăseseră decât tremurături și spasme. Era greu de crezut, văzând-o cum stătea acolo și dormea cu gura căscată, că voința ei de fier, care acum nici măcar nu-i mai stăpânea trupul, și morala ei strictă, căreia nu-i mai putea da glas, avuseseră o influență atât de puternică asupra copiilor săi. Dar așa era.

*

Mama a ajutat-o pe bunica să se culce, a dezbrăcat-o, i-a pieptănat părul și i-a tras peste trup cămașa de noapte, totul în timp ce eu citeam *Ceremonii*, noua mea carte preferată, încercând să nu mă uit. Nu numai fiindcă bunica ar fi fost dezbrăcată, ci fiindcă mama o ajuta, și momentul acela atât de intim și de privat – fiica ce-și îngrijește mama bătrână – nu era pentru ochii mei, așa că stăteam cu privirea ațintită în carte, încercând să mă las absorbit de ea.

Nu era dificil, toate spațiile din ea erau atât de deschise și mereu legate între ele în moduri total neașteptate. Nu doar spațiile, ci și personajele, care de regulă erau închise în sine, puteau să se deschidă brusc și pur și simplu să se contopească unele cu altele. Un bărbat care se holba la un axolotl într-un acvariu se transformă în mod misterios într-un axolotl care se holbează dintr-un acvariu la un bărbat. Un incendiu din antichitate devine un incendiu în prezent. Mai erau și o mulțime de întâmplări neobișnuite. Un bărbat începe brusc să regurgiteze iepuri, iar asta îl afectează tot mai mult, devine un mic dezastru

pentru el, tot apartamentul pe care l-a închiriat se umple în curând de iepurași albi.

Mama le-a spus noapte bună bunicilor, a ieșit, a tras la loc ușa glisantă.

– Vrei puțină cafea? Sau e prea târziu pentru tine? m-a întrebat.

– Sigur că beau niște cafea, am răspuns.

Îmi plăceau foarte mult povestirile alea, dar nu puteam scrie așa, nu aveam o astfel de imaginație. De fapt, nu aveam deloc imaginație, tot ce scriam avea de-a face cu realitatea și cu experiențele proprii.

Da, dar nu și noul roman.

M-a străbătut o undă de bucurie.

Era minunat. Niște bărbați misterioși, îngeri poate, care adună conversațiile oamenilor și le comentează.

Dar bucuria nu venea singură, ci însoțită de disperare, căci știam că n-o să reușesc. Nu puteam scrie povestea aceea, n-o să-mi iasă niciodată.

Mama a așezat pe masă un ibric cu cafea și două cești, apoi a adus un platou cu turte din cartofi tăiate în bucăți subțiri și pătrate.

– Borghild le-a făcut. Vrei?

– Sigur.

Borghild era sora bunicii, o femeie puternică și plină de viață care locuia singură într-o căsuță deasupra fermei unde crescuseră. Obișnuia să pregătească mâncare pentru nunți acolo în sat, știa toate rețetele vechi și știa tot despre familie, atât despre cei care trăiseră, cât și despre cei care trăiau acum. Mama se înțelegea bine cu ea, chiar mai bine acum că locuiau aproape una de cealaltă.

– Cum îți mai merge, Karl Ove? m-a întrebat mama. Ai spus așa de puține zilele astea. Nu-ți stă în fire.

– Poate că nu, am zis. Dar îmi merge bine. E poate cam greu la Academia de Scriere Creativă, asta ar fi.

– Ce e greu?

– Simt că parcă nu sunt suficient de bun pentru ei. Nu scriu destul de bine, pur și simplu.

– Nu ai mai mult de douăzeci de ani, nu uita.

Am luat o turtă și am mâncat-o din două îmbucături.

– Nouăsprezece, am zis. Dar acum sunt acolo, înțelegi? Nu-mi folosește la nimic să mă gândesc că poate va merge mai bine când o să am douăzeci și cinci.

Mama a turnat cafea în cele două cești.

– Și mai sunt și îndrăgostit, am adăugat. Poate din cauza asta nu spun așa de multe.

– O fată pe care ai cunoscut-o în toamna asta? m-a întrebat ea ducând ceașca la gură și sorbind în timp ce mă privea.

– Am întâlnit-o de Paști, când stăteam la tine. Ne-am văzut numai o dată. Apoi ne-am scris și ne-am întâlnit la Bergen. E studentă la psihologie. E din Kaupanger. De-o vârstă cu mine.

– Dar nu sunteți împreună, nu?

Am scuturat din cap.

– Tocmai asta e. Nu știu dacă vrea. M-am cam făcut de râs, și acum… da, nu se întâmplă nimic.

Un sforăit zgomotos a răsunat din cealaltă cameră. Apoi un acces de tuse.

– Sigur se rezolvă, a spus mama.

– Poate. Să vedem. Dar altfel e bine. Îmi place în garsonieră și la Bergen în general.

– Poate trec pe la tine peste câteva săptămâni. Sunt și câteva prietene de la școală pe care aș vrea să le văd. Gerd, ți-o amintești?

– Da, bineînțeles.

– M-am gândit să-mi continui studiile, știi? Aș vrea să-mi iau și licența. Dar e o chestiune de bani, și nu sunt sigură c-o să mi se aprobe concediul.

– Ah, am făcut luând încă o bucată de turtă.

Am stat multă vreme întins în pat înainte să adorm. Întunericul lega micul spațiu al camerei cu spațiul enorm de afară. Patul vechi de lemn era ca o bărcuță, așa simțeam. Din când în când vântul vâjâia în copacul de afară, și stropii de ploaie de pe frunze se izbeau ușor de fereastră. Când se oprea, se auzea un vâjâit în altă parte, de la alți copaci din apropiere, ca și cum vântul se împărțise în mai multe trupe în seara asta și străbătea așa câmpurile.

Senzația pe care o aveam de când ajunsesem aici era că viața se isprăvise. Nu în sensul că s-ar fi aflat casa sub semnul morții, ci mai degrabă ceea ce urma să se întâmple se întâmplase deja.

M-am întors pe cealaltă parte, cu capul sprijinit pe braț. Sunetul bătăilor inimii mi-a amintit de ceva ce-mi spusese bunicul odată, că nu trebuie să stai întins și să-ți asculți bătăile inimii dacă vrei să dormi. Era ciudat să afirmi așa ceva, nu-mi mai aminteam cu ce ocazie o făcuse, dar de fiecare dată când stăteam așa întins și pulsul îmi bătea în ureche, mă gândeam la vorbele lui.

Abia cu câteva luni în urmă aflasem de la mama că bunicul suferise de anxietate o perioadă mai lungă, la începutul anilor șaizeci, fusese ceva atât de grav, încât nu mai putuse lucra, stătea toată ziua întins pe canapea, temându-se că va muri. Dintre copii, doar Kjartan mai stătea cu părinții, dar era mic și nu înțelegea cine știe ce.

Vestea mă neliniștea într-un fel, mai ales fiindcă nu știusem nimic despre asta și nici nu aș fi putut să-mi închipui așa ceva. Oare mai erau și alte cotloane ascunse, cu lucruri neliniștitoare, în viețile celor apropiați mie? Dar și faptul în sine, ceea ce-mi spunea despre bunicul, mă descumpănea, fiindcă pe bunicul îl asociam tocmai cu bucuria de a trăi. Pe de altă parte, niciodată nu mă gândisem la el ca la un om independent, cu viața lui de sine stătătoare, el fusese întotdeauna doar „bunicul“, așa cum bunica mereu fusese „bunica“.

Vântul a vâjâit din nou în mesteacănul bătrân, și o cascadă mică de stropi de ploaie s-a izbit de perete ca și cum un câine s-ar fi scuturat de apă.

Întuneric. Liniște. Bătăile pulsului. Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Spre deosebire de bunicul, nu auzeam cu această ocazie moartea, ci viața. Inima mea era tânără și puternică, avea să bată până împlineam treizeci de ani, avea să bată până împlineam patruzeci de ani, avea să bată până împlineam cincizeci de ani și avea să bată până împlineam șaizeci de ani. Dacă ajungeam la fel de bătrân ca bunicul, care avea optzeci de ani, însemna că-mi trăisem până acum doar un sfert din viață. Aproape toată se afla în fața mea, învăluită în lumina plină de speranță a necunoscutului și a posibilului, și inima, acest mușchi loial, avea să mă poarte prin ea, întreg și nevătămat, tot mai puternic, tot mai înțelept, tot mai bogat în viață trăită.

Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Am văzut mașina lui Yngve de la fereastra din camera de zi, ștergătoarele ce treceau înainte și-napoi pe parbriz, umbra întunecoasă care învăluia scaunul șoferului, și i-am spus mamei, care ținea picioarele bunicii în poală și i le masa, că venise Yngve. Ea a ridicat cu grijă picioarele bunicii și le-a așezat pe podea, apoi s-a dus în bucătărie. Bunica și bunicul luaseră prânzul la ora douăsprezece, noi îl așteptaserăm pe Yngve, așa că era momentul să pregătească masa.

Mașina s-a oprit în fața casei. Imediat după aceea s-a deschis ușa, l-am auzit în hol și m-am întors spre el în timp ce intra.

– Salut, a zis el.

– Poporul norvegian e în creștere, din câte văd, a spus bunicul.

Yngve a zâmbit. Mă iscodea din ochi.

– Salut, i-am zis. Ai călătorit bine?

– A fost OK, a spus el întinzându-mi un vraf de ziare. Astea-s pentru tine.

A intrat mama.

– Mâncarea-i gata dacă ți-e foame, a spus ea.

Am intrat în bucătărie și ne-am așezat. Mama pregătise tocană într-o oală mare, mi-am dat seama că planul era s-o pună în frigider, astfel încât bunicul doar s-o încălzească atunci când rămâneau din nou singuri.

– Ai venit bine? l-a întrebat mama punând oala pe masă, pe care erau deja turte, unt și o carafă de apă.

– Da, da, a răspuns Yngve.

Parcă era înconjurat de o membrană, de ceva care mă împiedica să intru cum trebuie în legătură cu el. Dar asta nu însemna neapărat mare lucru, așa era uneori, iar acum condusese timp de câteva ore, stătuse singur în mașină gândindu-se la ale lui, era o schimbare să vină aici, într-un loc în care ne aflam deja de o zi, astfel că se stabilise o cu totul altă familiaritate și naturalețe între noi.

Yngve și-a umplut farfuria cu tocană, a lăsat polonicul în oală pe partea din fața mea, mi-am pus și eu. Se ridicau aburi din farfurie, am luat o turtă în mână și am mușcat, am turnat apă în pahar, am dus o lingură cu tocană la gură, am suflat în ea.

– Ann Kristin m-a rugat să te salut, apropo, a zis Yngve. Am întâlnit-o ieri și i-am spus că vin încoace.

– Mulțumesc, a zis mama.

– Unde ai întâlnit-o? am întrebat cât de nepăsător am putut. Rămăsese la Bergen pentru că trebuia să lucreze, nu să iasă în oraș, și dacă ieșise și dăduse peste Ann Kristin, mințise, și de ce-ar fi mințit?

– La cantină la Sydneshaugen, a spus el.

– Aha, am zis.

După masă ne-am băut cafeaua în camera de zi, bunicul povestea, noi îl ascultam. A intrat și Kjartan, îmbrăcat în aceleași haine pe care le avusese pe el în ultimele două zile, cu părul ciufulit, cu ochii scăpărători în spatele ochelarilor. Yngve n-a răspuns la monologurile lui Kjartan, așa cum făcea de obicei, avea un aer umil și retras, ca și cum ar fi fost atent la ce se întâmpla în interiorul lui și nu în afară. Putea fi orice, m-am gândit, era doar puțin tăcut.

Afară, ploaia curgea.

Kjartan a urcat la el, eu citeam ziarele, mama spăla vase în bucătărie, Yngve și-a dus lucrurile în cameră și a rămas acolo o vreme. Când a coborât din nou, s-a așezat în scaunul de lângă sobă cu o carte.

Eu am lăsat ziarul jos și am privit pe fereastră. Se lăsa amurgul. Lumina de la felinarul din fața casei vecinului, la o aruncătură de băț mai la vale, era brăzdată de ploaie.

Bunica dormea în scaunul ei. Și bunicul adormise. Mama citea pe canapea lângă el. Și Yngve citea. M-am uitat la el și am știut că-și dădea seama, fiindcă îți dai seama când cineva se uită la tine într-o încăpere în care e liniște. Cu toate acestea, nu și-a ridicat privirea, ci și-a ținut-o în carte.

Ceva *era* în neregulă.

Sau eram doar paranoic?

Citea, la naiba, nu puteam vedea în *asta* un semn că ceva era în neregulă.

Am luat ziarul și m-am apucat iarăși de citit. Atunci Yngve a fost cel care s-a uitat la mine. M-am străduit să nu-i acord atenție.

De ce se uita la mine?

S-a ridicat și a ieșit afară. Bunicul s-a trezit din cauza ușii care se închisese, a clipit de câteva ori, s-a ridicat anevoie și s-a deplasat greoi până la sobă, să pună două lemne pe foc. Deasupra noastră a scârțâit podeaua.

Apoi s-a făcut liniște.

Oare se culcase?

La ora asta?

Oare fiindcă ieșise ieri? Și nu lucrase la hotel, așa cum a zis?

Mi-am luat ceașca în bucătărie și am umplut-o cu cafea. Fiordul era doar puțin mai luminos decât negura de afară. Ploaia ropotea pe acoperiș și pe pereți. M-am așezat din nou în camera de zi, am luat pachetul cu tutun și mi-am rulat o țigară. Bunicul își curăța pipa, a bătut-o de câteva ori de scrumieră, a scos niște cocoloașe negre și niște fire de tutun cu o periuță albă. Bunica se trezise, a încercat să se ridice de câteva ori, și-a împins trunchiul în față, dar a căzut din nou la loc. Apoi și-a întins mâna către cele două butoane de pe brațul scaunului, a reușit să apese pe unul din ele, iar scaunul a început să se ridice cu un bâzâit ușor, până când bunica a fost în stare să se prindă de cadrul de mers. Dar era prea îndoită de spate ca să poată merge, așa că mama a dat cadrul la o parte şi s-a aplecat s-o întrebe unde voia să se ducă. N-am auzit răspunsul care ieșise de pe buzele tremurânde, dar trebuie să fi fost vorba de bucătărie, fiindcă într-acolo s-au îndreptat. În timp ce se întâmplau toate acestea, bunicul era absorbit de pipa lui.

Podeaua de deasupra a scârțâit, imediat după aceea și scările. Ușa s-a deschis, Yngve s-a uitat la mine.

– Vii la o plimbare, Karl Ove? Avem ceva de vorbit.

Speranța cu care mă amăgeam s-a stins, inima mi s-a făcut fărâme. Totul s-a năruit.

Yngve era împreună cu Ingvild.

M-am ridicat și am ieșit în hol. El stătea cu spatele la mine, își punea geaca în tăcere. Mi-am vârât picioarele în pantofi, m-am aplecat să-mi leg șireturile, apoi m-am îndreptat de spate și mi-am luat geaca. El stătea și aștepta. După ce mi-am tras fermoarul, a deschis ușa, lăsând aerul proaspăt să pătrundă în hol. Mi-am tras gluga peste cap și am legat-o strâns sub bărbie, Yngve s-a dus la mașină, a deschis portiera, și-a scos umbrela. Ploaia se auzea încontinuu, ca un ritm de tobă pe pietriș și pe casă, mai slab în întunericul vast, acolo unde cădea pe iarbă și pe mușchi, pe copaci și pe tufișuri.

Yngve și-a deschis umbrela, eu am tras ușa după mine, am pornit spre vale. Eu mă uitam lung la el, el se uita drept în față. Picioarele mi-erau moi și tremurânde, în sinea mea mă simțeam răvășit, dar mă simțeam și tare. „N-o să-i cedez nimic. Nimic n-o să obțină de la mine.“

Am ieșit pe poartă, am trecut de casa vecinilor și am ajuns la drumul asfaltat.

– Mergem înainte? m-a întrebat Yngve.

– Da, am putea, am zis.

Intersecția, cu cele trei drumuri care se întretăiau, era luminată de felinare, dar îndată ce am trecut de ea și am ajuns la drumul ce mergea înspre vale, am fost împresurați de întuneric. Copacii erau ca niște ziduri pe ambele părți. Se auzea un susur de la râu și de la ploaia ce cădea în pădure. Altfel, nu se auzeau decât pașii noștri. Eu mă holbam la el. El mi-a aruncat o privire scurtă.

– Trebuie să-ți spun ceva.

– Așa ai zis. Despre ce e vorba?

S-a uitat din nou drept înainte.

– Eu și cu Ingvild suntem împreună.

Nu am spus nimic, m-am holbat doar la el.

– Doar… a început el.

– Nu vreau să mai aud nimic, am zis.

A tăcut, ne-am continuat drumul.

Ploaia ce cădea, pașii noștri, zidurile de copaci în beznă. Mirosul de rășină umedă, mirosul de mușchi umed, mirosul de asfalt umed.

– Trebuie să-ți explic ce s-a întâmplat, a zis el.

– Nu.

– Dar, Karl Ove…

– Nu vreau să aud nimic, ți-am spus.

Ajunseserăm la poligonul de trageri, un șopron la marginea unei bucăți înguste, întinse și neîmprejmuite de teren pe partea dreaptă a drumului.

În depărtare se auzeau mașini. Coborau dinspre munte la capătul văii.

– Nu am plănuit asta, a spus Yngve.

– Nu vreau să aud NIMIC! am zis. Nu pricepi? Nimic!

O vreme am mers mai departe în tăcere. El s-a uitat la mine o dată, a vrut să zică ceva, s-a răzgândit, s-a uitat în pământ, s-a oprit.

– Atunci mă întorc, a spus în cele din urmă.

– Așa să faci, i-am replicat continuându-mi drumul în timp ce-i auzeam tot mai slab pașii în spatele meu.

În clipa următoare o mașină a luat curba, și întunericul s-a transformat într-un infern luminos. Mi-a rămas pe retină preț de mai multe secunde după ce trecuse, și am mers o vreme aproape orbit până când ochii mi s-au deprins din nou cu întunericul, iar drumul și copacii au reapărut.

Nu aveam să mai vorbesc niciodată cu Yngve. Nu puteam pleca de acolo până a doua zi, așa că aveam să-l văd și aveam să-l văd și la Bergen, era inevitabil, mai devreme sau mai târziu tot aveam să dau peste el, orașul nu era chiar atât de mare, dar nu aveam să-i spun nimic nici acolo, nici un cuvânt nu aveam să-i mai spun, niciodată.

Am mers până la capătul văii, acolo unde cascada cobora vertiginos pe versant și râul trecea pe sub drum, am zărit luciul slab al apei în locul în care se lovea de pietre și când cădea în bazinul de la fund, părea aproape obscen, apa în apă, în timp ce turna cu găleata, apoi am făcut cale-ntoarsă. Pantalonii mi-erau uzi și înghețam și nimic bun nu mă aștepta în casă.

Oare făcuseră sex?

Totul în mine s-a blocat. M-am oprit.

Yngve se culcase cu ea.

Când pleca de aici, mergea acasă să se culce din nou cu ea.

Să-i mângâie sânii, s-o sărute pe gură, să-i tragă în jos chiloții, s-o penetreze.

Inima-mi bătea nebunește în piept, ca și cum aș fi alergat.

Ea-i spunea pe nume, îi șoptea numele, îl săruta, își desfăcea picioarele pentru el.

Am pornit din nou.

Avea să-l întrebe cum fusese, ce spusesem. El avea să-i povestească. Eu eram „el“, cel despre care vorbeau. Frățiorul. Frățiorul naiv care stătea în garsonieră așteptând-o, care credea că ea-l voia în timp ce ea ieșea cu Yngve la petreceri, trăgându-și-o acasă la el. Doar lucrul ăsta, faptul că-și petrecea noaptea la el și dimineața făcea duș în baia de acolo, se așeza și-și lua micul dejun acolo, cu o tot mai mare naturalețe și cu senzația că era dreptul ei.

Ea-l mângâia, evident, se uita în ochii lui, evident, îi spunea că-l iubește, evident, nu erau gânduri paranoice, așa se întâmpla. Așa se întâmpla în fiecare zi.

Casa de pe deal strălucea în fața mea, înconjurată din toate părțile de întunericul dens, aproape de nepătruns.

În viața asta n-o să mai am de-a face cu el. Niciodată n-o să-l vizitez, oriunde-ar locui. O

să mă doară undeva de el așa cum niciodată nu mă mai duruse undeva de cineva. Dacă avea impresia că totul între noi avea să fie ca înainte, că voi trece vreodată peste asta, trebuia să se mai gândească.

Trebuia numai să trec de seara asta. El era aici, nu-l puteam evita, dar nu făcea nimic, aveam să-l ignor și era bine, fiindcă avea să creadă că era doar o chestie de moment și că lucrurile vor reveni la normal în cele din urmă și abia mai târziu avea să priceapă că niciodată n-o să-i mai vorbesc.

Am deschis ușa și am intrat în hol, mi-am agățat geaca, m-am dus în cameră să-mi iau alți pantaloni, m-am șters pe față cu un prosop la baie, apoi am coborât la parter și am intrat în camera de zi, unde ei erau în fața televizorului.

Yngve nu era acolo. M-am uitat la mama.

– Unde e Yngve?

– S-a dus la Kjartan.

M-am așezat.

– Ce se întâmplă? a vrut să știe mama.

– Nimic, am zis.

– Ceva se întâmplă, îmi dau seama.

– Ții minte că ți-am spus că sunt îndrăgostit?

– Da, bineînțeles.

– Yngve e împreună cu ea, am zis. Mi-a spus acum.

Mama a inspirat adânc și a suspinat în timp ce mă privea.

– Mda, nu e vina *mea*, am mormăit.

– Nu trebuie să te superi pe el. Trece, Karl Ove. E rău acum, dar trece.

– Da, se prea poate, am spus. Dar asta nu înseamnă că vreau să mai am vreodată de-a face cu el.

Mama s-a ridicat.

– Am pregătit ceva pentru cină. Nu vrei să pui masa?

– Ba da.

Am dus cești și farfurii, unt și pâine, niște somon și omletă, niște mezeluri și brânză, un ibric cu ceai și unul cu lapte. La sfârșit, mama m-a rugat să-l chem pe Yngve. M-am uitat la ea.

– Bine, am zis după câteva clipe. Mi-am luat pantofii și am străbătut cei câțiva metri prin curte până la cealaltă ușă. Poate avea impresia că totul era ca atunci când ajunsesem aici, foarte bine dacă credea asta.

Am deschis ușa și am intrat în hol, apoi m-am îndreptat scări. De sus se auzea muzica tare. Am urcat câteva trepte ca să pot să văd camera de zi. Yngve stătea pe un scaun și se uita în gol. Nu mă auzise. Putea să-l strig, dar nu am făcut-o, fiindcă, spre groaza mea, am văzut că-i curgeau lacrimi pe obraji.

Plângea?

Am coborât cu grijă scările și m-am făcu nevăzut. Am stat o clipă nemișcat în hol. Era prima dată când îl vedeam plângând de când era mic.

Dar de ce plângea?

M-am încălțat, am închis cu grijă ușa după mine și mi-am târât picioarele prin curte.

– Vine imediat, am spus când am intrat în camera de zi. A zis să începem fără el.

A doua zi, dis-de-dimineață, mama m-a dus cu mașina la cheiul din Rysjedalsvika. Feribotul era aproape gol, m-am așezat pe același loc pe care-l avusesem la venire. Vremea

se domolise puțin în timpul nopții, cerul era încă înnorat, dar pătura de nori era mai luminoasă și nu mai ploua. Feribotul brăzda valurile grele și cenușii cu o iuțeală neobișnuită, pe sub munții înalți, boltiți și nemișcați între care se afla fiordul.

Mă dusesem la culcare înainte să se întoarcă Yngve și mă sculasem înainte ca el să se trezească, așa că nu-l văzusem, dar îi auzisem atât vocea, când stăteam întins, încercând să dorm, cât și pașii în timp ce urca scările, înainte să intre în cameră, când s-a dus la culcare. Am simțit atunci că se aprindeau toate în mine, nu puteam suporta să fiu sub același acoperiș cu el, nu mă puteam gândi decât că avea să-i pară rău pentru ceea ce făcuse.

Acum, înconjurat de lumină pe un feribot în mijlocul fiordului, în drum spre casă, totul părea diferit. Acum mă gândeam la Ingvild. Se lăsase dusă de nas, orbită de șarmul lui exterior și-i cedase. Nu-și dădea seama că eram mai bun decât el. Habar n-avea de asta. Dar avea să afle. Și atunci? Aveam să fiu acolo pentru ea? Sau trebuia s-o las în pace?

Mai puteam fi cu ea după ce fusese cu Yngve?

O, da.

Dacă voia ea, voiam și eu.

Nu scria niciunde că trebuia să rămân în Bergen după anul acesta și nu scria niciunde că ea trebuia să rămână, dacă se termina relația dintre ei.

Mi-am cumpărat o cafea de la bufet, m-am dus cu ea pe punte și m-am așezat pe banca de sub copertină, de unde se vedea pădurea care la venire îmi apăruse doar ca o umbră vastă sub munți, dar care acum se distingea clar sub cerul alburiu. Molizi verzi-închis, aproape negri, crescuți în zone dense, ici și colo câte-un fag luminos în culorile lui gălbui de toamnă.

*

Am luat un taxi spre casă, meritam asta după toate cele întâmplate. Dar ideea de a mă întoarce la garsoniera mea, la lucrurile mele nu-mi mai surâdea, fiindcă acolo stătusem și o așteptasem, seară după seară, iar acum, când știam ce știam, că niciodată nu avusese de gând să vină la mine, ci fusese împreună cu Yngve, vedeam cât se poate de limpede ce prost fusesem. Toate gândurile înălțătoare pe care le nutrisem, întregul vis pe care-l concepusem păreau nemărginit de naive când știam cum stăteau lucrurile, ce se întâmplase de fapt.

Yngve știa cum mă simțeam, că așteptam acolo și speram, și-n același timp se întâlnea cu Ingvild și era împreună cu ea. Oare asta-l ațâța, faptul că stăteam acolo ca un idiot uitându-mă pe fereastră?

Nu mai puteam sta în garsonieră, așa că mi-am luat geaca pe mine și am ieșit, dar încotro s-o iau? Era duminică, toate magazinele erau închise, și în cafenelele care erau deschise nu aveam chef să mă duc singur.

M-am oprit în fața blocului unde locuia Jon Olav și am sunat la interfon. N-a răspuns nimeni, am mers mai departe, în sus pe deal și în jos pe lângă Støletorget și am traversat imediat Torgalmenningen, frământându-mă încontinuu, eram un idiot, nu aveam unde să mă duc, pe cine să vizitez, mergeam doar copleșit de rușine din cauza tuturor chestiilor care mi se întâmplaseră. Am trecut pe lângă Nygårdsgaten, am luat-o pe lângă clădirea Facultății de Științe și am intrat în parc, ideea era să mă așez pe o bancă să fumez o țigară, era duminică, îmi făceam plimbarea de duminică, dar în parc am văzut locul unde mă ținusem de mână cu Ingvild și nu voiam să mă gândesc la asta, chiar și atunci știa probabil că nu voia să fie cu mine, că nu însemnam nimic pentru ea, și nici până la Danmarksplass nu voiam să merg, acolo stătea Yngve, poate îi lăsase ei cheile pentru weekend, poate că era în apartament. Nici în partea cealaltă nu voiam s-o apuc, acolo era Școala Sydneshaugen, unde băusem o cafea cu ea, poarta la care vorbeam când trecuse Morten pe acolo. Am luat-o în schimb în jos pe primul deal și am ieșit la sala de concerte Grieghallen, am trecut pe lângă bibliotecă și gară, am cotit la dreapta când am ajuns la poarta veche a orașului, apoi am început urcușul ca să ajung la străzile de deasupra, de pe Fjellsiden.

Yngve era probabil în drum spre casă. Dacă Ingvild nu era în apartamentul lui, sigur se ducea cu mașina până sus în Fantoft, unde ea-l aștepta.

Ea deschide ușa și se uită la el cu drag, plină de devotament.

Se îmbrățișează.

Se sărută cu tot mai multă pasiune.

Intră apoi în cameră, se dezbracă în viteză.

Trag o țigară dup-aia.

„Și ce-a zis frățiorul tău?“

„S-a supărat. Dar îi trece. Trebuia să-l fi văzut. Ha-ha-ha!“

„Ha-ha-ha!“

Val după val de căldură mi se ridicau în tâmple și în obraji. Am trecut pe lângă o secție veche de pompieri, era de lemn, vopsită în alb, iar sub ea orașul vibra în nenumăratele lui culori, am urcat până am ajuns în vârf de tot, pe lângă șirul de case, până când am început coborâșul lin și am ajuns din nou în fața garsonierei mele.

„Acolo stă“, m-am gândit. „Acolo stă fratele care se crede scriitor.“ Și când am deschis ușa și-am intrat în garsonieră, era ca și cum mă aflam în continuare în stradă și mă uitam înăuntru la mine, idiotul încrezut care a tras draperia între el și lumea de afară.

În următoarele două săptămâni trebuia să ne predea Rolf Sagen. Cursul lui nu era despre genuri, nici despre proză sau poezie, dramă sau eseistică, ci despre scris în sine, despre procesul scrierii, așadar, și despre o serie de tehnici legate de scris. Pe de o parte ne-a oferit câteva sfaturi practice, cum ar fi că prozatorii și dramaturgii n-ar fi rău să creeze un așa-numit *hinterland*, în care să scrie totul despre personaje și relațiile dintre ele, în felul acela știind mai mult despre felul în care se comportau decât ceea ce reiese din textul final – *hinterland*-ul e lumea completă din care povestirea revelează doar frânturi –, pe de altă parte ne-a vorbit despre motivațiile implicite pentru a scrie sau despre premisele scrisului. Sagen era psiholog de formație și susținea că e foarte important era să pătrunzi în straturile cele mai profunde ale conștiinței atunci când scrii. Ne-a dat și câteva exerciții de făcut. Unul dintre ele presupunea o golire a minții de gânduri, era un fel de meditație, trebuia să încercăm s-o luăm înaintea gândurilor, să nu le lăsăm loc, să pătrundem tot mai adânc în necunoscut și, apoi, la semnalul lui, să scriem primul lucru care ne venea în minte.

– Să începem? ne-a zis, în timp ce stăteam cu toții în jurul mesei cu capetele aplecate și ochii închiși.

Eu n-am reușit, mă gândeam la situație, la faptul că trebuia să-mi golesc mintea de gânduri, dar n-am reușit. Au trecut două minute, trei, poate patru.

– Acum scrieți, ne-a îndemnat el.

Primul lucru care mi-a venit în minte a fost numele orașului Darmstadt. Am scris o povestire scurtă despre el. Când a terminat toată lumea, am luat o pauză, după care urma să citim cu voce tare ceea ce scriseserăm.

Sagen, ținându-și barba între degetul mare și arătător, asculta concentrat, dădea din cap și spunea că e interesant, neobișnuit, remarcabil, reușit. Când mi-a venit mie rândul, seria de superlative se terminase. M-a ascultat, apoi s-a uitat la mine.

– Îți folosești doar suprafața conștiinței atunci când scrii. Și când procedezi astfel, textul nu mai are nimic profund. Care a fost primul cuvânt la care te-ai gândit?

– Darmstadt.

– Da, e un oraș german. Ai fost acolo?

– Nu.

– Nu, a zis el. Mă tem că nu e mai mult de spus despre textul acesta. Trebuie să încerci

să pătrunzi mai adânc în conștiință, înțelegi?
– Da.

Ceea ce voia să spună de fapt era că scriam superficial. Și avea dreptate, înțelesesem asta, era o prăpastie între textele celorlalți studenți și textele mele. Scrisesem despre un bărbat tânăr care se plimba pe străzile din Kristiansand. Nici pe el și nici străzile pe care mergea nu le scosesem din adâncurile subconștientului meu. Sagen îmi confirmase bănuiala, o pusese în cuvinte, trebuia să cobor în adâncurile propriei conștiințe, înăuntrul beznei din sufletul meu, dar cum dracu' puteam s-o fac? Doar nu mi-era la îndemână! Citisem „Tangoul morții", nici un scriitor nu pătrunsese mai adânc în conștiință decât Celan când a scris asta, dar cum mă putea ajuta percepția lui?

A doua zi aveam un alt exercițiu. De data ni s-au dat câteva cuvinte fără sens pe care trebuia să le tot repetăm în minte până când Sagen ne-a spus să scriem primul lucru la care ne gândeam.

Din nou, stăteam toți opt cu capetele plecate și ochii închiși în jurul mesei. „Acum puteți scrie", ne-a anunțat Sagen, și am scris primul lucru care-mi trecuse prin minte.

Două fotolii de piele
în vânt

Doar atât.

Sagen și-a scărpinat bărbia.

– E interesant. Două fotolii în vânt. Sunt afară, nu? Da, afară trebuie să fie.

– E un început captivant, a spus Knut.

– Trebuie să mai lucrezi la ea, Karl Ove, a zis Trude. Ar putea ieși o poezie.

– E o imagine care nu se dezvăluie imediat, a spus Sagen. E o tensiune acolo, nu e nimic premeditat în ea. Da, e interesant. Ești pe drumul cel bun, așa cred.

Erau cele două fotolii de piele pe care le avusesem acasă când eram copil, la ele mă gândisem. Se aflau pe o colină înverzită, și vântul bătea dinspre mare. Era o prostie, mi-am dat seama, și totuși nu puteam să ignor comentariile celorlalți, că putea fi începutul unei poezii.

Am mai lucrat la ea când am ajuns acasă.

Două fotolii de piele
în vânt

un buldozer galben – fiindcă asta mi-a venit după aceea în minte –
larmă de la un oraș
pe care l-ai părăsit deja

Îndată ce-am scris-o, știam ce fel de comentarii urma să aud. Șterge buldozerul galben. Scoate „deja" din ultimul vers, e redundant. Așa că am făcut-o, și poezia era gata.

Două fotolii de piele
în vânt
larmă de la un oraș
pe care l-ai părăsit

Arăta în orice caz ca o poezie. Știam de unde venea imaginea fotoliilor de piele, încă din copilărie fusesem captivat de relația dintre interior și exterior, când ceva ce trebuia să fie în interior era în exterior și invers. Una dintre cele mai fascinante amintiri era cea în

care eu și Geir dăduserăm peste pivnița inundată a unei case în construcție. Cum nu exista nici podea, stăteam pe un mic bolovan înconjurați de apă, *înăuntru*! Episodul de la rampa de gunoi, care apărea într-unul din textele datorită cărora bănuiesc că am fost acceptat, era despre asta, despre cum Gordon și Gabriel aranjează niște fotolii, o masă și niște lămpi în pădure. De aici veneau cele „două fotolii de piele în vânt", magia copilăriei în șase cuvinte. „Larmă de la un oraș pe care l-ai părăsit" era altceva, un lucru peste care dădusem în multe dintre poeziile pe care le citisem, unde ceva e afirmat și negat în același timp. Mai apărea și contrariul, un cuvânt care se contopește cu același cuvânt, „iepurele ninge în iepure", de exemplu, dar până acum nu-mi veniseră în minte asemenea imagini.

Până acum!

O!

Cu o grabă frenetică am mai adăugat două versuri.

Două fotolii de piele
în vânt

larmă de la un oraș
pe care l-ai părăsit.
Fata dispare
în fată.

Asta era. O poezie dusă la bun sfârșit.

Ca să sărbătoresc, am vârât albumul cu fotografii în pantaloni, mi-am tras cămașa pe deasupra și am coborât la toaletă ca să mă masturbez. În mâna stângă cu cartea deschisă, pe care acum eram în stare s-o țin și să răsfoiesc în același timp, și cu mâna dreaptă pe penis, treceam de la o poză la alta. Fata cu coșul cu rufe era în continuare preferata mea, dar nu mai avea nimic pur în ea, fiecare situație în care mi-o imaginam se îmbiba cu gânduri legate de Yngve și Ingvild și de faptul că o pierdusem pe Ingvild, singura fată care însemna cu adevărat ceva pentru mine. Am dat repede paginile înainte și-napoi ca să scap de gândul ăsta, cam așa cum ne sfătuise Sagen, și în cele din urmă am reușit să mă concentrez pe trupul divin al uneia dintre fetele astfel încât să-mi pot da drumul.

Măcar atât.

Odată întors sus, m-am străduit să-mi fac de lucru până la momentul culcării. Din fericire nu aveam probleme cu dormitul, douăsprezece ore legate. Nu muream de nerăbdare să mă duc la Academia de Scriere Creativă, nu era o zi să nu primesc niște comentarii defavorabile despre textele mele. N-o făcea nimeni intenționat, erau critici menite să mă ajute, dar cazul meu era complet lipsit de speranță, fiindcă nu se găsea *altceva* în texte care să compenseze critica. *Erau* imature, *erau* pline de clișee, *erau* superficiale, iar eu *eram* într-adevăr incapabil să pătrund mai adânc în conștiință, acolo unde se găsește ceea ce este esențial pentru un scriitor. În toate discuțiile pe care le-am avut mi se amintea acest lucru, era rolul meu, și dacă scriam ceva bun, ca de exemplu poezia cu cele două fotolii de piele, textul era înțeles în lumina celui care mă dovedisem a fi, un fel de excepție fericită, maimuța care scrie *Hamlet*.

Singurul lucru bun la Academie în zilele alea a fost faptul că se întâmplau atât de multe, că erau multe la care să mă raportez, că în acest timp gândul la Yngve și la Ingvild era împins în fundal. Din același motiv îmi era de nesuportat garsoniera, nu erau acolo lucruri care să-mi distragă atenția, și, când nu aveam de scris acasă, ieșeam doar ca să ies – într-o seară mă duceam la Jon Olav, cu care mai beam câte-o cafea, dar apoi nu puteam să trec pe la el decât după un anumit număr de zile, astfel încât lipsa mea de prieteni să nu devină prea împovărătoare pentru el, intram într-un fel de carantină – în seara următoare la Anne, pentru care se aplicau aceleași reguli, după o cană de cafea și o conversație de o oră nu mă

mai puteam arăta decât peste patru-cinci zile, ideal mai multe – și alte cunoștințe pe care să le vizitez nu aveam. La cinema nu puteam merge singur, era mult prea jenant, și în nici un caz la Café Opera. Să stau singur la bar și să-mi fie rușine că nu cunoșteam pe nimeni, nu voiam să mă expun la așa ceva. De altfel, erau prea mari șansele să dau peste Yngve și Ingvild acolo, sau peste prietenii lor. Numai gândul de a fi în aceeași încăpere cu ei și să văd cum se uitau unul la celălalt sau chiar se atingeau mă făcea să înghețe. Morten era o salvare, deși nu aveam nimic în comun, întotdeauna puteam discuta câte o oră despre una sau alta; pe deasupra, nu i se părea așa ciudat că tot treceam pe la el, eram totuși vecini.

Într-o seară s-a auzit soneria la ușă. Gândindu-mă că era Jon Olav, m-am dus să deschid.

Pe scări stătea Ingvild.

– Salut, a zis ea aruncându-mi o privire rapidă.

În secunda aia, când m-am uitat în ochii ei, parcă nimic nu se întâmplase. Inima îmi bătea la fel de îndrăgostită.

– *Tu*, aici? am spus.

– Da. M-am gândit că trebuie să discutăm.

Se uita în pământ când a spus asta, și-a dat apoi la o parte o șuviță de pe frunte.

– Intră, am zis.

Ea m-a urmat înăuntru și s-a așezat pe canapea.

– Vrei puțin ceai? am întrebat-o.

A scuturat din cap.

– Nu stau așa de mult.

– Pun de ceai, oricum, am zis.

Am intrat în bucătărie și am pus o oală cu apă pe plită. Ultimul lucru la care m-aș fi așteptat era să vină pe la mine, nu făcusem nici ordine, nici curățenie. Am presărat niște frunze de ceai pe fundul ceainicului și m-am întors la ea. Își aprinsese o țigară. Scrumiera era plină-ochi, am luat-o și am golit-o în coșul de gunoi din bucătărie.

– Nu trebuie să strângi pentru mine. Plec imediat. Voiam numai să-ți spun ceva.

A râs. Și-a coborât repede privirea în pământ, apoi a ridicat-o.

– Ceaiul e gata imediat, am zis. Acum studiem genul liric la Academie, știi, și am primit niște poezii fantastice. Mai ales una. Vrei să o auzi?

Ingvild a clătinat din cap și a început să se foiască pe canapea.

– Nu acum, Karl Ove.

– Dar nu e lungă, am zis. Așteaptă un pic, s-o găsesc.

– Nu, lasă. Nu e momentul potrivit.

– Ba e, am spus căutând prin teancul de foi. Când am găsit-o pe cea pe care o căutam, m-am întors spre ea. Aici e. Nu durează mult.

M-am ridicat și, în mijlocul camerei, cu foaia în mână, am început să citesc.

Tangoul Morții

Laptele negru din zori îl bem când e seară
îl bem la amiaz îl bem și la noapte
îl bem și îl bem
săpăm o groapă-n văzduh și nu va fi strâmtă
Un om stă în casă se joacă cu șerpii și scrie
el scrie-n amurg în Germania, Aurul părului tău Margareta

scrie și iese în prag scapără stelele-n cer el își fluieră câinii
evreii și-i fluieră el poruncă le dă ca să sape o
groapă-n țărână poruncă ne dă să cântăm pentru dans

Laptele negru din zori te bem când e noapte
la amiază te bem te sorbim dimineața și seara
te bem și te bem
Un om stă în casă se joacă cu șerpii și scrie
el scrie-n amurg în Germania Aurul părului tău Margareta
Cenușa părului tău Sulamith o groapă săpăm în văzduh și nu va fi strâmtă

El strigă săpați mai adânc iar ceilalți cântați

arma o-nșfacă, o flutură, albaștri i-s ochii
săpați mai adânc iar ceilalți cântați pentru dans mai departe

Laptele negru din zori te bem când e noapte
te bem la amiază și seara te bem
te bem și te bem
un om stă în casă, aurul părului tău Margareta
cenușa părului tău Sulamith el se joacă cu șerpii
El strigă cântați mai blajin despre moarte căci moartea-i un meșter german
el strigă plimbați un arcuș mai cețos pe viori veți crește ca fumul atunci

veți zace-ntr-o groapă în nori și nu va fi strâmtă

Laptele negru din zori te bem când e noapte
te bem la amiaz e moartea un meșter german
te bem dimineața și seara te bem și te bem
e moartea un meșter german albaștri i-s ochii
cu plumbul te împroașcă din plin și adânc te lovește
un om stă în casă aurul părului tău Margareta
câinii spre noi și-i asmute ne dăruie-o groapă-n văzduh
se joacă cu șerpii visând e moartea un meșter german

aurul părului tău Margareta
cenușa părului tău Sulamith[2]

Am citit-o așa cum învățasem, cu ritm, cadență, fără să accentuez vreun cuvânt, fără să accentuez ceva fiindcă avea mult sens, ritmul era mai presus de toate, ritmul era totul.

În timp ce citeam, Ingvild fuma fixând cu privirea podeaua din fața ei.

– Nu-i așa că-i bună? am întrebat-o.

– Ba da.

– Cred că e formidabilă. Întru totul excepțională. Niciodată nu am mai citit așa ceva.

M-am așezat la celălalt capăt al canapelei.

– Yngve ți-a spus ce s-a întâmplat, nu-i așa?

– Ceaiul, am zis eu ridicându-mă. Așteaptă puțin.

M-am dus în bucătărie, am turnat apa clocotită peste frunzele uscate de ceai, care în câteva secunde s-au umflat și au devenit moi și mlădioase, cele mai mari ca niște ciorchini, în vreme ce toate substanțele din ele se eliberau și inundau apa, făcând-o mai întâi gălbuie, apoi tot mai închisă la culoare.

Am adus ceainicul și două căni, le-am pus pe masă.

– Trebuie să mai stea puțin, am spus.

– Eu trebuie să plec acum. Voiam doar să vorbesc cu tine despre ceea ce s-a întâmplat.

– Nu vrei totuși o cană de ceai? am stăruit.

I-am turnat în cană, era prea slab, așa că l-am vărsat înapoi în ceainic, după care i-am umplut iarăși cana. De data asta era mai închis la culoare, dacă nu perfect, în orice caz bun de băut.

– Vrei și lapte?

Ingvild a scuturat din cap și a prins cana cu ambele mâini, a luat o înghițitură, a pus-o înapoi pe masă.

– Nu e din cauza ta. Ceea ce s-a întâmplat.

– Nu, am spus turnându-mi ceai în cană.

– Sper că putem fi prieteni și așa. Aș vrea să fim prieteni.

– Bineînțeles că putem fi prieteni. De ce n-am putea?

Ea a zâmbit fără să se uite la mine, a mai luat o înghițitură.

– Și cum îți mai merge? am întrebat-o.

– Bine.

– Îți place la facultate?

A clătinat din cap.

– Încă nu știu.

– La fel și la mine, am zis. Dar academia ține doar un an, nu șase ca la psihologie. Trebuie să văd ce fac după aia. Poate literatură. Dar mă gândesc să continui cu scrisul.

S-a făcut liniște.

Prezența ei era dureroasă.

– Tot în Fantoft stai? am spus.

A scuturat din cap.

– Mă mut acum într-un apartament.

– Da?

– Da. Dar cred că trebuie să plec, a zis ea ridicându-se. Mersi pentru ceai. Vorbim.

Am condus-o în hol, i-am zâmbit și am spus pa, am văzut-o dispărând după colț, am intrat din nou în casă, am spălat cele două căni, am golit scrumiera ca nimic să nu-mi aducă aminte de faptul că fusese acolo, m-am întins pe spate în pat cu ochii la tavan. Era ora opt. Mai aveam două ore până la culcare.

Cât timp aveam cursuri la Academie, m-am descurcat destul de bine în timpul zilei. Dimineața trebuia să mă duc până acolo prin ploaie, târșâindu-mi picioarele, și dacă altceva nu se întâmpla, mă bucuram să-mi văd colegii – ne vedeam atât de des, încât eram relativ în largul meu cu ei – și apoi să mă duc spre casă după-masa, tot prin ploaie, sub cerul ce se întuneca rapid. Îmi luam cina, citeam până când neliniștea creștea prea mult în mine și trebuia să ies, de cele mai multe ori în marele nimic, fără să mă întâlnesc cu nimeni, adică. Nu aveam unde să merg și nu puteam rămâne în garsonieră, ce să fac acolo? Nici zece cai sălbatici n-ar fi putut să mă tragă într-o sală de cinema singur, sau în Café Opera, singur. A mers așa o vreme, nu era nimic în neregulă în sine, situația era explicabilă, mergeam la o școală unde cursanții erau puțini și mai în vârstă decât mine, nici unul dintre ei nu mi-ar fi fost prieten în condiții normale, spre deosebire de situația studenților obișnuiți, care erau înconjurați de sute, ca să nu spun mii de alți studenți. Da, era explicabil, mergeam la Academia de Scriere Creativă și, când terminam aici, urma să-mi iau un credit de studii și să mă duc la Istanbul ca să scriu în continuare, într-un oraș în care nimeni nu se aștepta să cunosc pe cineva, care era și exotic, și străin, o aventură, ce

naiba, o cameră a mea în Istanbul!

Scriam scrisori în care-mi expuneam planurile. Citeam romane despre care auzeam la Academie, de Øystein Lønn, Ole Robert Sunde, Claude Simon, Alain Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, cu toate că erau prea grele pentru mine, le buchiseam în speranța că voi rămâne cu ceva din ele. Coboram în oraș și-mi cumpăram discuri, îmi beam cafeaua la cofetăriile unde se duceau bătrânii, unde nu-mi puneam problema cum arătam sau ce impresie făceam sau la ce se gândea cineva care m-ar fi văzut singur acolo. Mă durea undeva de bătrâni și mă durea undeva și de mine. Stăteam acolo și mă uitam la discuri, răsfoiam cărți, beam cafea și fumam. Apoi mă duceam acasă, îmi omoram timpul, mă puneam la somn, începea o nouă zi. Zilele săptămânii treceau ușor, weekendurile treceau mai greu, după-masa pe la două-trei simțeam nevoia să ies în oraș, să mă distrez, așa cum făceau ceilalți studenți, devenea acută pe la șase–șapte, când ei beau peste tot și se pregăteau de petrecere, în timp ce eu rămâneam singur acasă. Pe la opt–nouă era mai bine, mai aveam un pic și mă culcam. Și uneori mă prindea ceva, o carte sau textul pe care-l scriam, și uitam de ceas și de tărășenie, și când mă uitam din nou la ceas putea fi douăsprezece, unu, chiar două. Era bine, fiindcă atunci dormeam mai mult în dimineața următoare și scurtam astfel ziua. În unele sâmbete ieșeam seara, nu mai suportam garsoniera și pașii mă purtau în jos, spre centru, poate pe lângă Café Opera, unde ferestrele erau pline de oameni ce râdeau și discutau cu halbe aurii în față. Chiar dacă ar fi fost suficient numai să deschid ușa și să intru, doar nu era închis, pur și simplu nu *puteam*, așa stăteau acum lucrurile. O dată am intrat totuși, a fost așa cum îmi imaginasem, un coșmar, simțeam că iau foc în timp ce stam la bar și beam, îmi ardea pieptul, îmi vâjâia capul, nu știam pe nimeni, nu aveam prieteni și toată lumea își dădea seama, stăteam singur la bar prefăcându-mă că era cel mai normal lucru de pe lume, beam și mă uitam liniștit în jur, e oare cineva cunoscut pe-aici în seara asta…? Nu, nu e, ce ciudat, nici măcar unul! Da, da, cu toate astea e bine, să stai aici ca să bei o bere înainte să mergi acasă și să te culci… Am multe de făcut mâine, mai bine s-o iau ușurel… În timp ce mă îndreptam în viteză spre casă după aceea, eram furios pe mine și pe prostia mea, nu aveam ce să caut acolo, era ridicol, de ce să-mi expun eșecurile în halul ăla?

Weekendul următor l-am sunat pe Yngve. Avea televizor, voiam să-l întreb dacă intenționa să se uite la meciul de sâmbătă, dacă da, puteam veni și eu? Nu uitasem faza cu Ingvild, niciodată nu aveam să-l iert pentru asta, dar fuseserăm frați mult mai mult timp decât fusesem eu îndrăgostit de Ingvild și mi-am spus că se putea să separi cele două relații una de alta, să ai două gânduri în cap în același timp.

– Alo, a zis el.
– Salut, sunt Karl Ove.
– A trecut ceva timp. Ce faci?
– Bine. Mă gândeam că poate te uiți azi la meci.
– Da, ăsta era planul.
– Aș putea veni și eu?
– Da, da. Sigur.
– Va fi și Ingvild acolo? Fiindcă atunci nu vin.
– Nu, e acasă weekendul ăsta. Haide.

– Atunci așa rămâne. Pa.
– Pa.
– Apropo, ai pariat?
– Da.
– Câte meciuri?
– Treizeci și două.
– OK. Ne vedem.

Am cumpărat o plasă de beri de la magazinul de alături, am făcut un duș și m-am schimbat, am urcat în ritm alert dealul prin ploaie, m-am dus la chioșc și am pariat, am stat un pic așteptând autobuzul, m-am urcat în el, m-am uitat la toate luminile și la toată agitația din oraș, la mulțimea de transformări prin care treceau culorile și formele, la toată lumina ce strălucea în apă, care plutea pe deasupra apei, la toate umbrelele și la ștergătoarele care fâșâiau pe parbrize, la toate capetele aplecate și la glugile trase peste ochi, la toate cizmele de cauciuc și pelerinele de ploaie, la toată apa ce curgea pe lângă bordura trotuarelor și de pe streșini, la pescărușii care zburau în cerc pe deasupra și se așezau zburliți pe vârful unui catarg sau sus, pe statuia ridicol de mare din Festplassen – un bărbat în mărime naturală care stătea în vârful unui soclu, cât de înalt să fi fost, douăzeci de metri? Treizeci? Christian Michelsen, ce făcuse ca să merite o asemenea soartă?

Bergen, orașul ștergătoarelor care fâșâie pe parbrize.

Bergen, orașul garsonierelor în care te trage curentul și nu sunt toalete.

Bergen, orașul peștilor umani. Uite la ei cum cască gurile.

Aici venise bunicul după ce vânduse cărți din casă-n casă în districtele din zonă, ducea cu el o mică bibliotecă și din banii primiți își cumpărase un costum nou. Aici cumpărase verigheta pentru bunica. Bergen, acesta era *orașul* pentru ei. Se îmbrăca frumos când trebuia să vină aici, își lua cele mai bune haine și cea mai frumoasă pălărie, probabil că așa făcuse dintotdeauna.

Am traversat Danmarksplass, la dreapta pe sub firma micului atelier de vulcanizare, la stânga imediat după aceea și în sus pe dealuri printre locuințele muncitorilor.

Totul era neschimbat, mă gândeam în timp ce sunam la ușă și așteptam să deschidă. Totul era ca înainte.

Și așa și era.

Yngve cumpărase caramele englezești cu ciocolată, așa cum ne lua tata în copilărie, când ne uitam la meciul de sâmbătă seara, pregătise un ibric de cafea pe care am băut-o înainte de a trece la bere și chipsuri la începutul celei de-a doua reprize. Am notat scorurile din celelalte unsprezece meciuri, până acum le ghicise aproape pe toate, dar nu i-au ieșit spre final, eu ghicisem șapte, cam pe-acolo eram eu când venea vorba de pariuri.

După meci au venit Asbjørn și Ola, am băut și am discutat o vreme, apoi am luat un taxi spre centru și am mers la Café Opera. De Ingvild n-a zis nimeni nimic. Am stat în banca mea în primele ore ale serii, nu aveam nimic de zis, nimic de adăugat, dar apoi m-am amețit tot mai mult și iată-mă acolo, strălucind în mijlocul universului, sporovăind despre tot ce-mi trecea în minte. Le-am zis că aveam de gând să mă mut la Istanbul anul viitor ca să scriu, am spus că scriam mai bine decât Bret Easton Ellis, el era insensibil și eu nu eram, am spus că Jan Kjærstad citise ceea ce scrisesem și că-i plăcuse. „Doar nu mergem acum acasă“, am spus când s-a dat stingerea și, din fericire, nimeni nici n-avea de gând să se ducă, aproape toți cei care fuseseră în Café Opera stăteau acum pe străzile din față discutând și așteptând să apară vreo invitație la o petrecere. Erau și Erling și Arvid acolo, locuiau într-o casă mare sus pe Villaveien, chiar în spatele Centrului Studențesc, cu mai multă lume, puteam merge acolo, nu aveau într-adevăr cine știe ce băutură, dar nu era nici o problemă, fiindcă imediat a sărit cineva într-un taxi ca să aducă ce băutură mai avea pe-acasă, în timp ce restul au început alene urcușul, mai întâi Arvid și Erling, apoi toți ceilalți, ținându-ne după ei precum coada de cometă.

Erling și Arvid erau din Tromøya. Pe Erling mi-l aminteam bine, fusese portar la echipa celor mai mari când eram puști. Era întotdeauna blând, zâmbea mereu, dar nici nu se dădea în lături de la câte o remarcă usturătoare. Deși nu era cine știe cât de înalt, avea ceva greoi și aproape rahitic, îmi dădusem seama de asta încă de când era portar. Arvid era masiv și bine făcut și ocupa întotdeauna mult loc pe unde se ducea. Amândoi aveau un cuvânt greu de spus în orice privință. Era important dacă te aprobau sau dacă te

respingeau. Dar eu eram imun, așa mă simțeam, de vreme ce eram fratele lui Yngve. În orice caz, așa fusesem atunci când venisem în oraș.

Camerele din casa veche de lemn erau mari și aproape nemobilate, am hoinărit prin ele, a sosit și băutura, am început să beau, un tip se holba la mine, m-am dus la el, l-am întrebat la ce se holba, el zise că nu mă mai văzuse și nu știa cine eram, eu am dat mâna cu el și i-am îndoit degetele până a început să țipe, atunci i-am dat drumul. „Ce faci?“, a șuierat el, „ești nebun?“ L-am lăsat în pace și am intrat în camera de alături, unde o gașcă întreagă stătea pe jos, era acolo și unul dintre colegii lui Yngve de la facultate, cel care venise la masa noastră prima dată când am mers la Café Opera. „Ești leit Jan Kjærstad!“, am strigat arătându-l cu degetul. „Parcă l-aș vedea pe el!“ „Nu-i adevărat, nu semănăm câtuși de puțin.“ „Nu seamănă, Karl Ove“, a zis Asbjørn, care se afla și el acolo. „Iar tu semeni cu Tarjei Vesaas!“, am spus arătând către Arvid. „Ăsta-i un compliment, nu?“, m-a întrebat el râzând. „Nu, de fapt nu e“, am zis și m-am întors, fiindcă Yngve venise în spatele meu. „Ia-o ușor“, m-a sfătuit el. „Am aflat că aproape i-ai rupt degetele cuiva. Nu merge așa, nu poți face din astea aici. Toată lumea știe pe toată lumea, înțelegi? Ia-o ușor.“ „O iau ușor“, am zis. „Mă simt bine. Vorbim despre literatură. Kjærstad și Vesaas.“ L-am lăsat acolo și am intrat în bucătărie, am deschis frigiderul, alcoolul mă făcuse al naibii de flămând, și acolo era o jumătate de pui pe care am înșfăcat-o și am început să înfulec stând pe blat, mai trăgând câte-o dușcă de whisky între înghițituri. Clipa aceea, minunată cum era, să stai pe blatul mesei în bucătărie într-un apartament de studenți mâncând pui și bând whisky – a fost ultimul lucru pe care mi l-am amintit. După aceea totul s-a întunecat, cu excepția unei secvențe în care aduc pietre și le pun pe podeaua din camera de zi și tot dau fuga afară și-năuntru până când cineva mă oprește și totul dispare din nou.

Așa a trecut sfârșitul toamnei, ieșeam cu Yngve și cu prietenii lui, eram tăcut și jenat, dar politicos și amabil în primele ore, alcoolul își făcea efectul și apoi îmi putea veni orice la gură, puteam face din mâini orice până mă trezeam într-un întuneric lăuntric în ziua următoare, când secvență după secvență din ceea ce făcusem și spusesem mi se întorceau în minte și doar cu eforturi imense de voință puteam să-mi revin, să mă întorc la normalitate, care prelua încet-încet controlul. Locul meu era în normalitate, asta era tot mai clar pentru mine pe măsură ce avansa semestrul, nu posedam adâncimea și originalitatea necesare pentru a ajunge scriitor, dar pe de altă parte nici nu voiam să stau acolo cu ceilalți fără să spun nimic, să fiu inhibat și tăcut, fiindcă nici acela nu eram eu, și atunci un singur lucru mă ajuta, singurul care mă putea ridica și duce într-o altă dimensiune, mai liberă, mult mai apropiată de mine însumi: băutura. Uneori mergea bine, uneori seara se încheia la momentul potrivit, fără să se întâmple nimic, deveneam numai euforic, dar mai erau și dăți când nu mergea bine și mă dezlănțuiam, așa cum făcusem în nordul Norvegiei în anul precedent, n-aveam absolut nici un control asupra mea. Un obicei pe care-l aveam atunci era să încerc mânerele de la portierele mașinilor pe lângă care treceam, se mai întâmpla să fie deschise și atunci mă puneam în scaunul șoferului și încercam să pornesc motorul, știam că trebuiau atinse între ele niște fire, dar nu știam care; niciodată n-am reușit să pornesc o mașină, dar numai faptul că încercasem mă îngrozea a doua zi. Am dat drumul la frâna de mână la o mașină parcată pe dealul unde locuiam, pe care am găsit-o deschisă, și a luat-o la vale vreun metru sau doi, lovindu-se de mașina dinaintea ei. Am fugit de-acolo chiuind de bucurie. Pe lângă asta, mai șterpeleam câte o bicicletă, intram în curțile din spate căutând una care nu era legată, dacă găseam vreuna, mă duceam pe două roți acasă. O dată am văzut că era o bicicletă lângă patul din garsonieră când m-am trezit. A trebuit să aștept până s-a întunecat ca s-o pot scoate afară și s-o duc pe-o stradă din vecinătate, mereu cu frica-n sân că cineva mă văzuse și că urma să vină poliția. Altă dată am văzut niște oameni la fereastră undeva la etajul al doilea, am urcat scările, am bătut la ușă și am intrat, ei au clătinat din cap, așa că m-am întors și am ieșit afară. Nu era ceva rău în mine, voiam să distrug doar lucruri, niciodată oameni, dar,

atât timp cât judecata mea era atât de începătoșată, orice se putea întâmpla, m-am gândit eu, și probabil de aceea frica îmi creștea atât de mult în zilele următoare. Yngve, cu care acum ieșeam la fel de des ca înainte, mi-a zis că n-ar fi trebuit să beau și mi-a sugerat să fumez hașiș în schimb, poate îmi făcea mai bine. Mi-a spus că începusem deja să am o reputație proastă și că asta începea să-l afecteze și pe el. Dar a continuat să mă ia peste tot, poate fiindcă, în ciuda tuturor necazurilor pe care i le făceam, îl vedea în mine mai mult pe cel care eram de obicei decât pe cel în care mă transformam când ieșeam în oraș.

La mijlocul lui noiembrie am rămas fără bani, dar a picat la fix, aveam un interval de o lună în care trebuia să scriu, așa că m-am dus la mama, în garsoniera ei mică, scriam noaptea în timp ce ea dormea în partea cealaltă a camerei, iar ziua dormeam în hol, când ea era la serviciu. Apoi luam cina împreună, discutam sau ne uitam la televizor până când ea se culca și începea schimbul meu de noapte. După două săptămâni ea m-a dus la Sørbøvåg, acolo aveam mai mult loc, și m-am cufundat în viața care se desfășura acolo, atât de infinit de departe de viața pe care o duceam în Bergen, dar nu fără a avea conștiința încărcată, fiindcă ceea ce făceam, latura înjositoare a traiului meu era mult mai evidentă când eram înconjurat de fragilitate și boală, dar și de poftă de viață și de afecțiune.

După Crăciun, Yngve s-a mutat pe Fjellsiden, deoarece fosta lui locuință fusese scoasă la vânzare. Noul apartament era într-o vilă mare, superbă; mă duceam deseori acolo, era unul dintre puținele locuri unde mă puteam duce. Stătea încă cu trei oameni, cu unul dintre ei, Per Roger, am discutat puțin, era interesat de literatură și scria și el, dar, de vreme ce era în cercul lui Yngve, aveam un asemenea complex de inferioritate, încât abia răspundeam când mă întreba ceva, și acolo au rămas lucrurile cu el.

La Academie a început un curs de eseuri, eu am scris despre *Stăpânul inelelor* de Tolkien, una dintre cărțile care chiar mă pasionau, pe lângă *Dracula* de Bram Stoker, și, cu toate că nu era genul de literatură pe care o preferau profesorii și pe care ne-o predau, Fosse m-a lăudat, mi-a zis că limbajul era închegat și precis, argumentele bune și interesante, că în mod clar aveam talent pentru nonficțiune. Lauda era cu două tăișuri: însemna asta că viitorul meu se lega de literatura despre literatură și nu de literatura propriu-zisă?

Øystein Lønn a venit și el de mai multe ori, ideea era să-i dăm ce scriseserăm, dar eu nu voiam, nu mai suportam o nouă rundă de umiliri la curs, așa că m-am dus să vorbesc cu el când era singur, la hotel, cu textul meu în mână. La începutul cursului spusese că ne stătea la dispoziție de dimineața până seara și că era suficient să mergem la el dacă voiam să discutăm despre ceva. Așa că mi-am târât picioarele în jos pe deal într-o seară pe la șapte, felinarele se legănau în vânt deasupra mea, în jurul meu ploaia cădea peste ziduri și acoperișuri. Cerul era de nesecat, plouase în fiecare zi de la începutul lui septembrie, cu excepția câtorva ore nu văzusem soarele de aproape opt luni. Străzile erau aproape goale, și cei care le traversau o făceau repede, aproape lipiți de ziduri, aici în Bergen era important să ajungi cât se poate de repede din punctul A în punctul B. Lacul de la Vågen strălucea acolo unde se oglindeau în el clădirile de lângă chei, un feribot s-a apropiat încet și a tras la țărm. Când am trecut pe lângă terminalul de feriboturi, se lăsase în jos pasarela de îmbarcare și oamenii coborau, majoritatea intrând în taxiurile care așteptau.

Lønn era cazat la Hotel Neptun, după colț, am intrat înăuntru, am aflat numărul camerei de la recepție, am urcat și am bătut la ușă.

Lønn, un bărbat solid cu pumni mari și fața lată, m-a privit mirat.

– Ați spus că putem veni dacă avem întrebări, i-am zis. Așa că am luat cu mine un text și mă întrebam dacă ați putea să vă uitați puțin peste el.

– Da, sigur că pot. Intră!

Camera era întunecoasă, aprinsese doar cele două veioze de pe fiecare parte a patului, iar covorul, care era roșu și se întindea din perete în perete, parcă absorbea toată lumina.

– Ia loc, m-a îndemnat. La ce voiai să mă uit? Se poate și mâine, nu?
– E scurt, am zis. Un pic peste o pagină.
– Să-l văd atunci.
I-am întins textul, el și-a pus o pereche de ochelari pe nas și a început să citească.
M-am uitat discret în jur. Era o povestire despre niște băieți care se cățărau pe cablurile de oțel ale unui pod, ningea tare, amândoi dispăreau în ceață, unul din ei sărise. Reieșea că asta se întâmpla regulat, că un puști trebuia să-și afle moartea acolo. Povestirea era inspirată din scrierile lui Julio Cortázar.
– Mhm, a zis Lønn dându-și jos ochelarii, strângându-i și punându-i în buzunarul de la cămașă. E o povestioară frumoasă. Scurtă și precis relatată. Altfel, nu mai e mult de zis despre ea, nu?
– Nu, nu e. V-a plăcut?
– Da, mi-a plăcut mult.
S-a ridicat. M-am ridicat și eu. Mi-a întins textul.
– Succes.
– Mulțumesc, am spus.
Când a închis ușa după mine, am luat-o pe coridor simțind nevoia să urlu de cât de prost fusesem, ce căutam acolo? La ce mă așteptasem? Să spună că de fapt era genială? Să mă recomande la editura care-l publica?
Nu, nu că eram genial, nu credeam asta, dar că se va interesa de mine și poate va vorbi cu cineva de la editură, mă gândisem că era o posibilitate. Se mai întâmpla asta, editurile erau interesate de studenții de la Academia de Scriere Creativă, era un lucru știut. De ce nu și de mine?

Când Lønn și-a încheiat cursul, a spus câteva propoziții bine-alese despre fiecare student și despre diferitele proiecte literare ale fiecăruia, atât cât putuse să le cunoască. I-a lăudat pe toți, în afară de mine, despre care n-a pomenit un cuvânt.
Am plecat furios și amărât de-acolo.

Într-adevăr, nu-i dădusem o lucrare, la fel ca ceilalți, dar *citise* unul din textele mele. De ce să ascundă asta? Dacă i se păruse așa de prost scris, nu putea măcar să spună asta?
După aceea m-am ținut departe de Academie câteva săptămâni. Chiulisem deja în toamnă și am făcut-o din ce în ce mai des după Crăciun, nu exista obligația de a lua parte la cursuri, depindea de noi și, atât timp cât aveam impresia că cineva îmi vâra capul în toaletă de fiecare dată când mă duceam, nu aveam nici un motiv să mă duc la toate cursurile, m-am gândit, mai bine să stau acasă să scriu, doar așa spusesem când am dat admitere, că școala o să-mi ofere posibilitatea să-mi dedic tot timpul scrisului un an de zile.
Prin urmare, în primăvara aceea eram mai mult acasă decât la școală și, după povestea cu Lønn, aproape că nu m-am mai dus deloc. Nici nu scriam, totul mi se părea fără sens, în afară de ieșitul în oraș, care continua în direcția pe care mi-o doream, viața urbană decadentă și boemă, scriitorul care se face praf și pulbere cu ochii larg deschiși și o sticlă pe masă. Încălcându-mi regula, am ieșit singur la băute într-o seară, am stat la Fekterloftet cu o carafă de vin alb în față. Fekterloftet era vestit pentru fetele care lucrau acolo, erau frumoase, toate una și una. De asta alesesem tocmai locul ăla când am ieșit prima dată singur, mă gândeam c-aș putea să intru în vorbă cu vreuna dintre ele, dar n-a mers, le interesa servitul, altceva mai nimic, așa că, după ce am băut a doua carafă de vin, m-am dus la Café Opera, unde am stat la bar până la închidere, fără să apară vreo figură cunoscută, după care m-am dus spre casă. M-am trezit când mă scutura cineva, am deschis ochii, eram întins undeva într-un hol, pe jos, m-am ridicat, era Jon Olav. Mă prăbușisem în fața ușii lui. Buzunarele pelerinei de ploaie erau doldora de pietricele. Mi-am dat seama că le adunasem ca să le arunc în fereastra lui. Apoi venise probabil cineva care locuia acolo și

intrasem și eu după el. Jon Olav a râs de mine, și eu, care-mi simțeam corpul tânjind după somn, m-am dus acasă. Peste vreo două zile am coborât dimineața la Café Opera, nu mai suportam să merg la Academie și nici să stau acasă, așa că m-am hotărât să merg până acolo, să-mi cumpăr o sticlă de vin și să văd ce se întâmplă. Era un sentiment plăcut să te îmbeți în miezul zilei, era o libertate mare în asta, dintr-odată ziua se deschidea și mă îmbia cu alte posibilități, acum că nu mă sinchiseam de nimic. Chiar și mersul pe stradă ca să cumpăr niște ziare de la chioșc era o experiență aparte când erai beat. Parcă se deschisese un hău în lume, toate lucrurile obișnuite – rafturile cu gumă de mestecat, pastile, ciocolată – aveau ceva neplăcut când le vedeai beat în mijlocul zilei. Ca să nu mai vorbesc de articolele pe care le citeam stând la masa de la fereastră câteva minute mai târziu. Ceva crud și îngrozitor se asocia tuturor lucrurilor, și mai era și faptul că simțeam totul într-un mod violent, aproape triumfător. Ce naiba, eram cineva, vedeam ceva ce nimeni nu mai vedea, mă uitam drept în hăul lumii.

Am stat și-am băut câteva ore, pe la cinci am mâncat, apoi am intrat într-o librărie și mi-am cumpărat un roman de Jayne Anne Phillips, pe care am încercat să-l citesc în orele următoare, fără să reușesc, nu mai puteam să mă concentrez mai mult de câteva minute la rând, fiecare frază mă umplea de tot felul de senzații. „Și eu pot scrie așa“, mă gândeam. „Nu, mai bine. Mult, mult mai bine.“

Am început să moțăi, am închis puțin ochii și, preț de câteva clipe, m-am pierdut, o zdruncinătură m-a făcut să-mi revin, cât timp fusesem absent? În jurul meu se tot umplea localul. Dintr-odată Per Roger s-a ivit în fața mea.

– Salut, Karl Ove. Ai venit singur?

Nu vedeam vreun rost să neg, așa că am încuviințat din cap.

– Hai la noi la masă, atunci! Stăm în partea cealaltă.

M-am uitat îndelung la el. Oare ce spunea?

– Cât ai băut, de fapt? m-a întrebat Per Roger râzând. Vii? Sunt și fete!

M-am ridicat și l-am urmat la masa lui, m-am așezat pe un scaun, am dat din cap către ceilalți. Erau cinci. Cel mai de aproape de mine avea părul până la umeri, era blond și avea ochelari, favoriți și un tricou cu imaginea unui craniu, cu un șarpe și un pumnal, pe sub o geacă din piele de capră, alb-cenușie. Tipul de lângă el avea păr lung, brunet, și ochi lenevoși. Apoi mai era o fată, poate cu vreo doi ani mai mare decât mine, de pe care ultimul de la masă, un tip arătos cu părul scurt, închis la culoare, cu o privire vicleană, nu-și putea lua ochii.

– El e Karl Ove, m-a prezentat Per Roger.

– Te-am mai văzut, a zis blondul. Ești student, nu?

– Merg la Academia de Scriere Creativă, i-am răspuns.

– Nu mai spune. Atunci nu vorbești cu omul potrivit. Dacă e ceva ce nu am, acel lucru e cultura! Mă numesc Gaute, apropo.

Era din Bergen, și prietenul lui era din Bergen, în vreme ce brunetul viclean era din Odda. Fata era din Østland. Gaute și Per Roger discutau și râdeau întruna, ceilalți nu spuneau cine știe ce, râdeau câte-un pic la cele spuse de Gaute, dar parcă erau în altă parte. Luam o înghițitură și mă uitam pe fereastră la asfaltul uscat, care reflecta lumina de la stâlpii stradali. Un tip scund, de vreo douăzeci și cinci de ani, cu o cămașă albă pe el, s-a așezat la masă. Ochii îi erau albaștri și glaciali, plictisiți.

Gaute s-a uitat la mine.

– Știi cum se numește carnea din jurul pizdei?

– Nu.

– Femeie.

El a râs, am râs și eu, apoi am ciocnit paharele. Încet-încet am intrat într-o nouă fază a beției, care se tot accentua, era minunat, nu-mi mai păsa de nimic. Râdeam puțin, mai spuneam ceva, mergeam la bar și aduceam alte beri după ce se goleau paharele.

Nu trebuia să stai mult cu Gaute ca să înțelegi că disprețuia din tot sufletul tot ce mirosea a putere și *establishment*, da, că de fapt ura toate astea. Întâlnisem multe persoane care aveau atitudini antiburgheze, dar erau studenți și făceau parte din sistem, tipul ăsta părea însă să-și fi asumat consecințele, era complet în afara sistemului, mai și glumea și râdea legat de orice, ploua cu glume despre evrei și negri, atât de mult am râs la ele că de-abia mă mai puteam opri. Când s-a închis Café Opera, ne-a propus să mergem la el acasă, să ascultăm niște discuri și să fumăm, ne-am târșâit picioarele până afară, am luat un taxi și ne-am dus la apartamentul lui, care s-a dovedit că era în Nordnes.

Când am coborât din taxi și am intrat în casa scării, Per Roger mi-a zis că ei beau deja de o jumătate de an și că se gândiseră s-o țină tot așa. Eu am spus că mă vedeam făcând același lucru, iar el a zis că trebuia doar să stau prin preajma lor.

– E apartamentul mamei, ne-a spus Gaute invitându-ne înăuntru. De aceea e așa de frumos aici. Îmi cer scuze. Ha-ha-ha! Dar nu vreau să aud strigăte, avem și vecini aici.

– Să fim serioși, Gaute, a zis Per Roger. Dacă vreau să strig, strig.

Gaute n-a răspuns, a luat un disc, eu m-am așezat la masă. Muzica pe care o pusese era sumbră și zgomotoasă. Celălalt tip cu plete, al cărui nume nu mi-l aminteam, și-a luat un morcov enorm din frigider și, trântindu-se pe jos, cu spatele la perete, a început să-l scobească.

– Ce faci acolo? l-am întrebat.

Nu mi-a răspuns.

– Face o pipă, mi-a explicat Gaute. E din Åsane, e plin de terchea-berchea pe-acolo și asta fac ei. Tu nu ești genul Lords of the New Church, nu-i așa?

Am scuturat din cap.

– Pop și indie, am spus.

– Pop și indie, a repetat el clătinând din cap. Nu mai putem aștepta după pipă. Nu ai cumva niște tutun?

– Ba da.

– Ce-ați spune dacă am pune niște *horse* [heroină] pe masă? a întrebat el cu o privire glacială.

– Un cal pe masă? a zis Gaute râzând. Care-i faza cu asta?

– Ai ceva de băut? am vrut să știu.

– Poate mai este vreun strop pe undeva, habar n-am. Uită-te acolo dacă vrei, a spus el arătând din cap spre bucătărie. Eu mi-aș aprinde o țigară.

S-a uitat la tipul din Odda.

– Ziceai că ai niște treabă din aia la tine, nu?

Tipul din Odda a încuviințat din cap, a scos un bulgăre de haşiş împachetat în staniol și un pachet cu foi mari Rizla și i l-a întins lui Gaute. El a încălzit bulgărele, eu am pus tutunul în hârtie, am scos firele cele mai lungi și am trecut bricheta pe deasupra de câteva ori, așa cum îi văzusem pe alții făcând, i-am dat-o, el a amestecat haşişul cu tutun, a rulat hârtia, a lins-o ca să se lipească și mi-a întins cuiul.

Am fumat jumătate din el, m-am ridicat și m-am dus la baie, mă simțeam de parcă mi se făcuse praf mintea, toate gândurile mi-erau împrăștiate, câteva aici, câteva dincolo, și tot mormăiam în timp ce mă pișam.

Când m-am întors, Gaute și Per Roger discutau cu voce tare, aproape că strigau, un ghiveci de bancuri cu evrei, jocuri de cuvinte și răutăți. Cel cu privirea șireată nu era de văzut nicăieri. Tipul din Odda o ținea pe fată-n poală și se sărutau. Terchea-berchea cel

pletos umplea pipa din morcov cu tutun. Am alunecat de-a lungul peretelui până jos, pe podea. În jurul mesei se dezbăteau cele mai brutale moduri în care te puteai sinucide. Gaute s-a aplecat și mi-a întins cuiul. Am tras o dată adânc.

– Dă-l încoace, mi-a zis Gaute rânjind cu subînțeles. I-am întins cuiul, a tras și el o dată și a ținut obrajii umflați o bucată bună de timp, înainte să dea fumul afară și să-i treacă țigara lui Per Roger.

– Ai nimerit într-un cuib de vipere sinucigașe, m-a informat râzând acesta din urmă. O să bem până nu mai putem și-apoi o să ne omorâm. Ăsta e planul. Te bagi și tu?

– Da, am zis. În orice caz, la partea cu băutul.

– Nu merge una fără alta, a spus voios Gaute. Dar trebuie s-o facem pe rând. Așa, cei care rămân pot să vândă părul și plombele de aur și să mai reziste câteva zile. Ha-ha-ha!

Per Roger a râs în timp ce se holba la mine.

Apoi a început să recite:

Unduiește-te cu șarpele
în mișcări alunecoase
înspre sălașul șarpelui

– Ce e asta? l-am întrebat. *Håvamål,* sau ce?

– Nu. E o poezie pe care am scris-o.

– Tu ai scris-o? E foarte bună.

– Știm cu toții la al cui șarpe te gândești! a spus Gaute. Știm și unde merge! „În mișcări alunecoase“, parcă ești tu!

Per Roger a râs la vorbele lui Gaute, dar mă fixa cu o privire serioasă. M-am uitat în pământ.

Tipul din Odda și fata s-au ridicat și au plecat fără să mă deranjez să văd unde. Am dispărut, iar când am deschis iarăși ochii nu mai era nimeni în cameră în afară de tipul cu morcovul, care dormea pe podea. Am ieșit afară. Întunericul era dens, străzile, goale. N-aveam idee cât era ceasul, mergeam doar înainte, de-abia prezent în mine însumi. S-a auzit o mașină în spatele meu, era un taxi, i-am făcut semn cu mâna, s-a oprit, m-am vârât înăuntru, am bolborosit adresa și, când mașina a accelerat pe strada pietruită, am avut impresia că decolam, că pluteam ca un balon deasupra banchetei din spate. O, trebuia să controlez senzația aceea, nu puteam să-mi iau zborul acolo, în taxi, dar nu reușeam, nu mă puteam opri, am plutit ca un balon sub plafonul mașinii tot drumul spre casă. Ajuns în garsonieră, m-am dezbrăcat, m-am dus la culcare și am adormit ca un bolovan. Când m-am trezit, era beznă afară. M-am uitat la ceas. Era cinci.

Cinci după-amiază sau cinci dimineață?

Era după-amiază, nu?

M-am aplecat să mă uit pe fereastră. Doi copii în pelerine de ploaie băteau mingea în parcul de vizavi. După-amiază, da. Am coborât la subsol și am făcut un duș, apoi, flămând ca un lup, mi-am făcut ochiuri din toate ouăle pe care le aveam, le-am pus pe șase felii de pâine și le-am înfulecat. A urmat un litru de lapte cu cacao Nesquick.

Mă simțeam de parcă aș fi văzut porțile iadului deschizându-se.

Am scris toată noaptea în timp ce ploaia se izbea de geamul din spatele meu și câte-un rătăcitor nocturn, mort de beat, trecea pe-afară pe strada goală. Dimineață, când casa s-a umplut de zgomotele locatarilor care-și începeau ziua, m-am dus din nou la culcare, iar pe la unu m-am trezit dintr-un vis în care murisem. Mi se întâmpla tot mai des, și mi-era mai frică în visele alea decât îmi fusese vreodată când eram treaz. De obicei cădeam de la înălțime, dar se întâmpla și să mă înec. Parcă eram complet treaz și conștient, ca și cum situația ar fi fost reală. „Acum o să mor“, mă gândeam.

M-am îmbrăcat, am dat gata câteva felii de pâine cu unt și am mers la Yngve.

Am sunat la ușă, mi-a deschis una dintre fete.

– Salut, Yngve e în oraș. Vrei să intri să-l aștepți?

– Cum să nu, i-am zis. Dar Per Roger, el e acasă?

– Nu. Lipsește deja de câteva zile. Cred că o duce tot într-un bairam.

N-am zis nimic despre faptul că băusem cu el în noaptea aceea, n-aveam chef de vorbă.

– Te descurci, nu-i așa? m-a întrebat, iar când am dat din cap a dispărut în camera ei.

M-am cufundat în canapea, am luat una dintre revistele de pe masă și am început s-o frunzăresc.

După o vreme m-am dus la fereastră și m-am uitat la acel ocean cenușiu care era cerul și la acoperișurile roșii și zidurile albe lipite unele de altele spre centrul orașului. Cine știe, putea să se întoarcă și a doua zi.

Fata a apărut iar, s-a strecurat în bucătărie, apoi și-a scos capul pe ușă și m-a întrebat dacă voiam o cană de ceai.

– Nu, mulțumesc, am zis. Apropo, oare nu știi unde *s-a dus* Yngve?

– N-am idee. Cred că la Ingvild.

– Are sens, da. Da, atunci poate să dureze destul de mult.

Consecința naturală a răspunsului ei era că trebuia să plec. Dar nu voiam. „Îi mai dau încă o jumătate de oră“, m-am gândit pe când intram în camera lui. Era parte a apartamentului pe care-l împărțea cu alții și nu era spațiul lui personal, cum ar fi fost dormitorul lui într-un apartament obișnuit, dar tot simțeam o ușoară jenă că mă aflam acolo. Mirosea la fel ca în apartamentul din Solheimsviken și lucrurile erau tot aceleași, până la cuvertura albă de la Ikea de pe pat. Am trecut prin colecția lui de discuri, m-am gândit dacă să pun un disc în timp ce-l așteptam, dar asta însemna să-mi arog prea multe drepturi, să stau în camera lui și să-i ascult discurile în timp ce-l așteptam, nu se făcea așa ceva.

Poate că era momentul să mă duc acasă.

M-am ridicat și am ieșit în hol. Când m-am aplecat să-mi leg șireturile, s-a deschis ușa, și Yngve s-a ivit înaintea mea cu umbrela picurând într-o mână și cu o plasă de la magazinul Mekka în cealaltă.

– Pleci? m-a întrebat el.

– Nu, acuma nu, i-am spus. Nu știam că ajungi așa de repede.

Și-a dus cumpărăturile în bucătărie, eu m-am așezat în camera de zi.

– Îmi fac o omletă, a strigat el dinăuntru. Vrei și tu?

– Da, am strigat la rândul meu.

Am mâncat fără să ne spunem nimic, el stătea cu telecomanda în față și verifica pe teletext paginile de sport. După aceea a făcut niște cafea, a venit și fata, Yngve a făcut o glumă, ea a râs, eu mi-am aprins o țigară gândindu-mă că trebuia să mă duc, dar era mai bine să stau acolo decât să stau acasă.

– Apropo, am terminat muzica pentru versurile tale, mi-a spus el. Vrei să auzi cum sună?

L-am urmat în cameră. Și-a pus breteaua chitarei pe umăr, a pornit amplificatorul, a reglat cutia de rezonanță, a scos câteva acorduri.

– Ești gata?

Am încuviințat din cap și el a început să cânte, oarecum jenat. Nu se descurca prea bine, dar nu asta era problema, voiam numai să aud cum suna melodia; cu toate astea, nu puteam să mă uit la el cum cânta, cu capul ușor aplecat și cu chitara atârnându-i pe șolduri. Însă era antrenant, o melodie pop simplă și reușită.

I-am spus-o și lui. Și-a ridicat chitara peste cap și a pus-o pe stativ.

– Am nevoie de mai multe piese, mi-a zis. Nu poți să scrii rapid câteva?

– O să încerc.

Ne-am dus din nou în camera de zi. El mi-a spus că mergea la o petrecere a doua zi, la un coleg de la facultate, undeva în afara orașului.

– Ai chef să vii și tu?

– Poate, am zis. Vine și Ingvild?

– Așa cred, da.

Mă întâlnisem cu ei de vreo două–trei ori. Fusese ciudat, dar mersese bine, ne-am prefăcut cu toții că nu se întâmplase nimic și, cum nu mai credeam că mai exista vreo șansă să fim împreună, nici nu-mi mai băteam capul să găsesc un subiect interesant de discuție. O dată rămăseserăm singuri la aceeași masă la Café Opera, conversația se desfășurase fără probleme, natural, ea mi-a povestit despre tatăl ei și relația pe care o avea cu el, am ascultat-o, apoi a vorbit despre anii de liceu, eu i-am povestit puțin despre ai mei, ea a râs în felul ei caracteristic, când ochii parcă îi izbucneau în hohote de râs. Toate sentimentele mele erau intacte, tot pe ea o doream, tot după ea tânjeam, dar acum că era imposibil, acum că exista un obstacol de netrecut între noi, nu-mi mai era frică să vorbesc cu ea. Și, dacă la începutul relației lor mă ferisem de ei ca de ciumă, nu voiam să-i văd deloc, iar la un moment dat începusem totuși să mă văd cu Yngve, refuzând în continuare orice contact cu ea, acum situația se întorsese cu o sută optzeci de grade: voiam ca ea să fie acolo sau să vină atunci când eram cu Yngve. Voiam doar s-o văd, doar să fiu în aceeași cameră cu ea, să mă bucur de asta.

Am stat toată noaptea și-am scris versuri pentru Yngve. Mi se părea amuzant, era ceva complet diferit de textele scrise pentru Academia de Scriere Creativă, aici trebuia să scrii niște fraze care să sune bine și să găsești ceva care să rimeze cu ele. Nu erau despre ceva anume, nu aveau vreo temă, nici nu trebuiau să se termine într-un anume fel și-mi pria să le scriu. Era ca un rebus.

Pe la trei dimineața aveam unul gata.

Plutind peste gânduri

Mor în vis
Nopți în albastru
Nu pot uita
Știu că-s terminat

Urlând la lună
Ne-ntindem pe jos
Nu cunoaștem granițe
O luăm din loc

Știu că se poate
Știu că puteți

Știu că se poate
Plutind peste gânduri

Tu mergi mai departe.
Ia-mă cu tine
Nu cunoaștem granițe

O luăm din loc

Mor în vis
Nopți în albastru
Nu pot înțelege
Toate trenurile-au plecat

Știu că se poate
Știu că puteți
Știu că se poate
Plutind peste gânduri

Când am ajuns la Yngve în seara următoare, Ingvild era acolo. În loc să scot textul din buzunarul interior al sacoului, m-am așezat cu o bere în mână și am întrebat-o pe un ton indiferent cum îi mergea. Purta puloverul alb cu dungi albastre și o pereche de blugi. Era în același timp și familiară și nefamiliară cu lucrurile din jurul ei și mă întrebam dacă era mereu așa, parcă împărțită, întotdeauna cu un ochi întors spre sine, ori poate era așa doar acolo, la Yngve. Stăteau amândoi pe canapea, dar nu unul lângă altul. Nici nu se atinseseră de când sosisem eu. Să fi fost din cauza mea? O făceau pentru mine? Sau așa se comportau tot timpul?

Ea a spus că totul era OK și că se înțelegea bine cu colegii din locuința socială de pe Nygårdsgaten. Imobilul exista încă din anii șaizeci, Kjartan Fløgstad stătuse cândva acolo. Acum împărțea apartamentul cu unul dintre cunoscuții lui Yngve, Frank din Arendal, un ins ciudat, în opinia ei, cu Atle din Kristiansand, plus încă două fete.

După o vreme s-a ridicat să facă duș, și am profitat de ocazie ca să-i arăt textul lui Yngve. Și-a aruncat o privire pe el și, spunându-mi că era bun, l-a vârât în buzunarul din spate al pantalonilor.

Ingvild a intrat în cameră cu un prosop mare în jurul corpului.

M-am uitat în altă parte.

– Trebuie să plecăm acum, i-a zis Yngve. Grăbește-te.

– Da, da, a spus Ingvild.

Am mai băut o bere, apoi el s-a ridicat și-a început să se îmbrace. A deschis ușa dormitorului, unde Ingvild își usca părul cu foehnul.

– Mergem acum. Haide.

– Stai numai să-mi termin de uscat părul, a spus ea din cameră.

– N-ai putut s-o faci mai devreme? s-a burzuluit Yngve. Știai că trebuia să plecăm repede.

A închis apoi ușa.

– Bine că măcar n-am comandat un taxi, a spus el fără să se uite la mine.

– Așa-i, am zis.

A urmat o pauză. Fata care locuia acolo s-a dus în camera de zi și a pornit televizorul.

La petrecere, unde erau o mulțime de studenți de la media și o gașcă de studenți de la muzică, eu eram ca de obicei fratele mai mic al lui Yngve și nimic mai mult. Fetelor li se părea comic că semănam așa de mult, eu n-am spus nimic până în momentul în care cineva a pus un disc cu muzică clasică și ne-a întrebat ce era și nici unul dintre studenții de la media n-a știut răspunsul, iar eu am zis, cu fața pe jumătate întoarsă și foarte jenat, că era Ceaikovski. Și asta era. Yngve m-a privit cu ochi mirați. „De unde știi *tu* asta?“ „Am nimerit-o“, i-am spus, și așa era, aveam un singur disc de Ceaikovski și era fix ăla.

Ingvild a luat devreme un taxi spre casă, Yngve a mai rămas; mă durea să văd că nu o

aprecia mai mult, că se bucura că pleacă. În locul lui, aș fi purtat-o pe brațe. Aș fi venerat-o. I-aș fi dat tot ce aveam. Yngve nu așa proceda. Măcar îi păsa cât de cât de ea?

Mai mult ca sigur. Dar el era mai în vârstă, mai experimentat, un alt soi de flacără ardea în el, nu cea slabă și naivă din mine. Și-am mai văzut că o lăsa să se desfășoare într-o zonă mai amplă decât aceea pe care o ocupa în mod normal, eu n-aș fi putut niciodată să-i ofer asta, fiindcă noi ne găseam în aceeași zonă, ea și cu mine, a incertitudinii și a ezitării, a mersului pe bâjbâite. Ea avea nevoie de Yngve la fel de mult cum aveam eu.

După ce-am trecut prin diferiți dramaturgi și diferite tradiții teatrale la Academie, ideea era, ca de obicei, să scriem ceva în genul respectiv. Am amânat s-o fac până în ultima seară, când mi-am târât picioarele până la Verftet cu gândul de a-mi petrece acolo toată noaptea. Ni se dăduse ocazia să folosim biroul dacă aveam nevoie de un loc liniștit în care să scriem după-masa sau seara, luasem cheile și profitasem de această ofertă de câteva ori, îmi plăcea ideea de a fi singur într-o cameră comună, poate fiindcă nimic de acolo nu-mi amintea de mine însumi, nu știam exact de ce, pur și simplu așa era, și așa stăteau lucrurile și-n seara asta când am deschis ușa, am străbătut holul gol, am urcat scările și am intrat în sala de la etaj.

Ceilalți își predaseră deja lucrările, teancurile lor erau deja copiate pe masa din camera de alături. Am adus o mașină de scris, am pus de cafea, m-am holbat la reflexia încăperii în geamurile negre, parcă extrasă din valurile unduitoare. Era ora nouă, mă gândisem să stau acolo până terminam, chiar dacă ar fi durat toată noaptea.

Habar n-aveam ce să scriu.

Cafeaua era gata, am băut o ceașcă, am fumat o țigară, m-am uitat lung la imaginea mea proiectată pe geam. M-am răsucit spre raftul de cărți. Ar fi fost imposibil să aibă pe-acolo un album de fotografii cu femei îmbrăcate sumar sau goale, nu…?

Aveau o carte de istoria artei. Am luat-o și am răsfoit-o puțin. Unele dintre picturile din secolele XVII–XVIII reprezentau femei goale. Poate era ceva acolo care să mă ajute?

Albumul era prea mare ca să-l vâr în pantaloni. Și nu voiam să plec cu el sub braț, fiindcă, deși erau mici șanse să vină cineva la ora asta, nu era imposibil, și cum să explic asta, faptul că luam cu mine la toaletă o carte despre istoria artei?

Am pus-o într-o pungă de plastic, am coborât scara în spirală și am intrat la toaletă. Un tablou de Rafael mi-a sărit imediat în ochi, două femei în fața unei fântâni, una goală, cealaltă îmbrăcată, cea goală era izbitor de frumoasă, se uita enigmatic într-o parte, sânii mici, fermi, o fâșie de material îi acoperea părțile intime, dar coapsele îi erau vizibile și de la asta mi s-a sculat, am răsfoit mai departe, m-am uitat o clipă la un tablou de Rubens, „Răpirea fiicelor lui Leucip“ (1618), una din cele două femei goale era genul de roșcată palidă cu pistrui, cu bărbie mică și trupul durduliu, apoi mai erau „Nașterea lui Venus“ al lui Botticelli (1485), în care apărea un sân gol, și „Venus din Urbino“ al lui Tițian (1538), în care femeia din planul apropiat își ținea o mână între coapse în timp ce se uita drept la privitor cu o privire încurajatoare și sigură pe sine. I-am studiat îndelung sânii goi, șoldurile largi și picioarele mici, dar mai erau imagini și am răsfoit mai departe, până la tabloul lui Bartolomeu Spranger, „Vulcan și Maia“ (1590), în care femeia, înconjurând cu brațele un bărbat puternic, cu barbă, își împinge șoldurile înainte cu o privire senzuală în ochi. Pielea îi era toată albă, sânii fermi, fața aproape de copil. Ea era ce-mi trebuia. Următorul tablou era „Moartea lui Sardanapal“ (1827) al lui Delacroix, în care femeia din planul apropiat stătea cu spatele, un sân îi era evidențiat cu dibăcie, fiindcă avea o sabie la gât, și tot spatele ei desăvârșit era vizibil. În tot acest timp în care dădeam paginile înainte și-napoi încercând să mă decid, mă masturbam ușor, grijuliu să nu-mi dau drumul. Poate Delacroix? Nu, la naiba, Ingres! „Odalisca și sclava“ (1842), în care ea stă întinsă cu mâinile sub cap și se văd numai forme minunate, sau, da, bineînțeles, „Baia turcească“ (1862). Acolo erau doar femei goale. Stăteau în toate pozițiile imaginabile și erau de toate

felurile: reci, pasionale, pe jumătate acoperite, complet expuse. Doar piele și carne și forme femeiești cât vedeai cu ochii. Dar care dintre ele, o, care dintre ele? Cea cu fața rotundă și buzele deschise? Îmi plăceau la nebunie chipurile cu guri care nu erau închise chiar de tot și dinții erau întotdeauna vizibili. Sau cea blondă din spate, cu privirea arogantă? Cea cu sânii mici care își privește mâna? Sau ea, o da, cea care stă rezemată cu mâinile la spate și cu ochii închiși în extaz, ea trebuia să fie!

După aceea am stat în liniște o clipă ca să mă asigur că nu era cineva pe holul de afară, apoi am urcat, am pus cartea la loc pe raft, mi-am turnat o ceașcă de cafea, mi-am aprins o țigară și am început să mă holbez la foaia goală.

Nu-mi veni nimic în minte. Habar n-aveam ce să scriu.

Am dat o tură pe-acolo, m-am uitat puțin prin cărți, am intrat în camera cu copiatorul, am trecut în revistă lucrările celorlalți. Erau așa cum mă așteptasem, fiecare scrisese în deplină consonanță cu stilul propriu. Pe majoritatea le-am frunzărit numai, dar pe a Petrei am luat-o și am citit-o cu atenție. Era un fel de comedie absurdă, aproape suprarealistă, în care oamenii făceau tot felul de lucruri fără vreun motiv anume, ritmul era galopant, sensul parcă lipsea cu desăvârșire, senzația principală pe care ți-o dădea era de haos și hazard.

Și eu puteam să scriu așa ceva, nu?

M-am apucat de treabă și am scris repede, scenele se așterneau pe hârtie una după alta, ca o prelungire a ceea ce citisem. Personajele poate că semănau puțin și se comportau tot fără sens și într-un mod neașteptat, însă nu erau identice cu ale Petrei, făceau până la urmă *altceva,* și am fost mulțumit când pe la trei aveam deja o primă ciornă. Am finisat-o, am mai scris-o o dată și pe la opt dimineața eram gata, puteam deci să copiez textul în zece exemplare și să le pun într-un teanc lângă celelalte. Când a venit primul student, la zece fără un sfert, dormeam pe scaun.

Toată ziua ne-am ocupat cu analiza textelor. Am fost lăudat pentru al meu, cu toate că Hovland avea câteva remarci critice cu privire la calitățile lui dramatice, adică despre legătura dintre personaje și scene, eu m-am apărat spunând că nu trebuia să fie vreo legătură, asta era și ideea, iar el a clătinat din cap și-a zis: „Chiar dacă e incoerent, are nevoie de coerență; regula generală pentru orice scriitură este că poți scrie despre plictiseală, dar nu și să plictisești“.

Petra se uitase la mine în timpul analizei, dar n-a zis nimic, nici chiar atunci când Hovland i-a cerut direct părerea, ea a spus că nu avea nici un comentariu. Abia când cursul s-a încheiat și lumea se pregătea să-și strângă lucrurile și să se îmbrace, a venit la mine.

– Te-ai luat după textul meu.

– Nici vorbă, am zis.

– Ai fost aici azi-noapte, mi-ai citit textul și apoi l-ai scris pe al tău. E plagiat clar.

– Nu, nu l-am citit deloc pe al tău. Cum m-aș fi putut lua după el dacă nu l-am citit?

– Crezi că sunt proastă, sau ce? Ai stat aici, l-ai citit și ai scris o versiune a lui. Ai putea să recunoști.

– Da, ar trebui să recunosc asta dacă ar fi ceva adevărat în spusele tale, dar nu este. Nu am *citit* textul tău. Și nici nu m-am luat după el. Dacă seamănă în vreun fel, e complet întâmplător.

– Ha! a făcut ea ridicându-se ca să-și pună apoi hârtiile și cărțile în geanta neagră. Nu-mi pasă, poți copia cât vrei ceea ce scriu, dar nu minți, la naiba.

– Nu mint, am spus. Habar n-aveam despre ce e textul tău până nu te-am auzit citindu-l.

Și-a dat ochii peste cap, și-a pus geaca și s-a îndreptat spre ieșire. Am așteptat câteva minute, ca să mi se limpezească gândurile și ca Petra să ajungă suficient de departe, apoi am pornit spre casă. Recunoșteam situația, la fel se întâmplase pe vremea școlii, o dată votasem pentru mine ca reprezentant în consiliul clasei, primisem doar un vot și cineva m-a demascat întrebându-i pe toți din clasă cum votaseră. Eu am negat, ei nu puteau dovedi

nimic, am tot spus nu, nu e adevărat. În cazul ăsta nu *era* posibil să dovedești, nimeni altcineva nu știa că-i citisem textul, trebuia doar să neg, Petra se făcea de râs. Dar nu mai aveam cine știe ce chef să-mi arăt fața pe-acolo, fiindcă deși nimeni nu știa ceva sigur, *eu* știam. În noaptea de dinainte mi se păruse de la sine înțeles și normal, luasem numai câteva chestii de la ea, doar era voie, dar atât în timpul analizei, cât și la schimbul de replici de după aceea lucrurile păreau altfel, plagiasem textul ei, și ce deveneam atunci? Cum puteam ajunge atât de disperat nu numai ca să plagiez textul unui coleg, dar într-atât încât să mă conving că era creația mea?

Cândva copiasem o poezie în jurnal și mă prefăcusem că eu o scrisesem. Aveam doisprezece ani și, cu toate că era ciudat că puteam să mă amăgesc atât de mult, „tu ai scris asta, Karl Ove“, după ce o copiasem dintr-o carte, vârsta era o circumstanță atenuantă. Dar acum aveam douăzeci de ani, eram matur, cum reușisem să fac ceva atât de înjositor cu bună știință?

*

În săptămânile următoare am rămas acasă. Am scris la roman, n-ajungeam nicăieri cu el, dar era aproape gata și era important să am ceva concret și palpabil de arătat după anul ăsta.

Trimisesem un text pentru antologia *Signaler*, era cel pe care-l citise Øystein Lønn, și într-o zi mi-a venit răspunsul. Speram din tot sufletul să văd o acceptare când am deschis plicul, dar știam ce vești aducea, așa că n-am fost deloc surprins să citesc:

Dragă Karl Ove Knausgård,
Îți mulțumesc pentru contribuția trimisă, pe care am citit-o cu interes, dar pe care nu o pot folosi, din păcate, în Signaler 89.
Cu cele mai bune gânduri,

Lars Saabye Christensen

M-a trecut un fior de entuziasm să văd semnătura lui Saabye Christensen acolo, asta însemna că el însuși citise ceea ce scrisesem. Preț de câteva minute mintea lui se umpluse cu gândurile care umblau printr-a mea!

XTC scosese albumul *Oranges and Lemons*, l-am ascultat întruna până când deLillos au scos albumul *Hjernen er alene* [*Creierul e singur*], și din acel moment nu s-a mai auzit altceva de la pick-upul meu. Atmosfera era mai luminoasă și ploile se mai răriseră. Senzația de primăvară, care fusese atât de puternică pe vremea copilăriei mele, invadându-mi toate simțurile și înălțându-mi parcă și trupul și sufletul după greutatea și întunericul iernii, m-a cuprins din nou. Scriam mai departe la roman, nu voiam să-l termin până când nu se încheia semestrul, dar plănuiam să predau ceea ce scrisesem până atunci ca lucrare de final la Academie. Era același roman cu care fusesem admis, însă nu se vedea nici o evoluție, scriam la fel cum scrisesem și înainte, pierdusem un an degeaba, singura diferență fiind aceea că atunci când intrasem mă credeam scriitor, în timp ce acum, când plecam de acolo, știam că nu eram.

Într-o seară, Yngve și Asbjørn au apărut pe scări.

– Nu vii cu noi în oraș? m-a întrebat Asbjørn.

– Aș veni, i-am răspuns, dar n-am nici un ban.

– Te putem împrumuta, dacă vrei. Yngve suferă de inimă albastră, așa că trebuie să bem cu el ca să-i treacă.

– S-a terminat cu Ingvild, mi-a spus Yngve cu un zâmbet.

– OK, am zis. Vin. Așteptați un pic.

Mi-am luat geaca și tutunul și m-am dus cu ei în oraș. În următoarele trei zile a domnit confuzia, am băut zi și noapte, am dormit la Asbjørn, ne-am îmbătat dimineața, am mâncat în oraș, am continuat să bem în garsoniera lui, am ieșit seara, am mers prin toate locurile rău famate, la Uglen sau la barul de la Rica, și a fost minunat, nimic nu se compara cu senzația de beție în zori, nimic nu se compara cu senzația de a trece beat prin Torgalmenningen și Fisketorget în miezul zilei, era ca și cum eu aveam dreptate și toți ceilalți greșeau, ca și cum eu eram liber și toți ceilalți captivi în viața lor, și, împreună cu Yngve și Asbjørn, toate astea nu păreau grave, nici excesive, doar distractive. În ultima seară, despre care nu știam că urma să fie ultima, aveam la noi spray-uri cu vopsea. La Hulen, unde am ajuns, era puțină lume, când am mers la toaletă am scris cu spray-ul un slogan în interiorul cabinei, imediat după aceea a venit cineva din personal cu o cârpă și o găleată ca să șteargă totul, îndată ce a plecat am făcut-o din nou, am râs și ne-am hotărât să mergem până la capăt, să vopsim cu spray, la scară mare, câteva clădiri din oraș, așa că am mers la Møhlenpris, unde am scris cu litere cât mine de înalte *U2 STOPS ROCK 'N ROLL* de-a lungul unei clădiri înalte de cărămidă, fiindcă tocmai cântaseră pe un acoperiș de bloc, le ieșise nasol și Bono formulase sloganul *U2 stops traffic*, care era și mai nasol, Asbjørn a scris *RICKY NELSON RULES OK* pe zidul depoului de tramvaie, iar Yngve a scris *CAT, WE NEED YOU TO RAP* pe un alt zid; și tot așa pe drumul către apartamentul lui, unde am intrat să mai bem ceva. După o oră am căzut lați. Când ne-am trezit, ni s-a făcut frică, deoarece toate indiciile duceau înspre noi: sloganele începeau din față de la Hulen și continuau tot drumul până acolo, până la zidul de lângă ușă, pe care scria *YNGVE E AL NAIBII*… Nu era nevoie de multe investigații ca să-ți dai seama unde stăteau vandalii care vopsiseră cu spray toată zona Møhlenpris. Mai ales Asbjørn tremura de frică, dar nici eu nu stăteam pe roze; era ciudat, fiindcă nu voiam decât să continui să beau, să trăiesc viața aceea, să mă doară undeva, și totuși mă loveam de o barieră de fiecare dată când făceam chestiile astea, un fel de barieră mic-burgheză, de clasă mijlocie, care nu se lăsa dărâmată fără eforturi enorme și teamă. Voiam, dar nu puteam. Pe dinăuntru eram bun și de treabă, băiatul-model, și mă gândeam că poate din cauza asta nu reușeam să scriu. Nu eram suficient de sălbatic, suficient de artist, pe scurt, mult prea banal ca lucrurile să înceapă de la sine. Ce mă făcuse să cred altceva? O, dar astea erau iluziile vieții.

Ceea ce învățasem în anul acela la Academia de Scriere Creativă era că există o literatură care este literatura reală, cea adevărată și înălțătoare, care începe cu epopeile lui Homer și tragediile grecești și continuă de-a lungul istoriei până în zilele noastre cu scriitori ca Ole Robert Sunde, Tor Ulven, Eldrid Lunden, Kjartan Fløgstad, Georg Johannesen, Liv Lundberg, Anne Bøe, Ellen Einan, Steinar Løding, Jon Fosse, Terje Dragseth, Hans Herbjørnsrud, Jan Kjærstad, Øystein Lønn, Svein Jarvoll, Finn Øglænd, danezii Søren Ulrik Thomsen și Michael Strunge, suedezii Katarina Frostenson și Stig Larsson. Știam că marele poet scandinav al acestui secol este Gunnar Ekelöf și marele modernist e fino-suedezul Gunnar Björling, și că Rolf Jacobsen al nostru nu le ajunge nici până la genunchi și că Olav H. Hauge e ancorat în tradiție într-un grad mult mai mare decât ei. Știam că ultima mare înnoire a romanului a avut loc în Franța în anii șaizeci și că încă era în desfășurare, mai ales în romanele lui Claude Simon. Mai știam și că nu puteam înnoi romanul, că nici măcar nu-i puteam copia pe cei care înnoiseră romanul de vreme ce nu înțelegeam unde se *afla* esența romanului. Eram orb, nu puteam citi; dacă citeam de exemplu *Introduktion* a lui Stig Larsson, nu puteam identifica ce aducea nou sau care era esența cărții, citeam toate romanele așa cum citisem cândva romanele polițiste și thrillerele, șirul nesfârșit de cărți pe care le devorasem la treisprezece–paisprezece ani, despre grupul Septembrie Negru și Carlos Șacalul, despre spionii din al Doilea Război Mondial și despre vânătorii înverșunați de elefanți din Africa. Ceea ce se schimbase pe parcursul anului era că acum devenisem conștient de existența diferențelor, însă acest lucru nu se răsfrânsese asupra scrisului meu. Ca soluție, îmi creasem un subgen al meu pornind

de la romanul modern, pe acela l-am promovat ca ideal, de la romanele și povestirile americanilor Bret Easton Ellis, Jayne Anne Phillips, Jay McInerney, Barry Gifford. Așa apăram felul meu de a scrie.

Dobândisem o certitudine. Mă costase enorm, dar era adevărată și importantă: nu eram scriitor. Nu aveam ceea ce aveau scriitorii. Luptam împotriva acestui gând, îmi spuneam că *puteam* avea ceea ce aveau scriitorii, că aș fi putut obține așa ceva dacă mă străduiam suficient de mult, știam însă că asta era de fapt doar o consolare. Trebuia să-i dau dreptate lui Jon Fosse, probabil că talentul meu avea de-a face mai mult cu scrisul despre literatură decât cu literatura însăși.

La concluziile astea ajunsesem când, la câteva zile de la terminarea chefului cu Yngve și Asbjørn, mergeam spre casă după ce predasem manuscrisul. Romanul nu era gata, mă hotărâsem să scriu la el restul primăverii și verii. Odată ce-l definitivam, urma să-l trimit la o editură. Mă decisesem pentru Cappelen, mă simțeam dator față de ei după refuzul personal venit de la Lars Saabye Christensen. Mă așteptam să fiu refuzat din nou, dar nu eram sută la sută sigur, se putea întâmpla să vadă ceva în ceea ce scriam, ceva ce Jon Fosse și Ragnar Hovland nu vedeau, și până la urmă și ei văzuseră ceva de vreme ce mă acceptaseră – speranța era infinitezimală, dar exista și avea să se mențină până când plicul de la editură îmi ajungea în cutia poștală. Până atunci nu era totul pierdut.

Lumina din oraș își schimbase caracteristicile pe parcursul primăverii. Umezeala și melancolia culorilor toamnei și iernii erau departe. Acum culorile erau zvântate și ușoare, orașul întreg parcă se înălțase, având o strălucire aparte datorită reflexiei de pe casele albe de lemn și luminii indirecte a soarelui atunci când era acoperit de nori. Toamna și iarna, Bergen era ca un vas scobit care lasă să se scurgă orice în el, primăvara și vara munții parcă se dădeau la o parte, asemenea petalelor unei flori, iar orașul se înălța, murmurând și palpitând în voie.

N-aveai cum să stai seara în casă.

Am bătut la ușa lui Morten, l-am întrebat dacă nu voia să mergem la Christian și dacă în cazul ăsta n-avea niște bani să-mi împrumute, avea, așa că ne-am proțăpit la o masă holbându-ne la toate fetele superbe de acolo, nu la cele îmbrăcate în negru, genul intelectual, ci la cele îmbrăcate frumos, genul blonde și populare, în timp ce discutam cât de dificil era totul; ne-am îmbătat încet-încet, și seara s-a risipit în bezna obișnuită. M-am trezit sub un tufiș, lângă Lacul Lille Lungegård, când cineva m-a tras de mânecă, era un polițist, mi-a zis că nu puteam dormi acolo, m-am ridicat somnoros și m-am dus acasă.

Am bătut la ușa lui Ingvild, la noul apartament, ea a rămas surprinsă să mă vadă, dar era și bucuroasă, așa mi s-a părut, și m-am bucurat și eu. Apartamentul era mare, cu o fereastră în colț care dădea spre Nygårdsgaten și spre sala de concerte Grieg, i-am salutat pe ceilalți de acolo, oameni pe care-i mai văzusem, dar cu care nu vorbisem, pe toți îi asociam într-un fel sau altul cu Yngve. Ingvild era integrată pe deplin în viața studențească, îmi părea bine, dar asta o făcea în același timp mai inaccesibilă, eram în afara lumii ei. De altfel, îmi și zisese de două ori că voia să fim prieteni, ceea ce însemna că nu voia să-i fiu iubit.

Ne-am așezat pe o canapea mare, Ingvild făcuse ceai, părea fericită, nu voiam să-i dau de înțeles cât de deprimat eram, cât de rău îmi părea că nu eram împreună și că n-aveam să fim niciodată împreună, așa că am zâmbit și am vorbit despre lucruri plăcute, iar când am plecat de acolo probabil credea că depășisem toată situația și că practic acum eram numai prieteni.

Când ne luam rămas-bun am întrebat-o dacă putea să-mi împrumute o sută–două. Eram falit de tot, nu aveam bani nici măcar de țigări.

– Da, sigur că da, mi-a spus. Dar îi vreau înapoi!

– Bineînțeles, am zis. Ai două sute, nu?

Lui Yngve și lui Asbjørn le datoram atât de mulți bani, încât lor nu le mai puteam cere. Și lui Morten îi eram dator cu ceva, și lui Jon Olav și lui Anne. Pe lângă asta, mai cerșisem câte-o sută ici și colo când ieșisem în oraș, de la prietenii lui Yngve, nimeni nu era așa de atent la chestiile astea când bea și nu trebuia să le dau tuturor banii înapoi.

Ingvild avea două sute. Am vârât banii în buzunar și am coborât scările în timp ce ea se întorcea la ale ei.

„Ciudat“, mi-am spus când am simțit aerul cald lăsându-mi-se pe față și am văzut șirul de copaci care începuseră să înfrunzească în fața sălii Grieg. „Imediat ce n-am mai văzut-o mi s-a făcut dor de ea.“ O văzusem cu doar câteva minute înainte, stătuse la un metru de mine, cu genunchii lipiți și cu trunchiul aplecat deasupra mesei, iar acum gândul că poate stătea în camera ei de una singură, simplul fapt că ea exista, mă emoționau și mă întristau.

La sfârșitul lui mai Yngve a avut examene, și seara am ieșit cu ei în oraș să petreacă. Orașul fierbea, peste tot erau oameni, aerul era cald, verdele erupsese în frunzele copacilor; în timp ce mă plimbam seara pe sub cerul luminos, pe străzile gri la amurg, acum că nu se mai întuneca de tot, toate astea îmi dădeau putere, totul îmi dădea o stare bună de dispoziție, simțeam atât de tare că eram viu și, nu mai puțin important, că voiam să trăiesc în continuare.

Anul la Academie se terminase, a doua zi trebuia să avem cina festivă și să primim o diplomă sau cum îi spunea, dovada că absolvisem cursurile. Aveam să merg acolo, să le spun tuturor la revedere, după care nu intenționam să mă mai uit în urmă. Niciodată n-aveam să mă mai gândesc la asta.

Printre colegii lui Yngve atmosfera era încinsă, se aducea bere după bere la masa noastră. Chiar dacă nu spuneam prea multe, chiar dacă, potrivit obiceiului, eram cel tăcut, eram totuși cu ei, beam și zâmbeam și mă uitam la ceilalți, care trăncăneau ba despre una, ba despre alta. Ola era singurul pe care-l cunoșteam de dinainte, pe ceilalți îi știam doar din vedere, așa că m-am așezat lângă el, întotdeauna avusese grijă de mine, în sensul că asculta ceea ce spuneam și mă lua în serios, ca și cum găsea ceva remarcabil sau interesant în vorbele mele, mai ales că el era la ani lumină de toate chestiile alea. Ba chiar râdea la glumele pe care le făceam. Dar nu voiam să abuzez de atenția lui, nici de-a lui Yngve, care ciocnea periodic și discuta aplecat în față.

Când s-a dat stingerea și am golit paharele înainte să ne ridicăm de la masă și să coborâm în fața localului, ca să-i așteptăm până se strângeau cu toții, eram atât de beat, încât parcă mă găseam în interiorul unui tunel, întunecos pe ambele laturi, lumină era numai în față, indiferent unde mă uitam sau la ce mă gândeam. Eram liber.

– Uite-l și pe Kjærstad! am zis.

– Termină cu asta, a mormăit el. Nu e comic, dacă așa ți se pare.

– E *cât de cât* comic, am spus. Mergem, nu? Ce tot tragem de timp?

Yngve a venit lângă mine.

– Ia-o mai încet, mi-a spus.

– Da, da. Dar nu mergem?

– Așteptăm pe cineva.

– Nu te bucuri că totul a mers bine?

– Ba da.

S-a întors către ceilalți. Eu am scotocit prin buzunare după țigări, n-am reușit să fac bricheta să se aprindă, am aruncat-o pe jos.

– Ai un foc?

Pe cel care semăna cu Kjærstad îl întrebasem, și el a încuviințat din cap, a scos o brichetă și mi-a aprins țigara ferind flacăra cu mâna.

Am tras un scuipat și apoi un fum în timp ce mă uitam în jur. Erau cu noi patru fete, cu

cinci ani mai mari decât mine, dar eu arătam bine, doar n-ar fi fost prima dată când un băiat de douăzeci de ani și-o punea cu o fată de douăzeci și cinci, nu?

Dar nu aveam nimic să le spun, nici măcar în starea aceea de beție totală, așa că nu mergea. Trebuia să spui ceva înainte, măcar atât pricepusem.

Dintr-odată s-au pus în mișcare. M-am luat după ei, rămânând mereu în mijlocul grupului, îi vedeam capul lui Yngve legănându-se la câțiva metri în fața mea, și noaptea luminoasă de mai, cu toate aromele ei, cu vocile animate, cu toți ceilalți oameni de pe străzi mi-a umplut mintea cu gânduri plăcute. Ce bine era! Eram student la Bergen, înconjurat de alți studenți, mergeam la băute înainte de o petrecere, băteam străzile din Høyden spre Parcul Nygård, care stătea nemișcat, respirând încet în întunericul ce se lăsase între străzi și clădiri, era 1989, aveam douăzeci de ani, eram plin de viață și putere. Și când mă uitam la cei lângă care mergeam, mă gândeam că ei nu erau așa, că doar eu eram astfel, că eu aveam să mă ridic tot mai sus, tot mai departe, în vreme ce ei aveau să rămână pe loc. Ai naibii studenți la media. Ai naibii proști la media. Ai naibii teoreticieni de media. Ce știau ei despre viață? Ce știau ei despre ce contează cu adevărat?

Auziți-mi inima cum bate.

Auziți-mi inima cum bate, imbecili meschini și de rahat ce sunteți. Auziți cum bate!

Uitați-vă la mine. Uitați-vă ce putere am!

Aș fi putut să-i zdrobesc unul câte unul. Și nu ar fi fost nici o problemă. Puteam continua la nesfârșit. Ei mă puteau înjosi, mă puteau umili, o făcuseră întotdeauna, dar n-aveam să mă dau niciodată bătut, nu era stilul meu, în vreme ce toți ceilalți idioți, care se credeau ai naibii de buni, nu aveau nimic în ei, erau complet lipsiți de substanță.

Parcul.

O, la naiba, poarta parcului! O, ce-al naibii de bine era înăuntru. Frunzișul verde și des, aproape negru în întunericul amurgului, și iazul. Aleile de pietriș și băncile.

L-am primit în mine. Devenise parte din mine, îl purtam în mine.

Ceilalți s-au oprit, unul dintre ei a scos un set de chei din buzunarul pantalonilor și a deschis ușa uneia dintre vilele de pe strada de peste drum de parc.

Am urcat niște scări vechi și dărăpănate de lemn, am intrat într-un apartament vechi și dărăpănat. Avea tavan înalt, un șemineu într-un colț, carpete țesute pe podeaua de lemn, mobilă din anii cincizeci cumpărată din piața de vechituri sau de la Fretex, magazinul la mâna a doua, un poster cu Madonna, un poster făcut de Warhol, cu Elvis ținând un pistol, și un poster cu primul film din seria *Nașul*.

Ne-am așezat. Pe masă au apărut tăria și paharele. Yngve stătea pe un scaun la capătul mesei, eu mi-am ales scaunul din celălalt capăt, nu-mi plăcea să stea cineva fix lângă mine cum s-ar fi întâmplat dacă m-aș fi pus pe canapea.

Am băut. Se întuneca tot mai mult. Ei discutau, mă băgam și eu din când în când în seamă, Yngve se uita la mine și vedeam că nu-i plăceau nici cuvintele mele, nici felul în care vorbeam. Credea că-l fac de râs. Să creadă ce vrea, nu era problema mea.

M-am ridicat să mă duc la baie. M-am pișat în chiuvetă și m-am distrat la gândul că o să pună dopul și o s-o umple cu apă ca se spele pe față a doua zi dimineață.

M-am întors, mi-am mai turnat whisky, acum aproape totul era întunecat.

– Uitați-vă la parc! am spus.

– Ce-i cu el? a întrebat cineva.

– Hei, *psycho*, ia-o ușurel, mi-a zis Yngve.

Am sărit de pe scaun, am înșfăcat paharul și l-am aruncat spre el cât de tare am putut. L-a lovit direct în față. El s-a aplecat înainte. Țipând, ceilalți s-au grăbit să-l înconjoare. Eu am stat complet nemișcat o clipă, urmărind impasibil scena, apoi m-am dus în hol, mi-am luat pantofii și geaca, am coborât împleticit pe scări, am ieșit în stradă și am intrat în parc. Mă domina senzația că în sfârșit acționasem. M-am uitat la cer, care era luminos și lin și superb, și-apoi spre întunericul verzui al parcului, după care m-am stins, ca și cum cineva

ar fi apăsat un buton.

*

M-am trezit pe un coridor, pe podea.

Era lumină, soarele se revărsa prin ferestre.

M-am ridicat. Erau mai multe uși pe coridor. O bătrână se uita la mine, în spatele ei o femeie mai tânără, poate de patruzeci de ani, se uita și ea la mine. Nu au spus nimic, dar păreau speriate.

Am reușit să mă ridic. Încă eram beat, trupul mi-era greu ca plumbul. Nu înțelegeam nimic, parcă eram într-un vis, dar știam că eram treaz, și am început să merg, sprijinindu-mă din când în când cu mâna de perete.

Îmi aminteam ceva legat de o mașină de pompieri. Un incendiu și o mașină de pompieri. Nu?

La capătul coridorului erau niște scări, jos era o ușă cu sticlă mată. Am coborât scările, am împins ușa, am mijit ochii la soare.

În fața mea se afla Facultatea de Științe. La stânga se afla Lacul Lungegård.

M-am întors ca să mă uit la clădirea în care dormisem. Era albă, din cărămidă.

O mașină mare de poliție a apărut pe stradă chiar când cele două femei ieșeau pe ușa din spatele meu.

Doi polițiști s-au oprit în fața mea.

– Cred că arde ceva, am zis. O mașină de pompieri a trecut în direcția aceea, am adăugat arătând cu mâna. Nu e aici. E mai departe. Asta trebuie să fie.

– El e, a zis femeia din spatele meu.

– Ce cauți aici? m-a întrebat polițistul.

– Nu știu, am răspuns. M-am trezit aici. Dar cred că trebuie să vă grăbiți.

– Cum te numești?

M-am uitat la el. M-am clătinat într-o parte, el și-a pus mâna pe umărul meu și mi-a oprit mișcarea.

– Ce contează numele meu? am spus. Ce-i un nume?

– Trebuie să vii cu noi.

– Cu mașina?

– Da, haide.

M-a luat de braț și m-a condus la mașină, mi-a deschis portiera și eu m-am așezat în spate, era un loc spațios pe care nu trebuia să-l împart cu nimeni.

O trăisem și pe asta. Să fiu dus cu mașina poliției pe străzile din Bergen.

Oare mă arestaseră?

Dar azi era cina festivă de sfârșit de an!

Nu mă duceau cu sirene sau ceva de genul ăsta, conduceau încet și demn, oprindu-se la toate semafoarele. Am oprit la secție, polițiștii m-au luat din nou de braț și m-au dus în clădire.

– Trebuie să dau un telefon, am zis. E important. Urma să particip la un eveniment și trebuie să anunț că nu vin. Am dreptul la un telefon, știu asta.

Râdeam în sinea mea, era întocmai ca într-un film: eu, flancat de doi polițiști, cerând o convorbire telefonică!

Mi-au îndeplinit cererea, oprindu-se în fața unui aparat la capătul coridorului.

Nu știam însă numărul de la Academia de Scriere Creativă. Era o carte de telefoane

acolo, am încercat să-l găsesc, însă n-am reușit.

M-am întors către polițiști.

– Mă dau bătut, am spus.

– OK, au zis ei și m-au dus la un ghișeu, unde a trebuit să-mi golesc buzunarele și să las cureaua, apoi m-au condus jos în arest sau ce-o fi fost, în orice caz erau uși de fier pe ambele laturi ale coridorului, iar eu a trebuit să intru pe una din ele.

Nu era nimic în celulă, cu excepția unei saltele mari, albastre.

– Aici o să dormi. Apoi va veni cineva să te ducă la audieri când te trezești.

– *Yes, sir!*

Am rămas în mijlocul celulei până când au închis ușa după ei, apoi m-am întins pe salteaua albastră și am râs în sinea mea o bucată bună de vreme până să adorm.

Când m-am trezit încă eram beat, și tot ce mi se întâmplase în ultimul timp aducea a vis. Dar ușa de fier și podeaua de beton erau destul de concrete.

Am bătut la ușă.

Trebuia să strig, dar nu știam exact ce. „Gardian“?

Da.

– Gardian! M-am trezit! am strigat. Gardian! Gardian!

– Ține-ți gura, a strigat altcineva.

M-am speriat un pic și m-am ghemuit pe saltea. Imediat după aceea s-a deschis ușa, și un polițist mi-a aruncat o privire.

– Ești treaz acum?

– Da, cred că da, am răspuns. Poate nu chiar de tot. Dar mi-e mai bine decât înainte, în orice caz.

– Vino cu mine.

Am străbătut coridorul, el înainte, eu după el, am intrat într-un lift și am urcat la etaj. Polițistul a bătut la o ușă, am intrat într-un birou, un bărbat mai în vârstă, de vreo cincizeci–cincizeci și cinci de ani, îmbrăcat în civil, s-a uitat la mine.

– Ia loc.

M-am așezat pe scaunul din fața biroului său.

– Ai fost găsit la Florida. Ai dormit pe coridorul sanatoriului. Ce făceai acolo?

– Nu știu, am răspuns. Eram foarte beat. Nu-mi amintesc nimic. Doar că m-am trezit acolo.

– Locuiești aici, în oraș?

– Da.

– Cum te numești?

– Karl Ove Knausgård.

– Ai vreo condamnare?

– Condamnare?

– Ai fost condamnat pentru ceva? Droguri, pătrundere prin efracție?

– Nu. Nu, nu.

A aruncat o privire spre subalternul său, care stătea în ușă.

– Verifici tu?

Bărbatul a intrat în biroul de alături. Între timp, cel care mă interoga stătea cu capul aplecat și completa un formular fără să-mi spună nimic. Ferestrele erau acoperite de jaluzele, afară, printre lamele, cerul era albastru.

Celălalt bărbat s-a întors.

– Nimic, a anunțat el.

– Nu-ți amintești nimic? m-a întrebat cel care mă audia. Din seara trecută, nu-ți mai amintești nimic? Unde ai fost?

– Am fost la o petrecere. Chiar lângă parc.

– Cu cine ai fost?

– Cu fratele meu, printre alții. Și câțiva din prietenii lui.

M-a privit lung.

– Trebuie să-l chemăm atunci.

– Pe cine?

– Pe fratele tău.

– Ce are el de-a face cu asta? Și despre ce e vorba de fapt? Am dormit pe coridorul unui sanatoriu, nu e bine, da, și poate considerați asta drept pătrundere prin efracție, dar n-am făcut nimic altceva.

– Nu-ți amintești nimic? Ei bine, azi-noapte a fost spart sanatoriul, și chiar în apropiere a fost lovită o mașină. Așa că s-a întâmplat câte ceva. Și apoi te găsim pe tine pe coridorul aceluiași azil. Despre asta este vorba. Cum se numește fratele tău?

– Yngve Knausgård.

– Dă-mi adresele, pe-a ta și pe-a lui.

M-am conformat.

– O să te mai căutăm noi, mi-a spus polițistul. Acum poți să pleci.

Am fost însoțit până la parter, mi-am primit înapoi puținele lucruri pe care le aveam și am ieșit afară. Eram atât de epuizat, încât abia puteam merge. Am făcut câteva pauze pe drum și, înainte de Steinkjellergaten, a trebuit să mă așez pe niște trepte, eram pur și simplu sleit de puteri. Mi-ar fi fost imposibil să urc panta. Totuși, peste zece minute, după ce toți trecătorii se holbaseră la mine, până la unul, am reușit să mă adun și s-o iau împleticindu-mă în sus pe deal. Drumul de la secția de poliție până acasă a durat aproape o oră. Ajuns în garsonieră, m-am trântit pe cearșaf și am adormit pentru a treia oară în ziua aceea. Dar nu pentru mult timp, când am deschis ochii încă era după-amiază devreme. Nu-mi mai simțeam corpul greu, îmi revenisem, doar că mi-era o foame de lup. Am mâncat zece felii de pâine cu brânză, am băut un litru de lapte cu Nesquick și am ieșit din casă să sun la Academie. Din fericire, Sagen era acolo. I-am spus că fusesem arestat și că nu puteam ajunge la cină. „Arestat? Glumești?“ „Nu“, am răspuns, „noaptea trecută am dormit într-o celulă. Încă nu sunt în formă bună, din păcate. Credeți că-mi puteți trimite diploma?“ „Sigur că da. Păcat că nu vei fi aici la încheierea anului. Arestat, spui?“ „Da“, am zis. „Dar vă mulțumesc pentru anul acesta, în orice caz. Sunt sigur că ne vom mai întâlni.“

Am închis și mi-am folosit ultimii bani ca să iau autobuzul spre oraș. Cerul era albastru-închis, soarele roșiatic ajunsese deasupra insulei Askøy, norii dinspre est păreau că se aprinseseră. Am trecut pe lângă Centrul Studențesc și am luat-o în jos spre Møhlenpris, pe Yngve voiam să-l văd, el mă putea lămuri ce se întâmplase.

Ușa de jos era deschisă. Am urcat scările până la etajul unde era apartamentul lor și am apăsat butonul soneriei.

Mi-a deschis Line, o fată blondă, drăguță, din Østland, cu câțiva ani mai mare decât mine, care m-a privit cu o umbră de spaimă în ochi.

– Yngve e înăuntru? am întrebat-o.

A încuviințat din cap.

– Intră, mi-a spus. E în camera lui.

Am intrat, m-am descălțat, păstrându-mi însă geaca pe mine, apoi am bătut la ușa lui Yngve și am deschis-o.

Stătea în fața combinei, dar s-a întors spre mine când m-a auzit intrând.
M-am holbat la el cu ochi mari.

Jumătate din față îi era acoperită de bandaje.
Mi-am amintit ce se întâmplase.
Aruncasem un pahar spre el cât de tare putusem.
Îl aruncasem direct spre ochi.
Fără să scoată o vorbă, se uita la mine.
– Eu am făcut asta? l-am întrebat.
– Da. Nu-ți amintești?
– Ba da, acum îmi amintesc. Te-am lovit în ochi? Mai poți să vezi?
S-a așezat pe scaun.
– Da, ochiul e teafăr. M-ai lovit chiar lângă el. Au trebuit să mă coasă. O să am cicatricele toată viața.

Am început să plâng.
– N-am vrut. N-am vrut. Nu știu ce mi-a venit. Nu am vrut. Mă poți ierta? O, Yngve, mă poți ierta?
Stătea ca un împărat pe scaunul din cameră, cu spatele drept, picioarele depărtate, cu o mână pe genunchi, uitându-se la mine.
Nu-l puteam privi în ochi, nu mă puteam uita la el.
Mi-am plecat capul și am izbucnit în hohote de plâns.

Traducere de Petre Solomon

Traducere de Petre Solomon

PARTEA A ȘAPTEA

Trei ani și jumătate mai târziu, între Crăciunul și Revelionul lui 1992, stăteam la Centrul Studențesc, chiar lângă scările ce dădeau în zona unde-și aveau sediile organizațiile studențești, și-l așteptam pe redactorul-șef al postului de radio. Urma să-mi fac serviciul civil acolo și tocmai venisem dintr-o tabără de câteva zile de la Hustad, pe coastă lângă Molde, unde participasem împreună cu alți recruți la niște cursuri despre inițiativele de menținere a păcii și despre obiecția de conștiință față de efectuarea serviciului militar. Fusese o glumă, aproape nimănui nu-i păsa de latura idealistă a serviciului civil. Sigur că majoritatea erau împotriva războiului, dar nu la un nivel așa de profund, și parcă mă întorsesem în timp, în clasa a opta, în tabăra de confirmare de atunci, când tuturor li se părea distractiv să fie singuri, departe de casă, dar nimeni nu dădea doi bani pe scopul acelor întâlniri, relația noastră cu Dumnezeu și cu Hristos, astfel că principalele noastre obiective erau să sabotăm predarea și să ne bucurăm de toate avantajele care ni se ofereau. Diferența era de fapt doar de vârstă – majoritatea celor din tabăra de la Hustad aveau între douăzeci și douăzeci și cinci de ani –, de durată – două luni, în loc de două zile –, și în privința facilităților. Aveau o sală de muzică bine echipată, o bibliotecă cu numeroase cărți, aveau cameră obscură și aparatură video, aveau caiace și echipamente de scufundări și puteam să primim și un certificat de scafandru. Erau aranjate excursii în district, venea un autobuz și ne lua, într-o seară ne-au dus la Kristiansund și ne-au dat voie să ieșim în oraș și să ne îmbătăm. Dar cele mai importante erau cursurile. Cineva se străduise mult ca obiectorii de conștiință să fie luați în serios, dar asta se întâmplase într-o perioadă în care tinerii puneau pasiune în asemenea lucruri și erau plini de idealism. Pe noi ne durea undeva. Prezența era obligatorie, însă cei care nu se simțeau bine sau cei pe care-i durea capul urmăreau cu greu discursul de la catedră, iar nepotrivirea dintre idealismul profesorilor, înflăcărarea lor legată de obiecția de conștiință și ignoranța noastră era de-a dreptul strigătoare la cer.

Pe lângă cursurile comune, aveam și câteva opționale, ca de exemplu film sau muzică, sau cursuri avansate în diferite domenii teoretice. Atunci când am fost invitați să facem propuneri, am ridicat mâna și am întrebat dacă nu puteau organiza un curs de scriere, de *creative writing*. Sugestia a fost primită cu entuziasm; dacă exista interes pentru așa ceva, sigur că aveau să organizeze unul. Am devenit un fel de lider al micii grupe de *creative writing,* și primul lucru pe care l-am spus a fost că nu puteam să ne trezim la ora șapte, ca și ceilalți, fiindcă dacă scriai, se mai întâmpla să rămâi treaz noaptea, în general atunci venea inspirația. Nebunia a fost că profesorul responsabil de grupul nostru a înghițit gogoașa cu totul, bineînțeles, nu puteți să vă treziți la ora șapte, să văd ce pot face. Și a aranjat lucrurile, grupa de *creative writing* se putea trezi mai târziu dimineața. M-am simțit prost, el era de treabă și bine intenționat și se lăsa folosit. Pe de altă parte, nu era vina mea că mă aflam acolo și nu era vina mea că ei erau atenți cu noi.

Responsabilul a organizat până și o întâlnire cu un scriitor. Arild Nyquist a fost adus cu avionul de la Oslo, urmând să ne predea timp de o zi. Privindu-ne cu ochii lui triști, ne-a întrebat câți dintre noi scriau la modul serios, câți voiau să ajungă scriitori. Nimeni n-a ridicat mâna. „O facem ca să ne fie viața mai ușoară aici“, a zis unul. „Aha“, a spus Nyquist, „poate că nu e cel mai bun punct de plecare, dar trebuie să ne descurcăm cu ce avem.“ M-am simțit atunci și mai vinovat, fiindcă știam că plecase de lângă familie pentru a veni să le predea celor care-și efectuau serviciul civil în tabăra Hustad, odată și el fusese pasionat de tema obiecției de conștiință, iar acum dădea de noi. Dar probabil că-l plăteau bine, așa că nu conta atât de mult.

Într-o zi am participat la o simulare în sala de sport. Fiecare reprezenta un stat sau o grupare regională: unul era SUA, unul Rusia, unul China, unul India, unul UE, unul țările scandinave, unul Africa, și ni s-au împărțit tot felul de broșuri despre rolurile noastre. Profesoara responsabilă a propus ca eu să fiu secretar general al ONU și, prin urmare, să conduc întreaga conferință internațională. De ce mă alesese pe mine, n-am idee, dar se mai

întâmplau asemenea lucruri, uneori oamenii îmi atribuiau tot felul de calități. Când eram student la Litere, unul dintre profesori mă remarcase, și la cursurile lui arăta din senin spre mine și întreba: „Ce crede Karl Ove despre această chestiune?“

Așa că iată-mă în sala de sport încercând să împiedic izbucnirea unui război mondial, să organizez întâlniri cu toate părțile, să mediez și să propun compromisuri. Singura persoană pe care o știam de dinainte era Johs, el era Rusia. Bunicul ar fi spus despre Johs că era un geniu, studia sociologia și luase cele mai bune note din ultimii ani, da, poate dintotdeauna, ziceau unii; studiase la Paris și era la un nivel la care ceilalți studenți puteau doar visa. Dar nimic din toate astea nu-și pusese amprenta asupra lui, era un tip modest care nu se dădea mare cu ce știa, uneori aproape că se lua la mișto, era într-adevăr cumsecade și prietenos, nimeni nu avea o vorbă rea de spus despre el, era atent cu cei din jur și empatic, și din cauza asta și vulnerabil, mă gândeam eu. Din fericire, avea în același timp mulți prieteni buni, care parcă formau un cerc protector în jurul lui, păzindu-l. Părinții lui erau țărani din Jølster, stăteau la câțiva kilometri mai la vale de casa mamei, iar el era puternic, dar această forță era într-un fel secundară, aproape că trecea neobservată. Ceea ce observai era sensibilitatea lui. Poate că se considera un tip absolut obișnuit – ce știam eu? –, dar nu era așa, nu întâlnisem niciodată un om care să aibă exact aceeași combinație de calități ca și el.

Johs era Rusia în simularea noastră și-i întrecea pe toți la un loc, cu tot cu mine, când venea vorba de tactici, astfel încât el, adică Rusia, alipise spre sfârșitul zilei zone întregi din Europa și Asia și devenise unica putere dominantă, la un pas de hegemonie totală asupra lumii.

Se distrase bine pe seama asta.

Seara, în salonul care semăna cu o cameră de zi, în care bubuia muzica și toți jucau jocuri sau citeau reviste, fumau și beau bere, a venit spre mine unul dintre golanii pe jumătate interlopi din Bergen, eu stăteam rezemat de balustrada care cobora la etajul inferior și el s-a apropiat atât de mult, încât m-am simțit amenințat.

– Te crezi cineva, așa-i? a zis el. Ca și secretarul general al ONU. Stai acolo cu cărțile tale. Dar ești un nimeni.

– N-am spus niciodată că sunt cineva, i-am răspuns.

– Ține-ți gura, a mârâit el, după care a plecat.

Circulau povești despre el, una dintre ele era că strigase *Fuck you and your family!* în biroul directorului taberei, și era comic faptul că pomenise și familia. Mai erau acolo vreo doi-trei ca el, niște duri care puteau foarte bine să mă bată măr dacă le trecea prin cap una ca asta, dar erau și sută la sută imbecili și habar n-aveau de nimic, o ignoranță imensă care avea efecte dintre cele mai bizare la cursuri, în puținele dăți când le frecventau.

Faptul că asemenea firi violente se găseau tocmai aici, într-o tabără deasupra căreia flutura stindardul păcii și al pacifismului, era bineînțeles ironic, dar și tipic, fiindcă, într-un fel sau altul, ei erau „alternativii“, trăiau pe jumătate în interiorul, pe jumătate în afara normelor societății, și tocmai acolo se afla cea mai importantă parte a mișcării alternative din anii șaptezeci; dacă le luai ideologia, nu le mai rămâneau decât statutul lor de marginali și drogurile.

Mai era o gașcă din Bergen, muzicienii. Veneau din Loddefjord, Fyllingsdalen, Åsane, umblau tot timpul împreună, stăteau înghesuiți pe canapea și citeau reviste de benzi desenate sau se uitau la televizor, dar când aveau *jam session*-uri erau cu totul alți oameni, se proțăpeau ca niște draci și scoteau armonii complexe, cine știe de unde, știau să cânte la instrumentele lor la perfecție, dar apoi, după aceste izbucniri, îi vedeam din nou împreună, înghesuiți, lăsându-se pradă unor gânduri misterioase. Excepție făcea Calle, unul dintre starurile din Bergen, trupele lui scoseseră albume, avuseseră turnee, și acum cânta cu Lasse Myrvold, legenda de la The Aller Værste, într-o trupă numită Kong Klang. În comparație cu ceilalți muzicieni, el era altceva, curiozitatea lui se întindea dincolo de chestiile strict

legate de muzică, era deschis, pur și simplu, și realmente genial, însă când venea vorba de lucruri de care aveam și eu habar, cum ar fi literatura, era și naiv, iar asta mă impresiona într-un fel, la fel ca toate fisurile din edificiile solide ale celorlalți.

Eram cât se poate de retras acolo la Hustad, petreceam mult timp singur, citeam câte-un pic, inclusiv *Muntele vrăjit* a lui Thomas Mann, pe care o cumpărasem în daneză, de vreme ce versiunea în norvegiană era abreviată. Era cel mai bun roman pe care-l citisem în ultimii ani, mă atrăgea ceva la acea legătură dintre sănătate și boală, se făcuse simțită prima dată când Hans Castorp ieșise singur la plimbare din sanatoriu, urcând versanții frumoși, și dintr-odată începuse să-i curgă sânge din nas, fără să-l poată opri, și continua în relațiile lui cu femeile, care tocmai în jurul bolii se ordonau, în jurul febrei, al ochilor sclipitori, al tusei, al spatelui aplecat și al posturii defectuoase, toate astea încadrate de văi verzi și vârfuri montane lucitoare. Apoi convorbirile lungi dintre iezuit și umanist, care aproape că puteau fi socotite dueluri pe viață și pe moarte, de care depindea de fapt totul, erau și ele captivante, și erau legate de descrierile vieții la sanatoriu, mi s-a părut mie, erau o parte a aceluiași întreg, fără să pot explica de ce, căci nu-mi era cunoscut nici unul dintre cadrele conceptuale la care făceau trimitere discuțiile.

Citisem *Doctor Faustus* la optsprezece ani. Singurul lucru pe care mi-l aminteam din carte erau decăderea lui Adrian Leverkühn, când cele mai mari realizări ale lui în artă coincid cu regresia lui la stadiul de copil, și începutul genial, când Zeitblom și Leverkühn sunt copii și tatăl compozitorului face experimente simple pentru ei, manipulează materia neînsuflețită pentru a o face să se comporte ca și cum ar fi vie. Și mai citisem și *Moarte la Veneția*, cu bătrânul ajuns în pragul morții care se machiază și-și vopsește părul ca să-l impresioneze pe băiatul tânăr și frumos.

Totul se întâmpla în proximitatea morții în cărțile astea, care erau de altfel pline de idei și teorii despre artă și filosofie, erau în centrul tradiției europene, dar nu erau experimentale asemenea romanelor lui Joyce sau Musil, le lipsea o oarecare independență a formei, și mă întrebam de ce nu era Mann în stare de așa ceva? Scria *despre* avangardă, dar lăsa ca ideile despre ea să fie așternute pe hârtie de un tradiționalist ca Zeitblom. Espen, prietenul meu cel mai bun, nu era câtuși de puțin atras de Thomas Mann, probabil tocmai din cauza caracterului tradițional și burghez al romanelor lui, se găseau în afara ariei lui de interes. Espen era poet și de fapt nu făcea mofturi când venea vorba de literatură, curios până-n pânzele albe și însetat de cunoaștere, dar atras mai ales de literatura de avangardă, iar asta nu includea romanul predominant realist. Espen avea poeții lui francezi și americani, eu aveam romanele mele *mainstream* și ne întâlneam undeva la mijloc, la autori cum ar fi Thomas Bernhard, Tor Ulven, Claude Simon, Walter Benjamin, Gilles Deleuze, James Joyce, Samuel Beckett, Marguerite Duras, Stig Larsson și Tomas Tranströmer. Puteam să-i vorbesc despre Thomas Mann și Espen mă asculta, dar nu-l puteam niciodată convinge să-și facă timp să-l citească și nici măcar nu îndrăzneam: dacă l-ar fi considerat slab, asta s-ar fi repercutat și asupra mea și a gustului meu. Vedeam relația dintre noi ca o paralelă între relația dintre Leverkühn și Zeitblom în *Doctor Faustus* – Espen era artistul, aplecat asupra cărților sale apocrife în camera lui de lucru, poetul, geniul, eu eram omul simplu, obișnuit, din întâmplare prietenul lui, care-l urmărea la lucru și știa destul cât să-și dea seama că era unic, dar nu destul, niciodată destul cât să creeze el însuși. Puteam scrie despre literatură, așa cum Zeitblom scria despre muzică, dar nu puteam s-o creez. Dacă i-aș fi spus așa ceva lui Espen, ar fi protestat în cel mai energic mod cu putință, nu se vedea pe sine astfel, știam, dar *era* o diferență enormă între noi; el îi putea citi pe Ekelöf, Celan, Ahmatova, Montale, Ashbury, Mandelștam, poeți despre care abia auzisem, ca pe cel mai normal lucru din lume și nu era nimic prefăcut în lectura lui, așa cum, din păcate, era în a mea, eu etalam nume de scriitori așa cum cavalerii medievali etalau steaguri și stindarde, dar nu el, nu Espen, el era autentic.

Frecventaserăm același curs de literatură în toamna lui 1989 și primăvara lui 1990. La

început nu cunoșteam pe nimeni acolo și nici n-am intrat în vorbă cu nimeni, așa că era din nou ca la liceu, stăteam singur la cantină bând cafea și prefăcându-mă că citesc ceva, stăteam în fața sălii de curs în pauze și fumam, stăteam după-masa și seara la sala de lectură, tot timpul cu o panică ușoară în corp, cu gura deschisă în conștiința mea în timp ce mă plimbam de colo colo comportându-mă de parcă totul mergea ca pe roate. Când terminam seara cu cărțile, coboram uneori până la Yngve, se mutase împreună cu Asbjørn pe strada Hans Tank, mai jos de clădirea Facultății de Științe, stăteam cu ei și ne uitam la televizor sau beam o cafea în camera de zi. Eu închiriasem un apartament în aceeași casă în care stătuse Yngve cu mai mulți prieteni înainte, era mare și mult mai scump decât îmi permiteam, dar îl luasem oricum, puteam oricând să fac rost de bani când semestrul se apropia de sfârșit și mi se termina creditul de studii. În primăvara precedentă, când ajunsesem falit și încă mergeam la Academia de Scriere Creativă, mă dusesem la Sørbøvåg, unde am lucrat câteva săptămâni pentru Kjartan. Am vopsit unul dintre pereții hambarului, el stătea sub scară privindu-mă și mi-a spus, cu această ocazie, că nu există lucru mai bun pe lume decât să te uiți cum alții lucrează pentru tine. Ducea cu tractorul bălegar de la subsol, îl arunca în grămezi mari pe teren, după care eu îl împrăștiam cu furca. Munca era grea, mă dureau brațele și trunchiul când mă vâram în pat seara, dar era și mulțumitoare, munca fizică, să înfig cele trei coarne ale furcii în bălegar, care pe alocuri era întărit, formând bulgări mari, iar pe alocuri era în continuare umed, să iau o furcă de bălegar și s-o împrăștii, îmi dădea o senzație plăcută, puteam vedea clar cum avansam, cum dispăreau grămadă după grămadă, și după-amiaza era minunat să pun furca deoparte și să intru în casă, să mănânc ceva împreună cu bunica și bunicul. Mă sculam la șapte, îmi luam micul dejun, lucram până la douăsprezece, îmi luam prânzul, lucram până la patru, era o purificare, o ispășire, nimic din viața mea îngrozitoare din Bergen nu exista aici, aici eram alt om, unul căruia nimeni nu avea ce să-i reproșeze. Făceam mâncare, o plimbam câteva minute pe bunica prin casă, uneori îi masam și eu picioarele așa cum văzusem că făceau mama și Kjartan, stăteam de vorbă cu bunicul și Kjartan, care venea pe la cinci de la serviciu, avea probabil ceva mai mult timp pentru el decât avea de obicei. Bunica se simțea rău, și, când îi lăsam ca să mă duc la muncă, tremurăturile și convulsiile ei parcă persistau în interiorul meu, erau ceva ce trebuia atenuat și suprimat, dar era peste puterile mele să le controlez. Abia puteai vorbi cu ea, vocea îi era așa de slabă, doar o șoaptă în care era aproape imposibil să distingi vreun cuvânt. Într-o zi bunicul mi-a vorbit despre Hamsun, pe care-l citise cu atâta plăcere, iar bunica a murmurat ceva din scaunul ei, eu m-am aplecat spre ea, nu puteam înțelege, până când mi-a picat dintr-odată fisa: Duun! Șoptea: „Duun, scriitorul“. În altă zi am văzut că era supărată, încerca să-mi atragă atenția, m-am dus la ea și m-am aplecat, ea a arătat către bunicul și a șoptit ceva, eu n-am înțeles, „Mai spune o dată, bunico, nu aud ce spui, mai spune o dată, doar…“

Spunea că bunicul omorâse pe cineva, așa mi s-a părut.

– Bunicul a omorât pe cineva? am întrebat-o.

Atunci ea a râs. Un râs tăcut și șoptit, abia se auzea, dar pieptul i s-a scuturat și ochii au început să-i strălucească.

Deci nu asta spusese, m-am gândit, izbucnind la rândul meu în râs. Dar nu era atât de ciudat ce auzisem, un văl de panică se așeza uneori între ea și lume, dacă spunea că bunicul era un hoț în stările ei de tulburare profundă, n-ar fi fost în stare să zică și că el omorâse pe cineva?

Era minunat s-o văd râzând. Zilele ei erau de obicei atât de monotone și pline de suferință, încât era dureros să fii martor la așa ceva. Într-o noapte m-am trezit când l-am auzit pe bunicul cum îl striga pe Kjartan, m-am grăbit să cobor, amândoi așteptau în patul dublu din sufragerie, bunica tremurând, cu ochii larg deschiși, bunicul stând pe marginea patului.

– Kjartan trebuie s-o ajute la baie, a zis el. Du-te să-l chemi.

– Pot s-o fac eu, am spus.

Avea scutece noaptea, așa știam, dar mă țineam departe de partea aceea a îngrijirilor, care avea de-a face cu aspectele intime, cu îmbrăcatul și dezbrăcatul, nu se făcea, eu eram nepotul ei, de asta trebuiau să se ocupe bunicul sau Kjartan. Dar în genul acesta de situație, n-am avut ce face.

I-am pus o mână după șale, cealaltă sub braț și am început s-o ridic. Corpul îi era atât de înțepenit încât a durat mult, dar până la urmă am adus-o pe marginea patului. A șoptit ceva. Îi tremurau maxilarele, dar se uita drept la mine cu ochi limpezi, albaștri. Mi-am aplecat capul.

– Kjartan, a zis ea.

– Te pot duce eu, i-am spus. Și nu-l mai trezim. Eu sunt deja treaz.

Am luat-o de braț și am ridicat-o în picioare. Dar am făcut-o prea repede, era prea țeapănă, așa că a căzut la loc. Am ridicat-o din nou, mai încet, și am tras cadrul de mers cu o mână, i l-am pus în față, uitându-mă cum își punea mâinile pe mânere cu mișcări încete, aproape imperceptibile.

Până la urmă se ținea de el cu ambele mâini și avea suficient echilibru ca să poată merge. Avea pe ea doar o cămașă de noapte, subțire, albă, antebrațele și pulpele îi erau dezgolite, părul desfăcut, cărunt și alb, și nu-mi plăcea în ce mă băgasem, eram cât se poate de apropiați, și nu în felul în care se cuvine. Când ajungeam la baie, trebuia s-o ajut să se așeze pe closet și s-o dezbrac. Nu și nu. Nu și nu. Dar eram în drum spre baie, înainta pe podea pas cu pas, mai întâi prin sufragerie, unde dormeau, apoi prin camera de zi, unde se afla televizorul. Mâinile îi tremurau, capul îi tremura, călca pe rând cu câte-un picior, încet și tărăgănat, și picioarele îi tremurau. O lampă lumina în colț, în rest era întuneric acolo. Am mai făcut câțiva pași și am deschis ușa spre hol. Dincolo de ea era baia.

– Imediat ajungem, am zis.

Și-a întins tremurând un picior. În acel moment a început să-i curgă urina în jos pe coapsă, firicelul s-a transformat în șuvoi, revărsându-se pe podea. Ea a rămas complet nemișcată în timp ce se întâmpla asta. Cum stătea așa aplecată, cu urina prelingându-se pe jos, m-am gândit că semăna cu un animal. M-am uitat în ochii ei, erau plini de suferință.

– Nu face nimic, bunico, i-am spus. Se mai întâmplă. Nu face nimic. Stai aici, mă duc după Kjartan.

Am luat-o la fugă, am sunat la sonerie de două ori, am deschis ușa și l-am strigat. A venit în grabă peste câteva secunde, pregătit pentru ce-i mai rău.

– Trebuie s-o ajuți pe bunica, i-am zis. Nu-i nimic grav. Trebuie doar să meargă la baie.

M-a urmat fără o vorbă, a luat-o pe bunica și a dus-o la baie cu mișcări ferme și hotărâte, a închis apoi ușa după ei. Eu am umplut o găleată cu apă, am umezit cârpa și am șters pe jos.

M-am întors la Bergen cu bani suficienți ca să mă descurc restul semestrului. N-am povestit nimănui ce trăisem acolo, m-am strecurat în viața deprimantă din Bergen, lăsând în urmă Sørbøvåg ca pe o cameră închisă, o experiență dusă până la capăt, în rând cu celelalte experiențe pe care le avusesem și care erau incompatibile cu viața mea de acum, sau care n-o priveau. Mai ales după ce-i aruncasem paharul în cap lui Yngve începusem să gândesc așa, era imposibil să-l împac pe cel care eram atunci, un om care încerca să rănească, să distrugă, eventual să-și orbească fratele, și cel care eram împreună cu bunicii, sau împreună cu mama, care habar n-avea de toate astea. Numai la lucrul acesta mă gândeam tot timpul, iar forța lui era imensă, mă trăgea în jos, într-un loc dinăuntrul meu în care nu mai fusesem, despre care nu mai știusem. Dacă fusesem în stare să-i arunc un pahar în față lui Yngve, de ce altceva mai eram în stare? Aveam ceva în mine care nu putea fi controlat, și era îngrozitor: dacă nu mă puteam baza pe mine însumi, pe cine mă puteam baza atunci?

Nici despre asta nu puteam discuta cu nimeni. În după-amiaza aceea în apartamentul lui

Yngve, când am înțeles ce făcusem, am rămas acolo plângând și cerându-mi iertare, atât de răvășit încât n-am fost în stare să merg acasă, ci am dormit acolo, pe canapeaua din camera de zi, înconjurat de toți ceilalți, care nu prea știau încotro să se uite sau ce să facă. Pe unul dintre ei nu-l mai văzusem, a intrat în cameră în momentul în care stăteam pe canapea cu capul plecat. „Deci tu ești Karl Ove, tu stai în garsoniera de deasupra lui Morten, nu-i așa?“ „Da“, i-am zis. „O să trec pe la tine într-o zi“, mi-a spus el. „Stau într-un apartament chiar peste drum de voi.“ Mi-am ridicat privirea și l-am privit. Zâmbea atât de tare, încât mai că nu i se despica figura în două. „Mă cheamă Geir“, s-a prezentat.

Peste două zile a bătut la ușa mea. Scriam de zor, am strigat să intre, credeam că era Morten, de vreme ce nu se auzise soneria.

– Scrii? m-a întrebat el. Nu vreau să te deranjez.

– Nu, nu, intră, nu deranjezi, i-am spus.

S-a așezat, am discutat într-o doară despre cunoștințe comune, s-a dovedit că eram de aceeași vârstă, el era din Hisøya și fusese coleg la liceu cu mai mulți dintre cei cu care fusesem eu coleg la școala primară și generală, pe care nu-i mai văzusem de atunci. Fusese la Academia Militară, renunțase, se mutase la Bergen și începuse să studieze antropologia socială. La început nu mai contenea să se laude cât de norocos era și cât de bine era la Bergen. Avea banii lui, avea apartamentul lui și la universitate era plin de fete, se putea mai bine?

„Nu, probabil că nu“, am zis eu.

El a râs și-a zis că nu mai văzuse un om atât de posomorât ca mine. „Cine și-ar fi închipuit că Iov o să-și ia garsonieră în Bergen? Haide, vino cu mine la o plimbare să-ți mai limpezești gândurile!“

„De ce nu“, am spus, după care am luat-o la vale către centru. Ne-am instalat în barul de la Fekterloftet, ne-am luat o carafă de vin alb, și jena pe care o simțeam mereu față de oamenii pe care nu-i știam, gândul că eram plictisitor și neinteresant și că de fapt ei nu voiau să fie acolo cu mine, nu s-a făcut simțită. Avea ceva care-mi inspira încredere. Cu nimeni dintre toți ceilalți pe care-i cunoscusem în Bergen, nici măcar cu Yngve, n-aș fi putut vorbi cum am vorbit cu Geir în seara asta. Ce gândeai în sinea ta, chestiile alea le țineai pentru tine și poate le împărtășeai cu persoana iubită – ce știam eu despre asta? –, dar în orice caz, nu le spuneai într-o seară când ieșeai în oraș, ar fi făcut praf totul, i-ai fi făcut pe ceilalți să bată în retragere. Fiindcă scopul era să te simți bine, să râzi, să spui povești sau să discuți până când se încingeau spiritele, dar legat de ceea ce se găsea în afara vieții tale interioare, despre lucrurile comune, împărtășite de toată lumea: trupe, filme, cărți, alți studenți, profesori, fete, diferite experiențe care deveneau povești amuzante sau glume.

În seara aceea conversația a decurs cu totul altfel.

I-am povestit despre anul petrecut în nordul Norvegiei, i-am spus că fusesem ușor îndrăgostit de o fată de treisprezece ani și că mă sărutasem cu alta, că fusesem complet nebun după o fată de șaisprezece ani și că aproape ajunseserăm împreună, că umblam teleleu și beam până nu mai știam de mine, și același lucru îl făceam și la Bergen, că mi-era frică de mine însumi, n-o ziceam numai așa, ca să atrag atenția asupra mea, ci mi-era într-adevăr frică de ceea ce eram în stare să fac. Dacă încercasem să-mi rănesc fratele, orice era posibil. Dacă aș fi avut un cuțit la mine, oare l-aș fi înjunghiat? Am vorbit și despre bunica, despre demnitatea pe care o avea în toată mizeria în care era prinsă. Dar am vorbit mai ales despre Ingvild. I-am povestit despre toate întâlnirile noastre, am subliniat cât era de minunată, dar și că greșisem încă de la început cu ea. Am spus că eram ca locotenentul Glahn, că și eu m-aș fi împușcat în picior doar ca să se uite o dată la mine și poate să se gândească la mine. „Da, chiar am o cicatrice“, am spus ridicându-mi piciorul pe scaunul de la bar, „uite-aici, am rămas cu ea de când am vrut să împing o rachetă de artificii, s-o îndepărtez din fața Hannei.“ „Cine mai e și Hanne?“, m-a întrebat el. „O fată de care am fost îndrăgostit“, am spus. „Încă una“, a comentat el râzând. Chestiile pe care mi le-a

povestit Geir nu erau numai diferite de ale mele, erau taman la antipozi.

El era de fapt militarist, mi-a spus, îi plăcuse viața la Academia Militară, zgomotul deșteptării de dimineață, mirosul de piele și de unsoare pentru arme, uniformele, armele și disciplina, visase la asta toată viața lui, fusese în Corpul de cadeți la el în Arendal și nu se îndoise defel în privința carierei când terminase liceul.

– Și atunci de ce te-ai lăsat? Dacă-ți plăcea așa de mult?

– Nu știu. Poate fiindcă mi-am dat seama că eram capabil să fac asta, știam cum e și voiam să fac ceva ce nu știam să fac. Și mai era și absența individualității. Am discutat cu comandantul despre asta, i-am spus că nu voiam să fiu o oaie cu o talangă la gât, el mi-a răspuns că să fii condus nu-i o problemă, important e încotro ești condus. Și avea până la urmă dreptate. Dar momentul decisiv a fost atunci când am văzut regulamentul. Atunci am înțeles că cineva va ști întotdeauna unde mă aflu. Nu se putea așa. M-am lăsat deci, și am trecut de partea celor care resping serviciul militar.

– Respingi serviciul militar?

– Da. Cu toate astea, încă mai îmi place ritmul de marș.

Nici măcar nu luasem în calcul posibilitatea să-mi placă armata, ea reprezenta tot ceea ce uram: război, violență, autoritate, putere. Eu eram pacifist, dar nefericit, el era militarist și fericit. Nu era ușor de spus cine avea dreptate. Mi-a povestit în continuare despre o dimineață când mersese spre casă cu o fată care-i plăcea de mult timp, soarele răsărea, orașul era pustiu, s-au ținut de mână prin parc și au urcat spre garsoniera lui, în care avea un pat mare cu apă, cât de perfect fusese totul în toate privințele. Mi-a mai povestit și despre toate lucrurile pe care le învăța la antropologie socială și s-a amuzat de câteva ritualuri bizare de-ale oamenilor. Râdea și de mine, dar nu într-un fel care să mă enerveze, dimpotrivă, eram capabil dintr-odată să râd și eu de mine. „Am un prieten nou“, mi-a trecut prin cap. Și aveam, dar nu pentru mult timp, fiindcă imediat după aceea mi-a spus că urma să se mute la Uppsala la sfârșitul verii. Îmi părea rău, dar n-am zis nimic. Fekterloftet s-a închis, eram beți și am făcut un tur al cluburilor de noapte, am ajuns în cele din urmă la Slakteriet, ca întotdeauna, locul care se închidea ultimul în Bergen, și, întărâtați din cauza cerului luminos și a mulțimii de oameni fericiți care treceau pe străzi acum la început de iunie, i-am propus să mergem până la Ingvild, ca s-o poată vedea cu ochii lui și ca să-i pot spune câteva dintre lucrurile pe care le gândeam despre ea. El a fost de acord, am trecut pe Nygårdsgaten, mi-am dat brusc seama că nu era frumos să mergem cu mâna goală în vizită, ne-am repezit la straturile cu flori din fața sălii de concerte Grieg, eu am ales o tufă de rododendron, tocmai înflorise și era frumoasă, am scos-o din pământ și am ținut-o în mână în vreme ce Geir se chinuia cu a lui. Apoi am traversat strada, am găsit niște pietricele și am început să le arunc în fereastra ei. Era probabil patru–patru și jumătate. Ingvild a deschis fereastra, la început n-a vrut să ne dea drumul, dar am implorat-o, până la urmă a spus: „OK, cobor“. Tocmai când deschidea ușa de la intrare a apărut o mașină de poliție care s-a oprit chiar lângă noi. S-a dat jos un polițist, Ingvild a închis din nou ușa și s-a făcut nevăzută, polițistul ne-a întrebat ce făceam, eu am spus că voiam să-i dăm niște flori domnișoarei, dar înțeleseserăm că nu era bine, le culeseserăm de la sala Grieg. „Dar rădăcinile sunt intacte, uitați, putem fugi să le plantăm la loc chiar acum, o să fie bine.“ „OK“, a zis polițistul. Ne-am întors și am băgat tufele la loc în pământ, mașina a venit după noi și a așteptat în mijlocul străzii până ne-am terminat treaba, după care polițiștii au mers mai departe.

– Am fost norocoși, am zis eu.

– Norocoși? Păi a venit poliția!

– Da, dar ar fi putut să ne amendeze ori să ne bage la arest. Hai să mergem.

– Încep să înțeleg unde bați. Vrei să ne întoarcem la Ingvild?

– Da. Haide.

El a clătinat dezaprobator din cap, dar a venit după mine. Am aruncat cu pietricele în fereastră, de data asta Ingvild nu mi-a deschis, iar Geir trăgea de mine, voia să se ducă acasă, i-am zis să se ducă, eu n-aveam chef să mă culc. După plecarea lui am traversat Høyden și am coborât spre Møhlenpris, am verificat câteva portiere, am intrat în câteva curți căutând biciclete care să nu fie legate, m-am așezat pe niște trepte și am fumat, era aproape dimineață, soarele strălucea deja la orizont. M-am dus în cabina telefonică din fața stadionului și am sunat la apartamentul lui Ingvild. Unul dintre băieți a răspuns, am zis că voiam să vorbesc cu Ingvild, el m-a întrebat: „Știi cât e ceasul? Doarme, toată lumea doarme, nu poți să suni la miezul nopții, o să închid“. Am izbit receptorul de câteva ori de partea de sus a aparatului, dar nu s-a făcut bucăți, așa că m-am dus să dau cu picioarele în peretele cabinei roșii.

Și atunci a apărut o mașină de poliție, naiba să mă ia!

S-a oprit în fața mea, un polițist a lăsat geamul în jos și m-a întrebat ce făceam. Eu am spus că eram nervos, iubita mă părăsise în seara asta și de asta dădusem cu piciorul în cabina telefonică, îmi părea rău, n-aveam să mai fac.

– Nu, mai bine du-te acasă să te culci.

– Sigur, am zis.

– Da, acum. Vreau să văd că te duci!

Așa că am luat-o în sus spre Hulen în vreme ce ei mă urmăreau cu privirea din mașină. Au venit după mine și după ce am dat colțul, dispărând doar când am început urcușul spre parc.

Teama și rușinea ce m-au cuprins la trezire erau atât de intense, încât aveam impresia c-o să mor de rușine. Puteam să mă ridic în picioare și să urlu, nu învățasem nimic, ajunsesem în aceeași situație în care-mi pierdeam controlul, în care nu mai existau reguli, în care orice se putea întâmpla. Ceva din mine urla, dar avea să-mi treacă. Fie strângând din dinți, fie povestind cu cineva. Gândul ăsta m-a calmat în bună măsură. Am coborât la Morten, care m-a ascultat întins pe spate pe canapea, era cu totul alt om, nu mai avea mocasini și geci roșii de piele și nici nu mai făcea dreptul, ci se întorsese cu o sută optzeci de grade și devenise student la științe umane, cu tot ce presupunea asta – pantaloni negri, tricouri negre, pantofi negri, cercel în ureche și Raga Rockers la casetofon. Era deja versat, și deseori își încheia raționamentele cu „suntem mașinării în Nirvana, Karl Ove, suntem mecanisme în Nirvana“.

A doua zi mi-a venit plicul de la Cappelen. La început nu l-am deschis, m-am gândit că era ca și cu pisica lui Schrödinger: până în momentul în care deschideam plicul și citeam ce conținea scrisoarea puteam la fel de bine să fiu acceptat sau refuzat. A stat toată dimineața pe masă, mă uitam la el la intervale regulate, în timp ce mi-am făcut cumpărăturile nu mă puteam gândi la altceva; până la urmă, pe la patru, n-am mai putut rezista și l-am deschis.

Da, într-adevăr. Era un refuz.

Mă așteptasem la asta, dar tot eram dezamăgit, atât de mult, de fapt, încât n-am mai suportat să fiu singur. Am coborât la Morten, nu era acasă. M-am gândit la Jon Olav, dar nu voiam să fac paradă cu eșecul meu în fața lui. Nici a lui Yngve. Mi-am adus aminte de Geir, locuia doar la câteva minute de mine, așa că m-am dus la el. Împachetase totul, câteva cutii erau pe podea, dar a scos ca din jobenul fermecat două cești cu ness, ne-am așezat pe jos și i-am recitat refuzul.

– „Am parcurs romanul cu interes, dar, din păcate, nu-l putem publica. Romanul este pe alocuri antrenant și bine scris, dar per ansamblu considerăm că ai prea puține de spus și că acțiunea nu curge prea bine. De aceea îți mulțumim că ne-ai oferit ocazia să citim manuscrisul, pe care ți-l retrimitem pe această cale“, am spus.

Geir a râs.

– În primul rând, sunt impresionat că-l știi deja pe de rost. În al doilea rând, că ai scris un roman. Nu știu pe nimeni căruia măcar să-i treacă așa ceva prin cap.

– Cam slabă consolare, am zis.

El a pufnit.

– Scrie altul!

– Ție ți-e ușor să vorbești.

– Se prea poate. Sunt cam dislexic. Abia citisem un roman până să vin aici. Ce mi-ai recomanda, apropo, dacă-mi vine cheful de lectură?

– Poate *Dødt løp* [*Fugă mortală*] de Erling Gjelsvik?

– Ăsta-i cel mai bun roman pe care l-ai citit vreodată?

– Nu, nu. M-am gândit că e bun pentru început.

– Nu trebuie nici să mă subestimezi. Haide. Care e cel mai bun pe care l-ai citit?

– *Lasso rundt fru Luna* [*Lasou în jurul lunii*] de Mykle, poate? Sau *Pan* de Hamsun. Sau *Romanul cocainei* de Agheev.

– O să-l citesc atunci pe Mykle, dacă pe el l-ai pomenit primul. Deja mi-ai povestit toată acțiunea din *Pan*.

– Da, în afară de faptul că își ia viața la sfârșit. Asta nu ți-am spus.

– Ha-ha.

– Chiar așa face!

– O să-mi strici toată bucuria de a-l citi?

– Toată lumea știe asta, am spus.

– Eu nu.

– Știi acum.

– Mai e ceva ce crezi că ar trebui să știu, Domnul Literatură?

– Da, de fapt ar fi. E ceva ce-am descoperit acum câteva săptămâni. Stăteam întins în pat și mă uitam la raftul de cărți. Și-am citit câteva nume de scriitori de la coadă la cap.

– Da?

– Da. Știi ce iese din T. Eliot?

– Nu?

– *Toilet*. Ce păcat de S-ul de acolo. Dacă stătea în fața T-ului, ar fi fost *Toilets*.

– Și tu o să începi cursuri de literatură, ziceai?

– Păi nu?

A urmat o pauză.

– Păcat că te muți, am spus.

– Am tot stat în Bergen până acum. Știu cum e. Acum trebuie să încerc altceva.

– Mă gândeam să mă duc la Istanbul la toamnă, am zis. Să închiriez o cameră și să stau acolo un an să scriu.

– Și de ce n-o faci?

Am ridicat din umeri.

– Simt că mai am lucruri de rezolvat aici. Și nici n-am despre ce să scriu. Sau, mai curând, tot ce are legătură cu scrisul mă deprimă. Trebuie să învăț. Și pot la fel de bine s-o fac aici.

– Hai atunci la Uppsala!

– Nu. Ce naiba să fac acolo?

– Ce naiba fac *eu* acolo? Tocmai asta e ideea. Să te duci într-un loc despre care nu știi nimic și să vezi ce se întâmplă.

– Dar eu nu vreau să mi se întâmple tot felul de chestii, am spus. Serios.

Am pus ceașca de cafea pe o cutie și m-am ridicat. De la fereastra lui se vedea parcul și, la vale, casa în care stăteam eu, iar în depărtare fiordul și insulele din larg. Soarele era înălțat acum, portocaliu-închis în comparație cu cerul albastru-intens, iar copacii din parc

lăsau umbre lungi și înguste.

– Îți urez atunci numai bine. Scrie-mi tu primul și eu îți răspund după aceea, OK?

– OK.

Am dat mâna și eu am coborât dealurile spre casă. Habar n-aveam că urmau să treacă paisprezece ani până să-l revăd atunci când am deschis ușa garsonierei, amintirea mea despre el era recentă, îl văzusem acum câteva minute și credeam că după un an de Uppsala avea să se întoarcă la Bergen; gândul de-a lăsa totul în urmă era unul cu care mai cochetam din când în când, dar niciodată nu-l luasem serios în considerare. În ce mă privea, mă hotărâsem să mai rămân un an în Bergen și *după aceea* să fac altceva, să mă mut în altă parte.

Am recitit scrisoarea de refuz. Apoi am deschis cuptorul, am făcut ghem câteva pagini, le-am dat foc și am început să arunc înăuntru restul foilor, una câte una. Am ars două din cele trei exemplare ale romanului pe care le aveam. Pe al treilea voiam să i-l dau lui Ingvild. Era ultimul lucru pe care aveam să-l fac în ceea ce-o privea. Fără alte vizite, fără alte telefoane, fără alte prostii, nimic. Romanul avea să fie un ultim gest de adio.

Cu această ocazie mi-am ars și jurnalele, am pus apoi manuscrisul într-o plasă și am coborât spre oraș.

Ușa de jos era deschisă, am urcat la etaj și am sunat la apartamentul ei, ea a ieșit în prag.

– Salut, mă bucur să te văd.

– Și eu, am zis.

– Suntem la masă. Ce faci, vrei să intri?

– Da, sigur.

Am intrat, mi-am scos pantofii, am pus plasa pe hol și am urmat-o în camera de zi. Opt persoane erau la masă. Cei care locuiau în apartament, plus câțiva dintre prietenii ei. Nu-i știam pe toți. Dar ei erau invitați, eu venisem doar așa, și atmosfera era cam încordată.

– Vrei să mănânci cu noi? m-a întrebat Ingvild.

Am scuturat din cap.

Era umilitor să primești o farfurioară în plus, să stai la colțul mesei, farfurioara în plus a musafirului nepoftit.

– Nu, voiam doar să vorbesc puțin cu tine, dar se poate și mai târziu.

– Da, sigur, a spus ea.

Mă înroșisem la față, totul ieșise ca naiba. Venisem, intrasem înăuntru și acum trebuia să plec fără să se întâmple nimic.

– Pa, am spus, dându-mi seama și singur cât de idiot suna.

– Pa, au zis ei.

Ingvild m-a condus afară.

– Trebuie să merg până la toaletă, am zis.

Ingvild s-a dus în bucătărie, eu m-am furișat în hol, am luat plasa cu manuscrisul, m-am strecurat repede în camera ei, am pus plasa pe pat, am ieșit din nou și tocmai mă încălțam când ea s-a întors.

„Acum o să aibă în orice caz o surpriză“, m-am gândit în timp ce fugeam pe scări și ieșeam în seara caldă de vară, cu străzile inundate de lumina soarelui, și asta era de fapt și ideea.

Universitatea era pentru mine un nou început. Și, nu mai puțin important, era ceva de care să mă ancorez. Cursurile erau un punct stabil, sala de lectură era un punct stabil, cărțile erau un punct stabil. Indiferent ce se întâmpla, indiferent cât de mizerabil mă simțeam, puteam merge oricând la sala de lectură, să-mi găsesc acolo un loc ca să citesc cât timp aveam chef, nimeni nu avea de ce să obiecteze, nici nu i se putea părea nimănui ciudat, era tocmai esența vieții universitare. Mi-am cumpărat un compendiu de literatură

universală în două volume și m-am adâncit în el, scriitor după scriitor, de la Homer și până în anii șaizeci, încercând să-mi amintesc câte o frază-două despre fiecare dintre ei, despre ce făceau. Mă duceam la cursuri, la cel al lui Kittang despre poezia antică, la cel al lui Buvik despre eposul antic, al lui Linneberg despre drama antică. Printre toate numele și numerele au dat și peste câteva intuiții importante, emoționante. Odiseu, care păcălea ciclopul spunându-i că numele lui era „Nimeni". S-a pierdut pe sine, dar a câștigat încă vreo câțiva ani de viață. Cântecul sirenelor. Cei care le auzeau se pierdeau și ei pe sine, erau atrași spre ele, făceau tot ce le stătea în putință ca să se apropie de ele, iar la sfârșit mureau. Sirenele erau în același timp și *eros* și *thanatos*, dorință și moarte, cele mai dezirabile și cele mai periculoase. Orfeu, care cânta atât de frumos încât toți cei care-l auzeau erau vrăjiți și se pierdeau pe sine, el, cel care a coborât în regatul morții ca s-o aducă înapoi pe Euridice, putând face asta atât timp cât nu se întorcea s-o privească, dar s-a întors, și ea a fost apoi pierdută pe veci. Un filosof francez pe nume Blanchot scrisese despre lucrurile astea și i-am citit eseul despre Orfeu, în care afirma că arta este forța care face noaptea să se deschidă, dar că el o vrea pe Euridice și că ea este nivelul cel mai înalt la care se poate ridica arta. Euridice este a doua noapte, scria Blanchot.

Ideile astea erau prea mărețe pentru mine, dar eram atras înspre ele și încercam să le caut sensul, să le absorb în mine, să le asimilez. Zadarnic însă, mă uitam la ele din afară și știam că semnificația lor completă îmi scăpa. Dați cele sfinte înapoi celor sfinți? Noaptea nopții? Recunoșteam figura principală, ceva care e în aceeași măsură prezent și absent, sau prezența simultană a unui lucru și a contrariului său, care-l anulează, era o figură pe care-o văzusem în multe poezii contemporane; mai simțeam și o atracție puternică pentru ideile legate de noapte, a doua noapte și moarte, dar îndată ce încercam să mă gândesc singur la toate astea, să ajung deci dincolo de forma în care erau prezentate ideile, deveneau banale și stupide. Era la fel ca și cu cățăratul pe munte, piciorul trebuia pus exact acolo sau dincolo, mâna trebuia să prindă exact acolo sau dincolo, dacă nu, fie rămâneai nemișcat, fie îți aluneca mâna și cădeai.

Punctul cel mai înalt e cel care dispare când e văzut sau recunoscut. Acesta era miezul mitului despre Orfeu. Dar ce înseamnă asta de fapt?

Când stăteam în sala de lectură, care era veche și avea o atmosferă destul de sumbră, citindu-l după-masa pe Blanchot, se ivea în mine un sentiment cu totul nou, ceva ce nu mai simțisem niciodată până atunci, un soi de entuziasm nemaipomenit, ca și cum mă îndreptam spre ceva realmente extraordinar, amestecat cu o nerăbdare la fel de imensă, *trebuia* să ajung acolo, și atât de contrare erau cele două sentimente, încât voiam și să mă ridic, să fug și să strig, dar și să stau complet nemișcat și să citesc în continuare. În mod ciudat, neliniștea începea să mă roadă tocmai când citeam ceva bun, un text pe care-l înțelegeam și pe care-l asimilam, de parcă pur și simplu nu-l puteam suporta. Deseori mă ridicam atunci ca să iau o pauză și, în timp ce mergeam pe coridoare și urcam scările la cantina de la etaj, entuziasmul și nerăbdarea se amestecau cu stupefacția conștiinței mele la gândul că urmam singur calea aceea, și astfel, cu sufletul într-o răzvrătire sălbatică, de neexplicat, îmi cumpăram o cafea și mă așezam la o masă încercând să par cât mai calm cu putință.

Dorința mea de a acumula cunoștințe conținea și o anume doză de panică, înțelegeam din gândurile spontane și groaznice care-mi treceau prin cap că de fapt nu știam nimic și că situația era gravă, n-aveam nici o secundă de pierdut. Era aproape imposibil să adaptez această urgență la lentoarea pe care o cerea lectura.

La mijlocul lui septembrie m-am dus cu Yngve la Florența, am luat trenul spre sud și am locuit patru zile la Pensione Palmer, nu foarte departe de Dom, unde stătusem cu o vară înainte când făceam autostopul cu Lars. N-am discutat despre cele întâmplate între noi, am sărit pur și simplu peste asta, eram frați, legătura aceea era mai puternică decât orice,

totuși ceva se schimbase, poate mai ales în cazul meu, ultimele urme de firesc dispăruseră, eram conștient de tot ce se făcea și se spunea când eram împreună. Momentele de tăcere erau dureroase, doar eram frați, ar fi trebuit să discutăm fără probleme, fără să se simtă sforțarea, dar apoi se făcea iar liniște și mă gândeam cum să întrerup tăcerea. Să spun ceva despre vreo trupă? Ceva despre Asbjørn sau despre vreun alt prieten de-al lui? Ceva despre fotbal? Ceva despre lucrurile care ne înconjurau, un oraș pe lângă care trecea trenul, o scenă văzută pe fereastra pensiunii, o femeie frumoasă care intra în barul în care stăteam? Uneori funcționa – puteam, de exemplu, vorbi despre diferența dintre fetele de acasă și cele pe care le vedeam aici, care erau incredibil de elegante, nu doar în privința vestimentației, cu jachetele strânse pe corp și paltoanele subțiri, cu cizmele lungi și eșarfele mici, de cea mai bună calitate, ci și în privința felului în care mergeau, studiat și elegant, la ani-lumină de mersul necioplit, stil Fjällräven, al fetelor noastre, care nu sugera nimic altceva decât mișcarea însăși, un mers ușor aplecat în față, parcă mereu pregătit pentru o rupere de nori, alergător, săltat, nimic mai mult, importantă era înaintarea. În același timp, apariția femeilor italience – fiindcă fete era un cuvânt nepotrivit pentru ele – era și deprimantă, erau în altă categorie, nu erau de nasul nostru, noi eram evident în aceeași categorie nesofisticată cu fetele norvegiene, trebuia doar să arunci o privire la tinerii bărbați italieni, care erau la fel de eleganți și distinși ca și echivalentele lor feminine, care știau toate șmecheriile și care pe deasupra le abordau cu o curtoazie la care nu puteam ajunge nici dacă am fi exersat zi de zi tot anul, da, nici dacă am fi studiat eleganța și curtoazia la universitate timp de șase ani nu ne-am fi putut apropia de nivelul lor.

– Aveam douăzeci și doi de ani când am mâncat prima dată biftec, a spus Yngve în timp ce stăteam la o terasă, fiecare cu câte un espresso înainte, știam că trebuia băut în picioare, dar noi îl beam stând jos. Norvegieni cum eram, puteam la fel de bine să ne bem cafeaua stând în cap sau stând la bar. Credeam că biftecul și antricotul sunt același lucru, a adăugat el.

– Și nu e așa? am zis.

El a râs, crezând că glumeam.

– În cazul ăsta, n-am mâncat nici eu așa ceva, am spus. Dar am numai douăzeci de ani.

– Serios? Atunci comandăm biftec diseară, asta-i clar.

În vreme ce la Bergen venise toamna, la Florența vremea era în continuare caldă și văratică. În miezul zilei soarele dogorea chiar și când se afla în spatele unul văl de nori, iar singurele pete de galben din coroanele copacilor apăruseră din cauza aridității. Ne-am dus la Galeria Uffizi, am hoinărit prin coridoarele nesfârșite uitându-ne la tablouri, toate parcă identice, am văzut statuia lui David făcută de Michelangelo și câteva dintre lucrările lui neterminate, în care figurile parcă încercau să se desprindă din blocurile de marmură care le țineau captive. Am hoinărit prin jurul Domului imens, i-am urcat scările și am ajuns până sub cupolă, am mers în continuare de-a lungul unui coridor îngust și am ieșit în partea de sus, sub noi se vedea toată Florența, am băut espresso în cafenele mici, am mâncat înghețată și ne-am făcut poze, mai ales Yngve avea chef, eu pozam în fața tuturor zidurilor cu ochelarii mei de soare negri, marca Ray Ban, îmbrăcat în blugi negri, largi, și cămăși cu diferite modele. Manchester era acum locul în care se întâmplau toate chestiile, și dacă lucrul ăsta trecuse neremarcat în Italia, nu trecuse neremarcat la Bergen. Citisem mai întâi despre Stone Roses, apoi mersesem și-i ascultasem într-un magazin de viniluri, dar *sound*-ul fusese puțin ciudat, mă gândeam eu, nu eram sigur că era OK, însă apoi își cumpărase Yngve albumul, el a zis că era grozav, mi l-am cumpărat și eu și-am fost de aceeași părere. Te prindea din ce în ce mai tare. La fel se întâmplase cu The Smiths, le ascultasem discul de debut în Kristiansand după ce citisem despre ei în *NME*, mi se păruseră prea ciudați, dar apoi, când a ajuns *hype*-ul în Norvegia, nu mai sunau ciudat, ci așa cum trebuie.

Așa am hoinărit noi prin orașul acela, pe cât de frumos, pe atât de plin de viață, plin de oameni și incidente mărunte, scutere și palate; seara ne-am dus acasă și ne-am schimbat, ca să ieșim la restaurant. Era un restaurant mai rafinat, nu mă simțeam în largul meu, nu-mi

plăcea să vorbesc cu chelnerii, nu-mi plăcea să fiu servit, nu-mi plăcea să fiu văzut, nu știam ce trebuia să fac în diversele situații care se iveau, de la cum anume trebuia să guști vinul până la ce anume făceai cu șervețelul de pe farfurie, dar, din fericire, Yngve s-a ocupat de tot, și nu după multă vreme mâncam biftec și beam vin roșu.

După aceea am fumat, am băut *grappa*, care avea gust de poșircă, și am povestit despre tata. Deseori vorbeam despre el, ne povesteam mici episoade cu el pe care ni le aminteam și discutam despre ceea ce făcea acum, despre viața lui în nordul Norvegiei, care nu ne era străină, cu toate că-l întâlneam doar de vreo două ori pe an și poate vorbeam la telefon o dată pe lună, fiindcă el ne stăpânea conștiințele. Yngve aproape că-l ura, sau era în orice caz neînduplecat, nu voia să audă nimic despre cum se schimbase și cum voia să fie altfel față de noi, nu era adevărat, el era același, nu ridica un deget pentru noi, nu-i păsa câtuși de puțin de noi; dacă se arăta altfel, o făcea fiindcă se convinsese că așa trebuia să fie, nu fiindcă așa era de fapt. Eu eram de acord, dar eram mult mai slab, dacă vorbeam cu tata la telefon mă dădeam bine pe lângă el, și-i trimisesem o scrisoare cu fotografii de la Academia de Scriere Creativă, deși voiam *de fapt* ca el să nu existe, da, să moară.

Slab, acesta era cuvântul.

Eram slab și față de Yngve. Dacă se lăsa tăcerea între noi, era greșeala mea și responsabilitatea mea. Știam că Yngve nu gândea așa, că nu-i păsa de momentele de tăcere, că nu simțea nevoia să le umple cu orice preț, era sigur pe el. Din același motiv el avea prieteni și eu nu aveam. Era relaxat, nu se stresa în legătură cu ceea ce urma să spună sau să facă, astfel încât nu era mare scofală atunci când, de exemplu, ieșea cu Asbjørn într-o sâmbătă dimineața și umblau brambura prin oraș, stăteau poate la o cafenea câteva ore, în vreme ce pentru mine, când făceam așa ceva, era o aventură de proporții uriașe, fiecare greșeală, fiecare mică disonanță era potențial fatală, și de aceea eram forțat sau mă forțam să cad într-un fel de tăcere nefirească. Și atunci *acea tăcere* influența situația, și cine-și dorea așa ceva? Cine suporta un asemenea comportament rigid și nenatural? Nu voiam răul nimănui, așa că era mai bine să mă țin deoparte sau să stau în umbra lui Yngve, sub mantia lui de expansivitate.

Aceeași lipsă de naturalețe mă influența în relația cu el, dar cu o diferență decisivă, și anume că legătura dintre noi nu depindea de conjuncturi; oricât de prost m-aș fi comportat, eram fratele lui, niciodată nu putea trece peste asta și poate că nici n-ar fi vrut. Faptul că-i aruncasem paharul în cap îi dădea un avantaj, însemna că întotdeauna aveam să fiu sub nivelul lui, lucru care, în principiu, mi se părea rezonabil și meritat.

Am plătit și am ieșit în noaptea italiană, eram ușor euforic, am căutat un loc care să ne placă, am găsit unul până la urmă, era deschis recent și gol, dar aveau muzică bună și oricum nu cunoșteam pe nimeni în oraș. Ne gândiserăm să bem un pahar acolo, dar barmanii erau exuberanți, voiau să discute și să audă despre Norvegia și Bergen, ne-au întrebat ce muzică ne place și imediat după aceea în local a răsunat o piesă de Stone Roses. Am rămas acolo, tot mai beți, și toate inhibițiile, toate constrângerile, toată tăcerea și toată rigiditatea din mine s-au evaporat, stăteam acolo cu fratele meu și povesteam despre ce ne trecea prin cap, râdeam și eram fericiți.

– Nici unul din toți oamenii pe care-i cunoști nu fac ceva ei *înșiși*, i-am spus. Dar tu faci. Tu cânți la chitară și compui cântece. Nu înțeleg de ce nu-ți faci o trupă și nu începi să cânți pe bune. Compui cântece faine.

– Crezi? m-a întrebat el.

– Bineînțeles, am zis. Ceilalți *discută* despre muzică și trupe. Ție-ți ajunge atâta?

– Nu, bineînțeles că vreau să cânt. Dar trebuie să găsesc pe cineva cu care s-o fac.

– Pål e bun, nu?

– Da. Atunci suntem doi. Dacă tu cânți la tobe, suntem trei. Și mai avem nevoie de un vocalist.

– Sunt douăzeci de mii de studenți în Bergen. Trebuie să fie unul capabil să cânte, nu?

– Să văd ce găsesc.

Nu mai era nevoie să mergem la bar să comandăm, veneau la noi cu pahare pline în momentul în care le goleam pe cele de dinainte, glumeau cu noi și ne întrebau ce alte discuri să pună. Când ne-am ridicat să plecăm, ne clătinam bine. Dar am ieșit în stradă și am ajuns acasă, am mai povestit un pic despre noua trupă, am stins lumina și-am dormit până la prânz.

Seara am mers din nou la localul acela formidabil. De data asta era plin de oameni, și personalul nu ne-a recunoscut. Era imposibil să crezi că nu-și aminteau de noi, fiindcă nu mai fusese nimeni altcineva acolo și totul se întâmplase în ajun, deci se prefăceau. Dar de ce? Ne-am cumpărat fiecare câte-o bere, am băut-o și am plecat de-acolo, ne-am îndreptat către o discotecă recomandată de un ghid de călătorie, se afla undeva lângă fluviu, ne-am dus de-a lungul lui, pe un bulevard larg, tot mai puțin populat pe măsură ce înaintam. A început să plouă, străzile străluceau în lumina felinarelor, lângă noi fluviul curgea alene în întuneric, nu se vedea picior de om. „Trebuia s-o fi văzut de mult“, a zis Yngve. „Poate că am trecut pe lângă ea“, am spus. Mergeam probabil de vreo trei sferturi de oră când am hotărât să ne întoarcem. Efectul alcoolului se risipise de mult. Ploaia cădea deasă și iute. Luminile de pe dealurile de pe cealaltă parte a fluviului păreau să plutească în aer. Nu mai vorbeam, era suficient că mergeam. După o jumătate de oră, Yngve s-a oprit. Sub noi se afla un fel de platformă de lemn, deasupra ei erau atârnate niște cabluri cu becuri stinse ce se legănau încet, stivele de scaune se înșirau până la margine. „Mare lucru dacă nu e aici“, a zis Yngve. „Aici?“, am întrebat. „Da, numai că suntem în extrasezon. Haide, mergem acasă și ne culcăm.“

Peste două zile coboram din tren în gara din Bergen, orașul ăsta ca o pâlnie, și era bine să pun piciorul în el, totul aici părea familiar, locul meu pe lumea asta. Era seara devreme, știam că n-ar fi fost prea grozav să mă duc în apartamentul meu și să stau singur după o săptămână petrecută cu cineva, așa că m-am dus acasă la Yngve și Asbjørn, unde am deschis sticla de whisky pe care o aduseserăm cu noi și am început să bem. Asbjørn a spus că avea, din păcate, o veste proastă pentru noi. „Da?“, am întrebat la unison. „Da, bunica voastră a murit.“ „Da? A murit?“ „Da, mama voastră a sunat când erați în drum spre Italia.“ „A spus când e înmormântarea?“ „Da, a avut loc deja. A spus că n-a reușit să dea de voi acolo.“

Ne-am îmbătat și am mers la Hulen, era zi lucrătoare și nu era așa de multă lume, am stat la bar și am băut, când au închis am mers acasă și am băut în continuare. Atmosfera era plăcută, parcă mă aflam în mijlocul unui vârtej de oameni și întâmplări. La un moment dat mi-am pus un costum de Superman, când beam whisky cu pelerina roșie și cu restul costumului pe mine, când țopăiam pe ritmul muzicii. Era petrecere, mi se părea că tot apartamentul era plin de lume, mă învârteam de colo colo, umblam la frigider, beam, schimbam piesele, cântam și eu, discutam cu Yngve și cu Asbjørn, tot timpul în costumul minunat de Superman, până când totul s-a retras ca un reflux, lăsând în urmă doar faptele: eram doar Yngve, Asbjørn și cu mine acolo. Eram singuri. Petrecerea era doar în capul meu. Și bunica, bunica era moartă.

Chiar dacă pick-upul mergea, parcă era liniște.

Mi-am pus capul în mâini.

Oooooo.

– Ce e, Karl Ove?

– Nimic, am spus, dar mi se scuturau umerii și lacrimile-mi curgeau în jos pe obraji udându-mi degetele.

Au oprit muzica.

– Ce e? m-au întrebat din nou.

– Nu știu, am zis uitându-mă la ei. Suspinam, nu mă puteam controla. Nu e nimic.
– Vrei să dormi aici? Te ajută mai bine așa? a spus Asbjørn.

Am încuviințat din cap.
– Culcă-te pe canapea. Oricum e târziu.
Am făcut așa cum mi-au spus, m-am întins pe canapea și am închis ochii. Unul din ei a tras o pătură de lână peste mine, și am adormit.
În dimineața următoare totul era bine din nou, cu excepția faptului că mi-era jenă de cele întâmplate, că plânsesem în fața lor. În fața lui Yngve mai mergea, deși nici asta nu era bine, dar în fața lui Asbjørn?
Și costumul ăla tâmpit de Superman!
L-am dat jos, am băut o ceașcă de cafea cu ei în camera de zi, iar Asbjørn l-a luat la rost pe Yngve pentru că nu punea niciodată laptele în frigider, era minunat să ajungi acasă, să vrei să-ți torni un pahar de lapte și să descoperi că e călduț ca pișatul.
Am zâmbit și le-am spus că erau ca un cuplu căsătorit. Nu le-a plăcut să audă asta. Am luat-o în jos până la Møhlenpris cu valiza cea veche în mână, am intrat în casă, am făcut duș. Cu părul ud și cu o cămașă ce mi se lipea de umeri și de piept, m-am așezat pe canapea și am început să citesc. Ajunsesem până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, care abunda în poeți și scriitori englezi, dramaturgi francezi, dintre care știam că Racine era cel mai important, și câțiva filosofi și autori de corespondență. Am închis ochii și am încercat să țin minte numele și câte-o lucrare de-a fiecăruia, am continuat până la secolul al XIX-lea, am pus cartea deoparte, am găsit foile cu orarul, aveam un curs după-amiază, m-am hotărât să mă duc. Era despre teoria literară modernă, am găsit selecția de texte și am început să citesc la nimereală înainte să plec. Stanley Fish. Ce nume. Și Harold Bloom. Numele meu e Pește. Nu mai spune? Al meu e Boboc. Și acolo e Paul the Man, îl cunoașteți? Da, sunt fan al lui Paul the Man.
Dar ăsta era un text!
Sunt fan al lui Paul the Man.

După ce am terminat de citit, am pus câteva cărți și un blocnotes într-o plasă și am luat-o în sus către universitate. Gazonul din parc era uscat, cerul, gri, frunzele din pomi, galbene și verde-pal. O gașcă de drogați stătea sub un copac, i-am ocolit ca să nu se lege de mine, totul la ei mă umplea de scârbă, începând cu tonul ridicat al vocii și mișcările agresive când erau treji și terminând cu apatia totală, de-a dreptul inumană, când stăteau acolo rupți de lume, dar cu ochii deschiși, ochi în care nu puteai citi nimic. Și mai erau seringile, curelele de piele, cutiile cu milkshake sau lapte cu cacao, bolurile și pungile de plastic, adunate toate în jurul lor, dar și hainele lor, murdare, zdrențuite, ca și cum nu avuseseră contact cu oamenii de câțiva ani și-și petrecuseră iarna în adâncul unei păduri, poate după un accident de avion, doar cu un rând de haine pe ei. Treceau prin viață, nu trăiau. Și voiau doar să treacă prin viață, nu să trăiască.

Am intrat pe poartă, pe lângă Centrul studențesc, am luat-o în sus pe deal și pe aleea de pietriș de-a lungul Grădinii Botanice, pe pasajul dintre Muzeul Maritim și Biblioteca Universității, pe lângă clădirea Facultății de Litere, iar când am ajuns la Școala Sydneshaugen m-am oprit, am lăsat plasa pe pământ și mi-am aprins o țigară.
Mai încolo, lângă scări, fuma un tip de la specializarea mea. S-a uitat o clipă la mine, apoi și-a mutat privirea în altă parte. Știam că se numea Espen, că venise direct de la liceu și, cu toate că nu stătuserăm niciodată la taclale, știam că citise îngrozitor de mult. Vorbise despre Beckett o dată cu Ole, un alt coleg de-al meu, și mă impresionase, deși eram cu doi ani mai mare decât el. Avea părul lung, brunet, uneori prins în coadă de cal, ochi căprui, ochelari, era slab, purta o geacă maro de piele, deseori cu pulovere tricotate pe dedesubt, venea cu bicicleta la cursuri și stătea cu orele la sala de lectură. Părea timid, prudent, dar

nu suspicios, mai degrabă ca un animal în alertă.

Mi-am luat plasa și m-am dus la el.

– Te duci la curs? l-am întrebat.

El a zâmbit ca pentru sine.

– Așa mă gândeam. Tu?

– Ăsta era e planul. Dar când am ajuns aici, mi-a pierit cheful. Poate mai bine mă duc să citesc ceva.

– Și ce citești?

– Câte-un pic din toate. Nimic deosebit. Stanley Fish.

– Aha.

– Și tu?

– Deocamdată Dante. L-ai citit?

– Nu încă. Dar o să-l citesc. E bun?

– Chiar că e bun, a spus el.

– Mda.

– Mandelștam a scris un eseu extraordinar despre *Divina Comedie*.

– Serios?

– Da.

– Da, poate ar trebui să arunc și eu o privire. Mandelștam, ai zis?

– Da. Vezi cum e. S-ar putea să fie greu să faci rost de el, dar îți pot face eu o copie dacă vrei.

– Sigur că da, am zis. Ar fi mișto!

I-am zâmbit, am aruncat țigara pe jos și am călcat pe ea.

– Mai vorbim, am spus, după care am intrat în clădirea veche a școlii.

În drum spre casă am sunat-o pe mama. Din fericire, era acasă. Am întrebat-o cum îi mergea, ea a spus că bine, dar nu se putea împăca nicidecum cu gândul că bunica nu mai era. Totul se petrecuse repede. Făcuse o pneumonie și după doar câteva zile își dăduse duhul. S-a întâmplat la azilul de bătrâni unde fusese mutată la sfârșitul verii, deoarece starea ei cerea mai multă grijă și atenție decât i se puteau oferi acasă. Poate se întâmplase atât de repede tocmai din cauza asta, n-o mai ținea nimic pe pământ, așa cum o făcuseră împrejurimile de acasă, acolo unde locuise timp de peste patruzeci de ani. Dar Kjartan fusese lângă ea când murise, și bunicii nu-i fusese frică.

Îmi dădeam seama că mama era supărată, dar nu știam ce să fac. Voia să-i spun cum fusese în Italia, eu am zis doar că fusese bine, nu voiam să intrăm în detalii, doar ne îmbătaserăm și chefuiserăm pe-acolo în vreme ce bunica murea, nu era cazul ca mama să afle asta. Am stabilit c-o să vin la ei peste câteva săptămâni, să merg să văd mormântul, era în cimitirul vechi de deasupra fiordului, un loc frumos, a zis mama, era reconfortant să știi că se afla acolo.

Am terminat de vorbit, m-am dus acasă prin întunericul din ce în ce mai profund, m-am întins în pat și am citit un pic de Mark Twain, despre care ne vorbise Ragnar Hovland, mă cufundam din când în când în realitate, adică în obscuritatea ce înconjura lumina ștearsă a veiozei, materialul pernei bleu, gândul la bunica, primul om apropiat mie care murise. Era imposibil de înțeles. Dar acum avea pace. Se chinuise, dar acum avea parte de pace. Am citit mai departe, gândul la ea îmi rămăsese în ungherele conștiinței, ieșind din când în când la iveală, era moartă, nu mai exista, bunica, draga mea bunică. N-o cunoscusem, dar ce era de cunoscut? Știusem cine era, cine era ea pentru mine, încă de când eram mic știusem. Și asta mă năpădea acum, prezența ei blândă, ochii ei. Cât de înspăimântător trebuie să fi fost să se despartă de lume doar fiindcă trupul n-o mai asculta și-i nega cele mai elementare lucruri.

Trebuia să scriu despre asta, trebuia să scriu despre ea.
M-am ridicat, m-am așezat la birou doar în chiloți și am scris un text.

Crește de la sine

Cu ochii în afara zilelor
te estompezi încet
Cu gândurile ca oglinzile

îmi pierd controlul
Te simt în mine

Nopți blânde cad peste mine
Întunericu-mi cuprinde ochii
Aș vrea să zbor
Aș vrea să cred în minuni
Te simt în mine

Mă feresc de lumină și-ntuneric
Cine știe ce vezi
Cine știe ce se-ntâmplă
Liniștea, liniștea
crește de la sine

Zilele se sting, dispar
nelăsând nimic în urmă
Eu stau mereu treaz, așteptând

Te simt în mine
Te simt în mine

Mă feresc de lumină și-ntuneric
Cine știe ce vezi

Cine știe ce se-ntâmplă
Liniștea, liniștea
crește de la sine

A doua zi, Espen mi-a adus la sala de lectură eseul lui Mandelștam. Am băut o cafea, am discutat puțin despre cursuri, despre câteva texte care ne impresionaseră, l-am întrebat câte ceva despre el, de unde venea, ce făcea și i-am spus că fusesem la Academia de Scriere Creativă. Știa, mi-a zis. Ținea ceașca cu ambele mâini, dar nu ca într-o îmbrățișare, ci mai mult ca într-o confirmare, aici avem o ceașcă, în timp ce-și ținea capul ușor plecat și se uita fix la masă. Când stătea așa, era ca și cum ar fi negat situația în care se afla, ca și cum n-ar fi existat. Forța pe care o emana mă afecta și pe mine, spusesem ceva neinteresant? Ceva plictisitor? Ceva prostesc?

Apoi a aruncat o privire la ceas, a zâmbit și a spus că spera că o să-mi placă eseul, aștepta cu interes să-l discute apoi cu mine.

Ne-am întors la sala de lectură, eu am început să citesc cartea lui Olof Lagercrantz despre Dante și am rămas acolo până după-amiază, când am mers să mănânc la cantină.

Era vineri, atunci aveau întotdeauna budincă de orez.

La o masă la etaj stătea Ann Kristin. A zâmbit când m-a văzut, așa că m-am dus spre ea ținând în mână o tavă cu budincă de orez, suc și cafea.

– Salut, Karl Ove. Nu ne-am văzut de mult. Așază-te aici. El e Rolf, apropo.

A arătat din cap spre un tip aflat de cealaltă parte a mesei.

– Deci tu ești Karl Ove, a zis el. Tatăl tău mi-a fost profesor la liceu. E cel mai bun profesor pe care l-am avut. Era formidabil.

– Vorbești serios? am întrebat. Unde?

– La Vennesla.

– Aha, am spus eu așezându-mă, apoi am luat farfuria cu budincă, ceașca de cafea și paharul cu suc, am dat tava la o parte și am început să mănânc.

– Ce face acum?

– Lucrează în nordul Norvegiei. S-a recăsătorit și are un copil.

– Criza clasică a vârstei mijlocii, a zis Ann Kristin. Apropo, e adevărat că ai fost în Italia cu Yngve?

Am încuviințat din cap în timp ce înghițeam.

– La Florența.

– Păcat că n-ați putut veni la înmormântare.

– Da. Cum a fost?

– A fost solemn și frumos.

Ann Kristin era fiica cea mare a surorii mamei, Kjellaug, și sora lui Jon Olav. În copilărie eram întotdeauna ea și Yngve, Jon Olav și cu mine, și așa fusese și la școală, în orice caz la început, când Yngve și Ann Kristin petreceau mult timp împreună. Dar apoi se înstrăinaseră, dacă nu cumva se întâmplase ceva, eu nu știam nimic, doar că nu se mai vedeau decât la reuniuni familiale.

Avea o fire aspră și putea părea dură uneori, mai ales față de Jon Olav, dar nu se temea să vorbească răspicat nici cu mine, fără să-mi fac probleme din cauza asta, era ceva ce ținea numai de suprafață, în sinea ei era de treabă și mai atentă decât majoritatea oamenilor. Îmi plăcea de ea, întotdeauna îmi plăcuse.

Rolf ăsta, să fi fost iubitul ei?

– Și tu înveți rusa? l-am întrebat.

El a confirmat din cap.

– Așa ne-am întâlnit.

– Rolf e *wonderboy*-ul facultății, a zis Ann Kristin.

– Nu erai tu cel care lua numai note de zece la liceu? Tata a povestit despre asta câțiva ani.

– Din păcate, da, mi-a răspuns el zâmbind.

– Ai fost într-adevăr elevul lui preferat.

– Păi la ce te așteptai? a zis Ann Kristin. Sigur că profesorului îi place de elevul care ia doar note de zece.

– Nu și tatei, am spus ca să-l flatez.

– Transmite-i salutările mele, a zis Rolf.

– Așa o să fac.

– Cum îi mai merge lui Yngve? m-a întrebat Ann Kristin. Nu l-am văzut de mult timp. E în continuare împreună cu… cum o cheamă?

– Ingvild?

– Da.

– Nu, s-au despărțit în primăvară, am spus.

– Semăna așa de mult cu mama voastră.

– Serios?

– Nu te-ai gândit la asta?

– Nu. Doar nu seamănă așa de mult?
– Ochii, Karl Ove. Erau exact la fel.
Ea a zâmbit și s-a întors către Rolf, care a ridicat din sprâncene și și-a luat geaca de pe spătarul scaunului.
– Te descurci singur? m-a întrebat Ann Kristin. Sau vrei să mai stăm un pic cu tine?
– Cred că mă descurc, am zis. Dar m-am bucurat să ne-ntâlnim. Ne mai vedem!
Au ieșit pe ușa de la etaj, unde coridorul se ramifica spre celelalte părți ale clădirii, iar eu am rămas să-mi mănânc singur budinca de orez.

În duminica următoare am cunoscut-o pe Gunvor. A fost o coincidență, ieșisem cu Yngve să bem o bere, el s-a întâlnit cu niște cunoscuți, am rămas la unul dintre ei acasă, s-au aprins lumânări, s-a servit ceai, s-a pus niște muzică mai lentă. Eu stăteam pe un fel de fotoliu puf și abia așteptam să plec când o fată s-a așezat lângă mine. Era scundă, blondă, cu un nas mic, cârn și ochi frumoși, blânzi. Avea multă energie, felul ei de-a fi era cuceritor.
– Tu cine ești? m-a întrebat ea.

– Sunt fratele lui Yngve, i-am răspuns.
– Da, cu asta m-ai lămurit. Cine e Yngve?
– Tipul de-acolo care flirtează.
– Aha! Nici pe el nu l-am mai văzut pe-aici. Dar nu e greu să-ți dai seama că sunteți frați, în orice caz!
– Așa-i?
– Dar tu ce studiezi la Bergen?
– Literatura.

– Îți place Ragnar Hovland? E preferatul meu dintre toți. *Sjølvmord i Skilpaddekafeen* [*Sinucidere în cafeneaua cu țestoase*], doar titlul!
– Da, e amuzant. Tu ce studiezi?
– Administrația publică. Dar voi începe istoria după Crăciun.
– Istorie? Și mie mi-ar plăcea asta, de fapt.

Era deschisă, dar nu într-un fel naiv, nu era genul care să iasă în față cu un subiect pe care nu-l stăpânea, era doar sigură pe ea.
Ceilalți au plecat rând pe rând, noi am rămas să discutăm, era genul de noapte în care puteai să-i spui totul celuilalt și asta conta, fiindcă amândoi eram dispuși să ascultăm. Ea venea de la o fermă din Vestland, avea doi frați și o soră, îi plăcea să călărească, mai ales caii islandezi, lucrase un an la o fermă islandeză și vorbea fluent limba. Am rugat-o să-mi spună ceva în islandeză, ea a zis *Thad er ekki gott ad vita hver Karl Ove er!* „Nu e bine să știi cine e Karl Ove!“ Eu am râs, înțelegeam. Caii islandezi aveau două feluri suplimentare de a merge la trap, mi-a zis ea, și am râs din nou, nu-mi puteam închipui că era posibil să fii așa de atașat de animale. „Încearcă o dată să călărești pe unul și o să înțelegi“, mi-a spus Gunvor.
Am rămas acolo până când gazda a zis că voia să se culce. Ea m-a însoțit până acasă, am vorbit tot timpul, apoi în fața ușii încă vreo jumătate de oră, după care m-a întrebat dacă ne puteam vedea din nou și am spus: „Da, mi-ar plăcea“.
– Mâine?
– Da, perfect.
– Mergem la cinema?
– Da, hai să mergem!

Ea a plecat, eu m-am dus la culcare, ciudat de zăpăcit.

Peste două săptămâni, când urca scările spre apartamentul ei, s-a întors spre mine.

– Suntem împreună acum, nu-i așa, Karl Ove?

– Da, am zis. Eu sunt, cel puțin!

Până atunci petrecuserăm împreună aproape toate serile. În apartamentul ei, în garsoniera mea, la Café Opera, la Fekterloftet, în plimbări lungi pe străzile din Bergen. Am vorbit întruna, într-o seară ne-am sărutat și apoi am dormit împreună, dar fără să se întâmple ceva, ea voia să aștepte, voia să fie sigură. „Poți să fii sigură de mine“, i-am spus, fiindcă ardeam de dorință, mergeam aproape aplecat lângă ea, dar nu, timpul era de partea noastră, timpul ne era prieten. „Un prieten rău“, am zis, „haide, ce se poate întâmpla?“ Nu, nu se putea întâmpla nimic, dar ea voia să aștepte, nu mă știa destul de bine. „Dar ți-am arătat totul! Nu mai e nimic de descoperit! Nu sunt nu știu ce!“ Ea a râs, a scuturat din cap, trebuia să aștept. Întins lângă corpul ei cald și gol!

Era greu de rezistat, dar în rest totul era ca o febră, ca un vis, ea venea și pleca, restul era o moțăială, ceva neimportant, ea era cea care dădea lumii mele formă și greutate, ea, Gunvor, iubita mea.

Jon Olav se mutase într-un apartament mare chiar lângă cinema, eu i-l arătasem de mult, acum urma să plece câteva zile, nu puteam să stăm în apartamentul lui câteva zile? Ba da. Am stat acolo două zile, am ieșit doar ca să ne luăm de mâncare, nu puteam să ne dezlipim unul de celălalt, dar în continuare nu voia, încă nu mă știa destul de bine.

Sora ei mai mică și iubitul ei ne-au invitat în Hardanger, unde locuiau într-o casă mare, veche. Am luat autobuzul până acolo, era întuneric, afară totul era alb de la zăpada luminată de lună, și deasupra noastră străluceau pe cer o puzderie de stele. Erau minus douăzeci de grade, zăpada scârțâia sub picioarele noastre în timp ce urcam dealurile, aerul rece ne pătrundea în plămâni, pielea feței ni se înțepenise și în jurul nostru era liniște deplină.

Aprinseseră focul în sobă, pregătiseră cina, am stat și am discutat și-am mâncat și am băut vin roșu, eram fericit. Trebuia să dormim într-o cameră sus la mansardă, era rece ca o hrubă, chiar și băgați sub plapumă, și dorința mea era atât de mare încât nu știam ce să mă mai fac, m-am cuibărit lângă ea, i-am sărutat sânii frumoși, pântecul frumos, picioarele frumoase, dar nu, trebuia să aștept, nu mă știa destul de bine, încă nu știa cine eram.

– Sunt Karl Ove Knausgård și te doresc! am spus atunci.

Ea a râs și s-a lipit strâns de mine, era moale și mlădioasă și avea ochii blânzi și era a mea.

Dar nu de tot, nu în întregime, eram în continuare ea și eu, nu noi.

N-am citit prea mult în săptămânile alea. Mi se părea lipsit de importanță cititul, dar ea se ducea în fiecare zi la universitate și atunci m-am dus și eu, dar mai mult de dragul aparențelor, propozițiile care se rosteau nu prea aveau sens pentru mine, totul plutea în jurul meu, totul era deschis și nedefinit, până când o vedeam cum apare și face lumea din nou clară și sigură. Ea, Gunvor, iubita mea.

Espen a venit la mine într-o pauză, m-a întrebat dacă citisem eseul lui Mandelștam, nu-l citisem, mă gândeam să citesc mai întâi *Divina Comedie*, i s-a părut și lui mișcarea cea mai bună.

– Ce ediție ai? Nynorsk? Am început-o, dar e atât de arhaică, încât e aproape imposibil de citit. Așa că mi-am luat ediția în suedeză. E foarte bună.

– Eu mi-am luat ediția Nynorsk, i-am zis. Să văd.

Privirea lui, înainte amicală și ingenuă, s-a făcut dintr-odată serioasă și introvertită, și Espen și-a îndreptat-o spre pământ.

Am reluat rapid în minte conversația de până atunci. După o tăcere destul de lungă, el s-a uitat la mine.

– Nu vrei să vii în Alrek într-o după-amiază? Să jucăm șah sau ceva? Joci șah?

– Știu regulile. Dar nu prea pot spune că știu să joc.

– Recuperezi din mers, mi-a zis el.

– Da, clar, am spus. Mi-ar plăcea oricum să vin o dată până acolo.

Am stabilit să ne vedem după-amiaza următoare. La sala de lectură am luat traducerea după *Divina Commedia*, am început s-o citesc fără să iau notițe, ce-mi rămânea în minte rămânea. Știam cât de cât despre ce era vorba, citisem o treime din cartea lui Lagercrantz despre Dante și-mi formasem o impresie clară despre ea. Cu toate astea, nu eram pregătit pentru acea senzație a timpului degajată de primele pagini, pentru faptul că textul nu era *despre* secolul al XIV-lea, ci *provenea* din acea perioadă, era o *parte* a acelei perioade pe care eu o puteam cunoaște intim *acum*.

Voi, ce intrați, lăsați orice speranță.[3]

Poarta iadului, Paștele, anul 1300. Dante, care s-a rătăcit de pe calea cea bună la mijlocul vieții și care se va elibera văzând totul.

Va vedea totul și se va elibera prin asta.

Numai că la începutul primului cânt nu-și pierduse calea în viață, ci într-o pădure, și animalele care-l atacaseră nu erau păcatul sau trădarea, erau fiare din carne și sânge, care-și rânjeau colții și mârâiau. Iadul nu era o stare interioară, intrarea în el se afla acolo, la mijlocul lumii, pe fundul unei râpe, cu păduri și sălbăticie peste tot.

Am înțeles, desigur, că explicațiile din notele de la subsol, legate de semnificația fiecărui animal, loc și întâmplare, erau cât se poate de reale, dar extraordinar la început era aspectul material, fizic, pe care-l resimțeam în fiecare celulă a corpului, ca pe o atracție și o foame, nu umbrele proiectate în lumea ideilor. Se făcea o comparație cu construirea unui vas pe un șantier naval în Veneția și dintr-odată, cu o forță nebănuită, am înțeles că Dante trebuie să fi stat undeva să scrie asta, poate se uitase în zare și se întrebase cu ce să asemene acel lucru, și așa i-a venit în minte un șantier naval pe care-l văzuse o dată la Veneția, *care exista încă atunci când el scrisese asta*.

Trebuia să mă întâlnesc cu Gunvor după-amiază, mi-am strâns lucrurile, am străbătut coridoarele cu plasa de plastic bălăngănindu-mi-se în mână și m-am îndreptat spre curtea dintre clădiri, mă oprisem să trag o țigară când am văzut-o venind spre mine. Mi-a zâmbit cu toată ființa ei, s-a întins pe vârfuri și m-a sărutat direct pe gură. Am plecat de-acolo ținându-ne de mână, am coborât dealurile și ne-am dus în Nøstet, unde se afla apartamentul ei. Îl împărțea cu o prietenă pe nume Arnhild. Cea mai bună prietenă a ei se numea Karoline, și teoretic formau un trio înspăimântător, cu numele lor greoaie și învechite – Gunvor, Arnhild și Karoline –, dar în realitate erau radioase și vesele și cât se poate de normale. Arnhild mergea la Școala Superioară de Business și purta pulovere de lână și un colier de perle, Karoline studia la universitate și era o idee mai dură, semăna mai mult cu Gunvor, aveau același umor, se luau una după alta așa cum mi-am dat seama că fac fetele. O dată ne-a povestit despre cum încercase un tip să o agațe, venise la ea și o întrebase dacă nu voia să meargă cu el acasă, ea-l întrebase de ce, el îi răspunsese ca să i-o tragă nebunește. Ce s-au mai distrat la asta! Erau ascultătoare și cuminți, nu și-ar fi risipit viețile de pomană, așa că nimic din jurul nostru nu le afecta tocmai datorită siguranței pe care le-o dădea felul lor de a fi. Ieșitul seara în oraș, de exemplu, era un lucru relaxant pentru ele și nu avea nimic demonic în sine.

Deși locuiam într-un apartament relativ mare, preferam să stăm la Gunvor; apartamentul meu era sumbru, aproape fără mobile și posomorât, al ei era luminos, condițiile erau mai bune și amenajarea avea ceva tipic feminin, îmi plăcea nefamiliaritatea aceea moale și unduitoare, era atât de clar că Gunvor era iubita mea atunci. Să mă trezesc acolo – cel mai adesea cu ploaia șiroind pe streașină –, atât de devreme încât afară era încă întuneric, să-mi iau micul dejun cu ele și să plec la sala de lectură împreună cu ea, nu mai

trăisem așa ceva și apreciam asta din toată inima mea cea neagră.

Le-am prezentat-o pe Gunvor lui Yngve și lui Asbjørn și celorlalți prieteni ai lui, care deveniseră într-un fel și ai mei, de fapt, nu tocmai prieteni, dar în orice caz oameni cu care eram împreună de multe ori, grație faptului că eram fratele lui Yngve, protectorul meu în Bergen, și ea a făcut furori în rândul lor. Ceea ce nu era așa de ciudat, era imposibil să n-o placi pe Gunvor, râdea aproape tot timpul la spusele celorlalți, era sociabilă și atentă, nu se lua prea în serios, dar nu era nici neserioasă, muncea mult și cu conștiinciozitate, mai avea și o latură pietistă, trebuia să muncești, trebuia să mergi la cursuri, trebuia să citești, doar atunci îți câștigai dreptul la timp liber. Dar acest sentiment al datoriei, pe care-l cunoșteam și eu și pe care-l vedeam ca pe un fel de dușman, ceva ce trebuia combătut, ceva ce se afla în opoziție cu ceea ce voiam eu să fiu, acest sentiment al datoriei nu o îngreuna, nu-i influența ființa, era mai mult ca un fel de linie de urmat, subțire, dreaptă și puternică, un tendon în sufletul ei, nu vizibil, dar important, îi dădea tărie și siguranță, o făcea să nu se îndoiască niciodată de justețea poziției și acțiunilor sale.

Când eram împreună, parcă ceva ieșea la suprafață din mine. Întunecimea se risipea, diformul se îndrepta, și era ciudat că toate astea nu veneau din afară, nu ea ilumina întunecimea, nu, era ceva ce se întâmpla în interiorul meu, fiindcă mă vedeam prin ochii ei și nu doar prin ai mei, iar în ochii ei nu era nimic în neregulă cu mine, ba chiar dimpotrivă. Astfel se echilibra totul. Când eram împreună cu Gunvor, nu mai doream să-mi fac rău.

Așa cum stabiliserăm, am luat-o la pas spre Espen în ziua următoare, am urcat dealurile spre gară și am parcurs porțiunea întinsă de acolo către Alrek, unde mai fusesem o singură dată, cu patru ani în urmă, la vârsta de șaisprezece ani, când trecusem pe la Yngve.

Espen pregătea cina în bucătăria comună când am ajuns. „Tocană de pui cu roșii“, mi-a zis, „vrei și tu?“

Era foarte condimentată, dar bună, s-a luminat la față când i-am spus.

După aceea a făcut o cafea într-un ibric ciudat, mic și strălucitor, ca o statuetă, avea forma unui bărbat mic cu pălărie. Espen l-a demontat mai întâi, a turnat apă într-o parte, a umplut cu cafea fin măcinată o chestie în formă de pâlnie, pe care a pus-o în compartimentul cu apă, după care a răsucit partea de sus, care se termina cu un capac cu moț, și a așezat dispozitivul pe plită. Nu m-am gândit să întreb ce fel de cafea era, intenționam să accept tot ce-mi servea cu un aer de cunoscător.

Ne-am dus în camera lui, fiecare cu câte-o ceașcă în mână.

O, era tare, avea aproape același gust cu espresso-ul.

Espen a trecut repede prin discurile lui.

– Îți place jazz-ul? m-a întrebat.

– Da, am spus. Nu prea ascult, dar e OK.

– Să luăm poate un clasic, atunci, *Kind of Blue*?

– Sigur că da, am zis, încercând să citesc pe copertă numele artistului. Miles Davis.

Espen s-a așezat pe pat.

– Am fost la un concert de-al lui în Oslo. Nu aveam bilet, așa că m-am furișat înăuntru.

– Te-ai furișat? Cum ai reușit?

– Am intrat în clădirea de alături, am coborât la subsol, am găsit acolo niște scaune pe care le-am cărat sus ca să pară că lucram acolo. Apoi am deschis o ușă, și iată-mă în mijlocul sălii de concerte.

A râs.

– E-adevărat?

– Da. A fost un concert fantastic.

O muzică difuză, melancolică a început să plutească prin cameră. Espen a adus setul de șah, a așezat tabla între noi, a luat un pion alb și un pion negru, i-a combinat între ei la spate și mi-a întins în față pumnii strânși.

– Ăla, am zis.

A deschis mâna. Negru.

– Nu sunt sigur cum se aranjează, am spus. Dar pionii sunt primii, nu?

– Da, a zis el așezându-și piesele în viteză.

Eu m-am luat după el.

Uram șahul, simțeam că să pierzi la șah e mult mai important și revelator și umilitor decât să pierzi un meci de tenis, de exemplu. Nu eram atât de inteligent, atât de isteț, cu toate că-mi plesnea capul de-atâta concentrare, niciodată nu-mi ieșeau mutările, niciodată nu puteam planifica mai mult de două mutări în avans, în orice caz așa se întâmpla pe când eram mic și jucam cu tata sau cu Yngve, care mă băteau de fiecare dată. Nu mai jucasem de atunci, dar, pe de altă parte, acum eram adult, m-am gândit. Poate că experiențele prin care trecusem aveau să-mi fie de folos într-un fel sau altul. De fapt, erau numai probleme ce trebuiau rezolvate.

– Nu punem ceasul? m-a întrebat Espen.

– Nu, am răspuns.

Am început, și după trei minute eram în poziție de șah mat.

– Vrei o revanșă?

– Sigur că da.

După alte trei minute eram din nou în poziție de șah mat.

– Două din trei? Atunci poate câștigi și tu.

– Putem încerca.

M-a bătut și a treia oară. Dar nu se vedea urmă de triumf pe chipul lui în timp ce strângea piesele, după care s-a apucat să-și ruleze tăcut o țigară.

– Ai jucat la profesioniști? l-am întrebat.

– Eu? Nu. Nu, nu. Joc numai de plăcere.

– Citești rubrici de șah și din astea?

– Da, uneori. Poate fi incredibil de interesant să reproduci partide vechi, celebre.

– Sigur, am zis.

– Dar sunt câteva mutări standard pe care le poți învăța cu ușurință. Câteva deschideri și chestii din astea. Poți să ți le arăt, dacă vrei.

Am încuviințat din cap.

– Data viitoare?

– Da.

Afară, soarele strălucea printre nori. Lumina care cădea de-a curmezișul prin văzduh făcea culorile peisajului să pară stridente în comparație cu împrejurimile gri-opace.

– Ce-ți place să citești, de fapt? Din literatura norvegiană contemporană? m-a întrebat.

– Câte-un pic din toate, am răspuns. Kjærstad, Fløgstad, Jon Fosse. Tot felul, ca să fiu sincer. Și tie?

– Și mie-mi place să citesc din toate. Dar Øyvind Berg e bun. Tor Ulven e extraordinar. Pe Ole Robert Sunde l-ai citit? Un roman întreg în care personajul principal merge până la chioșc și înapoi. Ca Odiseu, nu? Limbajul lui e extrem de variat, stilul e uimitor de digresiv, aproape eseistic. Trebuie să-l citești.

– Am auzit de el, am spus. Cred că a apărut o dată un articol în *Vinduet*.

– Și mai e Ekelöf, bineînțeles. Și Jan Erik Vold! *Entusiastiske essays* [*Eseuri entuziaste*], cred că e cartea mea preferată. E atât de incredibil de complexă. Ai auzit de ea?

Am scuturat din cap. A sărit în picioare, a căutat într-unul din teancurile de cărți de pe birou și mi-a întins o carte albastră, groasă, cu imaginea lui Vold înotând pe copertă.

– Uite. Scrie despre tot felul de chestii. Nu doar despre literatură. Scrie mult despre jazz și… da.

– Grozav, am spus, începând s-o frunzăresc.

Muzica se oprise, Espen a luat discul de pe platan.
– Ce să mai punem acum?
– Nu știu, am zis.
– Nu vrei să te uiți pe-aici, să vezi dacă găsești ceva ce-ți place?
– Ba da, am spus lăsându-mă în genunchi.

Ce să vezi, avea *Heaven Up Here*.
– Îți plac Echo and the Bunnymen? l-am întrebat.
– Da, cum să nu. Ian McCulloch are o voce superbă. Și mai e și atât de incredibil de arogant.
– Îl ascultăm pe ăsta? Poate că e puțin penibil, și eu îl am, dar e așa de bun.
– Da, pune-l. Nu l-am mai ascultat de mult.

*

Când am plecat de la el, o oră mai târziu, în timp ce coboram dealurile ce străluceau în lumina palidă de noiembrie, eram foarte încordat. Espen era genul de om pe care-l remarcai. Avea o prezență puternică și, de vreme ce eu eram atât de slab, interiorizam toate stările diferite pe care le radia și de care probabil că nici el însuși nu-și dădea seama. Avea și o latură introvertită, uneori privirea parcă nu-i trecea dincolo de ochi, ci rămânea în interior, dând impresia că era un tip dur și ireconciliabil, dar când își dădea drumul, era deschiderea în persoană, prietenia însăși, într-un fel pe care nici nu eram sigur că-l conștientiza el însuși, parcă entuziasmul prelua controlul și Espen era purtat numai de valurile din interiorul lui.

Mă impresiona, mai ales fiindcă era cu doi ani mai mic. Dar nu puteam pricepe de ce mă invitase la el tocmai pe mine. La cursuri era plin de oameni interesanți și citiți, iar el se orientase tocmai către cel căruia-i lipsea profunzimea și orice înțelegere reală a literaturii.

Oricum, mă bucuram că o făcuse. Dacă nu mă ridicam la nivelul așteptărilor lui în acel moment, poate că aveam să reușesc în cele din urmă.

Acasă era o scrisoare vârâtă în rama ușii. Am deschis-o. Era o avertizare. Din cauza renovărilor trebuia să plec până la mijlocul lui decembrie.

Așa ceva era legal?

Of, la naiba. Oricum plăteam deja mult peste ceea ce-mi permiteam. Era tot aia. Dar trebuia să încep să-mi caut alt apartament.

M-am dus la culcare devreme, dar m-am trezit după câteva ore, fiindcă cineva bătea în geam. M-am ridicat și m-am dus la fereastră. Era Gunvor. Mi-a zâmbit și a arătat cu degetul înspre ușă, eu am dat din cap și m-am dus să-i deschid.

Peste cinci minute se strecura lângă mine în patul îngust; simțindu-i greutatea sânilor în mâinile mele, m-am temut că aveam să explodez de dorință.

– Încă nu, mi-a spus. Dar în curând.

Am fost mai mult decât norocos în legătură cu apartamentul. Ben, prietenul lui Jon Olav, tocmai se mutase dintr-un apartament mare, cu patru camere, de lângă Danmarksplass, și nimeni nu-l închiriase încă. Apartamentul aparținuse înainte șantierului naval din Solheimsviken, se găsea în prelungirea clădirilor de birouri de acolo, și acum era în proprietatea unei bănci. I-am sunat, apartamentul era liber, îl puteam închiria, dar trebuia să știu că toată clădirea urma să fie demolată în curând și trebuia să fiu pregătit să mă mut din nou cu un preaviz de o lună. Când avea să se întâmple asta? Funcționara nu știa, dar nu imediat, în orice caz. Am acceptat, și într-o seară ne-am dus cu Gunvor în vizită, iar Ben ne-a făcut un tur al celor patru camere. O gașcă întreagă stătuse acolo, dar chiria era așa de mică, încât puteau locui numai două persoane. Erau de fapt două apartamente, unul cu două camere în spatele bucătăriei și unul cu două camere în spatele

băii. Era mochetă pe podea, din perete în perete, se putea da jos, probabil că era parchet de lemn dedesubt, ferestrele erau simple, prăfuite de la gazele de eșapament, se auzea zgomotul traficului, dar Ben spunea că te obișnuiai cu asta. Condițiile nu erau cine știe ce, bucătăria era veche, aragazul părea a fi de la începutul anilor șaizeci, însă baia avea cabină de duș, iar chiria era mică.

Am primit cheile, și Ben a plecat.

Împreună cu Gunvor, am mai dat o raită prin apartament. Era plăcut. Ne-am îmbrățișat în mijlocul încăperii care tocmai hotărâsem că avea să fie camera de zi din partea mea de locuință.

– Și nu vrei să te muți cu mine? am întrebat-o.

– Nu, mi-a răspuns ea. Nici într-un caz! Dar poate într-o zi. Cine știe?

– Atunci trebuie să găsesc pe cineva care să stea aici. Știi pe cineva care-și caută chirie?

– Nu, dar pot întreba. Numai să nu fie fete, n-aș vrea să-mi asum riscuri.

– Tu? N-ai de ce să te temi. Crezi tu așa ceva? E adevărat?

S-a îndreptat spre fereastră. M-am dus după ea, am cuprins-o din spate, am sărutat-o pe gât, i-am mângâiat sânii.

– Ce-ți place cel mai mult? m-a întrebat ea.

– Ce anume?

– Să mănânci. Ce-ți place cel mai mult?

– Creveți, cred. De ce?

– Doar așa.

Am scos mocheta dintr-o cameră, am curățat toate resturile de lipici și am șlefuit toate asperitățile, după care am vopsit podeaua în verde, cum ar fi fost puntea unui vapor. Yngve mi-a adus cu o dubă închiriată puțina mobilă pe care o aveam, urmând să cumpăr restul de la IKEA când îmi venea creditul de studii. El mi-a spus că găsise un loc de repetiții, era în vechiul șantier naval de la Verftet, îl aveam la dispoziție două seri pe săptămână. Am discutat plini de entuziasm despre piese și texte și despre faptul că trebuia să găsim un vocalist. În ziua următoare ne-am întâlnit la cafeneaua de la Verftet. Eu cu două perechi de bețe pentru tobe, el cu tocul de chitară, Pål cu geanta pentru chitara bas. Eram emoționat, nu mai cântasem la tobe de la începutul liceului, și atunci cunoșteam doar noțiunile de bază. Yngve știa cum stăteau lucrurile, cu Pål era mai dificil, el probabil se aștepta la un *jam session* cu trei muzicieni adevărați.

– Eu nu știu de fapt să cânt, am zis. Ți-a spus Yngve? Am cântat puțin în liceu. Sunt complet fără speranță, deci. Dar pot învăța.

– Relaxează-te, Yngve Junior, mi-a spus Pål. E în regulă.

Pål era înalt și slab și palid, cu părul brunet și o atitudine oarecum copilărească față de viață. Nu se temea să-și arate ciudățeniile, nu, mai degrabă le cultiva. Era un excentric și era cunoscut în Bergen pentru că citise poezii în timpul demonstrațiilor studențești, cu niște clopoței în păr. Citise un pic, apoi scuturase din cap ca să sune clopoțeii, mai citise un pic. Explozie de bucurie. Cânta într-o trupă experimentală care se formase pe lângă studioul de înregistrări Shit Tape din Arendal, se numea Coalmine Five, de la politicianul Kullmann Five, probabil; se dădea în vânt după tot ce era ciudat, interesant, exagerat. Fusese coleg cu Yngve în clasele primare, îi auzisem numele toată viața mea, dar abia în ultimul an îl întâlnisem. Publicase două volume de poezii la propria editură și studia biologia marină. În tinerețe cântase pentru Armata Salvării, ca basist, zicea Yngve, nu era genul care să cânte după partitură, simplu, ci melodios, pus pe improvizații, inventiv. Era evident, din prima clipă când am început să cântăm, că le avea cu muzica. Adică, din prima clipă când ei au început să cânte. Eu n-aveam curajul. Stăteam pe locul bateristului cu bețele în mâini, în spatele tuturor tobelor și cinelelor, ei cântau de-o parte și de alta, iar eu nu îndrăzneam să lovesc cu bețele, mi-era prea frică să n-o dau în bară.

Au cântat „Te legeni așa frumos“. Pål a încercat niște acorduri, căuta ceva, și când a găsit ce căuta, s-a ținut de ritmul acela în timp ce se aventura în alte direcții, venea cu noi acorduri, a luat-o de la capăt până a fost mulțumit că piesa suna așa cum trebuie.

Yngve s-a oprit și s-a uitat la mine.

– Dă-i drumul, mi-a zis.

– Cântați voi un pic, i-am răspuns. Să aud cum sună.

Au început să cânte. Când au ajuns pe la mijlocul piesei am început și eu, precaut, ezitând. Trebuia să pot ține măcar ritmul, chiar dacă restul nu mi-ar fi ieșit.

– A fost bine, Karl Ove, mi-a spus Pål. Dar încearcă să ții toba mare în ritm cu basul. Uite-așa. DUM dum DUM DUM dum. OK?

– Și dă un pic mai tare cu bețele alea, a adăugat Yngve. Abia te auzim.

M-am înroșit și-am început să cânt sperând să se termine totul cât de repede. Pål se uita la mine, și tot trunchiul parcă i se ridica de fiecare dată când urma o lovitură în toba mare. După o vreme s-a întors cu spatele la mine, dar peste câteva minute eram din nou față în față și-și ridica iarăși umerii.

Am repetat două ore, una și aceeași piesă. Tot efortul era menit să mă pună pe mine pe linia de plutire, ei se descurcau. Când am terminat pe ziua aceea și ei au început să strângă cablurile și să împacheteze cutiile și curelele, aveam cămașa udă pe spinare.

– Trebuie să găsiți pe altcineva, am zis.

– Nu, a spus Yngve. O să fie bine.

– A mers foarte bine, a zis Pål. Nu înțeleg despre ce tot vorbești. Nu ne lipsesc decât un vocalist și un nume pentru trupă. Propun Diverse D. Așa o să avem întotdeauna propria secțiune în magazinele de discuri.

– M-am gândit la Odd & Bent, a spus Yngve. Merge și-n engleză și-n norvegiană.

– Sună de parcă ar fi descrierea sculei cuiva, am zis.

– Vorbește pentru tine, a spus Yngve.

– Păi pentru scula lui diformă vorbește, a râs Pål.

– Dar Mao? am spus. La el m-am gândit. Scurt și mișto.

– *Gemyttene* [Năbădăile], a zis Pål. Și ăsta e bun. Acum trebuie să calmăm toanele! Știe oare careva ce sunt toanele de fapt?

– Nu, am zis. Lângă mine la sala de lectură stă unul cu un nume tare. M-am gândit un pic la asta. Îl cheamă Finn Iunker. Îl putem folosi, e numele unui tip pe care nu-l cunoaștem, nu? Finn Iunker și nu știu ce. Finn Iunker și *Sjøflyene* [Hidroavioanele], de exemplu?

– Nu-i rău, a spus Yngve. Eu m-am gândit la Smiths și minusculii.

– Sau ce ziceți de Genoacid etnic? a întrebat Pål.

Yngve a râs atât de tare, că a trebuit să se plimbe prin cameră ca să-și revină.

– Sau Sodă holocaustică? am propus eu.

– *Kafkatrakterne*, a zis Pål scuturându-și umerii ca să aranjeze mai bine curelele care țineau basul. *Kafkatrakterne!*

– Da, a spus Yngve. Așa-i spunem. În loc de mașini de cafea, mașini Kafka.

– *Kafkatrakterne*, am zis. Sună bine!

Ultimele două garsoniere în care stătusem se aflau la demisol, așa că nu văzusem dinăuntru decât capete de trecători și umbrele. Apartamentul nou era complet altfel. Se afla la ultimul etaj al clădirii vechi de cărămidă, și din camera de zi se vedeau intersecția mare de la Danmarksplass, clădirile de birouri din spate, vechiul cinematograf, noul supermarket Rema 1000 și, pe cealaltă parte a drumului, librăria din care, în naivitatea și imaturitatea mea, acum de neînțeles, îmi cumpărasem cândva *Foamea*. O gașcă de bețivi

stătea de obicei pe bănci lângă mica parcare din fața supermarketului, era o stație de taxiuri acolo – au trecut câteva nopți până să-mi dau seama de unde venea țârâitul slab pe care-l auzeam mereu –, iar drumul era cel pe care-l folosea toată lumea din zonă spre și dinspre centru, așa că mereu se întâmpla ceva pe acolo. Mai mult, spitalul se afla în apropiere, un șir constant de ambulanțe, cu sau fără sirene și lumini albastre, treceau ușor printre mașini, atât noaptea, cât și ziua. Eram recunoscător pentru toate astea, deseori mă uitam pe fereastră ca vițelul peste gard, fiindcă nu se întâmpla nimic în interiorul meu în acel moment, înregistram mișcările și urmăream ceea ce se întâmpla, atât. Ia te uită, o camionetă cu o scândură lungă ieșită, cu o pânză albă legată bine de capăt! Un camion plin de oi care behăie, ce naiba era asta, eram brusc în Iugoslavia? O doamnă cu un guler de vulpe argintie la gât, de genul celor care aveau păstrat și capul, evident nebună, mișcările țepene și rigide nu mint, se plimba cu pași mari mai întâi pe o parte străzii, apoi pe cealaltă. Un grup format din trei, apoi din patru, apoi din cinci bărbați care se adunaseră la capătul dealului înspre intrarea la metrou, la trei și jumătate dimineața, oare ce fel de chestii dubioase puneau la cale? O femeie certând un bărbat, un bărbat certând o femeie, variațiuni nenumărate pe aceeași temă. Am văzut și câțiva oameni împleticindu-se, câteodată într-un asemenea hal încât aproape că nu-mi credeam ochilor, oameni clătinându-se în mijlocul celor trei benzi ale autostrăzii, pierzându-și echilibrul și călcând apăsat într-o parte, oprindu-se când și-l recâștigau, călcând apăsat în partea cealaltă, așa cum făceam când eram mici și ne jucam de-a bețivii, așa cum văzusem în filmele mute care se proiectau la petreceri.

Altă îmbunătățire a situației mele consta în faptul că în apartament fusese instalat un telefon. L-am legat la rețea și am avut pentru prima dată propriul număr.

Gunvor a fost prima care m-a sunat.

– Mâine ești acasă? m-a întrebat ea la finalul convorbirii.

– Dacă treci pe la mine, o să fiu.

Ne-am înțeles să vină pe la douăsprezece. La douăsprezece fix a sunat la ușă. Avea o plasă în mână.

– Am cumpărat creveți. Nu aveau proaspeți, din păcate, sunt congelați.

I-a scos din plasă, o pungă de creveți congelați din Groenlanda, pe care i-am pus pe un platou ca să se dezghețe mai repede. Cumpărase și unt, maioneză, o franzelă albă și o lămâie.

– E vreo ocazie specială azi? am întrebat-o.

Ea a zâmbit și s-a uitat în pământ, moment în care am înțeles. În ziua aceea avea să se întâmple. Ne-am îmbrățișat, am intrat în dormitor, am dezbrăcat-o încet, ne-am întins pe saltea, lângă perete. În tot acest timp, un picior n-a încetat să-mi tremure. Cerul înnorat de afară umplea camera cu lumină, se lăsa peste trupurile noastre albe, peste fața ei, peste ochii ei care mă priveau mereu.

După aceea am făcut duș împreună și ne-am dus să ne uităm cum erau crevețiii, ciudat de jenați unul față de altul, ca și cum am fi devenit dintr-odată doi străini. Dar asta n-a durat mult, distanța dintre noi s-a închis, în curând povesteam de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, până când ne-am uitat unul în ochii celuilalt și atmosfera s-a încărcat din nou de seriozitate. Parcă ne vedeam pentru prima oară. Eram aceiași, dar natura lipsită de obligații a relației dintre noi se modificase, schimbând totul într-un fel. Peste câteva clipe, fața i s-a luminat într-un zâmbet. „Mâncăm acum crevețiii?“

Era prima dată când un crâmpei din viitor devenea evident în relația noastră. Acum eram într-adevăr noi, dar ce însemna asta?

Eu aveam douăzeci de ani, ea avea douăzeci și doi, era clar că vom face exact ce făceam și înainte. Nu era nimic de plănuit, totul venea de la sine. Până atunci fuseserăm împreună aproape tot timpul, ne descoperiserăm, ne povestiserăm incredibil de multe detalii despre

viețile noastre, se întâmplau o grămadă de lucruri în jurul nostru, asta în timp ce noi mai și făceam una, alta. Nu eram conștienți de ceea ce făceam și de ce, eu, în orice caz, nu eram, la fel și cunoscuții mei. Se duceau cu toții la cinema și la Clubul de film, se duceau cu toții la Café Opera sau la Hulen, se vizitau cu toții, își cumpărau cu toții discuri și mai mergeau pe la concerte. Se culcau cu toții unii cu alții sau voiau să se culce, fie ocazional, după o seară în oraș, fie cu regularitate, așa cum făceau cei care deveneau iubiți. Se mai năștea câte un copil, dar era *rara avis*, o ciudățenie, să ajungi părinte la douăzeci de ani, așa cum se întâmplase de atâtea ori în generația părinților noștri. Mulți dintre ei se duceau în drumeție pe muntele Fløyen sau pe muntele Ulriken la sfârșit de săptămână, dar eu nu, aici era limita mea, n-aveau să mă pasioneze niciodată ieșirile în natură și nici pe Gunvor, sau, în orice caz, nu dădea nici un semn. Mare lucru nu se mai întâmpla, cu toate astea simțeam că viața era intensă și plină de semnificație, în sensul că niciodată n-o puneam la îndoială, nu existau alternative, cam tot așa cum nimeni nu punea la îndoială calul și căruța în secolele de dinainte de inventarea automobilelor. Și într-o oarecare măsură era intensă și plină de semnificație, fiindcă fiecare mic domeniu de interes avea o infinitate de nuanțe și deosebiri, o trupă nu era numai o trupă, de exemplu, ci era încărcată cu o mulțime de alte semnificații, și existau mii de trupe. Un student la literatură nu era doar un student la literatură, deși sigur așa părea de la distanță; dacă te apropiai de unul dintre ei, așa cum făcusem eu cu Espen, fiecare era o lume proprie, distinctă, și erau sute, mii de lumi și de studenți. Apoi mai erau toate cărțile și toate cunoștințele din ele, cu toate interconexiunile lor. Din astea existau milioane. Bergen era o fâșie de pământ, și nu doar ploaia cădea peste el, ci își găsea drum până aici și tot ce era gândit și făcut în restul lumii, până la temeliile acestui oraș pe străzile căruia umblam eu. Cei de la 808 State scoseseră albumul *808:90*, Pixies, *Doolittle*, Neneh Cherry, *Raw Like Sushi*, Golden Palominos, *A Dead Horse*, Raga Rockers, *Blaff*. Oamenii începeau să-și cumpere computere personale. Se discuta despre un nou canal comercial de televiziune care urma să se înființeze la Bergen. Raga Rockers cântau la Maxime, Arvid strigase „Ăsta e Yngve“ când un tip se urcase pe scenă și se aruncase în public. Nu-i stătea deloc în fire așa ceva, și toată lumea a râs. Am citit *Divina Comedie* în versiunea nynorsk, am scris o lucrare despre ea pe care am prezentat-o la cursul ținut de Buvik, am ținut o prezentare de trei sferturi de oră care m-a stresat mai multe săptămâni, dar care a mers bine, în orice caz, așa zicea Espen. Buvik a spus că mă bazasem destul de mult pe Lagercrantz, dar că era bine, și după aceea a început să mă ia la întrebări în timpul cursurilor, aparent interesat să audă părerea mea despre un subiect sau altul. Mă înroșeam și mă bâlbâiam și mă simțeam atât de stânjenit, că probabil se vedea de la o poștă, dar eram și mândru că pe mine mă întreba. Îmi plăcea Buvik, îmi plăcea stilul lui, cum se entuziasma cu ușurință în ciuda faptului că preda de mulți ani, iar noi ne găseam la cel mai de jos nivel al ierarhiei. Avea părul blond, scurt, ochelari rotunzi, se îmbrăca întotdeauna elegant, era un bărbat frumos, cu o urmă de feminitate în gesturi și la nivelul limbajului corporal, dar își luase doctoratul în Franța, din câte auzisem, și toate astea erau o expresie a rafinamentului, a unei educații atât de sofisticate, încât se reflecta la nivelul limbajului corporal. Linneberg era opusul lui în multe privințe; vorbea într-un dialect muncitoresc din Oslo fabricat de el, punea mare preț pe asta, avea cercel în ureche, un cap greu, mare, zâmbetul îi era deseori sardonic, și-i plăcea să vină la oră cu tot felul de costumații, o dată și-a ținut cursul cu un nas roșu de clovn, sau altă dată, la o prelegere, a purtat o mască de maimuță. Când vorbea despre Brecht, o făcea în timp ce pufăia dintr-un trabuc imens. Amândoi aveau o mare influență asupra noastră, erau oameni importanți, și dacă s-ar fi dus la vreuna din petrecerile bobocilor, s-ar fi putut cupla cu orice fată ar fi vrut, mă gândeam de multe ori la asta, se acumula întotdeauna o energie deosebită la cursurile lor, și nu era vorba doar de curiozitate intelectuală și sete de cunoaștere din partea studenților. Aveau un statut atât de însemnat, încât ar fi fost ca și cum zeii s-ar fi coborât de pe Muntele Olimp dacă ar fi mers cu noi la cantină. Bineînțeles că n-o făceau niciodată. Faptul că Buvik îmi pusese de două ori întrebări în timpul cursului era în ochii

mei semnul unei favori ieșite din comun, ca din partea Regelui Soare. Nu știam ce credeau ceilalți despre ei, nu am schimbat multe impresii cu colegii în afară de Espen și Ole. Dar începusem să pricep cum stăteau lucrurile, am scris încă o lucrare, despre estetica lui Fløgstad, și m-am gândit că găsisem secretul. Scrisul academic presupunea până la urmă să ascunzi lucrurile pe care nu le știai. Era un limbaj, o tehnică pe care o stăpâneam. În toate domeniile existau decalaje pe care limbajul le putea acoperi, atât timp cât învățai cum se face. De exemplu, nu l-am citit niciodată pe Adorno, nu știam mai nimic despre școala de la Frankfurt, doar fragmente pe care le culesesem de ici, de colo, dar într-o lucrare puteam manevra cunoașterea infimă pe care o posedam în așa fel încât să pară mult mai consistentă și mai amplă. O altă calitate apreciată era capacitatea de a transfera cunoașterea dintr-un domeniu într-altul, și acest lucru era simplu, trebuia doar să faci legături între ele, după care textul căpăta parcă ceva nou și original, deși nu conținea în esență nimic nou sau original. Nu trebuia să fie sclipitor, nici măcar foarte bun, trebuia doar să reflecte faptul că gândeai de unul singur, că aveai o părere personală despre subiectul respectiv, pe lângă obligația de a arăta că, bineînțeles, cunoșteai tema.

Numeam aceste lucrări despre Dante și Fløgstad „eseuri“ când mă refeream la ele. „Apropo, tocmai am scris un eseu despre Fløgstad; în eseul despre Dante, știi, vorbesc despre…“

*

Într-o zi fumam cu Espen sub copertină, la intrarea în clădirea Facultății de Litere, în timp ce ploaia se revărsa din cerul gri-albăstrui, el părea mai precaut decât de obicei, și eram pe punctul de a-l întreba pur și simplu ce avea când s-a uitat repede spre mine.

– M-am gândit să dau admitere la Academia de Scriere Creativă.

– Da? am zis. Ce bine! Nici măcar nu știam că scrii. Dar bănuiam eu. He-he.

– Ai putea cumva să te uiți peste ce-am scris? Nu sunt sigur ce text să trimit. Sau dacă are rost.

– Da, cum să nu, i-am spus.

– Am la mine câteva texte. Ți le pot da mai târziu, dacă vrei.

Peste câteva ore, când mi-a dat foile, a făcut-o cu o discreție deplină. Parcă eram spioni și textele erau documente secrete care priveau nu numai siguranța țării noastre, ci a întregului NATO. O mapă de plastic a fost rapid scoasă din geantă, mi-a fost întinsă pe la spate, pe jumătate dosită, apoi a fost la fel de repede vârâtă în punga mea de plastic. În secunda următoare am început să vorbim despre altceva.

Nu era o rușine să scrii, dimpotrivă, era realizarea supremă, cea mai importantă, dar era rușinos să te lauzi cu asta, fiindcă aproape toți scriau și, atâta vreme cât nu erai publicat de vreo revistă sau, o, ce fericire, de vreo editură, scrisul nu reprezenta în principiu nimic, era inexistent, și dacă tot vorbeai despre asta fără motiv te făceai de rușine, atunci era clar că de fapt nu voiai să fii acolo, ci în altă parte, că nutreai un vis care – și aici era esența problemei – probabil nu avea să se materializeze niciodată. Până nu exista o dovadă palpabilă, ceea ce scriau studenții de la Litere era destinat sertarului de la birou. Situația era puțin diferită în cazul meu, fusesem la Academia de Scriere Creativă și aveam „dreptul“ să scriu, dar dacă arătam ce scriam și se dovedea de proastă calitate, mi-aș fi pierdut instant credibilitatea.

Așa că trebuia să fii precaut. Ceea ce-mi dăduse Espen cu o discreție totală era, pe de o parte, „nimic“, adică o chestie invizibilă, ce trebuia tratată ca atare, însă pentru el era probabil mult mai important, da, *mult* mai important decât un document referitor la siguranța țărilor din NATO.

Am tratat toată chestiunea cu respectul și considerația care se impuneau. Am deschis mapa abia când am ajuns acasă și eram complet singur. Când am citit textele, care erau

poezii, mi-a părut rău că nu-i spusesem lui Espen că de fapt nu mă pricepeam la nimic, deși absolvisem Academia de Scriere Creativă, că eram în realitate un impostor, fiindcă mi-am dat imediat seama că poeziile erau bune, am recunoscut semnele talentului din primul vers, dar nu eram în stare să zic nimic despre ele. Nici de ce erau bune, nici cum puteau deveni și mai bune. Doar că erau bune.

Dar el nu mi-a cerut nimic mai mult, era bucuros că-mi plăcuseră.

Într-un weekend m-am dus cu Gunvor la mama acasă. Se mutase la cincisprezece kilometri de Førde, într-o casă în Jølster. Era veche și frumoasă, așezată pe o pajiște, mai la vale de niște ferme mari, pe pantele care urcau către munții înalți. De partea cealaltă a drumului curgea râul Jølstra. Am luat autobuzul, care s-a oprit la doar câteva sute de metri de casă, ceața înghețată plutea deasupra râului când am trecut pe acolo, mama ne aștepta cu mâncare caldă, a ieșit în hol să ne întâmpine, ne-a luat de mână și a zâmbit, eram puțin încordat, dar nu așa de încordat ca Gunvor, care se temuse de întâlnirea asta. Era prima iubită pe care o aduceam acasă de la vârsta de șaisprezece ani, de fapt prima iubită pe care o aveam de când eram adult și, cum credeam amândoi, și ultima. Era important atât pentru mine, cât și pentru ea ca mama s-o placă.

Și așa a și fost, bineînțeles. Nu existau urme de tensiune sau nervozitate în Gunvor, era ea însăși, ca întotdeauna, și s-au plăcut imediat, am remarcat simpatia reciprocă și m-am bucurat de asta și de faptul că puteam să-i arăt lui Gunvor relația deschisă pe care o aveam eu cu mama, pe care am avut-o dintotdeauna, m-am bucurat că mă vedea atunci, în contextul acela, când eram mai natural, mai puțin ambivalent.

Lemnele trosneau în sobă, noi stăteam la masă și discutam. Afară, în acel peisaj înghețat, mașinile treceau vâjâind în depărtare.

– Ce mamă minunată ai, a zis ea când ne-am culcat.

– Îi place de tine.

– Crezi?

– Da, se vede de la o poștă.

În ziua următoare am urcat la Borghild, sora bunicii. Avea părul alb, creț, era trupeșă, cu brațe solide, purta ochelari groși care-i făceau ochii să pară înspăimântător de mari. Era văduvă de mult timp, avea mintea brici, știa cele mai neașteptate lucruri din lume, era întotdeauna gata să judece ceea ce nu-i plăcea.

S-a holbat câteva secunde bune la Gunvor după ce s-au salutat.

– Au venit deci tinerii studenți în vizită! a zis apoi.

Ne-am așezat în cămăruța ei, avea un teanc de reviste pe masă, cu o lupă imensă deasupra, ea a intrat în bucătărie și ne-a pregătit niște turte și cafea, pe care ni le-a adus după cinci minute împreună cu un șir lung de scuze despre cât de puțin și sărăcăcios era ceea ce ne oferea.

– Borghild face mâncare pentru nunțile de-aici din sat, i-a spus mama lui Gunvor.

– Asta a fost odată, a zis Borghild.

– N-a trecut mai mult de o jumătate de an de la ultima nuntă de care te-ai ocupat, nu? a spus mama zâmbind.

– Eh, aia n-a fost nimic. Nunțile în zilele noastre nu sunt așa cum erau odată. Atunci țineau trei zile și trei nopți!

Mama i-a pus întrebări despre tot felul de rude, Borghild i-a răspuns.

– Bunica se trage de la ferma aceea de jos, i-am spus lui Gunvor, și ea s-a ridicat să vadă.

Mi-am stăpânit impulsul de a-i cuprinde sânii în palme, impuls pe care-l simțeam întotdeauna când stăteam în spatele ei, și i-am pus în schimb mâna pe umăr.

– Când am crescut, încă mai erau clădiri din secolul al XVI-lea acolo, a zis Borghild.

M-am uitat la ea și m-au trecut fiori.

Secolul al XVI-lea, nu mult după Dante.

– Dar au fost toate distruse.

– Aceeași familie a locuit acolo în tot acest timp? am întrebat-o.

– Da, cred că da.

Nu fusesem de multe ori acolo și nici măcar nu știam numele tuturor surorilor și fraților bunicii, nu știam nimic despre părinții lor, nimic altceva decât că străbunicul fusese un cititor înfocat al Bibliei și nu numai că muncise întotdeauna din greu, ci îi și plăcea asta mai mult decât orice. De străbunica mea, mama lui Borghild și a bunicii, nu știam nimic. Născuse unsprezece copii, acolo jos unde trăiseră, atâta tot. Mă simțeam prost că știam atât de puțin, parcă aș fi avut o responsabilitate în privința asta, parcă nu aveam dreptul să mă numesc rudă dacă eram atât de ignorant.

M-am hotărât să merg singur la Borghild o dată și să-i consemnez vorbele, nu doar pentru mine, ca să aflu mai multe despre familie, ci și fiindcă toate lucrurile pe care le știa erau interesante în sine.

Ne-am dus spre casă de-a lungul lacului mare, liniștit și adânc, despre care Borghild ne povestise că pescarii îl testau cu găinile: își aruncau plasele acolo unde cotcodăceau ele. Afară era beznă. În afară de drum, de copaci și de lac, toate luminate de razele gălbui ale felinarelor, doar vârfurile muntoase acoperite de zăpadă mai erau vizibile. Cerul era înstelat, totul părea accesibil, spațios și larg.

Cursa de Bergen pleca pe la patru, am rămas treji până atunci; stăteam în stație tropotind din picioare ca să ne încălzim când a ajuns autobuzul huruind prin curbele de deasupra noastră. În cele patru ore și jumătate cât a durat călătoria am dormit rezemați unul de celălalt, înconjurați de zgomotul aparatului de încălzire, huruitul motorului și câte-o tuse a vreunui pasager, zgomotul ușii care se deschidea și se închidea ca prin vis, zgomotul specific al vehiculelor care se îmbarcă pe feriboturi, până când s-a instalat liniștea, monotonia drumului luând totul în stăpânire.

Din stație ne-am dus direct la universitate, ne-am luat acolo rămas-bun, am citit câteva ore și apoi a venit Yngve să mă ia la cantină, aveau vești bune. În weekend fuseseră la o cabană cu câțiva redactori de la radioul studențesc, între ei era un tip care cântase vocal și la chitară, avea voce bună, a spus Yngve, îl întrebase pur și simplu dacă nu voia să cânte într-o trupă, iar el fusese de acord. Urma să ieșim toți patru în oraș într-o seară ca să ne cunoaștem mai bine, așa stabiliseră. Se numea Hans și era din Geiranger, era la istorie și-i plăcea Neil Young, atât știa Yngve.

Ne-am întâlnit cu el la Garage, noul club rock, care avea un bar lung la parter și o scenă jos, în subsolul mare și întunecat. Începuseră să aducă câteva trupe bune, englezești și americane, pe lângă droaia de trupe din Bergen, dintre care Mona Lisa Overdrive era indubitabil cea mai bună, iar Pogo Pops cădea pe locul doi.

Din descrierea sumară a lui Yngve mă așteptasem să văd un tip dur cu cămașă de flanelă în carouri, blugi rupți, *boots* solide, părul ciufulit și ochi fioroși, referința la Neil Young mă dusese cu gândul într-acolo, dar cel care a intrat pe ușă ținând în mână o umbrelă strânsă din care picura apa nu avea nimic în comun cu năluca pe care mi-o creasem în minte și care s-a volatilizat în clipa în care el a venit la masa noastră.

– Hans, a zis el întinzându-mi mâna. Tu trebuie să fii fratele mai mic și bateristul, nu?

– Așa e, am spus.

Și-a dat jos ochelarii și i-a șters de abur.

– Îl așteptăm pe Pål, a zis Yngve.

– Îmi iau o bere între timp, a replicat el ducându-se către bar.

Cineva a pus la tonomat „London Calling“ al celor de la Clash și m-au trecut fiori, era un semn bun.

– Ăsta are potențialul de a deveni un moment legendar, a zis Yngve când s-a întors

Hans. Seara în care vocalistul s-a întâlnit pentru prima dată cu restul trupei Kafkatrakterne.

– Ne-am mai întâlnit la școala de artă și nu ne-am plăcut, a spus Hans. Poate chiar ne-am bătut cândva. Dar apoi m-a auzit chitaristul cântând, și a avut o viziune care va redefini pentru totdeauna istoria rockului.

– În vreme ce bateristul nu spunea nimic și basistul întârzia, l-a completat Yngve.

– Bateriștii nu trebuie să spună nimic, a zis Hans. Ăsta-i cel mai important rol al lor în trupă. Trebuie să fie tăcuți și duri. Să bea mult, să vorbească puțin, să pună mâna pe cât mai multe femei.

– Eu sunt de fapt tăcut și blând, am zis. Sper să vă fiu totuși util.

– Nu prea arăți blând, a spus Hans. Dar dacă zici tu, bine. E bine că există mai multe versiuni pentru chestia asta. Detalii mici, neașteptate, care fac totul și mai interesant. Și, pe de altă parte, avem la îndemână și modelul lui Charlie Watts. Gentlemanul care stă cu soția și cântă jazz în timpul liber. Face pe grădinarul câte-un pic și din astea.

– Nici să cânt nu prea știu, am mărturisit. Yngve nu ți-a spus, sunt sigur, dar mă tem că-i adevărat.

– O să fie interesant atunci, a râs Hans.

– Noroc, a zis Yngve. Pentru Kafkatrakterne!

Am ciocnit, am golit paharele, am coborât puțin la subsol să vedem trupa care cânta acolo, Pål a ajuns și el până la urmă, și am rămas la bar să discutăm. Eu n-am spus nimic, vorbeau ceilalți, cu toate astea eram alături de ei, nu mă simțeam ca și cum aș fi fost pe dinafară.

Hans cântase în trupe toată adolescența, din câte mi-am dat seama. Scria în ziarul studențesc *Studvest*, realiza programe la radioul studențesc, era interesat de politică, era împotriva Uniunii Europene, scria în nynorsk, era sigur pe el, dar în nici un caz lăudăros, nu-i stătea câtuși de puțin în fire. Avea un puternic simț al ironiei, deseori glumele lui conțineau înțepături periculoase, dar în rest era atât de prietenos, încât pericolul era într-un fel neutralizat. Îmi plăcea mult, era un om bun. Dacă el mă plăcea pe mine sau nu, asta era altceva. Puținele vorbe pe care le rosteam veneau din adâncul unei fântâni întunecoase și parcă tremurătoare.

Când s-a închis Garage și s-a încheiat seara, nu m-am dus acasă, ci la Gunvor. Ea se mutase într-unul din blocurile de lângă Bystasjonen, închiriase acolo o garsonieră la mansardă. Am deschis ușa cu cheia pe care mi-o dăduse, ea abia și-a ridicat puțin capul și mi-a zâmbit printre firele de păr ce-i acopereau jumătate fața, m-a întrebat dacă mă distrasem. Da, am spus în timp ce mă întindeam în pat. Ea a adormit îndată la loc, eu am rămas treaz uitându-mă la tavan și ascultând traficul lejer de afară, ploaia ce cădea pe acoperiș și pe geamurile mansardei. Puține lucruri îmi plăceau mai mult decât să vin aici după ce ieșisem în oraș, să am un loc care nu era al meu, dar unde eram bine-venit, unde puteam dormi strâns lipit de Gunvor, să-i simt pielea goală lipită de a mea. Uneori mă întrebam dacă și ei i se întâmpla asta, dacă stătea vreodată trează și, împăcată cu sine, se bucura să-mi simtă pielea goală pe a ei. Gândul acesta era ciudat, aproape deranjant, fiindcă atunci mă vedeam prin ochii ei, știind totodată și cine eram eu cu adevărat.

A sunat radioul cu ceas, mi-am deschis ochii somnoros, Gunvor s-a ridicat și s-a dus în baia din hol, eu am închis ochii, am auzit susurul slab de la duș, gălăgia traficului de pe lângă Bystasjonen, m-a luat somnul, când m-am trezit, ea stătea în mijlocul camerei și se îmbrăca, mai întâi un sutien, apoi o cămașă și o pereche de pantaloni.

– Vrei micul dejun? m-a întrebat.

– Nu, i-am răspuns. Mai dorm un pic.

În clipa următoare s-a aplecat deasupra mea și m-a sărutat pe obraz, așa îmbrăcată în

pantaloni impermeabili și pelerină de ploaie.

– Plec acum. Ne vedem după-masă?

– Sigur. Nu poți veni pe la mine?

– Ba da. Pa!

A dispărut apoi ca într-un vis, pe străzile ude din Bergen, sub cerul cenușiu al orașului, în timp ce eu am rămas să mai dorm până la unsprezece. În loc să urc la sala de lectură, m-am dus în ziua aia prin oraș. Am trecut pe la toate anticariatele și magazinele de mâna a doua, am cumpărat câteva discuri și câteva cărți vechi, ediții de buzunar, dar și un roman nou-nouț pe care tocmai îl scosese Else Karin de la Academie. Se numea *Ut* [Afară], coperta era albă, ilustrația înfățișa o femeie îngenuncheată, pe jumătate goală, cealaltă jumătate costumată în arlechin. Nu aveam nici un fel de așteptări, o cumpărasem doar fiindcă o știam pe autoare și eram curios să-i compar stilul cu al meu.

Pe coperta a patra era scris GELOZIE – BOALĂ – NEBUNIE?

Doamne, Dumnezeule!

Am intrat în cofetăria frecventată de oameni în vârstă și m-am pus la o masă să citesc. Chiar de la a doua pagină m-a cuprins uimirea. Era vorba despre mine!

Nu te-ai apropiat niciodată, Karl Ove.
Juriul se declară de acord cu mine.
Degetele tale erau departe, întreabă-ne numai.

Nu mi-ai adunat efluviile în jurul tău
Niciodată, doar dacă n-ai mințit.

Am citit mai departe, trecând rapid peste pagini în căutarea numelui meu.

Of, of, of.

Karl Ove, trebuie să vii la mine să mă iubești.

Karl Ove, nu te-ai apropiat.

Ai fost o catastrofă, Karl Ove –
și eu eram deja așa de slabă.

Tot felul de chestii despre penisuri și utere, din câte puteam vedea. Țipete și ovule inseminate. Biciuiri și flăcări. Casă de nebuni în toată puterea cuvântului. *Într-o zi, poate vei înțelege, Karl Ove*, am citit. *La naiba, Karl Ove,* mai departe. Apoi, dintr-odată cu litere mici, *de ce, karl ove, de ce a trebuit să mă iubești.*

Am pus cartea deoparte și m-am uitat la piața Torgalmenningen. Înțelegeam că nu era vorba despre mine, totuși eram zguduit, era imposibil să-mi citesc numele complet neutru, și de fapt nici nu era neutru, fiindcă îl alesese înadins, era numele unui coleg de la școală de anul trecut, și nu un altul, unul care n-ar fi fost problematic, existau doar o mulțime de nume în lumea asta.

Pe de altă parte, m-am gândit, era o poveste numai bună de spus altora. Am fost la Academia de Scriere Creativă și, cu toate că n-am debutat după absolvire, am devenit măcar personaj într-o carte. *Karl Ove s-a foit în pat treaz și agitat, i-a fost frică. E frumos afară – Karl Ove știe –, așa că apucă tija și-o răsucește, închide jaluzelele, și soarele și molizii dispar. Astăzi n-o să se atingă de un strop de alcool.*

În seara aceea am cântat pentru prima dată cu Hans. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să-mi traducă textele în nynorsk. Sunau bine, mai bine decât înainte. Adusese și el niște piese, am început să repetăm una dintre ele, „Casa, tată, țara“. După aceea ne-am dus în hala de la capătul fabricii, unde era o scenă pe care urmau să cânte câteva trupe locale. Când s-a stins lumina și prima trupă era pe punctul de a începe, l-am văzut spre mirarea mea pe Morten urcând pe scenă și luând microfonul.

Morten!

Slab și îmbrăcat în negru, ținea stativul microfonului cu ambele mâini în timp ce cânta. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Ultima dată când îl văzusem, când eram vecini, cu numai o jumătate de an în urmă, era un tip obișnuit, deși extrem de afabil și sensibil, din Østland; acum cânta pe scenă, iar limbajul lui corporal aducea cu cel al lui Michael Krohn, plin de aplomb. Și vocea semăna cu a lui Krohn, iar trupa ca atare amintea de Raga Rockers – și asta nu era bine, erau complet lipsiți de originalitate –, însă din punctul meu de vedere nu asta era important, importantă era transformarea prin care trecuse Morten.

Era student la istorie, mi-a spus când l-am întâlnit după aceea. Dar mai mult cânta cu trupa lui. „Și tu?“ m-a întrebat. „Ți-ai făcut debutul?“ „Nu“, am spus, „nu mă pot lăuda cu asta, totul s-a dus de râpă. Dar și eu cânt într-o trupă, Kafkatrakterne.“

A râs și a dispărut în spațiul imens care se ivise între noi acum că nu mai eram vecini.

La începutul lui ianuarie am găsit în sfârșit pe cineva care să se mute în celălalt apartament, pentru care plătisem eu chiria până atunci. Se numea Jone, era din Stavanger și era fostul lui Kari, noua iubită a lui Asbjørn. Lucra la o companie petrolieră, dar avea și o mică afacere pe cont propriu, organiza târguri de discuri, acum își luase concediu ca să studieze la Școala Superioară de Business și era mai mult decât încântat să stea cu mine. M-am bucurat, n-am fost atent la condițiile precare din locuință până în seara când a parcat o dubă albă în fața blocului și am coborât să-l ajut la căratul mobilei.

– Salut, Karl Ove! a zis el, deși nu ne mai văzuserăm înainte, și mi-am dat seama că era genul extravertit.

Roșcat, tenul deschis la culoare, mișcări cam încete.

– Salut, am mormăit și eu, în ruptul capului n-aș fi putut să-i spun pe nume până când nu-l cunoșteam bine.

– Ce soi de magherniță-i asta de fapt? m-a întrebat uitându-se în sus la fațada murdară, dărăpănată.

– E ieftin, i-am răspuns.

– Fac numai mișto de tine, a spus el râzând. Haide, mă ajuți cu chestiile mai grele?

A deschis ușile, și-a pus mănuși, s-a cățărat în dubă. Mi-am dat seama că toate lucrurile lui erau de calitatea întâi. Un pat cu apă ca lumea, o masă ca lumea, o canapea ca lumea, un televizor mare și un aparat stereo excelent. Am început cu patul. După ce l-am cărat la etaj și l-am pus la locul lui, mă simțeam atât de prost, încât nici nu mă puteam uita la Jone. Cele două camere în care trăgea curentul, cu o bucătărie veche și o baie veche, nu puteau fi bune pentru el, trebuia să fi spus mai clar despre ce fel de apartament era vorba, dar acum era prea târziu, acum stătea acolo și se uita în jur. Însă el n-a zis nimic, am cărat sus mobilă după mobilă, cutie de carton după cutie de carton, Jone glumea și râdea, și s-a dovedit că așa era el de obicei și nu păreau să-l deranjeze condițiile precare, adică singura chestie la care mă gândeam eu. Până a doua zi despachetase tot și pusese toate lucrurile la locul lor, iar ceea ce sugera partea lui de apartament era o anume distonare, ca un bătrân într-o discotecă nou-nouță, o femeie bătrână machiată și îmbrăcată ca una tânără, un dinte stricat cu o coroană albă și nouă.

Dar îi plăcea acolo. Și mie-mi plăcea de el, mă bucuram să-l știu aproape, de cealaltă

parte a holului, și era bine să-l văd dimineața și seara, parcă nu eram niciodată singur, deși în rest nu prea aveam tangență.

După câteva săptămâni am aflat că apartamentul de sub mine era liber. I-am zis lui Espen, cu care petrecusem din ce în ce mai mult timp în cursul iernii, și i-am propus să sune la proprietar, la bancă, deci, și să întrebe dacă-l putea închiria. Cei de la bancă au fost de acord, și după doar câteva zile eram vecini. El era un tip chibzuit, hoinărea prin oraș căutând piese vechi de mobilier, și-a mobilat cu ele tot apartamentul, care era identic cu al meu, cu excepția faptului că era complet separat de cel de alături, iar toaleta lui era în hol, la fel de rece și de expusă la curent ca toate celelalte toalete studențești din orașul ăsta, unde nici măcar un apartament nu putuse fi renovat de la începutul anilor patruzeci. Măsuța lui de cafea era făcută din blocuri din BCA cu o placă deasupra, restul mobilei era veche, dar complet funcțională, și impresia de ansamblu când intrai acolo era bună, mai ales datorită cărților pe care începuse să le strângă.

Așa trăiam. Aveam douăzeci și unu de ani, eram student la Litere în anul întâi, aveam un coleg pe care nu-l știam prea bine în apartamentul de alături, aveam un prieten – pe care încă nu-l cunoșteam chiar bine – la etajul de dedesubt, și o iubită. Nu știam nimic, dar mă prefăceam tot mai bine că știam. Aveam un frate care-mi dădea voie să intru în lumea lui. Mai erau și Jon Olav și Ann Kristin, cu care mă întâlneam uneori, și Kjartan, care se mutase la Bergen și începuse studiile după ce murise bunica. Îl vedeam câteodată la cantina de la Centrul studențesc, unde bătea la ochi, din moment ce avea patruzeci de ani și părul cărunt, singur la masă, înconjurat de tineri din toate părțile. Îl mai vedeam și la cantina de la Sydneshaugen, acolo mai stătea uneori cu alți colegi de la facultate, cu toții tineri, bineînțeles, și strălucirea pe care o avusese în ochi la Sørbøvåg, când îmi povestea despre toți filosofii, îi pierise. Când discuta cu mine vorbea în continuare despre Heidegger și Nietzsche, despre presocratici și Hölderlin, dar pentru el nu mai reprezentau viitorul, ca pe vremea când viața lui gravita în jurul acestui punct fix.

Nici eu nu aveam vreun viitor, dar nu fiindcă el s-ar fi aflat în altă parte, ci fiindcă nu mi-l puteam închipui. Gândul că-mi puteam controla viitorul încercând să-l fac să fie așa cum mi-l doream îmi depășea capacitatea de înțelegere. Conta numai momentul prezent, luam totul așa cum venea și acționam pe baza unor premise pe care nici eu nu le înțelegeam. Încercam să scriu, dar nu-mi ieșea, totul se dizolva după câteva propoziții, nu eram făcut pentru asta. Espen, dimpotrivă, era poet din toată ființa lui. Desigur că a fost admis la Academia de Scriere Creativă și pe bună dreptate, nu era nimic fals în ceea ce făcea, nu vedeam alte motive decât cele pure și autentice când venea vorba de relația lui cu literatura.

După ce s-a mutat în apartamentul de sub mine, am petrecut mult timp împreună. Dacă avea chef de companie sau gătea ceva ce credea că ar trebui să gust și eu – lucru care se întâmpla des, era la fel de dornic să experimenteze și atent la compoziția din bucătărie ca și-n poezie –, lovea în tavan cu coada măturii, iar eu coboram. Jucam șah, mai ascultam din discurile lui de jazz, din trupele pe care i le recomandam eu, deoarece preferințele noastre erau oarecum similare în materie de pop și rock, eram amândoi modelați de faptul că ne trăiserăm adolescența la mijlocul anilor optzeci, când fuseseră în vogă post-punkul, dar și chestii mai ritmice, cum ar fi Happy Mondays, Talking Heads, Beastie Boys; îi plăcea să danseze, lucru pe care nu l-ai fi crezut la prima vedere, și puține lucruri îl entuziasmau mai tare decât muzica antrenantă, dar, mai mult decât orice și înainte de toate, vorbeam. Citeam mult amândoi, fiecare cu domeniile lui de interes, și despre asta discutam sau de acolo porneau discuțiile, fiindcă și experiențele noastre erau întrețesute în conversații, care nu se mai opreau, puteam sta până târziu în noapte și continuam după-amiaza a doua zi, nu era aici nimic constrângător sau forțat, amândoi eram însetați de cunoaștere, amândoi nutream dorința arzătoare de a învăța, amândoi simțeam bucuria de a progresa, fiindcă asta se întâmpla, ne impulsionam reciproc, ne provocam, dintr-odată mă trezeam vorbind despre ceva la care nu mă mai gândisem niciodată, și de unde să-mi fi venit gândurile alea?

Nu eram nimeni, doi studenți la Litere care discutau într-o casă gata să se dărâme într-un orășel de la capătul lumii, un loc unde nu se întâmpla niciodată nimic important și probabil nici n-avea să se întâmple, abia ne începuserăm viețile și nu știam mai nimic, dar cărțile pe care le citeam erau ceva, abordau lucruri de mare importanță și erau scrise de cei mai însemnați autori din cultura vestică, și acesta era de fapt un miracol, faptul că trebuia doar să completezi un formular de împrumut la bibliotecă și aveai acces la cele scrise de Platon, Sapho sau Aristofan în adâncul incomprehensibil al timpului, sau la Homer, Sofocle, Ovidiu, Lucullus, Lucrețiu, sau la Dante, Vasari, da Vinci, Montaigne, Shakespeare, Cervantes, sau la Kant, Hegel, Kierkegaard, Nietzsche, Heidegger, Lukács, Arendt, sau la cei din timpul nostru, Foucault, Barthes, Lévi-Strauss, Deleuze, Serres. Ca să nu mai vorbesc de milioanele de romane, piese de teatru și volume de poezii disponibile. Toate disponibile după un formular completat și câteva zile de așteptare. Nu citeam nici una dintre cărțile astea ca să le rezumăm conținutul, așa cum procedam cu lecturile obligatorii, ci fiindcă ne ofereau ceva.

Ce era acest „ceva“?

În ce mă privește, aveam acces la sfere cu totul noi. Toată lumea mea consta din lucruri pe care le luam de-a gata și care erau de neclintit, ca un fel de stânci ale minții. Una dintre ele era Holocaustul, cealaltă, Iluminismul. Puteam băga mâna-n foc pentru ele, aveam o imagine clară legată de ele, așa cum avea toată lumea, dar nu mă *gândisem* niciodată la ele, niciodată nu mă întrebasem ce împrejurări le-au făcut posibile, de ce au apărut tocmai atunci și, în orice caz, dacă nu se găsea vreo legătură între ele. Îndată ce-am citit cartea lui Horkheimer și Adorno, *Dialectica Iluminismului*, din care n-am înțeles cine știe ce, s-a ridicat un văl, în sensul că același fenomen putea fi prezentat în moduri diferite, cuvintele-și pierdeau însemnătatea, nu mai exista „holocaustul“, fiindcă însuși conceptul la care cuvântul făcea referire era atât de năucitor de complicat, până la ultimul pieptene dintr-un buzunar de jachetă aflată într-o grămadă de jachete, într-un lagăr, care îi aparținuse unei fetițe, toată viața ei era cuprinsă în cuvântul „holocaust“, și înapoi la marile concepte, rău, indiferență, vină, vină colectivă, responsabilitate individuală, omul de masă, producție de masă, extincție în masă. În acest fel, lumea era relativizată, dar și mai adevărată: minciunile sau neînțelegerile sau amăgirile proveneau din reprezentările noastre despre realitate, nu din realitatea însăși, care nu e accesibilă pentru limbaj.

Espen putea citi cu voce tare un pasaj scris de Leonardo da Vinci despre mișcările mâinii, și cel mai simplu lucru, cel mai de la sine înțeles nu mai era simplu și de la sine înțeles, ci apărea drept misterul care și era de fapt.

Da, ne citeam unul altuia. De cele mai multe ori Espen, el putea să sară în picioare în mijlocul unei conversații, să aducă o carte și să înceapă să citească din ea, dar și eu, și eu găseam pasaje despre care credeam că l-ar putea interesa. Exista un dezechilibru în relația noastră, Espen era înainte, el conducea, eu îl urmam. Eram în al nouălea cer când se lumina la vreo vorbă de-a mea sau o găsea interesantă, mă entuziasmam, conversația mergea mult mai bine după aceea, fiindcă eram mai liber, dar dacă nu zicea nimic – și asta se mai întâmpla –, mă retrăgeam, eram reținut, întotdeauna dominat de stările lui de spirit, în vreme ce el, în ceea ce-l privea, niciodată nu punea mare preț pe opiniile și sentimentele mele; dacă nu era de acord, îmi spunea imediat, o lua ca pe o provocare, dar nu lega lucrurile astea de propriile capacități, nu se umplea de îndoială în legătură cu abilitățile sale, așa cum mi se întâmpla mie.

Care era raportul dintre noi era de fapt singurul lucru despre care nu puteam discuta. Niciodată nu m-a auzit spunând că nu mai aveam ce să zic despre cutare subiect de vreme ce lipsa lui de reacție mă făcuse nesigur pe mine, că eram doar un Zeitblom, în vreme ce el era un Leverkühn, eu, condamnat să ajung critic literar sau consilier cultural, el, să ajungă ceea ce era: poet, scriitor, autor.

*

Nu se găseau în Bergen doi oameni mai diferiți ca Espen și Gunvor. În orice caz, nu din cei pe care-i știam eu. N-avea rost să-i pui pe amândoi în aceeași cameră, niciodată nu depășeau nivelul „salut-salut“, n-aveau nimic să-și spună, nu erau câtuși de puțin interesați unul de altul. Așa că trăiam două vieți complet diferite, una cu Gunvor, în care era vorba despre apropiere, despre a fi și a face lucruri împreună – să faci dragoste, să iei micul dejun, să-ți vizitezi prietenii, să te uiți la filme, să mergi în excursii, să discuți despre orice îți trecea prin cap, totul strâns legat de trupurile noastre, de mirosul părului ei, de exemplu, de gustul pielii ei, de senzația de a sta întinși amândoi în pat, fumând cu șoldurile lipite unul de altul, cu alte cuvinte, de a trăi viața împreună. Vorbeam despre frați și surori, părinți și prieteni, niciodată despre teoreticieni sau teorii, și dacă aduceam vorba despre universitate, o făceam de exemplu pentru a povesti despre un tip care adormise în sala de lectură, cum văzuse Gunvor o dată. Tipul se trezise brusc și, când dăduse să se ridice, căzuse jos. „Sunt paralizat! Sunt paralizat!“ strigase el, dar apoi i-au revenit simțurile în picioare, care doar îi înțepeniseră, și s-a ridicat cu o expresie spăsită, rușinată, în timp ce toată lumea din jurul lui râdea, nu mai puțin Gunvor, dacă e să ne luăm după râsul ei când mi-a povestit întâmplarea.

Espen nu avea ce să-și spună nici cu Yngve, iar distanța dintre ei era mai greu de redus. Dacă diferența dintre Espen și Gunvor era legată și de faptul că erau bărbat și femeie, prieten și iubită, și era din această cauză destul de normală și acceptabilă, diferența dintre Yngve și Espen era mai complexă. Uneori mă uitam la lucrurile pe care le făceam, Espen și cu mine, prin ochii lui Yngve, atunci deveneam doi tocilari care se izolau de restul lumii ca să citească cu voce tare, să joace șah și să asculte jazz, o chestie cât se poate de diferită de viața petrecută cu prietenii, sociabilă, cu trupe și fete și seri în oraș. Yngve vedea că nu eram eu ăla, eram un tip complet obișnuit căruia-i plăceau fotbalul și muzica pop, ce-aveam eu de-a face cu toată literatura asta elitist-modernistă? Toate astea funcționau și-n sens invers, fiindcă vorbele lui Yngve nu mai sunau întotdeauna la fel de convingător pentru urechile mele, dar acestea erau niște gânduri atât de dureroase, încât le suprimam îndată ce se iveau.

L-am întâlnit pe Kjartan de vreo două ori în primăvara aceea și mi-am dat seama că trecuse prin niște schimbări profunde. Deși vorbea ca înainte, strălucirea dispăruse din privirea lui, înlocuită de o deznădejde pe care n-o mai văzusem la el. Într-o seară m-a sunat mama să-mi spună că fusese internat la psihiatrie. Devenise psihotic, era grav, își distrusese toată garsoniera, spărsese tot ce era acolo, își aruncase televizorul pe fereastră și fusese luat pe sus. Acum era la spital în Førde, unde mama, Ingunn și Kjellaug, cele trei surori ale lui, se dădeau peste cap ca el să fie tratat cât mai bine. Mama era măcinată de griji. Psihoza putea fi de durată, iar cu el încă nu se putea vorbi.

La examenul din mai mi-a căzut Dante. Mai mulți colegi s-au întors spre mine când ne-au fost împărțite subiectele, mă dădusem drept un fanatic al lui Dante, devenisem un mic expert în Dante, mai mult noroc de-atât nu puteai să ai.

Dar nu citisem nimic despre cântul pe care trebuia să-l analizăm, așa că, în loc să scriu la subiect, despre pasajul în cauză, care era despre cei doi iubiți care umblă dintr-o parte în alta prin masa de păcătoși purtați ca păsările de vânt și nu pot nicicum ajunge unul la celălalt, am reprodus eseul pe care-l scrisesem despre Dante cât am putut de bine, aproape cuvânt cu cuvânt, făcând vag referire la pasajul respectiv la început și la sfârșit. Și Espen îl alesese pe Dante, nu credea că se descurcase prea bine, dar nici nu fusese o catastrofă.

Când s-au afișat rezultatele pe panoul din fața institutului, s-a dovedit că primisem doar 2,4. Era *cum laude* și acceptabil, dar departe de așteptările și speranțele mele. Voiam să fiu măcar cel mai bun din an. Espen, dimpotrivă, luase 2,2, unul dintre cele mai bune punctaje

care au fost date în acel semestru. Mi-am dat seama de ce: scrisese despre cântul acela, îl citise și concepuse o analiză pe loc, în timp ce eu îl învelisem într-un text prefabricat, făcându-l astfel invizibil.

Era pe merit, dar îmi venea greu să înghit rezultatul; singura justificare pentru a studia ce studiam, așa cum vedeam eu lucrurile, era să fiu cel mai bun. Ce sens avea să fiu un student mediocru la Litere? N-avea nici un sens.

M-am hotărât să mă las de filosofie și să continui doar cu literatura, ca să recuperez cât de repede. Espen urma să înceapă studiile la Academia de Scriere Creativă și n-ar fi reprezentat o amenințare pentru mine, lucru de care mă bucuram. Deși nu concurase, câștigase, și n-aveai cum să te ferești de așa ceva.

Aveam toată vara înainte, și, ca de obicei, nu știam ce să fac sau unde să mă duc. Singurul lucru de care eram sigur era că trebuia să câștig bani. Gunvor, care lucra toată vara la un azil de bătrâni, mi-a sugerat să-mi caut o slujbă la o instituție psihiatrică care se afla între Haugesund și casa ei, cunoscută între studenți drept un loc unde mereu aveau nevoie de personal. Doi colegi de-ai ei urmau să lucreze acolo toată vara, știa ea, și nici nu erau din district, ci aveau să locuiască în niște garsoniere puse la dispoziție de consiliul local într-o școală.

Am sunat, am spus că mai lucrasem în asemenea instituții, pe lângă un an ca profesor, și funcționara mi-a spus că puteam obține un post temporar pentru șase săptămâni. La mijlocul lui iunie mi-am împachetat lucrurile într-o geantă și am luat autobuzul spre sud. Peste câteva ore, când am coborât în centrul orașului, Gunvor, care stătea rezemată de mașina tatălui ei, mi-a zâmbit larg.

– Mi-a fost așa de dor de tine, a spus ea întinzându-se să mă sărute.

– Și mie mi-a fost dor de tine.

Casele din jur erau vopsite în alb, marea din spatele nostru era albastră, pădurea care ne înconjura era verde și inundată de lumina soarelui. Am intrat în mașină, era prima dată când mergeam cu ea cu mașina și m-am gândit o clipă la subordonarea pe care o presupunea asta, Gunvor care știa să conducă, eu care nu știam. Pasagerul etern, acela eram eu. Acum și în scaunul din dreapta al iubitei mele.

– E departe? am întrebat-o trăgând scaunul înapoi ca să am loc la picioare.

– Trei kilometri. Te așteaptă cu cina. Ai emoții?

– Nu, i-am răspuns. O să fie bine, cred.

Mi-a aruncat zâmbind o privire înainte să se uite din nou în față. Era atâta fericire în ea, nu numai gura și ochii o exprimau, ci întreg corpul. Chiar și atunci când conducea mașina, radia de fericire.

Pe drum îmi descria ce vedeam în jurul nostru. Acolo era școala, acolo stătea cea mai bună prietenă a ei, acolo era o pârtie de schi, acolo se sărutase pentru prima dată… După câteva minute a încetinit și a virat pe o alee cu pietriș, am trecut pe lângă niște câmpuri, pe lângă niște case mari, vechi, vopsite în alb, iar la baza dealului lin, lângă pădure, deasupra fiordului, se afla casa lor.

– Aici e! a zis ea. Așa-i că-i frumoasă?

– Foarte frumoasă, am spus.

Gunvor a parcat, am ieșit din mașină și am urmat-o până la ușă, care a fost deschisă chiar atunci de o femeie care trebuia să fie mama ei.

– Salut și bun venit, a spus ea zâmbind.

– Vă mulțumesc, am zis, strângând mâna pe care mi-o întinsese.

– Ce bine c-ai venit în sfârșit la noi!

– Mă bucur că m-ați invitat. Am auzit atâtea lucruri despre locul ăsta.

– Tata e plecat? a zis Gunvor.

– Da. Mâncăm când se întoarce, așa m-am gândit.

– Atunci să-ți arăt unde o să dormi, mi-a spus ea luându-mă de mână. Vino!

Am intrat în hol și apoi în casa întunecată și răcoroasă, am ajuns în camera din spate, unde mi-am lăsat geanta și m-am uitat întrebător la Gunvor. S-a așezat pe patul făcut impecabil și m-a tras spre ea. Înainte să vin mă avertizase că nici nu se punea problema să stăm în aceeași cameră.

– Nu poți să vii la mine la noapte? am întrebat-o. Să te strecori înăuntru?

Ea a scuturat din cap.

– Nu cât timp ei sunt în casă. Dar pleacă mâine devreme. Vin atunci.

Când ne-am așezat la masă, tatăl ei și-a împreunat mâinile și a rostit o rugăciune scurtă. Gunvor și mama ei au făcut la fel. Deloc în largul meu, mi-am lăsat mâinile în poală, astfel încât nimeni să nu vadă dacă erau împreunate sau nu, și mi-am plecat privirea.

– Amin, au spus ei, și, ca la un semn al unei baghete magice, am ajuns într-o altă lume, mâini care-și puneau de mâncare, întrebări care erau adresate și care primeau răspuns, îmbucături care erau mestecate și înghițite, râsete și veselie.

Ca întotdeauna când eram împreună cu oameni pe care nu-i cunoșteam, eram complet deschis față de ei. Mama, care era relaxată, dar stătea mereu cu ochii pe mine, tatăl, care era mai sever și mai sumbru, bine făcut și solid, Gunvor, la mijloc, la fel de îngrijorată de ceea ce credeam eu despre părinții săi ca și de ceea ce credeau ei despre mine. Eu răspundeam la toate întrebările lor, încercând să par politicos și amabil, pentru a le oferi ceea ce credeam că așteptau de la mine. Dacă ceva nu mergea bine, dacă apărea o pauză subită în conversație sau o mină pe care o interpretam ca dezaprobatoare sau posibil dezaprobatoare, le ofeream ceva în plus.

După cină, am coborât la fiord ca să facem o baie.

– Ei? m-a întrebat Gunvor luându-mă de mână. Te-a șocat rugăciunea de la masă?

– Nu, dar a fost puțin neobișnuit. Am avut impresia că ei aparțin generației de dinainte de părinții mei.

– Aproape că așa e. Ce părere ți-au făcut?

– Sunt de treabă, am zis. Au temperamente complet diferite, așa pare, dar sunt pe aceeași lungime de undă, dacă înțelegi ce vreau să spun.

– Cred că da, a spus ea uitându-se la mine. E ciudat că ești aici.

– Și pentru mine e ciudat să fiu aici.

Ne-am spălat pe dinți la baie în același timp, ne-am sărutat de noapte bună și ne-am dus fiecare în dormitorul lui. Afară începuse să plouă. Stăteam întins ascultând țârâitul ușor, care înceta de fiecare dată când vântul șuiera prin pădure. Dinspre camera de zi s-a auzit ticăitul unui ceas, la fiecare oră se activa un mecanism care scotea un clinchet specific. Era o casă în care totul funcționa așa cum trebuia și în care viețile se desfășurau într-un stil organizat. Am înțeles-o mai bine pe Gunvor văzând toate astea. Ea era studentă, își trăia viața ei în Bergen, dar avea locul ei și aici, era loială părinților săi, față de care era în același timp și apropiată și distantă. Bănuiam că senzația pe care o încercam eu acolo, că eram fals și rău, că-i păcăleam, îi era complet străină.

Ceasul a bătut de ora douăsprezece. Cineva a trecut prin hol, s-a deschis și s-a închis o ușă, s-a auzit apa de la toaletă. M-am gândit că-mi plăcea așa de mult să fiu în casa altora, întotdeauna îmi plăcuse, cu toate că cele văzute acolo îmi păreau uneori de nesuportat, poate fiindcă vedeam lucruri pe care n-ar fi trebuit să le văd. Viața personală, ceea ce era tipic pentru ei. Dragostea și neajutorarea din lucrurile ținute de obicei departe de privirile celorlalți. O, fleacuri, lucruri neînsemnate, obiceiurile familiei, schimburile de priviri.

Vulnerabilitatea din toate lucrurile astea era imensă. Nu pentru ei, căci trăiau în mijlocul acelei situații și atunci nu era nimic vulnerabil, ci din cauza faptului că era observată de cineva care nu trăia acolo. Când observam asta, mă simțeam ca un intrus, nu aveam nici un drept să fiu acolo. Eram însă în același timp inundat de tandrețe în ceea ce-i privea.

Ceasul se pregătea să bată din nou ora exactă. Am deschis ochii, nici vorbă să adorm din prima. Copacii din fața ferestrei erau negri, întunericul dintre ei, stins. Nu mai ploua, dar vântul tot se înălța și cobora prin pădure, ca un fel de maree a aerului.

Ora unu.

Mi-a zburat gândul la singura dată când am fost în spital în copilărie. Îmi rupsesem clavicula, mă durea așa de tare încât îmi dădeau lacrimile, dar nu mi-am dat seama că ceva nu era în ordine până când nu m-am plâns seara mamei și ea m-a dus la medic în Kokkeplassen, unde lucra, și un bărbat tânăr, roșcat și pistruiat, ne-a spus că osul era probabil rupt și că trebuia să mergem la spital pentru o radiografie. După ce-am făcut-o, medicul a zis că puteam sta la spital noaptea aceea. Nu-mi doream nimic mai mult, era o aventură, ceva de povestit celorlalți, dar dacă spuneam da, poate că mama ar fi crezut că preferam să dorm la spital decât acasă, s-ar fi supărat cu siguranță, așa că am scuturat din cap la propunerea medicului, am spus că preferam să dorm acasă, dacă era în regulă. Da, sigur că era, înțelegea, mi-a înfășurat strâns un bandaj cu atelă peste umăr și mi-a urat însănătoșire grabnică.

Chiar și atunci mă simțisem fals, o persoană care nutrea gânduri pe care nu le avea nimeni altcineva și pe care nimeni nu trebuia să le afle vreodată. Ceea ce ieșea atunci la iveală eram *eu însumi*, era *acel lucru care eram eu*. Adică partea aceea din mine care știa ceva ce ceilalți nu știau, partea din mine pe care n-o puteam împărtăși niciodată cuiva. Și mă agățasem întotdeauna de acea singurătate, de vreme ce altceva n-aveam. Atât timp cât o aveam, nimeni nu mă putea răni, fiindcă ceea ce răneau era ceva diferit de mine. Nimeni nu-mi putea lua singurătatea. Lumea era un spațiu în care mă mișcam, acolo se putea întâmpla orice, dar în spațiul din interiorul meu, cel care eram eu, lucrurile rămâneau neschimbate. Toată puterea mea se găsea acolo. Singurul care-și putea croi drum până acolo era tata, și o și făcea, când visam, și parcă se găsea în sufletul meu și striga la mine.

Pentru toți ceilalți eram inaccesibil. Ba da, în gânduri puteau ajunge până la mine, oricine le putea stârni, dar ce valoare au gândurile? Ce e conștiința, altceva decât suprafața oceanului sufletului? Altceva decât bărcuțe colorate, sticle de plastic și lemn plutitor, valuri și curenți, orice se întâmplă să fie dus de apă, la suprafața unui hău de mai multe mii de metri?

Poate că „hău“ nu e cuvântul cel mai bun.

Ce e conștiința, altceva decât fasciculul de lumină provenit de la o torță în mijlocul unei păduri întunecate?

Am închis ochii și m-am întors pe o parte. Peste șase sau șapte ore Gunvor avea să vină la mine, și mi-era dor să-i simt corpul lipit de al meu după ce făceam dragoste. Trecuse atât de mult timp de când fuseserăm împreună, încât mă durea de dor. Numai să pot dormi acum, mă gândeam, și ea avea să fie acolo când mă trezeam. Dar nu puteam dormi. Am intrat într-o stare de somnolență, de dorință și așteptare, era cu totul de nesuportat, voiam să fie a mea, și am dormit înregistrând în același timp bătăile ceasului. „O, e doar două, doar trei, doar patru…“ Când ușa s-a deschis în cele din urmă și Gunvor s-a cuibărit lângă mine, în felul ei tipic, dornic și nesigur, somnul meu era atât de adânc, încât totul s-a derulat ca într-un vis.

Am luat micul dejun, Gunvor a făcut la fel ca mama ei, a spălat vasele îndată ce masa a fost gata, eu am ieșit în curte să fumez cu o ceașcă de cafea în mână, ea a venit peste câteva minute și s-a așezat pe scări, mijindu-și ochii la soarele care era deja sus pe cer.

– Încă nu m-ai văzut călărind, mi-a spus. E strigător la cer, dacă mă întrebi pe mine.

– Nu tocmai asta am văzut? i-am replicat.

Ea s-a înroșit și și-a plecat privirea. Apoi s-a uitat la mine zâmbind.

– Asta a fost nesărată, Karl Ove.

– Nu m-am putut abține.

– Dar vorbeam serios. Nu vrei să vii acum cu mine? Poți călări și tu, dacă vrei.

– Nu în viața asta. Dar m-aș bucura să te văd pe tine.

Peste o jumătate de oră urcam dealul, ea cu o șa în mână. Ne-am oprit în fața porții, un cal din rasa Fjord s-a apropiat încet de noi, Gunvor și-a întins mâna și i-a zis ceva, el și-a lăsat botul spre mâna ei, ea l-a bătut ușor pe spate, l-a înșeuat și a sărit în șa. În curând călărea încolo și-ncoace pe pășunea verde în bătaia soarelui, în timp ce eu manevram aparatul de fotografiat. Din când în când băteam din palme ca s-o fac să râdă, situația avea ceva forțat, Gunvor voia să-mi arate ce bine călărea, dar era în același timp stânjenită din cauza asta, nu era genul care să se dea mare, dar a fost un moment foarte plăcut, radia de fericire când a terminat și a coborât de pe cal în fața mea.

– Ar trebui să mergi la circ, i-am zis eu făcându-i o poză, cum stătea așa cu frâiele într-o mână și cu un morcov în cealaltă.

– Trebuie să vii cu mine la un spectacol de călărie. Cu cai islandezi. Preferabil în Islanda.

– Să nu ți se urce la cap, i-am spus. Bucură-te că am venit până aici.

– E doar începutul. Când termin cu tine, vei fi un adevărat *hestamadur*!

– Un călăreț?

– Da, cam așa ceva. E un cuvânt specific din Islanda.

– Nu mă îndoiesc.

– Mi-a venit o idee mai devreme. M-am gândit să urmez niște cursuri la Universitatea din Reykjavik. Vii cu mine dacă plec?

– Da.

– Vii? Serios?

– Sigur.

Seara m-a dus cu mașina în localitatea unde aveam să locuiesc în următoarele șase săptămâni. Am trecut întâi pe la sanatoriu, aflat destul de departe de centru, ca să iau cheia de la cameră, după care am mers la internat, dacă asta era, pe un versant la câteva sute de metri de chei. O cameră cu pereții goi, văruiți, linoleum strălucitor pe jos, un pat, un dulap, o masă de lemn, o chicinetă, o toaletă minusculă cu duș.

– Trebuie să plec acum, mi-a zis Gunvor, care stătea în ușă cu cheile de la mașină în mână.

– Du-te, i-am spus. Ne vedem weekendul viitor.

Ne-am sărutat pe fugă, imediat după aceea s-a auzit mașina pornind, zgomotul s-a lovit de perete, a dispărut în jos pe deal, s-a îndepărtat.

După ce am înfățat plapuma ce-o împrumutasem de la ei, am pus cearșaful pe pat, hainele în dulap și cărțile pe birou, am ieșit la plimbare, am coborât spre zona cheiului, unde, dacă nu puneam la socoteală mașinile unor adolescenți parcate în fața unui bufet și gașca puțin numeroasă ce stătea la mesele de lemn de afară, era pustiu. Ei aveau părul lung, geci de blugi și veste de blugi, câte unul avea chiar saboți de lemn, și se holbau mirați la mine. M-am oprit la marginea cheiului și m-am uitat în jos la apă, care lângă zidul digului era rece și întunecată. Se auzea muzică dinspre mașini, am văzut că una avea portiera deschisă. „Forever Young“. Am trecut din nou pe lângă ei, am luat-o agale către centrul minuscul, care, pe lângă un magazin mixt și un chioșc Narvesen, avea și un mic centru comercial, un restaurant chinezesc și o mână de buticuri de-a lungul străzii principale. Nu se vedea nici țipenie de om, dar nu era așa ciudat, era duminică, ceasul arăta zece seara.

Pe când urcam dealul, m-am întors să mă uit spre noul meu loc de muncă, care de aici

se vedea ca o serie de puncte de lumină în pădure, sub un versant abrupt. Mi-am dat seama că mi-era groază, nu atât de munca în sine, cât de toți oamenii pe care aveam să-i întâlnesc, de toate situațiile în care o luam de la zero și-n care trebuia să fac o impresie bună.

În dimineața următoare, proaspăt ieșit de la duș, am coborât dealul, am trecut prin centru și am ajuns în partea cealaltă, traversând un râu și urcând spre pădure, unde, printre copaci, erau risipite vreo opt–zece clădiri. Cerul era înnorat, aerul, cald și liniștit. Un autobuz a trecut pe lângă mine și s-a oprit la bucla de la capătul străzii, un șir de oameni au coborât și-au început să se îndrepte spre sanatoriu. M-am dus după ei. Doi pacienți, era clar că aveau deficiențe, se uitau la noi, am avut impresia că așa făceau în fiecare dimineață. Nimeni n-a zis nimic; sunete de pași și de oameni în mișcare, înaintând încet, învăluiți din ambele părți de liniștea pădurii.

Cel mai aproape se afla o clădire mare de cărămidă, era clădirea administrației de unde ridicasem cheia în ajun. Nimeni nu s-a oprit acolo, ci au luat-o cu toții spre celelalte construcții aranjate în cerc în jurul ei. Printre aleile înguste, asfaltate, era pus gazon, veșted și uscat. Un teren de handbal se afla într-o adâncitură, împrejmuit cu panouri de gard. Ici și colo se vedeau mici pâlcuri de copaci, pe vremuri legate de pădurea din jur, care acum începea la câțiva metri în spatele imobilelor.

Eram emoționat, căci habar n-aveam ce mă aștepta. Trebuia să ajung la departamentul E, sus în clădirea din stânga, o construcție lungă, vopsită în alb, cu un etaj. Intrarea se găsea în spate, erau câteva mașini în mica parcare asfaltată de acolo. Am deschis ușa și am intrat într-un hol cu niște scări la capăt. Am recunoscut mirosul, era același cu cel din spitalul Eg, când lucrasem acolo cu trei ani în urmă, și același din școala primară din anii șaptezeci, un amestec de săpun verde și miros slab de pivniță, ca de canalizare, ceva întunecat și umed și subteran în mijlocul curățeniei exemplare din jur.

Era o bancă lângă perete, deasupra ei erau agățate geci și salopete într-un cuier. Două scaune cu rotile se aflau lângă celălalt perete, sub ferestrele înguste, amplasate sus, aproape de tavan, ca în anii cincizeci.

Am urcat scările, am deschis ușa și am intrat într-un hol lung cu mai multe uși pe fiecare parte. Un bărbat așezat pe un scaun lângă perete se holba la mine cu ochi demenți. Avea cioturi în loc de picioare, care păreau să fi fost amputate de la genunchi. Altfel arăta normal. Frunte lată, păr roșcat, tenul alb cu pistrui, trunchi puternic. Era îmbrăcat într-o bluză roșie de trening și un tricou alb cu logo-ul de la bananele Dole.

– Salut! am zis.

Privirea pe care mi-a aruncat-o era plină de dispreț. Și-a pus mâinile pe podea, și-a întors partea inferioară a corpului între ele, și-a aruncat mâinile în față într-o săritură, și-a întors din nou partea inferioară a corpului între ele și astfel, în modul acesta neobișnuit, dar abil, s-a îndreptat spre hol.

O femeie și-a scos capul pe ușa cea mai apropiată. Avea în jur de treizeci și cinci de ani, părul brunet și creț și dinții din față proeminenți.

– Karl Ove?

– Da, salut, i-am zis.

– Marianne, a spus ea. Intră, aici stăm noi!

Am intrat în camera micuță, unde un bărbos cu părul făcut permanent, pantaloni largi colorați și un maiou stătea cu o ceașcă de cafea în față, lângă o femeie plinuță, cu ochelari și părul blond, puțin ciufulit, îmbrăcată în blugi și geacă de blugi, de vreo douăzeci și cinci de ani, și ea cu o ceașcă de cafea în față.

– Salut, a zis bărbatul. Mă numesc Ove. Ea e Ellen, ea e Marianne. Marianne și-a terminat acum tura, așa că azi e rândul nostru.

Ellen și-a aprins o țigară.

Mi-am dat jos geaca, mi-am căutat pachetul de tutun și m-am așezat.

– Ai mai lucrat aici? a vrut să știe Ove.

Am scuturat din cap.

– Ia-te după noi și o să înveți repede. Nu-i așa, Marianne?

A privit-o – își lua o geacă pe ea – și i-a făcut cu ochiul. Ea a zâmbit.

– Să aveți o zi bună, ne-a spus înainte de a ieși pe ușă.

– Fumează o țigară și apoi începem, mi-a zis Ove.

Bărbatul fără picioare a intrat în cameră, s-a pus la masă ca un câine și s-a holbat la Ove.

– El e Ørnulf, mi-a spus noul meu coleg. Vrei o ceașcă de cafea, Ørnulf?

Ørnulf n-a zis nimic, dar a inspirat șuierător printre dinții strânși. Ochii îi străluceau. Mirosea urât. Mi-am aprins țigara și m-am lăsat pe spate pe canapea. Ove a pus o ceașcă sub termos și a umplut-o cu două apăsări lungi pe buton, a turnat lapte și a așezat ceașca în fața lui Ørnulf, care a luat-o cu ambele mâini și a golit-o din trei înghițituri lungi. A pus-o pe masă, a râgâit zgomotos, după care a luat-o din nou și a ținut-o rugător în fața lui Ove.

– Nu, nu, ai primit deja două cești, i-a spus Ove. Trebuie să aștepți până la micul dejun.

Ørnulf a pus ceașca deoparte, a ieșit din cameră smucindu-se, s-a așezat lângă peretele de pe cealaltă parte a holului, și și-a vârât mâinile sub coapse în timp ce se holba la noi.

Oare nu putea vorbi? Sau nu voia?

– Luăm micul dejun la opt, a spus Ove. Atunci patru dintre pacienți intră la muncă în atelier. Trei rămân aici. Unul dintre ei, Are, are nevoie de îngrijiri. Ceilalți doi se descurcă bine, dar trebuie să stai cu ochii pe ei. Gașca din atelier se întoarce la prânz. De celelalte lucruri pe care trebuie să le știi ne ocupăm pe măsură ce apar. OK?

– Sună bine, am zis.

A luat apoi un registru verde de pe masă și l-a deschis. După paginile liniate și scrisul compact, mi-am dat seama că acolo se scriau rapoartele.

– Poți arunca o privire peste asta mai încolo, mi-a spus el.

Am dat din cap că înțelesesem.

Nu mă plăcea, mă prinsesem pe loc. Ceea ce spunea era bine intenționat, dar amabilitatea din vocea lui era oarecum forțată, și ceva din atitudinea lui – că avea legătură cu privirea lui sau cu limbajul corporal – îmi dădea de înțeles că-și făcuse deja o părere despre mine și că nu era în avantajul meu.

Ellen, pe de altă parte, era indiferentă.

Să fi fost lesbiană?

– OK, a zis Ove ridicându-se. Să mergem să-i trezim. Hai și tu, să faci cunoștință cu pensionarii noștri.

L-am urmat pe coridor. Chiar în capăt, la stânga, se afla bucătăria, o sălițăde mese la dreapta, iar în mijloc un birou care avea peretele pe jumătate din sticlă.

Ørnulf, care se luase după noi, s-a oprit în fața ușii batante de la bucătărie.

– Întotdeauna stă aici până vine mâncarea, a spus Ove. Nu-i așa, Ørnulf?

Ørnulf a făcut o grimasă și și-a dezvelit dinții, inspirând adânc și scoțând un sunet șuierător, deranjant.

Era un da?

– Ørnulf stă în scaun cu rotile când suntem afară. Dar înăuntru se descurcă bine. Nu-i așa, Ørnulf? l-a întrebat Ove fără să se uite la el. Încă ceva: vezi că avem o ușă batantă care dă în bucătărie? E important să fie închisă atunci când nu suntem noi înăuntru. Înțelegi?

– Da, da, am răspuns.

– Putem atunci să începem cu Hans Olav. Aici e camera lui, a spus el deschizând ușa de la capătul coridorului. Poate fi nedisciplinat uneori, de aceea stă singur. Înțelegi? Dar e băiat bun.

Înăuntru se afla un hol mic la capătul căruia se vedeau trei uși. Cea mai apropiată era deschisă, și în pat se vedea întins un bărbat de vreo patruzeci de ani, care se masturba. Penisul îi era gras și flasc. Ove s-a oprit în prag.

– Salut, Hans Olav.

– Sturba! a bolborosit Hans Olav.

– Nu, nu te masturba acum, i-a spus Ove. Trebuie să te ridici și să te-mbraci, apoi luăm micul dejun.

– Sturba, sturba, a repetat Hans Olav.

Avea nasul mare, puțin turtit, ochi căprui, riduri adânci de-a lungul obrajilor și aproape nici un fir de păr pe capul rotund. M-a trecut un fior, era leit Picasso, așa cum îl văzusem în fotografiile de la bătrânețe.

– El e Karl Ove, a spus Ove. Va lucra aici vara asta.

– Salut, am zis.

– Să te ajut să te ridici? l-a întrebat Ove.

Fără să aștepte vreun răspuns, s-a dus la Hans Olav, l-a apucat de braț cu ambele mâini și l-a ridicat în șezut. Hans Olav l-a lovit puțin iritat, dar nu tare, mai degrabă așa cum dai cu mâna după o muscă, apoi s-a ridicat încet în picioare, și-a luat pantalonii și și i-a tras pe el. Era mai înalt decât mine, avea aproape doi metri, dar părea slab și lipsit de puteri.

– Hans Olav ia aici micul dejun cu un membru al personalului, a zis Ove. Stau eu azi, dar mâine poți să stai tu.

– E în regulă, i-am răspuns.

Am intrat din nou în salon, Hans Olav înainta repede, aplecat de spate și cu mersul clătinat, jucându-se tot timpul cu degetele pe sub bărbie. De trei ori am văzut cum își arcuia o mână și și-o lovea de perete chicotind încet. L-a ocolit din mers pe Ørnulf, ca și cum îi era frică de el, și a dispărut în camera de zi.

Ove a deschis ușa următoare, pe pat stătea un bărbat mai în vârstă care se îmbrăca. Avea ochelari, o față blândă cu o gură proeminentă, creștetul chel, și părea a fi contabil de rang inferior, sau poate vânzător la un depozit de materiale de construcții, sau, de ce nu, profesor de tâmplărie.

– Ești deja treaz! a spus Ove. Bravo, Håkon!

Bărbatul pe nume Håkon și-a lăsat rușinat privirea în pământ, ca o fată mare. O roșeață fină i s-a întins pe obrajii îmbătrâniți.

– Mulțumesc, a murmurat el.

În camera următoare era un tip mai vârstnic, în jur de șaizeci–șaizeci și cinci de ani, cu păr alb care-i înconjura calota pleșuvă, stătea la marginea patului și rupea poze dintr-un teanc de reviste. Pe spate avea o cocoașă imensă, extinsă și atât de plată, încât puteai pune o tavă pe ea.

– Cum îți merge, Kåre? l-a întrebat Ove.

– Ho-ho, a spus Kåre arătând cu degetul în afara camerei.

– Da, imediat vine mâncarea. Te strig când sosește.

Camerele arătau ca acelea din căminele de bătrâni, cu câteva lucruri aparținând sanatoriului, cum ar fi păturile și fețele de masă, cu tablouri de la Ikea pe pereți, câteva obiecte personale, fotografii înrămate pe mese, niște piese decorative, poate o floare de plastic pe pervazul ferestrei.

Am mers de-a lungul coridorului până s-a trezit toată lumea. Unii dormeau, alții erau treji, iar unul dintre ei, Egil, ne-a certat că l-am trezit. Toți erau bărbați, de la patruzeci

până la șaizeci și ceva de ani, în afară de cel care avea nevoie de îngrijire, de care se ocupa Ellen, care nu putea avea mai mult de douăzeci și cinci de ani. Era diferit de ceilalți și-n alte feluri: era paralizat de tot, stătea într-un scaun enorm cu rotile, i se puneau scutece și era hrănit de alții, iar privirea îi era cu totul absentă, nu mai erau în ea urme de personalitate, era doar o privire. M-au trecut fiori văzând asta. Trăsăturile-i erau bine definite și ar fi putut fi frumoase dacă n-ar fi avut gura mereu deschisă, cu saliva scurgându-se din colțul buzelor. Uneori scotea câte-un sunet, dar, din câte-mi dădeam seama, ele n-aveau legătură cu ce se întâmpla, în orice caz, eu nu am descoperit vreo legătură sau vreo logică în ele.

Ultima cameră era a lui Ørnulf. Cu toate că stătea pe coridor și era treaz, Ove mi-a arătat-o și pe asta. Era mai mică decât a celorlalți. În afară de o saltea albastră, ca acelea pe care le folosisem la sport la școală, interiorul era complet gol. Fără mobilă, fără obiecte decorative, fără fotografii, nimic. Nici măcar nu avea lenjerie de pat sau plapumă.

– De ce nu este mobilă în camera *lui*? am vrut să știu.

Ove s-a uitat la mine ca și cum eram prost.

– Păi ce crezi? Pe orice pune mâna, face praf, dacă-l apucă năbădăile, sau face totul bucățele. Înțelegi? Pot să treacă zile fără să aibă nimic, și apoi dintr-odată explodează.

– OK, am spus.

– O regulă: nu vorbim niciodată despre pacienți când sunt de față. Indiferent de cât de puțin credem că înțeleg. Trebuie să fim ca prietenii lor. Înțelegi? Bineînțeles, noi luăm deciziile. Dar trebuie să fim de treabă și prietenoși cu ei.

– Înțeleg, am zis în timp ce ne reluam mersul pe coridor.

– Îi ajut la duș și cu îmbrăcatul, a continuat el. Poți să faci tu micul dejun între timp?

– Sigur. Ce mănâncă?

– Pâine și ce se mai găsește. Și cafea. Le place cafeaua, după cum probabil ți-ai dat seama.

– OK, am zis și m-am dus în bucătărie.

Era o ușurare să pot face ceva concret și mecanic, ceva ce nu-i implica pe pacienți. Tot ce văzusem legat de ei mă umplea de dezgust.

Am deschis frigiderul și am scos tot ce se putea pune pe pâine. Am feliat câteva roșii, câțiva castraveți și am tăiat câțiva ardei în fâșii, le-am pus pe un platou, am pus șuncă și salam pe un altul, am pus niște cașcaval și niște brânză brună pe un al treilea. Voiam să le fac o impresie bună colegilor de serviciu. Am pornit filtrul de cafea, am scos lapte și suc din frigider, am întins cele două mese. Un pacient a ieșit din camera lui doar în chiloți, era atletic și avea o față serioasă, masculină, la prima vedere părea a fi un splendid exemplar uman, dar era ceva la felul în care mergea, sprijinindu-se pe partea exterioară a labei piciorului, care te făcea să-ți dai seama că nu era totul în regulă. S-a oprit în fața pragului de la baie, a trecut cu un picior peste el, l-a tras înapoi, l-a întins iarăși, l-a tras înapoi și am bănuit că așa ar fi făcut toată ziua dacă n-ar fi venit Ove să-i pună o mână pe umeri și să-l tragă înăuntru. Håkon, cel rușinos, se împleticea de-a lungul coridorului, cu spatele încovoiat. Egil a mers cu capul lăsat pe spate și cu privirea îndreptată spre tavan tot drumul până la masă. Hans Olav stătea nemișcat, lipit de perete, cu degetele strânse într-un ghem tremurând, fix sub bărbie. Ørnulf, ca în ultima jumătate de oră, își ținea mâinile sub cioturile picioarelor. Trăgea întruna aer printre dinți. Poate că hiperventilația îi dădea un fel de *kick*.

Am turnat cafea într-un termos cu pompă și l-am pus pe masă. Am feliat o pâine, am căutat un prăjitor, dar nu păreau să aibă. Am aruncat o privire pe fereastră, pe asfaltul cenușiu veneau un șir de pacienți, majoritatea păreau să aibă vreo patruzeci de ani, printre ei erau și doi îngrijitori care discutau, unul avea o țigară aprinsă în mână. Cerul de deasupra lor era gri și luminos.

Ove a dus o tavă cu mâncare în camera lui Hans Olav, Ellen a strigat că era gata masa, ne-am ocupat locurile, iar pacienții au început să vină pe coridor. Bărbatul atletic, care se numea Alf, mergea cu mișcări tremurate, aproape ca un robot. Imediat după el a sosit Håkon, bătrânul care arăta ca o fată, cu un zâmbet vinovat, puțin temător, pe buze. Kåre, bărbatul cu un cerc de păr în jurul craniului, cel cu revistele, venea ușor aplecat, ducându-și cocoașa ca pe un sac, mișcându-și tot timpul o mână încolo și-ncoace, chiar sub figură.

– De unde ești? m-a întrebat Egil, aplecându-se să se holbeze drept în ochii mei.

– Din Arendal, i-am răspuns.

– Și câți ani ai?

– Douăzeci și unu.

– Și ce mașină ai?

– N-am mașină, din păcate.

– Și de ce? De ce n-ai mașină? Ha?

– Nu trebuie să-l bați la cap, Egil, a intervenit Ellen.

Egil s-a așezat îndată la loc.

– Nu, a spus el. Nu. Nu, nu, nu.

S-a uitat o vreme drept în tavan, apoi a început să mănânce. Tot timpul respira greu, și când îi ajungea mâncarea în gură, era ca și cum ai fi stat lângă un motoraș cu aburi. Partea de jos a cămășii îi era scoasă din pantaloni, peste ea avea un pulover roșu, puțin pătat, iar părul, des și cârlionțat, îi era zbârlit la ceafă. Obrajii săi aveau o tentă roșiatică, poate din cauza unor vinișoare sparte, și ochii erau și ei puțin înroșiți. Îți dădea impresia că e confuz, pierdut, și m-a dus cu gândul la un savant sau la un profesor de liceu care a trăit prea mult singur și poate că n-a obținut succesul pe care crede că-l merită, dar îi place să predea și, din cauza asta, nu-i pasă cum arată. Așa era Egil. Dar pe lângă toate astea mai erau și membrele smucite brusc, câte o mână ridicată zgomotos în sus, de exemplu, ca și cum ar fi dat cu ochii de un coleg pe coridor, iar uneori se arunca înainte atât de energic, încât toți cei din jur se dădeau înapoi de teamă. Și mai era și privirea asta fixă în tavan.

Pe deasupra, râdea fără motiv.

– Ha, ha, ha, ha! făcea el atunci, ca și cum tocmai auzise o glumă și voia să-l măgulească pe cel care-o spusese.

– Și ai iubită? m-a întrebat.

– Da, am răspuns.

– Cum o cheamă?

– Gunvor.

– Și e frumoasă?

– Egil, l-a mustrat Ellen.

– Mergi la înot azi? a spus el privind-o.

– Nu, a zis ea.

– Și de ce nu?

– Nu e vreme așa de bună azi.

– De ce nu? a spus el cu un oftat adânc, după care s-a lăsat din nou pe scaun.

Toate întrebările păreau mecanice, nu era urmă de curiozitate în vocea lui. Era ca un copil care reproducea fără să înțeleagă niște formule învățate pe de rost.

– Ți-a plăcut, Håkon? a întrebat Ellen.

– Da, a mormăit Håkon cu capul plecat. Mulțumesc frumos. Mulțumesc frumos.

Ellen îl hrănea pe Are. El stătea pe jumătate așezat, cu gura căscată. I se scurgea terciul pe la colțurile gurii. Kåre scotea deseori sunete scurte, era evident că nu putea vorbi, dar comunica prin icnete, prin mișcări ale mâinii și din priviri. Ørnulf se legăna pe scaun în timp ce se uita la mine lăsând să i se vadă dinții.

– Suntem prieteni? m-a întrebat Egil. Noi doi, suntem prieteni?

Ce trebuia să răspund la una ca asta? Nu eram prieteni. Dar poate că s-ar fi agitat prea tare dacă-i spuneam nu.

– Da, sigur că suntem, nu? am zis.

– Atunci trebuie să vii să vezi pozele mele cu regele, a spus el.

– Da, mi-ar plăcea.

– Bine. Așa rămâne.

Ușa dinspre coridor s-a deschis, și Hans Olav a ieșit în fugă din cameră. S-a uitat în spate râzând, cu mâinile sub bărbie, gura în continuă mișcare, și a luat-o în viteză de-a lungul coridorului, clătinându-se parcă din cauza corpului prea greu. Ove a pornit după el cu tava în mâini. Asemănarea cu Picasso era neliniștitoare, afectând întregul echilibru al lumii, mă gândeam. Dar celorlalți nu părea să le pese de asta, și probabil că și eu aveam să mă obișnuiesc cu timpul.

– Dacă strângi tu masa, Karl Ove, îi duc eu pe băieți în atelier.

Am încuviințat din cap.

Cei patru care se duceau la lucru s-au ridicat de la masă și s-au îndreptat spre camerele lor. Ørnulf a coborât de pe scaun și s-a așezat pe coridor în poziția lui obișnuită. Ellen l-a șters pe Are la gură, apoi i-a împins scaunul până în cameră. Eu am pus mâncarea în frigider, farfuriile și paharele în mașina de spălat vase, am șters mesele cu o cârpă și am măturat podeaua.

După ce-am terminat, m-am dus la Ellen. Îl spăla pe Are, care era gol, întins pe pat, alb și țeapăn, ea trecea cârpa peste el în timp ce sporovăia. „Așa da, aici jos, vezi, e important să te speli. Acum mai torn puțină apă, să fie călduț și bine.“

El se holba la tavan cu o privire absentă.

– Pot să te ajut? am întrebat-o.

Ellen m-a privit prin lentilele groase ale ochelarilor.

– Nu. Așază-te și bea o cafea până una, alta. E constipat de câteva zile, așa că m-am gândit să-i fac o clismă mai târziu, cu asta m-ai putea ajuta un pic.

– Bine, am spus.

– Sau poți să faci o plimbare cu Ørnulf în dimineața asta. Doar pe-aici, primprejur.

Am încuviințat din cap, ea a stors cârpa și a continuat să-l spele pe Are.

Pe un șold și pe coapsă avea o cicatrice mare.

– Ce-i asta? am zis. E semn din naștere, nu?

– E o arsură. Cineva l-a lăsat lângă o aerotermă. Au trecut mulți ani de-atunci.

– Serios?

– Din păcate. Știi, nu se poate mișca. Și nici nu poate spune nimic. Așa că a rămas acolo.

– Ce groaznic, am zis.

– Da, a spus ea. Dar e mult de-atunci. Secția aceea e închisă acum. După ultimele reforme a primit apartamentul lui, dar până e finisat stă aici, cu noi. Nu-i așa, Are?

Nu s-a ivit nici o expresie pe fața lui în timp ce Ellen vorbea. Am mai rămas puțin, ca să nu par insensibil, apoi m-am dus în camera de gardă și mi-am umplut o ceașcă cu cafea. De pe coridor se auzeau plesnituri de palme și hârșâitul unor haine care se frecau de podea. Era Ørnulf, care a venit până la masă și s-a uitat rugător la mine. Probabil că sunetul pompei de la termos îl stârnise.

– Vrei niște cafea? l-am întrebat.

Fără să clipească, a luat o ceașcă și mi-a întins-o.

– Ai primit o ceașcă la micul dejun, i-am spus. Ar trebui să-ți ajungă.

M-am apucat să-mi rulez o țigară. El a stat multă vreme exact în aceeași poziție, cu ceașca întinsă spre mine. Apoi, ca și cum s-ar fi rupt o vrajă, ca și cum s-ar fi sfârșit un

somn adânc, ca din basme, a pus-o brusc la loc și a început să hiperventileze.

– Cred c-ar fi mai bine să stai pe coridor, i-am zis. Apoi o să mergem amândoi la plimbare.

Oare *era* dispreț în privirea cu care mă scruta?

În orice caz, nu s-a clintit.

Am trecut cu limba peste marginea lipicioasă, am vârât țigara în gură și-am aprins-o. Un fir de tutun ieșit în afară a ars dintr-odată și a căzut strălucitor pe podea, restul firelor s-au aprins în clipa următoare, am tras adânc fum în plămâni în timp ce mă uitam pe fereastră de la ușa balconului. Se apropia un grup de trei îngrijitori, împingând fiecare câte-un scaun cu rotile. Cineva a parcat o mașină în fața clădirii administrației. De la etajul de sub noi s-a auzit un răcnet prelung, un sunet pe care cu greu l-ai fi putut asocia cu ceva uman, în vreme ce Ørnulf respira șuierat la doar o jumătate de metru de mine.

Mi-am întors capul către el.

În clipa următoare și-a luat ceașca și mi-a întins-o rugător.

– Nu, am spus.

Continua s-o țină întinsă, parcă alunecase iarăși în acea încremenire ca de basm.

– Vrei cafea, Ørnulf? l-a întrebat Ellen, care tocmai intrase. Uite, îți dau un pic.

I-a luat ceașca, i-a umplut-o cu părți egale de lapte și cafea, el a băut lacom, apoi s-a târât afară din cameră. Oftând, Ellen s-a așezat pe canapeaua de dincolo de masă, și-a aprins o țigară și a închis ochii.

Am sortat pacienții în gând. Erau șapte în secție. Patru arătau mai mult sau mai puțin normal, iar dintre ei doi puteau vorbi. Doi erau malformați, dar se puteau mișca, unul era o legumă. Până atunci, când auzeam despre deficienți mintali, mă gândeam la persoane cu sindromul Down sau incapabile să vorbească și să se miște, ca niște legume. Nu știusem că există atâtea nuanțe, dar normal că existau, și n-am rămas surprins odată ce i-am văzut.

Afară, Hans Olav și Ove se plimbau pe drum.

– Unde e Are? am întrebat.

– E întins în pat în camera lui, mi-a zis Ellen. Îl scol din pat și mergem la o plimbare.

– Doarme?

– Nu. Stă numai întins.

Răcnetele de la etajul de dedesubt s-au auzit din nou. Dinspre coridor auzeam șuieratul lui Ørnulf. Altfel era liniște. Mi-era groază de plimbarea cu Ørnulf. Ar fi fost prima dată când eram singur cu unul dintre ei și nu știam cum să mă comport atunci, ce să-i spun, cum să reacționez. Ce să fac dacă avea nevoie să se ducă la toaletă? Se putea duce singur sau avea nevoie de ajutor? Trebuia să-l urc în scaunul cu rotile sau se descurca singur? Putea să se îmbrace? Trebuia să-i împing scaunul? Unde să ne plimbăm? El nu putea vorbi, dacă nu înțelegeam ce vrea?

În plus, mi-era frică. Privirile pe care mi le arunca erau pline de ură, și locuia într-o cameră fără nici o mobilă și nici un obiect, doar o saltea, fiindcă fie spărgea tot ce-i pica în cale, fie făcea totul bucăți, așa cum spusese Ove.

Ce trebuia să fac dacă-l apuca o criză atunci când eram afară? Aș fi putut să-l opresc? Și dacă mă ataca? Sigur că nu avea picioare, dar mușchii brațelor îi erau puternici.

Ușa dinspre coridor s-a deschis cu zgomot. În clipa următoare a intrat tropăind Hans Olav, aplecat de spate, jucându-se cu mâinile sub bărbie. Ove, care era în spatele lui, s-a oprit în ușă.

– Mai rămân un pic cu el, a zis Ove. Poate adoarme.

M-am ridicat, era mai bine să mă ocup de Ørnulf. L-am văzut pe Ove mergând pe coridor, destul de scund, dar atât de solid, încât brațele parcă nu i se mișcau pe lângă corp, ci un pic în afară, lucru care însemna și că mergea puțin bălăbănindu-se. Probabil că își

lucra destul de mult mușchii, m-am gândit.

Ørnulf stătea ghemuit în camera lui, cu fața la perete.

– Salut, Ørnulf, am zis. Vii cu mine la o plimbare?

Fără să se uite la mine, el s-a întors și s-a repezit la ușa dinspre coridor, pe care a deschis-o întinzându-se în față. Scările le-a coborât cu brațele, pe rând, ca un fel de insectă uriașă, tot rapid și cu dexteritate. Când am ajuns jos în hol, stătea cu mâinile în jurul picioarelor lângă scaunul cu rotile.

Uram asta.

M-am uitat după numele lui pe deasupra agățătorilor cuierului, l-am găsit, am luat o geacă.

– Trebuie să-ți iei geaca pe tine, am spus. Să te-ajut?

N-a schițat nici un gest, după figura lui inexpresivă nu-mi puteam da seama ce gândea.

M-am aplecat și i-am luat cu grijă brațul ca să-l bag în mânecă. Și l-a smucit înapoi.

– Dacă mergem afară la plimbare, trebuie să-ți iei geaca pe tine, i-am spus. Altfel nu mergem nicăieri.

Stătea nemișcat.

– OK, am zis. Atunci urcăm înapoi.

Am început să merg. M-am întors, el rămăsese în aceeași poziție. Am urcat scările, m-am oprit să ascult dacă venea după mine, nimic.

Ellen se uita la mine de pe canapea.

– Nu-l pot face să-și ia geaca, m-am plâns. Nu vrea.

– Dar are nevoie de geacă? E destul de cald afară.

– OK, am zis. Mai e și altceva ce-ar trebui să știu?

Ea a scuturat din cap, eu m-am grăbit să cobor din nou, cine știe, ar fi putut profita de puținul timp în care-l lăsasem singur ca să fugă.

Dar el stătea lângă scaunul cu rotile cu mâinile în jurul picioarelor lui scurte și cu bărbia lăsată în piept.

– Mergem? l-am întrebat.

S-a cățărat în scaun, a răsucit roțile cu dexteritate, a înaintat repede până la ușă și s-a uitat la mine. În momentul în care am deschis ușa, s-a pornit cu o viteză ametitoare. Trebuia să merg cât de repede puteam ca să țin pasul cu el. Intrase în ritm, făcea mișcări rapide, regulate, proptindu-și parcă mâinile în roți, le ridica, le proptea, apoi le ridica iar. Am trecut pe lângă clădirea administrației. Un pic mai încolo se apropia un grup de noi, am văzut imediat că erau doi îngrijitori și patru pacienți, mișcările corpului îi trădau.

Cei doi îngrijitori s-au uitat la mine.

– Salut, am zis.

– Salut, au spus ei. Salut, Ørnulf!

El nu i-a băgat în seamă și curând i-am lăsat în urmă, cu clădiri cu tot. Fața i se înțepenise într-un fel de grimasă care-i dezgolea dinții. Era roșu de la efort. Copacii foioși se aliniau, deși și verzi, de-a lungul drumului, printre ei se înălțau molizi mai masivi și mai închiși la culoare. În fața noastră era drumul principal, de-a lungul lui se întindea o alee pentru biciclete, pe-acolo mă gândisem să mergem.

Ørnulf nu voia. Mi-a arătat spre stânga, acolo unde drumul lua o curbă pe lângă o zonă cu case. Nu puteam să-l las să ia toate deciziile, m-am gândit, și am apucat mânerele scaunului cu rotile, începând să împing. El a încercat să frâneze cu mâinile. Privirea-i era înfricoșată. Ce idiot!

– N-are rost să protestezi, i-am spus. *Mergem* în direcția asta.

El s-a dat jos și-a început să meargă de unul singur. Era periculos, se îndrepta către drumul principal, nu era cu mult mai mare decât un câine, dacă venea o mașină, se putea termina foarte prost, așa că am fugit după el cu scaunul, strigându-i să se așeze la loc.

S-a oprit pe cealaltă parte și s-a uitat la mine. Nu părea să-l afecteze faptul că-și târa picioarele pe asfalt.

Am pus scaunul în fața lui. S-a cățărat din nou în el. Nu voiam să mă dau bătut, așa că am început să-l împing la vale. A sărit iarăși jos și a luat-o în partea opusă, cu palmele pe asfalt și partea inferioară a corpului legănându-i-se între brațe. M-am dus după el, dar acum nu mai voia să se așeze, acum era pe cont propriu. Așa am ajuns până în zona cu case, el pe asfaltul uscat și acoperit de nisip și pietriș mărunt, cu privirea ațintită drept înainte, eu în spatele lui, împingând scaunul cu rotile. Nu mergea așa, dacă ne vedea cineva acum, m-ar fi dat afară, dar fierbeam de ciudă, de ce nu putea să se așeze în scaun și să facă așa cum voiam eu? Ce era cu fundătura asta de drum de i se părea atât de incredibil de importantă? Era o tâmpenie, eram îngrijitorul lui, făceam o plimbare de dimineață, drumul ăsta era la fel de bun ca și celălalt, chiar dacă n-ar fi fost, nu merita să renunțe de dragul lui la confortul scaunului cu rotile.

Am alergat un pic, am ajuns în fața lui Ørnulf și i-am blocat calea cu scaunul cu rotile. El s-a întors și a încercat să treacă de mine, am mutat și eu scaunul. El a prins cu mâna de roată și-a încercat s-o mute din loc.

– Mergem în direcția *asta*, am spus. Jur. *Aici* mergem. Așază-te în scaun, și pornim.

S-a tras în sus și a început să învârtă roțile cu rapiditate. Am mers pe lângă el prin zona cu case, erau relativ noi și încă nu aveau grădini lucrate. Un autobuz s-a oprit la marginea drumului, câteva persoane au coborât și au pornit înspre noi. Când am ajuns la intersecție, Ørnulf, care până atunci împinsese frenetic cu mâinile, a încetat brusc să le mai miște.

– Vrei să te împing eu? l-am întrebat.

N-a reacționat la întrebare, așa că mi-era imposibil să disting vreun răspuns din reacția lui, dar când am apucat mânerele și-am început să-l împing, n-a protestat deloc. Am mers cât de repede am putut, și în curând aveam iarăși în față complexul sanatoriului.

Când am trecut pe lângă clădirea administrației, a sărit din scaun fără să mă avertizeze și s-a pus jos pe panta din apropierea scărilor intrării principale.

– Nu poți sta aici, am zis. Haide. Salonul e acolo!

Nu s-a uitat la mine, nu mă băga în seamă, era în plină hiperventilație, sprijinit ferm cu mâinile de pământ.

– Vrei să te întorci în salon, asta e?

Nici o reacție.

Am încercat să-l ridic, dar se ținea atât de strâns de scaun, încât n-am reușit.

– Vrei să stai aici? În timp ce ceilalți beau cafea și se simt bine?

Nici o reacție.

– Eu n-am nimic împotrivă, am spus. Oricum iau aceiași bani. Pot sta foarte bine și aici.

M-am băgat sub copertină și mi-am aprins o țigară, dar după câteva minute mi-am dat seama că asta nu arăta prea bine, pacientul în drum, îngrijitorul fumând la zece metri, așa că am stins-o și m-am dus din nou la el.

– Haide, te-ai făcut înțeles. Nu-i nevoie să mai fii arțăgos. Hai sus, să mergem.

Nici o reacție.

Mâini în jurul genunchilor, gura rânjind, respirație șuierătoare.

– Bine, bine, am zis. Cum vrei.

Mi-am încrucișat brațele și m-am uitat în jur, să văd cum puteam să ies din situația asta. Se prea poate să fie arțăgos și încăpățânat, dar își găsise nașul. Puteam sta acolo până la căderea întunericului, puteam sta toată noaptea, până a doua zi dacă trebuia. Trebuia doar să mă gândesc la altceva. Nu la el și la timpul ce se scurgea atât de încet.

Dar era greu, era ceva cu Ørnulf, agresivitatea pe care o simțeam în el, care făcea ca prezența lui să se lase ca o umbră deasupra gândurilor mele. Nu putea avea cine știe ce în cap, aproape toate mișcările îi erau condiționate de reflexe, ca atunci când apăruse după ce

auzise sunetul de la pompa termosului și-și întinsese mecanic ceașca de cafea. Nu savura cafeaua, era doar ceva ce trebuia făcut, ceva ce trebuia rezolvat, ceva ce trebuia să se întâmple. Dacă se întâmpla, poate că voia să se mai întâmple o dată. Când era afară, o singură direcție conta. Nu plimbarea în sine, fiindcă atunci ar fi putut la fel de bine s-o ia în direcția cealaltă.

L-am privit. Totul îmi displăcea la el, dar mai ales trăsăturile ca de câine și prostia. Doar *el* era cel care pierdea stând acolo, nu eu. Eu eram plătit, nu conta dacă stăteam acolo sau urcat într-un copac, eram pregătit pentru orice.

S-a uitat rapid în ochii mei și, când și-a coborât din nou privirea, a zâmbit.

Era prima dată când îl vedeam zâmbind.

Credea într-adevăr că mă pedepsea. Că el deținea controlul asupra situației.

Am făcut câțiva pași și m-am așezat pe o bordură de lângă parcare. Avea ceva ca de crab în felul în care se mișca de colo colo, ca un pendul, pe pământ sau pe podea. Era derutant faptul că fața lui, dacă făceai abstracție de toate celelalte lucruri, părea complet normală. Un tip roșcat, pistruiat, de aproape cincizeci de ani. Dacă ar fi fost *doar* mutilat, *doar* diform, n-aș fi reacționat așa. Dar și gândurile lui erau evident diforme și mutilate. Sufletul lui, și acela era ciuntit. Și ce devenea el atunci?

O, la naiba. La naiba.

Era cel mai jos dintre cei de jos, cel mai slab dintre cei slabi, iar eu îl priveam cu un dispreț covârșitor.

Eu eram neomul. Cu toate astea, nu mă puteam abține. Mă înfuria prostia lui, faptul că stătea acolo și nu voia să meargă nicăieri și credea că pe mine mă pedepsea, în vreme ce-i curgea sudoarea pe frunte și respira printre dinții lui încleștați și îngălbeniți.

Pătura de nori se destrămase aproape pe nesimțite. Soarele strălucea acum deasupra noastră de pe cerul albastru-deschis. Mașinile din parcare erau descuiate și pornite, o porneau la vale, altele veneau, erau parcate, motorul se oprea, portierele se deschideau. Toți ne vedeau cum stăteam acolo, nimeni nu zicea nimic. N-aveam idee dacă era un lucru normal sau nu, dacă eram doar eu, sau dacă se întâmpla la fel în fiecare zi cu îngrijitorii lui Ørnulf.

– Hai sus acum, să mergem, ziceam din când în când.

Nu reacționa deloc. Dacă făceam câțiva pași spre el, se ținea strâns de scaunul de rotile astfel încât să nu-l pot ridica.

A stat acolo o oră și jumătate. Atunci a apărut Ellen împingându-l pe Are, care acum purta ochelari de soare. S-au oprit lângă noi.

– E ora prânzului, a spus ea. Haide, Ørnulf, sus în scaun!

Ørnulf s-a conformat, punându-și mâinile în poală. Acum trebuia să-l mai și împing?

Da, așa se părea.

Împingeam scaunul cu rotile mergând alături de Ellen. Vremea era caldă, razele soarelui aproape că ne ardeau. Mă uram pe mine însumi și îmi uram întreaga ființă.

Somnul a venit gol și insipid în seara aceea, mult timp am fost doar un corp cu inima bătând slab și cu o respirație slabă care, împreună cu sângele ce se târa prin vene, îl țineau în viață, nimic mai mult, până când visele au început să iasă la iveală, aceste licăriri de stări și imagini care domină creierul când dormim și care pentru mine erau mereu la fel: eram singur, cu spatele la perete, îngrozit sau umilit. Erau oameni care râdeau de mine, oameni care mă urmăreau și, deasupra tuturor, într-o multitudine și varietate de forme și înfățișări, se contura tata. În coșmarurile cele mai banale încă locuiam la Tybakken, iar el era în casă cu mine, dar cele mai groaznice erau cele în care apărea atunci când mă aflam în vizită la mama, și reieșea că se mutase acolo, fiindcă la mama eram mai liber, făceam ce voiam, și dacă era ceva ce-l înfuria, asta era.

În fiecare dimineață senzația de umilință mi se răspândea în corp, cu ea îmi începeam

ziua și, dacă-n cele din urmă ea se disipa după ce rutina mă ancora într-o altă lume, lumea reală, sentimentul de a fi umilit și înjosit nu mă părăsea niciodată, și n-avea nevoie de nimic, de absolut nimic ca să se întețească și să ardă în mine, da, să-mi mistuie ființa cu totul.

În dimineața aceea m-am trezit cu o jumătate de oră înainte să sune ceasul, visând că murisem, iar ușurarea pe care mi-a provocat-o descoperirea că nu era așa a fost atât de mare, încât m-a pufnit râsul.

M-am dat jos din pat, am mâncat o felie de pâine, m-am îmbrăcat, am închis ușa și am pornit spre sanatoriu pentru o nouă zi de muncă.

*

Ørnulf stătea lângă perete cu mâinile în jurul picioarelor și se foia încolo și-ncoace când am deschis ușa. Mi-a aruncat o privire fugară, apoi s-a uitat din nou în pământ, total dezinteresat. În camera de gardă erau Ellen și o fată de vârsta mea care s-a ridicat și mi-a întins mâna spunându-mi că se numea Irene. Era înaltă și slabă, avea părul blond, tuns scurt, ochi albaștri, pometi înalți. Era frumoasă în felul acela rece de care mă simțisem întotdeauna atras. Faptul că o fată ca ea se afla acolo complica totul, știam deja asta atunci când m-am așezat și mi-am turnat o ceașcă de cafea. Aveam să fiu tot timpul atent la ea și deci la mine, la felul în care apăream în ochii ei.

Ea a propus să se ocupe de Ørnulf, Ellen de Are și eu de Hans Olav. Asta însemna că trebuia să-mi iau micul dejun cu el, să iau o mică pauză după aceea, să-i fac curățenie în „apartament“ și apoi să stau cu el în salon, până la amiază, dacă nu cumva voia să doarmă. Dormea destul de mult.

I-am uns câteva felii de pâine cu unt, mi-am uns câteva mie, am umplut două pahare cu suc și două cești cu cafea, plus una pe jumătate plină cu lapte, le-am dus pe toate pe o tavă, am pus-o pe masa din mica sufragerie, am închis ușa la salonul principal, am bătut la ușa dormitorului lui și am deschis-o.

Era întins în pat și-și trăgea de sculă, care era flască de tot.

– Salut, Hans Olav, am zis. E vremea să te ridici din pat. Ți-am adus micul dejun!

Se uita la mine în timp ce continua să se masturbeze.

– Aștept puțin atunci, am spus. Vino când ești gata!

Am închis ușa și m-am așezat pe scaunul din sufragerie, aproape de intrarea în balconul gri, dărăpănat, cu vopseaua scorojită. Dedesubt se afla terenul de handbal, iar dincolo de teren erau mai multe clădiri identice cu cea în care mă aflam. În spatele lor și între ele, pini și niște fagi.

Câțiva pacienți veneau încoace urmați de două femei, fiecare împingând câte-un scaun cu rotile. M-am ridicat să fac câțiva pași. În camera de zi era agățat un tablou de Monet, de genul celor pe care le poți cumpăra gata înrămate în lanțurile mari de magazine. Mobila era de brad, compusă dintr-o canapea mare cu modele roșii, o măsuță joasă de cafea cu picioare răsucite și o bibliotecă. Rafturile bibliotecii erau goale, cu excepția unui câine de bibelou, a unui sfeșnic mic și a unui suport din sticlă pentru lumânări. Trebuia să arate ca o casă, dar bineînțeles că nu arăta așa.

Am bătut la ușa dormitorului și am deschis-o. El era în aceeași poziție.

– Acum trebuie să vii, am spus. Ți-am adus micul dejun. Se răcește cafeaua!

M-am apropiat de el.

– Haide, Hans Olav. Poți continua după aceea.

Mi-a făcut semn cu o mână să plec.

I-am pus o mână pe umăr.

A scos un țipăt scrâșnit, dar puternic; speriat, am făcut un pas în spate.

Dar nu mă puteam da bătut, trebuia să-i arăt cine era șeful, altfel aș fi avut probleme mai târziu, așa că l-am luat de braț și am încercat să-l trag în sus. În timp ce încerca să scape de mine cu o mână, se masturba în continuare cu cealaltă.

– OK, am zis. Să duc mâncarea înapoi? Asta vrei?

A țipat din nou, la fel de scrâșnit și respingător, dar și-a lăsat picioarele pe podea și, sprijinindu-și mâinile de saltea, s-a împins încet în sus. Când a ajuns în poziție verticală, i-au picat pantalonii. I-a tras pe el și a început să meargă prin cameră în timp ce-i ținea cu o mână. S-a așezat apoi pe scaunul lui și și-a băut cafeaua dintr-o înghițitură. Eu am mușcat din felia de pâine încercând să mă prefac că totul era în regulă, în vreme ce inima-mi bătea nebunește în piept și toate simțurile mi se concentrau asupra lui.

Cu o mișcare bruscă și rapidă a mâinii a măturat paharul cu suc, ceașca goală de cafea și farfuria cu pâine și le-a trimis pe podea. Totul era din plastic, avusese grijă Irene de asta, și nu s-au spart.

– Ce faci? am zis. Nu e voie!

S-a ridicat, apoi a prins cu putere marginea mesei și a răsturnat-o.

Nu știam ce să fac. Mi-era frică de el, probabil că observase. Din fericire, a ieșit imediat din cameră și a intrat în toaleta de alături. Eu am pus masa la loc și începusem să strâng mâncarea când ușa salonului s-a deschis și Irene și-a vârât capul înăuntru.

– Ceva probleme aici?

– A răsturnat masa, i-am zis.

– Vrei să mă ocup eu?

– Nu, am spus, cu toate că fix asta voiam atunci. O să fie bine. Trebuie numai să ne obișnuim unul cu celălalt. Mai durează un pic.

– OK. Dacă e ceva, suntem aici, înăuntru. El nu e periculos, înțelegi? Închipuie-ți că e ca un copil de un an!

A închis apoi ușa, eu am așezat ultima felie de farfuria lui Hans Olav și m-am dus să caut o cârpă cu care să șterg balta de suc galben.

El stătea în fața gemulețului de la baie și se uita afară când am intrat.

– Iau numai ceva de șters, am spus.

Dintr-odată nu mă băga în seamă, dar eram bucuros atâta vreme cât mă lăsa în pace.

Trebuia oricum să șterg podeaua în cursul dimineții, puteam la fel de bine să mă ocup acum, mi-am zis, am dat drumul la apa de la robinet în găleata roșie, am turnat un strop de săpun verde, am luat o cârpă și o perie și-am început să spăl camera de zi, care se afla dincolo de dormitor, apoi holul, dormitorul și chicineta. În timp ce făceam asta, el mă supraveghea, postat la câțiva metri de mine. După un timp s-a apropiat și a atins găleata cu piciorul, ca să-mi arate că putea s-o răstoarne dacă voia.

A scos apoi chicotul pe care i-l știam atât de bine și a ieșit repede din cameră, râzând tare în timp ce-și mișca degetele sub bărbie. Când am intrat în dormitor cu găleata și peria, l-am găsit masturbându-se de zor, cu scula la fel de flască.

– Sturba! Sturba! a zis.

Fără să-l bag în seamă, am terminat de spălat pe jos, am întins cârpa pe marginea găleții și m-am așezat în camera de zi. Eram obosit și am închis un pic ochii, gata să sar în picioare îndată ce se deschidea vreo ușă sau nu venea vreun sunet din direcția lui.

Am dormit acolo o jumătate de oră. Când m-am trezit, mâncarea dispăruse și Han Olav era iarăși în pat.

M-am dus la fereastră să mă uit afară. Era un țanc acolo, pe alocuri golaș, pe alocuri acoperit de iarbă, tufe și desiș. Din spatele lui începea pădurea.

În dormitor scârțâia patul, îl auzeam pe Hans Olav mormăind ceva pentru sine, așa că am intrat. Stătea pe podea, încă-și ținea cu mâna pantalonii să nu cadă, așa cum făcuse toată dimineața.

– Mergem la o plimbare, Hans Olav? N-ar strica un pic de aer curat, nu?

Se holba la mine.

– Să-ți închei nasturele de la pantaloni?

Nici o reacție.

M-am dus la el și m-am aplecat să-i prind pantalonii, moment în care mi-a vârât două degete în ochi, îmi venea să urlu de durere.

– Termină! am strigat.

La început n-am văzut nimic, doar un întuneric plin de puncte sclipitoare, dar după câteva secunde am început să-mi revin. Am tot clipit o vreme, el între timp ieșise în hol și bătea cu pumnii în ușa de la celălalt salon.

Era clar că nu mă plăcea și acum voia să forțeze înlocuirea mea. Dar e nevoie de doi boi în jug.

– Haide, am zis. Ne ducem afară. Ia-ți geaca, și mergem.

El continua să bată în ușă. Peste câteva clipe s-a răsucit, dar, în loc să mă atace, așa cum mă așteptam, și poate să încerce din nou să-mi scoată ochii, a trecut pe lângă mine și a intrat în camera lui.

– Hai aici în momentul ăsta! am strigat. Haide, mă auzi?

S-a întins iarăși în pat, dar privirea-i părea speriată. L-am prins de mână, încercând să-l ridic în picioare. Deși nu s-a împotrivit, ci voia și el să se ridice, a alunecat jos din pat și s-a prăbușit pe podea, încet, ca un vapor care intră la apă.

Era iadul pe pământ.

Stătea întins într-o rână, cu lacrimi în ochi. A încercat să se sprijine într-o mână, eu nu puteam face altceva decât să-l privesc, sperând totodată că nimeni nu-și va alege tocmai momentul ăsta ca să intre. Când a reușit să stea în șezut, l-am prins din nou de mâini, iar el și-a încordat gambele și în cele din urmă s-a pus pe picioare.

S-a uitat la mine și a sâsâit, cam ca o pisică, după care s-a furișat pe hol. Din camera de zi, unde m-am dus să mă așez, l-am auzit fâțâindu-se pe-acolo.

Era nouă fără zece.

Ceva s-a lovit de podea, m-am grăbit să văd, erau farfuria și ceașca. Hans Olav se pișa în colțul camerei.

Fără o vorbă, am adus cârpa și găleata, mi-am luat mănuși și-am șters podeaua. Părea mai ușurat, se tot foia pe lângă mine în tot timpul ăsta.

– Ieșim la o plimbare? am spus.

Și-a pus geaca și și-a vârât picioarele în pantofii mari. Nu reușea să tragă fermoarul, m-am dus la el, s-a răsucit și a deschis ușa care dădea spre coridor, s-a deplasat apoi cu pași mici, precauți, aproape săltați spre scări, oprindu-se să mă aștepte lângă ușa de la intrare. Am deschis-o, am ieșit afară. Se ținea tot timpul la zece pași în fața mea. După câteva minute s-a întors, am încercat să-l conving să meargă mai departe, dar a zis: „Nu! nu!“ și am luat-o înapoi, am urcat în apartamentul lui, unde s-a trântit pe pat și-a început să se masturbeze. Eu m-am așezat pe scaun. Nu trecuse nici măcar a treia parte din zi.

Nu doar viața din sanatoriu era diferită de cea de-afară, ci și timpul. Când stăteam la fereastră uitându-mă la pădure, știam că dacă aș fi fost acolo, sub un copac, uitându-mă la clădirile astea de cărămidă, abia aș fi remarcat timpul, m-aș fi mișcat de-a lungul zilei la fel de ușor ca norii pe cer; atunci când eram înăuntru, uitându-mă afară, timpul era mult mai dens, aproape ca pământul, de parcă în interiorul sanatoriului dădea mereu peste obstacole și era obligat permanent să facă ocoluri, cam așa cum face un râu pe ultima bucată de uscat înainte de mare, unde se răsfiră în nenumărate meandre, aproape labirintice.

Eram de fiecare dată luat prin surprindere când mi se termina în sfârșit garda, și experiența aceasta o foloseam ca să rezist: totul trece. Dimineața, pe drumul spre sanatoriu, mă îngrozisem, dar acum se terminase, și aveam impresia că timpul scurs între cele două momente de libertate nu exista, nu existase niciodată, era evident trecut.

Nu era așa de ciudat că timpul trecea mai greu acolo, era un loc unde nimic nu trebuia

să se întâmple, unde nimic nu se putea face, îți dădeai seama de asta în clipa în care intrai pe ușă, acesta era un loc de conservare, un depozit pentru oamenii nedoriți, iar noțiunea aceea era atât de sinistră, încât te străduiai din răsputeri să te prefaci că nu era așa. Pacienții aveau camere proprii, cu lucrurile lor, care erau identice cu lucrurile și camerele oamenilor de afară, mâncau împreună cu colegii de salon și cu îngrijitorii, care ar fi trebuit să fie familia lor, și în fiecare zi mergeau la „lucru“. Ceea ce creau acolo nu avea nici o valoare, valoarea consta în faptul că dădea vieților lor aparența sensului pe care-l aveau viețile afară. Și așa era cu tot ce exista în lumea lor. Lucrurile care-i înconjurau semănau cu ceva, și-n această asemănare rezida valoarea lor. Am înțeles-o cât se poate de clar din prima vineri, când eram în schimbul de după-amiază și tot salonul trebuia să meargă la „disco“ după cină. Asta trebuia să se întâmple într-un fel de sală festivă din zonă, o încăpere mare cu mese și scaune pe o parte și cu un ring de dans pe cealaltă. Lumina era slabă, ferestrele, acoperite de draperii. Din boxe se auzea muzică pop, câțiva pacienți cu sindrom Down se mișcau încolo și-ncoace pe ringul de dans. Peste tot era plin de scaune cu rotile, guri căscate, ochi învârtindu-se în orbite. Pacienții din salonul meu stăteau în jurul unei mese lângă fereastră, fiecare cu câte o cola în față. Eu stăteam lângă Ellen, care-mi mai arunca din când în când câte-o privire obosită. Egil purta o cămașă albă, cu pliuri și pete de ketchup pe piept. Părul îi stătea în sus. Se holba la tavan în vreme ce gura i se mișca. Håkon sorbea cu grijă din sucul lui. Alf se holba posomorât la masă. De lângă noi s-a ridicat un îngrijitor, a împins un pacient în scaun cu rotile pe ring și a început să-l învârtă în ritmul muzicii. Gura-i era căscată și scotea niște sunete înfundate de fericire în timp ce-i curgeau balele. Ceilalți îngrijitori stăteau la mese fumând și discutând de ale lor, din câte mi se părea. Din când în când mai strigau, „Nu, nu face asta“, sau „Stai liniștit“, sau „Știi ce părere avem noi despre asta“. Hans Olav stătea într-un colț, cu fața lui de Picasso, și tot aprindea și stingea o lampă. Era insuportabil. Toate corpurile astea diforme și schilodite fuseseră aduse într-o discotecă, cel mai important spațiu al culturii adolescentine, destinat reveriilor despre iubire eternă, încărcat cu speranțe legate de viitor – era insuportabil, fiindcă ei habar n-aveau de reverii, de dorințe, de fluturi în stomac, ei vedeau doar hotdogii și sucul. Iar muzica aceea, care ar fi trebuit să-ți încarce trupul de dorință și fericire, pentru ei era numai sunete. Când dansau, făceau numai niște mișcări, și când zâmbeau, o făceau fiindcă lucrul ăsta semăna cu ce făceau oamenii normali. Totul arăta ca în lumea reală, însă lipsea sensul de acolo, iar ceea ce rămânea era o parodie, un travesti, ceva grotesc și rău.

– Au cafea acolo, dacă vrei, mi-a spus Ellen.

– Poate că o să-mi iau, am zis și m-am dus la masa unde se afla termosul, mi-am turnat o ceașcă, m-am uitat la pacienții veseli cu sindrom Down, care aveau în jur de patruzeci de ani. Era greu să-i privești, fețele lor erau mereu tinere, aveau trăsături ca de copii, nu păreau să înainteze în vârstă, doar câte-un rid care li se întindea pe figură îi făcea să semene cu niște copii bătrâni.

M-am așezat lângă pacienții din salonul meu, mi-am aprins o țigară, m-am uitat la Hans Olav, care începuse să rupă draperiile.

Alf și-a ridicat privirea, holbându-se direct în ochii mei. M-au trecut fiori pe spate. Parcă ar fi știut totul despre mine, parcă mi-ar fi cunoscut cele mai lăuntrice gânduri, și mă ura din adâncul inimii.

– Hans Olav! a zis Ellen ridicându-se. Alf se holba din nou la masă. Ellen s-a oprit în fața lui Hans Olav, care se uita în pământ în timp ce ea-i vorbea. Dintr-odată ceva a părut să-i atragă atenția și s-a dus într-acolo, ca și cum nici măcar n-o băgase în seamă pe Ellen și nici situația în care se aflau. Kåre, aplecat sub cocoașă, de parcă n-ar fi făcut parte din el, s-a dus la o altă masă. Îngrijitorii de acolo l-au salutat, dar el, ignorându-i, și-a aplecat capul și și-a scuturat pumnul lângă ureche, așa cum faci cu o cutie ca să vezi dacă e ceva înăuntru. În acel moment, Irene și Ørnulf au intrat pe ușă. M-am simțit mai ușurat văzând-

o, într-un fel sau altul avea un efect asupra mea. Discutaserăm puțin în ultimele zile în pauze, mă întrebase din ce motiv îmi căutasem de lucru la sanatoriul acela, de vreme ce nici nu eram din zonă și nici nu locuiam acolo, eu îi spusesem că iubita mea stătea în apropiere, ea m-a întrebat cum o chema, eu i-am spus. „Gunvor! Am fost colege de liceu!“ Chestia asta m-a stânjenit, mă uitasem și mă gândisem la ea, nu așa încât să și observe ceva, speram, dar cu lucruri din astea n-aveai de unde să știi ce-o să se întâmple. Simțeam că fusesem necredincios. Că o înșelam pe Gunvor. Mă uitasem la ea pe când înfășa patul într-una din camere, cu așternuturile vechi adunate într-un morman pe coridor, în fața fiecărei uși, până la capăt. O simplă privire nu însemna mare lucru, lucram în același salon, dar gândurile existau, îmi plăcea puțin cam prea mult de ea. Sau când împingea căruciorul cu mâncare spre mese și începea să le așeze și-mi întâlnea privirea, îmi zâmbea, simplu și profesionist, fără s-o interesez în vreun fel, în afara relațiilor noastre colegiale. Era umilitor. Așa că iată-mă, prins între două mici umilințe: pe de o parte, fiindcă îmi plăcea prea mult de ea ținând cont că eram împreună cu Gunvor, pe de altă parte, deoarece nu-mi arăta nici cel mai mic interes. Bineînțeles că țineam toate astea pentru mine, nu făceam nimic, nu spuneam nimic, mă comportam așa cum trebuie din toate punctele de vedere, mai degrabă o descurajam decât o încurajam, în afară de mine nu mai știa nimeni ce se întâmpla, și atunci toate astea nu mai existau, nu?

Ea s-a dus să ia un suc și un hotdog pentru Ørnulf, care s-a aplecat grăbit să-și bea sucul cu un pai galben. Când i s-a părut că nu trăgea destul prin el, l-a scos afară și l-a aruncat pe jos, a dus sticla la gură și a golit-o dintr-o dușcă lungă.

Irene s-a uitat la mine și a zâmbit prietenos.

– Ce faci în weekend?

– M-am gândit să mă duc la Gunvor. Vine să mă ia după ce termin schimbul.

– S-o saluți din partea mea.

– Sigur. Și tu?

– Poate că mă duc până la Stavanger. Sau rămân aici. Depinde de vreme.

– Vremea nu-i prea bună, am spus, fiindcă afară ploua și așa plouase toată ziua.

– Nu, a zis ea.

Începuse piesa „Good Vibrations“ a celor de la Beach Boys. Pacienții cu sindrom Down se bălăbăneau dintr-o parte într-alta, unii cu zâmbetul pe buze, alții adânciți în sine.

– Minunată muzică de vară, a spus Irene.

– Mhm, am făcut eu.

Ceața se lăsase deasupra copacilor, ploaia deasă cădea cu ropot pe pământul de pe colină, care strălucea în lumina ferestrelor și a felinarelor. Eu stăteam în fața clădirii administrației așteptând-o pe Gunvor, care urma să vină să mă ia. Cerul de seară era cenușiu, cu nori leneși, părea să se cufunde în peisaj. Era frumos. Asfaltul era umed, iarba era umedă, copacii erau umezi și culoarea lor verde se dilua în cenușiu, rămânând totuși puternică și deslușită. Pădurea membrelor deformate și a minților sucite. Cu toate luminile de la ferestre și cu liniștea lăsată între copaci, era un loc pe cât de plin de farmec, pe atât de neplăcut. Totul te ducea cu gândul la ambivalență, nimic nu era bine definit: dacă rutina și ritmul lent în care se desfășura întreaga existență mă făceau uneori să mă cufund într-o plictiseală aproape apatică, era în același timp chinuitor să fiu acolo. Era ca și cum fugeam și stăteam neclintit în același timp, respirația se accelera și inima-mi bătea nebunește în vreme ce restul corpului rămânea nemișcat. Voiam să fiu un om bun, plin de empatie față de cei cărora le mergea mai rău decât mie, dar dacă se apropiau prea mult de mine, mă cuprindeau disprețul și mânia, ca și cum lipsurile lor îmi puneau în mișcare resorturile cele mai intime.

Când am coborât cu Gunvor în fața casei lor după un drum lung cu mașina, sanatoriul

încă era înlăuntrul meu, ca apa care bălțește în mlaștini. Toate senzațiile mi-erau colorate de faptul ăsta, chiar și atunci când mi-am umplut plămânii cu aerul curat de acolo. Părinții ei se duseseră la culcare, am mâncat singuri în bucătărie ce pregătiseră pentru cină, ea a făcut niște ceai, ne-am dus apoi în camera de zi și am tot povestit, ne-am sărutat de noapte bună și am mers la culcare, fiecare în dormitorul lui, nu fără să facem câteva glume pe tema asta. Mă simțeam ca într-un roman de sfârșit de secol nouăsprezece când mă aflam acolo, cuplul tânăr care trăiește după o alt fel de morală decât a părinților, înconjurați de interdicții, refulări, non-existență, în vreme ce noi înșine eram prinși în vârtejul unei vieți exuberante, plini de dorințe reprimate care-și făceau loc când și când la suprafață. Îmi plăcea senzația aceea, era cea mai romantică pe care mi-o puteam închipui.

În dimineața următoare am luat de la ei niște cizme și haine impermeabile, am ieșit pe cheiul alunecos împreună cu Gunvor și fratele ei, am urcat într-o barcă de vreo patru-cinci metri și m-am așezat pe banca din față, în vreme ce fratele ei a pornit motorul trăgând de frânghie și a dat încet cu spatele până când a putut întoarce și mări viteza. Ploaia răpăia. Pădurea de pe țărm era ca un zid verde dincolo de suprafața perfect plană, gri-deschis, a apei, prin care prora înainta cu greu, preschimbând-o în vârtejuri albe, cu niște zone aproape transparente, sticloase, dedesubt. Mă încerca o senzație distinctă a adâncimii, a faptului de a fi la suprafața unui adânc imens, care s-a intensificat atunci când ne-am oprit lângă plasa de pescuit, barca se clătina în valurile create de ea însăși, iar când plasa s-a strâns tot mai mult, acolo jos s-a văzut spinarea unui pește. Înota de jur-împrejur, se ridica treptat spre suprafață și era enorm. Era mare cât un copil și lucios ca argintul. Când a aterizat în cele din urmă în barcă, fratele lui Gunvor a început să-l lovească în cap cu un ciocan de lemn, însă opunea atâta rezistență, încât tânărul trebuia să stea crăcănat în timp ce noi încercam să-l ajutăm cum puteam, ținând peștele pe fundul bărcii. Puterea din corpul acela zvelt era înfricoșătoare.

În drum spre casă, în timp ce peștele stătea nemișcat între picioarele noastre, cutremurat de câte-un spasm din când în când, aveam în minte imaginea lui ieșind din apă. Era ca și cum venea dintr-o altă eră decât a noastră, urcând tot mai sus din adâncurile timpului, o bestie, un monstru, o putere primordială, având totodată ceva atât de clar și de simplu. Era vorba doar de apă, de lucirea argintului în adânc, de puterile imense pe care le avea în el, care l-au mânat până în clipa morții.

Ploaia care șfichiuia acum corpul mort și i se prelingea pe solzi și pe burta albă.

Gunvor lucra în schimbul de seară în duminica aceea, așa că am luat autobuzul după-amiaza devreme și am intrat în garsonieră pe la cinci. Mă gândisem c-aș putea să scriu puțin până să mă culc, însă m-am dat bătut după o jumătate de oră, nimic nou nu putea fi spus într-un loc atât de străin ca ăsta, mi se părea mie. M-am dus la o plimbare prin centru, mi-am făcut un moft și am intrat în restaurantul chinezesc, am luat cina acolo, singur într-un local plin de familii care-și luau masa de duminică. Mai târziu m-am întins în pat o bună bucată de vreme și am citit un roman de V.S. Naipaul pe care-l găsisem la reduceri cu câteva zile mai devreme, era într-o cutie în fața librăriei și se numea *Enigmatica sosire*. Îmi plăcea, deși nu avea acțiune, consta numai din descrieri făcute de un bărbat care se mutase într-o casă, într-un sat izolat din Anglia, totul îi e străin, dar treptat începe să stăpânească natura înconjurătoare, sau natura îl stăpânește pe el. M-am gândit atunci că proza poate fi și un pretext pentru odihnă, așa cum te odihnești într-un loc, sub un copac sau pe un scaun într-o grădină, și că lucrul acesta este valoros în sine. De ce ar trebui de fapt să scriem despre evenimente? X îl iubește pe Y, Z îl ucide pe I, J delapidează și e descoperit de K… Fiul lui A e cuprins de remușcări și se mută în alt oraș, unde o întâlnește pe B, se mută împreună și au copii, pe C și D… Cât de diferită e descrierea unui tată față de descrierea unui copac de pe o pajiște? Descrierea unei copilării față de descrierea unei păduri văzute de sus?

Dacă aș fi putut să descriu o pădure văzută de sus! Deschiderea și libertatea copacilor, felul în care coroanele lor se întrepătrund, ca valurile, văzute din depărtare, verzi, minunate și vii, dar nu vii în felul nostru, nu, vii în felul lor propriu, simplu și plin de mister. Cât de verticali și neaplecați sunt molizii, cât de austeri și semeți pinii, cât de pali și expansivi mestecenii, și plopii, tremuratul plopilor când vântul se dezlănțuie sus, pe versant!

Verde, gri, negru. Iezere și câmpuri, trunchiuri căzute și mlaștini, luminișuri și crânguri, garduri de piatră atât de vechi încât parcă au devenit una cu peisajul. Lacuri cu nuferi și fundurile lor noroioase pline de copaci morți. Pajiști și pășuni, crevase și stânci, mlaștini cu pini și bărăganuri, râuri și pâraie, cascade și bazine adânci. Frasin, plop, fag, stejar, scoruș, mesteacăn, salcie, arin, ulm, pin, molid. Toate cu formele lor individuale caracteristice, dar trimițând la unul și același lucru.

Nu puteam scrie despre așa ceva, era cu totul peste puterile mele, atât fiindcă limbajul nu mă ajuta – adică nu știam de unde să încep, cum să exprim toate astea –, cât și fiindcă nu știam destule. Ultima dată când mă aflasem în adâncul unei păduri a fost în clasa a noua. Nu puteam distinge un arin de un frasin, de-abia știam alte nume de flori în afară de floarea-paștilor și crucea-voinicului și de cea căreia eu îi ziceam piciorul-cocoșului, dar care probabil avea un cu totul alt nume.

Nu puteam descrie o pădure, nici văzută de la înălțime, nici din interior.

Puteam descrie apropierea de un peisaj ca Naipaul?

Nu, n-aveam eu calmul lui, iar încrederea în sine și serenitatea pe care le vădeau toți prozatorii nu-mi erau la îndemână nici măcar sub formă de pastișă.

Să-l citești pe Naipaul era la fel cum era să-i citești pe aproape toți ceilalți scriitori buni: simțeam tot atâta plăcere câtă gelozie, tot atâta fericire câtă disperare.

Totuși, îmi lua gândul de la sanatoriu, și atunci, în seara de dinaintea unei săptămâni de lucru, n-aveam nevoie de altceva. Gândul la sanatoriu, adică la toate zilele care mă așteptau, era mai neplăcut și mai greu de suportat decât zilele în sine, care până la urmă treceau. Când umblam încolo și-ncoace între bucătărie și camera de gardă, spălătorie și camera de zi, era ca și cum orice altceva dispărea, salonul, cu luminile lui orbitoare și podeaua din linoleum, cu mirosurile lui înțepătoare și grămada de frustrări și convulsii, era o lume de sine stătătoare în care mă cufundam, care parcă mă învăluia, să trec pragul spre coridor însemna să intru într-o altă zonă. Nu era un loc fără probleme, dar problemele erau legate de viața de acolo, de oamenii de acolo, atât îngrijitori, cât și pacienți. Avea legătură cu faptul că eram închiși acolo, că ne mișcam între niște limite precis trasate, față de care orice mică deviere, într-o direcție sau alta, putea avea consecințe greu de bănuit, în vreme ce trecerea lentă a timpului și lipsa vreunei distracții reducea viața aceea la un soi de calm, la ceva aproape imuabil.

În majoritatea weekendurilor eram la Gunvor, înotam și ne distram, ne plimbam prin pădure, ne uitam la televizor, ne duceam undeva cu mașina atunci când voia să fumeze, fiindcă acasă nu fuma. O iubeam, dar fără viața din Bergen, unde se întâmplau atât de multe lucruri, mi-era clar că nu ajungea, că doar ea nu-mi ajungea, și era dureros să mă gândesc la asta, mai ales când luam masa cu părinții ei, care o iubeau așa de mult, sau când stăteam în casă uitându-ne la televizor sau jucând seara Trivial Pursuit, fiindcă, dacă Gunvor nu-și dădea seama de asta, mama ei își dădea seama, eram sigur. Așa că cine eram eu, cel care stătea acolo?

Într-o seară ne-am dus să facem baie jos, lângă stânci. Vremea era caldă, era plin de insecte, soarele fierbinte strălucea peste vârfurile munților. După aceea am stat o vreme unul lângă altul și ne-am uitat în depărtare. Gunvor s-a ridicat, a venit în spatele meu, și-a pus brusc mâinile peste ochii mei.

– Ce culoare au ochii mei? m-a întrebat.

Am încremenit.
– Ce-i asta, mă testezi?
– Da. Spune. Ce culoare?
– Termină, am zis. Nu-i nevoie să mă testezi. Sigur că știu ce culoare au ochii tăi!
– Spune-mi, atunci!
– Nu. Nu vreau să spun. Nu vreau să fiu testat.
– Nu știi.
– Bineînțeles că știu.
– Spune, atunci. E simplu.
– Nu.
A lăsat-o baltă și-a început să urce dealul. M-am ridicat și m-am dus după ea. I-am spus că o iubeam, ea mi-a zis să termin, eu i-am spus că era adevărat, că o iubeam din tot sufletul. Recunoșteam că eram egoist și neatent, distant și evaziv, dar toate astea nu aveau nimic de-a face cu ea.

În weekendurile petrecute împreună făceam multe poze, pe care le developam lunea într-un studio foto. I-am trimis câteva tatei. „Iat-o pe noua mea iubită, Gunvor“, i-am scris, „și iată-mă pe mine lângă calul ei, la ferma familiei sale. După cum vezi, nu m-am schimbat cine știe ce. M-am gândit să trec pe la tine vara asta, dacă vin, te sun dinainte, numai bine, Karl Ove.“
După ce s-au terminat cele șase săptămâni la sanatoriu, am luat feribotul până la Stavanger și de acolo, în continuare, trenul către Kristiansand. În primele zile am locuit la Jan Vidar, care se mutase într-un duplex într-unul din cartierele din afara orașului împreună cu iubita lui, Ellen. Am stat la el în grădină și am băut bere și-am discutat despre zilele de demult, despre ce făceau cu toții acum. Își luase certificatul de scufundător, visul meu vechi, și mai făcea scufundări, mi-a povestit, altfel era mai mult muncă. Așa fusese întotdeauna cu el, încă din timpul școlii profesionale se sculase la miezul nopții ca să se ducă la serviciul lui de patiser și brutar. N-avea nici un rost să-l iau cu mine la film, mi-am amintit dintr-odată, după câteva minute în întuneric i se închideau ochii, indiferent de ce se întâmpla pe ecran.
Casa era pe un deal, din grădina din spate se vedea fiordul, cerul era albastru și vântul trecea ușor printre copacii de pe panta de sub noi, cum se-ntâmpla mereu după-amiaza. Aveau o pisică, și mi-a povestit cum fătase niște pui. Era prea mică pentru asta sau era ceva în neregulă, fiindcă într-o după-amiază, când sosise acasă, Ellen constatase că tânăra mamă își omorâse toți puii. Era numai sânge în toată casa. Jan Vidar a râs când mi-a povestit asta, eu m-am cutremurat, vedeam în fața ochilor întreaga scenă, toate mieunăturile și sâsâielile și corpurile care se târau pe covor.

În dimineața următoare m-am trezit în casa goală și am luat autobuzul spre centru, cuprins de vechiul sentiment de panică, era o zi minunată, nu era nici un nor pe cer; n-am ieșit din oraș, ci m-am învârtit transpirând pe străzile înguste și caniculare, în vreme ce toți ceilalți erau pe insule, cu bărcile lor, și înotau, beau bere și se distrau. Niciodată nu făcusem chestii din astea, nu mă invitase nimeni, și chestiile astea nu le făceai singur. Ce era un magazin de discuri într-o zi toridă în Kristiansand? Ce era biblioteca, cine stătea acolo zgâindu-se?
Am trecut pe la bunica și bunicul, au rămas surprinși să mă vadă, le-am povestit puțin despre viața la Bergen, că aveam iubită, că-l vedeam des pe Yngve și că o ducea foarte bine. La ei nu se schimbase nimic, totul era ca înainte, era ca și cum ajunseseră la vârsta din urmă, mă gândeam în timp ce luam din nou autobuzul spre Jan Vidar, și din momentul acesta n-aveau să mai îmbătrânească nici măcar cu o zi.
În Kristiansand n-aveam ce să fac, nu mai era „acasă“ pentru mine. Nici Bergen nu era, gândul de a mă întoarce și de a începe un nou semestru nu mă umplea de fericire, dar ce

alternativă aveam?

În ultima zi a scurtei mele vacanțe în Sørland, m-am dus la tata și la Unni. Eram destul de bucuros când am coborât în stația de autobuz, pe E18, și-am luat-o în sus pe străzile cartierului lor, deși întotdeauna mă încerca un mic fior de teamă atunci când mă apropiam de tata. Stătea pe canapea când am urcat scările, și nu știam unde să mă uit, așa de mult se îngrășase. Stătea acolo ca un butoi și se uita la mine. Negru ca smoala de la atâta bronzat, îmbrăcat în pantaloni scurți și o cămașă largă, cu ochii lui complet negri.

– Tu erai, deci, a zis el. A trecut ceva vreme.

– Mulțumim pentru scrisoare! a spus Unni. Ce mult mă bucur să aud de Gunvor. Sperasem c-o s-o iei și pe ea cu tine!

– Dar ce nume, a mormăit tata.

– Lucrează toată vara, am spus. Dar bineînțeles că vrea să vă cunoască.

– E studentă la istorie? m-a întrebat Unni.

– Da, am răspuns.

– Și călărește? Sau ați făcut poză cu un cal numai așa?

– Nu, călărește bine. S-a dus un an în Islanda doar pentru caii islandezi.

Tata și Unni s-au uitat lung unul la celălalt.

– Ne-am gândit de fapt să stăm acolo o perioadă. La anul, poate.

– Sună bine, Karl Ove, a zis Unni.

M-am așezat pe scaunul de pe cealaltă parte a mesei. Tata a băut o înghițitură lungă din berea pe care o avea în față. Unni s-a dus în bucătărie. N-am zis nimic, nici el n-a zis nimic.

– Și cum e sus în nord? l-am întrebat eu după o vreme, începând să-mi rulez o țigară.

– E binișor, să știi.

S-a uitat la mine.

– Vrei o bere?

– Da, de ce nu?

– Găsești în bucătărie.

M-am ridicat, am intrat în bucătărie, Unni citea acolo un ziar la masă, am deschis frigiderul și am scos o bere. Ea mi-a zâmbit.

– E frumoasă Gunvor.

– Da, așa e, am spus zâmbind la rândul meu, după care m-am întors la tata.

– Așa, a zis el.

– Noroc.

Fără o vorbă, a ridicat sticla și a băut.

– Cum merge cu mâzgălelile tale? m-a întrebat el după un timp.

– Acum merg mai mult la cursuri.

– Ar trebui să-ți găsești o ocupație mai bănoasă decât literatura.

– Da, am zis. O s-ajung și-acolo.

– Yngve ce studiază acum?

– Media.

– Nu-i o idee așa de rea, a spus el uitându-se la mine. Ți-e foame?

– Un pic, poate.

– Pregătesc imediat ceva de mâncare. Dar e așa de cald, nu-i prea bine să mănânci acum. Abia dacă am poftă de mâncare. De aia se mănâncă așa de târziu în Europa de Sud.

Micul lui raționament avea un aer de confidență care mi-a făcut plăcere. Am golit sticla, mi-am luat încă una, simțind cum mă cuprindea dorința de a mă îmbăta. N-o mai făcusem de ceva vreme.

Și m-am îmbătat. Tata a fript niște cotlete și a fiert cartofi, am mâncat, Unni s-a dus la culcare devreme, dar noi doi am rămas să bem în amurg. Nu s-a sinchisit să aprindă vreo

lampă, așa că nu m-am sinchisit nici eu. Mi-a zis că el și Unni erau mereu împreună, că nu puteau trăi despărțiți, după numai câteva ore începeau să-și simtă lipsa, așa se întâmplase atunci când fusese în inspecție la Kristiansand și ar fi trebuit să trecem pe la el, nu rezistase să fie departe de Unni și băuse de unul singur, adormind apoi. „Îți amintești, Karl Ove, de ziua aia? Hotel Caledonia a ars două zile mai târziu, puteam fi eu, puteam la fel de bine să fi fost atunci înăuntru." Da, îmi aminteam, și eu mă gândisem la asta, am zis.

El s-a retras în sine, eu mi-am luat încă o bere, m-am dus să mă piș, m-am întors, el s-a ridicat și a dispărut la toaletă, s-a întors, a băut. I-am spus că bunica murise în toamnă, el a zis: „Da, doar era bolnavă". Am dat gata sticla, el a dat-o gata pe a lui, am adus încă două beri, gândindu-mă că nu era nimic în neregulă, că era destul de OK să stau acolo împreună cu el. Mă simțeam puternic. Dacă-și încerca acum puterile cu mine, l-aș fi dovedit. Dar n-a făcut-o, de ce să facă una ca asta, era adâncit în sine, și-n cele din urmă s-a ridicat în fața mea, în amurg – bărbatul gras, bărbos și beat care era tatăl meu și care odată fusese întruparea corectitudinii, bine îmbrăcat, zvelt și frumos, un profesor și politician tânăr și respectabil – și a zis: „Bun, e destul pentru seara asta, e și mâine o zi".

Unni îmi pregătise patul în camera de jos, și, cu capul învârtindu-mi-se de la atâtea gânduri și senzații, m-am culcat bucurându-mă de lenjeria curată și răcoroasă și de senzația de a mă afla într-o cameră străină, care nu era a mea, dar care era într-un fel, era acasă, în orice caz. Afară vâjâia vântul printre copaci, sus scârțâia podeaua, întunericul translucid al nopții de vară devenea tot mai opac în timp ce mă cuprindea somnul, până când s-a ivit pe cer primul petic de albastru și a început o nouă zi.

Ultimele săptămâni de vară le-am petrecut la mama. Era pentru mine ca un refugiu, unde toate lucrurile cu care mă luptam de obicei nu existau. L-am găsit acolo pe Kjartan, care fusese în sfârșit externat, după ce mama-l vizitase aproape în fiecare zi la ospiciu. Părea obosit și sleit de puteri, cu o atitudine puțin mai rigidă, dar altfel sănătos. Mi-a arătat niște poezii recente, erau formidabile. Mi-a spus că avea de gând să se mute înapoi la Bergen și să-și reia studiile. Nu l-am întrebat nimic despre ceea ce se întâmplase, erau genul de lucruri pe care nu le puteai discuta pur și simplu, dar după o vreme mi-a povestit de bunăvoie. „Am patruzeci de ani", se apucase să strige, apoi făcuse praf totul din apartament. „Am patruzeci de ani", strigase necontenit, spărgând tot ce se afla prin jur. Când a ajuns la spitalul din Førde, i-a cășunat că era în Japonia, că cei care-l întâmpinau erau japonezi, și a făcut o plecăciune adâncă, așa cum e obiceiul în Japonia. Dus de valul psihozei auzea și voci, primea constant porunci de la un zeu, și m-am gândit că erau și părți bune în asta, să fii stăpânit de altceva, dar era și ceva profund înfricoșător, de vreme ce și acest „altceva" era el, o parte a lui.

Ajuns în Bergen, am început un nou roman. Acțiunea avea loc undeva în apropierea unui fiord, în anii douăzeci, personajul principal din primul capitol juca cărți într-o cabană, sus pe munte, dar urma să se însoare și nu voia să folosească pentru nuntă banii câștigați la joc, așa că i-a pus pe toți la bătaie și apoi s-a întins în pat, uitându-se extrem de satisfăcut la cât de mult se entuziasmau ceilalți când vedeau suma imensă pe care ar fi putut-o câștiga. Personajul principal din al doilea capitol era un tânăr din Bergen, din anii optzeci, se uita la cărțile lui din raft și-și aștepta iubita, în bucătărie clocotea mașina de espresso, se gândea la bunicii lui de la ferma de lângă fiord, erau bătrâni, ea era bolnavă, viața lor era pe sfârșite. Nu avansasem mult când a început semestrul, fiindcă scriam și tăiam și rescriam fiecare frază de nu știu câte ori, totul era prelucrat cu minuțiozitate, era un proces care lua o grămadă de timp și, de vreme ce trebuia să predau o lucrare de mijloc de an în doar câteva luni, l-am lăsat deoparte.

„Intertextualitate în *Ulise* de James Joyce" era titlul provizoriu al lucrării. Era ambițioasă, știam bine, dar aveam un scop și o țintă, voiam să iau o notă foarte bună, așa

că trebuia să fac totul pentru a reuși.

De vreme ce Julia Kristeva născocise conceptul de intertextualitate, m-am ocupat mai întâi de ea și am citit *Revolution in Poetic Language*, dar n-am reușit s-o înțeleg, era pur și simplu prea dificilă. Scria mult despre Lacan, am vrut să merg la surse și am citit o carte de-a lui în traducere suedeză, care, dacă așa ceva era posibil, era la fel de dificilă, nu în ultimul rând fiindcă atât teoriile lui, cât și ale ei porneau de la un fel de principiu structuralist elementar care mie mi-era străin. Într-o oarecare măsură eram mândru de mine, din moment ce mă ocupam de chestiuni la un nivel atât de înalt, dar eram și disperat și nervos, fiindcă niciodată nu reușeam să înțeleg până la capăt. Aproape, dar nu până la capăt. Pe lângă toate astea, mai era problematic și faptul că așa de multe din referințele lor îmi erau necunoscute; dacă unele-mi erau familiare, le știam întotdeauna doar aproximativ, și nu mergea așa, acuratețea era însăși premisa pentru această activitate la nivelul cel mai elementar al literaturii. Pe de altă parte, romanul însuși, *Ulise*, nu-mi punea probleme, era despre o zi din viața a trei oameni, povestită în capitole în stiluri foarte diferite. Am dat peste o carte care trecea în revistă toate referințele la Dante din *Ulise*, mă îndoiam că o avea vreunul dintre profesori, așa că o puteam folosi fără grijă, poate chiar să prezint elementele din Dante la Joyce ca exemplu concludent pentru intertextualitatea cărții.

Mi-am cumpărat un computer la mâna a doua când a sosit creditul de studii, un Olivetti, una dintre prietenele lui Yngve, Borghild, pe care o întâlnisem prima dată când am mers la Café Opera, era redactor la *Syn og Segn* și fusese împreună cu Asbjørn pentru scurtă vreme. Voia cinci mii de coroane pentru el, era un sfert din împrumutul meu de studii, dar era vorba despre viitorul meu, așa c-am fost de acord, și pentru prima data în viața mea am făcut să apară litere pe un ecran și nu pe o foaie. Litere verzi, futuriste, luminoase, care erau salvate pe una din acele mici dischete, cum se numeau, și puteam să revin la ele oricând voiam. Mai era și un joc Yatzy pe computer, puteam să dau cu zarurile ore în șir, și ele erau tot verzi și luminoase. Uneori, primul lucru cu care-mi începeam ziua era o oră de Yatzy înainte de micul dejun. Și Yngve și Asbjørn făceau la fel, iar când băteam un nou record, mă lăudam la următoarea întâlnire.

Și Gunvor își cumpărase computer, uneori îmi duceam dischetele la ea și scriam acolo, fie după ce se culcase și stătea întinsă în pat, respirând la doar câțiva metri de mine, răsucindu-se de pe-o parte pe alta așa cum fac cei care dorm, într-o cu totul altă lume decât cea în care mă aflam eu, fie după ce se ducea la sala de lectură pentru restul zilei. Eu nu-mi arătam deloc fața pe la universitate, totul se învârtea în jurul lucrării în acel semestru, și în cazul ăsta puteam la fel de bine să stau acasă și să scriu, mă gândisem. De fapt, deseori se întâmpla să nu fac nimic, zilele se duceau cu cumpărăturile la magazin, cu luatul micului dejun și cu cititul ziarului, cu uitatul pe fereastră, cu mersul în magazine de discuri sau la anticariate în centru, cu întorsul acasă să iau cina, cu serile petrecute cu Espen sau cu Gunvor dacă nu cumva ieșeam să beau de banii ce mi se risipeau rapid printre degete. Dacă beam cu Espen sau Gunvor și prietenii lor, întotdeauna mergea bine, atunci ajungeam acasă fără să-mi fi pierdut controlul, dar dacă ieșeam cu alții, adică cu Yngve și prietenii lui, era mai riscant. Într-o dimineață am ajuns acasă pe la cinci, fără cheie, și am sunat la ușă, fiindcă din fericire Gunvor dormea la mine, mi-a deschis cu ochii măriți de spaimă, am trecut pe lângă ea, voiam numai să dorm, nu-mi aminteam nimic legat de drumul spre casă sau de felul în care se desfășurase seara, pentru mine exista doar momentul în care stătusem în fața ușii și nu-mi găsisem cheia.

– A cui e geaca asta? m-a întrebat Gunvor.

– A mea, bineînțeles, am spus.

– Nu-i a ta. Niciodată n-ai avut o geacă din asta. Și ce-i aici? E sânge pe ea! Ce s-a întâmplat?

M-am uitat în jos. Era o geacă albastră de blugi. Avea sânge pe rever.

– E geaca mea, o am de mulți ani. Nu înțeleg de ce mă bați la cap. Mă duc să mă culc.

Sunt foarte obosit.

Când m-am trezit, era ora unu și lângă mine în pat nu mai era nimeni, se dusese la curs pe la nouă, așa cum făcea de obicei.

Nu-mi aminteam nimic din momentul în care fusesem în Garage până în clipa în care mă aflasem în fața ușii.

Cu fiori reci pe spinare, am ieșit în hol și m-am uitat la geaca agățată acolo. N-o mai văzusem niciodată.

Nu trebuia să fie mare lucru. Fusesem la petrecere și luasem probabil altă geacă din grămadă, mă îmbătasem, nu era așa ciudat.

Dar sângele?

M-am dus la baie să mă uit în oglindă. Nimic, nici măcar o sângerare din nas.

Sigur geaca avea sânge pe ea de dinainte.

M-am spălat pe față cu apă rece și am intrat în bucătărie. Cum se auzea radioul lui Jone, am bătut la ușă și mi-am vârât capul înăuntru. Stătea în fotoliul lui, ținând în mână coperta unui disc.

– Vrei cafea? Acum fac.

A râs.

– Cum arăți! Ai ieșit azi-noapte?

Am încuviințat din cap.

– Da, niște cafea ar pica bine, a zis el.

– Nu-mi amintesc nimic, am spus.

– Te ia cu frisoane?

– Da.

– Trece. Sigur nu s-a întâmplat nimic. Miroși a parfum?

– Nu.

A râs.

– Atunci e-n ordine. Doar n-ai omorât pe cineva!

Dar tocmai de asta mi-era teamă.

Am dat drumul mașinii de espresso și am încălzit o cratiță cu lapte. Jone a intrat tocmai când s-a oprit șuieratul aparatului, a luat o ceașcă din dulap, și-a turnat cafea, și-a pus un picior pe scaun și a suflat aburul ce se ridica din ceașcă.

– Poliția era aici când am plecat dimineață, a zis el.

– Ha-ha, am făcut eu.

– E-adevărat! Când coboram, erau doi polițiști la ușa de lângă cutiile poștale. Încercau s-o deschidă cu o rangă. N-au zis nimic, erau tăcuți, nici măcar nu s-au uitat la mine. Voiau numai să deschidă ușa. Incredibil.

– A fost o razie sau ceva de genul ăsta?

A ridicat din umeri.

Stăteau niște imigranți la parter, întotdeauna era plin de lume acolo, Espen credea că vând droguri, și venirea polițiștilor putea să confirme asta, dar la fel de bine puteau să nu aibă permise de ședere sau să fie în neregulă în alt fel. Jone, care intra în vorbă cu toată lumea, încercase să-i tragă de limbă și pe vecinii noștri, dar fără mare noroc.

– Cum merge treaba cu trupa? Kafkatrakterne?

A râs din nou, numele era prea studențesc pentru gustul lui.

– Merge bine, am zis. Avem repetiții diseară.

– Apropo, am găsit niște chilipiruri în nord. Vrei să le vezi?

Luase autobuzul până la Trondheim și înapoi în weekend numai ca să ajungă la un târg de discuri.

Tot ce-mi putea distrage atenția de la noaptea cu pricina era bine-venit, așa că l-am urmat în camera de zi. A scos câteva single-uri, toate în coperți de plastic, mai ales punk norvegian și new wave.

– Îți amintești de asta? mi-a spus el întinzându-mi Blaupunkt, „Lasă-mă să fiu tânăr".

– Da, sigur!

Betong Hysteria, Kjøtt, Wannskrækk, Lumbago, The Cut, apoi niște single-uri de la DePress.

– Am și ceva pentru tine, a adăugat el scoțând o copertă XTC perfect rotundă, era *The Big Express* cu forma lui de roată de tren.

– Cât vrei pe asta?

– Nu foarte mult. O sută cincizeci? Două sute?

– De ce nu două sute cincizeci? am întrebat.

A râs.

– Ți-o las ție, i-am spus. O am.

În clipa următoare m-am plesnit peste frunte.

– O *aveam*. Am uitat cu totul de standul meu idiot de la târgul tău.

La sfârșitul semestrului trecut ajunsesem falit și împrumutasem atât de mulți bani, încât căzusem pradă tentației și cumpărasem un spațiu de vânzare de câțiva metri la un târg de discuri din Bergen la care urma să participe Jone. Îmi vândusem toate discurile. Dar pe toate. Am primit câteva mii pe ele, pe care le-am băut într-o săptămână – erau săptămânile în care Bergen-ul fierbea și toată lumea ieșea din casă – și asta a fost tot. Colecția strânsă în șase ani s-a dus pe apa sâmbetei. Sufletul meu era în discurile alea. Oarecum și de asta am făcut-o, am vrut să mă curăț de toate, totul era un rahat, oricum. Nu muzica, bineînțeles, ci amintirile legate de albumele respective.

– În tot cazul, dacă nu vrei să-ți faci o colecție, CD-urile sunt viitorul. A fost o mișcare bună să le vinzi. Nu te mai gândi la asta!

A râs din nou.

– Era sânge pe geaca cu care am ajuns acasă dimineață, i-am zis. Nici nu era geaca mea. Și nu-mi amintesc absolut nimic. Nimic.

– Ești blând ca un mielușel, Karl Ove, stai liniștit. N-ai făcut nimic rău.

– Mă simt de parc-aș fi omorât pe cineva.

– Așa e întotdeauna. N-ai făcut decât să te învârți pe-acolo zicându-le tuturor ce grozavi sunt.

– Mda.

– Acum mă întorc la școală. Am un curs de după-amiază.

– OK. Mă duc și eu. Dar vorbim.

Nu mai făceam repetiții la vechiul șantier naval Verftet, Pål găsise un loc la subsolul HIB-ului, la centrul de tehnologie, aflat pe partea cealaltă a podului față de apartamentul meu, o clădire gri cu contururi albastre și un logo albastru, care semăna cu un flacon de gel de duș din plastic, gri, cu striații și un capac albastru. Laboratorul lui Pål era în clădirea aia, fusesem acolo sus o dată, mă minunasem uitându-mă la toate încăperile alea mici pline de instrumente, iubeam „știința", adică aura de care era înconjurată munca aia, nu știința în sine, pe care o disprețuiam, era tehnică, legată de instrumente, neomenească, strict rațională. Dar cuvântul „știință" cuprindea totul, de la submarinul căpitanului Nemo până la jurnalul lui Darwin de pe *Beagle*, Bruno, care fusese ars pe rug, și Galilei, care a retractat tot ce voia Biserica să retracteze, experimentele retrospectiv fatale cu radioactivitatea ale

doamnei Curie, Oppenheimer și scindarea atomului; tot aici intra și omul căruia-i trecuse o bară de fier prin cap în anii optzeci din secolul al XIX-lea, suferind o schimbare totală a personalității – de la bine la rău –, astfel încât știința medicală făcuse un mare pas în față, fiindcă știa acum că anumite funcții erau plasate în anumite locuri din creier, putând astfel să dezvolte teorii care au făcut posibilă lobotomia. S-a inventat vreodată ceva mai nebunesc și mai sălbatic decât lobotomia? Trebuia să fie aceiași oameni care-și legau bine de tot pacienții și-i expuneau la șocuri electrice intense ca să-i scape de depresie. Și a funcționat, totuși, erau pe drumul bun și asta-mi plăcea, că cineva a învățat, de exemplu, să controleze electricitatea, s-o îmblânzească și s-o stocheze, permițând inventarea unor lucruri noi. Era în același timp ceva nebunesc în toate astea, toată viteza creată, de pildă, sau toată lumina răspândită. N-ai fi crezut că trupul uman poate fi văzut ca o scenă deschisă, un lucru în care poți, de exemplu, să introduci electricitate și să vezi cum reacționează, sau să întrerupi conexiuni nervoase din creier, să produci un tip de personalitate mai armonioasă. Ai fi crezut mai degrabă că lucrul ăsta ținea de timpurile prebiblice, dar era adevărat, se făcea așa ceva; exista acolo o nuanță de nebunie în toată regula, în încăperile astea mici, cu microscoapele și eșantioanele de vietăți acvatice, colectate de pe fundul mării de vasul lor de cercetare. Nu că aș fi știut ce făceau sau că mi-ar fi păsat de asta, tot ce vedeam era „știință“, romantismul mănușilor albastre de cauciuc.

Nu-l puteam integra nicicum pe Pål în toate astea, era persoana cea mai puțin aplecată spre știință din câte știam, dar poate tocmai de aia avea atâta succes în ceea ce făcea.

M-am întâlnit cu Yngve și Hans jos la recepție, Pål întârzia, ca de obicei, am luat liftul până sus și am intrat în departamentul lui, stătea aplecat asupra biroului, părul lung îi acoperea fața dintr-o parte ca o perdea.

– A, da, exact! a zis el. Avem repetiții!

Chitara lui bas era în colț, a luat-o și am coborât cu liftul la subsol. Încăperea era mare, podeaua de beton era acoperită cu un covor galben de pâslă, tobele erau deja acolo, alături de câteva amplificatoare și un sistem de sunet.

A fost suficient să văd toate astea şi să-i văd pe cei trei începând imediat să-şi deschidă cutiile şi să scoată instrumentele din ele, la fel şi cablurile, curelele, plectrele, boxele, să le bage în priză și să dea drumul amplificatoarelor, să acordeze chitarele și să ajusteze sunetul ca să mă cuprindă entuziasmul, la asta visasem întotdeauna, să fiu într-o trupă, să fac chestiile pe care le fac trupele. Am lovit puțin în toba mică și am strâns-o, deși habar n-aveam cum s-o ajustez, nu-mi dădeam seama când suna bine, am lovit puțin în toba mare, am strâns șurubul la cinel și l-am tras mai aproape, într-o imitație rezonabilă – pentru mine – a bateristului autentic.

– Am vorbit azi cu un tip care o să dea un chef monstru de revelion, a zis Yngve.

L-am privit, avea expresia aia secretoasă a lui, când avea ceva de ascuns, aproape ca un copil.

– Cineva ți-a tras o țeapă, a râs Pål. Nu e azi revelionul.

– Ți-au dat bani să nu mergi? l-a întrebat Hans.

– Ha-ha, a făcut Yngve. Vor să cântăm acolo.

– Să cântăm la petrecerea de revelion, deci? am zis.

– Exact, a spus Yngve. O să fie la Rick, vine o mulțime de oameni, așa că ar trebui să repetăm.

– Și ce-o să cântăm? s-a interesat Hans.

– Nu știu, a răspuns Yngve. Nu putem să cântăm toate piesele noastre?

Cântam împreună de aproape un an, deveniserăm tot mai buni, mai ales eu, deși eram și aveam să rămân pentru totdeauna un baterist execrabil, dar reușisem cu ajutorul

celorlalți să găsesc *beat*-uri diferite pentru piese, un model fix pentru fiecare, de care mă țineam cu sfințenie. Acasă parcurgeam fiecare piesă în cel mai mic detaliu, de mai multe ori pe zi, le știam pe dinafară până la loviturile distincte de cinel, băteam cu palmele ritmul pe coapse și din picioare, totul ca să-mi iasă minimul de ritm și de impuls de care avea nevoie trupa. Mi-a luat o jumătate de repetiție ca să-mi iasă o sincopă. O oră, aceeași temă iar și iar, nu reușeam să intru exact acolo unde trebuia, eram tot mai rușinat, își pierduseră răbdarea, adică eram idiot de-a binelea sau ce naiba, era așa de *ușor*, până când brusc îmi ieșea. Tot timpul mi-era frică să nu mă dea afară din trupă, fiindcă atât Yngve, cât și Pål și Hans erau muzicieni experimentați și le-ar fi mers mult mai bine dacă s-ar fi descotorosit de mine uite-așa, lucru pe care li-l spuneam deseori. „Nu, termină cu glumele, tu ești bateristul nostru și gata."

După repetiții, Yngve, Hans și cu mine ne-am dus în oraș, în vreme ce Pål a luat autobuzul spre casă. Eram în continuare îngrozit de beția din ajun, cele mai îngrozitoare gânduri și închipuiri se ridicau mereu la suprafață și mă durea stomacul de frică, de care un singur lucru mă putea lecui: o seară alături de Gunvor. Dar când Yngve a zis că trebuia să ieșim să sărbătorim, am fost incapabil să refuz.

– Trebuie să trec întâi pe-acasă, a spus Hans. Și vin mai târziu. Mergeți la Garage?

– Da, nu? a zis Yngve uitându-se la mine.

– Ba da, am confirmat eu.

Începuse să plouă, nu tare, doar câțiva picuri îmi stropeau fața, dar cerul de deasupra noastră s-a înnorat repede, un val negru de tot se îndrepta spre munți.

– Mai bine grăbesc pasul, a zis Hans. Ne vedem atunci mai încolo.

A dispărut în stânga noastră, la deal, și noi am continuat înainte spre Garage. Hans locuia în zona Dragefjellet, într-un apartament pe care-l împărțea cu iubita lui, Tone. Înainte stătuse în Sandviken, împreună cu Ingar și Kjetil, doi dintre cei mai buni prieteni ai lui, ambii colaboratori ca și el la radioul studențesc și la ziarul *Studvest*. Am fost acolo o dată la o petrecere cu Yngve, era în seara în care s-a cuplat cu Gunnhild, cu care se mutase într-un apartament în Marken doar cu câteva săptămâni în urmă. Era frumoasă la modul delicat, sfios, era la biologie, venea de la o fermă din Hardanger și era tot ce și-ar putea dori Yngve și orice alt bărbat tânăr. Am fost acolo în seara aia, când era plin de lume, și peste câteva zile, singur, umblasem prin oraș și nu știam ce să fac și mă gândisem să trec pe la Hans. Nu-l știam bine, dar cântam în aceeași trupă, așa că nu era chiar așa ciudat. Am luat-o în sus pe dealurile dinspre Bryggen, de-a lungul drumului principal spre Sandviken, apoi în jos până la casa veche și înclinată din care închiriaseră primul etaj. Am sunat, n-a răspuns nimeni. Am sunat din nou, însă era clar că nu era nimeni acasă, așa că am dat să plec. La capătul aleii l-am văzut pe Ingar. M-a văzut și el, fiindcă privirile ni s-au întâlnit, dar s-a făcut că nu mă observă și și-a continuat drumul.

De ce mersese mai departe?

Nu acasă se ducea?

Sigur se ducea la cumpărături, m-am gândit în timp ce urcam dealul. În același timp aveam o bănuială ce nu-mi dădea pace, că pe mine mă evita, că n-ar fi vrut să ajungă în situația în care să dea peste mine și poate să fie obligat să mă invite înăuntru. Așa că, în loc să cobor spre oraș, am urcat până la strada următoare și m-am pus să-l aștept.

A apărut după numai câteva secunde, s-a uitat într-o parte și în alta, după care a parcurs ultima bucată până la ușă, a scos cheile și a intrat, aruncând întâi o privire în sus pe deal.

Grea mi-era inima când am plecat de-acolo, pe mine mă evitase, nu era nici o îndoială, dar de ce, care era treaba cu mine?

O, știam, observasem de nu știu câte ori, era ceva legat de mine care le displăcea oamenilor, ceva ce evitau dacă puteau. Ceva legat de mine, de felul în care mă comportam.

Dar ce anume?

N-aveam habar.

Nu prea vorbeam, era evident, însă nu se punea cine știe ce preț pe elocință, puteam să stau liniștit în privința asta. Dar poate și lucrurile pe care le ziceam picau prost. De multe ori menționam chestii personale, în orice caz, îndată ce rămâneam singur cu cineva, și de asta se ferea lumea ca de ciumă. Alternativa era să nu zic nimic. Alt *modus vivendi* n-aveam, era întregul meu repertoriu.

Nu și cu Gunvor, totuși. Ea știa cine eram.

Ploaia s-a întețit în timp ce eu și Yngve ne grăbeam în jos pe Nygårdsgaten.

– Trebuie s-o anunț pe Gunvor, am zis. Poate mă așteaptă la ea.

– În regulă. Și eu trebuie s-o anunț pe Gunnhild.

– E vreo cabină telefonică prin apropiere?

– Este lângă Festplassen, sigur. Pe colț, chiar mai jos de Garage.

– Mergem întâi acolo atunci?

– Da.

– Nu facem schimb? m-a întrebat Yngve când ne-am oprit în fața cabinei telefonice căutând prin buzunare după monede. Tu o suni pe Gunnhild și eu pe Gunvor? Să vedem dacă-și dau seama?

Semănam, însă doar la prima vedere, se întâmpla să fiu luat drept Yngve de persoane care nu-l știau așa de bine. Vocile, pe de altă parte, ne erau aproape identice. De mai multe ori când sunasem la apartamentul vechi al lui Yngve crezuseră că era el, vrând să le facă o farsă.

– Putem, am zis. S-o sun eu întâi pe Gunnhild?

– Da. Spune-i că mă duc cu tine la Garage și că nu știu când ajung acasă.

Am ridicat receptorul și am format numărul.

– Alo? a răspuns Gunnhild de la celălalt capăt.

– Salut, eu sunt, am zis.

– Salut!

– Auzi, mă duc până la Garage cu Karl Ove. Nu știu când ajung acasă. Dar nu sta trează să mă aștepți, în orice caz!

– S-ar putea totuși să nu mă culc, a zis ea. Dar distrați-vă! Și salută-l pe Karl Ove.

– Sigur. Pa!

– Pa.

Yngve a râs.

– Sunteți împreună doar de câteva luni, i-am spus. Gunvor și cu mine suntem de mai bine de-un an. O să-și dea seama.

– Facem pariu?

– Nu, n-am curaj.

Yngve a luat receptorul, a băgat monedele, a format numărul.

– Salut, sunt Karl Ove, a zis el.

Liniște.

– Ies un pic cu Yngve și cu Hans. Dar vin la tine după aceea, e OK? Nu știu cât stăm, dar… Da… Da… Și eu te iubesc. Pa!

A închis și s-a întors zâmbitor către mine.

– Ai spus c-o iubești? l-am întrebat.

– Am zis! Dar și ea a spus că mă iubește!

– La naiba, nu trebuia s-o faci, am bombănit.

A râs.

– Nu trebuie să le zicem. Atunci n-o să știe niciodată.

– Dar eu știu.

– Ești așa de sensibil, a pufnit el. A fost doar o glumă!

– Da, da, am spus, luând-o către Garage.

Șase ore mai târziu eram la o petrecere în Fosswinckelsgate și mă gândeam ce talentat eram, că nu aveam nici o problemă cu scrisul, eram plin de putere, *de fapt*, lumea era a mea. Nu așa părea, eram primul care o recunoștea, dar *de fapt* așa era. La Garage, câteva fete se uitaseră la mine cu priviri lungi, languroase, dar n-am făcut bineînțeles nimic, doar aveam iubită, pe Gunvor, care mă aștepta acasă dormind. Dar simțeam un fel de pierdere, un regret, în timp ce Bendik, gazda, a pus Happy Mondays și toți din jurul meu vorbeau și râdeau, plini de entuziasm. Holbându-mă la tavan, m-am gândit că era în regulă, că trebuia doar să termin cu Gunvor și aveam să fiu liber, lipsit de orice constrângere.

Era aproape patru și jumătate, lumea începea să plece, rămăseseră numai gașca principală, Bendik, Arvid, Erling și Atle, și când orice speranță că se va mai întâmpla ceva s-a evaporat, mi-am golit paharul și am coborât scările fără să-mi iau rămas-bun, m-am dus în grădina din spatele clădirii alăturate, unde-am încercat bicicletele, dar toate erau legate, trebuia să merg pe jos, sau să fi fost vreuna nelegată în cealaltă curte?

Nu, nu era.

Ploaia cădea în ropote pe dealuri. În fața clubului Garage, gol și întunecat, cu stropii de ploaie prelingându-se încet și șerpuitor pe geamuri, în timp ce taxiurile goneau unul după altul prin tunelul de sub Høyden, m-am oprit gândindu-mă ce să fac. Acasă nu voiam să merg, era clar. M-am târât agale spre Slakteriet, dar și acolo era închis. Mi-am aprins o țigară, am protejat-o cu palma să n-o ude ploaia, am urcat dealul lin care se termina la teatru. Ceea ce voiam era să mă culc cu cineva, cu o fată cu care nu mă mai culcasem, cu una din cele două care se uitaseră la mine. De ce nu încercasem să profit de ocazie, cum putusem fi așa de cretin? Gunvor n-avea să afle niciodată, și n-o făceam în ciuda ei, voiam însă atât de tare, încât nu mă gândisem toată seara la nimic altceva. Corp moale de femeie, ochi plecați, niște sâni, un spate pe care să nu-l știu, ea se apleacă spre mine, stă în patru labe, ca un câine, și eu, da, o penetrez. Ăsta era în principiu singurul lucru pe care-l voiam, dar n-aveam nici o șansă, într-un oraș inundat de ploaia mohorâtă, pustiu cu excepția câte unui taxi închis la culoare, la patru și jumătate dimineața, unde să găsesc așa ceva?

Era o tipă în Nøstet, se poate să fi fost îndrăgostită de mine cândva, sigur m-ar fi primit cu brațele deschise.

M-am dus acolo. Părul mi se lipise de cap, geaca și pantalonii mi-erau îmbibați de apă, străzile goale, nu se auzea decât sunetul pașilor mei lipăind.

Am încercat ușa de la intrare. Era închisă.

Locuia la etajul unu; m-am lăsat pe genunchi, am adunat niște pietricele și am început să le arunc spre cele trei ferestre ale apartamentului ei.

Nici o reacție.

Am stat un pic să mă gândesc. Nu puteam să strig, m-ar fi auzit tot cartierul.

M-am prins de rama ușii, mi-am proptit piciorul pe ea și m-am tras în sus. Erau cornișe și mici proeminențe în mai multe locuri pe zid, ferestre cu pervazuri ieșite în relief pe care ar fi trebuit să mă pot sprijini cu ușurință, să mă cațăr până la etajul ei și fie să bat la fereastră, fie, dacă eram atât de norocos ca un geam să nu fie închis, să-l deschid pur și simplu, să intru înăuntru și s-o surprind de-a binelea.

Cred că eram la vreo trei metri înălțime când nu m-am mai putut ține ca lumea și-am alunecat, din fericire fără prea multe riscuri, nu m-am lovit așa de tare, doar puțin la un genunchi. Durerea, continuă și puternică, nu m-a lăsat o clipă în timp mă cățăram din nou. Dar am căzut și a doua oară, de data asta rău de tot, am aterizat pe piept și-am rămas fără aer. Era ca și cum m-aș fi înecat, n-am mai putut respira, simțind totodată cum durerea mi se urca la creier dintr-o mie de locuri diferite. Era o durere mistuitoare, ca o stea.

OOOOOHHHHH, am gemut.

OOOOOHHHHH.

OOOOOHHHHH.

Am stat nemișcat, încercând să respir. Simțeam cum apa din balta în care mă aflam se îmbiba în haine. Picioarele, mâinile și pieptul mi-erau reci ca gheața. Mi-a trecut totuși prin minte că puteam să închid ochii și să dorm acolo. Doar o clipită…

În următorul moment, Doamne, cum mă durea!

M-am străduit s-ajung în genunchi, mi-am întors capul spre cer, de unde venea toată ploaia. M-am ridicat cu totul și-am început să merg încet, mai întâi țeapăn, apoi tot mai lejer. Dintr-un motiv sau altul, am urcat dealurile spre piața Klosteret; din partea opusă venea o mașină de poliție, s-a oprit în fața mea, polițistul a coborât geamul și m-a întrebat ce făceam.

– Am fost la o petrecere, am zis. Când am trecut pe-acolo, am văzut un tip care se cățăra pe fațada unei case, nu știu ce naiba voia, dar nu părea în regulă.

Le-am părut suficient de treaz ca să mă lase să plec, dar nu numai atât, au și luat-o pe deal în jos ca să verifice pontul meu.

„Ha-ha-ha“, am râs eu coborând dealurile spre Torgalmenningen.

„Ha-ha-ha.“

„Ha-ha-ha.“

La Gunvor nu puteam merge, nu în halul ăsta, nu după toată tâmpenia asta, așa că am cotit la dreapta și am luat un taxi din stație. După cinci–șase minute am coborât din mașină și am intrat pe poartă, am văzut că ușa de la apartamentul imigranților era bătută în cuie și sigilată cu o bandă subțire de plastic, m-am lăsat un pic cu umărul pe cutiile poștale, am urcat cele două etaje, am deschis ușa, m-am oprit.

Se auzea un hârșâit din bucătărie.

Aveam să dau cu ochii de ei în sfârșit? Mă săturasem să le văd doar urmele, așa că, agil ca o pisică, m-am repezit în bucătărie și-am tras ușa dulapului, care era gol. Nimic.

Dar punga de plastic de la gunoi avea din nou urme de colți, și din ea picaseră pe jos niște zaț de cafea și coji de ouă.

Trebuiau să fie șobolani, doar nici un șoarece nu făcea așa ceva, nu? A doua zi aveam să cumpăr o cursă de șobolani sau otravă, m-am gândit, și mi-am dat jos hainele, după care m-am vârât în pat.

M-am trezit de la țârâitul telefonului. „E Gunvor“, mi-am zis, „mai bine nu răspund, trebuie să vin prima dată cu o explicație“, dar țârâitul tot continua, și până la urmă am ridicat receptorul cu inima bătând tare în corpul ce mă durea.

– Sunt Yngve.

– Salut.

– Am auzit că ai luat-o razna după petrecere.

– Ai *auzit*? De la cine? Cine ți-a zis?

– Bendik. Te-au văzut de la geam. Ai fugit în grădina din spate să iei o bicicletă. Apoi ai ieșit din grădină și ai intrat în următoarea. „Nu-i chiar în regulă, fratele tău“, mi-a zis Bendik. Cum a fost? Ai mai făcut și alte chestii?

– Nu. A fost bine, am ajuns acasă. Dar mi-e puțin frică, da.

– Nu ții la băutură, clar. Asta-i problema. Nu merge. Nu rezișți.

– Nu prea.

– Nu-ți fac morală. E viața ta.

– Da, așa e.

– Poți veni aici, dacă vrei. Suntem doar noi doi. Să ne uităm la televizor sau ceva de genul ăsta.

– Nu, nu prea cred. Am de lucru. Semestrul e scurt.

– OK. Atunci vorbim noi.

– Da. Pa.

– Pa.

*

De obicei dura cam o zi până când mă părăsea frica după o seară în oraș; dacă se întâmpla ceva special, două, poate trei. Dar întotdeauna mă părăsea. Nu înțelegeam de unde apărea, de ce rușinea și frica erau așa de mari, de fapt erau tot mai mari de fiecare dată, doar nu omorâsem pe cineva sau făcusem rău cuiva. Nici nu înșelasem. Avusesem chef și făcusem niște lucruri idioate ca să obțin lucrul ăla, dar nu se întâmplase nimic, mă cățărasem pe un zid, ce dracu', trebuia să-mi fie frică trei zile din cauza asta? Să mă tot învârt prin apartament și să tresar la cel mai mic sunet, să sar ca ars de fiecare dată când se auzeau sirenele pe stradă, asta în timp ce mă durea fiecare părticică din trup cu o intensitate aproape de nesuportat, atâta că o suportam de fiecare dată.

Eram un prefăcut, un trădător, un om rău. Și puteam îndura ideea asta, nu era nici o problemă cât timp cât era vorba doar de mine. Dar atât timp cât eram împreună cu Gunvor, toate astea o afectau și pe ea, fiindcă avea alături un om prefăcut, un trădător, un om rău. Ea nu credea una ca asta, dimpotrivă, în ochii ei eram un om bun, care-i voia binele, care o trata cu grijă, cu dragoste, dar tocmai asta era partea dureroasă, fiindcă nu *eram* așa.

Am pornit computerul și, în timp ce așteptam să se încarce, am trecut prin textul pe care-l scrisesem până atunci. Mă durea undeva de lucrare, nu puteam citi despre funcția protolimbajului în starea în care eram, mă interesa romanul, care se apropia acum de cincizeci de pagini și se bifurcase în multe direcții, unele cel puțin promițătoare. Dar nu stăpâneam anii douăzeci, erau atât de multe lucruri pe care nu le știam despre epoca respectivă și neștiința mă inhiba, la fiecare frază mă temeam că nu era corectă. În plus, perioada aia era prea îndepărtată de mine ca să pot s-o umplu cu viața mea, cu ceea ce curgea acum prin venele mele. Așa că scrisul era rigid și fără viață, îmi dădeam bine seama, dar în același timp asta era tot ce aveam, ultima mea șansă.

S-a auzit o bătaie în podeaua camerei de zi. Am salvat ce scrisesem, m-am încălțat și am coborât la Espen. M-a întâmpinat la ușă, și-a dus arătătorul la buze și mi-a făcut semn din ochi să merg după el în bucătărie. Era un scăunel în mijlocul încăperii, Espen a arătat spre tavan, voia să mă uit la gaura de acolo.

M-am urcat pe scăunel, mi-am dat capul pe spate și m-am uitat înăuntru.

Un șobolan mare și negru mă privea fix în ochi.

– Îl vezi? E tot acolo? m-a întrebat Espen încet.

– La naiba, am mormăit eu coborând. Ce grețos!

– Acum știm în orice caz despre ce e vorba.

– Trebuie să cumpărăm otravă mâine.

– Sau curse. De la otravă pot să rămână în pereți și să putrezească acolo, am auzit, nu-i mai poți scoate.

– Ce-am auzit eu, i-am replicat, e că otrava conține nu știu ce chestie care-i face să le fie sete sau ceva de genul ăsta, așa că fug din casă.

Îmi dădeam bine seama cât de ciudat suna și am zâmbit timid în timp ce ridicam din umeri. Problema cu cursele e că șobolanii rămân acolo și că trebuie să pui mâna pe ei și să-i arunci. N-am chef de așa ceva.

– Nici eu, a zis Espen. Dar dacă trebuie, trebuie.

– Un șobolan e-un șobolan e-un șobolan e-un șobolan, am spus.

– Cum? a făcut el privindu-mă mirat. Vrei o ceașcă de cafea?

Am încuviințat din cap.

– Te-aud cum lucrezi sus. Se aude până la mine. La un moment dat am crezut că bați ritmul cu degetele. Apoi mi-am dat brusc seama că scrii.

– Am cincizeci de pagini acum, i-am zis. Așa c-o să trebuiască să le citești în curând.

Dacă nu-s bune de nimic, n-aș vrea să pierd un an întreg cu asta.

– Le citesc cu plăcere și-acum.

– Să le-aduc acum? Asta spui?

– De ce nu?

– Mai întâi beau o cafea, apoi merg și le printez, OK?

Cum Espen era de acord, ne-am dus să ne așezăm în camera de zi.

– Eram sigur că-s șobolani, a zis el. Îi auzeam cum se mișcă pe plăcile din tavan. Și au fost și-n gunoiul tău. Nu putea fi altceva.

– Atunci sunt niște șobolani deștepți. Când Gunvor a dormit aici acum câteva zile, și-a pregătit un sendviș de seara, ca să nu-l facă dimineața, trebuia să se trezească devreme…

– Și? m-a întrerupt Espen.

M-am uitat la el. Era nerăbdător?

Nu părea așa.

– Da, și și-a pus pachetul cu mâncare în geantă. Când a vrut să-l mănânce mai târziu, era gol. Dar hârtia era intactă. S-au strecurat deci în geantă, au desfăcut hârtia, au luat sendvișurile și au șters-o, lăsând în urmă doar câteva îmbucături. Parc-ar fi o gașcă întreagă care au planificat totul la perfecție. Să-l fi văzut mai devreme pe creierul operațiunii? În gaură?

– Însuși demiurgul?

– Da. Ce știu eu? Dar, în orice caz, trebuie să-i scoatem afară. Gunvor nu poate sta aici dacă locul colcăie de șobolani.

– E așa de răzgâiată?

– Ha-ha.

– Oare telefonul tău sună? a zis el.

Am stat nemișcat câteva secunde și-am ascultat. Da, al meu era.

– Fug sus să răspund. Și-o să și printez foile dacă tot merg! i-am spus, pornind în grabă spre ușă.

– Alo?

– Salut, eu sunt, a zis Gunvor. Ești acasă deci? Tocmai voiam să mă dau bătută.

– Eram jos la Espen.

– Credeam c-o să vii la mine aseară.

– Da. Dar se făcuse așa de târziu și eram așa de beat, c-am zis că te scutesc.

– Îmi place când vii la mine. Nu-i așa grav că ești beat.

– Uneori este, am spus. Chiar mi-e teamă acum. Au fost două seri la rând. Nu poți veni tu aici? Să facem vafe sau ceva? Mi-e dor de ceva absolut obișnuit și banal.

– Pot să vin. Acum, nu?

– Da, mi-ar plăcea. Apropo, nu-mi iei niște lapte?

– Ba da. Ne vedem atunci. Iau și niște haine de spălat, e OK?

– Sigur.

Am fixat găurile de la capătul rolei de hârtie în rotițele imprimantei, am citit rapid ultimele pagini pe care le scrisesem, pe primele le știam aproape pe de rost, am verificat bilețelul cu codurile, pe care-l aveam lipit pe masă, și am apăsat pe *print*. În secunda următoare, acul a început să fugă încolo și-ncoace, iar eu, încă neînvățat cu invenția aia, mă uitam fascinat cum propriile mele cuvinte, propoziții și pagini apăreau ca dintr-un izvor ascuns undeva în mașinărie.

Nu bănuiam care era legătura dintre dischetă și ecran, ceva trebuia să-i „spună“ aparatului că un „n“ pe tastatură trebuia să devină un „n“ pe ecran, dar cum făceai ca un obiect neînsuflețit să „spună“ ceva? Ca să nu mai vorbesc de ce se întâmpla când aceleași litere de pe ecran erau salvate pe un disc mic, subțirel, și doar printr-un clic erau aduse din nou la viață, la fel ca semințele care au stat sub gheață sute de ani și apoi, în anumite condiții, pot scoate la iveală brusc ceea ce a zăcut în ele în tot acest timp, înflorind. Căci și literele pe care le salvam vor putea fi la fel de ușor readuse la viață peste o sută de ani ca și acum, nu?

Am rupt marginile perforate, am pus paginile în ordine și am coborât din nou la Espen.

– Vine Gunvor, i-am zis. Așa că rămân acasă diseară. Dar aici e manuscrisul. Când crezi că-l poți citi?

–Poimâine, poate? Te anunț!

M-am întors în apartament și, când a venit Gunvor, am făcut aluatul de vafe în timp ce ea stătea pe scaunul din bucătărie și se uita la mine, le-am copt, am umplut ceainicul și le-am dus pe toate în camera de zi. Poate din cauza mirosului familiar al vafelor, am început să vorbim despre copii. Subiectul ne era străin, nouă și tuturor celor pe care-i cunoșteam, dar când fusesem la Kristiansand Jan Vidar îmi povestise de vreo două foste colege de la școala generală care acum aveau copii, una din ele fără să știe măcar cine era tatăl.

Gândul că puteam să avem copii și-n felul ăla să ne hotărâm tot viitorul era pe cât de palpitant, pe atât de înspăimântător.

– Are repercusiuni așa de mari, am spus. Îți influențează tot restul vieții. Cu celelalte lucruri pe care le facem nu e deloc așa. Dacă studiezi istorie sau antropologie socială, de exemplu, e tot un drac.

– Nu, nu e.

– Ba da, dar dintr-un anume punct de vedere. Dacă primim *cum laude* sau nu, nu contează. Dar, la naiba, cum ne strofocăm pentru diferențele astea mici. Sunt așa de puține lucruri care *într-adevăr* sunt decisive, care au importanță.

– Înțeleg ce vrei să spui.

– Când scriu, știi, pentru mine e o chestie de viață și de moarte. Dar nu e! E doar ceva cu care-mi pierd vremea.

– Așa-i, a zis ea. Dar nu totul poate fi pe viață și pe moarte. Nu poate totul să fie ori-ori. Trebuie să ne mai și distrăm.

A râs.

– Pot să te citez? am întrebat-o.

– Da, dar așa e, nu? Să zicem că facem un copil acum. Ar fi un lucru decisiv. Ar hotărî cum vor fi viețile noastre, așa cum spui. Totuși, viețile noastre ar fi la fel. Ar trebui să schimbăm scutece și să mergem la plimbare cu căruciorul și am face toate astea, dar nu e chiar decisiv, nu?

– Nu. Ai dreptate.

A deschis gura și a mușcat o bucată din vafă.

– E bună? am întrebat-o.

Avea gura plină, a dat din cap.

Am presărat puțin zahăr pe a mea, am îndoit-o și am luat o mușcătură mare.

– Da, au fost destul de bune, am spus după ce-am înghițit.

– Foarte bune, a zis ea. Ai și niște ceai?

I-am turnat ceai în cană.

– Dar povestește-mi despre ziua de ieri! mi-a cerut. Cine-a fost acolo?

Mi-am pus capul pe pieptul ei. Gunvor și-a trecut mâna prin părul meu, eu auzeam cum îi bate inima. Avea ceva feminin atunci, candoarea ei mă emoționa, în timp ce eu, în poziția în care stăteam, supus ca un câine, parcă renunțam la ceva, nu fără să devin conștient de asta, în același timp îmi plăcea și-mi displăcea să fiu alinat astfel, era în

același timp și bine, și umilitor.

După o vreme ne-am ridicat și-am fumat câte-o țigară în camera de zi, Gunvor cu plapuma strânsă în jurul ei. Am vorbit despre Robert, soțul surorii ei, era mai în vârstă cu cinci–șase ani decât mine, emana putere și masculinitate, îl întâlnisem în urmă cu câteva săptămâni la o petrecere și-mi povestise despre cum o dată o gașcă întreagă se luase după el. Luase un par, țipase și se făcuse foc și pară, până la urmă l-au lăsat în pace, el a pus deoparte parul și și-a văzut de drum. „Dacă vrei ceva“, spunea el, „trebuie doar s-o faci. Nu ai de ce să-ți fie frică. Dar trebuie să treci de un fel de prag dincolo de care nu mai contează nimic, să ajungi într-un loc în care nu mai ți-e frică. Atunci poți face orice.“ Fusese pictor înainte, dar se lăsase, zicea că-i fusese frică să nu înnebunească.

– Așa ți-a spus? m-a întrebat Gunvor.

– Da, exact așa. Nu știu dacă să-l cred. Sună puțin exagerat. „M-am oprit din pictat de frică să nu înnebunesc.“ Și totuși, nu părea neverosimil când erai acolo cu el. Parcă știi de unde-i vine.

– Cum adică?

– Păi, nu e tocmai genul student. Universitatea nu e un început pentru el, așa cum e pentru noi. Pare mai degrabă a fi încheierea unei experiențe, un fel de adăpost după o furtună.

– E straniu cu tine și cu Robert, că tocmai voi sunteți împreună cu mine și cu soră-mea. Aveți ceva în comun, nu?

– Nu.

– Nu?

– Nu. Eu sunt băiat, el e bărbat.

– E mai mare decât tine, atâta doar.

– E mai mult de-atât.

Robert era mândru de iubita lui, sora lui Gunvor, se comporta întotdeauna respectuos cu ea și părea să cultive diferențele dintre ei. Eu nu eram mândru de Gunvor, nu în felul ăla, nu știam exact ce căutam împreună cu ea și nu mă comportam întotdeauna respectuos cu ea. El vorbea limpede, într-un fel bărbătesc, concis și simplu, eu eram neclar, vag, laș. Nu când eram doar noi doi, ci îndată ce apăreau și alții. Atunci mă orientam să văd ce voiau de la mine și jucam în funcție de asta.

Ne-am uitat unul la altul și-am zâmbit.

– Pornim mașina? am întrebat-o. Ziceai c-ai adus niște haine murdare?

Ea a încuviințat din cap și s-a ridicat.

– Pot s-o fac eu, am zis.

Gunvor a făcut un gest de refuz și-a zâmbit.

– Nici vorbă. Trebuie s-o fac eu.

– Dacă zici tu, am spus.

Am căutat o vreme până am găsit un magazin care avea curse pentru șobolani. Am cumpărat câteva, plus niște otravă, și m-am dus spre casă cu toate într-o punguță. În cont mai aveam doar câteva sute de coroane, așa că-mi făceam probleme, se întâmpla în fiecare toamnă și primăvară, creditul de studii se terminase, următorul venea peste câteva luni, putea să dureze și jumătate de an. Prima dată când rămăsesem fără bani lucrasem la Kjartan, în a doua primăvară vândusem toate discurile, în timp ce-n toamnă împrumutasem sume mici de la unul sau de la altul sau mă dusesem la mama și trăisem pe spinarea ei. Însă nu mai mergea așa pe termen lung, era o problemă structurală, iar asemenea soluții *ad-hoc* nu făceau decât să-i amâne rezolvarea. Trebuia, cu alte cuvinte, să-mi găsesc un loc de muncă. Puteai face asta fie dacă aveai cunoștințe, fie dacă aveai aptitudini. Eu nu aveam nici una, nici alta. Adică, lucrasem un an ca profesor, asta m-ar fi putut ajuta să-mi găsesc un post de suplinitor la o școală primară, dar nu în centru, mă îndoiam de asta, erau prea mulți candidați, așa că ar fi însemnat să fac naveta la o distanță destul de mare. O altă

opțiune era sistemul sanitar. Nu aveam chef să mă întorc la ce mai făcusem, dar dacă trebuia, trebuia. Existau două instituții mari în oraș, una pentru nebuni, Spitalul Sandviken, și una pentru handicapații mintal, Vestlandsheimen, și ambele aveau permanent nevoie de personal necalificat, așa înțelesesem. Dacă puteam alege, ar fi fost Sandviken, mai bine bolnavi psihic decât deficienți mintal.

M-am pus pe treabă când am ajuns acasă. Am început cu școlile, am făcut rost de câteva numere de la o doamnă de la consiliul local, majoritatea aveau suplinitori destui și se descurcau, iar eu eram puțin cam tânăr, cum a spus cineva, însă vreo două mi-au luat numele și numărul de telefon, fără să promită ceva, lista lor cu suplinitori era lungă. La Sandviken aveau nevoie de oameni, dar voiau să vorbească întâi cu mine, puteam să trec pe acolo în cursul săptămânii, aducând și actele doveditoare cu mine?

Da, sigur că puteam.

„Joi e bine?“

„Da, joi e bine.“

Înainte să mă duc seara la culcare, am pus două curse pentru șobolani în dulapul de sub chiuvetă, am bătut la Jone, care se culca târziu, și i-am zis ce făcusem, ca nu cumva să se atingă de ele. A râs în stilul lui caracteristic și mi-a spus că după el șobolanii erau în capul meu și nu altundeva. Dar avea să se țină deoparte de dulap.

Nu puteam să-mi asum responsabilitatea pentru șobolani față de Jone, m-am gândit în timp ce stăteam întins în pat încercând să adorm, cu pulsul bătându-mi în ureche, dar oricum acesta eram, și tot timpul, nu mă puteam abține, așa eram eu.

Șobolani, aveam șobolani.

Am amânat verificatul curselor în dimineața următoare, mi-am făcut întâi puțină cafea și am băut-o în camera de zi în timp ce fumam o țigară și răsfoiam o colecție de eseuri despre Lacan pe care o cumpărasem, m-am uitat o vreme pe fereastră, coada de mașini care se formase rapid după ce lumina semaforului se făcuse roșie dispărea, după care se forma din nou. Mașinile și oamenii care le conduceau se schimbau după un ritm constant, dar tiparele după care se mișcau erau mereu aceleași. Și moartea formează tipare. Stropii de ploaie ce cad pe parbrize, nisipul împrăștiat în grămezi, valurile care se lovesc de țărm și se retrag. Dacă te uiți cu atenție într-un grăunte de nisip, și acolo sunt tipare. Electroni care se rotesc în jurul nucleelor atomilor. Dacă ieși din lumea noastră, există planete care orbitează în jurul sorilor. Totul se mișcă, totul este înlăuntrul și în afara lucrurilor. Ceea ce nu știm și nu vom ști niciodată este ce înseamnă de fapt mărimea. Imaginează-ți universul, pe care-l considerăm a fi totul, infinitul, închipuie-ți că ar fi de fapt mic. Mititel. Imaginează-ți că s-ar afla de fapt în interiorul unui grăunte de nisip într-o altă lume. Și că și lumea asta ar fi mică și s-ar găsi într-un grăunte de nisip.

Asta era ideea mea genială. Și era foarte plauzibilă, în orice caz, nu putea fi demontată. Dar dacă așa stau lucrurile, atunci totul ar fi fără sens. Pentru ca ceea ce facem aici să aibă sens, depindem cu totul de inexistența unei alte lumi, de faptul că lumea asta e singura care există. Și de aceea era important, de exemplu, să continui cu literatura. Dar dacă exista o altă lume, un context mai amplu, literatura devenea doar o glumă, o bolboroseală în univers.

Am intrat în bucătărie, am pus ceașca deoparte și, ghemuindu-mă, am deschis ușa dulapului. Într-una dintre curse zăcea un șobolan, bara de metal îi strivise spinarea. Mi s-a făcut greață. Am deschis sertarul de jos, am scos o pungă de plastic și am tras cu grijă capcana spre mine prinzându-i plăcuța de lemn între degetul mare și arătător. Planul era s-o vâr în punga de plastic și apoi s-o arunc cu totul, cu șobolan, cursă și tot restul, în loc să mă chinui să-l scot din ea.

Partea din spate i-a tresărit brusc.

Am scăpat cursa și mi-am tras repede mâna.

Oare trăia?

Nu, trebuia să fi fost o convulsie. Un spasm al unui mușchi.

M-am ghemuit din nou și am împins cursa ca s-o întorc spre mine.

Parcă se uita la mine cu ochii lui mici și negri.

Un alt spasm i-a trecut prin piciorul gol.

Trăia oare?

O, nu.

Trăia.

Am trântit din nou ușa și am început să mă plimb încolo și-ncoace prin bucătărie.

Trebuia să acționez rapid, să scap de el și să nu mă mai gândesc la asta.

Am deschis ușa, am apucat cursa, am aruncat-o în punga de plastic, am fugit pe scări în jos, m-am dus repede la tomberoane, am deschis unul și am azvârlit punga în el, am fugit din nou sus, m-am spălat pe mâini la baie, m-am așezat în camera de zi și mi-am aprins o țigară.

Așa.

Pe la șapte m-a sunat mama, mi-a amintit că bunicul venea luni în oraș, trebuia să se interneze în spital pentru câteva săptămâni. M-a întrebat dacă puteam să-l aștept la feribot și să-l duc cu taxiul. Am spus că era în regulă. Apoi trebuia ca noi, nepoții din Bergen, să ne împărțim orele de vizită, astfel încât să-l putem vedea cât mai mult. Poate avea să vină și ea, dacă da, ar fi fost vorba de ultimul weekend în care bunicul mai era în Bergen.

Abia închisesem telefonul când a bătut cineva la ușă. Era Espen.

– Intră, am spus. Vrei cafea?

– Da, te rog. Ai deja făcută?

– Da, da.

Am adus cești, ne-am așezat. Nu era chiar în apele lui, era probabil îngândurat.

– Ți-am citit manuscrisul, a zis Espen.

– Ce bine, am spus. Ai timp să vorbim despre el acum?

A încuviințat din cap.

– Sau să ieșim la o plimbare? Ar fi mai ușor de discutat atunci. Dacă tot stai în casă, te paște claustrofobia.

– Da, am stat înăuntru toată ziua, așa că n-ar fi o idee rea să ies afară puțin.

– Mergem atunci? a spus Espen ridicându-se.

– Și cafeaua?

– O bem când ne întoarcem.

Mi-am luat pelerina de ploaie și cizmele și l-am așteptat în holul de la etajul de dedesubt pe Espen, care a ieșit peste câteva clipe, îmbrăcat în pelerina lui groasă, veche, și și-a încuiat ușa.

– Hârtia igienică a dispărut iar azi-noapte, a spus el întorcându-se spre mine în timp ce-și vâra cheile în buzunar. Toaleta lui era pe hol, oricine putea intra. Știu cine a fost. L-am auzit și m-am uitat dup-aia pe fereastră. Îl știi pe tipul ăla mic din Sunnmøre care stă peste drum?

Am scuturat din cap pe când coboram scările.

– El era, în orice caz. A traversat trotuarul în fugă cu câte-o rolă de hârtie igienică în fiecare mână. Închipuie-ți, să decazi într-atât încât să furi hârtie igienică!

– Așa-i, am zis.

– E oricum foarte enervant. Ce crezi c-ar trebui să fac? Să mă duc acolo să rezolv problema? Să-i spun că știu că el e?

– Nu, ești nebun? Las-o moartă.

– Dar e atât de nesimțit! a zis Espen.

– E un borfaș, am spus. Dacă-ți faci de lucru cu el, nu știi ce se poate întâmpla.

– Ai dreptate, dar e cât se poate de dezgustător. Cred că e pervers. Nici nu trage apa după el, știi, rahatu-i plutește în veceu când mă duc la baie.

– Of, la naiba, am zis.

Am ieșit afară, pe treptele tocite și crăpate de cărămidă. Ploua necontenit de ceva vreme. Și clădirea din care ieșisem, și cea care se ridica în fața noastră, la trei metri distanță, erau întunecate și străluceau de umezeală în lumina felinarului, iar apa picura de pe toate pervazurile ieșite în relief, de pe toate cornișele și jgheaburile. Pe aleea îngustă începuse să crească iarba și se adunaseră tot felul de vechituri, drumul dintre cele două clădiri avea o copertină și semăna mai mult cu un tunel sau cu o grotă, cu fâșii de verdeață și crăpături.

Când am văzut tomberoanele, mi-am amintit de șobolan, pe care reușisem să mi-l scot din minte, nu mă gândisem toată ziua la el.

Poate încă mai trăia. Mișuna pe-acolo și se îndopa cu tot gunoiul ăla abundent. Ce conta că era prins în cursă? Dacă dădea din picioarele din spate, putea să alunece pe mulțimea de pungi de plastic, dacă le rodea puțin, tot felul de minunății s-ar fi revărsat de acolo drept în gura lui. Și dacă erau goale? Ei bine, atunci trebuia să dea mai departe din picioare.

Am trecut pe lângă celelalte clădiri de cărămidă, cu apartamente identice cu ale noastre, fiindcă toate clădirile erau identice, apoi am luat-o prin pasajul spre stânga. Apa curgea și picura peste tot înăuntru, diverse sloganuri și simboluri indescifrabile erau scrijelite pe pereți, unele becuri de pe tavan erau sparte; nimeni nu se oprea vreodată pe-acolo, doar dacă nu trebuia să ia ceva de la chioșcul Narvesen, care se afla chiar în mijloc, de acolo obișnuiam să-mi cumpăr ziarele în fiecare dimineață. L-am lăsat în urmă și ne-am îndreptat spre oraș.

– O luăm aici la dreapta și apoi spre centru? E o porțiune destul de frumoasă, a zis Espen.

– Sigur că da, am spus eu.

Drumul ducea către spital, care trona ca un castel iluminat feeric deasupra cetății, sub munți. Unul din marile cimitire ale orașului era plasat strategic chiar în spatele lui, astfel încât bolnavii să nu uite că nu vor trăi veșnic.

Mergeam unul lângă altul. Espen nu zicea nimic, eu nu ziceam nimic.

– Nu știu cum să încep, a spus el în cele din urmă. În primul rând, mă întreb dacă nu cumva ai scris un roman pentru adolescenți.

Totul s-a năruit înlăuntrul meu.

– Un roman pentru adolescenți? Ce te face să zici asta?

– Ceva din tonul lui. Stilul. Dar romanele pentru adolescenți sunt bune!

Fără o vorbă, mi-am lăsat privirea în pământ, mă uitam la dealul din fața noastră, la strălucirea luminii în asfaltul umed.

– Dar sunt multe lucruri bune în el, serios, a continuat Espen. Mi-au plăcut foarte mult câteva descrieri.

– Dar…? am zis eu.

Espen mi-a aruncat o privire grăbită.

– Dar per ansamblu nu se leagă, așa mi se pare mie. Nu-i întreg, într-un fel. E greu de înțeles de ce e spusă tocmai povestea asta. Îi lipsește sclipirea, pur și simplu.

– Dar limbajul?

– Îmi pare rău, dar e un pic insipid. Un pic impersonal. Îmi pare rău să-ți spun asta, mi-ar fi plăcut să-ți zic altceva. Dar nu pot. Nu stă-n picioare.

– Mă bucur mult că mi-o spui așa, l-am asigurat. Nu multă lume ar fi făcut-o. Cei mai mulți ar fi zis că e bun și că le place. Ești cât se poate de curajos când spui asta. Mulțumesc.

– Dar nu e *rău*, a zis Espen. Vreau să spun, nu despre asta vorbim. Cred doar că nu exploatezi la maximum subiectul pe care-l ai.

– Crezi c-aș putea face asta? C-aș putea să lucrez la el și să-l îmbunătățesc, într-un fel sau altul?

– Poate, a spus el. Dar ai ce lucra la el. Poate c-ar fi mai bine să începi de la zero.

– Așa de greu să fie?

– Da, din păcate. Nu-mi place să-ți spun lucrurile astea, crede-mă. M-am chinuit ca un câine toată ziua.

– Dar îmi pare bine că-mi spui. Mă bucur. Știu că ai dreptate. Am știut-o în sufletul meu tot timpul. E de fapt minunat să mi se confirme asta. Nu face nimic.

– Mă bucur c-o iei așa.

– Doar n-o să dau vina pe cel care-mi aduce veștile proaste? am zis.

– Una e s-o spui, alta e s-o și crezi. Majoritatea iau lucrurile astea extrem de personal. Le iau ca o insultă. Da, doar știi bine, ai fost la Academie un an.

– Așa e. Dar suntem prieteni. Dacă poți fi atât de sincer, știu că n-ai nimic de ascuns.

Am continuat să mergem în tăcere.

Credeam cu adevărat ceea ce spusesem. Era curajos și mă puteam baza pe el. Dar asta nu însemna că nu mă descurajase. Fusese ultima mea speranță, și acum se năruise. Nu puteam scrie ceva mai bun de-atât.

Ajuns acasă, am aruncat la coșul de gunoi exemplarul pe care-l citise Espen și am șters documentul de pe computer. Îmi mai rămăsese doar lucrarea „Despre intertextualitate, cu o trimitere specială la *Ulise* de James Joyce“, cum se chema acum.

Spitalul Sandviken, adăpostit sub munte, nu era așa de departe de centru. Clădirile erau masive și monumentale, așa cum erau toate spitalele din vremea aceea. Am sărit din autobuz și am urcat dealul. Deasupra mea, ferestrele străluceau în ceață. După ce-am rătăcit câteva minute printre clădiri, am găsit-o în sfârșit pe cea bună și am intrat.

În mare, interviul a constat în faptul că o femeie mi-a înscris numele în sistem, a verificat ce secție avea cea mai acută nevoie de ajutor, i-a sunat și le-a dat numele meu, a închis și s-a uitat la mine.

– Poți face de gardă mâine? După-amiaza?

– Da, e-n regulă, am spus.

– Dacă merge bine – și sigur așa va fi –, vei primi mai multe gărzi. Dacă dorești.

– Vă mulțumesc, am spus ridicându-mă.

– Nu-i pentru ce, a zis femeia întorcându-se la maldărul de hârtii din în fața ei.

A doua zi după-amiaza, am coborât din autobuz în același loc și am urcat cu inima bătând tare scările spre secția la care fusesem repartizat. O femeie slabă, roșcată și cu o expresie puțin copilărească, de vreo treizeci și cinci de ani, m-a salutat și mi-a strâns mâna când am intrat în camera de gardă. Se numea Eva. O altă femeie, blondă, cu ochi albaștri, tenul măsliniu și forme voluptuoase, de vreo treizeci de ani, s-a ridicat în spatele ei. Avea sâni magnifici, din câte mi-am dat seama trăgând cu coada ochiului. O ființă vioaie și probabil provocatoare, fiindcă ce s-a putut gândi să-mi spună în timp ce mă inspecta din spatele ochelarilor de pe vârful nasului?

– O, Doamne, ne-au trimis un băiat frumos de data asta!

Cum roșisem, am încercat să-mi ascund jena printr-o succesiune de gesturi: mi-am dat jos pelerina de ploaie, mi-am pus ceașca sub pompa termosului, am umplut-o din câteva apăsări, am dus-o la gură și am luat o înghițitură plină de bule și spumă, apoi m-am așezat, zâmbind ușor.

– Te-ai rușinat? N-am vrut. Așa sunt eu. Zic lucrurile verde-n față. Mă cheamă Mary,

apropo.

Se uita la mine fără să zâmbească.

– Săracul, acum îl zăpăcești cu totul, a zis Eva.

– Nu-i adevărat, am spus. Sunt obișnuit cu de toate.

– E bine. Avem nevoie de toți suplinitorii de care putem face rost. Eu sunt șefa de secție, mai exact. Și am avut fluctuații destul de mari de personal. Sigur, avem un grup stabil, dar suplinitorii de weekend au tendința să dispară.

– Serios? am spus luând încă o înghițitură de cafea.

În acel moment și-a făcut apariția un tip cu barbă, avea aproape treizeci de ani, brațe și picioare subțiri, ochelari, genul socialist. Se numea Åge, mi-a spus el înainte de a se așeza lângă mine.

– Student? m-a întrebat.

Am confirmat din cap.

– Și ce studiezi?

– Literatura.

– Da, nu prea ai ce face cu ea aici, a zis Mary.

– Am avut geologi, arhitecți, istorici, cercetători în științe umane, artiști, sociologi, socioantropologi, da, tot tacâmul. Majoritatea pleacă atunci când găsesc ceva mai bun. Dar unii rămân, nu-i așa, Åge?

– Da, da, a spus Åge.

– După ce termini țigara, vino cu mine să-ți arăt împrejurimile și să-ți explic care-i programul, a zis Eva. Mă duc s-aduc medicamentele între timp.

Faptul că primul meu gest a fost să-mi aprind o țigară nu dădea prea bine, m-am gândit. Pe de altă parte, mai erau încă zece minute până când începea schimbul meu.

Mary a scris ceva în condică. Åge s-a ridicat și a ieșit. M-am dus după el, nu îndrăzneam să rămân singur cu ea, prezența ei era hipnotizantă.

Știam multe lucruri datorită slujbei din vara aceea, singura diferență reprezentând-o pacienții, care nu erau aici permanent și erau mai familiari cu îngrijitorii. Dar atmosfera era mai apăsătoare, tăcerea, mai amenințătoare. Oamenii se legănau înainte și-napoi în fața ferestrelor, fumau plictisiți țigară după țigară pe canapele, zăceau apatici în paturile lor. Majoritatea era aici de multă vreme. Aproape nici unul nu s-a sinchisit de mine, că eram nou, erau obișnuiți cu noutățile. Mi-am văzut de treabă, am încercat să fac cât mai mult, am încercat să preiau inițiativa, dar nu când venea vorba de pacienți, speram că avea să fie observat și apreciat faptul că-mi știam locul. Am spălat podeaua, am adus mâncarea, am întins masa și am pus cănile și farfuriile în mașina de spălat vase, întrebându-i întruna pe ceilalți dacă era ceva de făcut. Timpul a trecut îngrozitor de încet, dar a trecut. La sfârșitul zilei, după ce Åge și Eva au ieșit din tură și pacienții erau înăuntru în camerele lor, am rămas singur cu Mary în camera de gardă. Și-a aprins o țigară tacticos, cu mișcări aproape nervoase, pe care n-am reușit să le pun de acord cu latura pe care mi-o arătase până atunci, dar apoi, după ce a tras fumul în plămâni și l-a suflat afară, făcându-i vânt cu mâna dinaintea ochilor, expresia de siguranță de sine i-a revenit.

Am întrebat-o unde locuia, mi-a spus că avea un apartament nu departe de spital, în apropierea Școlii Superioare de Business. Tonul cu care flirtase cu mine când făcuserăm cunoștință dispăruse cu totul. Dar era ceva în felul în care evita să mă privească și în zâmbetele bruște, mult mai încărcate de sens decât în mod obișnuit, probabil fiindcă tonul cu care flirtase era atât de prietenos și de aceea sigur, pe când în cazul acesta nu era vorba decât de șiretlicuri și de cuvinte nerostite.

Mi-a spus că era asistentă de psihiatrie și că lucra acolo de cinci ani. Vorbea de parcă-mi făcea niște confidențe.

– În fine, a zis ea în cele din urmă, ridicându-se. Trebuie să-mi fac tura pe secție. Poți să pleci dacă vrei.

– Dar mai e o jumătate de oră.

– Du-te, mă descurc singură. Așa o să ai puțin timp și pentru iubita ta diseară.

M-am întors și mi-am luat jacheta cu o ușoară roșeață-n obraji.

– De unde știi că am iubită? am întrebat-o.

S-a oprit în prag.

– E greu de imaginat că un bărbat așa frumos ca tine ar fi singur, mi-a spus, după care și-a continuat drumul.

M-am așezat în spate în autobuz și mi-am pornit walkmanul, am ascultat Sonic Youth, îmi dorisem să-mi placă de mult de trupa asta, dar tot nu-mi plăceau, până în toamna aceea, când a apărut albumul *Goo*. Într-o seară îl ascultasem jos la Espen, fumam haşiş şi mă pierdusem în muzică, literalmente, o vedeam ca pe niște încăperi și coridoare, podele și pereți, șanțuri și povârnișuri, desișuri printre blocuri și căi ferate; nu ieșisem din ea până când nu se oprise piesa, era ca un scurt moment de respiro, fiindcă în clipa următoare începuse o alta și eram din nou absorbit. Deosebirea era că a doua piesă, „Tunic“, se mișca tot înainte, stăteam cu ochii închiși, lăsându-mă purtat de ea. Straniu, mă gândeam în timp ce o ascultam în căști, fiindcă textul, sau, mă rog, refrenul, spunea atât de explicit contrariul.

You aren't never going anywhere
You aren't never going anywhere
I ain't never going anywhere
I ain't never going anywhere

De vreme ce Gunvor locuia atât de aproape de stația de autobuz și următorul schimb începea la șapte dimineața, am dormit la ea în noaptea aia. I-am povestit un pic cum era pe-acolo, cu jumătate de gură, esențialul era legat de atmosferă, de disperarea încătușată în corpurile acestor oameni, și așa ceva era imposibil de comunicat. Cu ochi dintr-odată serioși, s-a cuibărit lângă mine privindu-mă, și-atunci, preț de câteva minute, am fost doar noi doi acolo, în garsoniera cu ferestre înclinate pe care se scurgea ploaia, sus, deasupra străzilor pe care treceau oameni, dar apoi, când ne-am desprins unul de altul și ne-am întins fiecare pe partea lui ca să dormim, am redevenit singur, până când somnul a venit și m-a eliberat de tot și toate.

M-am trezit înainte să sune ceasul, aproape sfâșiat în două de ceea ce visasem, un vis care a dispărut în clipa în care am deschis ochii. Dar senzația persista. M-am ridicat, mi-am uns niște felii de pâine în bucătăria ei friguroasă, m-am îmbrăcat cât de încet am putut, am închis cu grijă ușa după mine și-am ieșit în întuneric și ploaie.

– Așază-te și ia o țigară, mi-a zis Mary când am sosit. Duminicile-s lungi aici. Nu-i cazul să ne spetim când nu trebuie.

– Sună bine, am zis. Am fost puțin cam *lost* ieri, nu știam exact ce să fac. N-ai putea pur și simplu să-mi dai niște sarcini?

A zâmbit.

– Poți spăla haine, e-ntotdeauna nevoie de asta. Dar mai întâi trebuie să-mi spui câte ceva despre tine.

– Nu-i mare lucru de spus. În orice caz, nu la ora asta, așa dimineață.

– Știi ce-a zis Eva ieri despre tine?

– Nu.

– „Apele liniștite sunt cele mai adânci.“

– E o interpretare amabilă, am murmurat înroșindu-mă.

– Dacă ajungem să ne pricepem la un lucru aici, e să cunoaștem oamenii. Mi-a făcut cu ochiul. Du-te și dă drumul mașinii de spălat. După aia te poți apuca să pregătești micul dejun.

M-am conformat. Primii pacienți se treziseră deja și stăteau la mesele din „camera de zi“, fumând cu degete îngălbenite de nicotină. Unii din ei mormăiau în barbă. Erau bolnavi cronici, îmi spusese Eva în ajun, se aflau acolo de mulți ani și erau în principiu liniștiți, dar dacă se întâmpla ceva și suna alarma, trebuia să las tot ce-aveam în mână și să mă grăbesc spre locul incidentului. Asta a fost singura dispoziție pe care am primit-o în ce-i privea pe pacienți. Nimeni nu-mi spusese nimic nici în celălalt sanatoriu, dar aici mi părea mai relevant, fiindcă puteai să comunici cu pacienții. Ce trebuia să fac dacă intrau în vorbă cu mine și voiau să discute ceva important? Să fiu de acord cu ei? Să le spun ce cred? Să iau legătura cu cineva pregătit să facă asta?

Am scos din frigider ce-am găsit acolo, brânză, lapte și suc, am luat un set de farfurii, cuțite pentru unt, pahare și căni, le-am pus pe toate pe cărucior și-am început să le distribui pe la mese. De vreme ce era duminică, am fiert niște ouă și am aprins câte-o lumânare mică pe fiecare masă. Un tip slab, brunet, cu mâinile tremurânde, care semăna cu Ludwig Wittgenstein, își ocupase deja locul. Se uita drept înainte, aproape de parcă s-ar fi rugat.

I-am pus farfuria în față.

– La naiba, nu-s homo! a pufnit el.

Am așezat pe masă un platou cu brânză, cutiile cu lapte și suc. N-a mai zis nimic, părea că nu mă observase deloc. Mary a venit să-i dea medicamente dintr-un tub cilindric, i-a turnat suc în pahar, a stat acolo până când le-a înghițit, apoi a mers mai departe prin cameră. Am luat ouăle, le-am pus în apă rece, am pornit filtrul de cafea, am stors o cârpă și-am șters blatul și fundul pentru pâine. În parcarea din față era o mașină goală cu farurile aprinse. A apărut și Åge, și-a ridicat mâna să mă salute, l-am salutat și eu.

– Și? a zis el oprindu-se lângă mine după ce-și lăsase haina și geanta în camera de gardă. Ai avut o seară faină?

– Da, am spus. Liniștită și calmă. M-am culcat devreme.

– Pari a fi un tip responsabil.

– Se prea poate.

– M-am gândit că i-am putea lua la o plimbare cu mașina pe unii din ei. Ce părere ai?

– Sigur, am spus. Dar n-am permis. Ai tu?

– Da, da. Și scăpăm și de babornițe, nu?

Era un comentariu idiot, dar nu voiam să-și dea seama că așa mi se părea și să se simtă respins, așa că am mai stat un pic acolo, după care m-am dus după ouă și după suporturile de ouă.

A rechiziționat o mașină după micul dejun, a adunat patru pacienți, apoi ne-am îmbarcat cu toții și-am luat-o din loc. Åge a traversat orașul până în cealaltă parte, unde a oprit pe un platou mare la baza muntelui, acoperit de pietriș. „Ăsta e Lacul Svartediktet“, ne-a zis el, și-și merita numele, „barajul negru“, în orice caz acum, la sfârșit de toamnă, fiindcă abia mai rămânea vreo culoare în peisaj. Am coborât din mașină și am urcat pe o creastă lină de munte, el vorbea întruna, vocea-i era smiorcăită și avea o listă lungă de nemulțumiri când venea vorba de condițiile de la Spitalul Sandviken. Era nemulțumit până și de atmosfera din rândul personalului, se săpau unii pe alții, zicea, se bârfeau pe la spate, iar eu încuviințam întruna din cap în timp ce mă gândeam: „Ce idiot e ăsta, nu-și ține odată gura, ce dracu’ am eu de-a face cu toate astea?“

Ne-am oprit, am aruncat o privire spre lacul aflat la ceva distanță de noi, negru ca cel

mai negru asfalt, și la muntele care se înălța aproape vertical în spatele lui, după care neam întors la mașină. Tot drumul, Åge a pus la casetofon Bob Dylan, iar eu mă gândeam că era logic, amândoi erau la fel de ursuzi.

– Ia te uită, au trecut trei ore deja, a zis el când eram în vârful ultimului deal de dinainte de oraș.

– Așa-i, am zis.

– Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu tine. Văd că-nțelegi cu ce se mănâncă toate astea.

– Mulțumesc, și mie, am spus.

Ce idiot.

Cu Mary era o cu totul altă poveste, m-am gândit, simțind cum îmi treceau furnicături prin stomac. Da, avea treizeci de ani, da, era asistentă, da, tocmai schimbaserăm câteva vorbe, dar nimic din toate astea nu conta, fiindcă altceva n-avea să se întâmple. Avea vreo importanță că mă treceau transpirațiile când eram în aceeași cameră cu ea?

Peste câteva ore, când venise momentul să plec, Eva m-a întrebat dacă mă interesa să lucrez mai mult. Am încuviințat din cap, ea m-a trecut pe lista internă cu suplinitori. În stația de autobuz, în ploaia torențială, îmi socoteam în minte salariul lunar. M-am dus la culcare îndată ce-am ajuns acasă, am dormit profund, m-a trezit telefonul, era beznă în jurul meu, și-am crezut prima dată că dormisem toată noaptea, dar ceasul n-arăta mai mult de cinci și jumătate. Era Yngve, care se-ntreba dacă n-aveam chef să ies în oraș după ce-și termina tura la hotel. Am zis da, clar, și-am stabilit să ne întâlnim la Café Opera imediat după zece.

Îi promisesem o piesă, aveam una aproape gata, și după ce-am mâncat puțin, am pus niște muzică și m-am apucat de treabă. Jone era în Stavanger și Espen probabil că nu era acasă, judecând după liniștea de jos, așa că i-am dat drumul tare și m-am simțit bine; când îi scriam piese lui Yngve, nu mă simțeam constrâns, trebuia numai să scriu.

După o oră era gata.

Ea, câinele, ea

Ea oprește mașina,
ea coboară,
câinele adulmecă un cadavru,
ochii tăi văd ce se-ntâmplă,
o privire pentru detalii
Mișcarea dintre două cuvinte,
tot mai departe cu fiecare clipă

El stă întins la picioarele ei
el se preface că doarme,
câinele sare-n jur în cerc,
ea se ridică, se îmbracă,
iese în liniște afară.

Ea oprește mașina,
ea coboară,
câinele adulmecă un cadavru
nedevorat încă de nimeni

Primul cuvânt, micuțule
Puțin mai departe cu fiecare clipă
Puțin mai departe decât poți tu ajunge

Primul cuvânt, micuțule
Puțin mai aproape cu fiecare clipă,
Puțin mai aproape decât crezi tu că se poate

El stă întins la picioarele ei
el se preface că doarme,
câinele sare-n jur în cerc,
ea se ridică, se îmbracă,
iese în liniște afară.
Afară pe străzi, merg,
luminile se sting și se aprind, merg,
pe străzi, merg,
încolo și-ncoace, merg pe străzi, merg,
încolo și-ncoace, merg pe străzi,
merg

Am făcut un duș și, fiindcă ieșeam în oraș, m-am masturbat, era un mod de a reduce riscurile de a o înșela pe Gunvor, nu mai voiam în ruptul capului să ajung în situația prin care mai trecusem, la cheremul dorințelor. Nu mă mai puteam încrede în mine, puteam bea o bere, dar dacă beam două, voiam să tot beau, și dacă beam mai multe, orice se putea întâmpla.

Cum stăteam așa la duș, cu scula-n mână, îmi apărea în minte la intervale regulate imaginea lui Hans Olav, întins în pat, masturbându-se, parcă mă molipsisem, și asta mi-a tăiat tot cheful. Dar tot am reușit. Am rămas la duș aproape o jumătate de oră după aceea. Dacă n-ar fi fost rece apa, aș mai fi rămas încă o jumătate de oră, n-aveam pic de vlagă în mine, pic de voință, voiam doar să rămân acolo și să las apa să șiroiască în veci peste mine.

Abia am reușit să mă șterg cu prosopul, și, ca să mă îmbrac, a trebuit să mă adun și să-mi mobilizez toate forțele necesare. După ce-am terminat, m-am simțit mai bine. Mi-ar fi prins bine o băută, chiar să mă îmbăt un pic, să-mi mut gândul la altceva.

Cu întunericul ca un ocean dincolo de ferestre, și cu încăperile slab luminate, le vedeam așa cum le văzusem când eram mic. Toate lucrurile din ele parcă-mi întorceau spatele, parcă se retrăgeau în ele însele. Erau străine, străine de ființa mea. Toate lucrurile – mă gândeam eu lipindu-mă de geam, într-o încercare de a extinde imaginea aceea ca să văd dacă tot ce era acolo era străin de ființa mea – ne întorseseră spatele, nouă, oamenilor care rătăceam pe pământ.

O, asta era o imagine sumbră. Eram înconjurați de moarte, rătăceam prin moarte, dar nu vedeam asta, dimpotrivă, o întorceam în propriul nostru avantaj și foloseam moartea pentru propriile scopuri. Noi eram insule de viață. Copacii și vegetația erau înrudite cu noi, și animalele, dar atât. Restul lucrurilor, dacă nu ne erau ostile, cel puțin ne întorceau spatele.

M-am îmbrăcat și am coborât scările – moarte, pe ușă afară – moarte, în sus pe deal – moarte, prin pasaj – moarte, pe drum înainte – moarte, de-a lungul fiordului – moarte, și în parc, care mă înconjura cu întunericul lui viu, dar adormit.

Am băut singur vreo două beri în timp ce-l așteptam pe Yngve, mă simțeam bine, atât

fiindcă erau așa de puțini oameni acolo – era atunci o atmosferă cu totul specială, de la întunericul de-afară, de la lumina dinăuntru și de la toată distanța dintre oameni –, cât și fiindcă beția care mă învăluia era promițătoare, eram pe drumul cel bun, iar când aveam să ajung în punctul cel mai periculos al curbei, orice se putea întâmpla.

Pe deasupra, mai câștigasem niște bani în ultimele zile și eram pe cale să câștig mai mulți.

– Salut, mi-a zis Yngve din spatele meu.

– Salut. Ce faci?

– Bine. Aștepți de mult?

– De-o jumătate de oră. Mă bucuram de senzația de a nu fi la lucru.

– Asta-i partea cea mai fainâ când lucrezi. Să te bucuri de momentele când nu lucrezi. Și-a pus umbrela și micul rucsac deoparte, și-a luat o bere și s-a așezat. Și cum merge? La Sandviken, vreau să spun.

– Cam nasol, de fapt. Dar îmi ies ceva bani din asta.

– Am lucrat și eu acolo o vreme, mi-a spus el în timp ce-și ștergea buza de sus de spumă.

– Așa-i.

– E altceva după ce faci câteva schimburi și te obișnuiești.

– Sigur.

– Oare te-ai mai gândit la ceva pentru Kafkatrakterne?

– Da. Am scris o piesă nouă. „Ea, câinele, ea“ se numește.

– Ai adus-o?

– Să știi că da, am spus, grăbindu-mă să scot foaia din buzunarul din spate.

Yngve a despăturit-o și a citit-o.

– Foarte bine, a zis el. Încă două piese, și avem un set complet pentru revelion.

Am discutat o vreme despre piesă, apoi s-a lăsat tăcerea între noi. Yngve s-a uitat în jur, mai veniseră clienți după el, dar încă erau multe locuri goale.

– Nu mergem la Christian? m-a întrebat. S-ar putea să fie mai multă lume acolo.

– Sigur, de ce nu? am zis.

În timp ce ne îndreptam într-acolo, mi-a spus că duminica era ziua în care toți cei care lucrau în baruri ieșeau în oraș și că Christian era locul unde mergeau majoritatea. Am plătit, ne-am așezat la o masă chiar lângă ringul de dans, el a adus două pahare de gin tonic, l-am băut pe-al meu ca pe suc. Apoi încă unul, și încă unul.

Am intrat în vorbă cu două fete, una din ele era drăguță, cu dinți strâmbi și părul roșcat, de vreo treizeci de ani, lucra la poștă, ne-a zis, și râdea de fiecare dată când îi spuneam ceva. Eram mult prea tânăr, a zis, și-n plus era împreună cu cineva, tipul era masiv, puternic și gelos, mi-a spus ea, fără să mă sperie cu asta, mă atrăgea râsul ei. Dar în cele din urmă fetele s-au ridicat să plece, și Yngve m-a oprit când am vrut să mă iau după ele.

Moartea era și acolo, localul și tot ce era în el erau cufundate în moarte, cu excepția celor care dansau. Dansau prin moarte, mă gândeam. Dansau prin moarte, dansau prin moarte.

Am băut în continuare, la câteva piese am ajuns chiar pe ringul de dans, în rest discutam despre trupă, despre cât de bine începuse să fie și ce șanse mari aveam dacă ne țineam de treabă. I-am spus că preferam să cânt într-o trupă decât să scriu. Yngve m-a privit mirat, nu se așteptase la una ca asta. Dar era adevărat. Scrisul era înfrângere, era umilință, însemna să ajungi față în față cu tine însuți și să-ți dai seama că nu ești destul de bun. Cântatul într-o trupă era cu totul altceva, însemna să te dedici cu totul alături de alți câțiva oameni și să lași lucrurile să evolueze de la sine. Deși eram un baterist slab, ceva se crease în jurul nostru, dintr-odată ajunseserăm undeva, lucrurile se mișcau, nu le controlam, ci ne lăsam duși de ele, iar senzația aceea, să te afli în mijlocul acelui șuvoi, era

enorm de plăcută.

Zâmbeam, simțind cum mă treceau fiori pe șira spinării. Senzația s-a tot amplificat, apoi a dispărut. La piesa următoare am revenit la situația în care fiecare instrument și fiecare riff și fiecare lovitură la tobe se puteau distinge.

– Trebuie numai să ne ținem de treabă, i-am spus lui Yngve. Asta-i tot ce trebuie să facem. Fără rezerve. Să terminăm facultatea și să cântăm profesionist. Să repetăm în fiecare zi timp de doi ani. La dracu', ce bine-ar fi!

– Așa-i. Dar n-o să-i convingem niciodată pe Hans și pe Pål.

– Nu. Dar asta trebuie să facem. E singura cale.

În momentul ăla eram grozav de beat, dar, ca întotdeauna, nu se prea vedea în exterior, nu mă împleticeam la mers, nu mă bâlbâiam când vorbeam. Dar eu nu mă îndoiam nici un pic, începusem să-mi urmez fiecare impuls și dădeam la o parte obiecțiile ce se iveau. Așa că, atunci când au închis la Christian și am luat-o la vale spre Slakteriet să ne bucurăm de ultimele clipe ale nopții, n-aveam decât un lucru în minte: o fată care să mă ducă acasă sau cu care să mă duc la mine acasă.

Am luat loc la o masă, eram priviți, am văzut cu coada ochiului că cineva se uita la noi și m-am întors, era o fată cu buze pline și ochi scânteietori care mi-a zâmbit, iar mie mi s-a sculat. Era plinuță și nimeni n-ar fi zis că era frumoasă, dar ce conta asta, nu voiam decât să mă tăvălesc cu ea undeva într-un pat.

I-am mai aruncat câte o privire, de fiecare dată scurt, doar ca să verific dacă era și ea interesată, și era. După o vreme a venit să ne întrebe dacă ea și prietenele ei puteau sta la masa noastră. L-am lăsat pe Yngve să răspundă, el a zis: „Da, sigur, luați loc. Suntem pe picior de plecare, dar…"

– Chiar plecați? a întrebat ea.

– Da, mergem imediat, a spus el.

Fata s-a uitat mustrător la mine.

– Și tu?

– Depinde, am zis eu.

Vocea-mi era aproape înăbușită de surescitare.

– Depinde de ce?

– Păi, dac-o să se întâmple ceva special.

– Special? a repetat ea.

Inima-mi bătea nebunește în piept, fiindcă mă privea languros; și ea mă dorea.

– Da, am spus.

– De exemplu?

– Păi, o petrecere, de exemplu. Unde stai?

– În Nøstet. Dar nu e nici o petrecere la mine.

– Aha.

– Și tu unde stai?

– Lângă Danmarksplass, am spus, aprinzându-mi o țigară.

– Aha, acolo deci. Stai singur?

– Da.

– Și dai tu petrecere? m-a întrebat ea.

Yngve mi-a aruncat o privire.

– Nu, nu cred, am zis.

– Mâine trebuie să-l duci pe bunicul la spital, să nu uiți, mi-a amintit Yngve.

– Nu, nu, am spus. Plec imediat.

Imediat după aceea, Yngve s-a ridicat și s-a dus spre toaletă.

– Aș putea vorbi un pic cu tine? am zis. Afară? Eu plec acum. Aș vrea să-ți spun ceva între patru ochi.

– Oare ce-ar putea fi? a spus ea zâmbind.

S-a uitat la prietena ei, care discuta cu un tip ghemuit în fața scaunului său.

M-am ridicat în picioare, s-a ridicat și ea.

– Hai cu mine acasă, am spus. Vrei?

– Da, ar putea fi interesant, zise ea.

– Luăm un taxi. Chiar acum.

Ea a încuviințat din cap, și-a luat geaca și și-a pus geanta pe umăr.

– Eu plec, i-a zis prietenei sale. Vorbim mâine, OK?

Prietena a dat din cap, noi am ieșit, un taxi venea pe strada pavată, i-am făcut semn și un minut mai târziu străbăteam orașul.

– Dar fratele tău? m-a întrebat ea.

– Se descurcă el, am zis, după care i-am pus mâna pe coapsă.

Doamne, Dumnezeule!

Am înghițit în sec, mâna mea a urcat pe coapsa ei, cât de sus am putut, ea mi-a zâmbit, eu m-am aplecat și-am sărutat-o. Ea m-a înlănțuit cu mâinile. Mirosea a parfum, și-i simțeam corpul greu pe al meu. O doream atât de mult, încât nu știam ce să mă fac, acolo în taxi, la câteva minute de apartamentul meu și de pat.

Mi-am vârât mâna sub geaca ei, i-am mângâiat un sân. Ea m-a sărutat pe ureche. Respirația i se accelerase.

Treceam prin Danmarksplass.

– Aici la stânga, am zis. Și apoi din nou la stânga. A doua ușă.

Am scos o bancnotă de o sută din buzunar, i-am dat-o șoferului când a oprit, am deschis portiera, am luat-o de mână și am tras-o după mine către ușa de la intrare. Ea a râs. Am urcat cu greu scările, îmbrățișați, mă lipeam de ea cât puteam de tare, am deschis ușa, iar în dormitor, unde-am ajuns în doar câteva secunde, i-am dat întâi jos puloverul, apoi i-am desfăcut sutienul, i-am desfăcut nasturele de la pantaloni, i-am tras în jos fermoarul și i-am dat jos pantalonii de pe ea. Avea chiloți negri, mi-am apăsat fața pe ei în timp ce-i cuprindeam coapsele cu mâinile. Ea s-a lăsat pe spate, i-am dat jos și chiloții și mi-am apăsat din nou fața pe corpul ei, după care, da, am făcut ceea ce-mi închipuisem atunci când privirile noastre se întâlniseră.

În momentul în care m-am trezit, mi-am dat seama ce făcusem și m-a cuprins groaza.

Ea dormea liniștită lângă mine.

Trebuia să repar ce se putea repara. Cu fata n-aveam treabă.

Am trezit-o.

– Trebuie să pleci, i-am zis. Și să nu povestești nimănui despre asta. Dacă te întâlnesc pe undeva, trebuie să te prefaci că nimic nu s-a întâmplat. Am o iubită, înțelegi? Ceea ce s-a întâmplat n-ar fi trebuit să se întâmple.

S-a ridicat.

– N-ai zis nimic de asta, mi-a spus în timp ce-și încheia sutienul la spate.

– Eram beat.

– Vechea poveste. Și eu, care credeam că-mi întâlnisem prințul din povești.

Stăteam unul lângă altul și ne îmbrăcam fără să scoatem o vorbă. I-am zis „Pa!“ când a plecat, ea n-a zis nimic. Dar nu-mi puteam bate capul cu asta.

Era ora zece, în scurt timp ajungea bunicul cu feribotul. Am pus lenjeria de pat în mașina de spălat și-am făcut în grabă un duș. Eram încă beat și atât de epuizat, încât a trebuit să-mi mobilizez și ultima picătură de voință ca să fac ce aveam de făcut.

Când să plec, Jone a ieșit pe ușa apartamentului său.

– Ai adus pe cineva azi-noapte aici?

– Nu, am zis. De ce ?

A râs.

– V-am auzit, Karl Ove. Vocea ta și o voce de fată. Și nu era vocea lui Gunvor, nu?

– Nu, nu era. Am fost un idiot. Nu-mi dau seama ce m-a apucat.

Ne-am uitat unul la altul.

– Poți să-mi faci o favoare și să nu-i spui nimic de asta lui Gunvor? Sau altcuiva?

– Bineînțeles. Nici n-am auzit, nici n-am văzut nimic. Nici tu, Siren, nu-i așa?

Ultima întrebare o adresase în direcția apartamentului său.

– Și Siren e aici?

– Da, dar e OK. Rămâne între noi. Nu-ți face griji.

– Mulțumesc, Jone, i-am zis. Acum trebuie să plec.

M-am târât în jos pe scări, am mărit viteza după ce-am ieșit afară, cu o senzație de greață și cu dureri de cap, dar nu asta era problema, problema era că eram atât de epuizat. Am prins la fix un autobuz la stația Forum și m-am dat jos la Fisketorget după zece minute, când feribotul rapid din Sogn se apropia încet de port.

Era un soare strălucitor, cerul era complet albastru, toate culorile din jur licăreau luminoase și limpezi.

Trebuia să mă comport ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. De fiecare dată când mă gândeam la asta, trebuia să-mi spun că nu se întâmplase nimic.

Că *de fapt* nu se întâmplase.

Nu se întâmplase.

Stăteam amețit de cap în fața terminalului de feriboturi și mă uitam cum ancora cel al bunicului în timp ce mă gândeam că cele întâmplate în noaptea aceea nu se întâmplaseră.

S-a coborât pasarela, câțiva pasageri așteptau nerăbdători semnalul de debarcare.

Acolo era, lângă chei.

Au început să coboare.

Nu se întâmplase nimic.

Eram nevinovat.

N-o înșelasem.

Nu o făcusem.

Pasager după pasager coborau pe pasarelă, majoritatea cărau câte o valiză sau două. Bunicul nu se vedea nicăieri.

Vântul făcu steagurile să fluture și apa să clipocească. Huruit de motor reverberând până la pietrele de pe chei, gaze de eșapament ridicându-se pe lângă corpul alb al feribotului.

Iată-l. Scund, cu un costum închis la culoare și cu o pălărie neagră, se mișca încet spre pasarelă. Avea o valiză într-o mână. Cealaltă mână și-a pus-o pe balustradă și a coborât cu pași mici pe mal. M-am apropiat de el.

– Salut, bunicule, am zis.

S-a oprit și s-a uitat la mine.

– Aici erai. Crezi că putem face rost de o mașină?

– Da, da. O să întreb dacă putem comanda un taxi.

M-am îndreptat spre un șofer care tocmai punea niște valize în portbagaj. Mi-a zis că imediat trebuiau să vină mai multe taxiuri, după care a trântit portbagajul la loc.

– Trebuie să așteptăm puțin, i-am spus bunicului. În curând o să vină mai multe taxiuri.

– Da, timp avem destul, a zis el.

*

Bunicul n-a spus nimic pe tot drumul cu taxiul. Nu prea-i stătea în fire, dar probabil că avea de-a face cu mediul străin, m-am gândit. Nici eu n-am zis nimic. Când am trecut pe

lângă Danmarksplass, m-am uitat în altă parte ca să nu-mi văd apartamentul, ca să nu-mi amintesc ce se întâmplase, ca să nu mi se deruleze în fața ochilor momentul în care se oprise taxiul și aproape o luasem la fugă spre ușă. Nu se întâmplase, nu exista, m-am gândit, am virat la stânga și-am început să urcăm dealurile spre Spitalul Haukeland, bunicul și cu mine. Cu mișcări lente a scos portmoneul din buzunarul interior și a început să răsfoiască bancnotele din el. Ar fi trebuit să achit eu cursa, dar aveam tare puțini bani, așa că l-am lăsat pe el să plătească.

Razele soarelui erau reflectate de toate geamurile de deasupra noastră când am coborât din taxi și-am traversat zona din fața intrării principale. Era întunecos acolo după toată lumina de afară. Ne-am îndreptat către lift, am apăsat butonul și-am urcat etajele. Liftul s-a oprit, a intrat o femeie, cu un tub atașat de braț, tubul ducea spre o pungă atârnată pe un fel de stativ cu roți. Când și-a pus cealaltă mână pe bara de sprijin, un firicel de sânge s-a ivit în partea inferioară a tubului.

Îmi venea să vomit, așa că m-am întors cu spatele la ea. Bunicul se holba în pământ.

Îi era frică?

Era imposibil de zis. Dar își pierduse toată autoritatea. Mai văzusem acest lucru o dată, cu mulți ani în urmă, când ne vizitase la Tybakken. Trebuia să aibă de-a face cu depărtarea de casă. Acasă la el era diferit, radia calm și siguranță.

– Am ajuns, am zis eu când s-a deschis ușa.

Am ieșit din lift, am citit semnele indicatoare, trebuia s-o luăm la stânga. Era acolo o sonerie, am sunat, iar o asistentă a venit să ne deschidă.

I-am spus numele lui, ea a încuviințat din cap, i-a zis „Bună ziua“, eu i-am spus „La revedere, o să vin în vizită cât de repede pot“, el a zis că era în regulă și apoi s-a dus mai departe cu asistenta, în vreme ce ușa din fața mea a glisat la loc.

Mi-era foarte rușine. Viața mea era abjectă, eu eram abject, și lucrul ăsta a devenit foarte clar pentru mine când l-am văzut pe bunicul în situația aia, bolnav, la spital, către sfârșitul vieții. Avea peste optzeci de ani și-i mai rămâneau, dacă avea noroc, zece, poate cincisprezece ani, sau poate numai doi sau trei, n-aveam de unde ști.

Avea o tumoare în gât, nu era fatală, dar trebuia îndepărtată, de aceea venise să se interneze.

Bunica era moartă și-n curând avea să moară și bunicul. Trudiseră toată viața, tot așa cum trudiseră și părinții lor toată viața. Ca să mănânce, ca să se descurce. Purtaseră marea luptă, iar acum era gata sau se apropia de sfârșit. Ce făceam eu, ce făcusem era abject, o porcărie, ceva demn de dispreț și cât se poate de mizerabil. Aveam o iubită, era minunată, da, formidabilă, și eu îi făcusem asta.

De ce?

O, fără motiv. Nu voisem să fac asta. Nu acum, nu când știam ce făceam, acum nu voiam să fac asta.

Am ieșit în fața spitalului, m-am așezat pe asfaltul cenușiu, am privit în zare în timp ce fumam. Nimic nu se întâmplase, asta era faza, nimic, absolut nimic, ieșisem cu Yngve, mă dusesem singur acasă și-l luasem pe bunicul.

Dacă mă-ntâlneam cu Gunvor, ca să mă pot uita în ochii ei, trebuia să mă țin de povestea asta.

Nimic nu se întâmplase.

După o oră eram la cofetăria din centrul comercial Sundt și beam cafea uitându-mă la oamenii din piața Torgalmenningen. Acolo stăteam de obicei când eram singur în oraș, acolo, înconjurat de doamne și domni în vârstă din Bergen, nimeni n-avea nimic cu mine, acolo eram complet liniștit și, cu toate că în aer se simțea un miros dulceag, de putreziciune, pe care mireasma prăjiturilor nu-l putea înlătura, ciudat, locul îmi plăcea. Să

citesc, să notez în carnețel dacă-mi venea vreo idee, aruncând din când în când o privire la toți acei oameni care se agitau necontenit și la porumbeii care-și trăiau viața parcă-n umbra lor, făcând mișcări asemănătoare, numai că la o scară incomensurabil mai mică, căutând hrană căzută din mâinile trecătorilor sau aruncată la tomberon. O înghețată, o bucățică dintr-un hotdog, o jumătate de chiflă. Uneori erau alungați de câte un copil, atunci se îndepărtau cu mișcări sacadate, formau un semicerc, și, dacă nu era destul, se ridicau în aer și planau patru–cinci metri înainte să aterizeze și să se apuce din nou de căutat mâncare.

Nu voiam să mă întorc la apartament, dar nici nu puteam rămâne aici o veșnicie, mai ales că eram așa de abătut. Cel mai bun lucru era să urc la sala de lectură, să înfrunt situația, să mă întâlnesc cu Gunvor și să trec peste toate astea. Dacă treceam cu bine de primele minute, dacă nu observa nimic, și restul avea să meargă, o știam. Trebuia doar să fac pasul decisiv.

Am ieșit afară, mi-am pus ochelarii de soare și-am luat-o pe drumul abrupt către Høyden.

Citea, cu o mână pe birou, în fața cărții, iar capul și-l sprijinea cu cealaltă.

M-am oprit lângă ea.

S-a uitat la mine și a zâmbit, radiind cu toată ființa ei.

– Salut!

– Salut, am spus. Vii cu mine la o cafea?

A încuviințat din cap și s-a ridicat.

– Nu stăm afară? E așa de frumoasă vremea!

– Sigur că da, am zis. Dar oricum trebuie să-mi iau o cafea. Să-ți iau și ție una? Stai aici până mă-ntorc?

– Da, mersi, a spus ea, apoi s-a așezat pe zidul de cărămidă cu ochii mijind la soare.

– Am ieșit în oraș ieri, știi, i-am zis când m-am întors, i-am întins cafeaua și mi-am dat jos ochelarii de soare, ca să nu creadă că mă ascundeam.

– Se vede. Arăți cam epuizat.

– Da, am rămas până târziu.

– Cu cine?

– Doar cu Yngve.

M-am pus lângă ea. Mă uram pentru asta, dar pericolul trecuse, nu bănuia nimic.

– Nu lași deoparte lucrul azi? am întrebat-o. Să mergem la o plimbare în oraș? Mi-e poftă de-o înghețată!

– Da, ce naiba, hai.

Peste trei zile am urcat la spital să-l vizităm pe bunicul. Am coborât din autobuz lângă mica florărie, un fel de baracă, situată chiar mai jos de spital, era de-a dreptul macabră, deoarece vindea atât coroane pentru înmormântare, cât și buchete de flori pentru vizitatorii pacienților. Ploua și bătea vântul, urcam dealul ținându-ne de mână, eram înnegurat pe dinăuntru, gândul la falsitatea pe care o demonstrasem mă seca de vlagă, dar nu aveam de ales, ea nu trebuia să afle nimic și, mai devreme sau mai târziu, amintirea faptei mele îngrozitoare avea să pălească și să devină ca toate celelalte amintiri, ceva ce se întâmplase într-o altă lume.

Bunicul era în sala cu televizorul când am ajuns. Luminându-se la față, s-a ridicat și a salutat-o pe Gunvor, apoi ne-a spus că puteam merge în camera lui, aveau și scaune și mese acolo. El s-a pus pe pat. Era o rezervă de două persoane, în patul de lângă el era un bătrân uscățiv și pământiu la față, cu ochii închiși.

Bunicul ne-a privit îndelung.

– Ar trebui să jucați în filme, a zis el. Așa frumoși cum sunteți voi doi, ar trebui să jucați

în filme. Ăsta e viitorul vostru.

Gunvor a zâmbit și s-a uitat la mine. Ochii îi străluceau.

– E frumos din partea voastră c-ați făcut atâta drum ca să mă vedeți.

– E plăcerea noastră, am zis eu.

În patul de alături, bărbatul cel slab s-a ridicat și a tușit, mai întâi aspru, apoi suflând greu și-n cele din urmă horcăind.

Nu mai avea multe zile de trăit, mi-am spus.

Cu întunericul și vântul de afară, parcă era desprins dintr-un film de groază. Într-un final s-a culcat la loc și a închis ochii.

– Mă ține treaz nopțile, a șoptit bunicul. Vrea să vorbim. E sigur că o să moară. Dar eu nu vreau să mă complic cu așa ceva.

A râs ușor, după care a început să povestească. Ne-a zis poveste după poveste, și atât Gunvor, cât și eu eram fermecați, ceva din circumstanțele acelea făcea ca istorisirile lui să aibă o intensitate aparte, sau poate că doar povestea mai bine ca de obicei. Dar era fascinant. Ne-a povestit despre exploratorii din Statele Unite care trăiseră în vecinătatea indienilor și înduraseră atacuri din partea acestora. A mai povestit și despre tinerețea lui, de când făcea turul balurilor din ținut, și ne-a spus cum o întâlnise pe bunica, la o fermă din Dike, nu departe de Sørbøvåg, unde ea lucra cu sora ei, Johanna. Se dusese acolo cu un prieten într-o noapte. Bunica și Johanna dormeau sus într-un pod, bunicul s-a cățărat pe scară și a simțit că cineva-l trăgea de pantaloni, era prietenul lui, începea să-l treacă cu nădușeli și voia să plece acasă. În noaptea următoare bunicul s-a dus singur, și atunci s-a cățărat până în vârf. Prietenul se făcuse cântăreț de orgă, ne-a povestit el. Nu se pricepea cine știe ce la cântat, de fapt era afon de-a dreptul, și a rămas holtei. Bunicul a început să râdă când și-a amintit asta, lacrimile i se prelingeau pe obraji. Parcă uitase cu totul de situația lui, ca și cum nu mai știa unde era sau cu cine vorbea, ci se cufundase în poveștile sale, fiindcă ne-a spus din senin că nu-i mersese cu bunica din prima, la început era numai nu și nu, dar a doua oară, atunci îi mersese cu ea, ne-a zis, fără să-și dea seama că le spunea aceste lucruri nepotului său și iubitei lui. Sau poate că asta voia. Eu oricum nu voiam să știu nimic din toate astea, așa că l-am întrebat o altă chestie ca să-l duc pe o altă pistă. M-a ascultat, apoi mi-a răspuns cu o altă poveste. Nu numai el uitase cu totul de situație, ci și eu, totul a început să se amestece, ceea ce făcusem în urmă cu câteva nopți fără ca Gunvor să știe, Gunvor, cum stătea acum, atentă și fermecată, întunericul și vântul, bărbatul slab cu ochii sălbatici și horcăitul lui de moarte, bunicul care ne povestea despre construcțiile de case din anii douăzeci, când se ducea cu tatăl lui să facă case pentru alții, despre cum a hoinărit cu un rucsac plin de cărți pe care le vindea prin district, despre cum mergea la pescuit de heringi în anii treizeci, când își petrecuseră toată iarna în arhipelagul Bulandet, despre cum se făceau drumurile prin munți în anii patruzeci, când el fusese pirotehnician, despre război, despre accidentul aviatic de pe Muntele Lihesten, despre viața fratelui său în America. Încolo și-ncoace prin viața lui, așa trecea, și simțeam că acesta era un eveniment, că luam parte la ceva unic. Am plecat de-acolo fericiți și exaltați, am trecut apoi pe lângă cimitir și prin zona rezidențială, am luat-o la vale către Danmarksplass, am intrat în clădirea de cărămidă și-am urcat în apartamentul meu, iar aici mi-a revenit toată spaima, însă nu m-am lăsat, nimic nu se întâmplase în seara aia, ieșisem cu Yngve în oraș și luasem singur un taxi spre casă, dacă cineva ar fi zis altceva ar fi fost un mincinos.

*

Când m-am trezit a doua zi, Gunvor plecase la curs. Am început să scriu la lucrare, mai erau doar câteva săptămâni până când trebuia predată și abia umplusem câteva pagini. Mai rău era că nu știam cum s-o concep. Totul creștea și se amplifica, dar într-un mod haotic, pistele de lectură o luau în toate direcțiile, și faptul că nu numai că trebuia să am o perspectivă asupra lor, ci să le și adun într-un fir coerent mă speria. Pe la douăsprezece a sunat telefonul, erau de la Spitalul Sandviken, se întrebau dacă puteam face de gardă în noaptea aceea. Am spus da, aveam nevoie de banii ăia, și să mă detașez de tot ce avea de-a

face cu intertextualitatea părea o idee bună. Am tras un pui de somn, iar pe la zece și jumătate am luat autobuzul către spital. Garda era într-o altă secție decât cea în care lucrasem în weekend, dar, cu toate că era o altă clădire, atmosfera era aceeași. M-a primit un bărbat de vreo cincizeci de ani, care mi-a spus ce aveam de făcut. Era simplu, trebuia să „talonez“ un pacient, cum s-ar spune în fotbal, avea tendințe sinucigașe și trebuia supravegheat tot timpul. Acum dormea, era sedat, și probabil asta avea să facă toată noaptea.

Era întins pe spate în pat, lângă perete. Singura sursă de lumină era o aplică în celălalt capăt al camerei. Îngrijitorul a închis ușa după el, și eu m-am așezat pe un scaun la câțiva metri de pat. Pacientul era tânăr, de optsprezece–nouăsprezece ani. Nu se mișca și, văzându-l, n-aveai de unde să-ți dai seama că era atât de nenorocit încât încercase să-și ia viața. Tenul îi era palid, trăsăturile, delicate. Îi crescuse un început de barbă.

Nu știam nimic despre el, nici măcar cum se numea.

Dar iată că eram gardianul lui.

Noaptea aia a trecut în cele din urmă, și am putut să cobor dealurile spre oraș în negura zorilor, să iau loc lângă toți cei care mergeau dimineața spre serviciu, să cobor la stația Danmarksplass, să mă târăsc prin pasajul în care picura apa, la vale de-a lungul caselor dărăpănate de cărămidă, să intru pe ușa strâmbă, ca de grotă, de la intrare și să urc spre apartament. Nu mi se părea în regulă să mă culc când afară se risipea întunericul și-ncepea ziua, dar am dormit ca un bolovan și m-am trezit abia pe la patru după-amiaza, când aproape că nu mai era lumină.

Mi-am prăjit niște chiftele de pește și le-am mâncat cu puțină ceapă și niște felii de pâine. M-am uitat o vreme la lucrare, m-am hotărât să încep cu o descriere a romanului *Ulise* și abia după aceea să abordez conceptul de intertextualitate și să-l discut, nu invers, așa cum mă gândisem să fac inițial. Mulțumit că începeam să structurez materialul, m-am îmbrăcat și am pornit spre spital. Bunicul era singur cuc acolo și, așa sociabil cum era, precis i-ar fi plăcut să aibă un vizitator.

Când am ajuns în vârful dealului de deasupra spitalului, am văzut cum un elicopter a coborât încet prin aer și a aterizat pe un acoperiș. O echipă aștepta pregătită, poate era vorba de un organ pentru transplant, o inimă ce tocmai fusese scoasă dintr-un cadavru într-un alt oraș, poate de la un pacient care avusese un atac cerebral sau fusese făcut terci într-un accident de mașină, și acum urma să fie pusă într-un piept care o aștepta.

În hol, unde, pe lângă recepție, se aflau un chioșc Narvesen, o sucursală bancară și un salon de frizerie, nu era atâta agitație ca pe acoperiș sau la sosiri, unde ambulanțele aduceau tot timpul bolnavi, în văzul tuturor, nu era nici activitatea ce se desfășura probabil în sălile de operații de la etaj, bineînțeles; totuși, în aceste spații domnea o atmosferă de-a dreptul sumbră.

Am luat liftul până sus la etajul unde era salonul lui, am parcurs coridorul strălucitor, am trecut pe lângă paturi de metal – în care pacienții, pe jumătate ascunși în spatele unor paravane improvizate, și cu toate astea expuși privirilor, stăteau întinși și se holbau la tavan –, apoi am ajuns la ușă, unde m-am oprit și am apăsat pe butonul soneriei. Mi-a deschis o asistentă, i-am spus cine eram, pe cine voiam să vizitez, ea mi-a replicat că eram în afara orelor de vizită, dar că puteam să-l salut, dacă tot venisem până acolo.

Era în sala cu televizorul.

– Salut, bunicule, am zis.

Starea de spirit în care fusese încă i se putea citi pe față la o clipă după ce s-a întors spre mine, iar ceea ce-am văzut atunci, ceva crunt și aproape dușmănos, m-a făcut să cred că în realitate mă disprețuia. Apoi s-a înseninat, și-am lăsat baltă gândul acela.

– Putem merge în camera mea. Ai chef de-o cafea? Îți pot comanda, știi. Sunt drăguți cu mine aici.

– Nu, mulțumesc, am spus urmându-l înăuntru.

Bărbatul slab era tot întins în pat la fel ca data trecută, întunericul era lipit de geamuri ca data trecută, iar fața bunicului era la fel de rumenă și aproape copilărească, așa cum îi fusese când îl vizitasem cu Gunvor cu două zile înainte, dar atmosfera era diferită: eram singur, mă simțeam stânjenit, îi puneam întrebări aproape mecanic și voiam să plec de-acolo cât mai repede.

Am stat o jumătate de oră cu el. Mi-a povestit despre sfârșitul mileniului, părea convins că o să vină o vreme în care oamenii vor putea trăi o mie de ani. Știința medicală făcea așa de multe progrese, speranța de viață creștea tot mai mult, pentru aproape toate bolile de care se murea când el era tânăr exista acum câte un tratament. Optimismul lui în ceea ce privește progresul era enorm, dar nu fără motiv: odată ne duseserăm cu mama și cu el până la Ålesund ca s-o vizităm pe Ingunn, fiica lui cea mică, și ne spusese cum stăteau lucrurile în tinerețea lui. Sărăcia era mare, condițiile de viață, grele. „Dar uite acum“, zisese el deschizându-și brațele, „nu poți cuprinde atâta belșug.“ Atunci am văzut și eu lucrurile cu ochii lui: toată lumea avea mașină, o casă mare, aproape ostentativ de mare, grădini frumoase, iar centrele comerciale de lângă orașe și satele pe lângă care treceam erau pline de mărfuri și de belșug.

Oricine l-ar fi auzit vorbind despre oameni care ar putea trăi o mie de ani ar fi înțeles că-i era frică de moarte. M-am hotărât să trec iar pe la el nu peste mult timp, era important să aibă și alte lucruri la care să se gândească. Mi-a mulțumit de vizită, s-a ridicat cu greutate și și-a târșâit picioarele spre camera cu televizorul, în timp ce eu am luat iarăși liftul ca să cobor. Mi-am luat un pachet de gumă Stimorol de la chioșc, am aruncat o privire la titlurile articolelor din *VG* și *Dagbladet*, m-am oprit în mijlocul încăperii să deschid pachetul de gumă, mi-am vârât două pastile în gură, iar gustul iute, proaspăt mi-a produs un fel de ușurare.

Niște bărbați în uniformă de șofer de taxi stăteau pe scaune, sub șirul de ferestre de la celălalt capăt. Câteva monitoare pâlpâiau din spatele ghișeului de la recepție. Alături se găsea un panou de informații: *Laboratorul de biochimie clinică*, *Secția de neurochirurgie*, *Secția de patologie*, am citit. Denumirile îmi stârneau o senzație neplăcută, totul de acolo mă făcea să mă simt astfel. Poate era pur și simplu faptul că tot ce vedeam îmi amintea de un singur lucru, de corpul meu, de cât de puțin control aveam asupra lui. Rețeaua de vene care se ramifică în mine, vasele astea minuscule, dacă presiunea sângelui care le străbate ar crește prea mult într-o zi, nu s-ar sparge un perete și s-ar prelinge un pic de sânge în fluidul din creier? Inima care bate nu s-ar putea opri, pur și simplu?

Am ieșit în parcare. Fumul de eșapament plutea în aer sub copertină. Ploua întruna, și în lumina lămpilor stradale se vedeau scurte licăriri. Copacii erau sumbri și răsfirați, întunericul de deasupra lor era dens. Am coborât la vale, am traversat strada intens circulată, am trecut pe lângă cimitir și am intrat în zona de vile, în timp ce picăturile mi se izbeau mereu de gluga pelerinei de ploaie.

Erau ciudate spitalele. Ideea însăși era ciudată: de ce să aduni toată suferința într-un singur loc? Nu doar pentru câțiva ani, ca un experiment, nu, aici nu exista vreo limită de timp, adunarea bolnavilor era un proces continuu. Dacă cineva se vindeca și era trimis acasă, sau dacă murea și era îngropat, ambulanța era trimisă să aducă un alt bolnav. Tocmai de la gura fiordului îl chemaseră pe bunicul, așa stăteau lucrurile în toată zona, erau adunați bolnavi din insule și cătune, de la sate și orașe, într-un sistem care dura deja de trei generații. Spitalul exista ca să ne facă sănătoși, așa păreau să stea lucrurile din punct de vedere individual, dar dacă schimbai unghiul și te uitai din perspectiva spitalului, era ca și cum se hrăneau de pe urma noastră. De pildă, împărțiseră etajele după organe: plămânii la șapte, inima la șase, capul la cinci, picioarele și mâinile la patru, urechi, nas, gât la trei. Unii critici afirmau că specializarea a dus la pierderea concepției unitare despre om, în condițiile în care acesta poate fi vindecat doar luat ca întreg. Nu înțelegeau că spitalul era organizat după același principiu ca și corpul. Își cunosc rinichii vecina, splina? Știe inima în ce piept bate? Sângele, prin ale cui vene curge? O, nu, nu. Pentru sânge

suntem doar un sistem de vase. Și pentru noi sângele e un lucru care iese la iveală în puținele dăți când lucrurile o iau razna și corpul se deschide de la o rană. Atunci se dă alarma, atunci decolează un elicopter și huruie deasupra orașului, aterizează ca o pasăre de pradă pe strada cea mai apropiată de accident, ești dus la bord, apoi așezat pe o masă de operație și anesteziat ca să te trezești după mai multe ore cu gândul că degetele astea cu mănuși au fost înăuntrul tău, ochii ăștia s-au holbat fără jenă la organele tale ce sclipeau în goliciunea lor, fără să se le pese măcar o singură dată că sunt ale tale.

Pentru spitale, toate inimile sunt la fel.

Spre sfârșitul perioadei în care a fost internat bunicul, mama a venit la Bergen. A stat o noapte la mine, o noapte la Yngve, și, la o zi după ce-a plecat, am primit vizita lui Gunvor. Pe când pălăvrăgeam verzi și uscate pe canapea, s-a ridicat dintr-odată și s-a uitat atent la pardoseală.

– Ce-i ăsta?

– Ce? am zis.

– E-un fir de păr aici, pe podea.

L-a prins cu degetele și l-a ridicat. Roșu ca focul, mă holbam la ea.

– Al tău nu-i, mi-a spus. Și cu siguranță nu-i al meu.

M-a privit lung.

– Al cui e? A mai fost cineva pe-aici?

– Habar n-am, am zis. Vrei să zici că te-am înșelat?

Fără o vorbă, mă fixa cu privirea.

– Lasă-mă să-l văd, i-am zis ridicându-mă, suspect de conștient de propriile mișcări.

Mi-a întins firul de păr. Era cărunt. Clar. O, Doamne, ce bine!

– E-al mamei, i-am spus cât de calm am putut. S-a pieptănat aici. E cărunt, vezi?

– Scuze. Am crezut că-i al altcuiva. Promit să nu mai fiu așa de bănuitoare.

– Da, am zis eu. E-a doua oară. Mi-ai deschis și scrisoarea aia în toamnă.

– Ți-am spus că-mi pare rău!

Venise pe la mine într-o seară și recunoscuse că-mi citise o scrisoare pe care o primisem de la Cecilie, iubita mea dintr-a zecea. Era îngrozitor de geloasă, îmi spusese atunci.

Bănuia că se întâmplase ceva, era clar. Dacă nu, nu s-ar fi gândit că firul ăla de păr avea ceva dubios. Mama chiar fusese pe-acolo, ăsta ar fi trebuit să fie primul lucru la care să se gândească. Dar nu la asta se gândise.

– Îmi pare rău, Karl Ove, a repetat ea cuprinzându-mă în brațe. Mă poți ierta? Nu vreau să fiu așa de suspicioasă.

– E-n regulă, am zis. Să ții minte asta data viitoare.

În seara de dinaintea termenului de predare a lucrării, de-abia trecusem de jumătate. Lucrasem tot weekendul la Spitalul Sandviken și, când m-am așezat la birou ca să mă apuc de scris, mi-a venit s-o las baltă. Să-mi bag picioarele și să mă culc. Dar apoi am văzut că scrisul mergea de la sine, era de parcă lipsa de timp făcea să mă concentrez mai ușor, trebuia doar să scriu și asta am și făcut, toată noaptea, până dimineața, dar apoi am apăsat din greșeală pe o tastă și tot ce scrisesem în ultimele ore s-a șters. Am dat fuga la universitate, i-am explicat situația lui Buvik, care m-a dus la departamentul de informatică, cei de-acolo mi-au luat discheta să vadă dacă puteau recupera datele pierdute. M-au întrebat de parolă, am ezitat – era, dintr-un motiv sau altul, *ananas*, și mi se părea incredibil de jenant să-mi dezvălui o fărâmă din viața mea interioară în fața unui tip care era cel mai probabil unul dintre experții țării în computere, cu un critic literar de renume național lângă mine.

– Ananas, am zis, simțind cum mi se înroșeau obrajii.

– Ananas? a repetat el.

Am încuviințat din cap, el a deschis documentul, dar n-a găsit paginile care dispăruseră. Cuprins de disperare – fusese ultima mea șansă, acum tot semestrul era ratat –, am intrat alături de Buvik în institut, iar acolo el m-a invitat să iau loc, trebuia să discute situația cu câțiva colegi. Când a revenit, mi-a spus că primisem o amânare de o zi. I-am mulțumit cu ochii în lacrimi, m-am dus cu sufletul la gură acasă, am dormit vreo două ore și am început o nouă noapte de coșmar cu Joyce și intertextualitatea. S-a făcut dimineață, nu terminasem, totul în lucrare trimitea spre o discuție mai amplă, care nu mai avea loc, am fost obligat să scriu o concluzie de două rânduri, să alerg pe scări și să bat la ușa lui Espen ca să-mi împrumute bicicleta, să pedalez ca un nebun până la universitate și să predau lucrarea fix la ora nouă.

Când s-au afișat notele pe tabla din fața institutului, câteva săptămâni mai târziu, și am văzut că încă o dată luasem 2,4, n-am fost dezamăgit, mă așteptasem la mai rău. Pe deasupra, puteam să-mi cresc nota cu două zecimi la examenul oral. Adică, dacă aș fi citit. Dar nu citisem nimic, așa că a trebuit să improvizez, și tocmai în fața lui Kittang. Îmi voia binele, de fiecare dată când vedea că nu știam ceva îmi dădea o mână de ajutor, dar nici măcar el nu m-a putut scoate din beleaua în care-am ajuns după ce m-a întrebat ce părere avea Kittang de problema asta. Adăugasem mai multe articole de-ale lui la bibliografie fără să le fi citit, dar cu el prezent în încăpere nu puteam să scap basma curată cu lingușeli, era nevoie de răspunsuri clare și la obiect, pe care nu le aveam.

Nu era sfârșitul lumii. Oricum nu intenționasem niciodată să rămân la universitate. Voiam să scriu, numai atât, și nu puteam să-i înțeleg pe cei care nu-și doreau asta, cum se puteau mulțumi cu un loc de muncă obișnuit, indiferent care era ăla, profesor, cameraman, funcționar, profesor universitar, agricultor, moderator TV, jurnalist, designer, copywriter, pescar, șofer de tir, grădinar, asistentă medicală, astronom. Cum să-ți ajungă numai atât? Înțelegeam că asta era norma, majoritatea oamenilor aveau locuri de muncă obișnuite, unii se dedicau cu totul profesiei, alții nu, dar mie mi se părea aiurea. Dacă aș fi acceptat un asemenea loc de muncă, aș fi simțit că viața mea era fără rost, indiferent cât de bun aș fi devenit și cât de departe aș fi ajuns. Niciodată nu m-aș fi mulțumit cu atât. I-am spus asta lui Gunvor de vreo două ori și am constatat că era de aceeași părere, numai că invers: îmi înțelegea poziția, însă n-ar fi putut s-o adopte la rândul ei.

Ce era senzația asta?

Nu știam. N-o puteai lua la purecat, n-o puteai explica sau justifica, n-avea în principiu nimic rațional, dar era în același timp limpede ca lumina zilei, covârșitoare: orice altceva în afară de scris era absurd. Nimic altceva nu m-ar fi mulțumit, nu mi-ar fi putut potoli setea aceea.

Dar sete de ce?

Cum putea *lucrul ăsta* să fie atât de puternic? Să scrii câteva cuvinte pe o foaie de hârtie? Un text care să nu fie o lucrare, o cercetare, un raport sau altceva dintr-o categorie inferioară, ci literatură?

Era nebunie curată, fiindcă tocmai asta nu puteam face. Eram bun la scris lucrări și eram bun la scris articole, recenzii și interviuri. Dar îndată ce mă puneam să scriu literatură – singurul lucru pe care voiam să-l fac în viață, singurul pe care-l percepeam ca *suficient* de însemnat –, nu mă ridicam la înălțimea așteptărilor.

Scriam scrisori, și atunci scrisul curgea, frază după frază, pagină după pagină. De multe ori era vorba de povești din viața mea, de lucruri pe care le trăisem și lucruri la care mă gândisem. Dacă aș fi fost în stare să transfer senzația aceea, starea aceea de spirit, fluxul acela la proza literară, atunci totul ar fi fost perfect. Dar nu reușeam. Mă puneam la birou, scriam un rând, apoi mă opream. Mai scriam un rând, mă opream iarăși.

M-am gândit să merg la un terapeut, să mă hipnotizeze, să mă aducă în starea în care cuvintele și frazele să curgă din mine ca atunci când scriam scrisori, ar fi trebuit să meargă,

auzisem de oameni care erau hipnotizați ca să se lase de fumat, așa că de ce n-ai putea fi hipnotizat ca să poți scrie ușor și fluent?

Am căutat în *Pagini aurii*, nu se găsea nicăieri meseria de hipnoterapeut, și n-am îndrăznit să întreb pe altcineva, zvonul s-ar fi răspândit ca vântul și ca gândul – fratele lui Yngve vrea să fie hipnotizat ca să poată scrie –, așa c-am lăsat baltă ideea.

În după-amiaza de dinainte de revelion ne-am dus instrumentele și amplificatoarele acolo unde se ținea petrecerea, adică la ultimul etaj de la Rick's. În timp ce organizatorii definitivau pregătirile, noi am făcut un *sound check*. N-avea să fie un concert în toată regula, nu exista sistem de amplificare, tobele nu erau legate la microfon și urma să cântăm în mijlocul sălii, nu era scenă, cu toate astea îmi venea să vomit de emoție.

Hans s-a dus în celălalt capăt al localului și ne-a ascultat cântând, a zis că era bine, după care am plecat pe la casele noastre să ne schimbăm.

Dacă n-aș fi cântat în trupă, n-aș fi fost în veci invitat la petrecerea aia. Se serbau cincizeci de ani, adică două zile de naștere de douăzeci și cinci de ani, iar toți cei prezenți aveau legătură cu ceea ce eu numeam mafia din Vestland – studenți care-i știau pe cei de la publicația *Syn og Segn*, de la ziarul săptămânal *Dag og Tid*, de la *Mållaget*, organizația ce promova nynorsk, și de la *Nei til EU,* organizația ce lupta împotriva aderării la Uniunea Europeană. Deși erau cu doar câțiva ani mai mari decât mine, deja dăduseră lovitura. Se zvonea că și Ragnar Hovland urma să vină, ca o ultimă ștampilă de aprobare – ăsta e locul unde trebuie să fii, ăștia sunt oamenii pe care trebuie să-i cunoști.

M-am întors singur la local, am urcat scările largi, maiestuoase, am intrat înăuntru, unde acum era plin de femei tinere în rochii de seară și bărbați tineri în costume închise la culoare, oameni din Vestland – manierați și versați și siguri pe ei. Larmă de voci, hohote de râs, atmosfera încărcată de speranță peste care dai doar înainte de o petrecere. Am făcut câțiva pași prin sală uitându-mă după Yngve.

„Yngve, Yngve, unde ești când am nevoie de tine?"

Hans se afla acolo, în orice caz. Dar și el era unul dintre ei, manierat și versat și sigur pe el, întotdeauna cu o replică ironică pe buze. Eram mândru să fiu în aceeași trupă cu el, dar nu și cu Yngve, deoarece toată lumea-și dădea seama că datorită lui cântam eu, datorită lui mă aflam acolo.

M-am amestecat încet prin furnicarul de oameni. Multe chipuri mi-erau cunoscute, le văzusem la Høyden și la Café Opera, la Garage și la Hulen, dar numai unora le știam numele.

Am dat cu ochii de Ragnar Hovland și am stat pe gânduri dacă să-l abordez sau nu. Ar fi fost grozav să fiu văzut în compania lui, asta mi-ar fi îmbunătățit extraordinar imaginea.

M-am dus către el. Discuta cu o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, nu m-a observat decât atunci când m-am oprit în fața lor.

– Salut, a zis el. Uite-l pe Prâslea!

– Bună ziua. O să cântăm mai târziu.

– Ești în trupă! Mă bucur s-aud asta.

Ochii îi erau zâmbitori, dar și evazivi.

– Cum mai merge treaba la Academie?

– Bine. A trebuit să introducem prezența obligatorie după ce-ai plecat. Dar sunt cuminți.

– Îl cunosc pe Espen. Suntem prieteni buni.

– Serios?

A urmat o pauză. Atât eu, cât și el ne uitam prin local.

– Și aveți vreo carte în lucru? l-am întrebat în cele din urmă.

– Mă chinui cu o chestie, mi-a zis el.

Normal ar fi fost să mă întrebe cum stăteam eu cu scrisul, dacă aveam vreo carte-n

lucru, însă n-a făcut-o. Înțelegeam de ce și nu i-am purtat pică pentru asta, dar tot mă deranja.

– Bine, atunci, am zis. Poate vorbim mai târziu. Dau o tură pe-aici.

A zâmbit și s-a întors din nou către femeie. Văzându-l pe Yngve la intrare, i-am făcut semn cu mâna și m-am dus la el.

– Ai emoții?

– Da, e groaznic, am zis. Tu?

– Nu stau așa de rău. O să vină ele până la urmă.

Mi-am aprins o țigară, ne-am dus la Hans, am discutat câteva minute, până când o fată a bătut din palme și tăcerea s-a extins brusc, ca un stol de porumbei care-și iau zborul când îi sperie ceva. Ne-a urat bun venit. În program erau cina, câteva discursuri, distracție și, la sfârșit, un concert cu Kafkatrakterne.

Stomacul mi se strânsese așa de tare, că mă durea.

Ne-am dus la masă, erau cartonașe cu nume pentru toate locurile, l-am găsit pe al meu și m-am așezat, din nefericire departe și de Yngve și de Hans.

Pe cartonașul cu numele era scrisă câte-o frază menită chipurile să ne caracterizeze. Pe al meu scria „Douăzeci de ani pe dinafară, o mie de ani pe dinăuntru“.

Așa mă vedeau oare? Așa eram văzut?

În ultimul an vorbisem tot mai puțin, devenisem tot mai tăcut, la asta făcea aluzie cartonașul.

Fata de lângă mine, care purta o rochie scurtă, neagră, cu un fel de tul în partea de jos, colanți negri și pantofi roșii cu toc, și-a despăturit șervetul și și l-a pus în poală. Am făcut și eu la fel.

S-a uitat la mine.

– Pe cine cunoști aici? Adică, dintre organizatori?

– Pe nimeni, am zis, simțind cum roșeam. Eu cânt în trupă.

– Aha. Și la ce cânți?

– La tobe.

– Aha, a făcut ea.

M-am uitat o vreme în cealaltă parte, așa nu m-a mai întrebat nimic.

Am mâncat în tăcere, aruncam câte o privire la Yngve sau la Hans, care discutau cu vecinii lor de masă.

Cina a durat o veșnicie.

Afară era furtună. Vântul era așa de puternic, încât smulgea coșurile de gunoi de pe străzi, auzeam zăngănitul tablei, din când în când se zguduiau și geamurile.

Când s-a terminat cina, m-am dus la Yngve și la Hans și am rămas cu ei până când ne-a venit rândul să cântăm.

Am fost prezentați, abia reușeam să mă țin pe picioare, oamenii au aplaudat, noi ne-am îndreptat spre instrumentele noastre, m-am așezat pe scăunel, mi-am pus pe cap basca cu *Cooperativa agricolă* pe care o adusesem ca un mic gest față de public – sigur că acum erau în plin avânt cu carierele lor academice strălucite, dar crescuseră cu tractoare, combine și cutii de DDT, m-am șters pe mâini cu un prosop, am luat bețele. Oamenii se uitau liniștiți la noi. Eu eram cel care trebuia să numere, dar nu îndrăzneam, poate că Pål sau Yngve nu erau pregătiți.

– Sunteți gata? am întrebat.

Yngve a încuviințat din cap.

– Ești gata, Pål?

– Numără, mi-a zis el.

Am fredonat în gând primul riff din „Plutind peste gânduri“.

OK.

Am numărat și am început să cântăm. Spre groaza mea, am descoperit că toba mare se ducea tot mai încolo cu fiecare lovitură. Nu mult, dar suficient cât să ajung cu piciorul întins la maximum pe la sfârșitul piesei, și, de vreme ce trebuia în același timp să lovesc cinelul și toba mică, probabil că arătam ca un fel de păianjen alungit și monstruos.

Au aplaudat, am tras toba mare la loc, am numărat până la trei pentru piesa următoare și m-am trezit din nou în postura de păianjen. Dar lumea începuse să danseze, lucrurile mergeau bine, mai ales Hans a avut grijă de asta, făcea show, fără trac și, din fericire, fără să mă critice.

Când am ajuns acasă după ce-am trecut prin orașul bătut de vânt, pustiu în zori, am plâns. Fără nici un motiv, totul era bine, concertul fusese un succes – în orice caz, din câte ne-am dat noi seama –, dar asta nu mă ajuta deloc, în clipa în care m-am întins în pat au început să-mi curgă lacrimile.

În noul an mi s-a oferit un post stabil pe durata weekendului la Spitalul Sandviken, pe care l-am acceptat. În plus, m-am trecut și pe lista suplinitorilor, așa că treptat am ajuns să lucrez acolo cu normă întreagă. Am lăsat cursurile baltă și am zis da la toate, aveam chef de așa ceva, un fel de imbold, voiam să lucrez cât se putea de mult, și asta am făcut tot anul următor. În unele zile făceam ture duble, începeam într-o secție dimineața, treceam la o alta seara, lucrând astfel șaisprezece ore legate. În unele săptămâni îmi luam gărzi în cea mai grea secție, acolo personalul era format în majoritate din gardieni, asta nu-mi plăcea, eram de fapt speriat tot timpul, unii dintre pacienți mi se păreau periculoși, cu toate că gardienii râdeau de ei și câteodată chiar îi țineau în poală și-i mângâiau de parcă ar fi fost pisici, uitându-se în tot acest timp la televizor.

Mai ales unul dintre ei era periculos. Se numea Knut, avea în jur de patruzeci de ani, dar avea fizicul unui adolescent. Corp slab, musculos, ras în cap. Era ras în cap fiindcă altfel își smulgea părul și-l mânca. Mânca și ghemotoace de praf atunci când le găsea, și într-o după-amiază l-am văzut cum a deschis ușa de la frigider și a scos o ceapă. A mușcat din ea, lacrimile au început să-i curgă pe obraji, dar a mai mușcat o dată, și încă o dată, până a mâncat toată ceapa, cu coajă cu tot, în timp ce lacrimile-i șiroiau pe obraji. Putea fi și agresiv. Cel mai adesea își făcea rău lui, o dată s-a lovit atât de tare cu capul de perete încât i-a crăpat țeasta. Marea lui plăcere era să meargă. Dacă n-ar fi fost cineva acolo să-l oprească, s-ar fi dus până în Siberia, era ca un robot, mergea și iar mergea. Când venea spre mine în salon, cu ochii lui întunecoși, care nu exprimau altceva decât tocmai acel întuneric, mi se făcea o frică teribilă. O dată, când trebuia să-l rad în cap în timp ce stătea în cadă, el mi-a simțit frica, fiindcă m-a apucat de mână, n-am putut să mi-o trag la timp, și apoi m-a mușcat. A trebuit să-mi fac antitetanos după aia. Mi-au zis că puteam să plec acasă, dar n-am plecat, deși mi-era frică, nu voiam să știe nimeni.

Lucram deseori ca gardian pentru cei cu tendințe sinucigașe, mulți dintre ei erau mai lucizi decât cei din secțiile dificile, pentru cronici, mulți aveau probleme cu alcoolul, unii erau grav psihotici sau paranoici, alții maniaci sau depresivi, majoritatea tineri.

În secția unde lucram în mod normal am ajuns să-i știu bine pe ceilalți angajați și-n cele din urmă am început să ies în oraș cu ei. Unii locuiau în apropiere sau pe lângă Centrul comercial Åsane, mai dădeau câte-o petrecere vinerea sau sâmbătă seara, mă duceam pe acolo, mă îmbătam cu ele, cu femeile astea care aveau toate între douăzeci și cinci și patruzeci de ani, ca să iau mai târziu autobuzul și să ies din nou în oraș. Dacă studenții frecventau localurile aflate la sud de centru, în apropiere de Høyden, gașca de îngrijitori se ducea în nord, în jurul cheiului Bryggen, unde studenții, în orice caz cei de la științe umane, nu călcau niciodată, cu excepția cazurilor în care voiau să fie ironici. Erau baruri în

care se cânta la pian, baruri cu karaoke, oameni din Bergen și din Striler de toate felurile și din toate categoriile sociale. Le plăcea de mine, nu-mi băteam joc de muncă, iar faptul că nu vorbeam cine știe ce era interpretat cât se poate de pozitiv, din câte-am înțeles. Erau calzi și de treabă și așa deveneam și eu când beam, mă apropiam și eu de ei: o dată am cărat o tipă în sus pe scări în mijlocul ovațiilor, al veseliei și al râsetelor, altă dată le-am spus fetelor cât de mult le admir, le-am zis exact ce aveam pe suflet, cu ochii umezi și strălucind de bunătate când mă gândeam la ele. M-am înțeles foarte bine mai ales cu o fată pe nume Vibeke, cu ea puteam discuta și o dimineață întreagă dacă era liniște pe secție și se-ntâmpla să-mi facă confidențe, dintr-un motiv sau altul a început să aibă încredere în mine. Mai erau și alții, care erau ceva mai problematici. În special Åge te seca de viață. Era unul dintre studenții care rămăseseră angajați la Sandviken și acum lucra cu normă întreagă. Încerca să mi se vâre sub piele, nu se mai dezlipea de mine, ca o lipitoare, se băgase în nenumărate conflicte și acum voia, în primul rând, să-i ascult plângerile și bârfele, în al doilea rând, să-i țin partea, iar eu încuviințam din cap și ziceam „Da, ai dreptate“, la una, „Serios, aha“, la alta, într-un fel care l-a făcut să creadă că eram prieteni. Ieșeam des cu pacienții afară, se lamenta întruna și se holba la mine cu ochii lui imposibil de intenși, era și bărbos și palid, un plângăcios, un amărât, un *loser*, care în mintea lui era student, de departe mai bun decât îngrijitoarele cu copii și familie din secție, sau decât asistentele de la psihiatrie care umblau după el, întotdeauna după el, iar apoi a vrut brusc să mă duc la el acasă, să ieșim împreună, și atunci am spus, pentru prima dată de când eram mic, un „nu“ clar și răspicat cuiva care voia ceva de la mine.

– Nu, nu cred, i-am zis.

A bătut în retragere și a început să mă evite.

Apoi s-a întors împotriva mea și m-a acuzat că-l trădasem.

Ce ticălos imbecil mai era și ăsta?

Un gând înspăimântător m-a cuprins în timp ce mă duceam spre casă în seara aia: nu cumva eram ca el? Așa aveam s-ajung? Fost student purtat de valurile sorții ani de-a rândul, care tot își ia gărzi până când e prea târziu, toate posibilitățile s-au consumat și *asta-i viața*?

Aveam să fiu tot acolo la patruzeci de ani, să le spun studenților care se angajau ca suplinitori că urma să devin de fapt scriitor? „N-ai vrea să citești o povestire de-a mea? A fost refuzată, dar asta numai fiindcă editurile sunt al naibii de convenționale și n-au curajul să meargă pe mâna cuiva care-și asumă riscuri. N-ar recunoaște un geniu nici dacă ar avea unul sub nas. Uite, am din întâmplare un exemplar în geantă. Da, într-o oarecare măsură e despre viața mea, probabil o să recunoști câte ceva din spitalul pe care-l descriu, dar nu e *ăsta*, să știi. Și ce ziceai că studiezi? Filosofia? Da, și eu am cochetat cu filosofia. Dar am ales literatura. Am scris despre Joyce, știi? Câte ceva despre intertextualitate și chestii din astea. Mi s-a spus că e genial. Dar nu știu. Îmi pare puțin demodată într-un fel, și totuși literatura are ceva universal care… da, își *transcende* epoca. Dar ia-o cu tine și-mi spui în schimbul de mâine cum ți se pare.“

N-aveam patruzeci de ani, ci douăzeci și doi, în rest imaginea mi se potrivea destul de bine. Lucram acolo ca să am din ce trăi și trăiam ca să scriu, lucru pe care nu-l puteam face, vorbeam numai despre asta. Dar dacă nu puteam scrie, puteam măcar să citesc, motiv pentru care mi-am luat câteva gărzi de noapte, atunci puteam citi până pe la patru, de obicei nu mă deranja nimeni, și apoi făceam curățenie în secție în ultimele două ore, când eram oricum așa de somnoros încât mi-era imposibil să mă concentrez. Am citit *Autisterna* [*Autiștii*] și *Komedin 1* [*Comedia 1*] de Stig Larsson, și am admirat realismul autorului, care era atât de natural, avea întotdeauna ceva amenințător. Amenințarea consta în aparența lipsei de sens. Am citit Flaubert, *Trei povestiri*, erau de departe cele mai bune texte pe care le văzusem de ceva vreme, povestirile mergeau drept la țintă, atingeau ceva absolut esențial, mai ales cea despre setea de sânge – vânătorul care măcelărește toate animalele ce-i ies în cale –, înțelegeam asta, se lega de ceva ce cunoșteam și despre care știam că e

important, dar nu într-un fel care să poată fi explicat rațional, fiindcă nu era nimic rațional, povestirea era însăși chestiunea. I-am citit romanul istoric *Salammbô*, era un eșec total, dar într-un fel sublim, pusese totul în romanul ăla, își folosise toate cunoștințele și tot talentul, dar dăduse greș, nu era viață în el, totul era mort, personajele erau ca niște marionete, fundalul era ca un decor, însă acest artificiu avea și ceva atrăgător, se impunea cumva, nu doar fiindcă vremurile respective erau apuse pentru totdeauna, dar și în sensul de roman în sine, ca artefact, ca produs al artei, cu un loc al său în istoria literaturii. Am citit apoi romanul despre prostie, *Bouvard și Pécuchet*, care era genial, fiindcă nu descoperea prostia în cele mai joase pături ale societății, ci în straturile ei medii, în clasa de mijloc, și le arăta în toată splendoarea în care se complăceau. L-am citit și pe Tor Ulven și m-am delectat cu fiecare frază, minunându-mă de precizia lor nemaiîntâlnită și aproape supraomenească, de modul în care reușea să facă totul să fie la fel de important. Discutam mult cu Espen despre asta, despre motivele pentru care proza lui Ulven era așa de bună, ce se întâmpla de fapt în ea. Era un fel de echivalență între material și uman, în care psihologia nu-și mai găsea locul, iar asta făcea ca drama existențială să se desfășoare permanent, nu doar în timpul unei crize, când cineva divorța sau își pierdea tatăl sau mama, sau se îndrăgostea sau avea copii, ci mereu, atunci când cineva bea un pahar cu apă sau mergea pe bicicletă cu lumina de avertizare licărind pe-un drum în întuneric sau pur și simplu când nu erai acolo, în încăperea goală pe care o descria cu atâta măiestrie. Și nu era ceva ce era spus sau scris, nu exista *în* text, *era* textul. Limbajul îl scotea la lumină – cum ne plăcea să zicem – prin variațiuni și figuri de stil, nu la nivelul expresiei, ci în formă. L-am citit pe Jon Fosse, și parcă mi s-a deschis o poartă spre cărțile lui când a apărut *Naustet* [*Hangarul*], datorită simplității ei, vitalității ei. Am citit *Georgicele* de Claude Simon și am admirat împreună cu Espen complexitatea stilului și faptul că nu exista niciodată un punct de vedere privilegiat, totul era cumva la același nivel și era haotic, furnicarul care era *de fapt* lumea. Dar cele mai bune texte pe care le-am citit în perioada aia erau cele ale lui Borges, atât din cauza fantasticului din ele, care mi-era familiar din copilărie, însă n-am știut că-i duceam dorul până când n-am făcut cunoștință cu acest autor, cât și din cauza felului în care imaginile, toate simple, aveau sensuri aproape infinite în complexitatea lor.

N-am scris mai nimic. M-am distrat un pic cu o poveste despre un bărbat legat de un scaun într-un apartament de lângă Danmarksplass, torturat și-n cele din urmă împușcat în cap, am încercat să lungesc la maximum durata acestei scene, să descriu cum glonțul străpunge piele și oase, cum trece prin cartilaj și fluid, prin toate zonele creierului, rând pe rând, fiindcă-mi plăceau denumirile latinești, sunau ca nume de peisaje, văi și lunci, dar toate astea erau prostii, n-avea nici un sens, așa că am șters povestirea. Două pagini – munca de o jumătate de an. Ne-am dus cu trupa la Gjøvik și am făcut un demo, două piese au fost difuzate la radioul public, NRK, și ne-au angajat să cântăm în deschidere la Hulen, la Festivalul Internațional din Bergen. A fost bine. *Studvest* a scris că, deși nici măcar nu eram pe afiș, am fost senzația serii, și ne-au mai chemat o dată, de data asta doar noi o seară întreagă. Era aglomerat, eram prea emoționați, n-a ieșit mai nimic, în înregistrarea noastră se auzea o voce din public care striga „La dracu', ce nasol!" Dar în *Studvest* a apărut o nouă cronică favorabilă. De data asta n-am fost așa de flatat în numele trupei, fiindcă ziaristul care scrisese articolul era din același oraș cu Hans și cântase în mai multe trupe cu el. Când s-au pornit discuții legate de cooptarea unui nou chitarist, el a fost cel propus, nimeni n-a avut nimic împotrivă, și iată-l la repetiții, retras, dar nu timid, imediat a prins ritmul pieselor. Se numea Knut Olav, avea părul lung, roșcat, o figură prietenoasă, un gust bine definit, sever, ca de *connoisseur*, când venea vorba de muzică. Cânta la tobe mult mai bine decât mine, la bas probabil mai bine decât Pål, și nu m-aș fi mirat dacă ar fi cântat mai bine decât Hans. Cu el în trupă mai făcurerăm un pas înainte, iar eu mai cunoscusem un om căruia să-i arăt ce-mi poate pielea. A spus puține lucruri despre el, nici nu i-ar fi trecut prin minte să se prezinte în vorbe mari, nici măcar indirect, în felul în care se bagă toți în față fără să dea impresia că fac asta. Figura-i era prietenoasă, ochii, prietenoși, și, cu

toate că nu era introvertit când ieșea cu alții, avea ceva retras și misterios. Era unul dintre puținii care rămâneau la petreceri până se lumina de ziuă, unul din cei care n-ar fi plecat acasă nici în ruptul capului când se întâmpla ceva – o calitate pe care o împărtășeam cu el – și de aceea, de mai multe ori ne-am trezit în vreun apartament din Bergen, bând o cafea la opt dimineața, blajini și beți, discutând despre lucruri pe care amândoi le uitam în ziua următoare. O astfel de conversație mi-a rămas totuși în minte: fabulam despre univers, despre felul în care ne putea deveni accesibil în viitor, despre cum aflam tot mai multe despre el și astfel despre noi, doar eram făcuți din praf de stele, am zis, și mă aflam deja departe, în zona senină și luminoasă, aproape festivă în care mă aduseseră combinația de alcool și vederea stelelor pe cer, când el a spus că era fix invers, că descoperirile aveau să se orienteze spre interior, în interior era viitorul. Nanotehnologie. Manipulare genetică. Puterea atomilor. Toată forța și potențialul exploziv rezidau în lucrurile infime, microscopice, nu în cele mari, vizibile prin telescop. M-am uitat la el, sigur că avea dreptate, ne îndreptam spre interior. Interiorul, ăsta era noul exterior.

Am scris o povestire despre un bărbat mort, era narată la persoana întâi, fusese luat de ambulanță chiar de sub pasajul de lângă Danmarksplass, inima i se oprise, dar povestirea continua, la autopsie, în sicriu, în cimitir, în pământ. Muncă de trei luni, două pagini și jumătate – fără sens, șterse. Într-o seară poliția a făcut o razie în apartamentul alăturat, la vecinii a căror fereastră de la bucătărie dădea spre mine, la doi metri mai încolo, în ziua următoare era un articol despre asta în *Bergensavisen*, găsiseră o mulțime de arme de foc și cincizeci de mii de coroane în numerar. Am coborât cu ziarul la Espen, am râs șocați, fiindcă doar cu câteva nopți înainte ne întorseserăm beți acasă, ne opriserăm la mine în bucătărie să bem o cafea, se mișcau umbre în spatele perdelei de pe partea opusă, am deschis geamul și-am aruncat o conservă de pateu spre ei, s-a lovit de ramă cu un pocnet, ne-am ferit să nu ne vadă, dar nu s-a întâmplat nimic, perdeaua a fost numai trasă o parte și un tip s-a uitat afară. Erau deci hoți de bănci!

Cel mai mult lucram însă la Spitalul Sandviken. Uneori aveam impresia că toată viața mea se derula acolo. Colegii mei erau prea puțin importanți – aveam nevoie de asta. Banii pe care-i câștigam – aveam nevoie de ei. Și poate că făcând altceva, ceva practic, ceva în afara universității, lucrul ăsta mă ajuta să mă percep într-un alt mod, într-un fel de care aveam nevoie ca să mă țin pe linia de plutire: motivul adevărat pentru care făceam ceea ce făceam era scrisul. Totul convergea în acest punct, sau ar fi trebuit să conveargă într-acolo.

Într-o sâmbătă seara eram singur la serviciu, m-a sunat Mary cu o oră înainte să înceapă garda de noapte.

– Salut, am zis. Ai uitat ceva?

– Nu, a spus ea. Stau aici singură și m-am gândit că poate ai avea chef să vii pe la mine după slujbă. N-ai vrea să bem niște vin sau ceva de genul ăsta?

Simțeam cum îmi crește temperatura. Ce naiba voia să zică?

– Nu cred, am zis. Trebuie să mă duc acasă.

– O să fiu sinceră cu tine, Karl Ove. Vreau să mă culc cu tine. Știu că ai iubită. Dar nimeni n-o să afle. E sută la sută sigur. Promit. O dată. Și atât.

– Dar nu pot. Nu merge. Îmi pare rău.

– Ești absolut sigur? E ultimul tău cuvânt?

O, aveam chef să strig „DA! DA! DA!“ și să fug la ea.

– Da, nu pot. Nu merge.

– Înțeleg, a zis ea. Dar sper că nu crezi că-s proastă că te-am întrebat așa direct. Nu vreau să crezi că sunt proastă.

– Nu, nu, ce vorbești? E ultimul lucru la care m-aș putea gândi.

– Promiți?

– Da.

– Atunci ne vedem mâine. Pa.

– Pa.

S-a făcut dimineață, eram stresat că o să dau ochii cu Mary, dar nimic din comportamentul ei nu lăsa să se înțeleagă că s-ar fi întâmplat ceva deosebit, se purta exact ca întotdeauna, poate doar o idee mai reținută față de mine.

M-am gândit în fiecare zi timp de mai multe săptămâni la propunerea pe care mi-o făcuse. Pe de o parte, mă bucuram că rezistasem tentației, nu voiam s-o înșel pe Gunvor și, atât timp cât nu eram beat, nu era greu să mă abțin. Pe de altă parte, simțeam că mă aprind ori de câte ori îmi trecea ideea prin minte, fiindcă-mi doream asta, dacă eram liber aș fi făcut-o. Dar nu eram liber. La începutul anului trebuia să mă mut cu Gunvor în Islanda, ea urma să studieze istoria la universitatea de acolo, eu urma să scriu cu normă întreagă. Până atunci lucram cât puteam de mult la Spitalul Sandviken. Ștergeam excremente de pe pereți, imobilizam pacienții care aveau accese psihotice, am fost lovit în față de unul din ei, făceam plimbări nesfârșite prin împrejurimi, asta când nu ne plimbam prin district cu unul din microbuzele lor.

Hans, care devenise redactor la ziarul *Studvest*, m-a întrebat dacă nu voiam să fac recenzii de cărți pentru ei. Am acceptat cu plăcere. Am făcut praf romanul lui Atle Næss despre Dante și am scris o pagină întreagă despre *American Psycho*, care avea și el legătură cu Dante datorită faptului că personajul principal citește un graffiti pe un zid în timp ce merge cu taxiul, „Lăsați orice speranță, voi cei care intrați“. Porțile Iadului aici, o, Satano, era bine. Ce roman era! Ce roman! Hans mi-a întrebat dacă nu voiam să scriu o povestire de Crăciun pentru ei. Voiam, dar nu mi-a ieșit, mi-au ieșit doar niște rânduri despre un tip care stă-n autobuz, în drum spre casă, de Crăciun. Mă gândisem la un *kidnapping*, cineva care e legat și torturat în seara de Crăciun, dar era o prostie, ca tot ce făceam. Am citit Paul Auster, trilogia *New York*, și m-am gândit: chestia asta n-o să-mi iasă niciodată. Am făcut pizza pentru pacienți într-o sâmbătă seară, aveam senzația că-i umileam prin asta. M-am dus la mama de Crăciun, am găsit un chiriaș pentru apartament cât timp eram plecat – unul din prietenii lui Yngve din Arendal urma să stea la mine –, m-am întors la Bergen, am umplut două valize, mi-am luat rămas-bun de la Espen, am luat avionul spre Fornebu, apoi spre Kastrup și de acolo mai departe spre Keflavik, unde am aterizat seara târziu. Întunericul era dens și de nepătruns, n-am văzut nimic din locurile prin care am trecut cu autobuzul o oră mai târziu și nu mi-am făcut nici o impresie despre orașul în care am intrat, care era Reykjavik. Am luat un taxi, i-am arătat șoferului bilețelul pe care-l primisem de la Gunvor cu numele străzii, se numea Gardastræti, am trecut pe lângă un lac, am urcat un deal, casele de-acolo erau mari și impunătoare, ne-am oprit în fața uneia din ele.

Acolo urma să stăm deci. Într-o casă elegantă într-un oraș din mijlocul Oceanului Atlantic.

Am plătit, șoferul mi-a scos valizele și mi le-a întins, am intrat pe poartă și apoi în hol. Ușa apartamentului de la demisol s-a deschis, Gunvor era acolo cu un zâmbet larg pe chip. Ne-am îmbrățișat, mi-am dat seama că-mi fusese dor de ea. Era acolo de o săptămână, mi-a arătat apartamentul nostru, era mare și mobilat impersonal, dar era al nostru, acolo urma să stăm în următoarele șase luni. Am făcut dragoste și după aceea am vrut să facem un duș, dar apa mirosea a ouă clocite, asta nu-mi plăcea, ea mi-a zis că peste tot mirosea așa apa, venea din substratul vulcanic, mirosul acela îngrozitor era miros de sulf.

Peste câteva săptămâni îmi plăcea mirosul acela, așa cum îmi plăcea totul legat de Reykjavik și viața noastră acolo. După ce Gunvor pleca dimineața la universitate, luam micul dejun singur, după care fie mă duceam în oraș și mă puneam la o masă într-o cafenea cu carnețelul meu sau cu un roman, izbit în fiecare zi de frumusețea localnicilor – fetele erau incredibil de frumoase, niciodată nu văzusem fete ca acelea –, fie îmi luam prosopul și

urcam spre bazinul în aer liber, unde înotam o mie de metri indiferent dacă era soare, ploaie, zloată sau zăpadă, apoi mă scufundam într-un *heitapottur*, cum se numeau bazinele mici cu apă caldă ale islandezilor. După aceea mă duceam acasă să scriu. Seara ne uitam la televizor – și-mi plăcea și asta, fiindcă limba era atât de asemănătoare cu norvegiana, era așa de apropiată ca tonalitate și muzicalitate, dar era cu totul ininteligibilă. Gunvor și-a făcut prieteni la universitate, în mare parte alți studenți străini, precum și un prieten localnic, un islandez, Einar, care nu numai că stătea la dispoziția noastră douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, ci ne și vizita patru seri pe săptămână. Avea cearcăne mari sub ochi, un început de burtă, lucra și bea prea mult, dar nu atât de mult încât să nu mai aibă timp să treacă pe la noi să vadă dacă nu ne putea fi de folos cu ceva. N-am înțeles niciodată ce voia, nu primea nimic pentru toate eforturile sale, în orice caz, nu din câte-mi dădeam eu seama, și nici nu-mi plăcea cine știe ce de el, era ca o râie, însă era singurul om cu care puteam merge la băute, trebuia să mă mulțumesc cu ce aveam, m-am gândit eu, așa că ieșeam prin barurile islandeze și stăteam împreună, beți și tăcuți.

Printr-unul din prietenii străini ai lui Gunvor am ajuns să-l cunosc pe un american de-o vârstă cu mine căruia-i plăcea muzica, scria piese, era entuziast și naiv, am vorbit să ne facem o trupă, știa un islandez care cânta, într-o seară ne-am dus la el, stătea într-un subsol umed care te trimitea cu gândul la secolul al XIX-lea, tușea ca un miner și era la fel de slab, soția lui fuma în timp ce ducea în brațe un bebeluș și striga la el, tatăl se mulțumea să ridice din umeri, apoi ne-a dus într-o cameră și mai mică, plină ochi de tot felul de nimicuri, acolo urma să cântăm, dar mai întâi – a zis el în engleză –, mai întâi trebuie să fumăm puțin. Jointul a trecut pe la toți, apoi el și-a luat chitara, Eric – așa se numea prietenul meu american – și-a luat-o pe a lui, iar mie mi-au dat o găleată pe care trebuia s-o folosesc drept tobă. Era o găleată obișnuită de plastic, roșie cu mâner alb, am întors-o cu fundul în sus, am pus-o între picioare și am început s-o lovesc cu palmele, în timp ce ei doi dibuiau câte-o melodie de blues la chitarele lor, iar copilul urla din toți rărunchii în camera de alături.

Gunvor a râs așa de tare, încât i-au dat lacrimile când i-am povestit.

Am vizitat ferma unde lucrase ea, oamenii au primit-o călduros, au fost jenați față de mine, nu vorbeau aproape deloc engleza, spuneau ei, dar mai târziu în seara aceea, când ne-am dus la căminul cultural să participăm la o serbare populară alături de toți locuitorii districtului, s-au mai deschis. Am mâncat testicule de berbec, *hakarl*, rechin putrezit și alte ciudățenii, toate clătite cu tăria lor, iar tăcerea și jena oamenilor, pe care le găsisem atât de reconfortante, fiindcă și eu eram ca ei, au dispărut dintr-odată, petrecerea s-a dezlănțuit brusc, în curând stăteam la braț cu vecinii mei de masă și ne legănam în stânga și-n dreapta în timp ce cântam cu voce tare ceva ce semăna cu ce cântau ei. Cu toții s-au îmbătat, cu toții eram fericiți, parcă eram înmulțit cu o sută, iar când s-a terminat petrecerea, în zorii zilei, s-au urcat în mașini și, așa beți, au pornit spre casele lor. În cazul nostru, trebuia să ne ocupăm de vaci, așa că, după un whisky în bucătărie cu fermierul, l-am urmat în grajd. În timp ce mânuia furca de bălegar și aducea furaje și baloturi de fân, mie mi-a zis să spăl vacile pe dinți, lucru care i s-a părut așa de comic, încât a trebuit să se așeze ca să nu pice din picioare de atâta râs.

Afară bătea vântul. În Islanda bătea vântul tot timpul – un vânt constant, puternic, care sufla dinspre ocean zi și noapte. Într-o zi eram în drum spre Nordens Hus să citesc presa norvegiană și am văzut cum o doamnă în vârstă a fost răsturnată de o rafală. Am scris trei povestiri și am umplut un carnețel întreg cu comentarii despre ele și lucrurile pe care voiam să le reușesc în literatură. Noaptea-l visam pe tata, mai înfricoșat când dormeam decât atunci când eram treaz. Prietenele lui Gunvor erau plictisitoare, le evitam cât puteam. Un student suedez cu vreo zece ani mai mare decât noi ne-a invitat cu Einar la cină, era prietenos, timid, bun la inimă, locuia într-un apartament formidabil și ne-a servit o cină *gourmet* pe care se chinuise probabil toată ziua s-o prepare. I-am invitat și pe ei la

noi, am găsit o rețetă cu carne de miel, părea delicioasă, așa că am făcut miel, de la ferma lui Gunvor primisem o plasă cu carne de miel și una cu carne de cal. Arătau la fel, am riscat, am greșit, nici măcar nu ne-am apropiat de imaginea din rețetă, în care carnea era elegant decorată cu ciuperci, ceapă și morcovi, carnea se desprindea de pe os, așa că ceea ce-au primit în seara aceea de sâmbătă oaspeții noștri, așezați în jurul mesei din bucătărioară, a fost supă din carne de cal. O, era ceva îngrozitor de sărat și grețos. Dar suedezul, Carl, a încuviințat din cap, a zâmbit și a spus că era foarte bun. Einar – care era suficient de islandez ca să-și dea seama că era carne de cal – n-a zis nimic, a zâmbit doar în sinea lui, dar nu într-un fel dușmănos. Am început să înțeleg cum stăteau lucrurile, nu avea nici un prieten. Noi eram prietenii lui.

Ne-am îmbătat și am ieșit în oraș. Fusesem cu ochii pe Carl toată seara, avea ceva rafinat – cu toate că arăta ca un fermier –, rafinat și poate un pic efeminat, și mai era și felul în care vorbea despre persoana cu care era împreună în Suedia; nu-i pomenea niciodată numele, dar modul în care se exprima îmi dădea de înțeles că putea fi vorba de un bărbat.

Le-am spus asta lui Gunvor și lui Einar, stăteam într-un bar aglomerat, muzica era tare, trebuia să vorbesc tare ca să mă fac înțeles.

– Cred că s-ar putea să fie homo, Carl! am strigat.

Einar m-a fixat cu o privire surescitată, apoi s-a uitat în spatele meu.

M-am întors. Carl era acolo.

Plângea.

Și apoi s-a repezit afară.

– Karl Ove, m-a mustrat Gunvor. Fugi după el și cere-ți scuze.

Am făcut cum mi-a zis. Am ieșit în stradă, în vântul infernal, m-am uitat în susul străzii, nimic, m-am uitat în josul străzii, Carl mergea grăbit spre casă.

Am fugit după el și l-am ajuns.

– Ascultă, Carl, îmi pare rău. Dar mă gândeam la asta atunci și pur și simplu am zis-o. Sunt al naibii de beat, înțelegi? Dar n-am vrut să te supăr. Cred oricum că ești un tip grozav. Îmi place mult de tine. Și lui Gunvor îi place mult de tine.

– Voiam să țin asta secret, a îngăimat el. N-am vrut să știe cineva.

– Dar nu face nimic! i-am spus. Haide, să ne întoarcem la ceilalți. Nu mai vorbim niciodată despre asta. Haide. Și ne mai luăm un gin tonic!

Și-a șters lacrimile și m-a urmat. A fost primul homosexual pe care l-am cunoscut. După aceea a început să vorbească despre partenerul lui spunându-i pe nume, câteva săptămâni mai târziu acesta a venit la Reykjavik, ne-au invitat la cină și am aflat că era la curent cu tot ce ținea de noi și de viața noastră acolo. Carl ne înălțase pe un piedestal, în ochii partenerului lui eram oameni importanți, iar eu – mi-am dat seama – eram oarecum enigmă. Niciodată nu spusesem ce făceam în Islanda, nici chiar atunci când mă întrebaseră direct Einar sau Carl. Leneveam, înotam, citeam, iar noaptea – le povestisem la un moment dat – stăteam în fața cuptorului și mă uitam cum pâinea pe care o făcusem devenea tot mai aurie și mai crocantă. Pentru mine era invers, pentru mine Carl și iubitul lui erau enigmatici, în asemănarea lor, deoarece cum era posibil să cauți identicul? Să-ți dorești identicul? Să iubești identicul?

Dintr-un motiv sau altul, nu mult după aceea m-am trezit într-un club de homosexuali. Băusem tărie cu Einar și, ca de atâtea ori, hoinăream prin oraș după ce ne luam rămas-bun, căutam localuri care încă erau deschise, voiam să se-ntâmple ceva, orice, de fapt, și-n noaptea aia am dat de-un club la subsol, am coborât acolo, la început n-am observat nimic neobișnuit, mi-am luat un *drink* și m-am uitat lung prin local, puseseră Bronski Beat, multă lume dansa, m-am dus la toaletă să mă piș și-acolo, pe peretele de la baie, era un poster cu o sculă enormă. Eram așa de beat, încât mi s-a părut că eram în toiul unui vis, am ieșit din nou și, clar, erau numai bărbați acolo. Sus în stradă, cu capul aplecat să mă feresc de vânt, m-a strigat cineva. M-am întors. Un tip de vreo treizeci de ani venea în fugă spre mine.

– Sean! a strigat el. Ești chiar tu?
– Nu mă cheamă Sean, am zis.
– Termină cu glumele. Unde-ai fost? N-am crezut c-o să te mai văd vreodată!
– Mă cheamă Karl.
– De ce spui asta?
– Uite-aici, am zis, scoțându-mi pașaportul din buzunarul interior. Karl, vezi?
– Ești Sean, a spus el. Ești Sean. Ești Sean.

S-a dat câțiva pași înapoi în timp ce se uita la mine, apoi s-a întors pe călcâie și a dispărut pe o stradă laterală.

Am scuturat din cap, am continuat să merg pe străzile lipsite de viață, bătute de vânt, am intrat în casă, m-am pus lângă Gunvor, care în curând urma să se trezească, și m-am prăbușit ca și cum aș fi fost împușcat în cap.

Încă de când ne hotărâserăm să ne mutăm în Islanda, mă gândisem să scriu corespondențe de acolo și să le vând ziarelor. Când am aflat că Einar îl știa pe Bragi, basistul de la The Sugarcubes, n-am stat pe gânduri, ci i-am cerut o întrevedere și m-am dus la el acasă. Tocmai i se născuse un copil, pe care mi l-a arătat, ne-am așezat la masa din bucătărie, i-am pus întrebările, el a răspuns și, cum tocmai scoseseră un nou disc, poate nu la fel de bun ca acela de debut, totuși mai bun decât al doilea, având și o piesă antrenantă la început, „Hit", n-a fost nici o problemă să găsesc un ziar care să-mi cumpere interviul. Bragi a zâmbit când i-am spus cum se numea ziarul: *Klassekampen*. Probabil că suna cu totul nebunesc pentru urechile unui străin, *Lupta de clasă*. Când eram pe picior de plecare, mi-a zis că aveau în curând concert în oraș și că trebuia categoric să mă duc *backstage* și să stau la povești cu ei după concert.

Gunvor era la fermă atunci, așa că m-am dus singur, m-am îmbătat așa de rău cu tărie încât am început să mă leagăn încolo și-ncoace pe una din schelele imense de care erau agățate reflectoarele, era periculos, dar nu mă gândeam la asta. Un om de pază s-a repezit la mine și mi-a spus să termin, am zis „*Yes, sir!*" și am plecat de-acolo. Dacă am fi fost în Norvegia, aș fi fost luat pe sus și aruncat în stradă, dar aici lumea era obișnuită cu tot felul de oameni; din cauza unei interdicții mai vechi la bere, aproape toți islandezii beau tărie, și când au introdus într-un final berea, obiceiul de a bea tărie era așa de încetățenit, încât berea aproape că era ceva exotic. În plus, costa și o mică avere. Toată lumea bea tărie, deci nu eram eu singurul care mergea împleticit prin orașul ăla. Seara, partea dinspre centru a străzii principale era plină ochi de tineri. Prima dată când am văzut lucrul ăsta, m-am minunat, însă Gunvor mi-a zis că întotdeauna era așa acolo. Stăteau unul lângă altul, beți. Islanda era plină de astfel de ciudățenii, pe care le vedeam și le înregistram, dar din care nu înțelegeam nimic.

Trupa a intrat pe scenă. Erau buni și, cum cântau la ei acasă, concertul a fost formidabil. La final m-am dus *backstage*. Am fost oprit, am zis că eram de la ziarul norvegian *Klassekampen* și că stabilisem o întâlnire cu Bragi. Omul de pază s-a întors, era OK, am străbătut un coridor până într-o încăpere plină de oameni, toți entuziasmați și euforici, atmosfera era aproape incendiară, Bragi stătea în partea cealaltă, cocoțat pe un scaun, și mi-a făcut semn cu mâna să mă duc la el. M-a prezentat bateristului, i-a zis ceva în islandeză, am auzit cuvântul *Klassekampen*, au izbucnit amândoi în râs.

Bragi mi-a întins o bere, eu mă uitam la grupul pestriț și excentric de oameni din jurul meu, mai ales la Björk, bineînțeles, nu era ușor să-ți dezlipești ochii de la ea. The Sugarcubes era una dintre cele mai bune trupe ale momentului, încăperea în care mă aflam reprezenta tocmai centrul lumii rockului. De-abia așteptam să-i povestesc lui Yngve.

Bragi s-a ridicat.
– Mergem la o petrecere acum. Vrei să vii cu noi?

Am încuviințat din cap.

– *Just stick to me*, mi-a zis.

Așa am făcut. Mergeam prin oraș pe lângă el, în mijlocul găștii de muzicieni și artiști, la vale, în drum spre port, unde se afla apartamentul lui Björk. Era împărțit pe două niveluri, cu o scară largă în mijloc, și s-a umplut imediat de lume. Björk însăși stătea pe podea în fața unui *ghetto blaster*, înconjurată de CD-uri, și punea piesă după piesă. Eram așa de terminat, că nu reușeam să mă țin pe picioare. M-am așezat în partea de sus, pe scări, mi-am rezemat capul de balustradă și-am închis ochii. Dar n-am adormit, fiindcă ceva se ridica în mine dinspre stomac, în sus prin coșul pieptului, în curând a ajuns în gât, m-am ridicat brusc, am urcat cele două trepte până la etaj, am fugit la baie, am deschis ușa, m-am aplecat în fața WC-ului și am scuipat o cascadă minunată galben-portocalie care s-a împrăștiat peste tot.

*

Câteva săptămâni mai târziu a venit mama în vizită, ne-am dus cu ea la Gullfoss și la Geysir și la Thingvellir într-una din zile, în alta pe coasta de sud, unde nisipul era negru și unde erau niște stânci enorme, una câte una în mare.

Am mers împreună la un muzeu de artă, pereții și podeaua erau în întregime albi și, de la razele soarelui care inundau încăperea prin niște geamuri mari din tavan, lumina dinăuntru era aproape orbitoare. Prin geamuri vedeam oceanul, albastru cu brizanți albi și creste de valuri albe, iar în depărtare se înălța un munte mare, învăluit în alb. În cadrul acesta – încăperea asta albă, luminoasă, de la marginea lumii –, arta dispăruse cu totul.

Era arta doar un fenomen interior? Ceva care se mișca în și printre oameni, tot ce nu puteam vedea, dar care ne influența, da, care *era noi*? Aveau peisajele, portretele, sculpturile rolul de a trage lumea exterioară, atât de esențialmente străină pentru noi, în lumea noastră interioară?

Am condus-o pe mama la Aeroportul Keflavik și mi-am luat acolo rămas-bun, pe drumul de întoarcere am citit *Stephen eroul* de Joyce, prima carte de-a lui pe care o cumpărasem și, limpede ca lumina zilei, cea mai slabă, mai era și neterminată și nu fusese scrisă pentru publicare, dar era ceva de învățat și din ea, cum transformase încet elementul autobiografic, care aici era evident, în altceva, în *Ulise*. Stephen Dedalus, care avea o personalitate tinerească și puternică, era chemat la Dublin prin telegrama de la tatăl lui, „mama pe moarte, hai acasă“, dar în roman – *Ulise*, deci – acest tânăr genial și arogant era mai curând un spațiu în care se desfășurau evenimente. În *Stephen eroul* era o persoană separată de lumea din jur, în *Ulise* lumea curgea prin el, și povestea, Augustin, Toma de Aquino, Dante, Shakespeare, totul se mișca în el, și la fel stăteau lucrurile și cu micul evreu Bloom, doar că în acesta nu ceea ce era superior și mai bun era în mișcare, se revărsa, ci orașul, cu oamenii și evenimentele lui, cu reclamele și cu articolele de ziare, el se gândea la lucrurile la care se gândeau toți ceilalți, el era Everyman. Dar mai o dimensiune care transcendea lucrurile astea, adică punctul din care erau văzute, care era limbajul, și toate intuițiile și prejudecățile pe care le cuprindeau diferitele forme ale limbajului, aproape fără să-ți dai seama.

Dar în *Stephen eroul* nu exista nimic din toate astea, era doar personajul – Stephen, adică Joyce –, separat de lume, care era descris, dar niciodată integrat. În ultima lui carte, pe care o cumpărasem, dar nu o citisem – *Finnegans Wake* –, evoluția atingea punctul culminant, din câte înțelesesem, acolo oamenii dispăruseră cu totul în limbaj, care-și trăia propria viață cotidiană.

Am coborât din autobuz la stația dintre universitate și Observatorul Perlan și am parcurs pe jos ultima bucată către casă prin zona ambasadelor. Ploua și era ceață, mă simțeam gol pe dinăuntru, ca un nimeni, poate din cauza despărțirii. În apartament, Gunvor stătea cuibărită în fotoliu și citea cu o ceașcă de ceai pe masa de alături.

Mi-am agățat haina în cuier și m-am dus la ea.

– Ce citești? am întrebat-o.

– Despre marea foamete din Irlanda. *The Great Famine*. A plecat mama ta?
– Da.
– Drăguț din partea ei să vină pe la noi.
– Așa-i.
– Ce faci diseară?
Am ridicat din umeri.

Avea pe ea o cămașă, nimic altceva pe dedesubt, și o pereche de pantaloni de trening. Am dorit-o și m-am aplecat peste ea. Trecuse ceva vreme, nu-mi plăcea asta, nu pentru mine, fiindcă voiam doar să am liniște, dar pentru ea, poate credea că ceva nu era în ordine, că n-o mai doream.

Dar nu era asta. Voiam doar să am spațiul meu privat și aveam parte de așa ceva acolo, când mă plimbam singur printr-un oraș străin în timpul zilei, înotam și stăteam prin cafenele, și în timpul nopții, când scriam la birou și ea dormea în dormitor, dar chiar și spațiul ăla era prea mic, chiar și acolo era prea aproape de mine.

Așa că m-am bucurat că dorința era atât de puternică, încât a dat orice altceva la o parte. Dar nu puteam înțelege de ce mă abținusem, nimic nu-mi doream mai tare, și după aceea ne-am apropiat din nou, așa cum fuseserăm la început, când eram doar noi doi și nu trebuia să zicem nimic. Totul ținea de atracție și de fericire, mergea de la sine. Dar fără lucrurile astea, distanța era ceva ce trebuia anihilat sau învins, cu vorbe sau fapte, și când nu voiam sau nu aveam suficientă putere ca să renunț la încăpățânare, atunci eram numai doi tineri care locuiau împreună și n-aveau nimic altceva în comun decât vârsta și cultura în care trăiau.

Ea nu-mi făcuse nimic. Dimpotrivă, întotdeauna îmi dorise binele. Nu avea nici un cusur, voia binele și făcea binele. Cusururile erau toate ale mele. În fața ei încercam să le acopăr și de cele mai multe ori îmi ieșea, dar tot timpul se găsea acolo, în mine, o umbră pe care o proiectam și care mă făcea să mă simt vinovat. Voiam să renunț, voiam să fiu singur, atunci umbra asta ar fi dispărut, de vreme ce n-ar fi afectat și pe altcineva, ci numai pe mine. Dar ca să fiu singur, trebuia s-o rup cu Gunvor, să închei o relație în care ea se implica așa de mult și în care și eu mă implicasem într-o oarecare măsură. Îmi spunea deseori că mă iubea, și nu voiam pentru nimic în lume s-o rănesc, nu voiam să-i întorc spatele acestei fete care se uita cu atâta drag la mine.

Dar în seara asta lucrurile păruseră să se îndrepte. Am făcut duș, am călcat desculț pe mocheta care se întindea de la un perete la celălalt – îmi plăcea așa de mult senzația aia –, Gunvor se uita la televizor, m-am așezat lângă ea, mi-am pus picioarele peste ale ei, îmi traducea când o rugam, dar asta nu se întâmpla prea des, aproape toate imaginile de la jurnalul de știri islandez erau cu bărci de pescuit sau cu bursa de pește.

S-a dus la culcare, eu mi-am pornit calculatorul și-am început să scriu. A sunat telefonul, am răspuns, era liniște deplină la celălalt capăt.
– Cine-a fost? m-a întrebat Gunvor din dormitor.
– Nimeni, am zis. Tu nu dormeai?
– Ba da. Dar m-a trezit telefonul.

Din când în când se auzeau voci de la celălalt capăt când ridicam receptorul, fără să fi sunat cineva sau să fi format vreun număr. Era ciudat, dar în cartier erau o mulțime de ambasade, și în diagonală, chiar sub noi, pe partea cealaltă a drumului, era ambasada Rusiei, și m-am gândit că erau așa de supravegheate cablurile de telefon din zonă, încât autoritățile islandeze nu mai știau care al cui era. Țara avea doar 250 000 de locuitori, era imposibil să fie la fel de eficienți în toate domeniile necesare pentru un stat modern.

Am stins lumina în hol și-n camera de zi, astfel încât calculatorul a devenit un fel de insuliță de lumină în întuneric, mi-am pus căștile și-am început să scriu.

O povestire era despre un bărbat la bazinul de înot, apărea din nou proteza rezemată de peretele garderobei, dar de acolo n-am reușit să o dezvolt în ceva care să aibă cât de cât substanță. Descrierile erau bune – îmi luase mai multe săptămâni să le concep –, dar nu era

suficient. O pagină și jumătate – o lună și jumătate. M-am uitat peste text, l-am pus deoparte, am trecut la următorul: un bărbat cu un aparat de fotografiat merge prin oraș și face poze, în colțul unei fotografii vede un om pe care-l cunoaște, dar pe care nu l-a văzut de vreo zece ani, și se gândește la vara aceea pe care și-au petrecut-o împreună, când iubita celui din fotografie s-a înecat. Înotase câțiva metri de la chei, pe fundul apei erau bucăți de materiale de construcții și fier-beton de la șantierul care fusese acolo cu doi ani în urmă, iar ea se scufundase acolo, cam la trei metri adâncime, și-și legase mâinile de barele de fier-beton. Așa au găsit-o: legată strâns, părul i se unduia încolo și-ncoace din cauza curenților, toate astea în timp ce de insulă se apropia o furtună, iar cerul era vast și sumbru.

Trei pagini – munca de două luni.

Problema era că nu mi se părea plauzibil, o femeie care se îneacă, cum să fac să pară mai realiste toate astea?

Am pus-o deoparte și am deschis un nou document, am luat carnețelul și-am aruncat o privire peste ideile pe care le notasem acolo, m-am hotărât pentru următoarea: „Bărbat cu o valiză într-un compartiment de tren“.

În dimineața următoare terminasem. Zece pagini. Eram bucuros, nu pentru că era bună, ci fiindcă era gata și fiindcă erau atât de multe pagini. În ultimii doi ani scrisesem între cincisprezece și douăzeci de pagini în total. Zece pagini într-o noapte era nemaipomenit. Oare n-aș fi fost în stare să ajung la un volum de povestiri până la vară?

În weekendul următor ne-am dus în Insulele Westman, am luat autobuzul spre sudul insulei și de-acolo un feribot. Am ieșit pe punte și ne-am făcut poze, Gunvor cu gluga pelerinei albastre trasă peste cap și cu stropi de ploaie pe lentilele ochelarilor, eu cu o mână pe balustradă, cu cealaltă arătând spre oceanul nemărginit ca Leiv Eiriksson.

Apoi au apărut insulele, se iveau parcă de nici unde și era impresionant să le vezi, stânci înalte, abrupte, acoperite cu iarbă strălucind de umezeală pe o parte, acolo pășteau oi, plutind ca niște norișori pe vârf, inaccesibile și fără vegetație pe partea cealaltă, înfipte aproape vertical în ocean, și peste tot, pe toate stâncile și piscurile, erau păsări.

Feribotul aluneca încet printre două stânci, în interior era un refugiu natural; am acostat la țărm, ne-am lăsat lucrurile la pensiune și ne-am plimbat pe insulă, care era micuță. Casele se găseau chiar sub vulcan, cele de deasupra erau acoperite de lavă, după erupția care avusese loc la începutul anilor șaptezeci. Am urcat în vulcan, cenușa încă era caldă.

– Mi-ar plăcea să stau aici, am zis pe când ne întorceam spre pensiune. Ar fi grozav.

– Și ce-ai face aici?

Am ridicat din umeri.

– Să stau pur și simplu. Pe o insulă în mijlocul oceanului. Ce poți să-ți dorești mai mult?

A râs.

– Destul de multe lucruri, de fapt.

Dar vorbisem serios. Să închiriezi o casă acolo, în mijlocul oceanului, înconjurat de iarbă care scânteiază în lumina soarelui, sub un vulcan încă fierbinte. M-aș fi văzut stând acolo.

Într-o seară Gunvor l-a sunat pe Einar, el se pricepea la computere și acum aveam probleme cu al nostru, putea oare să vină să se uite un pic la el? N-a pierdut vremea, peste o oră era în fața computerului, în camera noastră de zi, și lucra. Gunvor l-a servit cu niște ceai, l-am întrebat care era problema, el a zis că nu era mare lucru, avea să rezolve imediat. A mai rămas un pic, am vorbit despre una, alta, era interesat de tot ce făceam, dar

nu prea zicea multe despre el. Știam că stătea singur, că lucra mult și că se cunoștea cu jumătate din Reykjavik, în orice caz, dac-ar fi fost să ne luăm după toți cei cu care schimba câte-o vorbă în cursul unei seri în oraș.

– Când vine fratele tău? m-a întrebat el în timp ce-și punea geaca.

– Săptămâna viitoare, am zis. Ne-ai putea arăta puțin orașul?

– Bineînțeles. Cu cea mai mare plăcere. Sună-mă.

Și a plecat.

Yngve a venit cu Bendik și cu iubita lui, Åse. I-am luat de la aeroport, în parte bucuros că mă vizitau, că aveau să stea la noi, în parte îngrozit din același motiv, n-aveam ce să le ofer, nimic de spus, în condițiile în care urmau să stea aproape o săptămână.

Am pregătit cina, Bendik a zis că era foarte gustoasă, eu m-am uitat în pământ și m-am înroșit, au observat cu toții. Au închiriat o mașină, ne-am dus în zona Geysir, Bendik adusese ouă cu el, pe care le-a fiert într-un mic lac cu apă clocotindă. Gheizerul în sine nu mai era activ, dar mai puteau fi provocate erupții – dacă turnai săpun verde din abundență, se revărsa ca odinioară. Dar asta se făcea doar în cazuri speciale, din câte-am înțeles, la vizite oficiale de pildă, așa că a trebuit să ne mulțumim cu mezinul lui, Strokkur, care avea erupții la intervale de vreun sfert de oră. După erupție, apa rămânea liniștită, arăta absolut normal, o suprafață lucie care reflecta cerul cenușiu, dar nu mult după aceea începea să mugească pământul de sub noi și-n curând apa se ridica, formând o boltă care irupea brusc într-o coloană enormă. Erau aburi și apă peste tot în jur. Pretutindeni pe dealuri erau mici izvoare care clocoteau și scoteau bule la suprafață. Peisajul era cu desăvârșire pustiu și sterp.

Aș fi putut rămâne să mă uit la Strokkur toată ziua, dar în curând ne-am dus mai departe, să găsim un lac în care să ne scăldăm. Toți se gândeau la asta, să se scalde în apă opărită și aburindă, în mijlocul pustietății. Am văzut aburi de la câțiva kilometri depărtare, ne-am dus acolo, era un bazin, ne-am mulțumit cu el, eu tăcut, serios, afectat de gândul că eram așa. Mai ales cu Bendik alături, care vorbea și râdea tot timpul și care era genul care spunea lucrurile verde-n față. „Ești așa tăcut, Karl Ove, ce-i, te-ai căcat pe tine cumva?“ Parcă a dat strechea-n ei când au descoperit ce bune erau magazinele din Reykjavik, și-au luat adidași, blugi, bluze de trening, geci și CD-uri cu trupe islandeze, care erau în vogă. Le-au plăcut și cluburile, am ieșit în oraș în fiecare seară, în prima cu Einar, care era mult mai retras și mai puțin implicat în prezența lui Yngve, Bendik și Åse decât atunci când eram doar între noi, atunci el venea cu propunerile. După o vreme, pe când beam tărie într-un bar, ne-a zis că avea o întâlnire și că trebuia să ne lase, ne-a urat distracție plăcută și s-a strecurat în noapte. Mi-a părut puțin rău de el, parcă Gunvor și cu mine formam un spațiu în care se desfășura, un loc unde putea să fie important, pe de altă parte nu puteam pricepe nicicum, era clar că știa mulți oameni oriunde mergea, de ce-ar fi avut nevoie *de noi*? La numai câteva minute după ce dispăruse, îl uitasem cu totul, alcoolul își făcea efectul, eram mai dezghețat, am început să vorbesc, eram tot mai euforic pe măsură ce avansa noaptea, dar la un moment dat totul s-a schimbat, am simțit nevoia să distrug ceva, să lovesc pe cineva, uram pe toată lumea, mă uram pe mine și toată viața mea nenorocită, însă n-am zis nimic, n-am făcut nimic, am continuat doar să beau, eram tot mai beat, și când am ajuns acasă mi s-a năzărit că trebuia să-i spun lui Gunvor tot ceea ce-mi trecuse prin cap în ultimul an, eram cu totul smintit, fără să țin seama de tot ce mă înconjura, mi se pusese pata pe-un singur lucru, brusc și dintr-odată, să spun adevărul.

Ea dormea, eu băusem singur în bucătărie, am trezit-o și i-am spus tot ce aveam în minte.

– Ești beat, Karl Ove. Nu crezi ce spui. Te rog, spune-mi că nu crezi toate astea.

– Ba da, cred, am zis. Și-acum plec.

Am deschis fereastra și-am sărit afară. Am luat-o la vale spre drum, sub cerul luminos de mai, și de-acolo către oraș, am urcat și-am coborât pe străzi, totul era mort și calm, până când am obosit așa de tare, încât m-am apucat să caut un loc unde să mă culc. După câteva sute de metri am găsit un garaj cu acoperișul plat lângă o casă, m-am cățărat pe el, m-am întins acolo și-am adormit.

Dârdâiam de frig când m-am trezit, plouase, eram ud leoarcă. Îmi aminteam vag ce se întâmplase. Dar nu și ce spusesem.

Era totul gata? Se dusese totul naibii?

Am stat acolo pe acoperiș, năuc, m-am dat jos peste câteva clipe, ca să nu fiu găsit acolo, și-am mers împleticit spre casă.

Luau micul dejun când am ajuns. Bendik mi-a zâmbit, Yngve era serios, Gunvor nu s-a uitat la mine, Åse se comporta de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

– Îmi pare rău, am zis. M-am îmbătat prea tare ieri.

– Nu mai spune, a pufnit Bendik.

– Unde-ai fost? m-a întrebat Gunvor.

– Am dormit pe-un acoperiș, jos în oraș, am răspuns.

– Trebuie să termini cu băutura, Karl Ove, mi-a spus Yngve. Chiar ne-am făcut griji din cauza ta. Înțelegi?

– Da, am zis. Îmi pare rău. Dar acum mă duc să mă culc. Cred că o să pic de pe picioare.

Am ieșit cu Gunvor ca să discutăm un pic după ce m-am trezit. I-am spus că nu credeam nimic din ce-i spusesem, că nu știam de ce-i spusesem toate astea și că în mine existau doi oameni diferiți, unul când beam și unul când nu beam, ea știa, „dar te iubesc, chiar te iubesc“, i-am zis, și dacă vorbele pe care le rostisem – pe care nici măcar nu mi le aminteam – n-au dispărut complet, ci au rămas oarecum între noi, am continuat să fim împreună, ceea ce aveam noi doi era valoros, mai ales pentru mine. M-am hotărât s-o iau mai ușor cu băutura, acolo era problema, dar peste câteva ore eram din nou în oraș, era ultima seară, a doua zi urma să iau avionul înapoi spre Norvegia cu Yngve, Bendik și Åse, în timp ce Gunvor mai rămânea câteva săptămâni, așa stabiliserăm de mult, și mă simțeam bine, îmi trăisem traiul acolo, ceea ce fusese frumos înainte – cerul imens, străzile bătute de vânt pe care mergeam singur, bazinele de înot și cafenelele, scrisul despre natură, excursiile noastre în afara Reykjavikului în weekenduri –, toate astea fuseseră contaminate, într-un fel, se contopiseră cu întunericul dinlăuntrul meu, cu carențele sufletului meu, și în cazul ăsta Bergen, cu slujba de la Spitalul Sandviken și cu renunțarea implicită la responsabilitate când venea vorba de viața mea, părea seducător.

Gunvor și Åse s-au dus devreme acasă, apoi Yngve și Bendik au vrut să se retragă și ei, Yngve aproape m-a târât după el, dar localurile încă erau deschise, era o tâmpenie să pleci atunci acasă. „Mergeți, vin și eu imediat.“ „Și ce-o să faci singur?“ m-a întrebat Yngve. „Poate întâlnesc vreun cunoscut“, am zis. „Cine știe ce se-ntâmplă.“

Și exact așa a și fost. Când am intrat în Filmbarin, Einar era la bar. Mi-a făcut semn cu mâna și mi-a zâmbit când m-a văzut, m-am dus la el, am stat în picioare, am băut și-am discutat până când barul s-a închis o oră mai târziu. Știa pe cineva care dădea o petrecere, în curând eram într-un apartament la mansardă împreună cu alți cinci–șase, fiecare cu câte-un pahar de whisky în mână.

Mi-am aprins o țigară, el s-a aplecat spre mine cu un zâmbet discret pe buze.

– Sunt bune povestirile tale.

M-am holbat la el.

– Ce vrei să zici?

– Povestirile pe care le-ai scris. Sunt bune. Ai talent.

– Cum dracu' știi tu de ele? Le-ai citit? Cum…?

– Le-am copiat când v-am reparat calculatorul, a zis el. Niciodată n-ai vrut să-mi spui ce faci aici. Am devenit curios. Apoi ți-am văzut fișierul și l-am copiat.

– La dracu'! am izbucnit. Rahat cu ochi!

I-am întors spatele și-am plecat de-acolo, am coborât scările cu țigara într-o mână, cu paharul în cealaltă, am ieșit într-o curte, unde voiam să dau cu paharul de perete, dar m-am stăpânit, nu eram chiar așa de beat, l-am pus în schimb pe un transformator sau ce era chestia aia, o cutiuță agățată pe perete, am ieșit în stradă, am luat-o la vale spre micuța clădire a Parlamentului și apoi în sus pe deal spre apartamentul nostru, unde toți dormeau profund.

După o jumătate de an pe insula fără copaci, neagră și aproape pustie din mijlocul Oceanului Atlantic, copacii văzuți din avion păreau ireali, iar atunci când, peste câteva ore, mă plimbam pe străzile din Copenhaga, calde și înțesate de oameni, cu parcuri verzi, luxuriante, toate astea aveau ceva paradisiac, ca și cum faptul că lumea putea fi astfel era prea bun ca să fie adevărat.

Îi povestisem lui Yngve toată tărășenia cu Einar, el s-a mulțumit să dea din cap și să spună că, în puținul timp în care-l văzuse, nu-i inspirase cine știe ce încredere. Faptul că-mi citise povestirile nu era, la drept vorbind, așa de grav, și încă de când plecasem de acolo îmi păruse rău de reacția mea, poate ar fi trebuit să-l mai întreb una, alta și să obțin o părere mai detaliată despre textele mele. Dar nu despre asta era vorba, ci despre felul în care făcuse rost de ele și motivele lui.

Cine copiază fișierele altora? Și de ce a recunoscut după aceea?

Ce voia de la noi?

Unele probleme țin numai de geografie, iar asta era una dintre ele; când am trecut prin ușa glisantă de la Aeroportul Flesland mai târziu în seara aceea și am ieșit în stația de autobuz, nici Einar, nici Islanda nu-și mai găseau loc în gândurile mele. Sfârșit de mai în Bergen –munții înverziseră, serile erau senine, oamenii binedispuși, totul fremăta de viață. Nu ne puteam duce în condițiile astea la culcare, trebuia să ieșim în oraș, unde aerul era cald și limpede, toate cafenelele erau pline de oameni, iar pe cerul ușor întunecat licăreau primele stele.

În după-amiaza următoare am bătut la ușa lui Espen. Nu-l văzusem de o jumătate de an, mi se părea mult; înainte vorbeam aproape în fiecare zi.

I-am povestit un pic despre Islanda, el mi-a povestit puțin despre ce se întâmplase acolo, începuse filosofia în anul acela și se apucase de scris.

– Și cum stai cu manuscrisul? l-am întrebat.

– E gata.

– Ce bine! L-ai trimis?

A încuviințat din cap.

– A și fost acceptat.

– Acceptat? O să debutezi?

Negru de invidie, mă uitam la el în timp ce încercam să schițez un zâmbet.

A încuviințat din nou din cap.

– La ce editură?

– Oktober. Am un redactor foarte bun acolo. Torleiv Grue.

– Și care-i titlul?

– *Sakte dans ut av brennende hus* [*Dans lent dintr-o casă în flăcări*].

– Bun. E-un titlu bun. Când apare? La toamnă?

– Da, probabil. Mai e ceva de lucru, dar…

– Da, nu sunt deloc surprins, am zis.

În bucătărie, mașina de espresso a început să șuiere. Espen s-a ridicat, iar peste câteva clipe s-a întors cu două cești de cafea aburindă.

– Și tu? m-a întrebat el. Ai scris ceva în Islanda?

– Un pic. Niște povestiri. Nu-s așa de bune, dar… Mi-am văzut de treabă, în orice caz.

– *Vinduet* o să aibă un număr cu debutanți în toamnă. M-am gândit la tine când am aflat. Poate să le trimiți una? Eu le-am trimis deja.

– Rău n-are cum să fie, oricum, am zis. Mai bine un refuz în mână decât zece cărți bune de aruncat.

– Ha-ha.

Vreo oră m-a ros invidia, nu puteam să gândesc nimic de bine despre el, dar apoi ostilitatea s-a disipat, cu Espen stăteau altfel lucrurile decât cu mine, scrisese excepțional din prima clipă în care l-am întâlnit și, dacă vreunul dintre cunoscuții mei merita să publice o carte, el era acela.

Avea douăzeci și unu de ani și urma să debuteze. Era formidabil. Și-mi arătase care-i faza cu literatura. Lipsit total de egoism, niciodată nu s-a pus problema să țină ceva numai pentru el, să stea numai el și să scrie, să aibă intuiții pe care să le păstreze pentru sine, niciodată n-a fost așa cu Espen, întotdeauna împărțise, totul, nu de dragul generozității, al bunătății, nu ca să facă o faptă bună, ci fiindcă așa era el, clocotind de entuziasm pe care voia să-l împărtășească.

N-ar fi trebuit să mă bucur că *el* era cel care debuta?

Mă bucuram din toată inima. Dacă mă și deranja un pic, era fiindcă îmi scotea eșecul în evidență.

– Ce faci peste vară? m-a întrebat el.

– O să lucrez la Spitalul Sandviken. Și poate mă duc până la Kristiansand să-l vizitez pe tata. Da, și poate stau câteva săptămâni în Jølster. Și tu?

– Fac un drum până la Oslo, în orice caz. Și mai trebuie să-mi găsesc un loc unde să stau.

– De ce?

– N-ai auzit? Am primit preaviz. Demolează clădirea.

– Ce?

– Da. Trebuie să plecăm în cursul verii.

– La dracu'. Astea-s vești proaste.

– Căutăm împreună un loc atunci?

– Vrei să zici să împărțim un apartament?

– Da?

– De ce nu? am spus.

Primisem un post de suplinitor pentru o lună la Spitalul Sandviken, și păreau bucuroși să mă vadă în secție – nu pacienții, ei erau indiferenți ca întotdeauna, ci membrii personalului –, așa că m-am întors la viața de acolo ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Am imprimat povestirea despre bărbatul cu valiza și am trimis-o la revista *Vinduet*, fără mari așteptări, și n-am mai scris nimic nou, atât fiindcă serviciul mă epuiza destul de mult, cât și fiindcă n-aveam chef. Gunvor lucra în satul ei natal, așa că-n serile libere stăteam mai mult acasă și citeam. În vreo două seri am ieșit cu Yngve, am avut și câteva repetiții cu trupa, dar am făcut toate astea fără mare entuziasm. În cei doi ani de când eram împreună, cântaserăm de două ori la Hulen, o dată la Garage, înregistraserăm un demo și scoseserăm

o piesă într-un studio adevărat, care apăruse pe un album cu alte trupe din Bergen, și era bine, dar dacă voiam să ajungem mai departe trebuia să ne ținem de treabă, și se părea că nimeni nu voia cu adevărat asta.

Într-o seară n-am mai suportat să stau în casă, vremea de vară era prea minunată, părea aproape bolnăvicios să stai pe-un scaun să citești, așa că am ieșit, am luat-o prin parc și la vale spre Café Opera. Prietenul lui Yngve, Geir, pe care nu-l cunoșteam, dar care stătuse în apartamentul meu cât timp am fost în Islanda, era acolo, mi-am luat o halbă de bere și m-am așezat la masă cu el și prietenii lui. Era în timpul săptămânii, nu era așa de multă lume, dar au venit câteva fete pe care le știam cât de cât din anul întâi, am discutat cu ele, una era blondă și frumoasă, mă uitasem după ea și înainte, era una din cele pe care mă bucuram să le văd la sala de lectură, nu de alta, dar era superbă, așa că, atunci când s-a închis Café Opera și eram în cele mai bune toane, i-am adunat pe aproape toți cei de-acolo la o petrecere la mine, încă mai aveam ceva tărie de la *duty free*. Îi invitasem pe Geir, pe unul din prietenii lui, pe cele două fete și pe șase tipi de culoare. Nu-i știam pe cei șase, dar discutasem puțin cu ei la Café Opera, m-am gândit că poate nu cunoșteau așa de mulți norvegieni, poate că nu se integraseră încă așa cum trebuia și i-am întrebat dacă nu voiau să vină cu noi la petrecere ca să putem discuta și bea în continuare. Cel cu care-am vorbit a încuviințat din cap și-a zâmbit, cu plăcere, bucuroși. În timp ce traversam noaptea caldă, blondă, nu la ei mă gândeam, ci la fata cea blondă, iar ea, așa cum stătea în celălalt capăt al banchetei din spate, se gândea probabil la mine, fiindcă atunci când am ajuns, după ce-am plătit cele trei taxiuri și ne-am pus să bem – gașca aceea care la Café Opera păruse mică, dar care aproape-mi umplea apartamentul, când fuseseră ultima dată unsprezece oameni la mine? –, m-a privit lung, avea chef să discutăm despre ce făceam acum, ce părere aveam despre cursuri și despre ele.

– Despre voi?

– Da? Păreai așa de arogant.

– Arogant? Eu?

– Da. Tu erai cel cu Dante care studiase la Academia de Scriere Creativă. Unul dintre cei buni.

– Bun? Nu știam o iotă.

A râs, am râs și eu, ne-am dus în bucătărie, ea s-a rezemat de perete, eu de blatul din bucătărie, am continuat să vorbim, dar abia auzeam ce spunea; în clipa următoare m-am aplecat spre ea și-am sărutat-o. M-am apropiat și mai mult, am luat-o în brațe, am strâns-o la piept, era moale și bună și n-ar fi zis nu. I-am șoptit că puteam merge în camera de alături. Era a lui Jone, dar el era în Stavanger, și ne-am cufundat în patul lui uriaș cu apă. O, era minunată. Eram deasupra ei, mă cuprinsese în brațe, când am perceput o mișcare în spatele nostru și m-am întors.

Era unul din tipii de culoare. Se uita la noi în semiîntuneric.

– Trebuie să pleci de-aici, i-am zis. Vrem să fim lăsați în pace.

A rămas acolo.

– N-ai ce căuta aici, cred că înțelegi, am insistat. *Will you please leave the room?*

Nu s-a clintit.

– Nu-l băga în seamă, mi-a zis ea. Hai încoace.

Așa am făcut, și s-a terminat destul de repede. Când m-am întins pe spate, tipul tocmai ieșea din cameră.

– Chiar c-a fost rapid, a spus ea.

Era ironică?

Nu, zâmbea și mă mângâia pe obraz.

– De mult timp mi-am dorit asta, mi-a zis. Păcat c-a fost așa de scurt. Dar plec acum. E târziu. Vorbim.

A plecat, eu am adormit, iar când m-am trezit, cu o durere înfiorătoare de cap, nu mai era mare lucru în apartament. Cele două sticle de tărie dispăruseră, la fel și portmoneul pe care-l pusesem pe raftul cuierului.

Ăia erau toți banii mei.

M-am așezat pe podea și mi-am prins capul în mâini.

De ce-o făcusem? De ce, de ce, de ce?

Vina pe care o simțeam era nemărginită. Mă încerca rușinea de la trezire și până la culcare. Gândul la ce făcusem nu mă lăsa. Era tot acolo.

Ăsta era iadul. Să fii ros de remușcări, ăsta era iadul. Și era vina mea, eu făcusem asta.

De ce, de ce, de ce?

Nu voiam asta. Voiam să duc o viață liniștită, calmă, afectuoasă și profundă cu Gunvor, asta-mi doream, și ar fi trebuit să fie ușor de dus o asemenea viață, nu era nici o vrăjitorie, un lucru pe care toți îl reușeau și-l reușiseră dintotdeauna. Oare Gunvor mă înșela? Făcuse vreodată așa ceva?

Nu, bineînțeles că nu.

Se gândise vreodată s-o facă?

Nu, bineînțeles că nu.

Era de treabă, sinceră, cinstită, blândă, bună.

Nu trebuia să afle niciodată ce se întâmplase.

Fata blondă îmi spusese că urma să lucreze la un hotel în Hardanger în vara aia, așa că am sunat acolo a doua zi și-am dat de ea. Îmi fusese groază de asta, era umilitor, dar trebuia, nu aveam de ales.

S-a bucurat să mă audă la telefon.

– Salut! Mersi pentru aseară!

– De aceea te sun, i-am zis. Am o iubită. Ea nu trebuie să afle ce s-a întâmplat. Poți să-mi promiți că nu spui nimănui? Că rămâne între noi?

A tăcut.

– Bineînțeles, a spus în cele din urmă. M-ai sunat să-mi spui asta?

– Da.

– OK.

– OK?

– Pa.

– Pa.

Am lăsat să treacă mai multe ore până s-o sun pe Gunvor, voiam ca discuția cu ea să fie cât se putea de curată, necontaminată de ceea ce se întâmplase.

Bineînțeles că s-a bucurat să mă audă. Bineînțeles că-i era dor de mine. Bineînțeles că se bucura că o să ne vedem din nou.

Știusem că nu o meritam. Dar mergeam mai departe. Mințeam, iar distanța dintre noi creștea, fără ca ea s-o știe. Mă uram și trebuia s-o termin cu ea, nu de dragul meu, ci de-al ei, merita ceva mai bun.

De ce n-o făceam?

Eram aproape s-o fac, dar nu puteam.

În dimineața următoare am luat autobuzul spre Sandviken. Drumul acela, până și mirosul spitalului, până și priveliștea lipsită de speranță a oamenilor îngrijiți acolo îmi ofereau alinare. Asta era viața, și ceea ce făceam eu era tot viață. Nu mă puteam sustrage, trebuia s-o iau așa cum e. Ceea ce făcusem, făcusem. Sigur că eram răvășit și așa aveam să fiu săptămâni de-acum înainte, dar timpul atenuează totul, chiar și lucrurile cele mai groaznice, fiindcă se interpune, minut după minut, oră după oră, zi după zi, lună după lună și e atât de copleșitor, încât lucrurile întâmplate se dizolvă cu totul în cele din urmă și

dispar. Lucrurile sunt tot acolo, dar atât de mult timp, atât de multe minute, ore, zile și luni sunt între ele, încât nu se mai simte. Și senzațiile contează, nu numai gândurile, nu numai amintirile. Și-ncet am ieșit din starea asta, agățându-mă tot timpul de gândul gândul salvator că dacă ea nu știa, nu se întâmplase.

Nu se întâmplase, însă Gunvor s-a întors în oraș și vina s-a manifestat din nou, eram un mincinos și-un trădător, un om rău și ticălos – timp de câteva săptămâni, la asta mă gândeam când eram cu ea –, apoi toate astea s-au atenuat și au rămas ca o senzație constantă, dar controlabilă, care exista undeva aproape de conștiință.

Mă durea când zâmbea, mă durea când spunea că mă iubește și că eram cel mai bun lucru care i se întâmplase vreodată.

Apoi nu m-a mai durut.

*

Împreună cu Espen am căutat un apartament mai multe săptămâni la rând, ne-am dus să vedem câteva, însă nu se potrivea nici unul, așa că ne-am mutat fiecare în alt loc, Espen într-un imobil de la marginea orașului, eu în fosta garsonieră a lui Asbjørn, în Nøstet.

Într-o zi am primit un plic de la revista *Vinduet*. L-am deschis și am citit scrisoarea în viteză, stând în hol lângă cutiile poștale. Primiseră peste o mie cinci sute de texte, treizeci fuseseră selectate și se bucurau să mă anunțe că al meu se număra printre ele.

Nu înțelesesem, așa că am mai citit-o o dată.

Da, chiar așa scria. Povestirea mea urma să fie publicată în numărul cu debutanții.

Am coborât scările și-am intrat în noua garsonieră, m-am pus pe scaun cu foaia în mână și-am mai citit-o o dată.

Trebuia să fie o greșeală. Sau poate că nivelul textelor fusese deosebit de scăzut. Dar o mie cinci sute de texte? De la o mie cinci sute de scriitori? Era posibil să fie toate așa de slabe?

Nu era posibil.

Probabil mă încurcaseră cu altul. Kramsgård sau Knutsgård sau ceva de genul ăsta.

Am râs.

Mă acceptaseră!

Peste câteva zile am fost convocat pentru serviciul civil. Trebuia să mă duc la Hustad la sfârșitul toamnei și apoi să mă trimită undeva timp de șaisprezece luni. În principiu cădea bine, îmi ajunseseră cei doi ani la Spitalul Sandviken și nu voiam să mai studiez.

Am lucrat acolo în continuare, în același timp am scris recenzii de carte pentru ziarul studențesc *Studvest*, pe lângă interviurile pe care Hans mi-a propus să le fac, în primul rând cu scriitori, de vreme ce acesta era domeniul meu, dar și cu universitari și alte persoane demne de interes. N-aveam nimic de-a face cu restul redacției, treceam pe-acolo să iau reportofonul, făceam interviul, îl transcriam acasă, urcam din nou și-l predam, asta era tot. Lui Hans i se părea OK ce făceam și zicea că mulți alții îi împărtășeau opinia.

Chiar înainte să plec spre Hustad, au venit prin poștă două exemplare din numărul dedicat debutanților. Mi-am găsit textul, se numea *Déjà Vu*, lângă titlu era o imagine cu mine, o poză mică de pașaport pe care o măriseră, iar în prezentarea de dedesubt erau doar numele meu, anul nașterii și profesia, aici scrisesem „fără ocupație“. Arăta bine, fără aere, fără orgolii, minimul pe care-l puteai include într-o prezentare.

Numărul cu debutanții a fost recenzat în toate ziarele mari, mai ales fiindcă ediția anterioară, care apăruse în 1966, conținuse texte ale unor scriitori care au ajuns mai târziu cunoscuți, cum ar fi Øystein Lønn, Espen Haavardsholm, Knut Faldbakken, Kjersti Ericsson, Olav Angell și Tor Obrestad, așa că atunci când revista *Vinduet* făcea același lucru douăzeci și șase de ani mai târziu, toată lumea se aștepta să-i cunoască pe exponenții unei generații

la fel de promițătoare. Concluzia pe care au tras-o majoritatea publicațiilor a fost că nu era cazul. În toate recenziile erau evidențiate nume cărora li se prevedea un viitor strălucit; al meu nu era printre ele. Era de înțeles, povestirea mea se număra printre cele mai slabe texte și probabil că n-ar fi trebuit să apară deloc. Când am luat avionul spre Molde și de acolo autobuzul spre Hustadvika, lăsasem toate lucrurile astea deoparte. Împlineam în curând douăzeci și patru de ani, iar în ultima perioadă bătusem pasul pe loc, nu mă dezvoltasem în nici o direcție, nu făcusem nimic nou, eram în același stadiu ca atunci când mă mutasem la Bergen. Când mă uitam acum în jur, nu vedeam nicăieri vreo ieșire, doar aceleași chestii peste tot. Serviciul civil venea astfel ca un dar trimis din cer. Îmi dădea o amânare de șaisprezece luni. Timp de mai mult de un an, totul avea să fie stabilit pentru mine, nu mai trebuia să fiu responsabil pentru viața mea, în orice caz pentru partea aceea care avea de-a face cu studiile, munca și cariera.

Într-o dimineață, devreme, unul din angajații de la Hustad a intrat în camera mea și m-a trezit. Era un telefon pentru mine. Era de-abia șase, mi-am dat seama că se întâmplase ceva și m-am grăbit să cobor la cabina telefonică de la capătul coridorului și am dus receptorul la ureche.

– Alo? am zis.
– Salut, sunt mama.
– Salut.
– Mă tem că am vești proaste, Karl Ove. E vorba de bunicul. A murit azi-noapte.
– O, nu.
– A murit în drum spre spital. A sunat-o pe Kjellaug aseară, ea a chemat ambulanța, Jon Olav s-a dus și el. A fost acolo când a murit. Nu cred că a suferit. S-a întâmplat repede.
– Asta e bine, în orice caz, am zis.
– Da, a spus mama.

– Era bătrân.
– Da, era.
Înmormântarea avea să fie peste o săptămână, am cerut o permisie, am primit-o, am zburat către sud, spre Bergen, câteva zile mai târziu, am luat feribotul spre Rysjedalsvika împreună cu Gunvor, mama ne-a condus prin vremea ploioasă de noiembrie peste mica zonă montană, către Åfjorden, unde bunicul locuise toată viața lui. Născut în 1908 din părinți care trăiau în sărăcie – așa era pentru toată lumea atunci. O mamă care a murit când încă era mic. Un tată care construia case și mergea la pescuit. Tatăl s-a recăsătorit mai târziu, a avut o fată și, când s-a îmbolnăvit în timp ce era pe mare, într-o iarnă la începutul anilor treizeci, și a murit imediat după aceea la spitalul din Florø, bunicul a revendicat casa lui, în care stăteau noua lui soție și fiica lui cea mică. A urmat un proces, s-a ajuns până la Curtea Supremă, unde bunicul a câștigat. Soția tatălui său și sora lui vitregă au trebuit să se mute, și bunicul a preluat casa, în care locuise până recent. S-a căsătorit în 1940 cu Kirsti Årdal, au avut patru copii între 1942 și 1954, a ținut mica gospodărie împreună cu ea, a lucrat ca șofer, a crescut nurci, a avut albine, a cules fructe de pădure, a avut câteva vaci și câteva găini. Toți copiii, cu excepția celui mai mic, s-au mutat, el s-a pensionat, fiica lui cea mai mare a devenit profesoară la școala generală, următoarea, profesoară la școala de asistente medicale, fiica cea mică, psiholog, în vreme ce singurul fiu a devenit instalator de conducte și poet. Așa a fost, așa s-a întâmplat, acum era gata.

Am urcat dealul spre casă, am deschis portierele și am ieșit din mașină. Ploua, călcâiele pantofilor mi se afundau în pietrișul umed când am deschis portbagajul și mi-am luat punga cu costumul și geanta de voiaj.
Salopeta lui albastră era atârnată în cuierul din hol, la fel și basca lui neagră cu cozoroc

scurt. Pe podea erau cizmele lui.

Se auzeau voci din camera de zi, mi-am pus bagajul deoparte și-am intrat înăuntru. Kjellaug, Ingunn, Mård și Kjartan erau acolo, ne-au salutat și ne-au întrebat cum ne mergea lui Gunvor și mie în Bergen. Ingunn ne-a întrebat dacă ne era foame. În cameră plutea entuziasmul – așa era întotdeauna când se întâlneau. M-am gândit: „Asta a lăsat în urmă. Kjellaug, Sissel, Ingunn și Kjartan. Soții lor, Magne, Kai Åge și Mård. Copiii lor, Ann Kristin, Jon Olav, Ingrid, Yngve, Karl Ove, Yngvild, Odin și Sølve. Mâine o să-l îngropăm. Acum o să mâncăm și-o să stăm de vorbă."

Ceața se mișca în straturi dense pe deasupra brazilor deși, verzui-închis, aproape negri de pe versantul de dincolo de iaz. Era ora nouă, mama m-a întrebat dacă nu puteam împrăștia crenguțe de brad pe drumul care ducea la poartă. Era un obicei vechi. Am ieșit în ploaie, am pus crenguțe de brad pe pietriș, m-am uitat în sus la casă, la geamurile luminate în dimineața cenușie. Am plâns. Nu din cauza morții și a răcelii ei, ci din cauza vieții și a căldurii ei. Am plâns din cauza bunătății care există. Am plâns din cauza luminii din ceață, am plâns din cauza viilor în casa celui mort și m-am gândit: „Nu-mi pot irosi viața".

Jon Olav trebuia să țină o cuvântare în biserică, dar n-a putut scoate un cuvânt din cauza plânsului care-l înneca. A încercat, n-a reușit, de fiecare dată când deschidea gura și încerca să spună ceva îi ieșeau noi suspine. La finalul slujbei am cărat sicriul prin biserică spre mașina care aștepta. Ne-am dus lângă mama, am mers încet prin sat, pe lângă casă, spre cimitirul care se afla pe un deal deasupra fiordului, unde aștepta mormântul proaspăt săpat. Când sicriul a fost coborât în groapă, am cântat, imnul se auzea extraordinar de firav în spațiul acela enorm. Sub noi era fiordul, cenușiu și masiv, pe partea cealaltă versantul plonja vertical în apă, parcă învăluit în nori și ceață. Preotul a aruncat pământ pe sicriu. „Din țărână suntem făcuți, în țărână ne vom întoarce." Pentru o clipă, mama a stat singură în fața mormântului deschis. Și-a înclinat capul, iar pe mine m-a cuprins un nou val de plâns, ultimul, fiindcă după ce ne-am dus la căminul cultural, unde s-a servit supă caldă de carne, s-a destins atmosfera, gata, acum viața continua fără el.

*

Odată întors la Hustad, am început să sun la toate instituțiile din Bergen unde se putea efectua serviciul civil, am primit imediat o ofertă de la radioul studențesc, de vreme ce lucrasem doi ani la un post de radio local, și, după o vacanță de Crăciun de câteva zile acasă la mama, în Jølster, m-am dus la Centrul studențesc ca să-mi încep serviciul civil. Ușa care dădea spre spațiul larg de la etaj, unde erau radioul studențesc, redacția ziarului *Studvest* și multe alte organizații pentru tineret, era închisă, așa că am rămas la parter în așteptarea redactorului-șef, m-am plimbat încolo și-ncoace, am citit anunțurile, m-am uitat la cărțile expuse de librăria Studia, m-am așezat și mi-am aprins o țigară, trecuse aproape o oră, ce se întâmpla, greșisem ziua?

A apărut la o oră și jumătate de la ora stabilită.

El era?

Un tip gras, cu părul lung și ochelari, se apropia de mine. Avea pe el blugi, o geacă de blugi și o pereche de ghete de fotbal până la gleznă, galbene cu negru, cu crampoane de cauciuc, așa cum aveam când eram mici, înainte ca fotbalul să se joace cum trebuie și să primim ghete de fotbal ca lumea. Într-o noapte, cu trei ani în urmă, băusem și fumasem hașiș în garsoniera lui. Atunci parcă se deschiseseră toate porțile iadului. Cum putea *el* să fie redactor-șef?

– Salut, salut, mi-a zis.

– Salut. *Tu* ești redactorul-șef de la radioul studențesc?

– Exact.

– Am fost la o petrecere la tine într-o noapte, îți amintești? Mai demult?

– Da, da. Ai luat-o razna de tot, nu?

– Nu. N-am luat-o razna. Spre deosebire de tine!

A chicotit încet. Râsul aproape că făcea parte din el, parcă-l învăluia, râdea aproape la tot ce se spunea.

Apoi a devenit iarăși serios.

– Ceva s-a întâmplat în seara aia, am înțeles și noi că merseserăm prea departe. Cred că am mai ieșit vreo două seri în oraș, după care am lăsat-o baltă. Per Roger s-a dus în străinătate, și când s-a întors și-a pus viața în ordine. Și eu, da, vezi unde am ajuns! Dar haide să-ți arăt puțin ce-avem pe-aici, mi-a spus el zdrăngănind o legătură mare de chei.

Am urcat pe scări și-am intrat în biroul larg. Spațiile rezervate radioului studențesc erau în capăt. Trei birouri, o canapea pe colț și câteva dulapuri ce separau acest spațiu de celelalte.

– Aici e biroul tău, a zis el arătându-mi-l pe cel mai apropiat. Eu stau acolo. Și ceilalți redactori îl împart pe ultimul. Dar mare parte din muncă se desfășoară sus, în studio. Ai fost acolo?

Am scuturat din cap.

– Acolo o să stai cel mai mult. Cel mai important lucru pe care o să-l faci e să pui arhiva pe calculator.

– Serios?

A râs.

– Să arhivezi emisiunile difuzate. Așa-numitele scheme TONO. Să arhivezi benzile. Poate să le pui pe DAT când ai timp. Să faci cafea. Să cumperi cafea. Să vedem, ce-ar mai fi? Să mergi la poștă. Primim o groază de scrisori. Ha-ha-ha! Mai avem chestii plictisitoare? Eventual, să faci procesul-verbal după ședințele de redacție? Să faci curățenie în studio. Să aspiri. Să copiezi pliante. Să copiezi documente pentru întâlniri. Suntem așa de bucuroși c-o s-avem un tip care-și face serviciul civil! Tu ești cel mai jos în ierarhie. O să fii ca un câine! Asta-i fișa postului. O să fii ca un câine și-o să faci cum zic eu. Eu hotărăsc totul aici.

A zâmbit, am zâmbit și eu.

– OK, am spus. Cu ce să încep?

– Totul începe cu o cafea. Pui tu?

Am adus apă de la baia de jos, am presărat cafea în filtru și l-am pornit în timp ce Gaute lucra la computer. În afară de noi, nu mai era nimeni acolo. M-am așezat în fața biroului meu, am deschis sertarele ca să văd ce era în ele, am dat o tură să mă uit la ce era pe rafturi, m-am uitat pe geam, în sus spre parc, la crengile negre care se întindeau spre cer. Când cafeaua a fost gata, am turnat în două cești și i-am pus una în față.

– Mulțumesc, a zis el.

– Cu ce te ocupi? l-am întrebat.

– Wolfenstein.

– Wolfenstein?

– Da. Se petrece în buncărul lui Hitler. Trebuie să urci cât mai multe etaje. Bătrânul e la cel mai de sus. Dar nu e așa de ușor, sunt naziști peste tot. Și cu cât ajungi mai sus, cu atât e mai greu.

M-am postat în spatele lui.

La baza ecranului era o țeavă de mitralieră care se mișca înainte pe un coridor gol. La celălalt capăt era un lift. Dintr-odată s-a deschis ușa și-au ieșit niște soldați îmbrăcați în alb.

– Hopa, a exclamat Gaute.

L-au descoperit, a urmat un schimb de focuri, s-au ascuns după colț, în depărtare, vreo doi dintre ei au căzut secerați la pământ, dar apoi a venit un alt lift plin cu soldați, „Gaute“ a fost nimerit și ecranul s-a umplut de sânge.

Era înfiorător, fiindcă parcă vedeai coridoarele și soldații cu ochii tăi, și când sângele a

țâșnit, mi-am spus că așa era când mureai, vedeai numai sânge în fața ochilor, *game over*.

– M-am jucat doar de vreo două ori, mi-a zis el. Și tu-l ai pe calculator. Și mai ai și Doom. Întinzându-se, a adăugat: Să zicem că-i destul pe ziua de azi?

M-am uitat la el.

– Ideea e să fiu la serviciu opt ore în fiecare zi. Sunt atenți la asta. Trebuie să completez formulare și chestii, pe care tu trebuie să le semnezi.

– Cine-s „ei"? Nu văd nici un „ei" pe aici, nu?

– E-n regulă din partea mea. Dar poate c-ar fi bine să ne bem mai întâi cafeaua, nu?

În cazul lui Gaute s-a dovedit că aparențele înșală. Mi se păruse un pierde-vară, un leneș și-un chiulangiu, dar nu era așa. Era ambițios, avea tot felul de idei despre cum putea fi îmbunătățit radioul și, cât am fost eu acolo, a reorganizat postul și l-a făcut mai profesionist, de la munca de redacție la profilul muzical, și a înnoit toate echipamentele tehnice, astfel încât benzile pe care editam în primele luni de lucru, când toate programele erau redactate analog, dispăruseră la finalul stagiului, șaisprezece luni mai târziu, când totul era digital. Jucam Wolf doar după program, atunci deveneam parcă posedat, nu rareori am plecat acasă pe la două noaptea, după ce mă jucasem fără întrerupere de la patru după-amiaza; uneori rămâneam peste noapte, și colegii care veneau la serviciu ca să facă emisiunea matinală mă găseau acolo. Aveam și-un joc de manager de fotbal, crea poate și mai multă dependență, îmi petreceam tot timpul liber cumpărând și vânzând jucători și jucând meci după meci până când echipa mea câștiga Cupa Europei, lucru care putea dura mai multe săptămâni. După o asemenea sesiune de douăsprezece ore, capul mi-era rece ca gheața și gol de tot, era un nonsens sistematizat, dar nu reușeam să mă abțin, eram dependent.

Un alt lucru care se găsea la radio și pe care nu-l mai văzusem înainte era internetul. Și acesta crea dependență. Să navighezi de la o pagină la alta, să citești ziare canadiene, să te uiți la informările despre traficul din Los Angeles din momentul respectiv sau la modelele de la mijlocul revistei *Playboy*, care apăreau cu o lentoare incredibilă, mai întâi partea de jos a imaginii, care putea fi orice, apoi urca încet, imaginea umplea cadrul așa cum apa umple un pahar, acolo erau coapsele, acolo, o, era… la naiba, avea *chiloți* pe ea? până să apară sânii, umerii, gâtul și fața acolo unde le era locul, pe computerul de la postul de radio studențesc, în miez de noapte. Rachel și cu mine. Toni și cu mine. Susy și cu mine. *Hustler*, oare aveau și ei pagină de internet? Rilke, oare a scris cineva despre *Elegiile duineze*? Existau oare poze cu Tromøya?

După Crăciun a apărut tipul care-și efectuase acolo serviciul civil înaintea mea și s-a oferit să mă ajute. S-a mirat când a văzut că habar n-aveam de editare, nu știam chestiile elementare pe care le face un tehnician de radio, da, de fapt nu știam nimic. La postul din Kristiansand aveau tehnicianul lor, singurul lucru pe care trebuia să-l fac era să vorbesc la microfon, fie afară, când intervievam pe cineva, fie în studio, când aveam emisiune. De toate celelalte se ocupa tehnicianul. Aici era altfel. M-a privit stupefiat când și-a dat seama că notam tot ce trebuia să zic, chiar și cele mai simple lucruri, ca „Salut" și „Bine-ați venit la radioul studențesc", și că nu vorbeam liber, așa cum făceau el și ceilalți redactori. Dar am învățat repede. În vacanțe, atribuțiile mele creșteau, atunci trebuia să mă descurc solo, adică să pornesc transmițătorul, să pun genericul radioului, genericul emisiunii, să prezint programul dacă alegeam să reiau o înregistrare mai veche sau să pun discuri și să vorbesc, poate să sun pe cineva și să-l intervievez în direct, lucru care-mi plăcea tot mai mult, era un *kick* să intri singur în direct și, cu cât era mai complicat desfășurătorul, cu atât mai tare era *kick*-ul. Dar de obicei nu aveam emisiuni, în afară de un buletin scurt de știri legate de viața studențească, care era transmis în fiecare zi și pe care-l pregăteam toată dimineața,

frunzăream ziare căutând chestiuni legate de studenți, le notam și le citeam. Pe lângă asta, făceam compilații pentru emisiunile culturale, luam interviuri scriitorilor sau citeam recenzii, și-n fiecare zi mulțumeam proniei cerești că ajunsesem acolo și nu, de exemplu, la Spitalul Sandviken sau la alt sanatoriu. Olav Angell tradusese *Ulise*, l-am sunat ca să-l întreb despre munca de traducere. Fredrik Wandrup îl făcuse albie de porci pe Ole Robert Sunde, atunci l-am sunat întâi pe Wandrup, apoi pe Sunde, am adăugat câteva comentarii și le-am pus cap la cap. Dag Solstad ajunsese în oraș, m-am dus la el la hotel și i-am luat un interviu. Era prima dată când făceam o treabă care chiar îmi plăcea. Și nu eram singurul, atmosfera de la lucru era plină de entuziasm, dar în același timp *laid-back*, acela nu era un loc pentru studenții care doreau să-și facă o carieră, dimpotrivă, atât sus în studio, cât și jos la birou erau oameni care nu făceau nimic deosebit, nimic altceva decât să bea cafea, să fumeze, să discute, poate să arunce o privire peste CD-urile nou-apărute sau să răsfoiască ziarele sau vreo revistă. În primele săptămâni n-am zis nimic, îi salutam numai din cap, eram cât se poate de sârguincios, dacă aveam un sfert de oră liber, introduceam titluri de discuri în computer, dacă trebuia să merg la poștă mă repezeam în jos pe scări. La ședința de redacție nu scoteam un cuvânt, notam în schimb tot ce spuneau. Dar cu timpul am ajuns să recunosc diferitele chipuri și chiar să le știu numele. Am început să schimb câteva cuvinte cu ei, câteodată făceam chiar și câte-o glumă. Taman în mijlocul unei ședințe, Gaute m-a privit brusc și m-a întrebat: „Ce crezi despre asta, Karl Ove?“ Spre surprinderea mea, am observat că toți se holbau la mine în expectativă, ca și cum chiar s-ar fi așteptat să am ceva de zis.

La începutul fiecărui semestru erau recrutați noi colaboratori. Gaute m-a rugat să fac un pliant, era prima sarcină serioasă pe care o primisem și posibilitatea eșecului mă stresa îngrozitor, am lucrat o seară întreagă doar la titlu, până am ajuns la varianta „Credit de studii gratuit“, și mi-am sacrificat ilustrația preferată din ediția din Dante pe care o aveam, realizată de Doré, am tăiat ultima imagine din carte, cea în care ei se uită la Dumnezeu, cea dintâi și cea din urmă lumină, și am lipit-o pe foaie, pe care am copiat-o în două sute de exemplare. A doua zi le-am împărțit în zona cea mai aglomerată a Centrului studențesc, care forfotea de boboci. La ședința convocată peste câteva zile, sala era plină ochi. Cei mai mulți stăteau tăcuți, ascultându-l pe Gaute, dar unii au pus și întrebări, și printre ei l-am remarcat pe un tip tânăr, ras în cap, cu ochelari stil Adorno, poate și fiindcă în fața lui, pe masă, avea un exemplar din romanul lui Ole Robert Sunde *Naturligvis måtte hun ringe* [*Normal că ea trebuia să sune*]. Era un *statement* și un indiciu, un semn pentru cei inițiați, care nu erau mulți, și tocmai de aceea foarte prețios. Citea Sunde, *trebuia* să scrie și el.

În curând au început interviurile. Stăteam alături de Gaute într-o sală de ședințe și le puneam întrebări unuia și altuia în timp ce-mi luam notițe despre ei. Era o postură ciudată, fiindcă eu nu știam mai nimic, în orice caz, nu mai mult decât ei, și totuși ei trebuiau să stea frumos acolo și să se foiască în scaun și să răspundă cât puteau de bine, lucru pe care mie nimeni nu mi-l cerea. După aceea am trecut prin listele cu nume, ne-am comparat impresiile, și asta era ciudat, până la urmă, cât de mult îmi plăcea să aleg și să resping. Remarcasem trei fete deosebit de frumoase, una se uitase la noi cu ochi albaștri, neliniștiți, pe sub genele date cu rimel, pomeții îi erau înalți, părul lung și blond, avea vreo douăzeci de ani, trebuia să fie acceptată. O alta avea părul brunet împletit într-o coadă lungă, îi fremătaseră tot timpul buzele, care erau poate cele mai frumoase buze pe care le văzusem vreodată, stătea dreaptă pe scaun cu mâinile în poală, elegantă din toate punctele de vedere, și când a spus că și ea cânta la tobe, nu mi-a venit să cred, trebuia acceptată. Gaute a râs și a adăugat că avea și experiență la radio și era oricum o candidată ideală. Tipul cu Sunde trebuia să fie și el acceptat, și tipul de la școala de comerț trebuia, ca să nu fie numai umaniști, și clar și fata care știa atâtea despre muzica clasică…

După câteva săptămâni de instruire, s-au stabilit redacțiile; începeam să știu cu ce se mănâncă munca la radio și nu mai eram emoționat de fiecare dată când urcam scările spre birou. Acum era invers, mă bucuram că merg la serviciu. Acela era primul colectiv din care

făceam parte la Bergen, până atunci toate chestiile din viața mea fuseseră legate fie de Yngve, fie de Gunvor, dar nu și aici, și mă bucuram de asta, cu toate că-mi și crea probleme. Aveam senzația că ceva nou începuse în viața mea, și se întâmpla cumva în afara relației mele cu Gunvor, care era la fel ca înainte, eram împreună de aproape patru ani, eram cei mai buni prieteni, știam totul unul despre altul, în afară de lucrurile groaznice pe care i le făcusem, care încă zăceau aici, în mine, nu în ea, ea nu știa nimic, ea mă vedea ca pe un om bun. Dar când venea să mă vadă la radio nu mă simțeam în largul meu, simțeam aproape că o înșel doar fiind acolo. Mi-am dat seama că se terminase, dar nu reușeam să-i pun punct, nu voiam s-o rănesc, nu voiam s-o dezamăgesc, nu voiam s-o deziluzionez. Pe lângă asta, viețile noastre se împleteau și-n alte feluri: acasă era deja un membru al familiei, mai ales pentru mama, care se atașase de ea, și pentru Yngve, care-o plăcea foarte mult, dar și pentru cei nu tocmai apropiați, pentru surorile mamei, de exemplu, și la fel era și de partea lui Gunvor. De parcă nici asta n-ar fi fost destul, o cunoscuse pe Ingvild în ultimul an, erau prietene acum, și Gunvor s-a mutat în apartamentul în care stătuse Ingvild, cel care mai păstra urme din perioada când Fløgstad locuise la Bergen, care fusese luat în stăpânire în ultimii ani de oameni din Arendal, de prietenii lui Yngve, deci.

Puteam oare să-mi tai legăturile cu toate astea?

Nu.

Eram prea slab.

Așa că trăiam un fel de viață dublă, ridicasem un fel de zid între cele două părți distincte ale ei și speram că totul se va rezolva de la sine.

Tipul care adusese romanul lui Ole Robert Sunde la prima întâlnire se numea Tore, era din Stavanger și era un izvor nesecat de idei la ședințele de redacție. Într-o dimineață am intrat în vorbă. L-am întrebat cum mergea treaba cu Sunde, mi-a zis că dăduse cu cartea de perete de frustrare și că scria tocmai atunci un eseu despre asta, pe care o să încerce să-l vândă unei publicații.

– L-ai citit? m-a întrebat.

– Nu pe ăla. Am parcurs doar primele douăzeci de pagini. Dar l-am citit pe cel despre O, știi tu, romanul stil povestea lui Odiseu. Nu-mi amintesc cum se numea.

– *Kontrapunktisk* [*Contrapunctic*], mi-a zis el.

– Da, exact. Mi-am scris lucrarea din primul an despre Joyce. Așa că sunt puțin interesat de tradiția aceea.

– Iar eu sunt mai degrabă un om în genul lui Beckett.

– Îți place mai mult secretarul decât maestrul?

A zâmbit.

– Dacă așa pui problema, nu sună prea bine. Dar Beckett e al dracului de bun.

– Da, așa e.

– De fapt, scriu chiar acum la un roman în stilul lui Beckett. Sau, mă rog, poate nu chiar. E mai degrabă în genul absurd.

– Scrii un roman?

– Da. O să-l trimit la primăvară. După care o să vină refuzurile obișnuite. Interesant, bla bla bla, dar din păcate bla bla bla. Am șaisprezece acasă.

– *Șaisprezece* refuzuri?

– Da.

– Câți ani ai de fapt?

– Douăzeci. Și tu?

– Douăzeci și patru. Eu am primit doar *un* refuz.

– Scrii și tu, deci?

– Da… sau nu, nu chiar.

– Scrii, sau nu scrii?

– Depinde la ce te referi…

– La ce mă refer? Fie scrii, fie nu scrii, nu? Doar nu există și ceva între astea două, din câte știu, nu?

– Atunci scriu. Dar nu e nu știu ce.

– Ai publicat ceva?

– O povestire. În numărul cu debuturi al revistei *Vinduet*. Dar tu?

A scuturat din cap.

– E șaisprezece la unu pentru mine la refuzuri și unu la zero pentru tine la acceptări.

– Ei, da, am zis. Poate sună bine o acceptare de la *Vinduet*. Dar povestirea aia nu-i grozavă.

– Vorbim de trei minute, și tu ai zis deja de două ori că nu-i grozavă. Se vede un tipar aici. O trăsătură de caracter.

– Așa stau lucrurile. Nu are nimic de-a face cu caracterul meu. E un fapt obiectiv.

– Da, da. S-a uitat la ceas, apoi a zis: Trebuie să plec la curs acum. Dar n-ai vrea să mergem la o bere după aceea? Când termini?

– La patru și jumătate.

– La cinci la Café Opera?

– Da, de ce nu? am spus, apoi l-am privit cum traversa coridorul printre paravanele despărțitoare înainte de a dispărea pe scări în jos.

*

Era singur la o masă de la parter când am intrat în Café Opera în acea după-amiază. Mi-am luat o bere și m-am așezat în fața lui.

– Ți-am citit povestirea. „Déjà Vu“, mi-a spus el zâmbind. E bună.

– Ai citit-o? Azi? Unde-ai găsit-o?

– Era la Biblioteca Universității. Inspirată de Borges, n-ai zice?

– Ba da. Sau de Cortázar.

M-am uitat la el și am zâmbit. Era genul care chiar se făcea luntre și punte când voia să facă ceva. Mi-aș fi dat eu silința să mă duc la bibliotecă, să caut povestirea unui tip pe care nu-l știam înainte de a mă întâlni cu el? Niciodată. Dar Tore, da.

Era mic de înălțime, însă avea o energie copleșitoare, pe de o parte era ceva deschis și receptiv la el – era genul care se uita în jur când râdea și care comenta mereu în stânga și-n dreapta, fără să-i pese ce credeau alții despre el –, pe de altă parte era ceva închis, care ieșea la iveală după una din frecventele lui ieșiri în oraș, când dintr-odată devenea absent, privirea-i era goală și nu mai auzea nimic din ce i se spunea, chestia asta dura doar câteva secunde și era aproape imperceptibilă, dar eu am sesizat-o încă de la primele ședințe de redacție.

– Stai de mult timp la Bergen? m-a întrebat el privindu-mă peste buza halbei de bere, din care lua câte-o sorbitură.

– De patru ani și jumătate. Și tu?

– Doar de o jumătate de an.

– Ce studiezi?

– Literatura. Și m-am gândit la filosofie după aceea. Tu?

– Am făcut primul an la litere. Dar e deja mult de-atunci. Viața mea n-a evoluat în nici o direcție timp de trei ani. Nu s-a întâmplat nimic.

– Sunt sigur că s-au întâmplat chestii, mi-a zis el.

Era ca și cum n-ar fi fost stare să recunoască faptul că lucrurile puteau merge prost. Dar n-am spus nimic, am băut din bere și m-am uitat pe fereastră, la străzile reci și cenușii, la trecătorii în paltoane și pelerine, la câte-o geacă cu puf.

L-am privit din nou. Zâmbea, și parcă zâmbetul și râsul care a venit după aceea îl

ridicau și-l impulsionau.

– Am cântat într-o trupă la Stavanger, mi-a spus. Acolo toată lumea știe pe toată lumea. Unul din cei pe care i-am cunoscut atunci, când eram la liceu, avea firma lui de înregistrări și un stand de discuri la Stavanger. Îl cheamă Jone. A venit la Bergen ca să studieze un an. Mi-a spus că a stat în același apartament cu un tip de-a dreptul dus. Cânta la tobe și citea cărți și voia să devină scriitor. Doar asta făcea. Peste tot erau cărți pe-acolo, era de-a dreptul posedat. Știi, romane de Dostoievski în dulapul din bucătărie și operele complete ale lui Sandemose la toaletă. Și mai cânta într-o trupă. O trupă studențească.

– Cum se numea?

– Kafkatrakterne. Îi știi?

Am încuviințat din cap.

– Da. Eu am fost bateristul lor.

Mai c-a sărit în sus de pe scaun.

– *Tu* erai? Tu ai stat cu Jone?

– Da. Am crezut că de aia-mi povestești. Că ți-ai dat seama că era vorba despre mine.

– Nu. Nu. Nici vorbă. A tăcut câteva clipe, apoi a spus: Care erau șansele? Să fie vorba despre tine?

– Nu *așa* de mici, am zis. Bergen e un orășel, o să-ți dai seama repede. Dar poți să-l saluți pe Jone și să-i spui că nu-i cazul să exagereze. Totul a fost normal. Citeam cărți, așa e, dar nu erau chiar așa de multe, chiar peste tot. Poate așa i s-a părut lui, el nu e chiar tipul pasionat de literatură.

– Dar e-adevărat c-ați avut șobolani acolo?

– Da.

Am râs. Ce fel de imagine îi zugrăvise Jone? Îl și vedeam în prăvălioara lui de discuri, cu un cerc de liceeni în jur: „La Bergen, băieți, acolo să vedeți voi viață“.

Dar nici măcar nu citisem mult. Frunzărisem câteva cărți, așa-i, însă nu le citisem cum trebuie, așa cum făcuse Espen, de exemplu. La tobe cântam foarte rar. Iar șobolanii… da, fuseseră doi. Unul pe care l-am prins în capcană și unul care a murit de la otravă, a rămas în peretele de lângă scări și a putrezit.

– Mai cântați? m-a întrebat Tore.

Am scuturat din cap.

– Tu?

– Nu. Nu la Bergen.

Am stat acolo două ore. Ne plăcea cam aceeași muzică, pop britanic și indie, doar că gustul lui era mai bine format și mai categoric decât al meu. The Kinks era pentru el trupa cea mai tare. XTC ocupau un onorabil loc doi. Mi-a vorbit mult și despre The Smiths și Japan. R.E.M., Stone Roses, Bowie, Depeche Mode, Costello, Blur. De fiecare dată când menționam o trupă de care nu auzise, vedeam că se străduia s-o rețină. „Boo Radleys, pe ăștia trebuie obligatoriu să-i asculți“, am zis. „Și The Aller Værste, chiar n-ai nici o treabă cu ei? E cea mai mare trupă norvegiană!“

Apoi am trecut la literatură. Era la curent cu toate aparițiile noi. Toate romanele, toate volumele de poezii, tot.

– Îl știi pe Espen Stueland? l-am întrebat după o vreme.

– *Sakte dans ut av brennende hus* [*Dans lent dintr-o casă în flăcări*]? a zis Tore.

– E cel mai bun prieten al meu.

– Serios? E excelent romanul! Unul din cele mai bune volume de debut de multă vreme! Îl *cunoști*?

– Da. Am fost colegi în primul an. Și a mai stat la etajul de sub mine timp de doi ani.

– Cum e? Un copil-minune?

– Da, ceva de genul ăsta. E foarte dedicat, în orice caz. Și cu o intuiție incredibilă în toate chestiile pe care le citește.

Tore s-a uitat drept înainte câteva secunde în timp ce râdea ușor și zicea „da, da“. Apoi

și-a revenit brusc.

– Dar Rune Christiansen, pe el l-ai citit?

– Am auzit de el. Dar n-am citit nimic de-al lui, am spus.

– O să-ți aduc atunci ultimul lui volum. Dar de Øyvind Berg?

– Da, un pic. *Totschweigetaktiken* [*Tactică pentru a face morții să tacă*] și *Et foranskutt lyn* [*Un fulger țintit înainte*]. Dar nu-s mare cititor de poezie, să știi. Espen e fan Berg, apropo. Și Ulven, bineînțeles.

– O, la naiba, e *așa de bun*, a oftat Tore.

Aproape că mi-au dat lacrimile când am discutat despre cât de bune erau cărțile lui Tor Ulven. Tore era încântat și de Jan Kjærstad și de romanul lui Kjartan *Fløgstad Kniven på strupen* [*Cuțitul la beregată*], dar nu și de restul operelor lui, cum eram eu. Bănuiam c-avea de-a face cu academismul lui. Dintre poeții norvegieni, cel mai mult o aprecia pe Eldrid Lunden, mi-a spus.

„N-ai citit-o pe Lunden? La naiba, pe ea trebuie s-o citești, Karl Ove! E important! *Mammy, blue* e cel mai bun volum norvegian de poezie din toate timpurile. După Obstfelder, desigur. Obstfelder, Lunden, Ulven. Dar îți aduc eu unul. Și *Det omvendt avhengige* [*Dependentul opus*]. Pe asta *trebuie* s-o citești!“

Când m-am întors de la cantină în ziua următoare, am găsit pe birou un mic teanc de volume de poezii. Deasupra lui, un bilețel:

Karl Ove:
De citit,
De la prietenul tău Tore

Prietenul meu?

Am dus cărțile acasă, le-am frunzărit așa cum făceam de obicei, astfel încât să știu despre ce era vorba în ele când le discutam, așa cum făcusem întotdeauna cu Espen. A trecut pe la mine chiar a doua zi, am băut o cafea la cantină, voia să știe ce părere aveam despre cărți, mai ales *Mammy, blue*, care mi-am dat seama că era importantă pentru el. Acum voia să fie importantă și pentru mine.

Ce energie avea!

Îmi plăcea oarecum că, pentru moment, energia asta mă avea pe mine ca țintă, era măgulitor, fiindcă aducea puțin a admirație, eram cu patru ani mai mare, fusesem la Academia de Scriere Creativă, publicasem o povestire pentru revista *Vinduet* și în curând aveam să scriu recenzii pentru ei. Se întâmplase doar cu câteva săptămâni în urmă, îi luasem un interviu lui Merete Morken Andersen pentru ziarul *Studvest*, ea urma să fie noul redactor-șef la*Vinduet* și, ca fostă studentă la Universitatea din Bergen, era candidata perfectă pentru un interviu. M-am întâlnit cu ea la etaj, în clădirea Facultății de Litere, am discutat o oră, iar când am terminat și am oprit reportofonul, mi-a spus că se gândise să aducă la redacție oameni noi după ce-și începea munca de redactor-șef, era atât de ușor să apelezi tot la cei vechi, dar ea voia să înnoiască revista cu adevărat și se întreba dacă nu voiam să scriu pentru ei.

Când vedeam toate astea prin ochii lui Tore, înțelegeam ce impresie puteau face. Dar asta avea să dureze numai câteva săptămâni, până ajungea să mă cunoască bine și să se prindă cum eram în realitate, un *wannabe* care nu știa de fapt să scrie, fiindcă nu avea nimic de spus, dar care, nefiind suficient de onest față de sine însuși ca să-și asume consecințele acestui lucru, încerca să se strecoare în lumea literară cu orice preț. Nu ca un creator, ca un individ care scria și era publicat, ci ca un profitor, un tip lipsit de idei, un scriitor de mâna a doua.

Eram mediocru, și de aceea mă și deranja interesul pe care mi-l purta Tore. Dar ce era

să fac? Să-i spun: „Nu, stai deoparte, te înșeli“?

Mai trecea din când în când pe la radio, ne duceam la cantină și discutam, câteodată venea cu noi când ieșeam în oraș după terminarea emisiei, sau vinerea, când mai mulți colegi se adunau la birou, beau bere și ieșeau în oraș, sau la una din nenumăratele petreceri private pe care le dădeau colaboratorii. Dar pe el nu-l interesa radioul, mi-am dat seama, nu-i păsa de tot ce se întâmpla acolo, n-avea nici o treabă cu intrigile, n-avea habar de conflictele personale, nu-și bătea capul că ăla umblase cu aia, că se culcase cu cealaltă, c-o lăsase pe aialaltă, și când venea vorba de aspectele practice ale producției radio, n-avea nici cea mai mică idee și nici nu voia să aibă. El își făcea grupajele săptămânale și le făcea bine, ca interviul acela cu Jon Fosse din care a ieșit o întreagă emisiune, sau ca recenziile de cărți și de piese de teatru pe care le scria, dar asta era tot. Aparținea unei categorii de colaboratori care veneau la postul studențesc ca să acumuleze un pic de experiență înainte să meargă mai departe. Într-o altă categorie erau cei care rămâneau acolo mai mulți ani, pentru care radioul devenea un fel de club de socializare, un loc unde puteau să stea și să găsească întotdeauna ceva de băut când venea seara. Printre ei erau mulți tocilari și ratați, care altfel ar fi stat în garsonierele lor de tocilari și ratați împreună cu prietenii lor tocilari și ratați. Prezența lor făcea radioul un loc cu mult mai interesant decât, de exemplu, redacția *Studvest*, unde toți veneau să facă practică și să avanseze, dar în același timp mă neliniștea, fiindcă eram la fel de dependent de ambianța aceea ca și ei, aveam la fel de puțină viață socială în afara postului de radio ca și ei și eram în realitate ca și ei, mă gândeam uneori, în cele mai întunecate momente. Dar nu erau la fel de mulți ca înainte, radioul era plin de oameni mișto pe care am ajuns să-i cunosc, mai ales cei care lucrau în redacția culturală, cum ar fi Mathilde, șefa, o fată deșteaptă, îndrăzneață și atrăgătoare din Nord, sau Therese cea veselă din Arendal, sau Eirik, un tip înalt și voinic din Bergen, pe cât de isteț, pe atât de vorbăreț, sau Ingrid, o fată taciturnă din Trøndelag căreia eu și Tore – fiindcă și el o remarcase – îi ziceam Garbo. Într-o seară eram sus în studio și lucram după emisiune, ea a rămas ca să facă curățenie; când a intrat în încăperea în care mă aflam, am scris o propoziție în programul de redare a vocii pe care tocmai îl căpătaserăm. După un click, o voce cu totul lipsită de viață, mașinală, a rostit:

Ingrid e moartă.

Ingrid e moartă.

Ingrid a înghețat și m-a privit cu ochii ei negri, speriați.

Ingrid e moartă.

În încăperea întunecoasă, în care ne aflam doar noi doi, suna sinistru. Glasul părea să vină de dincolo de mormânt.

– Opreşte-o, a zis ea. Nu-i amuzant. Nu-i amuzant.

Am râs. Tocmai că era amuzant. Dar ea se speriase de-a binelea, așa că mi-am cerut scuze. Ingrid a plecat, am rămas din nou singur, nu voiam să merg acasă, m-am închis în birou și-am jucat Wolfenstein până la ora trei, când m-am dus la apartamentul lui Gunvor de pe Nygårdsgaten, am deschis ușa și m-am băgat în pat lângă ea, nu s-a trezit, ci m-a cuprins cu brațul în somn în timp ce bâiguia ceva neinteligibil.

În seara următoare eram așteptat la cină la Tore. Trecuse pe la mine și mă invitase, îi mulțumisem, acceptam bucuros, toată gașca lui era în Bergen, din câte știam, și nu era de la sine înțeles că mă va invita și pe mine. Am cumpărat o sticlă de vin după serviciu, am dormit o oră, am făcut un duș, după care am luat-o la pas pe dealurile de pe partea cu Sandviken, unde stătea el. În vârful dealului m-am întors să privesc orașul de la înălțime, mi-a plăcut cum scânteia în marea de întuneric dintre munți.

Apartamentul lui Tore era la primul etaj, ușa de jos era deschisă, așa că am urcat scările, acolo era așa de frig că ți se vedeau aburii respirației în lumina puternică, am trecut printr-un coridor îngust ce mirosea a mucegai și am ajuns la o ușă. Pe un bilețel de hârtie deasupra soneriei era scris Renberg/Halvorsen. Renberg, ăsta era numele lui Tore, nu?

Am sunat.

A deschis ușa și mi-a zâmbit.

– Intră, Karl Ove!

M-am descălțat, mi-am agățat geaca în cuier și am intrat în camera de zi. Era complet goală. Pe deasupra, în afară de trei lumânări pe masă, era întuneric beznă acolo.

– Eu am ajuns primul? am întrebat.

– Cum adică? Numai pe tine te-am invitat.

– Serios? am zis, uitându-mă neliniștit în jur. Masa era acoperită cu o față de masă, pe ea erau două farfurii și două pahare de vin care sclipeau în lumina pâlpâitoare a lumânărilor.

Tore mă privea fix și zâmbea.

Purta o cămașă neagră și o pereche de pantaloni negri.

Era homosexual?

Despre asta era vorba?

– Mâncarea e gata, a spus el. Putem mânca imediat, dacă vrei.

Am încuviințat din cap.

– Ți-am adus niște vin roșu, am zis întinzându-i sticla. Poftim.

– Ai vreo preferință muzicală?

Am scuturat din cap în timp ce studiam încăperea ca să adun indicii.

– E OK David Sylvian? *Secrets of the Beehive?*

– E chiar bun, am zis și m-am îndreptat către perete.

Avea pe el un poster mare, înrămat, cu XTC.

– Vezi că are și autograf? a spus Tore chiar din spatele meu. M-am dus la Swindon într-o vară și-am sunat la soneria lui Andy Partridge. Mi-a deschis ușa și-am spus: „Salut, vin din Norvegia și mă întrebam dacă ți-ai putea pune semnătura pe niște chestii“. Râzând, a continuat: Mi-a zis că au trecut mulți ani de când a mai sunat cineva la el la ușă. Cred că i s-a părut amuzant.

– Și ea cine e? l-am întrebat, arătând spre o fotografie cu o fată frumoasă, blondă.

– Ea? E Inger. Iubita mea.

Am fost așa de ușurat, încât am izbucnit râs.

– Așa-i că-i frumoasă? a zis el.

– Da. Și unde-i acum?

– A ieșit cu niște prietene. A trebuit să fac eu curățenie pentru vizita ta. Dar hai să mâncăm!

Am discutat toată seara, ne-am deschis unul față de celălalt, așa cum faci când ajungi să cunoști pe cineva. Ne-am înțeles să facem o serie de emisiuni despre cele mai bune zece albume pop din toate timpurile, câte o emisiune pentru fiecare disc, aveam să-i spunem *Popkarusellen* [*Caruselul pop*], în cel mai bun spirit al anilor șaizeci, și să încercăm în același timp să formulăm cele zece porunci ale pop-ului. Și-am căzut de acord să facem o trupă. Tore avea să cânte și să scrie piese, avea deja multe în pregătire, eu urma să cânt la baterie, îl puteam coopta pe Yngve la chitară, așa că ne mai lipsea doar un basist.

Tot timpul s-a agitat înainte și-napoi între scaun și aparatul stereo, punea întruna piese noi de la trupe care-i plăceau și pe care voia să le ascult, îmi atrăgea atenția la anumite detalii, la felul în care o linie melodică era aranjată, de exemplu, sau la un vers foarte bun dintr-un cântec. „O, ce grozav! Ascultă, la naiba, nu-i formidabil? Acolo! Ai auzit?“

Mi-a povestit că vecinul de dedesubt era un nebun care stătea dimineața la fereastră și se holba la ei când plecau și care urla și răcnea noaptea. Mi-a spus că fusese coleg de liceu cu Inger, nu o suporta atunci, era una din fetele înfumurate de la „Tinerii Prieteni ai Naturii“, dar s-a îndrăgostit nebunește de ea după aceea. Mi-a mai spus că avea un frate mai mare, că părinții lui erau divorțați, că mama lui era un om minunat și că-și diviniza

bunica, în vreme ce tatăl era alcoolic și țicnit. Era profesor. I-am spus că și părinții mei erau divorțați, că și tatăl meu era profesor și alcoolic. Am vorbit mult despre ei. Parcă eram frați. Mi-era foarte simpatic.

S-a ridicat și s-a dus în dormitor, a revenit cu un manuscris în mână.

– Aici e. Romanul. L-am terminat ieri. Dar oare n-ai putea să-l citești înainte să-l trimit?

– Bineînțeles, am zis. O fac cu mare plăcere.

Mi l-a întins. M-am uitat scurt la pagina de titlu:

Takks kube [*Cubul lui Takk*]
Roman
Tore Renberg

Chiar atunci s-a deschis ușa și a intrat fata din fotografie. Obrajii-i erau îmbujorați de la frigul de afară, sau poate din cauza urcatului pe panta abruptă.

– Salut, a zis ea.

– Salut, am spus.

A venit să-mi strângă mâna, apoi s-a așezat pe scaunul de lângă Tore și și-a tras picioarele sub ea.

– Deci în sfârșit îl cunosc și eu pe acest Karl Ove! Ce înalt ești!

– Noi doi suntem cei scunzi, a spus Tore. Suntem din neamul piticilor, noi doi.

Au râs.

– Așadar, a zis ea. Mi-e foame. A mai rămas ceva de mâncare?

– A mai rămas câte ceva în bucătărie, a spus Tore.

Ea s-a ridicat și s-a dus în bucătărie.

– Cât e ceasul, de fapt? am întrebat eu.

– Douăsprezece și jumătate, mi-a răspuns Tore.

– Păi, ar fi timpul să mă-ndrept spre casă, am spus, ridicându-mă în picioare. Mulțumesc pentru tot!

– Cu plăcere. Pe când mă conducea în hol, Tore m-a întrebat: Cât timp crezi că-ți ia să-l citești?

– Îl citesc în weekend. Treci luni pe la mine, vorbim atunci.

– Perfect!

Inger a venit în hol, mi-am luat rămas-bun de la ei, au închis ușa după mine, iar eu am luat-o la vale spre oraș.

Romanul lui n-avea aproape deloc acțiune, nu avea un subiect, totul orbita în jurul personajului principal, pe nume Takk, cu viața lui monotonă și solitară într-un apartament. Nu era rău, dar era atât de influențat de Beckett încât aproape că n-avea nimic original. Nu avea nimic de-a face cu Tore, nimic din farmecul și temperamentul lui nu se găsea în manuscris. Când ne-am întâlnit să discutăm, nu mi-am exprimat criticile direct, nu voiam să-l jignesc sau să-l supăr, dar i le-am sugerat, și se părea că mai auzise opinii de felul ăsta. Totuși, l-a trimis fără să facă vreo modificare, și manuscrisul a fost apreciat.

La scurt timp după ce mi-a apărut prima recenzie în *Vinduet* am fost contactat de cei de la ziarul *Morgenbladet*, care mă rugau să fac recenzii de cărți pentru ei. Am acceptat. Nu era totuși numai de bine, fiindcă direcția care se contura era cea de critic, nu de scriitor, și aproape c-ar fi fost de preferat să fac cu totul altceva, pentru că recenzând cărți trebuia să-mi recunosc înfrângerea de fiecare dată când scriam. Eram capabil să scriu despre literatură, să-mi dau seama dacă era bună sau proastă și să spun de ce, dar nu puteam trece de nivelul ăsta. Exista un perete de sticlă între mine și literatură: o vedeam, însă eram despărțit de ea.

Kjartan a trecut pe la radio de vreo două ori să mă întrebe dacă n-aveam chef de o cafea, și mișcările lui aveau o asemenea lentoare, abia se târa, încât colegii m-au întrebat: „Cine naiba mai e și *ăsta*?“ Toți erau tineri, poate cu excepția paznicilor, așa că imaginea bărbatului cu părul cărunt și ciufulit, care se mișca atât de încet, li se părea ieșită din comun. Urma să aibă examen în mai, dar nu mai putea învăța, zicea el. Se gândea să renunțe. I-am zis că nu trebuia să renunțe, că trebuia doar să reziste, chiar dacă nu învăța, știa așa de multe că tot s-ar fi descurcat. Examenul era important, i-am spus, și dacă nu-l dădea, ar fi pierdut tot anul. S-a uitat la mine și a zis că poate aveam dreptate. M-a invitat să trec pe la el într-o după-amiază, avea niște poezii noi pe care voia să mi le arate, dacă aveam chef. Sigur că aveam chef, așa că într-o după-amiază de sâmbătă m-am dus la el împreună cu Gunvor. Deși nu stătea departe de mine, nu mai fusesem la el. Garsoniera era la parter, dar atmosfera era mai degrabă de subsol. Draperiile erau trase, am băut cafea în semiîntuneric, Gunvor a întreținut conversația și am văzut cât de mult o plăcea Kjartan și cum se destindea în prezența ei. Dar nu cu mult, încordarea din el încă se simțea. Când am plecat, m-am gândit că forța gravitațională avea o influență mai mare asupra lui, pământul îl atrăgea mai mult, de aceea mișcările lui erau așa de lente, îi era mai greu să-și ridice piciorul de pe sol, să-și ia mâna de pe ceașca de pe masă. El, care scria așa de mult despre aer și despre ceruri, lumină și sori, el, care trăia în regatul imponderabil al sufletului.

Peste câteva săptămâni a ajuns din nou la spital.

*

Pe la sfârșitul lui aprilie m-am dus cu Espen la Praga. Avusese recenzii bune la volumul de debut și intrase în redacția revistei *Vagant* din Oslo. Discuta despre literatură cu Henning Hagerup și Bjørn Aagenæs, Arve Kleiva și Pål Nordheim, ieșea la bere cu ei după ședințe și cunoscuse mai mulți scriitori, printre care nuvelistul Jonny Berg și poetul Rune Christiansen. Deși Espen era Espen și eu îl știam de peste trei ani, toată excursia m-au stăpânit diverse complexe de inferioritate. El era scriitor, eu nu eram. Dacă se uita la stânga, mă uitam și eu la stânga să văd ce i se păruse atât de interesant. Așa de mult mă guduram pe lângă el, încât riscam să distrug prietenia dintre noi. În Berlin aveam câteva ore până pleca trenul, Espen a cumpărat un ziar și a aflat că urma să se țină o întâlnire cu un poet român la Ambasada României, poeziile lui tocmai fuseseră traduse în germană. Deși nu știam germană și o lectură de poezie n-ar fi avut nici un sens pentru mine, n-am spus nu, deoarece nu voiam să mă pun în calea nevoii lui de poezie.

Am găsit ambasada și-am intrat. Erau acolo chelneri cu mănuși albe și tăvi cu aperitive, pe lângă o mulțime de bărbați îmbrăcați la costum și femei dichisite. Espen și cu mine, care nu miroseam prea frumos după o noapte petrecută pe tren și una pe străzi și nu eram cine știe ce bine îmbrăcați – ca să nu spunem mai mult –, am stârnit rumoare când am intrat. Oamenii se uitau lung la noi, și m-am gândit: „Slavă Domnului că Espen e poet, că putem spune asta în caz că ne întreabă cineva ce căutăm aici. Un poet norvegian, asta ar explica atât hainele, cât și mirosul puțin respingător pe care-l degajăm“.

Am stat în mijlocul încăperii fără să ne spunem nimic.

– Cel puțin pot să-mi fac o idee despre limbă, am zis. Tonul și timbrul și ritmul.

– Da, a spus Espen.

Ușile s-au deschis și am fost invitați într-o sală plină de scaune, cu un podium la un capăt, pe care se afla o masă cu trei microfoane.

Espen a mers de-a lungul primului rând, eu m-am dus după el, ne-am așezat la mijloc, pe cele mai bune locuri. Publicul nu era numeros, să fi fost vreo douăzeci de persoane. Trei participanți, doi bărbați și o femeie, au ocupat locurile din spatele microfoanelor. Femeia a vorbit prima. Oamenii râdeau și chicoteau din când în când. Nu înțelegeam o iotă. Apoi a început să citească cel care bănuiam că era poetul, în timp ce tipul celălalt stătea lângă el cu brațele încrucișate și ochii pe jumătate închiși și asculta.

Poetul și-a coborât privirea spre cartea de pe masă, apoi s-a uitat direct la mine. Nu

doar o dată, ci tot timpul. Am fost nevoit deci să dau din cap, ca și cum trăgeam mare folos din ceea ce citea el, și să mai zâmbesc din când în când. De ce mă luase la ochi tocmai pe mine, e imposibil de zis, se poate să fi fost din cauza locului central pe care-l ocupam, sau poate pentru că noi arătam atât de diferit față de ceilalți.

Spre groaza mea, s-a auzit un sforăit din direcția lui Espen. I-am aruncat o privire rapidă. Stătea cu mâinile încrucișate pe piept, cu capul lăsat, cu ochii închiși. Pieptul i se ridica și se lăsa în jos la intervale regulate.

L-am înghiontit discret, s-a îndreptat tresărind.

Cel care recita ne privea fix în timp ce-i ieșeau pe gură cuvânt după cuvânt în germană.

Eu zâmbeam și încuviințam din cap.

Espen a adormit la loc.

L-am înghiontit iar. De data asta nu s-a mișcat, a deschis doar ochii, a clipit de câteva ori și s-a lăsat în voia somnului.

Așa că toată responsabilitatea cădea pe umerii mei. Cum Espen dormea, eu trebuia să par de două ori mai interesat. M-am holbat gânditor la tavan, mi-am mijit ochii, chestia asta era interesantă, am dat din cap ca pentru mine, apoi m-am uitat la poet cu o privire de cunoscător.

Totul în fața unui potop de cuvinte și sunete neinteligibile.

În sfârșit a terminat. Prezentatoarea i-a mulțumit – măcar atât am înțeles – și a adăugat ceva, după care toți s-au ridicat. M-am uitat la Espen, care tocmai se trezise.

– Ce-a zis? l-am întrebat.

– E pauză. Dar mergem, nu?

– Da, am zis.

Am luat-o repede spre ușă, fiindcă poetul părea să aibă chef de vorbă. M-am întors, am dat din cap către el și m-am grăbit să ies. De cealaltă parte a ușii așteptau chelnerii cu tăvile lor, și aproape am dat peste ei când am reușit să evadez de-acolo.

Îmi pierdusem orice simț al măsurii, asta se întâmplase, fiindcă inferioritatea pe care-o resimțeam s-a amplificat și mai tare atunci când am ajuns în Praga și ne-am plimbat pe străzile ei medievale. Nu vedeam aceleași lucruri, nici măcar nu ne interesau aceleași lucruri, eu eram numai un tip prost, banal, care nu băga nimic în seamă și pe care nu-l interesa nimic. Espen a vrut să vadă cimitirul evreiesc, eu nu știam că exista un cimitir evreiesc. Ne-am dus să-l vedem, ne-am plimbat un pic pe-acolo, apoi el m-a întrebat dacă văzusem fâșiile de hârtie de pe morminte, eu am scuturat din cap, nu le văzusem. „Cum ai putut să treci pe lângă ele?“ s-a mirat el. „Nu știu“, am spus. Îl interesau casele pe care le proiectaseră niște arhitecți cunoscuți în anii douăzeci, ne-am dus să le vedem, în ochii mei erau numai case. Am intrat într-o biserică, s-a uitat în stânga, m-am uitat și eu în stânga, el s-a uitat în dreapta, m-am uitat și eu în dreapta. S-a așezat pe o bancă și și-a plecat fruntea. „De ce face asta? Meditează? De ce meditează? O fi atmosfera de aici? Simte ceva sacru? Are biserica asta ceva special? Să fi fost Kafka pe aici, oare? Nu, doar era evreu. Trebuie să fie atmosfera. Sfințenia. Sau vreo forță cosmică, fix în locul ăsta.“

După un timp, Espen s-a ridicat și am ieșit din biserică. Pe drum l-am întrebat, cât de nonșalant am putut, ce făcuse acolo înăuntru.

– Ai meditat?

– Nu, am dormit. N-am dormit cine știe ce în ultima vreme, evident.

După ce ne-am întors, am stat două nopți la el în Oslo, am ieșit în oraș în ambele seri, în ultima am trecut prin Barbeint, am plecat de-acolo cu o fată, m-am culcat cu ea în garsoniera ei, a fost doar trist, am terminat un-doi, abia dac-am stat acolo o jumătate de oră. A doua zi nu mi-am amintit numele ei sau cum arăta, ci faptul că avusese un volum de poezie de Øyvind Berg pe noptieră, asta mi-am amintit. În tren, în după-amiaza următoare,

m-am hotărât să pun capăt relației cu Gunvor. Nu mai mergea, nimic nu mai mergea, am sunat-o de la o cabină telefonică de la gară, i-am zis că făcusem ceva ce nu trebuia și că trebuia să discutăm. M-am dus acasă la ea. Din fericire, nu mai era nimeni acolo. A făcut ceai, am luat loc în camera de zi. Am plâns când i-am zis că ne îndepărtaserăm unul de celălalt, că relația noastră ținea mai degrabă de trecut decât de viitor. A plâns și ea, patru ani din viețile noastre erau gata. Imediat după aceea am râs. Pentru prima dată, după multă vreme, eram deschiși unul față de celălalt și-am discutat ore în șir. Mă simțeam vinovat că plânsesem, fiindcă eram de fapt ușurat că se terminase, și lacrimile erau așadar false. În același timp, nu erau, intimitatea noastră era perfect autentică, și asta mă făcuse să plâng. Gunvor n-avea de unde să-și dea seama, n-avea de unde să știe că lacrimile disimulau ceva, trebuia să rămână cu impresia că-mi părea sincer rău că se terminase.

Târziu în noapte m-am ridicat să plec. Ne-am îmbrățișat, am stat îndelung în hol ținându-ne strâns în brațe, apoi am coborât scările de-abia văzând pe unde mergeam din cauza lacrimilor. Îi înșelasem așteptările, însă acum se terminase, iar vina pe care-o simțeam devenea mai ușor de suportat acum că mă afecta doar pe mine.

Vara nu se întâmpla cine știe ce la radioul studențesc, în oraș aproape că nu mai erau studenți și Yngve era în Arendal, așa că eram singur mai tot timpul, îmi pierdeam timpul fie sus la radio, fie acasă în garsonieră, încercam să scriu, fără să-mi iasă ceva, am terminat o povestire de trei pagini cu titlul „Zoom“ despre un bărbat care întâlnea o femeie, ea îl însoțea acasă, el o fotografia, posturile ei deveneau tot mai lubrice, și asta era, ea mergea acasă, el îi auzea pașii pierzându-se afară pe stradă. O, nu era nimic, o născocire, o prostie. I-am arătat-o lui Tore când s-a întors în oraș, mi-a zis că era bună, că avea un personaj bun, dar că ar fi trebuit să-l dezvolt mai mult și să continui. Nu puteam, făcusem tot ce se putea face, n-avea cum să fie mai bună. Fiecare frază era construită cu atenție, asta însemna că fiecare cuvânt era important, însă numai în cadrul structurii interne a povestirii, pentru cel care-o citea – în cazul ăsta, Tore – nu conta dacă era scris „degete ce apucau strâns ca niște gheare“ sau „zgârieturi care lăsau urme ca niște șanțuri“ sau una dintre frazele pe care le finisasem cu atâta grijă.

În toamnă am desființat romanul *Det nye testamentet* [*Noul testament*] al lui Stig Sæterbakken pe o pagină întreagă în ziarul *Morgenbladet*, nu-mi plăceau variațiunile de stil și elementele de pastișă, iar când personajul principal se așază într-un fotoliu cu spătarul înalt la o petrecere și începe să-i judece în sinea lui pe toți cei prezenți, semăna atât de mult cu Thomas Bernhard, că n-am putut să văd noutatea din el. Era un roman mare, de mulți ani nu mai fusese vreun tânăr romancier care să investească într-o carte așa cum o făcuse el, dar, din păcate, nu-i ieșise. Rămăsesem sus la radio și scrisesem toată noaptea, iar dimineața, când Tore și-a făcut apariția, i-am citit-o. Scrisesem că romanul era ca o sculă imensă, impunătoare la prima vedere, dar prea mare ca sângele s-o umple și s-o poți folosi la ceva, se scula numai pe jumătate. Tore a râs de n-a mai putut.

– O să publici *asta* în *Morgenbladet*? Ha-ha-ha! Dar nu *poți*, Karl Ove! Nu *merge*!

– Dar imaginea e potrivită, exact așa e romanul. Mare și ambițios, bine, dar *prea* mare și ambițios.

– Bine, bine. Poate că-i fix ca o sculă, ha-ha-ha, dar asta nu înseamnă că poți scrie chestia asta, deșteptule!

– Să șterg fraza asta?

– Trebuie.

– Dar asta-i cea mai potrivită imagine pentru roman…

– Haide-acum! Șterge-o, și apoi mergem să ne luăm o cafea.

Peste câteva săptămâni m-a sunat Alf van der Hagen de la NRK, canalul P2, mă ruga să fac recenzia unui roman pentru emisiunea *Kritikertorget*, primul volum din seria de romane

Iosif și frații săi a lui Thomas Mann, și m-am simțit extrem de flatat, clar că puteam s-o fac. Am luat autobuzul spre Minde, unde era sediul NRK. Eram așteptat – ca să vezi, mi-era scris numele în caietul recepționerei, Knausgård, ora 13, *Kritikertorget*, studioul 3. *Kritikertorget* era de departe cea mai importantă emisiune de literatură, toți criticii buni făceau recenzii acolo, de la Hagerup la Linneberg, și acum îmi dăduseră și mie o șansă. Aveau să mă sune iarăși, aveam să ajung o voce cunoscută, care să se audă în fiecare sâmbătă după-amiază, numele meu avea să fie pe buzele tuturor. „Knausgård spune că opera lui e supraevaluată, ești de acord?“ „Knausgård ți-a ales romanul ca senzația toamnei, ce zici de asta?“ „Sigur că sunt flatat, omul ăla știe ce vorbește.“

O femeie m-a condus prin holurile din Minde, am trecut pe lângă redactorii care lucrau într-un birou vast, ecranele computerelor luceau și se auzea zumzăit de voci, apoi am intrat într-un studio, mai mare, mai frumos și parcă mai larg decât al nostru, în care mi-am pus căștile și-am putut vorbi direct cu Alf van der Hagen. Numai numele – impunător și aristocratic – îmi dădea fiori. M-a salutat prietenos, mi-a zis că textul era bun și că trebuia doar să-l citesc. Mă mai întrerupea și mă ruga să citesc din nou, dar așa trebuia să fie. Și iată-mă-s, criticul radio van der Knausgård, noua voce, criticul din noua generație, citind textul despre Thomas Mann. Mă pricepeam să citesc la microfon, de aproape un an făceam în fiecare zi asta, însă van der Hagen nu era mulțumit, a trebuit să reiau de mai multe ori, și când s-a oprit în cele din urmă, aveam impresia că rezultatul nu-l satisfăcea, dar pusese punct fiindcă nu puteam continua la nesfârșit fără să facem vreun progres.

Recenzia a fost difuzată, i-am pus pe toți cunoscuții mei s-o asculte, era ceva, vorbeam de NRK, de radioul național, nu de-un radio local din Sørland sau de-un radio studențesc din Bergen. Tuturor le-a plăcut, dar de sunat nu m-au mai sunat niciodată, NRK n-a mai dat nici un semn, nu voiau să mai aibă de-a face cu mine, era clar, nu le plăcusem suficient.

Totuși, numele meu a devenit ceva mai cunoscut, am primit o solicitare din partea revistei *Kritikkjournalen* să recenzez romanul unui scriitor japonez pe nume Murakami, cartea era despre cineva care vâna niște oi speciale și am desființat-o, mai ales din cauză că era atât de occidentală. Am desființat mai multe romane pentru *Vinduet*, am făcut mai multe interviuri pentru *Studvest*, lucram la radioul studențesc, mergeam pe la Rica, Garage, Café Opera, Fotballpuben și beam bere cu colegii de la radio, uneori mergeam singur acasă, alteori cu câte o fată, fiindcă lucrurile începeau să se miște și-n zona asta, nu-mi mai spuneau nu, poate fiindcă nu-mi mai păsa așa de mult de ele ca să nu-mi găsesc cuvintele în fața lor, ci doar le priveam cu ochii mei necumpătați, disperați, sau poate fiindcă știau deja cine eram. Dar n-aveam prieteni, în afară de Tore, care se mutase cu Inger într-un apartament spațios, mai jos de universitate. Mă duceam des pe la ei, mă târam într-acolo cu o plasă de beri în mână – „Nu vreți să le bem și-apoi să ieșim în oraș?“ – atât de des, încât a trebuit să-mi limitez numărul de vizite ca să nu-și facă idei, să-și dea seama că de fapt nu aveam unde să merg altundeva.

Lui Inger toate astea i se păreau un pic excesive, se vedea pe ea, zicea în glumă că personalitatea lui Tore se schimbase de când mă cunoscuse, că acum voia numai să iasă în oraș la băute, dar era acolo un grăunte de adevăr, ei erau amândoi statornici, aveau ceva, în timp ce eu nu eram statornic și mă vedeam cu ochii lor: un tip înalt, nefericit, care nu avea prieteni și care-l parazita pe Tore, care era cu *patru* ani mai tânăr.

În oraș, când stăteam la o masă în Garage discutând și bând, uitam complet de asta, atunci mă mulțumeam cu ce aveam. În fiecare sâmbătă dimineață ne întâlneam să înregistrăm o emisiune din seria noastră *Popkarusell*. Până acum bifaserăm The Kinks, The Beatles, The Jam, The Smiths, Blur, Police. L-am recomandat pe Tore la *Morgenbladet*, erau interesați, a început să facă recenzii de volume de poezii pentru ei, și între timp scria și el, acum proză scurtă. Mi-a arătat câteva texte și erau bune, chiar bune. Își găsise dintr-odată stilul lui. Verde de invidie, le citeam cu el lângă mine, dar n-am lăsat să se vadă, i-am zis: „La naiba, Tore, ăsta-i chiar *bun*“. Radia de fericire ca o mică stea, a pus textul peste

teancul îngrijorător de mare și a zis că începea să-i iasă. După sesiuni din astea mergeam direct acasă și mă așezam în fața computerului. Am început o povestire pe care-am intitulat-o „Blank“, era despre un bărbat care se trezea într-un parc și nu știa cine e. Mergea prin oraș, nu recunoștea nimic. Era strigat de cineva care-i zicea Sean. „Sean, ăsta-s eu?“ se gândea. Am scris trei pagini, am șlefuit fiecare frază ca pe un diamant, și tot nu strălucea. Erau ca niște pasaje dintr-un roman polițist jalnic sau, mai rău, dintr-o compunere școlară. Nu se găsea *nimic* din personalitatea pe care Tore reușise s-o evoce în scrisul lui, modul nemaiîntâlnit în care crea foarte condensat o anumită atmosferă, lucru care *nu* avea de-a face cu descrierile, adică cu spațiul în care se desfășura acțiunea, ci cu *limbajul* lui. Scria, cu alte cuvinte, ca un poet. Ca să nu mai vorbesc de Espen, care *era* poet. Nu era vorba despre atmosferă, ci de irumperi bruște ale limbajului, de revelații de moment, de imagini care erau atât de neașteptate, încât îți formau în minte noi asocieri de idei.

Espen fusese la nivelul ăla încă de când îl întâlnisem prima dată, așa că nu eram invidios pe el, dar cu Tore lucrurile stăteau altfel, mai ales din cauza infamiei că era cu patru ani mai mic decât mine. Trebuia să fiu un fel de Nestor, un student mai mare, cu experiență, care să-l conducă grijuliu acolo unde voia să ajungă, un fel de frate mai mare pentru el, în schimb mă trezeam depășit după o jumătate de an.

Raporturile noastre se schimbau tot timpul, imaturul și maturul, cel cu experiență și cel fără experiență, într-un moment îi vedeam vulnerabilitatea, pe care n-o arăta de altfel nimănui, care ieșea la suprafață doar când te apropiai de el, în altul era mult deasupra tuturor oamenilor pe care-i cunoșteam. La fel se întâmpla și cu Inger. Uneori îi percepeam aproape ca pe niște copii și parcă eram cel mai bătrân om de douăzeci și patru de ani când eram cu ei, în clipa următoare râdeau de mine și de pungile mele de plastic și deveneau doi studenți independenți, cu rezultate academice excelente, în drum spre culmi, în timp ce eu eram un *dropout* cu un fel de atestat de mâna a doua, luat în urmă cu trei ani, drept unică realizare.

O dată am ajuns la ei tocmai când încercau să prăjească un macrou afumat pentru cină.

Altă dată stăteam pe canapea și m-am trezit spunând că trebuia să mă tund, iar Tore, rapid la reacții, a zis că putea s-o facă Inger. „Și pe mine mă tunde, să știi“, mi-a spus el. „Sau mă ia la zero cu mașina.“

– Hei, Inger! N-ai putea să-l tunzi pe Karl Ove?

A venit și s-a uitat la noi cu capul înclinat, oarecum jenată.

– Ba da, cum să nu, a zis în cele din urmă.

– Atunci s-a rezolvat! a spus Tore. Și scapi de grija asta!

Eu aveam rezerve, dar el era așa de hotărât, încât m-am ridicat și m-am dus cu Inger în baie. Ea a adus un scaun, m-am așezat pe el, apoi mi-a pus un prosop pe umeri și mi-a dat cu pieptănul de câteva ori prin păr.

Privirile ni s-au întâlnit în oglindă.

A zâmbit și s-a uitat în pământ.

– Cum vrei să te fac?

– Scurt de tot, am zis.

– OK.

Și-a pus mâna pe capul meu, privirile ni s-au întâlnit din nou.

De data asta eu m-am înroșit.

A început să-mi treacă încet cu mașina bâzâind peste creștet, din spate, de la gât, până la frunte. Se învârtea în jurul meu, m-a atins cu șoldul dintr-o parte, iar la un moment dat, când s-a aplecat ca să ajungă mai bine, sânul ei mi-a atins umărul. Încerca să-și ascundă jena afectând o postură detașată, profesionistă, dar i se îmbujoraseră obrajii, și mi-am dat seama cât de ușurată a fost când în sfârșit a terminat și a putut să-mi ia prosopul de pe umeri.

– Așa, a zis ea. Ești mulțumit?

– Foarte mulțumit. Mersi!

– Ar trebui să scot acum o oglindă mai mică să vezi cum a ieșit la ceafă, dar n-am, din păcate.

– Oricum, nu mai e mare lucru la ceafă, am zis, trecându-mi mâna prin părul scurt de-un centimetru.

Bănuiam că avea să-l ia la rost pe Tore îndată ce ieșeam pe ușă, cum putuse s-o pună într-o situație așa de delicată? De ce naiba trebuia să-i tundă ea pe prietenii lui?

La mijlocul lui septembrie m-am întâlnit cu Gunvor pentru prima dată de când ne despărțiserăm. Am văzut-o la Nøstet, chiar lângă garsoniera mea, mergea spre clădirea Verftet să se întâlnească la cafenea cu cineva, era duminică dimineața, vremea era minunată.

Am întrebat-o cum îi mergea, ea a zis că bine.

– Și ție? m-a întrebat la rândul ei.

– Bine.

– Super! Sigur ne mai vedem. Pa!

– Pa, am spus, și am coborât dealul în timp ce ea a luat-o tot înainte.

Când am intrat în apartament, unde era aproape beznă față de lumina de afară, am plâns. M-am întins în pat și-am încercat să dorm, fără să reușesc, îmi secase izvorul somnului. Nici nu era de mirare, în noaptea aia dormisem paisprezece ore. Așa că trebuia doar să stau culcat și să citesc până mi se făcea somn din nou.

Peste câteva săptămâni am început să cânt împreună cu Tore. Yngve își luase în sfârșit licența și-și căuta de lucru, era pe ajutor de șomaj și se bucura nespus să ni se alăture. Am făcut rost de-o sală în clădirea unei fabrici dezafectate, exista acolo un set de tobe vai de capul lui, niște boxe vechi și câteva amplificatoare Peavey, în colțuri se acumulaseră grămezi de gunoaie, pereții de beton erau crăpați și înnegriți de la umezeală, toată toamna a fost rece ca într-o hrubă înăuntru, cu toate astea ne întâlneam o dată pe săptămână și ne străduiam să iasă ceva.

Am fost la Espen în Oslo, încercam să mă duc pe la el cât de des puteam – săptămâni întregi nu mă gândeam decât la călătoria cu trenul prin munți, când stăteam în vagonul-restaurant și fie citeam, fie contemplam peisajul, care era absolut superb în culorile lui de toamnă, și la vizita în apartamentul enorm și elegant pe care-l avea la dispoziție. Când discutam, mi se întâmpla să spun lucruri la care nu mă mai gândisem, încurajat de situație și de entuziasmul lui Espen, brusc ceva își făcea simțită prezența în încăpere, devenea un focar, nu pentru mine și egocentrismul meu, nu pentru înclinația mea de a fi mereu atent la părerile celorlalți despre mine, nu, subiectul discuției se detașa de toate astea, eu însumi dispăream, până când momentul trecea și eram iarăși acolo, fiecare de câte o parte a mesei, parcă apărută din nou între noi. În drum spre casă, după weekendurile astea, în care tot timpul se întâmpla ceva – fie ieșeam în oraș seara sau invita oameni la cină –, aveam de obicei rucsacul plin de cărți pe care le cumpărasem din capitală și pe care le citeam în tren. O dată aveam printre ele și *Extincție* de Thomas Bernhard, care era zguduitoare, pe cât de limpede, pe atât de lucidă, învârtindu-se permanent în jurul morții; părinții și sora personajului principal mor într-un accident de mașină, el se duce acasă ca să-i îngroape, plin de ură, așa cum sunt toate personajele lui Bernhard, dar în cartea asta exista o obiectivitate pe care n-o mai văzusem înainte la el, era ca și cum adevărurile dureroase ieșeau la iveală, erau așa de copleșitoare și puternice încât acaparau monologurile furibunde, moartea făcea să pară neînsemnate până și ura și furia cea mai intensă, într-un fel locuia în bărbatul acela, și totul era așa de lucid și așa de dur și nemilos, dar și atât de frumos, totul prindea viață în ritmul insistent și tărăgănat al limbajului lui Bernhard, care se revărsa înlăuntrul meu pe măsură ce citeam și care se făcea simțit chiar și după ce pusesem cartea deoparte și

mă uitam pe geam, la zăpada care tocmai căzuse peste câmp, la râul sălbatic care se prăvălea peste râpă, și mă gândeam, trebuie să scriu așa, pot să scriu așa, trebuie doar să scriu, nu e nici o artă, și-am început să formulez în minte începutul unui roman, în ritmul lui Bernhard, și mergea bine, frazele îmi veneau una după alta, apoi trenul s-a pornit din nou cu o smucitură și am compus frază după frază, care s-au evaporat cu totul atunci când mi-am aprins computerul în după-amiaza aia. Frazele pe care le gândisem erau pline de viață și forță, cele pe care le vedeam în fața ochilor pe ecran erau moarte și goale.

Într-o zi Yngve a urcat la mine la birou ca să mă întrebe dacă nu voiam să beau o cafea cu el la Grillen. Încă n-avea loc de muncă și se plictisea, se aștepta să iasă din situația asta, așa cum făcuseră majoritatea prietenilor lui, dar nu se întâmpla nimic, lua ajutorul de șomaj și locuia singur într-o garsonieră în Møhlenpris, nu mai era nici student, dar nici altceva.

– Da, sigur, am zis, și am coborât împreună scările.

– Cine-i tipa care vine în spatele nostru? m-a întrebat el. Așteaptă, nu te întoarce încă.

Nu era nevoie să mă întorc, le văzusem când ieșisem din birou.

– Sunt Tonje și Therese.

– Cine-i cea din stânga?

– Stânga cum suntem acum, sau stânga dacă ne-am întoarce?

– Stânga cum suntem.

– E Tonje.

– E incredibil de frumoasă.

– Da. Tonje e frumoasă.

– Ce face?

– E la media. Lucrează în redacția de știri cu tematică socială.

Am urcat pe scările de pe partea cealaltă a drumului și am intrat la Grillen.

– Sigur o să fie la petrecerea de Crăciun a celor de la studii media, a spus el.

– O să fie, am zis. Dar tu nu.

– Ba da. Și tu o să fii.

– Eu? Ce să caut acolo?

– O să cânți la tobe. Am format o trupă cu Dag și Tine, dar n-avem baterist. Am zis că sigur n-o să ai nimic împotrivă să vii tu. Mă înșel?

– Nu, sigur că nu. Numai să exersăm un pic înainte.

– Sunt numai șase piese. Ca să știi: ne cheamă Di Derrida-da.

– OK.

Tonje era una dintre fetele pe care le remarcasem la interviuri cu un an înainte. Chipul ei era în același timp prietenos și secretos, se îmbrăca elegant, de obicei își împletea părul lung într-o coadă, dar uneori și-l lăsa pe spate. Buzele – primul lucru pe care l-am observat la ea – îi erau frumoase, dar și parcă un pic disproporționate, iar privirea-i era întunecată, dar nu într-un fel abătut, nici melancolic, era altceva, nu știam exact ce. Începuse să lucreze în redacția de știri cu tematică socială, era serioasă și ambițioasă, dar nu frecventa cercurile în care eram eu, avea prietenii ei la radio, era apropiată mai ales de Therese, și cu timpul mi-a scăzut interesul față de ea. Munca și pasiunile trecătoare îmi ocupau toată ziua, aici un gest cu mâna, acolo o coapsă rotunjită, aici niște sprâncene negre, un fel de-a se întoarce acolo. O fată cu păr blond lung, machiată la ochi cu negru, înaltă, slabă și cu sâni mari, am discutat cu ea la Landmark într-o seară, era timidă, am lăsat-o în pace, dar apoi s-a îmbătat și a revenit, mi-a smuls cercelul pe care-l aveam în ureche și a fugit cu el, am ajuns-o din urmă, am cuprins-o cu brațele, ne-am sărutat, stătea chiar în apropiere, când am ajuns în apartamentul ei a pus Motorpsycho la maximum, a măturat cu mâna tot

ce era pe masă, în timp ce eu stăteam la perete și mă uitam la ea, era într-adevăr izbitor de frumoasă și mă atrăgea, dar voia doar să spargă chestii și să plângă. „Ne giugiulim numai un pic, apoi trebuie să pleci“, mi-a zis, dar a trebuit să promit că aveam să mă întorc, a doua zi la cinci, atunci avea să fie totul iarăși bine, însă evident că nu a fost așa, când am sunat la ușa ei a doua zi după serviciu, ca un taur în călduri, nu mi-a deschis nimeni, iar data următoare când am întâlnit-o era din nou beată și mi-a zis că fusese acasă, dar nu îndrăznise să deschidă. Dacă mă mai duceam o dată, avea să mă primească. „OK“, am zis, ea a dispărut pe ringul de dans, eu am rămas la bar, imediat după aceea s-a oprit trupa din cântat, cineva aruncase bere pe sintetizator, văzusem totul, ea era.

Mai era o fată care mă vizita uneori seara, dar începuse să se îndrăgostească de mine, așa că ultima dată nu-i deschisesem. Și mai ieșisem cu vreo două, îmi plăcea una enorm de mult și fusesem sincer cu ea, o dusesem o dată acasă, dar s-a mulțumit să-mi spună că fusese o întâmplare, nu o interesam câtuși de puțin, da, a mers până acolo încât m-a rugat să nu zic nimănui nimic. Primea seara telefoane la radio, știam cine era cel care-o suna și eram nebun de gelozie, fără să am în vreun fel dreptul ăsta, nici măcar n-o cunoșteam.

Tonje n-avea nimic de-a face cu toate astea. Schimbam câteva cuvinte când se ivea ocazia, dacă trecea de exemplu pe la studio când lucram acolo sau dacă avea nevoie de un tehnician pentru vreun reportaj, dar habar n-aveam cine era și ce făcea.

Era incredibil de frumoasă, așa cum spusese Yngve, dar nu reprezenta nimic pentru mine.

*

În prima săptămână din decembrie am împlinit douăzeci și cinci de ani. Era o vârstă rotundă, un eveniment important, ar fi trebuit să dau o petrecere, dar nu știam destui oameni ca să pun pe roate așa ceva, așa că atunci când am ajuns la radio nimeni nu știa cât de importantă era ziua aia pentru mine, lucru care mi-a plăcut, se potrivea cu cel care devenisem, un tip care stătea în umbră și nu atrăgea atenția asupra lui, un tip care nu se umfla în pene, ci-și știa locul.

Am ajuns devreme, nu era nimeni la birou, așa că am strâns masa de lângă colțar, am pus de cafea și am început să citesc ziarele ca să văd dacă erau știri legate de studenți pe care le puteam folosi. Afară se așternuse zăpada, un licărit slab se întindea în bezna de dincolo de geam, și lucrul acesta era suficient ca să schimbe atmosfera din încăpere.

Ușa de lângă scări s-a deschis, m-am uitat într-acolo.

Ingvild!

A zâmbit și mi-a făcut semn cu mâna, apoi s-a apropiat de mine.

– A trecut ceva de când nu ne-am văzut, am zis, ridicându-mă s-o îmbrățișez. Ce faci aici?

– La mulți ani!

– Mulțumesc. De unde știi?

– Am memorie de elefant.

– Vrei niște cafea? am întrebat-o.

– Da, te rog, a spus ea. Dar trebuie să plec imediat.

S-a așezat pe marginea canapelei. Am luat cafetiera și am umplut în viteză două cești în timp ce cafeaua picura și se prelingea de pe filtru pe plită.

– Și cum e să ai douăzeci și cinci de ani? m-a întrebat Ingvild. E bine?

– Nu-mi dau seama de diferență. Dar tu?

– Nu, nici eu, am constatat numai că e bine să nu mai ai douăzeci de ani.

– Păi să știi.

– Am ceva pentru tine, a zis ea scoțând un pachet din geantă. Poftim.

– Mi-ai luat și cadou?

– Normal, a spus ea ferindu-și privirea, părea un pic agitată.

L-am despachetat. Era un pulover de lână de la Benetton.

M-am uitat la ea, apoi la pulover.

– Nu-ți place?

– Ba da, e fain, am zis. Dar un pulover? De ce mi-ai luat un pulover?

– M-am gândit că ți-ar fi de folos. Dar dacă nu-ți place, poți să-l schimbi cu altceva.

Stătea cu mâinile în poală și se uita la mine.

– Îți mulțumesc, am spus.

Mi-am dat seama că interpretase reacția mea ca și cum nu mi-ar fi plăcut. A urmat o tăcere stânjenitoare, până mi-am dat seama că ar fi trebuit să văd cum îmi venea puloverul. Dar asta nu îmbunătățea cu nimic situația, deoarece tocmai faptul că-mi luase un pulover mă debusolase. De ce să-mi ia un pulover? Doar costa mai multe sute de coroane. Și asta era o chestie personală, într-un fel. Un disc, o carte, flori, dacă tot voia să-mi ia ceva. Dar un pulover?

S-a ridicat.

– Acum trebuie să plec. Merg la curs la şi un sfert. Dar să ai o zi grozavă!

A dispărut în jos pe scări, iar eu m-am apucat iarăși să citesc ziarele cu foarfeca în mâini.

După-amiaza târziu a venit Yngve, voia doar să-mi ureze la mulți ani și să-mi spună că n-avea din păcate bani de cadou, dar că sigur aveau să vină vremuri mai bune în curând, și atunci avea să-mi ia ceva fain.

Altceva nu s-a mai întâmplat. M-am dus acasă ca de obicei, am citit și-am ascultat discuri ca-ntotdeauna, am vorbit un pic la telefon cu mama, care mi-a povestit ce se întâmplase în ziua aia cu douăzeci și cinci de ani în urmă. Tata nu m-a sunat, nu mă suna niciodată, bănuiam că nici nu știa exact în ce zile ne născuserăm, eu și Yngve, sau știa și nu-i păsa, dar mă obișnuisem, nu conta, el avea viața lui, eu o aveam pe-a mea.

În săptămâna următoare era petrecerea celor de la studii media. Trebuia să aibă loc la Uglen, cea mai renumită crâșmă, unde-și duceau veacul tipii cei mai expirați și disperați – tipic pentru hâtrii de la media, care o puneau pe Madonna pe picior de egalitate cu Mahler. M-am dus devreme acolo, trebuia să facem un *soundcheck* și să mai cântăm o dată piesele, pe care aproape că nu le repetaserăm. Zăpada se adunase în troiene, era frig în Bergen, și pentru prima dată în cei cinci ani de când mă aflam acolo, se simțea o atmosferă de Crăciun pe străzi.

Am cântat cinci *cover*-uri, printre care *Forelska i lærer'n* și *Material Girl*, pe lângă o piesă compusă de Yngve cu textul scris de Marit, vocalista trupei.

După aceea ne-am pus la o masă și-am început să bem din berile pe care le primiserăm pentru cântare. Yngve știa multă lume, trecuse doar o jumătate de an de când absolvise, în ceea ce mă privea toți erau necunoscuți, în afară de Tonje, care a venit să ne salute.

– Și tu ești pe-aici? m-a întrebat ea.

– Da, am spus. Mă tot cheamă să cânt la tobe prin tot orașul. E mare cerere, mai ales acum, în perioada Crăciunului.

A zâmbit.

– Nu ne prezinți? a intervenit Yngve.

– Tonje, el e Yngve, fratele meu, Yngve, ea e Tonje de la radioul studențesc.

Au făcut cunoștință, Yngve a zâmbit și a privit-o în ochi în timp ce o întreba dacă era în primul an.

Au discutat o vreme, aveau mai multe în comun decât aveam eu cu ea, eu mă uitam în jur în timp ce dădeam pe gât berea rece și-i savuram gustul, poate nu atât subtilul gust

amar, cât toate promisiunile de nopți memorabile și de plăcere crescândă pe care le presupunea.

Tonje s-a dus la prietenii ei, Yngve a luat o duș că mare de bere, a pus paharul pe masă și a zis că Tonje asta era superbă.

– Da, da.

M-am uitat la ea, discuta cu un tip, dar și-a ridicat chiar atunci privirea și, dând cu ochii de mine, a zâmbit.

I-am zâmbit și eu.

Yngve mi-a povestit la ce locuri de muncă își depusese candidatura și despre cât de greu era să te descurci dacă nu știai pe cineva, poate că făcuse o greșeală când se concentrase asupra studiilor în loc să mai și lucreze.

– Așa ai făcut tu, a încheiat el. Și-acum scrii pentru *Morgenbladet* și lucrezi ca *freelancer* pentru NRK. Ai avut deci mult mai multe oportunități decât dacă ai fi ales doar să studiezi în continuare.

– Poate, am zis. Dar nu-ți iese cine știe ce din scrisul de recenzii.

Am dat din nou ochii cu Tonje. Mi-a zâmbit din cealaltă parte a localului, i-am zâmbit și eu. Yngve nici nu-și dădea seama.

– Nu, din recenzii nu, a zis el. Dar dacă o să continui așa, în curând o să-ți faci un nume. Atunci o să fie totul mult mai ușor. Când ai ceva palpabil de arătat. Eu am doar cursurile și nota.

– O să se rezolve, am spus vesel, mă simțeam ușor ca un fulg. De fiecare dată când mă uitam la ea simțeam furnicături în stomac. Parcă avea un al șaselea simț, fiindcă, indiferent de cât de adâncită ar fi fost în conversație, întotdeauna-și ridica privirea când mă uitam la ea. Cei cu care era nu observau nimic. Yngve nu observa nimic. Parcă împărtășeam un secret numai noi doi. De fiecare dată când zâmbea, de asta zâmbea.

„Salut, suntem numai noi doi, nu-i așa?“ parcă spunea zâmbetul ei.

„Noi doi?“ zicea zâmbetul meu. „Glumești?“

„Nu.“

„Nu?“

„Hai încoace, să vedem cum stă treaba.“

„Arăți formidabil.“

„Și tu.“

„Noi doi?“

„Da.“

„Da?“

„Haide, o să vezi.“

– De ce zâmbești? m-a întrebat Yngve.

– Așa, de-aiurea, am zis. Sunt în toane bune. A mers bine cu cântatul și toate astea.

– Da, așa-i. Ne-am simțit bine.

Am mai băut un pic, Yngve a plecat să dea o tură prin local, eu am rămas singur, Tonje a venit la mine.

– Salut, mi-a zis.

– Mă bucur c-ai venit. Nu știu pe nimeni aici.

– M-am mirat când te-am văzut, dar am înțeles după aia că aveai treabă.

S-a uitat în pământ și și-a țuguiat buzele o clipă, după care m-a privit zâmbind.

– Speram c-o să fii aici, am spus.

– Da? Știai că-s studentă la media?

– Da. Dar asta-i chiar tot ce știu despre tine.

– S-ar zice că informațiile sunt împărțite nechitabil. Eu chiar știu destul de multe despre

tine.

În acel moment, Yngve s-a întors.

– Semeni incredibil de mult cu Karl Ove, a zis Tonje. Mi-am dat seama că ești fratele lui cum te-am văzut.

A rămas cu noi o vreme, ca și prima dată, a vorbit mai mult cu Yngve, dar între noi se simțea o tensiune extraordinară.

– Nu pleci chiar acum, nu? m-a întrebat ea înainte de a se întoarce la prietenii ei.

– Nu, am zis.

S-a dus, eu am urmărit-o cu privirea. Spatele-i era drept, gâtul, lung și frumos, pe jumătate ascuns de părul împletit în coadă. La radio de-abia o vedeai din cauza hainelor largi, cum se întâmpla cu multe alte fete, venea în geacă stil *army*, pulover gros și *boots* negre, dar în seara asta avea o rochie neagră, simplă, mulată pe talie, care-i scotea calitățile în evidență.

– Din ăsta mi-ești? a mormăit Yngve.

– Ce-i? am spus eu.

– N-ai zis că era ceva între voi când ți-am cerut relații despre ea.

– Dar nici nu era. Abia dacă ne cunoșteam.

– Și atunci ce se întâmplă?

– Mai mult decât tine nu știu nici eu, i-am spus zâmbind.

De fiecare dată când ne-am privit în seara aia, parcă orice altceva dispărea, Yngve, toți studenții și profesorii de-acolo, toate scaunele și mesele, și nu numai lucrurile astea, ci tot conținutul vieții mele, toate chestiile pe care le purtam cu mine, care puteau fi atât de apăsătoare, dispăreau. Când ne uitam prin local, nu existam decât noi doi.

Era ciudat.

Și mai ciudat era că mă simțeam complet în largul meu. Nu era nimic de care să-mi fie frică, nimic care să mă neliniștească, nu trebuia să prestez ceva, să fac ceva, să fiu cineva. Nici măcar nu era nevoie să zic ceva.

Dar am zis.

Ne-am tot uitat unul după altul în seara aia, Tonje se tot învârtea pe-acolo, mai schimbam câte-o vorbă, apoi ne-am trezit brusc singuri, discutând, complet absorbiți unul de altul, nu mai aveam ochi pentru altceva în afară de ea, iar ea radia atât de puternic, încât orice altceva dispărea.

Toată seara s-au dat tot felul de tipi la Tonje, așa cum se face la petreceri de genul ăsta, când v-ați văzut tot semestrul în sălile de lectură și la cursuri, la cantină și la bibliotecă, și-apoi vă întâlniți la patru ace, tot mai amețiți de la băutură, gata să profitați de ocazie. Îi vedeam pe toți cei care voiau să-i vorbească, dar ea ce făcea? Se uita la mine și-mi zâmbea.

Când în sfârșit am rămas doar noi doi, Sverre Knudsen a venit la masa noastră. Cântase în The Aller Værste și era unul dintre idolii mei, dar evident că nu-i păsa de asta sau de mine, el pe Tonje pusese ochii. Vorbea și vorbea, de parcă-l lovise nebunia, chipurile voia s-o cunoască mai bine, ea se codea, el a zis că știa cine-l împușcase pe William Nygaard, că avea să meargă la Oslo a doua zi, dis-de-dimineață, și să spună tot ce știa, o sfătuia să citească *Dagbladet* peste două zile, acolo avea să apară. A mai zis că se temea pentru viața lui, că era urmărit de mai multe zile, din cauza informațiilor pe care le deținea, dar că era prea *smart* pentru ei, era mereu cu un pas înaintea lor, cunoștea Bergenul ca-n palmă.

Yngve a venit la noi, voia să plece. M-am uitat prin jur, nu era singurul, petrecerea era pe sfârșite.

Sverre Knudsen voia să mai rămână cu Tonje, ea a râs și s-a uitat la mine, era timpul să plece, nu puteam s-o conduc?

Ningea când am ieșit afară.

– Unde stai? am întrebat-o.

– Stau la mama deocamdată. Chiar lângă piața Støletorget. Știi unde e?

– Da. Am stat o vreme nu departe de acolo.

Am luat-o la vale spre Hotel Norge, ea purta un palton lung, negru, eu eram cu haina mea veche, îmblănită. Cu mâinile în buzunare, la vreo doi metri de ea, cu muntele strălucind în întuneric în fața noastră.

– Stai cu părinții? m-am mirat eu. Câți ani ai de fapt?

– Mă mut după Crăciun. Am găsit o garsonieră chiar lângă stația de autobuz. Acolo, în spate, a zis ea arătându-mi cu degetul.

Am trecut pe lângă hotel și prin Torgalmenningen, care era pustie, acoperită cu un strat alb de zăpadă.

– Pleacă în Africa după Crăciun. Așa că trebuie să mă mut.

– Africa?

– Da, în Mozambic. Mama, soțul ei și sora mea. Are doar zece ani. O să-i fie greu. Dar se și bucură.

– Și tatăl tău? Și el stă în Bergen?

– Nu. Stă în Molde. Mă duc la el de Crăciun.

– Mai ai și alți frați sau surori?

– Trei frați.

– Trei frați?

– Da, e ceva în neregulă cu asta?

– În neregulă? Nu, nu. Atâta că-s mulți. Și când o spui așa, trei frați, ei bine, am impresia că sunt genul care au grijă de sora lor. Că sunt undeva și ne așteaptă chiar acum.

– Poate că așa e. Dar atunci o să le spun că ai numai intenții bune.

S-a uitat la mine și a zâmbit.

– Dar *așa e*! am zis.

– Știu, a spus ea.

Am mers mai departe în tăcere. Ningea. Pe străzile din jurul nostru era liniște deplină. Ne-am uitat unul la altul și-am zâmbit. Am traversat Fisketorget, pe lângă marea neagră ca tăciunele. Eram așa de fericit, cum nu mai fusesem vreodată. Nimic nu se întâmplase, doar schimbaserăm câteva vorbe, iar acum ne plimbam cu mâinile în buzunare, asta era tot. Și totuși, fericire. Zăpada, întunericul, lumina de la indicatorul către funicularul Fløibanen. Tonje, care mergea alături de mine.

Ce se întâmplase?

Nimic nu se întâmplase.

Eram același. Orașul era același.

Și totuși era altfel.

Ceva se deschisese.

Oare ce se deschisese?

Mergeam alături de ea în întuneric, în sus pe dealul spre Fløibanen, de-a lungul zidurilor vechii școli, la deal pe Steinkjellersmauet, și tot ce vedeam, tot ce gândeam, tot ce făceam, chiar dacă era doar să pun un picior în fața celuilalt, era încărcat de speranță.

S-a oprit în fața ușii unei căsuțe vechi, vopsite în alb.

– Aici e, mi-a zis ea. Dacă tot ai bătut atâta drum, n-ai vrea să intri un pic?

– Sigur că da, am spus.

– Dar trebuie să nu facem gălăgie. Ei încă dorm.

A deschis ușa și am intrat într-un hol. După ce mi-am scos cu grijă pantofii, am urmat-o pe scările înguste. La colț era o bucătărie, dar Tonje a mai urcat un etaj, unde erau două

camere, ambele cu tavanul înclinat. Arătau ca din revistele de design interior.

– Ce mișto e-aici, am spus.

– Mama-i de vină. Se pricepe la asta. Vezi tabloul ăla? A arătat spre un tablou pe pânză, reprezenta un cor de păpuși, toate cu expresii diferite ale feței. E artistă. Dar nu mai prea face din astea.

– E frumos.

– E oarecum ironic. Tablourile s-ar vinde ca pâinea caldă dacă mama ar vrea.

Mi-am dat jos haina și m-am așezat pe scaun.

– Te servesc cu ceva? Ceai?

– Un ceai ar merge la fix, am spus.

A dispărut la etajul de sub noi, am rămas nemișcat până când s-a ivit cu câte-o ceașcă în fiecare mână.

– Îți place jazz-ul?

Am scuturat din cap.

– Mă tem că nu. Aș minți dacă aș spune că da. Dar ție-ți place, din câte văd.

– O, da. La nebunie.

– Atunci pune ceva să ascultăm.

S-a ridicat și a pus un disc la vechiul ei aparat Bang & Olufsen.

– Bill Frisell. Trebuie să-l asculți. E formidabil.

– Aud doar sunete, am spus. Niște sunete puțin forțate.

– Lucrez în fiecare an la festivalul de jazz din Molde. De când aveam șaisprezece ani.

– Și ce faci acolo?

– Acum mă ocup de muzicieni. Îi aștept la aeroport, îi duc cu mașina și mă străduiesc să-i fac să se distreze. Ultima dată am fost la pescuit cu unul din ei.

Mi-am imaginat-o purtând chipiu de șofer și uniformă și-am izbucnit în râs.

– De ce râzi?

– Doar așa, am zis. Îmi placi foarte mult.

Și-a plecat privirea și și-a țuguiat buzele o clipă, cum observasem că făcea de obicei, după care s-a uitat la mine și a zâmbit.

– Aseară, când am plecat de-acasă, nu m-am gândit c-o să mă prindă zorile împreună cu Karl Ove, în camera asta.

– Și ăsta-i un lucru bun sau un lucru rău?

– Tu ce crezi?

– Aș fi încrezut dac-aș zice că-i de bine. Deci trebuie să fie de rău.

– În cazul ăsta, chiar crezi că te-aș fi invitat aici?

– Cine știe? Nu te cunosc.

– Și nici eu nu te cunosc, a spus ea.

– Nu, am zis.

Senzația de ninsoare continuă nu mă părăsise; în timp ce stăteam acolo, îmi închipuiam cum se învolbura pe cer și ateriza în tăcere pe acoperișul de deasupra noastră, fulg după fulg. Am vorbit despre radioul studențesc și despre cei care lucrau acolo, am vorbit despre muzică și despre percuție, voia s-o învăț, i-am explicat că de fapt nu prea știam să cânt. Mi-a povestit că lucrase la un post local încă din școala generală și că mult timp colaborase cu unul dintre cele mai controversate posturi de radio din Bergen, condusă de un director foarte critic la adresa imigranților, atât de cunoscut, încât până și eu auzisem de el. Mi-a zis că era un om prietenos, dar sucit, că nu era de acord cu părerile lui, dar libertatea de exprimare era esențială, și era ciudat că atât de puțini luau asta în considerare când se luau de el și de posturile lui de radio. Subiectul o făcea să se aprindă, mi-am dat seama că asta conta pentru ea, că radioul și libertatea de exprimare contau pentru ea și-mi plăcea, chiar dacă tema îmi era nefamiliară, tocmai pentru că era marginală. Mediul pe care-l descria

Tonje era cât se poate de marginal, oricât de serios ar fi discutat despre el.

– Vorbesc întruna, a spus ea în cele din urmă. De obicei nu fac așa.

– Te cred, am zis.

Jos s-a deschis o ușă.

– Acum sigur s-au trezit, a spus ea.

– Da, o să plec, am zis.

O fetiță s-a strecurat în cameră. Slabă ca un țâr, cu ochi mari, căprui, îmbrăcată într-o cămașă albă de noapte, lungă până la pământ.

– Salut, Ylva, te-ai trezit? i-a spus Tonje. El e Karl Ove. Un prieten de-al meu.

– Salut, a răspuns ea privindu-mă.

– Salut, am zis la rândul meu, după care m-am ridicat și mi-am luat haina de pe brațul scaunului. O să plec acum.

– Ce înalt ești! Cât ai?

– Un metru nouăzeci și trei, am spus. Vrei să-ncerci haina mea?

A încuviințat din cap. I-am ținut-o, și-a vârât întâi o mână, apoi pe cealaltă. A făcut vreo doi pași, partea de jos îi atârna ca o trenă în spate. A râs.

Eram în casa unei familii.

Tonje m-a condus la ușă, ne-am luat la revedere și am pornit spre oraș, care, cât timp fusesem eu în casă, se schimbase cu totul: autobuze mari treceau pe străzi, oamenii coborau și se urcau în ele, se grăbeau încolo și-ncoace pe trotuare, majoritatea cu umbrele în mână, fiindcă se încălzise, iar zăpada era plină de apă și grea. Era trecut de șapte, n-avea sens să mă duc acasă, așa că mi-am îndreptat pașii spre Centrul Studențesc, am deschis și-am urcat la birou.

Cineva dormea pe jos în sala de ședințe.

Era Sverre Knudsen.

Lângă el era o bucată de placaj, și mi-am dat seama imediat că era de aceeași culoare cu ușa. Am făcut câțiva pași și am verificat: într-adevăr, partea de sus, de deasupra clanței, lipsea. Așa intrase, deci. Rămânea totuși misterul felului în care trecuse de ușile exterioare.

Am intrat în sală, m-am aplecat lângă el și i-am pus mâna pe umăr.

– Nu poți dormi aici, i-am zis.

– Ce dracu' spui? a mormăit el ridicându-se anevoie.

– Nu poți dormi aici, am repetat. O să se adune lumea.

– Tu erai, a îngăimat Sverre. Îmi amintesc de tine. Tu erai împreună cu tipa aia, Tonje.

M-am ridicat.

– Vrei o cafea?

A încuviințat din cap, după care s-a trântit pe canapea și-a început să-și frece fața cu mâinile. Apoi s-a ridicat brusc, s-a dus la fereastră și a aruncat o privire spre drum.

– N-ai observat un Beetle verde când ai venit?

– Nu, i-am spus.

– Mă urmăresc. Dar nu cred că știu că-s aici. Poate mă așteaptă la Oslo. Știu cine l-a împușcat pe Nygaard.

– Ai zis asta și ieri, i-am amintit.

Fără nici un comentariu, s-a așezat din nou pe canapea.

– Poate crezi că-s paranoic, mi-a spus el peste câteva clipe.

– Nu, nici vorbă. Dar de ce-ai dormit aici?

– Fata aia, Tonje, a zis că lucrează la radioul studențesc. M-am gândit că poate e aici.

– Sunt fan The Aller Værste de când eram mic, i-am mărturisit. Îmi pare tare bine să te-ntâlnesc. Ți-am citit și una din cărți, *Sommerfuglbensin* [*Benzină-fluture*].

A dat din mână nepăsător.

– Nu facem un interviu? l-am întrebat. Dacă tot ești aici? Despre perioada The Aller Værste?

– De ce nu?

I-am întins o ceașcă de cafea și mi-am băut-o pe a mea stând în picioare lângă birou, de unde l-am văzut pe Johs urcând scările.

– Ai venit devreme azi? s-a mirat el.

– Da, am zis.

– Vorbim mai târziu, mi-a spus el, după care a dispărut în partea cealaltă, unde-și efectua serviciul civil.

Am dat drumul la radio să aud ce se difuza și cine era în emisie.

Sverre Knudsen se uita la mine.

– O să fie foarte tare, mi-a zis. Stai să vezi.

Peste o jumătate de oră am urcat în studio. Am pus o bandă nouă, am apăsat pe un buton de la consolă, apoi m-am dus la el. Eram foarte obosit și mi-era greu să mă concentrez, după tot ce se întâmplase în noaptea aia, dar n-aveam nici pe dracu' în comparație cu Sverre Knudsen. Îi curgea sudoarea pe față în timp ce încerca să-și amintească niște chestii petrecute cu cincisprezece ani în urmă, subiecte care n-ar fi interesat pe nimeni, cu toată bunăvoința din lume. După douăzeci de minute i-am zis că era suficient, a părut ușurat, am dat mâna cu el, s-a împleticit în jos pe scările abrupte și a luat-o cu pași repezi spre oraș, în timp ce eu am urcat la birou, nerăbdător să fiu singur și să mă gândesc la Tonje.

Toată ziua am avut tresăriri bruște de fericire. Se întâmplase ceva formidabil.

Dar ce?

Nu se întâmplase nimic. Discutaserăm un pic, asta fusese tot.

De un an lucra acolo, de un an o văzusem când și când, și ea pe mine. Niciodată nu simțisem ce simțeam acum. Nici măcar într-o zi, nici măcar pe aproape.

Și apoi ne întâlneam la o petrecere, ne zâmbeam și asta era tot?

Da, asta era tot.

Cum era posibil? Cum putuse o simplă întâlnire să schimbe totul?

Fiindcă totul se schimbase, știam. Asta-mi spunea inima. Și inima nu greșește niciodată.

Niciodată nu greșește inima.

Am ajuns acasă, am dormit vreo două ore, am făcut un duș și m-am pus lângă telefon – trebuia s-o sun s-o întreb dacă ne puteam întâlni din nou. Am ezitat, dintr-odată mă temeam să nu stric totul. Dar trebuia s-o sun.

Mi-am luat inima-n dinți și-am început să formez numărul, am ezitat la ultima cifră, apoi am tastat-o. O femeie, care probabil era mama ei, a răspuns.

– Sunt Karl Ove, am zis. Tonje e acasă?

– Nu, e în oraș. Să-i las vreun mesaj?

– Spuneți-i numai că am sunat. Poate revin mai târziu.

M-am întins în pat, mă durea tot corpul.

M-am dus la fereastră, m-am uitat la antenele enorme de pe clădirea TV2, am simțit magia întunericului care le învăluia.

M-am îmbrăcat și am ieșit. Mă durea fiecare părticică din corp. Am luat-o spre Nordnes, un plug de zăpadă huruia pe lângă mine semnalizând cu farurile. Am trecut pe lângă parcul acvatic, apoi prin parc, m-am dus până la promontoriu, am stat acolo sub rafalele de vânt și m-am uitat la valurile ce se izbeau de țărm, mai jos, la întunericul profund în care totul se odihnea.

Am privit în jur. Nu era nici țipenie de om prin apropiere.

– OOOOOOOOOOO, am strigat.

M-am uitat apoi la stâlpul cu totemul, gândindu-mă la continentul de pe care ajunsese aici, la indienii care trăiseră odată acolo fără să știe de noi și fără ca noi să știm de ei. Era un gând atât de incredibil, libertatea de a nu ști, ci doar de a trăi, de a crede că ei erau singurii oameni de pe pământ, că ceea ce-i înconjura era singura lume existentă.

O vedeam în fața ochilor, și m-a cuprins un val de fericire și de tristețe.

Ce avea să iasă din toate astea?

Ce-avea să iasă?

Am așteptat încă o oră până s-o sun când m-am întors.

De data asta a răspuns chiar ea.

– Salut! mi-a zis, cu un glas afectuos și intim.

– Mi-a plăcut mult aseară, am spus.

– Și mie mi-a plăcut. Soră-mea numai despre tine a vorbit toată ziua. Tocmai ieșisem cu ea.

– S-o saluți din partea mea.

– Sigur.

Pauză.

– Când mi-a spus mama c-ai sunat, a trebuit să mă așez pe jos, a zis ea.

– Pe jos?

– Da. Așa de tare m-a durut stomacul.

– Hm, am făcut eu.

Pauză.

– Mă întrebam… de fapt… da… dacă… am spus.

– Ce te întrebai?

– Dacă tu… sau noi… sau, da, dacă ai chef să mă mai vezi? Să ieșim sau ceva de genul ăsta?

– Da.

– Da?

– Da.

– La o cafea, de exemplu, am zis. Dar nu la radio. Nici la cantină sau la Grillen. Și nici la Café Opera.

A râs.

– La Wessel?

– OK, să zicem Wessel. Mâine?

A doua zi Tonje avea ședință cu redacția de știri pe tematici sociale. Nu mă gândisem la asta, dar bineînțeles că urma să fie și ea acolo.

Mi-a aruncat o privire scurtă la venire, asta a fost tot, și a surâs parcă pentru ea, dar n-am schimbat în rest nici un cuvânt, era ca și cum nu existam.

Mă uitam la ei prin geamul sălii de ședințe, discutau și gesticulau fără să se audă nimic. Tonje s-a uitat la mine, a zâmbit scurt, apoi nu mi-a mai acordat atenție.

Ce-nsemna asta?

Tore a apărut pe coridor.

– Cum îți merge, Karl?

– Sunt îndrăgostit până peste urechi, i-am zis. Mă doare corpul. Încheieturile. Mă *dor* încheieturile.

A râs.

– Te-am văzut acum două zile. N-ai pomenit nimic despre asta atunci, nu?

– Cum aș fi putut? Alaltăieri s-a întâmplat.

– Parc-am fi la grădiniță. Ai invitat-o în oraș?
– Nu.
– Dacă-mi zici cine e, pot s-o invit eu pentru tine.
– E Tonje.
– Tonje? Tonje de la radioul studențesc?
– Da.
– Cea de-acolo?
– Da.
– Și ea știe?

Am scuturat din cap.
A râs din nou.
– Ceva trebuie să știe, am spus. Ne întâlnim mai încolo. Am sunat-o ieri. Dar hai, să plecăm de-aici. Nu vii cu mine la cantină?

Nu mâncasem toată ziua și nici când am ajuns acasă n-am reușit să bag ceva în mine, nu puteam și nici nu simțeam vreo nevoie. Mă mistuiam încet.
În cele două ore pe care le aveam până la plecare, m-am învârtit prin casă, m-am întins pe pat și m-am uitat la tavan, m-am ridicat, am continuat să mă învârt încolo și-ncoace. Era îngrozitor, după extazul pe care-l simțeam nu putea să urmeze decât o dezamăgire.

„Despre ce-o să vorbesc cu ea? N-o să meargă, acum sunt cu capul în nori, o să stau acolo, o să mă tot fâțâi și-o să mă înroșesc, o să fiu ditamai idiotul.“ Mă știam eu.
N-aveam oglindă în apartament, așa nu trebuia să-mi văd mutra, dar acum simțeam că trebuia, așa că, după ce m-am schimbat și m-am dat cu gel pe păr, am întors un CD și l-am ținut ridicat în diferite unghiuri.
Am închis ușa după mine și-am ieșit din casă.
Mă durea stomacul.
Nu era deloc distractivă chestia asta.
Era numai dureroasă, de la un capăt la altul.
Zăpada scânteia pe străzile din jurul meu în timp ce urcam dealul lin către micul chioșc de lângă bazinul de înot, pe lângă teatru și Café Opera, pe lângă colț și-n Wesselstuen.
Nu era acolo și i-am mulțumit Celui de sus, mai aveam câteva minute pentru mine. Am găsit o masă și m-am așezat acolo, i-am spus chelnerului care s-a oprit în fața mea că mă mai gândeam ce să comand.
A ajuns după zece minute. M-au apucat frisoanele când am văzut-o. Căra mai multe pungi, le-a pus deoparte lângă perete și și-a dat jos paltonul, după care s-a așezat, iar tot ce era afară – luminile de la stâlpii stradali și vitrinele magazinelor, valul de oameni și zăpada – parcă făceau parte din strălucirea ei, tot așa cum o pisică aduce cu ea pădurea și întunericul de afară în primele minute când intră dimineața în casă, am putea zice.

– Am fost să cumpăr cadouri de Crăciun, mi-a spus ea. Îmi pare rău c-am întârziat.
– Nu face nimic, am zis.
– Ai comandat ceva?
– Nu. Ce-ai vrea?
– O bere, poate?
Peste câteva clipe eram fiecare cu câte o bere în față. Localul era plin de lume, atmosfera, plăcută, ieșiseră oamenii pentru ultimele cine de Crăciun, în jurul nostru erau bărbați în costume din anii optzeci și femei în rochii cu umeri largi și decolteuri adânci care ciocneau paharele și râdeau. Numai noi stăteam fără să ne zicem o vorbă.
I-aș fi putut spune că era o stea, un far, soarele meu. I-aș fi putut spune că tânjeam după ea de mă îmbolnăveam. I-aș fi putut spune că nu trecusem niciodată prin așa ceva, deși

trecusem prin multe. I-aș fi putut spune că voiam să fiu cu ea pentru totdeauna.

Dar am tăcut.

I-am aruncat numai o privire și-am zâmbit. Mi-a întors zâmbetul.

– Ai niște urechi așa de frumoase, am zis.

Tonje a surâs și și-a plecat ochii.

– Crezi? N-am mai auzit asta!

Ce-i spusesem?

Că avea urechi frumoase?

Era adevărat, urechile-i erau foarte bine conturate, dar la fel erau și gâtul și buzele, și mâinile, mici și pale, și ochii. Să-i faci complimente unei femei pornind de la urechi era o tâmpenie.

M-am înroșit ca un rac.

– Tocmai ce mi-am dat seama, am spus. Și ți-am zis. Știu că sună puțin ciudat. Dar e adevărat! Ai urechi frumoase!

Explicația nu făcea decât să înrăutățească situația.

Am luat o înghițitură lungă.

– Dar ai o soră drăguță, în orice caz.

„În orice caz“?

– O să-i transmit complimentul, mi-a zis Tonje. I s-a părut foarte tare c-ai fost acolo. E la vârsta aia. Nu știe exact cum stau lucrurile, dar crede că știe. Așa că absoarbe tot ce vede.

În timp ce se juca alene cu paharul în mână, și-a țuguiat un pic buzele și m-a privit înclinându-și capul.

– Îți iei vacanță de Crăciun? Sau îți trimiți cadourile prin poștă?

– Mă duc la mama cu o zi înainte de Ajun. Rămân acolo o săptămână.

– Eu plec mâine spre nord. Mă duce fratele meu.

– Stă în Bergen?

– Da.

Nimic din ce fusese între noi în prima seară și în prima noapte nu mai era. Totul era în mintea mea.

– Și când te întorci? am întrebat-o.

– La începutul lui ianuarie.

Era ceva timp. Orice se putea întâmpla. Poate întâlnea pe cineva acolo, un tip pe care nu-l văzuse de multă vreme, și se combina cu el.

Cu cât stăteam numai acolo lângă ea, cu atât îmi scădeau șansele. Trebuia să-nceapă să-și dea seama cum stăteau lucrurile.

Am discutat un pic despre radio, chestiile obișnuite, ce țineau de viața de zi cu zi, de parcă eram doi colegi de la radioul studențesc care beau o bere împreună.

S-a uitat la ceas.

– Trebuie să mă întâlnesc în curând cu mama și cu sora mea. Și ele fac cumpărături de Crăciun.

– Du-te, am spus eu. Și ne vedem după Crăciun!

Am plecat împreună, ne-am oprit pe Torgalmenningen, ea trebuia s-o ia la stânga, eu, la dreapta. Stătea acolo cu pungile în mâini. Ar fi trebuit s-o îmbrățișez, nu era nimic rău în asta, era firesc, tocmai băuserăm o bere împreună, dar n-am îndrăznit.

– Crăciun fericit, am zis, făcându-i stângaci cu mâna.

– Crăciun fericit, Karl Ove, mi-a spus ea.

Apoi ne-am dus fiecare-n treaba lui, Tonje la deal, peste Høyden, și eu la vale, către Møhlenpris, spre apartamentul lui Yngve, pe care-l împărțea cu o fostă colegă de facultate. Din fericire, ea nu era acasă.

– Ce faci? mi-a zis el. S-a întâmplat ceva după petrecere?

Stăteam în camera de zi, asculta „My Bloody Valentine“.

– M-am dus cu ea acasă. Nu s-a întâmplat nimic, am vorbit doar. Tocmai ne-am revăzut, la Wesselstuen. Sunt așa de îndrăgostit, că nu știu ce să mă fac.

– Și ea?
– Habar n-am! N-am reușit să-i zic o vorbă ca lumea. Știi ce-am fost în stare să-i spun?

A scuturat din cap.
– Am complimentat-o pentru urechile ei! Îți poți închipui?! „Ai urechi așa de frumoase!“ Dintre toate lucrurile pe care i le puteam spune, pe ăsta l-am ales.
A râs.

– N-aș zice că-i chiar așa o alegere proastă. Măcar ai fost original!
– Și ce să fac?
– Sun-o din nou, ieșiți încă o dată. Dacă e să se întâmple ceva, o să se întâmple de la sine.
– Ăsta-i sfatul tău, că lucrurile merg de la sine?
– Da.
– Oricum, pleacă mâine acasă de Crăciun. N-o s-o mai văd până-n ianuarie. M-am gândit să-i scriu o scrisoare. Ce părere ai?
– Sigur, de ce nu?
– Și să-i iau un cadou de Crăciun. Vreau să-i fac o surpriză. Să îndrept lucrurile. Aș vrea să-i iau ceva care s-o impresioneze. Nu o carte sau un disc sau altă prostie, altceva. Ceva personal. Dar nu-mi vine-n minte ce anume.
– Niște apărători pentru urechi, bineînțeles, mi-a spus Yngve. Atunci îi poți scrie că i le dai ca să aibă grijă de urechile ei frumoase.
– Perfect! am zis. Așa o să fac. Nu vii cu mine să luăm cadouri de Crăciun mâine după-amiază? Poate îi luăm ceva și mamei.

Așa am făcut. Împreună cu Yngve, am umblat prin oraș să căutăm apărători pentru urechi. Nu prea le folosea lumea, dar în cele din urmă am găsit o pereche. Erau groaznice, îmbrăcate într-un fel de blană verde, dar nu conta. Le-am împachetat, mi-am petrecut seara următoare scriind o scrisoare și le-am expediat pe amândouă la Molde.
Mama a băgat de seamă că se întâmplase ceva în momentul în care am intrat în casă.
– Îți place de vreo fată? m-a întrebat.
– Se vede? am zis.
– Da.
– Încă nu s-a întâmplat nimic.
– Am primit o vedere de Crăciun de la Gunvor, mi-a spus mama.
Am privit-o lung.
– Ca să fiu sincer, am terminat-o cu Gunvor. N-ai decât să ții legătura cu ea, dar din partea mea s-a terminat.
– Știu. Cred numai că e frumos că și-a amintit de mine. Cum o cheamă pe fata pe care-ai întâlnit-o?
– O să-ți spun dacă iese ceva.
Mama părea obosită, era palidă și nu mai avea energia pe care i-o știam, până și pusul și strânsul mesei o epuizau.
În seara de Crăciun a despachetat cadoul de la Kjartan și s-a făcut albă la față.
– O coroană, a oftat ea. Sigur a vrut să-mi trimită o coroniță frumoasă, dar mi-a trimis o coroană funerară. Ca acelea care se dau la înmormântare.

– Acum, nu te gândi că-i ceva simbolic, a spus Yngve. Nu-nseamnă ceva, a greșit numai. Ăsta-i stilul lui.

N-a răspuns, dar am văzut că o afectase și că ea *credea* că însemna ceva.

După ce-am despachetat cadourile și-am mâncat fursecuri și-am băut cafea, am urcat în birou și-am sunat-o pe Tonje.

– Salut! a zis ea. Mersi pentru cadoul de Crăciun! E chiar frumos.

– A ajuns, deci?

– Da, a ajuns azi. M-am gândit un pic dacă să îndrăznesc să-l despachetez deodată cu celelalte, nu știam ce mi-ai luat, dar am făcut-o până la urmă. Toți erau cu gura căscată. „Cine e Karl Ove?“ „De ce-ți dă căști de iarnă pentru urechi?“

Am discutat mult. Toți prietenii ei merseseră acasă de Crăciun, mi-a spus, ieșeau în oraș sau se vizitau unul pe celălalt și încă erau apropiați, deși terminaseră liceul cu cinci ani în urmă. Mi-a povestit că ninsese fără încetare acolo și că cei trei frați ai ei dăduseră cu lopata la zăpadă toată dimineața. Parcă vedeam totul aievea: casa, care era sus pe un deal, cu geamurile spre oraș, spre fiordul de sub ea și spre munții din spatele ei, din câte-mi zisese Tonje, și pe cei trei frați ai ei, care în lumea creată de imaginația mea aduceau cu niște personaje de basm, toți semănau între ei, erau mereu împreună și o prețuiau pe surioara lor mai mult decât orice pe lume.

Când am coborât după aceea în camera de zi îmi era deja atât de dor de ea, încât mai că nu mi-am pierdut cumpătul. Habar n-avusem că fericirea putea să doară atât de tare.

Între Crăciun și Anul Nou am stat în oraș ca să pregătesc niște emisiuni. Tonje s-a întors la început de ianuarie, am sunat-o și-am invitat-o la cină, acasă la mine.

Yngve făcea de obicei o rețetă de spaghete cu șuncă, praz, brânză cu mucegai și smântână, era simplă și gustoasă, voiam s-o încerc. Nu aveam masă de sufragerie, așa că trebuia să stăm pe canapea cu farfuria în poală. Dar asta era cea mai bună opțiune; dacă ieșeam în oraș, n-am fi făcut altceva decât să stăm la o masă și să discutăm, aici eram mai în largul meu, puteam să mă plimb de colo colo, să fac mâncare, s-o servesc cu vin, să pun muzică. Aici mai puteam improviza una, alta.

Yngve îmi spusese să adaug vin alb în sos. M-am luat după el, dar când am gustat sosul, cu doar câteva minute înainte de sosirea lui Tonje, era dulce și avea un gust îngrozitor. L-am sunat.

– Ce să fac?

– Mai pune niște vin. Ajută.

– Așteaptă. Nu închide.

Am mai turnat vin în sos. Am amestecat și-am gustat.

– Acum e și mai dulce! La naiba, e o catastrofă! Și ea ajunge în orice moment!

– Ce fel de vin ai pus, de fapt?

I-am citit denumirea.

– Nu-mi spune nimic. Dar e sec, nu?

– Sec?

– Da.

Am examinat eticheta.

– Aici scrie că e demidulce. M-am gândit că e bun, că nu e chiar dulce.

– Atunci nu mă mir că sosul e dulce. Mai presară sare și piper și roagă-te să fie bine. Pa și baftă!

A închis, eu am mai presărat sare și piper și am tot gustat cu o linguriță.

S-a auzit soneria.

Mi-am dat jos șorțul și-am pornit în goană spre ușă.

Era toată o căciulă și-un fular, doi ochi mari și o gură până la urechi.

– Salut, mi-a zis, venind spre mine să mă îmbrățișeze.

A fost prima dată când ne-am atins.

– Intră, i-am spus.

M-a urmat în jos pe scări și-n hol, și-a agățat haina în cuier în timp ce se uita în jur. Ce era de văzut? Pereți de cărămidă și niște postere, o bucătărie mai încolo, tot cu pereți de cărămidă, și camera de alături, un pat, o bibliotecă, un fotoliu, un birou, niște discuri, vreo două covorașe de la Ikea.

A, da, și trei lumânări aprinse într-un sfeșnic pe pervaz.

– Ce fain e aici, a zis ea. S-a uitat apoi la cele două tigăi. Ce-o să mâncăm?

– Ei, numai niște spaghete.

Am pus spaghetele în două farfurii, am turnat sosul pe deasupra, am tras scăunelul negru și i l-am așezat în față, ca să aibă măcar ceva ce aducea a masă, mi-am luat farfuria în poală și apoi am început să mâncăm.

– Mm, e bun! a spus ea.

– Hai, pe bune, am zis. Nu e. Am pus vin alb, dar a ieșit mult prea dulce.

– E puțin dulce, da, a recunoscut ea zâmbind.

Am dus farfuriile la bucătărie, am pus un disc, *Siamese Dreams* al celor de la The Smashing Pumpkins, am băut vin alb dulce, ea în fotoliul galben, eu pe pat. Nu voiam să creadă că n-aveam în cap altceva decât s-o atrag în așternut și n-am făcut nici o încercare să mă dau la ea. Am vorbit, asta a fost tot. Dintr-un motiv sau altul, am ajuns să discutăm despre tot felul de trupe din Bergen. Și așa, din senin, Tonje mi-a zis că vocalistul trupei despre care discutam era bisexual. Privirile ni s-au intersectat întâmplător chiar atunci când spunea asta, și m-am înroșit, gândindu-mă că ar fi putut să creadă că eram bisexual. Chiar dacă nu credea asta, faptul că mă înroșisem exact în clipa în care fusese pronunțat cuvântul ar fi putut să-i trezească bănuieli. Am încercat să schimb subiectul, însă n-am reușit, iar tăcerea care a urmat a fost teribil de stânjenitoare.

„Așa nu merge. Așa n-o să fie a mea niciodată. Cum o să fie a mea?“

Era mult mai simplu să mă las păgubaș, să spun glacial „Pa“ și să n-o mai caut. Toate problemele, toată durerea, toate înfrângerile s-ar fi sfârșit atunci.

Dar nu puteam.

S-a ridicat, se făcuse târziu, era timpul să plece acasă. Am condus-o până la ușă, mi-am luat la revedere, am petrecut-o cu privirea: a urcat dealul fără să se uite în urmă.

Când am ajuns în apartament, am mai pus încă o dată *Siamese Dreams*, m-am lungit în pat și am lăsat gândurile legate de Tonje să mă învăluie.

*

La următoarea întâlnire a fost mai bine, am ajuns într-o cafenea chiar mai jos de Steinkjellersmauet, era târziu și eram numai noi doi în local. Stăteam la fereastră, afară zăpada se așternea pe toate suprafețele, ceea ce atenua oarecum declinul în care intra orașul toamna, când îl năpădeau ploile, atunci parcă totul se scufunda, străzi, alei, case, parcuri. Zăpada ținea orașul în loc și-mi plăcea asta, îmi plăcea la nebunie lumina nouă pe care o emana, stările de spirit pe care mi le insufla. Și-mi plăcea la nebunie de Tonje. Vorbea despre familia ei, o bunică și o mamă, frați și o soră, un tată și un frate geamăn al tatălui, i-am zis că suna ca un film de Bergman. A zâmbit și mi-a spus că urma să se mute în weekend, nu puteam să-i dau o mână de ajutor? Bineînțeles că puteam. Ne-am întâlnit în fața apartamentului, între stația de autobuz și gară, sâmbătă după-amiază, o dubă albă era parcată pe trotuar, cinci persoane îi cărau deja mobila și cutiile. Tonje s-a luminat la față când m-a văzut. I-am salutat în viteză pe ceilalți, trei băieți, dintre care unul era fratele ei, și o fată, și-am început să car. Casa scării era veche și simțeai cum te trage curentul în ea, apartamentul, situat la etajul al treilea, era spațios, cu două camere, dar dărăpănat, iar ca

să ajungi la toaletă trebuia să mergi pe un coridor îngust, asemănător cu o pasarelă, până în afara clădirii.

– Chiar și Fridtjof Nansen s-ar gândi de două ori înainte să meargă dimineața la toaletă, am zis. Imaginează-ți când plouă. Sau când ninge!

– Are totuși farmecul ei, mi-a replicat Tonje. Nu crezi?

– Ba da. Trebuie să-ți închipui că e puntea unui vapor pe timp de furtună puternică.

Am pus cutia pe blatul din bucătărie și am coborât ca s-o iau pe următoarea, dând scurt din cap către ceilalți patru, care urcau scările cărând ceva greu. Rolul meu în toată povestea asta mi-era încă puțin neclar. Ceilalți erau evident prieteni buni de-ai ei. Nimeni nu putea spune asta despre mine. Dar ce eram atunci?

Indiferent ce eram, n-aș fi vrut să fiu în altă parte. Să-i car lucrurile în apartamentul unde urma să locuiască. Să-i zăresc mixerul într-o cutie, să mă gândesc: „E mixerul ei“. Să zăresc o talpă de pantof într-o altă cutie, să mă gândesc: „E pantoful ei“. Cratițele, castroanele, farfuriile, cănile, paharele, tacâmurile, tigăile, discurile, casetele, cărțile, hainele, pantofii, aparatul stereo, televizorul, scaunele, masa, biblioteca, scăunelele, patul, plantele ei, toată lumea ei, o ajutam să-și care pe scări toată viața în după-amiaza asta de sâmbătă.

Duba a făcut două drumuri și, după ce-am terminat și cu ultimul transport, Tonje a adus pizza, pe care-am mâncat-o în mijlocul dezordinii de acolo. N-am zis nimic, n-am vrut să mă bag în lumea lor, ceilalți o cunoșteau de mult, era cumva loc și pentru mine.

Era bine, fiindcă atunci, în timp ce stăteam pe podea, cu spatele rezemat de perete și cu o felie de pizza în mână, ascultând ce povesteau, știam că Tonje era a mea. Îmi adresa câte-o privire zâmbitoare, de fiecare dată mă treceau fiori. Gândul la ea era ușor, precum cerul se arcuia peste tot, însă gândul la apropierea de ea era greu. Dar dacă mă înșelam? Dar dacă zicea nu? Dar dacă râdea de mine? „Ce-ți închipui? Cine te crezi? *Eu*, să fiu împreună cu *tine*? Ești doar un nătărău vai de capul lui!“

Dar în seara asta trebuia.

Trebuia în seara asta.

Fratele ei a mulțumit pentru masă și a plecat. Încă un tip a făcut la fel. Eu am rămas acolo. Când ultimii doi s-au ridicat să plece, am dat să-i imit.

– Și tu pleci? m-a întrebat ea.

– Așa mă gândeam, am spus.

– Nu mai poți sta un pic să mă ajuți la despachetat? Trebuie să montez biblioteca, nu mă descurc singură.

– Ba da, sigur, am zis.

Eram numai noi doi.

Stăteam lipit de perete, fumam și beam cola, ea stătea pe o cutie de lemn în mijlocul camerei și își legăna picioarele.

Simțeam că iau foc. Din cauza ei. Dacă se uita la mine, mi se înroșeau obrajii.

– Ești genul de om priceput la toate? m-a întrebat ea.

– Eu? Nu.

– M-am gândit eu.

– Tu ești?

– Da, să știi. Îmi place să repar lucruri. Visul meu e să am o casă veche cândva. Să o renovez și s-o aranjez exact așa cum vreau.

– Și ce altceva îți mai place? am întrebat-o.

– Îmi place să cos. Și să gătesc. Ador să gătesc. Și să cânt la tobe.

– Aha, am spus.

– Și tu? Ție ce-ți place?

– Mie nu-mi place să cos. Nu-mi place nici să gătesc. „Îmi place de tine. Spune-o acum! Spune, spune!“

– Nu te-am întrebat ce nu-ți place. Zi-mi ce-ți place!

„Îmi place de tine, îmi place de tine!“

– Îmi place să joc fotbal, am zis în cele din urmă. Dar n-am mai jucat de multă vreme. Și-mi place să citesc.

– Ăsta nu-i punctul meu forte. Îmi place mai mult să mă uit la filme, de fapt.

– Ce filme-ți plac?

– De Woody Allen. El e favoritul meu. Ridicându-se, a adăugat: Nu montăm biblioteca, să putem pune după aia niște muzică?

Am încuviințat din cap. După ce-am găsit toate componentele, am ținut-o în timp ce ea strângea în șuruburi traversele și punea rafturile la loc. Apoi s-a apucat să instaleze aparatul stereo.

– Nu e același de sus, din casa mamei tale? am întrebat-o.

– Ba da. Mi-a zis că pot să-l iau dacă am grijă cu el.

A pus câte o boxă pe fiecare parte a camerei, a deschis o cutie cu CD-uri, a început să le treacă în revistă.

– Jazz? am zis eu.

– Nu. E o piesă pe care vreau s-o asculți.

– De la cine?

– The Smashing Pumpkins. E pe același disc cu o groază de trupe. Altundeva n-o mai găsești. Aici e!

A pus CD-ul.

S-a uitat la mine când muzica a început să inunde camera. Era ca de vis, fără limite, ca și cum ar fi întruchipat ceva care se mișca la infinit și nu se oprea niciodată.

– Așa-i că sună bine? a spus ea.

– Da, am zis. Foarte bine.

Știam că avea să fie bine dacă mă ridicam și-o luam în brațe. Că voia și ea și că fiecare lucru la care visasem avea să devină realitate.

Dar nu îndrăzneam. Am rămas așezat și momentul a trecut, ea s-a apucat să sorteze cutiile.

Am ajutat-o cărând câteva în bucătărie, Tonje le-a deschis și a început să pună lucrurile la loc. Am privit-o câteva clipe, întrebându-mă ce s-ar fi întâmplat dacă mă aplecam brusc și-mi puneam mâinile pe talia ei și-o sărutam pe gâtul ei minunat.

S-a aplecat, a pus un maldăr de cratițe pe blat și a deschis dulapul de jos.

– Ar trebui să plec, am zis.

– OK, a spus ea îndreptându-se de spate. Mersi mult pentru ajutor!

Mi-am luat geaca și pantofii în picioare, am deschis ușa, Tonje m-a condus. Atunci când am ajuns în coridorul rece, cu lumina lui orbitoare, m-am întors spre ea.

– Pa, am zis.

– Pa, a spus ea.

Și m-am gândit: „Acum e momentul“.

M-am aplecat rapid în față s-o sărut. Chiar atunci și-a înclinat capul într-o parte, era o mișcare începută deodată cu a mea, așa că, în loc să-mi apăs buzele pe ale ei, am dat de-o ureche.

M-am întors și am coborât scările cât de repede am putut. Când am ieșit în stradă, am luat-o la fugă cale de câteva blocuri ca să pun cât mai multă distanță între mine și

catastrofă.

Ce-avea să creadă acum? Mă comportasem ca un adolescent. Nu numai atât, mă și simțeam ca un adolescent.

N-aveau să se mai ivească multe ocazii din astea. Nici una, dacă o țineam tot așa. Și ea cum avea să reacționeze? Ce-avea să se facă cu mine?

M-am hotărât să mă întorc a doua zi, să sun la ușă, sperând c-o să mă invite înăuntru, și să fiu hotărât și ferm. Gata cu șovăiala, gata cu stângăcia, gata cu obrajii înroșiți și frazele bâlbâite.

Dacă zicea nu, asta era.

Am fost la Yngve toată după-amiaza de duminică și m-am dus la Tonje pe la șapte, am sunat la ușă, am făcut câțiva pași înapoi în stradă și m-am uitat în sus la ferestrele de la etajul al treilea.

Nu era nici o lumină?

„O, nu, nu-mi spune că nu-i acasă!“

S-a deschis o fereastră, iar Tonje și-a scos capul afară.

– Salut! Cobor să-ți dau drumul!

M-am dus la scări. Inima-mi bătea în piept cu putere.

S-a deschis ușa.

– Karl Ove… a zis ea. Intră.

Îmi rostise numele cu atâta duioșie, încât m-am înmuiat de tot. Pe scări, pe care ea le urca ușor și repede, îmi tremurau picioarele.

Ce fel de iad era ăsta?

Am intrat în bucătărie, care era chiar după ușă, mi-am dat jos geaca și pantofii, căciula și mănușile.

– Vrei niște ceai? m-a întrebat ea.

– Da, mulțumesc.

M-am dus în camera de zi, care era aproape gata, m-am așezat pe un scaun jos și mi-am rulat o țigară.

– Nu-mi faci și mie una? m-a rugat ea.

– Cum să nu, am zis.

Mi-am pus toată concentrarea și priceperea în țigara aia, de vreme ce era pentru ea, cu toate astea mi-a ieșit cam tare la mijloc și o idee mai groasă la un capăt decât la celălalt. Tonje era la bucătărie, așa că am rupt țigara și-am rulat alta, care mi-a ieșit mai bine.

– Uite, am zis și i-am întins-o.

Și-a pus-o între buze și și-a aprins-o. A inhalat cu grijă, fumul a plutit în aer între noi pentru o clipă, după care s-a risipit.

– Îți place cum am aranjat apartamentul? m-a întrebat ea.

– Da. E foarte fain.

– Ai venit de fapt la fix. Vreau să mut biblioteca dincolo. N-aș vrea s-o demontez doar pentru asta.

– O mutăm acum? am zis.

– Sigur, a spus ea, lăsând țigara în scrumieră și ridicându-se.

Odată biblioteca așezată la locul ei, a pus aceeași piesă pe care o ascultasem în ajun. Ne-am uitat unul la celălalt, Tonje a făcut un pas spre mine.

– Ai încercat să mă săruți ieri? m-a întrebat ea zâmbind.

– Da, am spus. Dar te-ai ferit.

– Nu cu intenție, îți dai seama. Mai încearcă o dată.

Ne-am îmbrățișat.

Ne-am sărutat.

Am strâns-o tare în brațe și i-am șoptit numele.

N-aveam să-i dau niciodată drumul. Niciodată, niciodată.

*

Am stat la ea toată noaptea. Veneam unul în întâmpinarea celuilalt, eram complet deschiși, totul era luminos. Nu mai puteam de fericire, fiindcă ea era *a mea*, ea *era* acolo, tot timpul. Tot timpul era acolo, în jurul meu, și nu mai puteam de fericire, totul era plin de lumină.

Ce minunată poate să fie viața. Ce minunat poate să fie să trăiești.

Ascultam aceeași piesă iar și iar. Nu ne puteam lua mâinile unul de pe celălalt. În zorii zilei am dormit câteva ore, eu trebuia să merg la radio, dar nu puteam, nu cu ea acolo, așa că ne-am dus până la cabina telefonică. În timp ce sunam, Tonje stătea afară și râdea, cu mănuși tricotate de lână pe mâini, căciulă pe cap și un fular imens în jurul gâtului. Nu ajunsese nimeni încă, am lăsat un mesaj pe robot, spunând că mă îmbolnăvisem și că nu puteam să mă duc la serviciu, am închis, am ieșit, am îmbrățișat-o și m-am lipit de ea cât mai strâns posibil.

– N-am mai chiulit niciodată, am zis. Nici măcar o dată. Mă simt vinovat.

– Îți pare rău? Poți să te duci și să le spui că dintr-odată ți-ai revenit.

– Bineînțeles că nu-mi pare rău!

– Așa mă gândeam și eu!

Dintre atâtea lucruri pe care le puteam face, ne-am dus la parcul acvatic în ziua aia. Era ianuarie, nu era aproape nimeni, ne-am plimbat agale pe-acolo, am râs când pinguinii au început să înoate spre noi, i-am făcut poze cu aparatul pe care trecusem pe acasă să-l iau, ea a vorbit mult despre cina din seara aia, trebuia să fie ceva special, era prima zi când eram împreună. Fiindcă eram împreună acum!

Val după val de fericire m-au străbătut în ziua aceea.

A făcut *boeuf bourguignon*, la un moment dat a vârât o lingură în cratiță, s-a întors spre mine, a gustat și și-a dat ochii peste cap.

– Mmm! Grozav!

– Te iubesc, i-am spus.

S-a blocat, mă privea aproape speriată. S-a întors, a luat capacul de pe cealaltă cratiță și a încercat cu furculița un cartof ce fierbea în apa clocotită. Aburul a început să se ridice.

– Încă două minute, mi-a zis.

M-am dus la ea și am cuprins-o în brațe, am sărutat-o pe gât. Ea și-a întors capul spre mine și m-a sărutat.

– Am avut o zi ca asta când eram mică. O zi când totul a mers ca pe roate. Am ieșit cu mama. Trebuia să fie o zi cu rațe. Am văzut Donald Duck la cinema, am hrănit rățuștele din parc, am primit o revistă cu Donald Duck și la final am mers la restaurant să mâncăm rață.

– Serios? N-a fost un sfârșit cam barbar pentru ziua aia?

A râs.

– Ador rața. E mâncarea mea preferată. Încă de pe-atunci! Dar partea cea mai bună a fost că eram doar mama și cu mine. Toată ziua. Azi m-am gândit de multe ori la asta. Am fost așa de fericită!

După ce-am mâncat, a descoperit că nu mai avea cafea. Mi-a zis că dădea o fugă până la benzinărie să cumpere un pachet. I-am spus că nu era cazul, dar a insistat, și peste câteva clipe cobora deja scările.

Eram neliniștit. Ziua aceea îmi adusese o fericire imensă, iar acum mă gândeam că o să pățească ceva afară. Știam că era o obsesie, că probabilitatea unui incident era minusculă, și totuși vedeam clar: autobuzul care trecea fără ca șoferul s-o observe, șoferul de tir care se uita o clipă la parasolar, avea un pachet de țigări băgat acolo și n-o vedea cum traversa în fugă drumul…

Au trecut zece minute. Au trecut douăzeci. Treizeci.

De ce nu venea?

Se *întâmplase* ceva.

„O, nu, nu spune asta. Nu spune asta.“

Îmi venea să vomit.

Apoi au răsunat pași pe scări, iar Tonje a intrat în bucătărie cu cel mai larg zâmbet al ei și cu un pachet roșu de cafea Friele în mână.

– M-am întâlnit cu cineva cu care nu m-am văzut de secole, a zis ea desfăcându-și fularul. Am lipsit mult?

– Nu mai ai voie să lipsești așa de mult de lângă mine, i-am spus.

– Vino atunci cu mine data viitoare!

Când se apropia miezul nopții, ne-am dus la garsoniera mea, Tonje își luase câteva lucruri într-o geantă. Pe mânerul ușii era agățată o plasă. Am deschis-o și m-am uitat înăuntru. Un pachet de cafea și o ciocolată mare.

– De la cine e? m-a întrebat Tonje.

– N-am idee.

Cel mai probabil punga era de la una din fetele de la radio, dar nu puteam să-i zic asta. Și oricum nu știam.

– Sunt mai multe persoane în Bergen care au grijă de tine, din câte văd, a remarcat ea.

– Așa se pare, am spus.

Am intrat în garsonieră, ea a făcut duș, apoi a intrat în cameră înfășurată într-un prosop mare. În mână ținea o sticlă de șampon pentru copii.

– Folosești șampon pentru copii? am spus trăgând-o spre mine.

– Da, e cel mai bun pentru părul meu.

– Ești plină de secrete.

– Ăsta nu-i nu știu ce mare secret, nu?

Da, fusesem bolnav, am zis la radioul studențesc trei zile mai târziu, gripă, un pic de febră, nu foarte mare, dar destul cât să nu pot lucra. Tore a trecut pe-acolo dimineața și enigma cu plasa de pe mânerul ușii s-a rezolvat, el mi-o adusese.

– Am auzit că ești bolnav, așa că m-am gândit că ai nevoie de puțină încurajare.

N-am avut inimă să-i spun că nu fusesem bolnav. Dar i-am povestit despre Tonje, nu mă puteam abține, prea-mi stătea pe limbă.

În seara aia ne-am dus la cinema și-am văzut *True Romance*. După aceea urma să facem vafe la ea acasă, îmi țineam aparatul într-o geantă, între picioare. Când am ieșit de la film, mi-a trecut prin minte că eram antiteza personajelor de pe ecran. Ei aveau gențile pline de arme, eu aveam un aparat de făcut vafe. De-abia m-am putut opri din râs.

Vineri ne-am dus la Café Opera, era prima dată când ne afișam în public, ne-am ținut pe stradă tot drumul și ne-am sărutat la coadă în timp ce așteptam să intrăm, era acolo mai multă lume de la radio, am văzut că vorbeau despre noi, „Tonje și Karl Ove sunt împreună“, și nu voiam să fiu acolo, nu voiam să beau, voiam doar să fiu cu ea. Toate încăperile în care ne aflam erau transformate, căpătau un aer formidabil, indiferent de cum arătau de fapt, garsoniera mea, cafenelele mici în care mergeam, străzile pe care treceam.

După două săptămâni am făcut ceva prostesc. Yngve mergea la un concert în Garage, m-a sunat să mă invite, am zis: „Da, o sun pe Tonje să vină și ea, e OK?“

Era OK. Am ajuns acolo ținându-ne de mână, am plătit, ne-au pus câte-o ștampilă pe mână și am coborât la subsol, unde Yngve era deja. Am luat beri pentru toți trei, ne-am așezat la masa lui, am discutat un pic cu șovăială, nu se cunoșteau, iar eu, dintr-un motiv sau altul, nu aveam prea multe de zis.

Trupa a început să cânte, ne-am dus în față să-i vedem, Yngve și Tonje au discutat, el s-

a aplecat să-i vorbească la ureche, ea a dat din cap aprobator și s-a uitat la el, în primele momente am fost bucuros, erau cele mai importante persoane din viața mea, m-am dus și-am luat alte trei beri, am început să mă îmbăt, i-am strâns mâna lui Tonje, și ea mi-a strâns-o, dar nu era chiar prezentă, nu era exact acolo unde fusese, și ceva s-a întâmplat înlăuntrul meu, am devenit din ce în ce mai nervos, mi-am luat mai multe beri, și când ne-am așezat din nou n-aveam nimic de zis, toată fericirea mă părăsise, beam și mă uitam în gol, îi zâmbeam lui Tonje când îmi zâmbea, nu-și dădea seama că ceva se schimbase, fiindcă Yngve era bucuros și cu chef de vorbă, treceau de la un subiect la altul, râdeau și le făcea plăcere să fie împreună.

Le făcea plăcere să fie împreună. De ce n-ar fi fost așa? Yngve era Yngve, plin de șarm, amuzant, cu experiență, din toate punctele de vedere un bărbat mai bun decât mine.

Ea a râs la ce zicea el. El a râs la ce zicea ea.

Ce se întâmpla?

Mă simțeam greoi, abia reușeam să mă mișc, în sinea mea eram negru de supărare. Fiecare privire pe care și-o aruncau mă săgeta la inimă.

El era mai bun decât mine. Acum știa și ea. De ce să fie cu mine când putea fi cu el?

Yngve s-a ridicat să meargă la toaletă.

– Ce e, Karl Ove? m-a întrebat ea.

– Nimic, am zis. Mă gândesc un pic. S-au întâmplat așa de multe în ultimele zile.

– Așa e. Mă simt foarte bine, să știi. E de treabă fratele tău.

– Într-adevăr, am spus.

Dar seara a continuat în același stil, ei discutau de parcă eu nici nu existam, eu beam și deveneam tot mai disperat. Într-un final m-am gândit să-mi bag picioarele în toată porcăria asta. La dracu' cu tot rahatul ăsta nenorocit.

M-am ridicat și m-am dus la toaletă. Când mi-am rezemat fruntea de perete, am văzut pe jos un pahar de bere spart. M-am aplecat, am luat un ciob în mână, m-am privit în oglindă și mi-am trecut fragmentul de sticlă peste obraz. S-a ivit o dâră roșie, un pic de sânge s-a prelins în jos spre bărbie. M-am șters de sânge, nu mai curgea. Mi-am trecut ciobul peste celălalt obraz, de data asta cât de tare am putut. M-am șters de sânge cu hârtie, am aruncat-o în WC, am tras apa, am aruncat ciobul în spatele coșului de gunoi, pe podea, am ieșit, m-am așezat din nou la masa lor.

Din nu știu ce motiv nebunesc, ceea ce făcusem îmi dădea noi puteri. Am mai cerut bere, Tonje mi-a luat mâna și a apăsat-o de coapsa ei în timp ce vorbea cu Yngve, poate că bănuia la ce mă gândeam și voia să mă liniștească. Mi-am tras mâna înapoi, am băut dintr-o înghițitură jumătate de bere, dintr-odată am simțit nevoia să merg la toaletă, dintr-odată voiam doar să ajung acolo, așa că m-am ridicat și m-am dus iar acolo, am închis ușa după mine, am luat ciobul și-am făcut două tăieturi mari lângă celelalte și una deasupra bărbiei, unde pielea era mai moale și mă durea mai tare. M-am șters de sânge, a mai curs un pic, mi-am clătit fața cu apă rece, m-am șters și-am coborât la ei.

Le-am zâmbit și le-am spus că mă bucuram enorm că păreau să se placă. Am ciocnit toți trei.

– Ce ai pe obraz? m-a întrebat Yngve. Te-ai tăiat la bărbierit de dimineață?

– Da, cam așa ceva, am spus.

Era întuneric în local, era o grămadă de lume și atât Tonje, cât și Yngve beau și erau concentrați unul la altul, așa că nici unul din ei nu vedea ce făceam, cu excepția singurei dăți când Yngve a făcut un comentariu despre asta. Dar nu-l ducea imaginația să presupună că mă tăiam. Tot restul serii am făcut asta, rece și metodic, fața mea a fost acoperită de tăieturi bucățică după bucățică și mă durea tot mai tare până când, în cele din urmă, durerea a ajuns atât de intensă, încât aș fi putut urla dacă nu mi-ar fi și plăcut în același timp. Exista fericire în durere, exista fericire în gândul că suportam, că suportam tot, tot, tot.

– Nu mergem până la Café Opera înainte să închidă? a zis Yngve.

– Bună idee, a replicat Tonje.

Mă ridicasem deja, mi-am luat haina, mi-am învârtit fularul în jurul gâtului și m-am asigurat că partea de jos a feței mi-era acoperită, mi-am tras căciula peste frunte și am luat-o înaintea lor, în sus pe scări și pe strada Nygårdsgaten. Aerul era rece și curat, parcă-mi înțepa rănile în timp ce mergeam. Eram cât se poate de beat, dar umblam drept, iar vocea – dacă mi-ar fi trecut prin minte ceva demn de spus –, îmi suna ca de obicei.

N-aveam nimic în minte. În afara gândului triumfător legat de ceea ce făcusem.

Tonje m-a luat de mână, Yngve și-a aplecat ușor capul în față, așa cum făcea de obicei.

Aștepta deja mai multă lume în față la Café Opera, ne-am pus și noi la coadă.

Tonje s-a uitat la mine.

A început să țipe.

– Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat? SÂNGEREZI!

M-am dus pe cealaltă parte a străzii.

– Ce-ai făcut, Karl Ove? m-a întrebat Yngve, care traversase în grabă.

– N-am făcut nimic, am spus. M-am tăiat doar un pic.

Tonje a venit după noi.

Plângea, mai că nu-și smulgea părul din cap.

– Ce-ai făcut? Ce-ai făcut?

Am început să cobor dealul. Yngve mă urma.

– Mă duc acasă, am zis. Ai grijă de Tonje pentru mine.

– Ești sigur? Nu-ți mai vin și alte idei?

– Du-te, la naiba, lasă-mă-n pace. Ai grijă de ea.

S-a oprit, eu mi-am continuat drumul fără să mă uit înapoi, pe dealul de lângă biserica penticostală Tabernaklet, pe Skottegaten și la vale, spre casa unde era garsoniera. Am deschis ușa, m-am întins pe pat cu hainele pe mine și-am așteptat să se audă soneria, trebuia să vină după mine, trebuia, trebuia să-l lase pe Yngve și să vină aici, să sune la ușă, trebuia, și stăteam acolo întins și ascultam, dar nu se auzea nimic, peste câteva clipe m-am cufundat într-un somn adânc.

Știam că nu trebuia să mă trezesc, că mă aștepta ceva îngrozitor la trezire, și mult timp am reușit să rămân în acel strat inferior al conștienței, până când izvorul somnului a secat și n-am mai putut să stau acolo.

Mă durea fața, m-am ridicat, tot ce făcusem mi-a revenit în mine. „Acum trebuie să-mi iau viața“, mi-am spus.

Mă gândisem de multe ori la asta, dar era un joc, n-aș ajunge niciodată, indiferent de circumstanțe, să fac așa ceva, nici măcar acum.

Totuși, mă durea așa de tare pe dinăuntru, încât singurul lucru care mă putea liniști era gândul acela.

Perna era plină de sânge. Am ieșit în hol, am luat CD-ul pe care-l agățasem în cuier și m-am uitat la fața mea.

O făcusem praf. Arătam ca un monstru.

Dacă rămâneau cicatrice, așa aveam să arăt tot restul vieții.

Am făcut un duș. M-am întins în pat. Am încercat să-mi imaginez lucrurile din perspectiva lui Tonje. Ce-o fi crezând acum. Dacă se terminase între noi sau nu.

Nu la asta se aștepta când am devenit iubiți.

M-am ridicat și mi-am aplecat capul.

Doamne, dă să fie bine.

M-am dus în bucătărie, m-am uitat pe geam la grădina din spate.

Trebuia să mă întâlnesc cu ea.
Dar poate nu azi.
Poate era mai bine să mă țin deoparte câteva zile.

În seara aia trebuia să cânt cu Yngve și Tore în fabrica dezafectată. M-am dus la Yngve cu câteva ore mai devreme.
– Arăți groaznic, a spus el când m-a văzut. De ce-ai făcut asta?
– Nu știu. Pur și simplu. M-am îmbătat. Pot să intru?
– Sigur.

Ne-am așezat în camera de zi. Nu m-am putut uita în ochii lui, îmi țineam privirea în pământ ca un câine.
– Ce-o fi fost în capul tău? m-a certat el. Tonje nu prea, în orice caz.
– Ea cum se simțea? am vrut să știu. Ce s-a întâmplat?
– Am condus-o acasă.
– Ce-a zis?
– Ce să zică? Nimic. A plâns tot drumul. Ba da: a zis că nu înțelege nimic. A zis că erați așa de fericiți. Crezuse că și tu erai fericit.
– Păi eram.
– Nu prea părea așa, știi?
– Nu.

A urmat un moment de tăcere.
– Trebuie să termini cu băutura. Nu mai *poți* bea.
– Mda.

Alt moment de tăcere.
– Crezi că o să mă părăsească?
– De unde să știu? Numai într-un fel poți să afli asta. Trebuie să mergi la ea.
– Nu acum. Nu pot.
– Dar trebuie.
– Vii cu mine? Nu să urci în apartament, ci să vii cu mine până acolo. Nu vreau să fiu singur.
– OK. Mi-ar prinde bine și mie o plimbare.

*

Yngve a început să discute despre altceva, despre lucruri normale, îndată ce-am ieșit din casă. Eu n-am zis nimic, dar mă bucuram că vorbea, mă ajuta. În caz că Tonje nu era acasă, l-am rugat să aștepte. Am sunat la ușă, m-am uitat în sus, nu s-a întâmplat nimic, m-am întors la el. Am intrat în cafeneaua non-stop frecventată de muncitorii care lucrau în schimburi și de șoferii de camioane și taxiuri, unde șansele să dau peste cineva cunoscut erau minime. Când a început să se întunece, am luat chitara lui Yngve de la el de acasă și ne-am dus să ne întâlnim cu Tore.
Tore s-a holbat la mine, alb la față.
– Ce-ai făcut?
A trebuit să mă uit în altă parte, începuse să plângă.
– Arată mai rău decât e, am zis. Nu sunt adânci. Sunt doar niște zgârieturi.
– La naiba, Karl Ove, a spus el.
– Haide, să mergem să cântăm, am zis.
După o oră în locul ăla rece ca o hrubă, toți înfofoliți cu căciuli, fulare și geci groase, cu respirația ieșindu-ne pe gură ca niște nori, am plecat. Yngve trebuia să meargă acasă, Tore și cu mine am rămas să vorbim la colț. Mi-a zis că un prieten de-al lui încercase o dată să-și ia viața. Se dusese în pădure și se împușcase în piept cu o armă de vânătoare. Fusese găsit

și supraviețuise.

– Nu știam asta, i-am spus.
– Păi de unde puteai ști? Numai să nu-ți vină idei din astea.

– Dar n-a fost nimic de genul ăsta, Tore, nici măcar pe aproape. Pur și simplu m-am îmbătat și mi s-a părut o idee bună.
– Dar n-a fost.
– Nu, acum îmi dau și eu seama.
Am râs amândoi și ne-am continuat drumul. Ne-am luat la revedere la colț lângă sala Grieg, el a urcat dealurile către casă, eu m-am dus spre apartamentul lui Tonje.
De data asta a deschis fereastra. Dar n-a coborât, așa cum făcuse de fiecare dată până atunci, ci mi-a aruncat cheia. Am deschis și am urcat. Avea musafiri. Cea mai bună prietenă a ei era acolo împreună cu iubitul.
M-am oprit la ușă.

– Îmi pare rău, am zis. Arăt absolut îngrozitor. M-am îmbătat și m-am tăiat la față.
Tonje mă ignora cu desăvârșire.
– Noi tocmai plecam, a zis iubitul prietenei.
S-au ridicat, și-au luat hainele, au spus „Pa“ și au plecat.
– Îmi pare așa de rău, am spus. Mă poți ierta?
– Da, mi-a răspuns Tonje. Dar nu știu dacă vreau să fiu împreună cu tine. Nu știu dacă vreau așa ceva.

– Nu. Înțeleg.
– Ai mai făcut vreodată așa ceva?
– Nu. Niciodată. Și n-o să mai fac niciodată.

– De ce-ai făcut-o, atunci?
– Nu știu. N-am idee. Pur și simplu am făcut-o.
M-am așezat pe scaun, am privit-o, ea se uita pe fereastră.
– Sigur că vreau să fiu cu tine, a spus peste câteva clipe, când s-a întors.
Îi curgeau lacrimi pe obraji.

După un an ne-am mutat împreună. Găsiserăm un apartament cu două camere chiar mai jos de clădirea Facultății de Științe, și am încercat să-l aranjăm cât se putea de bine cu puțina mobilă pe care o aveam. Dormitorul era chiar în capăt, era mic ca o cabină de pe vapor și nu intra în el altceva decât patul. Alături era camera de zi, tot mică, pe care o împărțiserăm în două cu un corp de bibliotecă. Într-o parte îmi amenajasem un locșor de scris, în cealaltă am pus canapeaua, scaunele și masa.
Aici am avut primele noastre certuri, trebuia să ne obișnuim cu latura practică a locuitului împreună, dar și primele bucurii ale vieții în comun, fiindcă brusc împărțeam totul. În apartamentul ăsta micuț dormeam împreună, mâncam împreună, ascultam muzică sau ne uitam la televizor împreună, și-mi plăcea, ea era mereu acolo și se întorcea mereu acolo după ce pleca. Devenise redactor-șef la radioul studențesc și lucra mult. Eu îmi reluasem studiile, după patru ani de pauză, urmam cursuri de istoria artei și mi-era așa de rușine că eram mai în vârstă decât majoritatea studenților, că nici măcar n-am intrat în legătură cu ei. Când nu mă duceam la cursuri sau nu mă uitam la diapozitive cu opere de artă, stăteam aplecat asupra cărților în sala de lectură și citeam ca un nebun. În anul precedent, în martie, când terminasem serviciul civil, mă dusesem cu Jon Olav și niște prieteni de-ai lui la Vats, unde se construia o imensă platformă petrolieră, Troll Olje, și ei

își găsiseră de lucru acolo. Îi însoțisem în speranța că o să aibă până la urmă nevoie de mai mulți oameni; după ce dormisem pe canapeaua din baraca administrației timp de trei nopți, doar eu și Ben rămăseserăm fără slujbă dintre toți cei care-și încercaseră norocul, și, chiar dacă noi, sau în orice caz eu, eram probabil candidații cel mai prost pregătiți pentru munca în construcții, tot ne-au angajat. Am lucrat acolo două luni și jumătate, la o platformă petrolieră care avea cam douăzeci de metri înălțime când am început eu munca, dar ajunsese la peste o sută de metri când am terminat. Aveam rău de altitudine, dar platforma creștea atât de încet, că m-am obișnuit până la urmă cu înălțimile, și în ultimele zile mă mișcam cu o senzație de triumf pe o schelă care consta din trei scânduri și o balustradă subțire, la o sută de metri deasupra apei, fără să simt cea mai mică spaimă. Eram un muncitor de toată jena, dar munca era așa de ușoară, că tot mă descurcam. Lucram în schimburi de douăsprezece ore, fie ziua, fie noaptea, și să umbli pe-acolo noaptea, sub stele, în huruitul mașinilor, să vezi luminile de la celelalte trei platforme, în mijlocul fiordului, învăluit de bezna profundă, în timp ce vântul îți șuiera în urechi, era magic, de parcă numai noi eram în univers, o colonie mică de oameni pe o navă luminată în marele nimic. Tonje era supărată pe mine când m-am întors, nu pentru că mă dusesem acolo la lucru la numai câteva săptămâni după ce ne cunoscuserăm, ci fiindcă n-o sunasem nici măcar o dată. I-am explicat că încercasem o dată s-o sun, dar nu fusese acasă, iar după aceea nu mai avusesem timp. Dormeam, mâncam, lucram, asta era tot. Ea nu m-a crezut, mi-am dat seama, avea impresia că asta *însemna* ceva, că era un *semn*. Poate că era, nu mă gândisem așa de mult la asta, fusesem total absorbit de natura insolită și formidabilă a muncii, dar ce mai conta atât timp cât puteam s-o privesc în ochi și să-i spun că o iubeam și să *cred* cu adevărat asta? Să mă uit în ochii ei și să-i spun că doar ea exista pentru mine, acum și pentru totdeauna?

Banii îmi curgeau în cont, dar voiam mai mulți. Munca la Troll Olje se terminase pentru mine, însă puteam continua la Troll Gass, pe care o construiau în Hanøytangen, chiar lângă Bergen. Am sunat acolo și, când le-am spus că lucrasem pentru Norwegian Contractors, m-au acceptat pe loc. Se așteptau la vreun expert, sigur au fost dezamăgiți când au văzut un tip cu aer de universitar, dar m-am ținut de locul ăla de muncă până la sfârșitul contractului. Munca era grea și monotonă, dar îmi plăcea așa de mult, încât mă gândeam să candidez pentru alte proiecte mari, de pildă noul aeroport care urma să fie construit în Østland și despre care vorbea toată lumea în pauze.

În timp ce lucram la Hanøytangen stăteam acasă, și-n zilele libere eram tot timpul împreună cu Tonje, jos, în garsoniera mea, când mă trezeam dimineața devreme și mă grăbeam să ies să cumpăr creveți proaspeți, pâine proaspătă, cafea proaspăt măcinată, fructe și suc de fructe pentru micul dejun, sau sus, în apartamentul ei labirintic, în care bătea vântul și care o să fie întotdeauna iluminat de prima lumină strălucitoare a iubirii.

Într-o zi am avut în sfârșit ocazia să-i cunosc pe mama ei și pe soțul acesteia, care plecaseră în Africa nu demult. Acum erau în țară pentru câteva săptămâni, stăteau în casa unor prieteni de-ai lor, am luat cina afară în grădină, eram emoționat, dar a mers totul șnur, erau bine intenționați și erau curioși să mă cunoască, și când a trebuit să plecăm ne-au spus că trebuia să mergem la ei în vacanță, în Africa, de Crăciun, de exemplu. Am acceptat. Aveam bani și aveam și timp.

Am încercat din nou să scriu, dar nu mergea, nu ieșea nimic ca lumea, în orice caz, în comparație cu ce scriau Kjartan sau Espen. Mi se părea o idee bună să călătoresc o vreme, să scriu cu normă întreagă și, de vreme ce puteai primi ajutorul de șomaj din Norvegia în țările din Uniunea Europeană, puteam sta într-una din ele, de exemplu în Anglia, m-am gândit, și i-am scris lui Ole, un fost coleg de facultate. Se căsătorise cu o englezoaică și stăteau în Norwich, oraș care, din câte zicea el, era cât se poate de potrivit pentru mine.

În dimineața plecării am spart o oglindă. Tonje n-a zis nimic, dar mi-am dat seama că se enervase. În taxi, în drum spre feribot, i-am spus că n-o făcusem intenționat.

– Nu-i vorba de oglindă, prostuțule, mi-a răspuns ea plângând. Ci de faptul că pleci.

– Ești supărată din cauza asta?

– Nu ți-ai dat seama?

– Nu. E vorba numai de trei luni. Și doar o să vii să mă vezi. Și după aia mergem în Africa, la naiba. În plus, trebuie să scriu ceva cât de curând.

– Știu. Numai că o să mor de dorul tău. Dar sigur o să fie bine. Nu trebuie să-ți faci probleme pentru mine, dacă te gândeai la asta.

A zâmbit.

O oră mai târziu, când urcam prin pasarela tubulară, m-am întors, am văzut-o acolo și ne-am făcut cu mâna pentru ultima dată, m-am gândit că o iubeam, că voiam să mă însor cu ea.

Ăsta e unul dintre gândurile care schimbă totul. Unul dintre gândurile care apar din senin și care fac toate celelalte lucruri să se alinieze. Un gând de viitor și cu sens. Asta-mi lipsea și-mi lipsise de atâta vreme. Un viitor și un sens.

Sigur că puteam doar să locuim împreună și să vedem cum mergeau lucrurile. De fapt, viitorul și sensul erau la fel de prezente. Tonje era Tonje, fie că eram căsătoriți sau doar iubiți. Și totuși. Nu știam pe nimeni de vârsta mea care să fie căsătorit, căsătoria ținea de generațiile de dinaintea noastră, era un anacronism al secolului al XIX-lea, apărut din cauza unei morale sexuale rigide și a unei viziuni la fel de rigide asupra umanității, potrivit căreia femeia stătea acasă cu copiii și bărbatul se ducea la muncă, la fel de demodată ca jobenul și oala de noapte, limba esperanto și hidrobicicleta. Opțiunea înțeleaptă pentru oamenii timpului nostru era să nu se căsătorească, opțiunea înțeleaptă pentru oamenii timpului nostru era să se mute împreună, să ne respectăm pentru ceea ce suntem noi înșine și să nu fim dependenți de convențiile impuse din exterior pentru a ne trăi viețile. Nu zicea nimeni că trebuia să stăm în pantaloni de trening și să ne uităm seara la video, să avem câțiva copii, să divorțăm și să ne împărțim dreptul de custodie, o săptămână da, o săptămână ba. Puteam să trăim demn cu mijloacele pe care epoca noastră ni le punea la dispoziție. Asta era opțiunea înțeleaptă și justă. Dar dragostea nu e înțeleaptă, dragostea nu e rezonabilă, dragostea nu e justă, e ceva mai mult de-atât, trebuie să fie ceva mai mult de-atât, așa că, pentru numele lui Dumnezeu, de ce să nu scoatem căsătoria din negurile vremii și să îmbrăcăm iarăși dragostea în haina ei? Și de ce să nu apelăm din nou la cuvinte mari? De ce să nu spunem solemn că ne vom iubi pentru totdeauna? De ce să nu insistăm asupra seriozității profunde pe care o presupun toate lucrurile astea? Să onorăm jurămintele făcute pentru toată viața? Orice altceva făceam era absurd, indiferent ce făceam, era absurd, nimeni nu credea în nimic, nu cu adevărat. Nici unul din cunoscuții mei nu credea, cel puțin. Viața era un joc, viața era o distracție, iar moartea, ea nu exista. Râdeam de tot şi toate, până și de moarte, iar asta nici nu era cine știe ce eroare, râsul avea întotdeauna ultimul cuvânt, rânjetul craniului când ajungeam să zăcem cu țărână-n gură.

Dar voiam să cred, credeam, urma să cred.

Am luat cheia cabinei de la recepție, mi-am lăsat valiza și am urcat la cafenea. Aveam la îndemnână toate oportunitățile. Mă duceam într-o nouă țară, într-un oraș în care nu mai fusesem niciodată, nu aveam unde să stau și habar n-aveam ce mă aștepta.

Trei luni urma să stau acolo. Apoi mergeam în Africa, și acolo aveam să fiu liber.

Era perfect.

Feribotul s-a urnit. Acum Tonje era cu siguranță în drum spre casă, m-am gândit, și am urcat pe punte să văd dacă nu cumva se mai zărea. Eram însă deja departe, era imposibil să deslușești de la distanța aia vreuna din siluetele negre care treceau pe cheiul Bryggen.

Cerul era cenușiu, apa prin care ne croiam drum, neagră. Mi-am pus mâinile pe balustradă și m-am uitat spre Sandviken. Vechiul gând de a lăsa totul baltă mi-a revenit în minte pentru o clipă. Cel mai nasol era că totul avea să fie bine. Știusem dintotdeauna asta, că puteam să las totul în urmă și să plec pur și simplu, fără regrete. Și pe Tonje o puteam

părăsi. Nu mi-era dor de ea când nu era cu mine. Nu mi-era dor de nimeni și nu-mi fusese niciodată. Niciodată nu mi-era dor de mama și nici de Yngve. Nu mi-era niciodată dor de Espen și nici de Tore. Nu-mi fusese dor de Gunvor când eram împreună cu ea și nici acum nu mi-era dor de Tonje. Știam că o să mă plimb pe străzile din Norwich, să stau undeva într-un apartament și să scriu, poate să ies la băute cu Ole, fără să-mi fie dor de ea. Aveam să mă gândesc uneori cu afecțiune la ea, dar n-avea să-mi fie dor de ea. Era un defect al meu, o carență, o răceală sufletească. Dacă mă apropiam de oameni, știam ce-și doreau și mă subordonam dorinței lor. Dacă Gunvor ar fi simțit că mă îndepărtam de ea, aș fi intuit că așa simțea și m-aș fi comportat în consecință. Nu de dragul meu, ci de dragul ei. Dacă spuneam ceva și-mi dădeam seama că Espen considera lucrul ăla o prostie, mă rușinam și-ncercam să dreg busuiocul, opinia lui legată de mine era mult mai importantă. Nu puteam să fiu distant și să rămân neclintit? Nu puteam să fiu prost și să rămân pe poziții?

Nu, nu acolo, nu cu ei de față.

Dar când eram singur, toate astea nu mai însemnau nimic.

Răceala asta sufletească era îngrozitoare, uneori mă gândeam că nu sunt om, ci un fel de Dracula care se hrănește cu sentimentele celorlalți, fără să fie el însuși capabil de vreunul. Îndrăgostirile mele, ce altceva erau decât o oglindă? Despre ce altceva era vorba în ele dacă nu despre sentimentele mele?

Ceea ce simțeam pentru Tonje era însă autentic, și de vreme ce un sentiment autentic era mai valoros pentru mine decât orice altceva, trebuia să mă străduiesc pe cât posibil în direcția asta.

Dar nu mi-era dor de ea.

Toată ziua și seara citeam și notam idei și gânduri în carnet. Era acum ori niciodată. Nu mai puteam rămâne multă vreme un tânăr care scria, dar care nu era publicat, atât din motive pur practice – în primul rând, rămăsesm deja cu mai mulți ani în urmă față de cei cu care începusem facultatea, în al doilea rând, trebuia să fac bani să mă întrețin – și din motive ce țineau de demnitate. Unul de douăzeci de ani care scrie toată ziua visând să devină scriitor e de-a dreptul șarmant, unul de douăzeci și cinci care face același lucru e un ratat.

„O povestire ca *Cei morți* a lui James Joyce, scriam eu în carnet. O reuniune de familie în care toți cei prezenți, fiecare cu idiosincraziile sale de oameni prinși în iureșul cotidian, reprezintă diferitele stadii ale vieții – copilăria, tinerețea, vârsta mijlocie, bătrânețea. O asemenea reuniune, cu toate conflictele ei, în care anii patruzeci sunt de față, anii șaizeci sunt de față, ca un fel de pliuri în prezent, toată acea complexitate, dincolo de istorie, după care reuniunea se dispersează și mica familie nucleară pornește la drum cu mașina. Pe bancheta din spate sunt cei doi copii, cel mai mare doarme, cel mai mic e treaz, dar își ține ochii închiși și-i ascultă pe părinți cum vorbesc despre ceva înfricoșător. Fie ceva din trecut, ceva important, fie ceva ce se va întâmpla. Afară ninge. Sosesc, casa e întunecoasă și liniștită, intră… și apoi? Ce-o să se întâmple apoi? Ce poate fi atât de însemnat încât să subordoneze tot ce s-a întâmplat până atunci?“

Am închis carnetul și m-am apucat să citesc *Ulverton* de Adam Thorpe. O tradusese Svein Jarvoll și era despre un loc fictiv într-o Anglie rurală, iar fiecare capitol se desfășura într-o altă epocă, primul pe la 1600, ultimul în zilele noastre. Capitolele erau scrise în diferite stiluri și folosind diverse dialecte. Jarvoll alesese dialectul Skjåk într-unul din capitole, și era ciudat cât de bine se potrivea: porțile care se deschideau în garduri ca să poată trece călărețiii, câmpurile și copacii, casele scunde, risipite, totul se potrivea cu dialectul Skjåk. Poate fiindcă dialectele izvorau parcă din pământ, felul ăla de-a vorbi era întâlnit doar acolo, într-o anumită vale, unde pronunția unui cuvânt, de exemplu, apăruse deodată cu marele stejar, care acum avea aproape o mie de ani, pronunția altuia deodată cu defrișarea terenului și construcția străvechiului zid de piatră. În alte sate erau alte cuvinte și alți stejari, alte terenuri și alte ziduri de piatră.

Timpul curgea prin roman, trecea valvârtej prin viețile oamenilor. Exercita o fascinație incredibilă.

Să-mi fi plăcut așa de mult deoarece crescusem într-un loc în care exista doar prezent și-n care trecutul era doar în cărți?

Mi-am luat o bere, am notat „anii 1600“ în carnet, m-am uitat la ceas, era aproape douăsprezece, am terminat de băut și m-am dus să mă culc.

Cabina era jos, în măruntaiele feribotului, chiar sub sala motoarelor. Mă trimitea cu gândul la bunicul, întotdeauna își lua cabină deasupra nivelului apei. Dacă nu găsea, atunci dormea pe un scaun. Nu-mi băteam capul cu lucruri din astea, vasul se putea duce la fund în timp ce dormeam fără să-mi pese.

M-am dezbrăcat, am citit câteva pagini din *Ulverton*, am stins lumina și-am adormit. Peste câteva ore m-am trezit din cel mai formidabil vis pe care-l avusesem vreodată.

M-am ridicat în capul oaselor și-am râs de unul singur.

Coboram pe drumul din fața casei noastre din Tybakken. Dintr-odată s-a auzit un vuiet din ceruri. Era violent, știam că nu se mai auzise vreodată un asemenea sunet, se deplasa prin cer ca tunetul, dar era cu mult mai zgomotos.

Era glasul lui Dumnezeu.

M-am oprit și m-am uitat spre cer.

Și apoi am fost ridicat!

Am fost ridicat la cer!

Ce senzație! Vuietul, prezența impunătoare a lui Dumnezeu și momentul incredibil în care fusesem ridicat. Era un moment de pace și desăvârșire, de bucurie și de fericire.

M-am culcat la loc.

OK, a fost doar un vis. Dar senzația, ea fusese reală. O simțisem cu adevărat. Păcat că dormeam când am avut senzația asta, dar știam acum cel puțin că exista, m-am gândit, apoi am închis ochii și m-am cufundat în somn cu speranța că mă așteptau lucruri nemaipomenite.

La vârsta de șapte ani fusesem în vacanță în Anglia, amintirile acelea erau printre cele mai frumoase din copilărie și mi-au revenit toate în minte în după-amiaza următoare, când stăteam sprijinit de balustradă și mă uitam la fâșia de uscat ce se ivise la orizont. Era Anglia. Am trecut pe lângă niște bărci de pescuit care ieșiseră în larg, deasupra lor pescărușii se învârteau în cerc, în fața noastră pământul parcă se scufunda pe măsură ce ne apropiam, vedeam tot mai mult din el, până când am pătruns într-un fel de canal pe malurile căruia erau depozite și fabrici în ruină, cu zone mari lipsite de vegetație și pline de gunoaie printre ele.

Iarba era gălbuie, cerul, gri, și, dacă era ceva ce strălucea, acelea erau zidurile de cărămidă ale clădirilor, numai că ruginiul lor era culoarea perisabilității și a degradării. O, îmi copleșeau inima, asta era Anglia, clădirile pe care le vedeam datau cu siguranță din zorii industrializării, țineam din tot sufletul imperiul care intrase în declin, dar încă-și păstra mândria, și cei care crescuseră în acest cenușiu mohorât ne fascinau pe toți, mai întâi generația din anii șaizeci, pop-ul, Beatles și The Kinks, apoi heavy-metalul din anii șaptezeci, toate trupele infame din orașele cu combinate siderurgice din Midlands, ale căror membri deveneau putred de bogați la douăzeci de ani, apoi punk-ul, în munții de gunoaie care umpleau Anglia în 1976, apoi postpunk-ul și goth-ul, seriozitatea enormă pe care-au introdus-o în muzică, și acum, Madchester, rave, culori și beat-uri. Anglia, iubeam Anglia, tot ce era legat de Anglia. Fotbalul: ce-ți puteai dori mai mult decât un stadion vechi, bătătorit, de la începutul secolului, plin de zece–douăsprezece mii de bărbați din clasa muncitoare, îndârjiți și agresivi, cu ceață lăsată peste terenul lutos, plin de noroi, și intrări la minge atât de violente, încât sunetul lor reverbera printre panourile publicitare? Casele

întunecoase acoperite cu mochetă peste tot, din perete în perete, chiar și pe scări și în puburi.

Când feribotul a acostat la chei, m-am suit într-un *double-decker* care se ducea spre centru. Strigătele vânzătorilor de ziare au fost primul lucru pe care l-am auzit când m-am dat jos. Aerul era simțitor mai cald decât la Bergen, eram din nou într-o altă țară, totul era oarecum străin. M-am dus la gară și mi-am luat un bilet spre Norwich, am așteptat vreo două ceasuri în cafeneaua de acolo, după care m-am suit în tren.

La Norwich am luat un taxi până în zona universității, Ole îmi spusese că închiriau camere și înainte de începutul semestrului, așa era, am primit una, mi-am lăsat bagajul și m-am dus în pubul studențesc pe care-l observasem la sosire. Am băut acolo de unul singur vreo două ore, uitându-mă la studenți și încercând să mă comport ca unul de-al casei. În ziua următoare am coborât în oraș. Era micuț, încercuit de un zid medieval, plin de bisericuțe cărora acum li se dădeau tot felul de întrebuințări, am văzut și un pub într-o biserică, și un magazin sportiv. Era străbătut de canale, cu penișe transformate în locuințe de-a lungul malurilor, și avea și o catedrală medievală mare și frumoasă. Mi-am luat o pâine și niște felii de salam și m-am așezat pe o pajiște chiar lângă ea. Niște copii jucau rugby în fața mea, erau probabil elevi. Vederea echipamentelor lor și a jocului neobișnuit mi-a provocat niște emoții încărcate de nostalgie, m-am gândit la epoca victoriană, la imperiu, la internate, la fabrici, la colonii, acești copii făceau parte din ele. Era istoria lor, eu nu mi-o puteam însuși.

Am cumpărat două ziare locale, m-am așezat într-un pub chiar lângă canal, am comandat un cidru și-am trecut prin anunțurile de închiriere până am încercuit vreo trei care păreau potrivite.

Primii luau doar studenți în chirie, am fost suficient de prost să spun că eram fără ocupație, iar femeia a închis telefonul. Cu al doilea anunț a mers mai bine. Aveau o cameră în oraș, mi-a zis ea, dar proprietarii locuiau în altă parte, puteam merge până la ei?

Da, da. Am notat adresa, mi-am luat o gumă de mestecat să nu miros a alcool și m-am suit într-un taxi.

Un bărbat jerpelit cu barbă și cercei în urechi mi-a deschis ușa, a dat mâna cu mine, s-a recomandat drept Jim, apoi și-a strigat soția, care a venit să mă salute. „Tu vii cu mine“, mi-a spus el întinzându-mi o cască de forma unei oale. Motocicleta era în grădină. Avea un ataș, în care urma să stau eu. Atașul era o vană pe care o sudase la motocicletă. A împins motocicleta înainte făcându-mi semn cu mâna, *take a seat*. Am urcat în ataș și m-am așezat codindu-mă. El a pornit pe drum în jos, spre oraș. Oamenii de pe trotuare și din mașini se holbau la mine: un norvegian înalt de aproape doi metri cu o oală în loc de cască pe cap, într-o vană pe străzile din Norwich.

Apartamentul era într-un cartier muncitoresc. Un șir lung de case identice de cărămidă pe ambele laturi ale unui deal ușor înclinat. El a descuiat, am pășit înăuntru și am urcat scara acoperită de mochetă care dădea înspre două camere, una fiind de închiriat. Un pat, un dulap, un scaun și un birou, asta era tot.

M-a întrebat ce părere aveam.

– *It's brilliant*, am zis. *I'll take it*.

Am coborât apoi în camera de zi. Era înțesată de lucruri din podea până-n tavan. Erau tot felul de gunoaie acolo, de la piese vechi de mașină până la păsări împăiate. Mi-a spus că era colecționar.

Asta n-a fost singura surpriză. Într-un acvariu imens se vedea un șarpe boa.

Mi-a zis că-n mod normal m-ar fi lăsat să pun mâna pe el, dar că acum era prea flămând.

M-am uitat la el să văd dacă glumea.

Era cât se poate de serios.

După camera de zi era o mică bucătărie și după ea o baie, tot mică, cu cadă.

– *It's brilliant*, am spus iarăși, i-am plătit chiria pe două luni drept garanție, Jim mi-a arătat cum funcționa aragazul, mi-a zis că puteam folosi tot ce era acolo și că avea să vină peste câteva zile să hrănească șarpele.

Apoi a plecat, și eu am rămas singur cu șarpele. Se târa încet prin acvariu, lipit de sticlă. Tremuram din toate încheieturile când mă uitam la el și-mi era tot mai greață. Chiar și când îmi despachetam lucrurile sus în cameră mă treceau fiori de groază, gândul că era acolo îmi ocupa cu totul mintea, până și în somn, am avut coșmar după coșmar cu șerpi de toate formele și soiurile.

Ole mă anunțase că avea să fie în Norvegia când ajungeam eu, așa că mi-am petrecut primele zile în camera luată în chirie, micuță, cu mochetă peste tot, pe care o părăseam dimineața ca să hoinăresc prin oraș și în care mă întorceam după-amiaza. Sunetele de afară erau bizare, copiii strigau și țipau în engleză, și nu m-am obișnuit niciodată de tot cu șirul lung de case murdare spre care dădeau geamurile mele, era ca și cum mă aflam într-un serial englezesc, și în tot acest timp șarpele devenea tot mai flămând în terariul lui. Uneori se ridica și dădea tare cu capul de sticlă. Atunci mă treceau fiori. Dar eram și fascinat, se mai întâmpla să mă așez pe podea în fața terariului și să studiez de aproape această ființă necunoscută cu care împărțeam apartamentul.

La sfârșitul săptămânii s-a întors proprietarul. M-a strigat, trebuia să văd una ca asta.

A scos niște șoareci pe care-i avea în congelator. Pe același raft pe care-mi pusesem cârnații, am observat. I-a decongelat apoi în cuptor, puși pe spate, cu picioarele în sus, în timp ce el își fuma pipa și-mi arăta o marcă de tutun norvegian din anii șaptezeci, Eventyr, pe care-o avea în maldărul de lucruri, mi-am amintit că și tata o fuma când eram mic. În cele din urmă a apucat un șoarece de coadă, a tras într-o parte capacul terariului, a bătut de câteva ori în sticlă să trezească șarpele din toropeală și a scuturat un pic șoarecele încoace și-ncolo. Șarpele, leneș și apatic, și-a ridicat încet capul și apoi, așa de brusc c-am tresărit, s-a aruncat asupra șoarecelui. Patru i-a dat. În zilele următoare șarpele a stat nemișcat în terariu, cu patru protuberanțe vizibile în corpul lui de altminteri subțire.

Odată lumea era plină de ființe ca asta, profund primitive, care se târau pe sol sau făceau pământul să se cutremure cu labele lor enorme, terminate cu gheare de pasăre. Cum era viața atunci, când numai asta exista peste tot? Când știam că odinioară existase doar asta, și că de fapt lucrurile tot așa stăteau și acum? Numai un trup și mâncare și lumină și moarte?

Un lucru înțelesesem când am lucrat la primul sanatoriu: viața nu e modernă. Toate deviațiile, toate diformitățile, toți monștrii, toate deficiențele mintale, toată nebunia, toate plăgile, toate bolile încă există, sunt la fel de prezente ca în Evul Mediu, dar le-am ascuns, le-am izolat în case enorme în pădure, ne-am făcut lagăre pentru ele, le-am ferit de vederea celorlalți ca să dăm impresia că lumea e fără cusur, că așa sunt lumea și viața, dar nu așa stau lucrurile, viața e și grotescă și denaturată, bolnavă și diformă, nedemnă și plină de umilințe. Neamul omenesc e plin de proști, idioți, monștri, fie că se nasc astfel sau devin astfel, dar nu mai sunt pe străzi, nu mai aleargă de colo colo și nici nu mai scot oamenii din minți, ci se găsesc în umbra sau în bezna civilizației.

Ăsta era adevărul.

Viața șarpelui acolo în terariu ținea de un alt adevăr.

Odată nu existau pe pământ ființe cu ochi. Apoi s-au dezvoltat ochii.

După numai câteva zile mi-am dat seama că puteam să-mi iau gândul de la scris. Încercam să scriu, dar nu-mi ieșea nimic, și despre ce-aș fi putut scrie? Cine eram eu să cred că puteam crea ceva care să intereseze și pe altcineva în afară de mama și iubita mea?

Scriam în schimb scrisori. Lui Espen, lui Tore, lui Yngve, mamei, lui Tonje. Îmi descriam

amănunțit zilele, de la poștașul care mă trezea fiindcă fluiera întotdeauna *Internaționala* când trecea dimineața pe lângă casa mea, la toate lucrurile pe care le vedeam în plimbările mele dese și lungi prin oraș, până la experiențele ciudate pe care le-am avut la oficiul pentru șomaj, toată sărăcia și mizeria care ieșeau acolo la iveală, solemnitatea vieții care se afla într-un contrast total cu felul în care trăiam eu, de vreme ce nu aveam nici o miză, ajutorul de șomaj pe care-l primeam era de zece ori mai mare decât al lor, și de fapt pentru mine era un fleac, îl solicitasem doar ca să am timp să scriu. Funcționarul la care fusesem repartizat era probabil suspicios, în orice caz, ridica uneori vocea la mine și mă amenința că avea să mă pună să restitui toți banii dacă nu aduceam cât de curând dovezi că încercam să-mi găsesc de lucru în oraș.

Ole s-a întors din Norvegia, m-am dus pe la el, stătea cu soția într-un apartament. Era minuscul, iar ea era foarte englezoaică. Ole era exact așa cum mi-l aminteam, de treabă, modest, dar plin de viață. Încă învăța la tot felul de materii, dar nu-și dădea niciodată examenele, îl paraliza frica, indiferent de cât de mult știa, indiferent de cât de genial era, de ajuns la examen nu ajungea. Am trecut prin toate anticariatele, preferatul lui era Samuel Johnson, din care traducea uneori numai pentru el, de distracție, îi plăceau și Boswell și Beckett, ca în urmă cu cinci ani.

Ne înțelegeam foarte bine, dar asta nu justifica șederea mea acolo. *Trebuia* să scriu. Dar ce? Puteau trece cinci zile la rând fără să schimb o vorbă cu cineva. Totul mi-era străin, casele, oamenii, magazinele, peisajul, nimeni nu avea nevoie de mine, nimănui nu-i păsa de mine și era perfect, așa voiam să fie, să hoinăresc de dimineață până seara, să mă uit la tot și toate fără să fiu privit la rândul meu.

Dar la ce bun? Și cu ce drept? Ce rost are să te uiți dacă nu poți scrie despre ceea ce vezi? Ce rost are să trăiești ceva dacă nu poți scrie despre lucrurile pe care le-ai trăit?

M-am îmbătat de câteva ori cu Ole, el se ducea întotdeauna acasă când se închidea pubul, eu nu voiam să mă duc, așa că mă conducea până la un club de noapte, ne luam rămas-bun și apoi eu intram și beam în continuare, singur, fără să vorbesc cu absolut nimeni. Pe la patru mă târam spre casă și mă culcam. Dormeam până târziu a doua zi, un somn plin de frământări, ascultam canalul pop de la BBC, citeam toate ziarele importante, asta-mi lua toată ziua, și mă puneam din nou la somn.

Single-ul de debut al celor de la Supergrass se dădea toată ziua la radio, mi l-am cumpărat. Elastica erau în Norwich, m-am dus să-i văd, beat și singur. Din banii primiți din Norvegia mi-am luat haine de trening din anii șaptezeci, la mâna a doua, pantofi, blugi, discuri și cărți. M-am dus dimineața cu autobuzul la Londra, mi-am târșâit toată ziua picioarele pe străzile din jurul Tottenham Court Road, seara m-am întors acasă.

După ce-am trăit așa două luni și jumătate, a venit Tonje în vizită. Ne-am plimbat prin Londra, am cumpărat bilete spre Johannesburg și Maputo, apoi am luat avionul împreună spre Bergen.

În Africa am întrebat-o dacă voia să se fie soția mea.

„Da, vreau“, mi-a spus.

*

Înapoi la Bergen, în noul apartament, am înțeles că nu mai puteam continua astfel. Urma să ne căsătorim în câteva luni, și n-o puteam lăsa pe Tonje să se mărite cu un idiot care avea impresia că o să devină scriitor, cu cineva care-și irosea viața, o prețuiam mult prea mult ca să-i fac una ca asta, așa că m-am dus să-mi cumpăr cele mai importante cărți de istoria artei, le-am împrumutat pe restul de la Biblioteca Universității și m-am pus pe citit.

Tore, care era în continuare la Litere și scria o lucrare despre Proust și numele lui, mi-a povestit că-l sunase un redactor din Oslo, îi văzuse recenziile din *Morgenbladet* și-i

propusese să fie consilier editorial pentru ei. Tore acceptase. Îi mărturisise că scria, iar redactorul, pe nume Geir Gulliksen, își exprimase dorința de a-i citi textele.

Și eu scrisesem recenzii în *Morgenbladet*. Da, de fapt eu îl adusesem pe Tore la *Morgenbladet*. Așa că de ce nu mă sunase acest Geir Gulliksen și pe mine?

Dar apoi a părut să-mi surâdă și mie soarta. Am primit prin poștă o invitație de colaborare la o antologie. Era aniversarea Academiei de Scriere Creativă, și căutau texte de la toți foștii studenți. Eu am trimis povestirea „Zoom“. Nu era nici o concurență, antologia era făcută pentru foștii studenți, nici măcar nu luasem în considerare posibilitatea de a fi refuzat. Dar am fost. N-au vrut-o.

Primisem toate celelalte refuzuri cu calm, erau previzibile, dar ăsta m-a zdrobit. Am fost de-a dreptul la pământ mai multe săptămâni, și asta m-a făcut să mă decid o dată pentru totdeauna să termin cu scrisul. Era pur și simplu prea umilitor. Aveam douăzeci și șase de ani, urma să mă însor, nu mai puteam trăi visând la asta.

Peste câteva săptămâni am trecut pe la Tore, trebuia să mergem la Verftet și să repetăm cu noua trupă. Acum făceau parte din ea Hans și Knut Olav de la Kafkatrakterne, pe lângă mine și Tore. Ne numeam Lemen, după lemingul norvegian, cu care Tore, tuns scurt și debordând de energie, semăna leit.

Am coborât dealul spre centru. Era începutul lui martie, pe la unu după-amiaza, străzile erau uscate și inundate de lumina palidă și discretă de primăvară care-și făcuse apariția pe nesimțite după șirul nesfârșit de zile întunecoase, cenușii și umede ale iernii.

Tore s-a uitat la mine.

– Am o veste bună.

– Da? am zis, așteptându-mă la ce putea fi mai rău.

– Manuscrisul a fost acceptat. O să apară la toamnă! O să debutez!

– Serios? Dar e formidabil, Tore, am spus.

Toate puterile m-au lăsat. Negru de ciudă, mergeam alături de el. Era așa de nedrept. Era al naibii de nedrept. De ce *el*, cu *patru* ani mai mic decât mine, să aibă talent, iar eu nu? Mă împăcasem de mult cu ideea că Espen avea talent, nu era surprinzător că urma să debuteze, era normal. Dar *Tore*? Și așa de tânăr?

La dracu'.

Tore radia de bucurie ca un soare.

– „Pe ăsta-l publicăm“, a zis Geir Gulliksen. Am stat toată noaptea să mă gândesc la un titlu. Am la mine o listă. Vrei să te uiți peste ele?

A scos o foaie împăturită din buzunarul de la haină și mi-a întins-o. Am citit în timp ce mergeam:

Calendarul lui Julian
Odată ce-ai ajuns invizibil ca greața
Fulg
Încâlceala somnului
Roșeața scoasă la iveală
O secundă încâlcită

De dragul rușinii
O dată pentru totdeauna

– *Calendarul lui Julian*, am zis. Fără nici un dubiu.

– Mie-mi place *Încâlceala somnului*, a spus Tore.

– Nu. E prea criptic. Ce-i o *încâlceală a somnului*?

– E o stare de spirit, o problemă care există, dar care încă nu-și face simțite efectele. Are ceva pasiv. Sau abandonat. Dar în primul și-n primul rând e vorba de starea de spirit pe care o sugerează.

– *Calendarul lui Julian*, am insistat, dându-i foaia înapoi.

A vârât-o din nou în buzunar.

– Să vedem, a zis el. Dar e de fapt aproape gata, mai trebuie numai să revăd textul.

– Vrei să-l citesc? l-am întrebat.

– Nu încă. Dar ar fi bine dac-ai putea să arunci o privire peste versiunea finală.

Îi citisem deja o mulțime de texte și măcar atât știam: nu-l puteam ajuta cu ele. Erau mult mai bune decât ceea ce scrisesem eu. Cel mai nasol era că nu se limitase să ia o formă și s-o umple cu ceea ce învățase că trebuie să fie umplutura, așa cum te-ai putea aștepta de la un debutant de doar douăzeci și doi de ani. Luase o formă, într-adevăr, dar tot ceea ce întreprindea, toate lucrurile despre care scria, erau într-un mod difuz, dar evident, legate de el însuși, de substanța lui, de toate fascinațiile pe care le avea și de care aproape că nu-și dădea seama, putând de aceea să scrie despre ele cu o autentică bucurie a descoperirii.

– Felicitări, atunci, am zis. E formidabil.

– Da, la naiba. În sfârșit! Până la ăsta au fost șaptesprezece refuzuri nenorocite, dar acum am reușit.

Făceam multe repetiții, urma să dăm un concert în primăvară la noul sediu al studenților, Studentkvarteret, și nu cântam de mult timp împreună, mai aveam încă o grămadă de lucruri de pus la punct. Tore, solistul, ne scrisese jumătate din piese, Knut Olav, care cânta la chitară, cealaltă jumătate, în afară de una, pe care o scrisese Hans, acum basist. Knut Olav era incredibil de talentat, cânta la toate instrumentele și scria niște piese pop formidabile, ar fi putut ajunge departe dacă s-ar fi înconjurat cu muzicieni mai buni. Însă nu voia s-audă una ca asta. Era poate un baterist de o mie de ori mai bun decât mine, dar suporta cu stoicism felul în care încetineam sau creșteam tempoul pieselor lui, și când le punea pe note n-avea în minte decât ceva lipsit de pretenții. În plus, cu Tore solist, atât de nepăsător când era în lumina reflectoarelor, da, aproape insolent, totul a mers ca pe roate.

Nimic nu-mi plăcea mai mult decât să cânt cu ei și să ieșim după aceea în oraș. Eventual s-o sun pe Tonje să vină și ea. Totul în timp ce ziua creștea și copacii începeau să înmugurească.

Nouăsprezece mai era ziua în care urma să cântăm la Kvarteret. M-am dus cu câteva ore mai devreme pentru *soundcheck*, Tore mă aștepta la ușă, am văzut imediat că se întâmplase ceva.

– Ai auzit? m-a întrebat el.

– Ce?

– A murit Tor Ulven.

– A murit? Serios?

– Da. Geir Gulliksen m-a sunat să-mi spună.

– Dar era așa tânăr.

– Da. Și era cel mai bun scriitor din Norvegia.

– Da. La dracu'! Ce îngrozitor!

Am intrat în cafenea și-am continuat să vorbim despre asta. Și Tore și eu îl consideram complet diferit și mult mai bun decât ceilalți scriitori norvegieni. M-am gândit la Espen, el îmi vorbise despre Ulven, îl citea mai înfocat decât oricine altcineva.

Au venit Hans și Knut Olav, ne-am dus în sala de concerte, am făcut *soundcheck*-ul și încet, încet a început să mă ia tracul; cu o jumătate de oră înainte să începem simțeam ca de obicei că o să vomit, dar, ca-ntotdeauna, spaima mi s-a evaporat când ne-am suit pe scenă și-am scos primele acorduri.

După aceea am stat *backstage*, am băut bere și-am analizat concertul – ce-ai făcut de

fapt aici, am pierdut de tot șirul acolo și nu mai știam unde eram –, la un moment dat cineva și-a vârât capul pe ușă și a zis că prințul moștenitor fusese în public, am râs când am auzit una ca asta, dar Tore era parcă-n altă lume, era zguduit de moartea subită a lui Ulven, remarcam momentele scurte de totală detașare care se insinuau când și când în comportamentul lui, de altfel sociabil. Dacă-l inspirase cineva când și-a scris cartea, Ulven fusese acela. Până la urmă am plecat, ne-am dus în Garage, și când s-a închis și acolo am luat-o spre casă împreună cu Tonje, prin liniștea nopții, sub lumina primăvăratică, pe sub munți și pe sub cerul pe care scăpărau stelele.

Petreceam tot mai mult timp discutând și planificând nunta. Avea să fie acasă la ea, în Molde, voia s-o ținem pe insula Hjertøya, eram de acord. Voiam să fie o ceremonie cât mai restrânsă, doar cu familia, Tonje a acceptat, cu condiția să dăm o petrecere după aceea cu toți cunoscuții.

L-am sunat pe tata și i-am zis că urma să mă căsătoresc. Încă eram în mrejele lui, încă nu trecea o zi să nu mă gândesc la el, așa că m-am ferit cât am putut de conversația asta. Divorțase și se mutase în Østland, dar la bunica am dat de el.

– Am o veste bună, tată, i-am zis.

– Aha.

– Mă însor.

– Aha. Nu ești un pic cam tânăr?

– Păi nu. Vreau să mă însor. Tu aveai doar douăzeci de ani când te-ai însurat.

– Erau alte vremuri. Am fost nevoit, înțelegi?

– Ne căsătorim în Molde vara asta. Vreau să vii, bineînțeles.

– O să încerc, sigur. Aș putea veni cu mașina cu bunica, așa mă gândesc. Și cum o cheamă pe viitoarea ta nevastă?

– Tonje.

– Da, deci e Tonje. Da, bine. Dar trebuie să închid acum.

– Pa.

– Pa.

Mă neliniștea faptul că avea să fie acolo, atât fiindcă bea așa de mult, cât și fiindcă l-aș fi văzut alături de mama pentru prima dată de la vârsta de șaisprezece ani. Pe de altă parte, voiam să fie acolo. Urma să mă însor, era tatăl meu, era o chestie importantă. Și atunci nu mai conta așa de mult că familia lui Tonje avea să vadă în ce hal era și că s-ar fi apucat poate să facă scandal.

Era important și ca Tonje să-l cunoască. Îi povestisem multe despre el, dar era altceva să-l întâlnești. Ceea ce-i povestisem ar fi căpătat atunci un alt sens.

După câteva zile Tore mi-a spus că se muta la Oslo, că voia să fie acolo când îi apărea cartea, acolo se întâmplau toate. Inger îl însoțea, bineînțeles, altminteri nu s-ar fi dus nici el; Tore nu rezista singur.

– Dar trupa? l-am întrebat. În sfârșit începe să iasă ceva. Doar nu trebuie să te muți numai pentru c-o să debutezi!

– Am stat ceva în Bergen, mi-a zis el. Parcă nu-mi mai spune nimic orașul.

– Nu mai spune! Stau aici de șapte ani, la naiba!

– Ai zice că te-a obligat cineva, așa vorbești. Ia-o pe Tonje și mută-te și tu la Oslo.

– N-o să fac niciodată asta. Poți zice o grămadă despre Bergen și poate că nu se întâmplă așa de multe aici, dar măcar nu-i centrul.

– Păi nu, tocmai la centru se întâmplă toate!

– Da. Și n-am eu ce căuta acolo.

– Aha, și-atunci o să rămâi aici ca un geniu neînțeles, la periferie?

– Sunt genii și genii… Dar tu pleacă liniștit. Cimitirul e plin de oameni de neînlocuit, cum zicea Einar Førde.

– Ce-i cu tine azi?

– Vorbesc serios. Că încep să meargă lucrurile cu Lemen.

Tore a făcut un gest de lehamite.

– Asta-i viața. Nu pot sta cu mâinile-n sân numai pentru că vrei tu.

– Nu, aici ai dreptate.

Și-a predat lucrarea de diplomă, mi-a încredințat manuscrisul, care era în principiu gata de publicare, l-am citit, am avut câteva sugestii pe care le-a primit cu recunoștință, dar fără să țină seama de ele, și-ntr-o zi i-am condus la gară pe Tore și pe Inger, gata să-și ia în primire noul lor apartament din Oslo. Treceam deseori munții ca să-l văd pe Espen; acum puteam să-l văd și pe Tore. Viața mea era aici, cu Tonje, în Bergen.

Cu trei săptămâni înainte de nuntă m-a sunat tata. Mi-a zis că totuși nu puteau veni. Bunica se simțea rău, era un drum lung, nu-și putea asuma responsabilitatea pentru ea.

– Așa că nu se poate, Karl Ove, a încheiat el.

– Dar mă *însor*!

– Nu se poate, trebuie să înțelegi. Bunica e fragilă și… Da, nu putem merge tocmai până-n Molde acum.

– Ești tatăl meu! am zis. Sunt fiul tău! Mă însor. Nu *poți* să-mi spui nu.

Am început să plâng.

– Ba da, pot, mi-a replicat el. Nu vin, și cu asta, basta.

– Atunci ești exact ca părinții tăi. Nici ei n-au venit la nunta ta. Nici la prima, nici la a doua. Așa-mi faci și tu acum?

– Să știi că nu-s obligat s-ascult toate chestiile astea, mi-a spus, după care a închis telefonul.

Am plâns așa cum nu mai plânsesem niciodată, copleșit de toate acele sentimente, stăteam în centrul camerei, îndoit de mijloc, și mă treceau val după val de plâns. Nu înțelegeam, nu-mi dădusem seama că era așa de important ca tata să vină la nuntă, n-avusesem habar de asta, dar așa era. Mi-am luat ochelarii de soare și-am ieșit în oraș ca să scap de starea aia. Am plâns tot drumul până la stația de autobuz, era soare și plin de oameni pe străzi, eu parcă eram exclus, cufundat în mine; în momentul în care m-am liniștit, la cafeneaua Hotelului Terminus, am constatat că nu mai înțelegeam nimic. Când analizam situația la rece și calm, eram bucuros că tata nu venea. Îmi făcusem tot felul de probleme din cauza lui, în adâncul meu nu voiam să-l am acolo, nici la nuntă, nici în viața mea. Totuși, când îmi spusese că nu putea să vină la nuntă, izbucnisem.

„Înțelege dacă poți“, m-am gândit, epuizat de la atâta plâns, în mijlocul cafenelei frumoase, spațioase, aproape goale, din anii douăzeci, privind ibricul de cafea așezat în fața mea. Tocmai atunci s-a desprins un strop din cioc și a căzut pe fața albă de masă, care l-a absorbit cu lăcomie.

Ne-am dus la Molde peste câteva zile. Deși nunta nu era mare, tot erau multe de făcut. Trebuia găsită ambarcațiunea cu care să ajungem pe insulă, trebuia să ne ocupăm de mâncare și de toate aspectele practice legate de masă, trebuia să țin o cuvântare și să învăț să valsez, cele două lucruri care mă îngrozeau cel mai mult dintre toate. Țineam o pernă în brațe și încercam să fac pașii prin camera de zi după ce ceilalți se duseseră la culcare, în timp ce ascultam Evert Taube și mă gândeam ca bunicul: „Mare-i grădina lui Dumnezeu“. Costumul mi-l plătise mama, am ieșit la cumpărături într-o zi în Bergen și am găsit unul

verde-oliv. Rochia lui Tonje, care-i plăcea la nebunie, era crem și simplă.

A venit ziua cea mare, ne-am dus la localul unde urma să aibă loc nunta, eram emoționat și credeam că aveam totul sub control, dar când i-am întâlnit pe Mård și Ingunn, care m-au felicitat, mi-am dat seama că lucrurile nu stăteau deloc așa, n-aveam nimic sub control, din moment ce începusem brusc să plâng. Nu înțelegeam de ce, însă m-am străduit din toate puterile să mă abțin.

Când ne-am spus „Da“ unul altuia, aveam amândoi lacrimi în ochi. După aceea ne-am îndreptat cu toții spre port, unde ne aștepta barca. Ni s-au făcut poze, s-a servit masa, eu am ținut o cuvântare, Yngve, care era cavalerul meu de onoare, a ținut o cuvântare, tatăl lui Tonje a ținut o cuvântare și mama așijderea. Era vreme însorită, am dansat pe terasa restaurantului, eram și fericit și trist, fiindcă Tonje era fericită și eu n-o meritam.

Ne-am dus în luna de miere în Anglia – eu insistasem, ea se gândise la un hotel lângă plajă într-o țară caldă, unde nu trebuia să-ți bați capul cu nimic, eu nu voiam s-aud de așa ceva, așa că iată-ne în autobuzul de la Londra spre Cornwall, pe care-l luasem la șase ani, fără să-mi amintesc nimic din vremea aceea; timp de-o săptămână am umblat pe litoral dintr-un orășel într-altul și-am stat în camere de hotel mici și murdare, în afară de una, care era superbă și romantică, așa cum sperase Tonje, cu terasă și vedere la mare, șampanie la sosire, plimbări de-a lungul coastei sălbatice și pline de stânci, cina la restaurant, eu în costum, ea în rochie, eram doar proaspăt căsătoriți, lucru pe care chelnerii îl știau, erau foarte atenți cu noi, și eu mă înroșeam și mă foiam în scaun, deloc în largul meu din cauza atenției exagerate, din cauza costumului, arătam ca un idiot, incapabil să văd lucrurile mai mari din cauza celor mici. Tonje, calmă și frumoasă, nu înțelegea latura asta a mea, dar avea s-o înțeleagă.

*

Ajunși din nou acasă, ne-am mutat într-un alt apartament, era în Sandviken, chiar peste drum de biserica din cartier, consta dintr-o încăpere lungă – însemnând atât bucătăria, cât și camera de zi – și un dormitor și, spre deosebire de toate celelalte garsoniere și apartamente în care locuisem în ultimii șapte ani, avea condiții bune. L-am închiriat, deși nu ni-l permiteam. Îmi plăcea acolo, mai ales pentru că geamurile dădeau spre biserică și spre copacii care o înconjurau.

La sfârșitul lui august ne-am dus la mama, Yngve și cu mine ne-am apucat să-i vopsim casa. Kjartan a venit în vizită, pusese cap la cap un manuscris, zicea, și nu avea cine știe ce speranțe, până atunci fusese refuzat de mai multe ori, dar voia oricum să-l trimită la editura Oktober, așa se gândise. Ce părere aveam eu?

„Trimite-l, trimite-l, e foarte bun.“

Kjartan era scriitor. Espen era scriitor. Tore era scriitor. Dar eu nu eram scriitor, eram student, mă împăcasem cu ideea și-mi foloseam toată energia pentru învățat. Mă duceam în sala de lectură dimineața devreme, luam parte la toate cursurile, stăteam din nou în sala de lectură până seara târziu. Îmi plăcea materia, mai ales prelegerile, fiindcă la majoritatea se prezentau diapozitive cu cele mai reușite clădiri, sculpturi și tablouri. Tot ceea ce mi se păruse dificil și greu de priceput când, la douăzeci de ani, îmi încercasem puterile cu teoria *hardcore*, era acum ușor de înțeles; era ciudat, din moment ce nu mai studiasem teorie de atunci, și totuși nu mi-am bătut capul prea mult cu asta, eram acolo să citesc și asta făceam.

A apărut cartea lui Tore, a avut recenzii bune, a fost invitat să facă parte din redacția revistei *Vagant*, în care se aflau acum cei mai buni prieteni ai mei. Tonje lucra în continuare la radio, în weekenduri mergeam pe la mama ei sau pe la familia fratelui ei, dacă nu ne petreceam timpul împreună, fie acasă în fața televizorului, fie în oraș cu prietenii. Lucrurile se așezaseră, viața ne era împlinită și, dacă treceam la cele două materii de care aveam nevoie ca să ajung la specializarea principală, s-ar fi aranjat și partea aceea

care ținea de muncă și de carieră. În plus, am făcut o ultimă încercare disperată de a scrie iarăși. S-a întâmplat împotriva voinței mele, nu mai credeam c-o să meargă, ci o făceam din pură inerție. Gata cu povestirile, un roman voiam să scriu. Era vorba despre vasul de transportat sclavi *Fredensborg*, care se scufundase în largul insulei Tromøya cândva în secolul al XVIII-lea și fusese descoperit când eram eu mic, din echipă făcând parte și directorul școlii mele. Povestea aia îmi rămăsese în minte, fusesem întotdeauna fascinat de ea, mai ales când mă uitam la obiectele expuse la Muzeul Aust-Agder, lumea și istoria se întâlniseră într-un punct chiar lângă locul unde crescusem, iar acum aveam să scriu despre asta. Mergea încet, erau așa de multe lucruri pe care nu le știam – de exemplu, viața de zi cu zi la bordul unei corăbii cu aproape trei sute de ani în urmă, habar n-aveam de lucrurile astea, nu știam ce făceau mateloții, ce unelte foloseau sau cum se numeau ele, auzisem doar de chestii gen vele sau catarg, și atunci nu prea aveam libertate de mișcare. Puteam descrie marea și cerul, dar nu puteam construi un roman numai pe chestii din astea. Gândurile lor? Bine, dar ce gândea un marinar în secolul al XVIII-lea?

Nu m-am dat bătut, m-am agitat în continuare, împrumutam cărți de la Biblioteca Universității, scriam câte o frază sau două după ce mă întorceam seara acasă de la sala de lectură și câteva ore duminica dimineața, nu era bine, dar mai devreme sau mai târziu trebuia să-mi surâdă și mie norocul, așa cum se întâmplase cu Kjartan: editura Oktober îi acceptase volumul de poezii, apărea în toamna următoare. După douăzeci de ani de scris poezie, ajunsese în sfârșit acolo unde voia. Mă bucuram enorm pentru el, fiindcă renunțase la locul de muncă și trebuise să se lase de studii, așa că îi rămăsese doar scrisul.

Toamna târziu am primit un telefon de la Yngve din Balestrand, îl sunase Gunnar, tata dispăruse.

– A dispărut?

– Da. Nu e la muncă, nici în apartament, nici la bunica sau la Erling.

– Nu se poate s-o fi luat înspre sud?

– Puțin probabil. S-o fi întâmplat ceva cu el. Îl caută poliția. E dat dispărut, deci.

– La naiba. Crezi c-a murit?

– Nu.

Peste câteva zile m-a sunat iarăși.

– A apărut tata.

– Da? Unde?

– Într-un spital. E paralizat. Nu poate merge.

– Glumești? E-adevărat?

– Da, din câte-am auzit, așa e. Dar nu cred că e ceva permanent, e din cauza alcoolului, într-un fel sau altul.

– Și ce-o să se întâmple cu el?

– O să fie internat într-o clinică de dezintoxicare.

Am sunat-o pe mama și i-am spus și ei. Mi-a cerut numele clinicii, i-am zis că nu-l știam, dar că Yngve sigur îl știa.

– Și ce-ai de gând să faci? am întrebat-o.

– M-am gândit să-i trimit o carte poștală.

A venit examenul, am scris despre statuile grecești, a mers bine, la oral au zis că nu conta ce spuneam, oricum nu-mi puteau da o notă mai bună decât cea de la scris. Am continuat aceeași specializare și am început să merg și la cursuri de estetică, am citit *Critica rațiunii pure* de Kant tot Paștele, Tonje și-a depus candidatura pentru un post la radioul din Volda, Tore m-a sunat să-mi spună că urma să coordoneze o antologie și voia să le trimit și eu un text pentru ea. „Dar n-am nimic să-ți trimit“, am zis. „Atunci trebuie să scrii ceva

nou“, mi-a replicat el. „O să apari și tu.“ M-am uitat peste puținele rânduri pe care le aveam, nu era nimic de valoare acolo, în afară poate de un pasaj din roman, care acum era aproape terminat. *Fredensborg navighează între insulele Mærdø și Tromøya* într-o zi din secolul al XVIII-lea, vine dinspre Copenhaga, se îndreaptă spre Africa în căutare de sclavi, un matelot scrutează țărmul, e o fermă acolo, o femeie scoate apă din fântână într-o găleată, casa e în paragină. O droaie de muște bâzâie în jurul ei. În casă, un bărbat zace într-un fel de comă, doarme tot mai mult în fiecare zi, totul decade în jurul lui, în cele din urmă somnul îl cuprinde complet, îl închide ca într-un cocon, iar ea, care a luptat împotriva a tot și toate, devine liberă. Am transformat textul într-o povestire, am intitulat-o „Somn“ și i-am trimis-o.

Spre sfârșitul primăverii m-a sunat Eivind Røssaak, ajunsese redactor cultural la *Klassekampen* și se întreba dacă nu voiam să recenzez cărți pentru ei. Am zis da. A venit examenul de istoria artei, am scris cincizeci de pagini despre conceptul de mimesis, o cărticică întreagă, pe care le-am predat-o portarilor de la facultate înainte să mă duc acasă. Notele pe care le-am primit au fost obscen de bune, mă resemnam treptat cu ideea că aveam să ajung în mediul universitar.

Tonje a primit postul la Volda și urma să se mute acolo, în timp ce eu rămâneam la Bergen să-mi termin studiile, prevăzusem să mă alătur lui Tonje în ultimul ei an de facultate. Tore mi-a acceptat povestirea, iar antologia a apărut; chiar dacă nu s-a bucurat de mare atenție, ceva tot a ieșit din asta, fiindcă Geir Gulliksen m-a sunat într-o zi să mă întrebe dacă ajungeam prin Oslo în viitorul apropiat, dacă da, voia să trec pe la el să vorbim despre mine și despre ceea ce scriam.

De fapt, chiar urma să trec prin Oslo, am mințit eu, grăbindu-mă să stabilesc o întâlnire.

În Oslo am stat la Espen, ca de obicei. Acum era și Tore în oraș, ne-am întâlnit toți trei, dimineața ne-am dus cu bicicleta să vedem capela funerară a lui Vigeland, iar seara ne-am întâlnit din nou pentru cină. Era o cină *Vagant*, toți cei care lucrau la revistă erau acolo: Kristine Næss, Ingvild Burkey, Henning Hagerup, Bjørn Aagenæs, Espen, Tore – și mai eram și eu. Mă rugaseră să-i iau un interviu lui Rune Christiansen, era programat pentru a doua zi, așa că eram un fel de membru asociat al redacției pentru un weekend. Cina era acasă la Kristine Næss, ne-am așezat cu toții în jurul unei măsuțe, era intim și plăcut, cei mai buni prieteni ai mei erau acolo, făceam și eu parte din grup, eram acolo unde voiam să fiu, dar respectul meu față de ei era prea mare, nu îndrăzneam să zic nimic, îi ascultam numai. Henning Hagerup, cel mai bun critic din generația lui, stătea lângă mine și mi-a pus vreo două întrebări politicoase, la care *n-am răspuns*. N-am scos o vorbă, mă uitam în pământ și dădeam din cap, i-am aruncat o privire scurtă, el mi-a zâmbit, apoi s-a întors în cealaltă parte. Am mâncat, discuția era în toi, dar mie-mi pierise graiul. Nu îndrăzneam să deschid gura. Într-un local mare și aglomerat n-ar fi fost nici o problemă, fiindcă nimeni n-ar fi băgat de seamă, dar aici, unde era așa de puțină lume, era frapant. Cu cât rămâneam mai mult timp tăcut, cu atât era mai bătător la ochi, și cu cât devenea mai bătător la ochi, cu atât mi-era mai greu să zic ceva. Îmi blestemam zilele, mă frământam fără încetare în sinea mea, auzeam ce se spunea, formulam în gând o replică, dar nu ziceam nimic, țineam în mine, țineam totul în mine. A trecut o oră, au trecut două, au trecut trei ore. Eram acolo de trei ore, și eu nu scosesem nici măcar un cuvânt. Atmosfera a devenit tot mai jovială, s-au adus pahare de bere, vin și coniac pe masă. Au trecut patru ore, au trecut cinci ore, încă nu zisesem nimic. Atunci a apărut o altă problemă: trebuia să plec cât de curând, dar cum? După cinci ore nu puteam să mă ridic pur și simplu și să le mulțumesc pentru seara aceea. „A fost plăcut, dar trebuie să plec, din păcate“, nu se face așa ceva. Nu puteam nici să plec fără să zic nimic. Eram ca într-o cușcă acolo, așa cum fusesem ca într-o cușcă toată seara; firește, și-au dat seama cu toții, și Espen, și Tore se uitaseră la mine mai întâi întrebători, apoi îngrijorați, dar în cercul acela, care consta exclusiv din scriitori și critici, nu puteam

vorbi, n-aveam nimic de împărtășit, eram un idiot, un răhățel timorat și fără glas care venea la Oslo din provincie și care credea – cu recenziile lui zdrobitoare din *Klassekampen* și cu notele lui strălucite – că avea măcar *ceva* de spus, dar nu aveam, eram un nimeni, un zero, da, eram așa de penibil, încât nici măcar nu reușeam să plec de la o masă. Nu reușeam să vorbesc și nu reușeam să plec. Eram ca în cușcă.

Au trecut cinci ore și jumătate și au trecut șase ore.

Atunci m-am dus la baie. Am ieșit în hol, mi-am luat pantofii și geaca, mi-am vârât capul pe ușă, încă erau la masă, și-am zis:

– Eu trebuie să plec. Mulțumesc pentru seara asta. M-am simțit bine.

Toată lumea a strigat „Pa“ și „Mi-a părut bine“, eu am închis cu grijă ușa, am coborât pe scări și, când am ieșit afară și am simțit pe obraji aerul rece, aprig de toamnă, am început să fug. Am fugit cât am putut de repede pe stradă, pe lângă blocuri, îmi simțeam pulsul în gât, simțeam că rămân fără aer, de aceea am făcut-o, cred, de aceea fugisem, trebuia să-mi dovedesc mie însumi că eram de fapt în viață.

*

Îl citisem pe Rune Christiansen ani la rând, poezia lui vizuală, aproape cinematografică mă fascina, iar senzațiile pe care le evoca sau pe care mi le stârnea erau un fel de constante în viața mea, îmi filtrau percepția, dar nu mă gândeam vreodată la ele. Dacă tema vremelniciei apărea în poeziile lui, nu se manifesta la modul dur, așa cum se întâmpla la Tor Ulven, acea tărie osoasă, care putea uneori să tranșeze pentru a revela zâmbetul unui craniu, acel dans voios al oaselor trosnind, râsul ca singur adăpost în fața vidului, nu, la Rune Christiansen vremelnicia era mai blândă, învăluită într-un fel de lumină a împăcării, era rugină, toamnă, putreziciune, arici care se foiesc într-un morman de frunze, avioanele care brăzdează cerul, iubire într-o cameră de hotel, la o intrare la metrou, într-un tren care huruie undeva într-o pădure.

M-am întâlnit cu el duminică, într-o cafenea goală din Lommedalen. În pădurea din fața noastră se lăsa întunericul în timp ce discutam cu reportofonul pe masa dintre noi. Abia se găseau câteva ziare și reviste care să scrie despre poezie, și acesta urma să fie un interviu mai amplu, așa că se pregătise bine, avea cu el niște foi scrise, pe care își notase probabil tot ce voia să aducă în discuție. Nu eram un cititor avizat când venea vorba de poezie, dar cumva întrebările atingeau chestiuni care erau importante pentru Christiansen, sau pur și simplu reușea el să mute discuția spre chestiuni legate de esența scrisului său, fiindcă interviul era bun, am stat acolo aproape două ore și, când am plecat ca să iau autobuzul spre oraș, parcă totul îmi era la îndemână, parcă ajunsesem lângă un lucru important, trebuia doar să fac un efort ca să-l ating. Era vag, n-aveam o bază pe care să pot construi mare lucru, dar chiar și așa, știam că era ceva acolo. În ceață, în întunericul pădurii, în stropii de rouă de pe acele de brad. În balenele care înotau în mare, în inima ce-mi bătea în piept. Ceață, inimă, sânge, copaci. De ce erau așa de pline de farmec? Ce anume mă ademenea cu o asemenea forță? Ce anume mă umplea cu o asemenea dorință enormă? Ceață, inimă, sânge, copaci. O, de-aș fi putut măcar să scriu despre *ele*, nu, nu să scriu despre ele, ci să-mi fac scrisul să *fie* ca ele, atunci aș fi fost fericit. Atunci mi-aș fi găsit liniștea.

În dimineața următoare aveam stabilită întâlnirea cu Geir Gulliksen. Lucra la editura Tiden Norsk Forlag, aveau sediul în Operapassasjen, m-am oprit în fața ușii și mi-am șters palmele de pantaloni, aproape că nu-mi venea să cred că se întâmpla asta, aveam o întâlnire cu un redactor de editură în Oslo. Asta se întâmplase datorită lui Tore; deși n-aveam cu ce să mă prezint, mă aflam efectiv acolo, aveam efectiv o întâlnire, asta nu putea nimeni să conteste.

Am luat liftul și m-am dus la recepție.

– Am o întâlnire cu Geir Gulliksen, am zis.

Chiar în momentul acela a apărut de după colț, slab, lungan, cu zâmbetul pe buze, sigur

pe el. L-am recunoscut din fotografii.

– Karl Ove? m-a întrebat.

– Da.

– Salut!

Ne-am dat mâna.

– Putem merge în biroul meu, mi-a spus.

Erau teancuri de manuscrise acolo, plicuri mari care cu siguranță conțineau manuscrise și mormane de cărți.

Ne-am așezat.

– Ai scris o povestire *al naibii* de bună. Trebuie să zic asta.

– Mulțumesc, am spus eu.

– Mai scrii și altceva? Sau ai ceva gata?

Am scuturat din cap.

– Nu. Dar lucrez acum la ceva mai mare.

– Mi-ar face plăcere s-o citesc.

Apoi a început să mă întrebe câte-un pic din toate, ce făcusem, ce-mi plăcea să citesc. Am pomenit numele lui Stig Larsson.

– La naiba, *toți* scriitorii tineri îl menționează pe Stig Larsson acum. Acum doi ani nu vorbea *nimeni* despre el.

– Dar e bun, am zis.

– Da, sigur că e bun. Mai citești și altceva?

– Tor Ulven?

– Da, firește, a zis el.

A zâmbit în timp ce punea în ordine un manuscris. Să fi însemnat asta că-mi expirase timpul? M-am ridicat.

– Atunci îți trimit ceva când termin, am spus.

– Da, te rog. Dar o să dureze *ceva* până o să primești răspuns.

– E foarte bine, am zis.

S-a ridicat și m-a condus până la ușă, mi-a făcut cu mâna în semn de rămas-bun, s-a întors și a intrat în birou. M-am gândit că avea multe manuscrise importante de citit, mulți scriitori importanți de întâlnit. Eu nu eram printre ei, datorită lui Tore programase întâlnirea, dar făcusem un pas în lumea lor, acum nu mai eram doar un nume, ci și un chip, iar el îmi promisese c-o să citească ceea ce-i trimiteam.

De Crăciun am fost la tatăl lui Tonje în Molde. Îmi plăcea acolo, era o casă mare cu geamuri care dădeau spre fiord și spre munții din spate, aveau o piscină la parter, o saună și echipamente de scufundări, o cameră de zi mare și primitoare la etaj, deasupra ei o mansardă cu o masă de ping-pong. Era întotdeauna curățenie acolo, totul mergea ca pe roate, se curăța zăpada dimineața, se mergea la schi până la amiază, aveau mese de prânz gustoase, seri plăcute și, dacă exista vreo problemă între ei, dacă aveau ceva secrete de ascuns, n-am aflat niciodată. De obicei coboram în oraș dimineața, ne întâlneam deseori cu prietenii ei, cu care nu reușeam niciodată să mă comport natural, întotdeauna deveneam tăcut și neliniștit, cu excepția momentelor în care ieșeam la băute sau a serii de revelion când am luat cina la tatăl lui Tonje, cu toți prietenii ei, și dintr-odată am început să fac conversație. Până și încordarea din ziua următoare era mai temperată, cu toată ordinea aia în jurul meu, nu mă mai simțeam ca un om rău, ci ca un ginere tânăr care-și făcea de cap în vacanță.

La începutul lui ianuarie, Tonje s-a întors la Volda, în vreme ce eu mi-am luat calculatorul și m-am dus la Kristiansand, unde închiriasem o cameră într-un conac vechi de pe insula Andøya, care ține de oficiul cultural al primăriei. Poetul Terje Dragseth aranjase

toată tărășenia. După ce locuise mai mulți ani la Copenhaga, se întorsese în orașul natal, unde lucra la primărie ca responsabil pe linie de cultură. Era publicat de Editura Tiden, era socotit unul din cei mai buni poeți ai generației sale, poeziile lui erau descrise adeseori drept solemne, eu nu le citisem deloc. Era energic și amabil, îi mergea mintea brici. M-a dus cu mașina la conac, care fusese odată în afara orașului, la țară, dar acum se afla în mijlocul unui cartier. Mi-a arătat împrejurimile, mi-a spus că trebuia numai să-l sun dacă era ceva, a lucrat un pic la biroul lui, care era în celălalt capăt al clădirii și pe care-l puteam folosi dacă voiam, după care s-a întors în oraș. Mi-am despachetat computerul din cutia de carton, am conectat toate cablurile, mi-am pus cărțile pe care le luasem cu mine într-un teanc. Două volume din *În căutarea timpului pierdut*, *Avløsning* [*Detașare*] de Tor Ulven și volumul de debut al lui Tore, *Sovende floke* [*Încâlceala somnului*].

Camera era mică, un pat, un birou, o chicinetă, dar clădirea în care se afla era enormă. Din câte înțelesesem, îi aparținuse odată renumitului compozitor și violonist Ole Bull. Seara mă tot învârteam pe acolo, mobilele, tapetul, toate piesele erau intacte, ca într-un muzeu. Mi-am băgat un pic nasul în biroul lui Dragseth, am răsfoit câteva cărți, m-am întors și m-am așezat în fața computerului, dar se întâmplaseră prea multe în ziua aia ca să pot lucra, așa că am sunat-o în schimb pe Tonje și am vorbit cu ea o oră la telefon, apoi m-am dus la culcare.

M-am trezit pe la unsprezece, am luat micul dejun, am pornit computerul și m-am așezat în fața lui.

Oare despre ce să scriu?

Habar n-aveam.

Am deschis câteva documente ca să văd dacă era ceva care putea fi continuat.

Există un timp pentru toate. Acum e aici, în casa asta, în fața acestei ferestre cu o porțiune precisă din natură înaintea ei, odihnindu-se în întunericul dens de mai, altul nu poate fi.

Pașii peste iarba moale, fâș! fâș! prin ploaie. Ploaia cade pe câmp, picăturile de pe crengi i se preling pe gât când se oprește și deschide poarta. Se răsucește cu un scârțâit slab, se trântește la loc de stâlp, se închide cu lacătul. Mâinile-i sunt reci ca gheața. Le bagă în buzunar și continuă să meargă de-a lungul drumului îngust, plin de noroi.

Silueta se ivește în întinderea de zăpadă, fugind, cu capul aplecat înaintea vântului. El vede mișcarea de la fereastră, cum silueta devine tot mai clară în contrast cu fundalul cenușiu, opresiv, neschimbat, fața aprinsă, îmbujorată a unui băiat cu vești importante și cu o mare responsabilitate pe umeri. Știe despre ce-i vorba, a auzit el însuși împușcătura în urmă cu câteva minute. L-a umplut cu o asemenea repulsie, încât a început imediat să se îndoiască și să-și zică în sinea lui că probabil fusese vreun tunet; în loc să iasă în furtuna de afară, să urce dealul ca să vadă ce se întâmplase, mai pune un lemn pe foc și se așază pe scaunul din fața geamului, încă năucit de somn. Dar acum trebuie să iasă, băiatul dă cu pumnul în ușă și-l strigă pe nume.

*

În fiecare noapte același lucru. Pe o schelă, sus de tot, cu o țeavă de fier în mână. Sub el, străzile orașului ametitor. O sirenă, undeva. Clinchetul brusc al metalului pe cărămidă. Cineva care strigă. Mă duc la balustradă. O macara se balansează deasupra acoperișului. Containerul care atârnă de lanțuri se leagănă ușor încolo și-ncoace. Ca un animal hăituit, mă gândesc. Mă întorc, izbesc lacătul cu țeava. Ce satisfacție îți dă. Apuc balustrada. Degetele în mănușă, materialul aspru lipit de piele. Știu că metalul e rece, că o să-l simt dacă-l tot țin în mână. Dar mă strecor pe dedesubt, merg pe scândurile schelei. Îmi ridic un pic casca, îmi scot o mănușă, mă scarpin în cap. Simt brusc frigul pe fruntea asudată. Am impresia că frigul vine dinăuntru. Unul

dintre muncitorii mai bătrâni stă rezemat de balustradă și se uită lung în depărtare. Mă duc la el. Nu zice nimic. Ne uităm spre oraș. Soarele a devenit alb pe cerul dens, albastru. Asta face mult mai clare toate lucrurile pe care le vedem, mă gândesc eu. Peticele de gheață pe care soarele le face să lucească. Am chef să-i spun ceva. Umbra blocului de sub noi se întinde peste trotuar, făcând o demarcație clară. Arcuirea lină a podului de beton peste lacul acoperit de gheață. Fumul ce se ridică din hornuri, aproape nevăzut, doar un văl în aer, o nuanță mai închisă. Căldură. Și mișcările line, mecanice ale macaralei. Nu spun nimic, nu spun niciodată nimic.

Nu puteam vedea dincolo de dealurile aflate la douăzeci de metri de casă, cu pâlcul de scorușii și gardul șubred care marca hotarul cu ferma învecinată. Priveliștea, fiordul și muntele abrupt din față erau învăluite într-o ceață cenușie și grea. Am crăpat un pic fereastra. Susurul pârâului ce se umfla întruna se auzi mai tare. Urmele adânci de roată de tractor pe pământul din fața casei se umpluseră de apă de ploaie, mocirloasă și cenușiu-maronie. Cu fiecare răsucire a roților, tractorul se scufundase tot mai adânc, sunetul devenise mai intens, mai agresiv, mai puternic; un semn de nerăbdare, de îndârjire când venea vorba de muncă, semn al credinței învechite că toate problemele se pot rezolva. Apoi se făcu liniște. Vecinul coborî lângă tractor, cu cizmele lui lungi până la șold și cu pelerina lui galbenă de ploaie, îi aruncă o privire, după care se uită la urmele lăsate. Urcă panta, traversă câmpul pe care creșteau tufe de coacăze, trecu gardul, în care tractorul se înfipsese tare de tot, și dispăru din vedere, pentru noi, cei care stăteam la fereastră și-l urmăream. După o vreme am auzit huruitul altui tractor, se întoarse peste cărarea cu pietriș și se apropie greoi; vecinul stătea pe prag și se ținea strâns de rama ușii, un alt vecin stătea în cabină. Bunicul rămase la fereastră în timp ce ei își legau pe rând lanțul de tractor și-și porneau motoarele, văzu fumul gros și negru care se răspândea de la țevile de eșapament când motoarele erau forțate, tractorul ce se hurduca în stânga și-n dreapta, până când, în decurs de câteva minute, fu tras pe pământ tare și celălalt vecin putu să se ducă acasă. Se uita la toate astea cu o expresie tainică pe chip, nu reușeam să-i descifrez gândurile și nici nu l-aș fi întrebat ce gândea. Două zile mai devreme, în prima seară când am ajuns acolo, adusese vorba, sigur pe el, despre planurile lui Kjartan legate de acel loc pe care-l numea în continuare mocirlă. După ce-l văzusem holbându-se la toate lucrurile care se întâmplau în fața propriei ferestre, cu care noi n-aveam nici o treabă – de ce nu venise vecinul să ne ceară ajutor? de ce nu folosise telefonul nostru, era chiar aici, în hol, ar fi putut să sune de-acolo? –, m-am gândit că remarcile făcute lui Kjartan despre fermă nu erau o dovadă de răutate intenționată, așa cum crezusem la început, nici de senilitate incipientă, ca și cum ar fi uitat cum stăteau lucrurile, nu; era o pierdere așa de mare, că nu reușea s-o accepte, trebuia să se convingă că totul era ca înainte, să recreeze ceea ce se întâmpla în fiecare zi aici, să-i dea o explicație pe care o putea înghiți. „Ești sigur că avem bani să-i plătim pe toți oamenii ăștia?“ îl întrebă pe Kjartan mai târziu, în timp ce stăteam în camera de zi și mâncam vafe. Bău amestecul călduț, pe jumătate frișcă, pe jumătate cafea, rontăi un cub de zahăr, așteptând un răspuns. M-am uitat la Kjartan. Nu dădea nici un semn c-ar fi vrut să zică ceva, continua să mănânce, dar nu suficient de convingător ca să nu-mi dau seama că-și stăpânea o iritare puternică. Așa era de o vreme încoace. „Dar mai ai și un venit în plus“, a adăugat bunicul. Nu știam ce să zic, așa că am rămas tăcuți și-am mâncat în continuare. Nu era nimic de întrebat, nu era nimic de discutat.

Am dat la o parte capacul de pe oală. Cercuri de grăsime pluteau deasupra apei, câțiva crenvurști se spărseseră deja. Am tras oala de pe foc și am scos din sertar cleștii de bucătărie. Ceasul de deasupra ferestrei arăta aproape douăsprezece. Cu toate că pământul era dat în arendă și nimeni nu mai practica agricultura de ani buni în gospodăria aceea, luau masa tot la aceleași ore: micul dejun la ora șase, prânzul la douăsprezece, gustarea la cinci, cina la nouă. Obiceiurile erau legate de muncă. Așa se întâmpla de sute de ani. Și era un motiv în spatele obiceiurilor ăstora. Furia pe care-o simțeam uneori, când se puneau la masa de prânz fix la ora douăsprezece, era cât se poate de nejustificată, nu avea rost să te enervezi din cauza asta. Totuși, puteai: ce viață era asta, să te trezești în zorii zilei numai ca să stai prin casă toată dimineața, așa cum făcea ea, într-un scaun, sau ca el, stând lungit pe canapea, cu radioul dat așa de tare,

că vocile erau distorsionate; ce viață era asta, să trăiești de la o zi la alta, ca și cum ar fi așteptat să se întâmple ceva, și-n timp ce așteptau intrau în bucătărie să mănânce, după care ieșeau din nou și tot așa. Era înrădăcinată în ei, era ca un instinct, și cea mai mică deviație provoca tulburări, care se propagau și deveneau, după câte se părea, de nesuportat, se putea și să le pună viața în pericol.

Am scos chiflele din cuptor, am oprit aragazul și am pus crenvurștii pe un platou, după care m-am dus în camera de zi să-i chem la masă. Bunicul stătea, așa cum îi era obiceiul, pe canapea, îmbrăcat într-un costum negru, cu cravată, într-o cămașă pătată, nu tocmai albă. M-am uitat în trecere la televizor, la imaginile cu copii murdari și plouați care mergeau în șir de-a lungul unui drum undeva în Norvegia și strigau fără chef și sporadic „Ura!“, l-am oprit cu telecomanda și m-am aplecat deasupra scaunului în care era bunica. Și ea era în hainele ei bune, avea o rochie albastră cu broderie albă, o broșă prinsă pe piept. De guler îi atârna o bucățică de șervețel de hârtie.

Astea erau. Munca de doi ani. Știam frazele pe dinafară. Era greu de crezut cât mă chinuisem la ele. Și cât de fericit mă făcea câte-o formulare: „înaintea vântului“, „fâș! fâș! prin ploaie“. Dar nu aveam pe ce să construiesc mai departe, totul în textele astea se oprea acolo.

Despre ce să scriu?

Am oprit computerul, m-am îmbrăcat, am ieșit afară, m-am dus la stația de lângă strada principală și-am luat autobuzul spre oraș. Era mai mic decât mi-l aminteam și se potrivea mai bine cu peisajul, mai ales cu marea care băltea greu în apropiere. M-am plimbat încolo și-ncoace pe strada Marken de câteva ori, erau puțini trecători, dar atmosfera era jovială, oamenii se salutau sau se opreau să discute unii cu alții. Cerul era cenușiu, și ceea ce vedeam, mă gândeam eu, era orașul de zi cu zi, doar una din nesfârșit de multele zile care veneau și se duceau. Trecătorii aceia erau în centrul vieții lor, în centrul abisului propriei existențe. Eu parcă eram în afară, n-aveam legături cu locul acela, pentru mine era doar un loc, iar relația mea cu locul era un mister. În ce consta ea de fapt? Nu era vorba de loc în sine, erau numai case și niște stânci lângă o mare, ci de ceea ce făcuseră oamenii aceia cu locul, sensul pe care i-l conferiseră.

Totul e întreținut în amintiri, totul e filtrat prin minte. Apoi, prin coconul acela care e viața noastră, curge timpul. Cândva aveam șaptesprezece ani, cândva aveam treizeci și cinci, cândva aveam cincizeci și patru. Ne-am amintit de ziua aia? Nouă ianuarie 1997, când am intrat în supermarketul Rema 1000 ca să facem cumpărături și am ieșit cu câte-o plasă în mână și ne-am dus la mașină, am pus plasele pe jos și-am deschis portiera, am pus plasele pe bancheta din spate și am intrat în mașină? Sub cerul ce se întuneca, foarte aproape de mare și cu pădurea neagră și golașă în spate?

Am cumpărat câteva CD-uri și un teanc întreg de cărți la ofertă, gândindu-mă că aveau să-mi fie utile pentru scris.

Ar fi trebuit să mă duc pe la bunica, nu puteam să stau în oraș fără să trec pe la ea, oricând puteam da peste Gunnar, de exemplu, și ar fi crezut că era ciudat, poate chiar nepoliticos că locuiam acolo și lor nu le spusesem.

Dar asta putea să aștepte câteva zile, eram acolo să lucrez în primul rând, sigur ar fi înțeles. M-am dus în schimb la cafeneaua bibliotecii, mi-am luat o cafea și-am frunzărit cărțile în timp ce mai aruncam câte-o privire pe geam. Pe tipa care lucra în spatele tejghelei o știam din generală, dar nu suficient de bine ca s-o salut, și ea n-a dat nici un semn că m-ar fi recunoscut. Orașul era plin de asemenea fețe, care odată făcuseră parte din existența mea, dar care acum nu mai însemnau nimic, nimic în afară de asta.

O fată și-a parcat bicicleta în față, a făcut toate mișcările de care avea nevoie cu o remarcabilă stăpânire de sine, roata înăuntru, lacătul în față, închis cum trebuie, spatele

îndreptat, o privire aruncată în jur, mers spre ușă, gluga pelerinei de ploaie dată jos.

A salutat-o pe o fată de la masa din spatele meu, și-a luat o ceașcă de ceai, s-a așezat și a început să vorbească. Vorbea despre Iisus Hristos, avusese o experiență mistică.

Am notat exact ce-a spus.

Aici urma să înceapă romanul. Tocmai aici, în orașul ăsta de lângă mare, în cafeneaua asta a bibliotecii, cu discuția asta despre Hristos.

Notam cu entuziasm. Un tânăr ajunge în orașul natal, Kristiansand, aude o discuție la cafeneaua bibliotecii, întâlnește un prieten vechi din liceu, pe Kent, și e prins în mrejele trecutului.

Ajuns înapoi în cameră, după câteva ore, m-am pus pe treabă. Pe la zece seara am sunat-o pe Tonje și i-am citit ce scrisesem. A zis că-i plăcea. Am continuat toată noaptea. De fiecare dată când nu-mi mai venea nimic în minte sau mi se părea că nu era destul de bun, răsfoiam una din cărțile de lângă mine, mai ales Proust, și, inspirat de senzațiile pe care mi le insufla lumea aceea minunată și de limbajul clar, continuam. Nu exista nici o intrigă, voiam să fac să se întrepătrundă interiorul și exteriorul, sinapsele din creier și bărcile de pescuit din port, și, ca să nu fiu eu personajul principal, foloseam un vocabular mai conservator, nu mai foloseam terminațiile în -a, am rescris totul, se făcuse o jumătate de pagină, și m-am culcat.

În weekend aveam opt pagini.

Am sunat-o pe bunica. „Tu erai?“ a zis ea. I-am spus că eram în oraș, puteam s-o vizitez? Mi-a spus că tata era la ea și că i-ar fi plăcut să mă duc să-i văd.

Nu-l mai văzusem pe tata de aproape doi ani. Nici n-aveam vreun chef să-l văd, dar acum știa că eram aici și nu mai puteam să-l evit.

Cât am mers pe jos, de la stația de autobuz dintre Podul Lund și ultimul kilometru până sus, la casă, am fost tot timpul emoționat și tensionat, pentru câteva clipe chiar speriat, avea să mă ia la rost, de ce nu dădusem vreun semn?

Am sunat la ușă, au trecut câteva minute, mi-a deschis bunica.

Se schimbase. Era slabă, rochia-i era pătată și neîngrijită. Dar ochii-i erau aceiași. Acum scânteietori, imediat distanți.

– E acolo sus, mi-a zis ea. Ce bine c-ai venit.

Am urmat-o în sus pe scări.

El stătea în camera de zi în fața televizorului. Și-a întors capul când am intrat în cameră. Fața-i era leoarcă de transpirație.

– O să mor, mi-a spus. Am cancer.

M-am uitat în pământ. Era în stare să mintă despre orice, chiar și despre asta, dar nu puteam să-i arăt că știam, trebuia să mă prefac că-l cred.

– Ce groaznic, am zis, aruncându-i o privire rapidă.

– Tocmai am fost la spital. M-au operat la spate. Poți să-ți arăt cicatricele dacă vrei.

N-am zis nimic. S-a uitat la mine.

– Tată tău o să moară.

– Da, am spus. Dar nu se poate să te faci bine?

– Nu. N-are cum.

Se uita la televizor, eu m-am așezat pe taburet. Bunica a intrat și s-a așezat pe celălalt scaun, care era îndreptat spre televizor. Câteva clipe ne-am holbat toți trei la ecran.

– Îți merge bine, bunico? am întrebat-o.

– Da, sigur că da, mi-a răspuns ea.

Un nor de fum plutea deasupra capului ei. Tata s-a ridicat încet, s-a dus greoi spre bucătărie, s-a întors cu o sticlă de bere.

Erau în camera care fusese folosită înainte pe post de salon, doar la ocazii speciale.

– Stau în conacul Andøya, scriu acolo, am zis.

– Asta-i bine, Karl Ove, mi-a spus el.

– Da.
Ne uitam toți trei la televizorul mare. O fată cânta la flaut.
– Fata cea mică a lui Erling e așa talentată la muzică, zic ei, a spus bunica.
Tata i-a aruncat o privire.

– De ce vorbești tot timpul despre ea? Și eu cânt bine.
M-a trecut un fior rece pe șira spinării. Spusese asta cât se poate de serios.
După o jumătate de oră în fața televizorului, m-am ridicat și am spus că trebuia să plec.
– Mergem la restaurant într-o seară cât stai aici, a zis tata. Fac eu cinste.
– Da. Te sun. Pa.
Nimeni nu m-a condus până jos la ușă. Tulburat, am plecat de-acolo, am luat autobuzul spre Andøya, unde ceața se lăsase, deasă și apăsătoare, printre casele din cartier, am intrat în casă, mi-am făcut trei ochiuri și le-am pus pe câte o felie de pâine, le-am mâncat stând în picioare în fața geamului, m-am așezat și-am început iarăși să scriu.

Ajuns din nou în Bergen după trei luni, aveam șaizeci de pagini, pe care i le-am trimis prin e-mail lui Geir Gulliksen. În cele două săptămâni care-au trecut până să mă sune, am avut nenumărate accese de rușine și groază. Întâi am încercat să-mi șterg din cap ceea ce scrisesem, să mă prefac că nu exista, dar nu se putea; în consecință, ca să-mi controlez senzațiile violente și umilitoare, m-am decis într-o dimineață să încerc să citesc textul cu ochii lui. Am pornit computerul, am deschis documentul și pagina de titlu mi-a apărut strălucitoare dinainte.

UN TIMP PENTRU TOATE
Roman, 1997

de Karl Ove Knausgård

Prima parte
Cel care merge înaintea timpului

Orașul e acolo, undeva în lume, cu locuințele și magazinele lui, cu străzile lui, cu portul lui, cu împrejurimile lui. Geografie, arhitectură, materialitate. Un loc. Uneori mă gândesc la orașul acesta chiar înainte să adorm, o iau în jos pe o stradă, depășesc casă după casă, bloc după bloc, poate mă opresc în fața unei fațade și-mi las privirea să alunece peste multitudinea de detalii. Soarele se reflectă întotdeauna în zidul murdar, vopsit în alb al casei, se reflectă într-o ușă de verandă întredeschisă; în fața ei sunt o jardinieră de flori de culoarea teracotei, două sticle goale, o sticlă de plastic pe care vântul a lipit-o de barele balustradei de la balcon. O mână e pusă pe ușă, o față se arată pentru câteva secunde, ușa se închide la loc. E cineva înăuntru, mă gândesc, în încăperea asta întunecată, și așa e în tot orașul. O femeie în vârstă trage perdeaua la o parte și se holbează – un sunet i-a atras atenția. E vecinul care deschide ușa de la garaj; ca de atâtea ori, se uită la el cum intră în mașină și dă cu spatele pe alee, apoi lasă perdeaua și-și pleacă fruntea ca să se concentreze din nou la integrama aflată în fața ei, pe masa de bucătărie. Câteodată-și aprinde una din multele țigări din scrumieră, fumate pe jumătate, mai completează ceva. Un student se uită istovit la televizor, sunetul e oprit și imaginea nu se vede clar din cauza razelor de dimineață ale soarelui. O femeie își înclină capul și-și trece mâna peste gât, un băiat bolnav urmărește cu privirea mașina pe care o teleghidează, cum se învârte iar și iar pe pistă; un altul stă în fața unui computer și împușcă tot ce mișcă. Nu-i nimeni care să-i vadă, și fac ce fac fără să se gândească; ea se deplasează pe podeaua din bucătărie și deschide un dulap, în timp ce sfârâie ceapa în tigaia de pe aragaz și radioul bâzâie. O pisică se trezește și se întinde, după care se furișează să vadă dacă este mâncare în castron, un bebeluș țipă. Astea-s lucrurile care se petrec

în jurul meu, mă gândesc, și văd cum umbra șirului jos de case trasează o linie clară cam pe-acolo pe unde sunt peticele de gheață și resturile de zăpadă, între trotuar și stradă. Semaforul țiuie în caz că un nevăzător ar vrea să traverseze. Mașinile oprite așteaptă, strălucitoare, frumoase; e frig și pot inhala amestecul de aer tare și gaz fin de eșapament când trec strada ca s-o iau în jos pe Dronningensgate, azi cu soarele strălucind deasupra mea, așa cum am făcut de atâtea ori, în orașul acesta pe care-l parcurg uneori în minte. În dormitorul apartamentului din Bergen, în camera de oaspeți de la ferma bunicilor mei din Sogn, chiar și într-o cameră de hotel într-o noapte, în partea de sud a Africii, în zona Transvaal, le văd înaintea ochilor, străzile, chiar și în clipa în care mă plimb de-a lungul plajei frumoase din Cromer pot să le văd: lumina, marea; le am în mine, le port în mine, în întunericul creierului meu.

Cerul albastru, senin, soarele coborât, aproape de marele hotel, mulțimea de oameni. Te duci până acolo ca să vezi ce se întâmplă din cel mai bun punct posibil, te înghesui printre oameni, în spatele barierelor provizorii și șnurului care trebuie să-i țină la distanță. Corpuri se împing în tine, toate cu capul dat pe spate și privirea spre vârful clădirii. Un fum negru-albăstrui se insinuează și urcă în aer, urmând curenții imprevizibili ai vântului, dispare. Și mai mult fum negru se degajă mereu în aerul limpede. O scară de incendiu e ridicată, auzi zumzăitul slab, amestecat cu murmurul vocilor spectatorilor. Unul dintre clienții hotelului a sărit. Chiciura de pe asfaltul din fața ta și cerul albastru. Toate astea sunt curate, sunt dezinfectate, lumea e precisă. Dar fumul continuă să se reverse, gros și negru. Nu vezi nici o flacără, doar fum. Catastrofa asta e mută tot așa cum durerea e mută. Oamenii se împing în spatele tău. Vine o altă ambulanță, doi bărbați ies din ea, se rezemă de mașină și se uită și ei în sus. Hotelul e gol. Doar pompierii cu măștile lor și cu costumele ca de astronauți se mișcă prin coridoare și dintr-o cameră într-alta, în caz că mai sunt unii care n-au reușit să iasă înainte să nu mai aibă aer și stau grămadă acolo unde-au căzut în momentul în care corpul lor n-a mai fost în stare să absoarbă fumul. Trebuie să fie ca atunci când te înec, te gândești tu, dar mult mai rău, fiindcă este aer chiar în apropiere, au o speranță, mor cu speranța asta. Asta e ziua ta din urmă. O să iei cina la hotelul restaurantului, te bagi în pat mai devreme, schimbi canalele la televizor, poate te oprești la un film vechi și adormi. După câteva ore te trezești, se văd purici pe ecran, programul s-a terminat, îl oprești, te dezbraci, te vâri sub plapumă și adormi la loc. Când te trezești, e pentru ultima dată. În mijlocul țipetelor și al ușilor care se trântesc, al flăcărilor care trosnesc, așa o să mori, în mijlocul fumului care se insinuează în cameră și care nu-ți îngăduie să vezi nimic, ești dezorientat, mai să-ți pierzi mințile, și mori așa, pe podeaua din baie, cu o cârpă umedă pe față. Și acum e gata, te gândești, cei morți sunt scoși afară, cei vii, evacuați. Dar incendiul continuă. Flăcările se mișcă orbește, înfricoșător, ajung în tot mai multe locuri, sunt scăpate de sub control.

– Salut, Henrik.

Te întorci când îți auzi numele și-l vezi pe Kent cum vine spre tine, îmbrăcat în haina lui lungă, gri, cu o cască albă într-o mână.

– Și tu chiulești?

– Am ascultat știrile dis-de-dimineață. Dar se pare că e gata.

– Încă mai arde, spune el și se uită în sus.

– Dar i-au scos pe toți, așa au zis.

– E groaznic, spune Kent zâmbind.

– Cel mai rău e că toți oamenii ăia vin aici ca să caște gura. La naiba, zici tu și zâmbești, fiindcă simți o fericire bruscă în timp ce stai acolo de vorbă cu Kent, așa cum doar un adolescent de șaptesprezece ani poate să simtă. Fericirea bruscă pe care i-o pot stârni unui adolescent de șaptesprezece ani cele mai banale lucruri, cum ar fi vorbitul despre fleacuri cu cineva de aceeași vârstă, o fericire care, dacă se menține, amenință să preia controlul, vocea poate fi copleșită de emoție, sau râsul, adolescentul poate râde la nesfârșit din te miri ce prostii, se lasă amețit de asta și nu mai e stăpân pe el, astfel încât va începe să evite situațiile astea. Trebuie să se uite în jos în loc să se uite în ochii altora, să țină pentru el un comentariu în loc să-l spună răspicat, făcându-i pe ceilalți să râdă și obținând aprobarea lor. „Nu te mai poți baza pe tine însuți“, te gândești, ceva se întâmplă cu tine. Și invers, această nevoie bruscă de a plânge care te apucă în cele mai

ciudate situații, ochii ți se umezesc, nu reziști și trebuie să-ți pleci privirea, să te abții. Ca acum, în fața hotelului, când simți fericirea clocotind, dar te mulțumești să scrutezi fumul de sus, ca și cum ai fi profund interesat de fumul ăsta și de ceea ce înseamnă el: un incendiu în clădire. Mai spre seară, imaginile cu hotelul în flăcări vor fi difuzate în toată lumea, nemții o să stea în fața televizorului și-o să se uite la imagini cu hotelul, aici s-a întâmplat, englezi, suedezi, francezi, în orașul acesta, elvețieni și danezi, în hotelul acesta.

Au murit paisprezece oameni.

De acolo acțiunea se muta în Bergen, unde locuia personajul principal, descriam un episod în care el doarme pe-afară și apoi traversează Torgalmenningen în drum spre casă, mi-a venit o idee idioată, se oprește în fața unei cabine telefonice, formează numărul pe care-l avusese familia lui când era mic și la celălalt capăt e chiar el, la zece ani, și povestește cum îi merge acum.

Ce putea să creadă Geir Gulliksen?

Își făcuse de lucru cu un om imatur care nu numai că-i trimitea fără nici o jenă cele mai idioate texte, din cele care-ți ridică părul în cap, dar care și credea, cât se poate de serios, că acestea aveau să fie publicate și că altcineva în afară de el ar fi vrut să le citească.

Cum era posibil?

Cum puteam fi așa de prost?

Așa de încrezut?

A venit și telefonul mult așteptat.

– Salut, sunt Geir Gulliksen.

– Salut.

– Salut! Ce text formidabil ai scris!

– Crezi?

– Absolut. E foarte, foarte bun. Mai ales pasajul în care personajul principal se sună pe el însuși, știi… Când traversează piața. Știi ce zic?

– Da.

– Chiar ți-a ieșit ceva aici.

– Aha.

– Dar trebuie să continui. Mai scrie. Iese ceva bun, să știi. Vreau să spun, *cu adevărat* bun. Dacă vrei să mai citesc pe parcurs, trimite-mi. Pot să citesc și totul la sfârșit, dacă-ți convine mai degrabă așa.

– Da, am spus.

– Mai e un lucru la care m-am gândit. La sfârșitul secvenței scrii înlăuntrul lumii, în afara lumii, înlăuntrul lumii, în afara lumii. Îți amintești?

– Da.

– E formidabil. Și m-am gândit, nu cumva avem un titlu aici? Un posibil titlu? *În afara lumii.* Gândește-te la asta, oricum.

Încurajat peste măsură, am mai umplut două sute de pagini, printre ele și un lung pasaj cu tata, și-am plâns când l-am scris, aproape că nu puteam vedea ecranul de lacrimi și știam că era bun, că era cu totul altceva decât ce mai scrisesem până atunci.

În primăvara aceea a fost o reuniune de familie la Kristiansand, unul din fiii lui Gunnar urma să fie confirmat. M-am dus din nou acolo și am ajuns dimineața devreme la casa bunicii. Tata era în bucătărie, mare și greoi, cu mâinile tremurând și fața lucind de sudoare. Avea pe el costum, cămașă, cravată. În camera de zi, în spatele nostru, erau fratele lui, Erling, și familia lui împreună cu bunica.

Pentru prima dată în viața mea mă simțeam mai puternic decât tata, pentru prima dată în viața mea nu mai aveam pic de frică în mine când eram în aceeași cameră cu el.

Era inofensiv.

L-am întrebat dacă mai era cu femeia pe care o cunoscuse, căreia nici măcar nu-i știam numele.

– Nu, nu mai suntem împreună, mi-a răspuns el. Voia să-mi zică ea unde să-mi pun pantofii. Așa nu merge.

– Păi nu, am zis.

– La voi, tu decizi asta?

– Da, cred că da.

– Asta-i bine. Nu trebuie să renunți la libertatea ta. Nu trebuie să renunți niciodată la asta, Karl Ove!

– Nu.

S-a uitat în jos, la ziarul din fața lui, de pe masă. Era greoi și lent, dar comportamentul lui nu era așa, era nervos și agitat.

– Trebuie să mă ajuți cu nodul cravatei înainte să plecăm, i-am zis. Încă n-am învățat cum se face.

– Și cine-ți leagă cravatele?

– De obicei Yngve.

– El știe?

– Da.

S-a ridicat greoi în picioare.

– Îl facem imediat. Unde ți-e cravata?

– Aici, am spus, scoțând-o din buzunarul gecii.

Mi-a pus-o în jurul gâtului. Respira anevoie. A trecut cele două capete unul peste altul, s-a uitat la ele în timp ce făcea nodul, apoi le-a strâns.

– Așa, a zis el.

Ochii ni s-au întâlnit, ai mei se umeziseră, el s-a întors și s-a așezat. Pe ușă a intrat Erling, avea o legătură de chei în mână.

– Mergem? Nu vrem să întârziem la biserică, nu?

– Așa-i că arată bine Karl Ove astăzi? a spus tata.

Exact așa a spus.

– Da, da, a zis Erling zâmbind. Dar să mergem.

Preotul a vorbit despre rugăciune în predica lui. A spus că Dumnezeu nu e ca un automat de cola în care pui bani și iese o cola. Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Avea șase ani de studii teologice în spate și aproape treizeci de ani în parohie – judecând după cum arăta – și vorbea despre cele sfinte în felul ăla?

Când s-a terminat slujba, m-am întâlnit cu o veche cunoștință în fața bisericii. N-o mai văzusem de mulți ani. M-a îmbrățișat, am discutat un pic, mi-a zis că ajunsese iarăși în Kristiansand, parcă scuzându-se, ca și cum s-ar fi lăsat copleșită de forțe mai puternice decât ea. În timp ce stăteam acolo, l-am văzut pe tata îndreptându-se spre mașină. Poate din cauza tuturor oamenilor de acolo, poate din cauza locului, în care nu eram obișnuit să-l văd, dar dintr-odată l-am văzut așa cum era acum. Toate lucrurile care mă făceau de obicei să mă uit la el, în tot timpul cât trăiserăm împreună, tot ce făcuse, fusese și spusese atunci, care toate la un loc erau „tata“ și țineau de felul lui de-a fi sau de felul în care-l percepeam,

indiferent de cum arăta, toate acestea au dispărut într-o clipită. Arăta ca un beţiv care se îmbrăcase frumos. Arăta ca un alcoolic pe care familia îl împopoţonase şi-l scosese în oraş.

În maşină se discuta despre drumul cel mai scurt. Tata a zis că trebuia s-o luăm la dreapta. Nimeni nu-l asculta, aşa că s-a enervat, a vorbit numai despre drumul ăla la dreapta, că avea dreptate şi că aveau să vadă şi ei.

Mă uitam la el cu sufletul îngheţat. Regresul era enorm. Era ca un copil. Tot drumul până la casa lui Gunnar s-a smiorcăit că trebuia s-o fi luat pe acolo pe unde spusese el. Când am ajuns, a coborât cu grijă pe aleea de pietriş şi s-a dus încet spre uşă. La prânz a stat parcă adâncit în el, cu totul în afara conversaţiei, când şi când mai făcea totuşi câte un comentariu, de fiecare dată pe lângă subiect. Transpira tot timpul şi mâna-i tremura când a dus la gură paharul cu cidru. După ce-am mâncat, copiii au început să se zbenguie pe-acolo, şi după o vreme au inventat un joc – rosteau numele tatei, fugeau la el, îl atingeau în timp ce-i strigau numele şi râdeau. El nu făcea nimic, mai tresărea din când în când şi se uita la ei. Erling a fost nevoit să le spună să termine cu asta. Restul timpului cât am fost afară, mi-au răsunat în urechi vocile copiilor care-i strigau zeflemitor numele.

Acesta era un bărbat care avusese odată puterea şi postura unui rege.

Nu mai rămăsese nimic din el.

Şi atunci, atunci când totul era gata, abia atunci mă băga şi pe mine în seamă. Abia atunci putea spune că arătam bine. Dar aveam douăzeci şi opt de ani, nu opt, nu mai aveam nevoie de aşa ceva şi nu mai aveam nevoie nici de el.

Ne-am întors acasă în două maşini mai mici, familia lui Erling şi bunica într-una, eu şi tata pe bancheta din spate a celeilalte. Mă grăbeam, trebuia să prind avionul, iar geanta cu hainele de zi mi-o lăsasem în hol. Tata era pe scări şi tot încerca cheie după cheie. A găsit-o într-un sfârşit pe cea bună, a deschis uşa. Alarma a ţiuit slab. Tata s-a uitat la ea.

– Trebuie să introduci codul, am zis.

– Da. Dar nu mi-l amintesc.

– Trebuie să-mi iau geanta. E chiar aici, înăuntru. Nu crezi c-aş putea să mă strecor şi s-o iau, în viteză maximă?

– Du-te, ia-o, mi-a spus el.

M-am grăbit să intru. Alarma a început imediat să vuiască, strident şi pătrunzător. Mi-am luat geanta şi-am ieşit în fugă afară. Eram sigur c-o să-mi tragă o săpuneală, dar stătea acolo şi se holba cu ochi disperaţi la panou, apăsând aiurea tastele. În sus pe deal venea bunica.

– Iar ai reuşit să porneşti alarma! a strigat ea. De câte ori să-ţi spun că trebuie să introduci codul înainte să intri?!

A trecut pe lângă el, a introdus un număr.

– Nu mi-am amintit codul, a zis el.

– Dar e aşa de simplu! a strigat bunica. Eşti imposibil! Nu ştii nimic!

Îl privea cu ochii plini de furie. Tata stătea cu mâinile pe lângă corp şi se uita în pământ.

La Bergen am continuat să scriu la roman. La mijlocul lui mai ajunsese cam la trei sute de pagini, pe care i le-am trimis lui Gulliksen. M-a rugat să trec pe la el ca să putem vorbi despre text pe îndelete, m-am dus la Oslo, am stat la Espen, când am intrat în biroul lui, manuscrisul meu era pe masă.

Mi-a vorbit despre el timp de vreo zece minute.

Apoi mi-a zis:

– Vrei să semnăm contractul acum? Se poate, să ştii. Sau vrei să aştepţi până ai versiunea finală? Dacă ne grăbim puţin, l-am putea publica până la sfârşitul toamnei.

– Să-l public? Nici măcar nu m-am gândit la asta.

– Nu? E aproape gata. Dacă ai fi călcat de tramvai când ieşi de aici, am avea suficient

cât să-l publicăm.

A râs.

Afară, în lumina dalbă de primăvară, mergeam printre pietonii de pe trotuar ca în transă. Gândul la cele spuse de el mă copleșea; toate lucrurile din jurul meu păreau atât de îndepărtate. Un tramvai a trecut pe lângă mine, un bărbat gras a coborât din taxi, în sus pe deal mergeau două autobuze unul după celălalt. Nu puteam crede că se întâmplase, așa că-mi repetam în minte iar și iar. „O să debutez. Romanul a fost acceptat. Sunt scriitor.“ Aproape că mă clătinam sub greutatea fericirii. „O să debutez. Romanul a fost acceptat. Sunt scriitor.“

Espen mi-a deschis când am sunat la el la ușă, apoi s-a întors grăbit în cameră, era prins cu ceva. Am folosit telefonul lui ca s-o sun pe Tonje. Bineînțeles că nu era acasă. Așa că l-am sunat pe Yngve la birou. I-am spus că romanul fusese acceptat.

– O, da? a zis el.

Nu înțelegeam lipsa de interes din vocea lui.

– Nu-i formidabil? am spus.

– Ba da. Dar știai c-o să se întâmple, nu? Adică, de mult țineai legătura cu o editură, nu?

– Habar n-aveam de nimic. Credeam de fapt că n-o să se întâmple niciodată.

– Da, da, a zis el. Ai ieșit prin Oslo?

După ce-am închis, am rămas pe canapea așteptându-l pe Espen să termine, să-i pot spune și lui. Dar nici el nu mi-a arătat cine știe ce entuziasm.

– Am auzit ce-ai vorbit la telefon, mi-a zis. Felicitări.

Pentru el era poate ceva normal, m-am gândit. Aproape toți cei pe care-i știa erau scriitori.

– Credeai c-o să se întâmple? C-o să ajung vreodată să debutez?

– Da, am crezut. Dar poate nu cu literatura. M-am gândit mai degrabă că o să fie cu un volum de eseuri sau ceva de genul ăsta.

La începutul verii ne-am luat toate lucrurile din apartament și le-am dus într-un depozit de lângă Bergen, unde urmau să rămână până la sfârșitul lui august, când ne mutam în Volda. Tonje își căutase post pe perioada verii la NRK Hordaland, nu-și găsise, și, ca să câștige niște bani, urma să lucreze la cabinetul medical al tatălui ei, în Molde. Ne-am dus împreună la mama în Jølster, unde, conform planului, trebuia să termin romanul. În timp ce eram acolo, ea a sunat la NRK Sogn și Fjordane și i s-a oferit ca prin minune un post, așa că a renunțat la munca de secretară și am stat acolo toată vara. Ea se ducea dimineața la NRK, eu începeam să scriu, ea se fâțâia prin district în mașina ei albă de la NRK, în timp ce eu transpiram într-o cameră așa de luminoasă, că abia vedeam literele pe ecran, ea venea acasă după-amiaza, ne duceam să înotăm sau făceam grătare în grădină, sau ne uitam la televizor. Cu romanul n-am ajuns niciunde, mă împotmolisem, deveneam tot mai disperat, am început să lucrez tot timpul, chiar și noaptea. Era singurul lucru la care mă gândeam. Să-l public așa cum era acum ar fi fost o mare greșeală, îi lipsea cu totul motivația din spatele poveștii. Un bărbat tânăr se întoarce în orașul natal, închiriază o garsonieră, se întâlnește cu câteva cunoștințe vechi și viața i se schimbă în bine, o serie de lungi rememorări, în sine chiar OK, dar de ce sunt povestite? Nu exista nici un motor narativ. Trebuia să găsesc unul. Dar cum? Evident, protagonistul trebuia să vină de undeva, și în locul acela trebuie să se fi întâmplat ceva suficient de grav ca să fie nevoit să plece de-acolo. În același timp, acel ceva trebuie să fie cauza pentru care el își rememorează viața,

să caute un sens, să înțeleagă cum se leagă lucrurile între ele, să încerce să se înțeleagă pe el însuși.

Nu mai era loc în mine pentru altceva. Mă țineam departe de toate. Într-o noapte, Tonje și-a manifestat frustrarea.

– Nu vreau să trăiesc așa! Am doar douăzeci și șase de ani! Vreau să trăiesc, Karl Ove! Pricepi?

Am încercat s-o calmez, toate astea nu aveau nimic de-a face cu ea, trebuia să scriu și nu-mi mai stătea capul la altceva, dar în curând avea să se termine și o iubeam, aveam s-o iubesc întotdeauna. A fost bine c-am vorbit, mai ales pentru ea, și-a despovărat inima în noaptea aia, ne-am apropiat și mai mult, parcă începeam de la zero.

Peste câteva zile am scris o bucată despre nordul Norvegiei, Henrik Møller-Stray – așa se numea personajul principal – lucra acolo ca profesor. Îl făceam să stea în cancelarie, să vorbească cu ceilalți profesori, să intre în clasa la care era diriginte, și, în acel moment, am știut că găsisem soluția pentru toate problemele.

Se îndrăgostise de una dintre eleve, s-a culcat în cele din urmă cu ea, avea doar treisprezece ani, a trebuit să fugă de acolo și nu avea altundeva unde să se ducă decât în Kristiansand.

Se potrivea de minune, dar nu puteam să fac una ca asta, să-l las să se îndrăgostească de o fată de treisprezece ani și, mai ales, să se culce cu ea. Nu era cinstit, fiindcă apelam la întâmplările astea numai ca să-mi iasă intriga. Aveam nevoie de o acțiune care să se sprijine cât mai mult pe acest punct al poveștii. Putea omorî pe cineva, dar nu mă interesa deloc conflictul acela. Să fure ceva? Nu, nu. Trebuia să-l mâne ceva bun, ceva plăcut și frumos, o îndrăgostire, nimic altceva nu se potrivea.

Era însă o soluție imposibilă.

Atunci numai asta ar fi fost pe buzele tuturor, morala romanului, și nu voiam câtuși de puțin așa ceva.

Un alt lucru de luat în seamă era nesiguranța pe care aș fi simțit-o dacă mă puneam pe mine în carte, fiindcă în toate astea erau câteva adevăruri pe care nimeni nu trebuia să le afle vreodată, și dacă le-aș fi dezvăluit în roman ar fi ajuns să existe în lumea exterioară, nu numai în mine, indiferent de măsura în care țineau de ficțiune.

Tonje s-a dus la Molde, eu am rămas să mă întâlnesc cu Tore, trebuia să ne ducem la una din cabanele familiei mele, să termine de scris un scenariu de film. Era despre un bloc de locuințe, mai multe povești se derulau acolo, cea mai importantă era despre o femeie care auzea sunete ciudate venind din sistemul de ventilație. La sfârșitul textului, după ce se întâmplau o grămadă de nenorociri, se dovedea că sunetele proveneau din apartamentul a doi frați, care-și țineau tatăl captiv și-l maltratau.

Într-o seară, după ce am terminat cu lucrul, i-am explicat dilema mea.

– Fă-o, la naiba, nici măcar nu te gândi la asta. Ce mai aștepți? O să iasă nemaipomenit!

Am stat acolo patru zile, i-am tot povestit despre dubiile și nesiguranța mea, a fost tot timpul la fel de ferm: „Ce mai aștepți, fă-o!“ Ne-am plimbat de-a lungul aleii cu pietriș, prin pădure, spre lac, am făcut cumpărături în buticul de acolo, l-am dus la Borghild, care a râs de noi și de capetele noastre rase: „Arătați ca niște pușcăriași“. Ne-a servit cu cafea și am ajuns să discutăm despre copilăria ei, ne-a povestit că avusese tuberculoză și că stătuse mai multe luni într-un sanatoriu, la înălțime, deasupra unui fiord, leacul consta în cât mai mult soare posibil, așa că femeile stăteau pe veranda de la etaj, iar bărbații pe cea de la parter, „fiindcă eram totuși *topless*, cum se spune azi“, a râs ea, și ne-a spus apoi cum a fost să se întoarcă acasă, era o rușine să ai boala asta și pielea bronzată pe care o dobândeai la sanatoriu. Tore era fascinat de ea, iar simpatia era reciprocă. Toți îl plăceau pe Tore. Ne-am întors la cabană și ne-am continuat lucrul, la un moment dat un cal și-a vârât botul pe geam, i-am dat cuburi de zahăr și un măr, seara am stat afară, am băut bere și-am fumat, învăluiți de susurul cascadei de deasupra noastră, din pădure, în timp ce zăpada de pe vârfurile munților de pe cealaltă parte strălucea în lumina apusului.

La jumătatea lui august am luat autobuzul spre Volda. Tonje mă aștepta în stație, am urcat dealurile spre casa în care urma să închiriem un întreg etaj, era veche și condițiile nu erau cine știe ce grozave, dar erau trei camere numai pentru noi. În anul precedent îl împărțise cu o altă studentă, acum era al nostru. Eram soț și soție – gândul acela încă îmi dădea fiori. Urma să ne trăim toată viața împreună și acum eram aici, într-un sătuc plin de studenți, în creierii munților.

Din camera pe care-o foloseam drept birou, geamurile dădeau spre fiord, vedeam feribotul care pleca și se întorcea pe tot parcursul zilei, seara strălucind în întuneric, și am știut din momentul în care mi-am instalat computerul c-o să pot lucra acolo.

Lui Tonje îi plăcea la școală, își făcuse mulți prieteni, uneori mai veneau la noi, însă de cele mai multe ori se întâlnea cu ei în oraș. Mă mai duceam și eu, dar nu așa de des. Eram acolo ca să scriu, era ultima mea șansă, peste doi ani împlineam treizeci de ani, trebuia să-mi dau toată silința, să depun toate eforturile ca s-ajung acolo unde voiam. Spre deosebire de toate celelalte locuri în care stătusem, n-aveam aproape nici o legătură cu Volda. Mă trezeam seara, scriam noaptea, mă duceam la culcare dimineața, tânjind să vină din nou seara, să pot iarăși scrie. Uneori mă mai duceam cu bicicleta până în centrul satului să cumpăr CD-uri sau cărți, dar chiar și puținul timp cât dura mersul până acolo mi se părea un sacrificiu mare, ceva ce nu-mi puteam de fapt permite. Am descoperit în lunile alea cât de importante sunt rutina și tenacitatea. Făceam exact același lucru în fiecare zi, ca să nu fiu nevoit să-mi folosesc forțele pentru altceva, ci să le investesc total în scris. Și scrisul se alimenta la rândul lui din același izvor, fiindcă cele trei pagini pe zi deveniseră într-o sută de zile trei sute de pagini și într-un an peste o mie. Din țigările pe care le rulam în același loc în decursul unei nopți, vreo douăzeci, întotdeauna cădea câte-un pic de tutun, care, după o jumătate de an, a format o grămăjoară frumușică lângă picioarele scaunului. Literele de pe tastatură se uzau încet după niște legi care mie-mi rămâneau străine, câteva străluceau de-a dreptul, intacte după o jumătate de an, în timp ce altele erau șterse aproape de tot. Dar rutina mai avea o funcție, și anume mă oprea să văd din exterior ceea ce scriam. Rutina mă ajuta să rămân ancorat în scris zi după zi. Dacă nu-mi respectam programul, adică dacă mergeam în vizită la cineva sau beam câteva beri în oraș cu Tonje, totul se dădea peste cap, îmi ieșeam din ritm, deveneam conștient de rutină și de scrisul meu, care era caraghios de slab, ce credeam eu oare, că pe ceilalți îi interesau gândurile mele copilărești și imature? După un asemenea moment, gândurile deveneau mai puternice și, cu cât deveneau mai puternice, cu atât mi-era mai greu să ajung din nou în ermetismul și liniștea rutinei. Îndată ce mă întorceam pe făgaș, mă hotăram să nu mai fac așa ceva, să nu mă mai întâlnesc cu nimeni și să nu mai ies cu Tonje la băute. Apoi dispărea și decizia asta, deoarece așa era starea aia, tot ce era în afara ei dispărea. În timpul orelor de lucru stăteam deseori lipit de caloriferul cald de pe peretele din baie și mă uitam pe fereastră, așa cum o pisică urmărește tot ce mișcă în fața ochilor ei, rămâneam acolo o jumătate de oră, o oră, după care mă întorceam la birou și continuam să scriu. Era un fel de-a face o pauză și de a mă odihni, dar fără să-mi ies din ritm.

Senzația pe care o aveam era formidabilă. Îmi petrecusem zece ani fără să ajung nicăieri, și acum, dintr-odată, din senin, trebuia doar să scriu. Iar rezultatul era de o asemenea calitate, în comparație cu ceea ce făcusem înainte, încât eram surprins în fiecare seară în care citeam textul compus în noaptea precedentă. Era ca un fel de beție sau ca mersul în somn, o stare în care te detașezi de tine, și ce era ciudat la experiența aceea era tocmai faptul că se întâmpla încontinuu.

Tonje știa cât de importante erau toate astea pentru mine și era independentă, își trăia viața ei, avea ambițiile ei, dar uneori observam că voia mai mult de la mine, de la noi, că nu era destul pentru ea, și atunci încercam să-i ofer mai mult, nu de dragul meu, nu-mi trebuia mai mult decât aveam, ci de dragul ei.

O dată m-a întrebat dacă putea să folosească un pic computerul, doar pentru o jumătate de oră, trebuia să scrie ceva și era prea mare bătaie de cap să meargă până la școală pentru

asta. M-am enervat la culme, dar n-am zis nimic, sigur că putea să-l folosească o jumătate de oră și, ca să înțeleagă ce sacrificiu era asta pentru mine, m-am pus pe un scaun în hol, chiar lângă ușă, și-am așteptat fierbând de nerăbdare.

Mai aducea uneori vorba despre ce credea unul din prietenii ei despre viața noastră, cât de ciudat era că lucram tot timpul și niciodată nu apăream cu ea în public, și firește că-mi zicea asta fiindcă era de aceeași părere, în sinea ei, iar eu m-am enervat, ce treabă avea el cu viața noastră?

Într-o seară în primăvară a avut niște dureri groaznice de burtă. Trebuia să se ducă la urgențe, mi-a zis, am întrebat-o dacă să mă duc cu ea. „Nu, scrie, o să fie bine“, mi-a spus, și, văzând-o de la fereastra camerei de zi cum urca dealul aplecată de spate, m-am gândit că era generos din partea ei să mă lase să scriu în loc s-o duc la urgențe. În ce mă privea, mi se părea normal să fac lucrurile astea singur, eram lipsit de sentimentalisme în această privință și mă bucuram că și ea era la fel.

După vreo două-trei ore m-a sunat, o internaseră în spital, nu știau ce era și urmau să-i facă o mică intervenție ca să afle.

– Vrei să vin?

– Da, ai putea?

Era întinsă în pat când am ajuns, zâmbetul îi era blând și spăsit, durerea dispăruse, nu era probabil nimic.

A doua zi m-am dus din nou s-o văd, nu descoperiseră nimic, era un mister. Trebuia să plec la Oslo să port o ultimă discuție cu editorul, cumpărasem biletele de avion cu mult timp înainte, așa că trebuia să meargă singură acasă, nu era nici o problemă, și avea mulți prieteni care puteau s-o ajute cu cumpărăturile, dacă era nevoie.

În mai am revăzut manuscrisul pentru ultima oară, dacă mai erau chestii de făcut, trebuiau făcute acum, așa că, atunci când a venit sărbătoarea națională a Norvegiei, pe 17 mai, și Tonje m-a întrebat dacă-mi puteam petrece ziua aceea cu ea, mai întâi să luăm micul dejun la niște prieteni, apoi în centru, să ne uităm la paradă și să mergem în pub după aceea, să bem niște beri, i-am zis că nu puteam, mă grăbeam cu manuscrisul, nu puteam pierde o zi întreagă. „În plus, știi o groază de lume acolo!“

S-a dus în jacheta ei de marinar, arăta de vis, mă gândeam eu în timp ce-o priveam de la fereastră, după care m-am pus la soare pe terasă și-am început să trec prin manuscris cu pixul în mână. După o vreme m-am dus înăuntru să mănânc, apoi am citit în continuare până când a sunat telefonul. Era Tonje.

– Îți simt foarte mult lipsa, mi-a zis. Nu vii un pic până jos? Doar la o plimbare scurtă? Mă simt foarte bine. Dar ar fi și mai bine dacă ai veni și tu. Și ceilalți mă întreabă dacă s-a întâmplat ceva. Din moment ce nu ești aici.

– Uite care-i treaba. Știi că trebuie să lucrez. Nu pot. Mă înțelegi, nu?

Sigur, înțelegea perfect.

Am închis.

Am rămas în picioare scrutând fiordul.

Ce naiba făceam?

Eram complet idiot?

Să stea singură acolo de 17 mai în jacheta ei de marinar?

Mi-am luat în fugă geaca pe mine și pantofii și m-am grăbit în sus pe deal. Chiar când am ajuns în vârf și am luat-o la vale, am văzut-o pe Tonje. Mergea agale, cu capul plecat.

Plângea?

Da, plângea.

O, Tonje.

Am fugit spre ea și-am luat-o în brațe.

– Nu-ți bate capul cu mine, mi-a zis ea. Nu știu ce m-a apucat.

A zâmbit în timp ce rostea ultimele cuvinte.

Am luat-o înapoi spre centru, pe terasa la care erau prietenii ei și după aceea în pub, unde ne-am îmbătat, așa cum se cade de ziua națională. În timp ce eram acolo, am spus că romanul meu o să apară pe prima pagină din *Dagbladet* când o să fie publicat. Tonje m-a privit neîncrezătoare. „Punem pariu?“, am întrebat-o. „Da“, mi-a răspuns ea. „O excursie la Paris. Dacă tu câștigi, mă duci acolo. Dacă eu câștig, te duc eu.“

Ne-am dus acasă îmbrățișați în seara aceea. Mi-a povestit cât de mult o epuiza situația în care ne aflam, i-am zis că în curând avea să se termine, că mai era doar o lună, după care totul avea să fie altfel.

– Partea cea mai rea e că te cred, mi-a spus ea.

În seara în care Anglia a jucat cu Argentina la campionatul mondial de fotbal, o firmă de mutări ne-a adus toate lucrurile la noua locuință. Am luat avionul până la Bergen și a doua zi stăteam pregătiți în fața noului apartament, așteptând camionul. Răspunseserăm la un anunț în care era trecut la destinatar numai o cutie poștală, Tonje scrisese o scrisoare în care povestise cine eram și am primit noi apartamentul, o doamnă în vârstă era proprietara și cerea mai nimic pe el, cu toate că era mare după standardele noastre.

Mi-a sunat mobilul, era șoferul camionului, stătea la poalele dealului și nu mai putea urca. Am coborât repede la el.

– N-am ce face, a zis el scărpinându-și obrazul. Trebuie să vă descarc lucrurile aici.

– Aici? În stradă?

A încuviințat din cap.

– Dar nu se poate! aproape am strigat eu. Am plătit pentru mutare. E clar că trebuie să ne cari lucrurile în apartament!

– Dar nu pot urca dealul. Vă pot da un cărucior, dacă promiteți să-l aduceți înapoi.

M-am dat bătut și l-am ajutat să dea jos toată mobila și cutiile de carton. Încărcătura era cât un om de înaltă. El a plecat, eu l-am sunat pe Eirik, singurul dintre cunoscuți care era atunci în oraș, dar nu putea să vină, așa că n-am avut de ales, trebuia să mă apuc de treabă.

Trecătorii se holbau la lucrurile noastre. Era ceva în neregulă cu toată treaba asta, mă gândeam eu în timp ce puneam trei cutii în cărucior, înainte să-l împing la deal. Lucrurile aveau un aer obscen, erau goale, fără apărare. Un divan în drum. Patul nostru în drum. O canapea, un scaun, o veioză. Biroul. Toate strălucind în lumina soarelui, contrastând cu asfaltul cenuşiu și uscat.

În zilele ce-au urmat am zugrăvit apartamentul și după ce, într-un final, am aranjat toată mobila și lucrurile la locul lor, am fost fericiți. Simțeam că era primul nostru apartament ca lumea, nu mai eram studenți, de aici începea viitorul. Tonje lucra la NRK Hordaland, romanul meu era gata, nu mai rămăsese decât corectura. Și coperta, pentru care m-am dus la Yngve în Stavanger să mă ajute. Aveam cu mine poze cu zeppeline, mă gândisem de la început că s-ar potrivi, datorită atmosferei pe care încercasem s-o creez în roman, a sentimentului copleșitor că totul se pierduse definitiv, tot timpul și toate epocile – erau puține lucruri care exprimau asta mai bine decât nava aeriană, această balenă a aerului, acest Moby Dick al progresului, atât de frumos și de nepământean încât îți venea să plângi. Ca alternativă, aveam o carte pe care o primisem cândva de la tata, era despre spațiul cosmic, n-avea fotografii, numai desene. Apăruse chiar la începutul anilor cincizeci, încă nu avuseseră loc expediții în spațiu, dar se specula despre asta; erau desenate costume, așa ar fi trebuit să arate costumele primilor astronauți. Erau desenate rachete, case pe planete pustii, vehicule de mers pe Lună. Totul în stilul acela tipic pentru anii cincizeci,

optimismul american din reclame. Un tată cu copilul lui, care arată cu degetul spre cerul înstelat. Viitor, aventură, tot universul accesibil pentru oameni. Coperțile pe care le-au făcut Yngve și Asbjørn, cu zepeline și desene din anii cincizeci, erau bune, dar nu suficient de potrivite pentru roman. Au încercat mai multe variante și începusem să mă împac cu ideea, când a venit Asbjørn cu niște fotografii de Jock Sturges, un fotograf american, într-o revistă de specialitate. Una din ele înfățișa o fată, de vreo doisprezece–treisprezece ani, era goală, stătea cu spatele la obiectiv, și când am văzut-o, am înțeles. Despre asta era vorba în roman. Nu despre timpul pierdut, ci despre atracția pe care o simte personajul principal pentru o fată de treisprezece ani.

Întors acasă, îmi petreceam zilele citind ziare și uitându-mă la televizor, uneori mai ieșeam la Verftet și beam cafea cu o carte în mână în timp ce Tonje lucra, trăiam într-o stare de provizorat, fiindcă rutina nu mai însemna nimic pentru mine, era doar rutină, zilele trăite așa erau goale. Yngve și Asbjørn locuiau în Stavanger, Espen și Tore erau la Oslo, Hans și aproape toți ceilalți cunoscuți se mutaseră și ei acolo. În Bergen rămăseseră doar câțiva prieteni. Ole era în oraș, știam, divorțase și se mutase din nou în Bergen, l-am sunat, am ieșit să bem o bere împreună. Eirik, pe care l-am cunoscut la radioul studențesc, lucra la o teză de doctorat în filologie, m-am dus cu bicicleta până la biroul lui și-am băut o cafea cu el la cantina de acolo.

Când m-am întors, m-a sunat mama, Borghild murise. Nu fusese bolnavă, nu avusese dureri, ci murise în somn. Ultima dată o văzusem cu un an în urmă, când urcasem la ea cu bicicleta de la mama, stătusem pe veranda ei și o întrebasem despre viața la ferma de acolo în vremurile vechi. Notasem totul într-un carnețel, ceea ce pentru ea erau amintiri, pentru mine era istorie. Era de neînțeles cât de diferită era lumea de atunci de cea de acum. Borghild aparținea de amândouă, dar acum era moartă, și mi-am dat seama cât de supărată era mama din cauza asta. Am promis că aveam să mă duc la înmormântare. Tonje lucra și nu putea să vină, însă eu mi-am făcut bagajul de cu seară, dimineața am făcut duș, am luat micul dejun și urma să mă duc la stația de autobuz când a sunat telefonul. Era Yngve. Mi-a spus că tata murise.

Patru zile mai târziu ieșeam din capela din Kristiansand după ce-l văzusem pe tata, sau ceea ce fusese el și care acum era doar un trup cu trăsăturile lui, pentru a doua oară. Cerul era luminos, dar încețoșat. Un șuvoi de mașini trecea pe drumul din fața mea. Fusese groaznic să-l văd, mai ales că, în zilele care trecuseră de la ultima noastră întrevedere, se schimbase. Pielea i se făcuse mai galbenă, parcă mai scofâlcită. Era cu un picior în groapă, ceva-l trăgea în direcția aia destul de tare. Am traversat pasajul, sub mine treceau mașinile, sunetul motoarelor părea să reverbereze înlăuntrul meu, mi-am aprins o țigară și m-am uitat la vârfurile clădirilor din fața mea. Spuneau ceva, doar așa, prin simpla lor prezență, nu era omenesc ceea ce spuneau, nu era viu, dar era o afirmație. Casa de vizavi, care era poate din anii treizeci, zicea altceva, și așa era în tot orașul, în toate orașele. Un rictus sub cer, oamenii intrând și ieșind.

De unde dracu' era sângele ăla?

Când ne-am dus să-l vedem prima dată, agentul de pompe funebre ne avertizase, fusese mult sânge, așa ne-a zis, putea să ne afecteze un pic. Îl spălaseră, bineînțeles, dar nu se dusese, sângele parcă fusese absorbit de piele. Și nasul îi fusese spart. Dar în camera în care-l găsiseră nu era sânge. Să fi avut dureri așa de mare încât să se ridice, să dea de peretele pe care era soba, de exemplu, să-și spargă nasul, să se târască în scaun, să moară și să fie găsit acolo? Sau și-l spărsese cu câteva zile înainte, într-o ieșire în oraș? Sau din cauza fracturii și a sângelui pierdut i se oprise inima?

Dar unde era sângele?

Trebuia să sun a doua zi la medic să-l întreb ce se întâmplase de fapt în ziua în care fusese găsit.

Bunica stătea la masa din bucătărie când m-am întors. S-a luminat la față, nu voia să fie singură, nici măcar o clipă: de fiecare dată când eu și Yngve ieșeam din casă, se lua după noi.

Am pus cafea într-un ibric, m-am dus în camera de zi și l-am sunat pe Yngve, după ce-am închis întâi ușa la bucătărie.

– Ai vorbit cu medicul? m-a întrebat el.

– Nu, încă nu. O să vorbesc mâine, așa m-am gândit.

– Bine. Cum mai stă treaba pe-acolo?

– Azi am tuns aproape toată iarba din grădină. Sau fânul sau cum i-o fi zicând. Și m-am gândit să fac curățenie mâine.

– Și preotul?

– O, da, așa e! O să rezolv. Sun imediat. Dar cred că agenția de pompe funebre a luat legătura cu el.

– Da, clar. Dar despre înmormântare să discutați. O să spună câteva cuvinte despre tata, așa că va trebui să-i zici una, alta despre el.

– Și ce să-i zic?

– Eh, dă-i câteva detalii despre viața lui. Profesor în Tromøya, implicat în politica locală, filatelist. Doi copii din prima căsătorie, unul din a doua. Pasionat de… da, ce-l pasiona de fapt?

Am scos un suspin pe tăcute.

– Pescuitul, am zis. Îi plăcea.

A urmat un moment de tăcere.

– Dar… crezi c-ar trebui să pomenesc ceva despre partea de final a vieții? am întrebat. Despre ultimii ani?

– Poate nu direct.

– Ceva că a dus-o greu?

– Da. Ar trebui să fie destul.

– Vreau numai să fie o înmormântare demnă.

– Știu. Și eu la fel.

– Când vii încoace?

– În ajunul înmormântării, probabil. Sau cu o seară înainte.

– OK. Dar te sun oricum mâine.

– Bine.

– Pa.

– Pa.

Seara, pătura de nori s-a risipit, soarele la apus își răspândea lumina portocalie peste oraș în vreme ce amurgul avansa încet peste câmpuri; în curând avea să înceapă să urce și să ocupe tot spațiul până sus în ceruri, acolo unde era ultimul bastion al luminii, stătea acolo suspendat, albastru și profund, și apoi, aproape pe nesimțite, s-a ivit lumina unei stele, fragilă ca un nou-născut, dar se făcea tot mai puternică, înconjurată de alte lumini, și în curând cerul nopții de vară era plin de ele.

În timp ce bunica se uita la televizor în camera de zi, eu stăteam pe verandă și mă uitam când sus la cer, când la oraș și la mare. M-am gândit la cartea despre spațiul cosmic din anii cincizeci pe care mi-o dăduse tata. Aici o citise. Visa la spațiu așa cum fac copiii, se gândea la ce-o să mai aducă viitorul în materie de rachete și roboți, invenții și descoperiri. Ce-o fi simțit?

Ce fel de om fusese el?

În vara în care o întâlnise pe mama, când aveau șaptesprezece ani, în 1961, deci, îi

spusese că avea cancer la testicule și că probabil nu putea avea copii.

Minţise, desigur, așa cum minţise când mi-a spus că avea cancer și că o să moară.

Dar nu minţise când zisese că urma să moară.

Poate că nu minţise nici în legătură cu copiii? Adică, nu voia copii, știa că nu trebuia să aibă.

O, Doamne, aveau douăzeci de ani atunci. Dacă erau la fel de necopți cum am fost eu la douăzeci de ani, se înhămaseră la o treabă serioasă.

Am stins țigara și-am intrat în casă.

A sunat telefonul.

– Răspunde tu, mi-a zis bunica fără să se uite la mine.

Din nou parcă vorbea cu altcineva, folosea un cu totul alt ton, și acel altcineva nu putea fi altul decât tata.

M-am dus în camera de zi și-am ridicat receptorul.

– Salut, sunt Gunnar. Cum o duceți?

– Ținând cont de împrejurări, bine, am zis.

– Da, e-o situație cumplită, Karl Ove. Dar ne-am gândit să vă ducem mâine la cabană. Să mai luați niște aer. Se anunță vreme bună. Ce zici?

– Sună excelent.

– Atunci așa rămâne. Venim dis-de-dimineață să vă luăm. Aveți grijă să fiți gata! E mai bine să plecăm devreme, să profităm cât mai mult de ziua asta, nu crezi?

– Ba da, am spus. E cel mai bine.

*

Ne-am dus deodată la culcare, am coborât pe scări în urma ei, s-a întors spre mine pe hol, mi-a zis noapte bună și a dispărut în camera ei, eu am deschis ușa camerei mele, m-am așezat pe pat, mi-am prins capul în mâini și am plâns îndelung. De fapt, voiam să mă culc cu hainele pe mine, dar Gunnar urma să apară a doua zi, nu voiam să arăt dezordonat și neîngrijit, așa că mi-am adunat ultimele puteri, m-am dus la baie și m-am spălat pe dinți, pe față, mi-am împăturit hainele și le-am pus pe un scaun, după care m-am vârât în pat. Mi-era frică de asta, cel mai greu moment urma să fie cel în care închideam ochii și stăteam întins fără să văd nimic din casă, parcă toate gândurile înfricoșătoare se aruncau asupra mea, în sfârșit eliberate, și la fel a fost și în seara asta, în timp ce mă adânceam încet, parcă pendulând în somn, cam ca un cârlig în undiță, pe care plumbul îl trage în jos, m-am gândit, după care întunericul m-a cuprins și-am dispărut din lume.

Pe la opt, când m-am trezit, bunica era deja în picioare. Era îmbrăcată cu aceeași rochie murdară pe care o purtase în toate zilele astea, mirosea puternic și era foarte adâncită în sine.

I-ar fi prins bine o baie și-un rând de haine curate. Salteaua ei ar fi trebuit aruncată, i-ar fi trebuit una nouă, cu lenjerie nouă, frumoasă. Avea nevoie de mâncare bună, caldă, și trebuia să se odihnească.

Nu puteam să-i ofer nimic din toate astea.

– Trebuie să ajungă imediat, am zis.

– Cine? a spus ea cu țigara fumegândă între degete.

– Gunnar și Tove. O să ne ducă azi la cabană, îți amintești?

– Așa e, da. O să fie frumos.

– Da, am zis.

La nouă și un pic, mașina lor s-a oprit în față. Bunica s-a uitat pe fereastră exact așa cum îmi aminteam că făcea când eram copil, s-a întors către mine, și-a dat părul după ureche cu o mișcare rapidă a mâinii.

– E Gunnar, a spus ea.

– Ieșim atunci? am zis.

– Nu crezi că urcă?

– Ne duc la cabană.

– Așa e.

Am urmat-o în jos pe scări. Gunnar aștepta în hol. Bronzat, blond, înalt și slab. Mi-a aruncat o privire afectuoasă.

– Cum îți merge?

– Destul de bine, am zis eu cu ochii umezi. O să ne prindă bine să ieșim puțin la aer.

Bunica și-a luat pe ea un palton și și-a trecut geanta pe braț când am coborât scările spre mașină. Tove, care-și mijea ochii la soare, ne-a salutat, apoi s-a grăbit s-o ajute pe bunica să urce în mașină. M-am dus pe partea cealaltă a mașinii și am intrat.

Cabana era la vreo douăzeci de kilometri de oraș, spre est, în arhipelag. Nu mai fusesem de ani buni pe-acolo. Când eram copil, ne duceam acolo cam o dată pe an. Aveam multe ritualuri legate de mersul la cabană și totul era ca o aventură. De pildă parcarea, care era pe o porțiune de teren în pădure, fiecare loc fiind marcat cu un număr de mașină, vopsit pe o piatră sau pe o bucată de lemn. Bunicul ne ducea la locul lor, lângă un gard de piatră, la umbra tremurândă a crengilor unui stejar mare, deschideam portiera și ieșeam afară, aerul de acolo, care mirosea a pământ și a iarbă, a copaci și a flori era așa de cald, încât parcă pășeam prin el. Era liniște deplină, în afară de cântecul păsărilor, câteva voci răzlețe sau niște motoare de barcă răsunând dinspre micul port spre care ne îndreptam.

Să parchezi mașina pe iarbă!

Geanta frigorifică mare, pătrățoasă pe care o ridica bunica din portbagaj. Mușchiul uscat din crăpăturile zidului de piatră, toate miresmele locului, unele de-a dreptul sumbre și mucegăite, dacă ridicai o piatră, era umezeală dedesubt și era plin de tot felul de gângănii mici care se împrăștiau în toate direcțiile. La fel era și cu iarba inertă, mirosea a uscat și a cald, însă chiar sub ea, dacă săpai un pic, se găseau mirosuri complet diferite, mai intense și mai profunde, aducând a putreziciune.

Albinele care bâzâiau în jurul măceșilor de pe cealaltă parte a zidului de piatră. Aerul de deasupra cărării, care pe alocuri, acolo unde soarele bătuse toată dimineața, forma niște buncăre de căldură, spații în care intram și din care ieșeam. Mirosul sărat de mare care devenea tot mai pregnant, și cel de alge putrede. Țipetele pescărușilor.

Eram întotdeauna duși spre insulă de același barcagiu bătrân. De pe chei, bunica și bunicul îi întindeau lucrurile pe care le duceam cu noi, el le punea pe fundul bărcii, apoi ne suiam și noi și ne așezam în barcă. Bunica, o femeie elegantă la vreo șaizeci de ani, care, atunci când vântul îi ciufulea părul, nu lăsa niciodată lucrurile așa și și-l aranja la loc; bunicul, un bărbat cu stare, cu câțiva ani mai tânăr, cu părul negru, pieptănat pe spate, și buze fremătânde. Barcagiul bătrân, cu cizme și o șapcă neagră, cu o mână pe maneta motorului și cu cealaltă în poală. Înaintam încet, traversam canalul, acostam la debarcaderul de pe cealaltă parte, chiar mai jos de cabana albă, simplă. Și eu și Yngve abia așteptam să venim aici. Acolo găseam cireșe sălbatice și mere pădurețe. Puteam face baie lângă stâncile din fața cabanei. De pe chei puteam pescui crabi. Era o mică șalupă Pioner la care puteam vâsli. Dar cel mai mult ne plăcea să jucăm fotbal pe micul teren din spatele cabanei, mai ales când se jucau și cei mari cu noi: bunicul, Gunnar, uneori și tata.

Toate astea le aveam înaintea ochilor în dimineața asta. Locul de parcare nu mai era pe iarbă, ci pe asfalt. Drumul lung prin pădure nu mai era lung, ci se parcurgea în câteva minute. Nu ne mai aștepta nici un barcagiu, murise de mult, iar impresia de muncă necontenită pe chei și împrejur se risipise cu totul, acum aveai una legată de bărci mici și de viața la cabană.

Totuși, pădurea era aceeași, sunetele și miresmele erau aceleași, și marea cu ostroavele și insulele ei din larg era aceeași.

Gunnar a tras barca, Tove a ajutat-o pe bunica să se suie la bord, în curând treceam peste canal sub cerul vast și albastru. Bunica stătea complet nemișcată și se uita înainte, era ca și cum împrejurimile, spațiul larg și ușurarea care ne cuprinsese nu ajungeau până la ea.

Fața ei palidă, slabă, ca de pasăre, era și mai dureros de văzut aici decât în casă. Fiindcă aici vedeai piele bronzată după multe zile de stat la soare, sare în păr după o baie revigorantă, zâmbete și râsete, priviri fericite, jucăușe, seri cu creveți, crabi și homari.

Tove și-a pus mâna pe umărul meu și m-a privit zâmbindu-mi consolator.

Am început să plâng.

„Vaaai. Vaaai. Vaaai.“

M-am întors cu spatele, m-am uitat în larg la nemărginirea mării. Canalul era plin de bărci, insula era frecventată mult de turiști vara. Valurile mici se loveau de carenă, mai eram împroșcați din când în când cu apă sărată.

În timp ce Tove o ajuta pe bunica să se dea jos din barcă, Gunnar a legat barca, apoi s-a întors spre mine.

– A băut bunica ieri?

Am roșit și m-am uitat în pământ.

– Cred că a băut un pic, da, am zis.

– Mi s-a părut că simt ceva, a spus el. Nu-i bine.

– Nu, am zis.

– Nu mai poate să-și poarte de grijă.

– Așa-i. Clar că nu.

– Atâția ani i-am ajutat. Tatăl tău și Erling s-au mutat din oraș, așa că noi am rămas să avem grijă de ei.

– E incredibil că v-ați descurcat cu toate astea, am zis.

– Trebuia s-o facem, a spus el. E ceva ce a trebuit să facem. E mama mea, înțelegi?

– Da.

– Du-te și ia-ți o ceașcă de cafea!

Am urcat spre cabană cu ochii în lacrimi. Nu mă mai puteam controla. Ajungea un zâmbet, un gest prietenesc ca să izbucnească totul.

Bunica era mama lui. Tata fusese tatăl meu. Știam cum se simțea, știam că voia să moară. Nu ridicasem un deget. Aș fi putut să mă duc la el, să vorbesc cu el, să-i spun că trebuia să meargă la dezalcoolizare. Yngve ar fi putut veni cu mine, am fi putut sta acolo, cei doi fii ai lui, să ne asumăm responsabilitatea pentru el.

Gândul mi-era pe cât de străin, pe atât de greu de conceput. N-aveam ce face, mă puteam strădui să fac aproape orice dacă era necesar, dar asta nu, niciodată.

Ar fi trebuit să-i spun: „Acum vii cu mine la Bergen, poți sta cu Tonje și cu mine până mai încolo, apoi o să-ți găsim un apartament în apropiere“?

Ha-ha.

Ha-ha-ha.

– Stai jos, Karl Ove, și relaxează-te un pic, mi-a spus Tove. Ai trecut prin multe. Aici poți să te detașezi puțin. O să vă întoarceți în curând.

Am suspinat și mi-am acoperit ochii cu mâna.

Bunica fuma și se uita spre chei în timp ce Gunnar urca spre noi.

Peste o oră, Gunnar m-a luat cu el la o plimbare pe insulă. La început n-am zis nimic, am mers doar unul lângă altul pe cărare, înconjurați de copaci, iarbă înaltă și uscată, desișuri și tufe, ici și colo flori colorate, stânci golașe, cenușii, toate, cu porțiuni de licheni pestriți pe ele, câte-o scobitură, în care niște mănunchiuri de iarbă se legănau în adierea vântului, iar apoi totul se răsfira într-un luminiș pătrat, niște case străluceau albe, cu acoperișuri portocalii și steaguri roșii fluturând pe stâlpi.

– Recunoști locul? m-a întrebat Gunnar.

– Da, da, am zis eu.

– Îmi amintesc când eram mic și veneam aici. Atunci tatăl tău era tânăr. Studia la Oslo. Îl admiram așa cum doar un frate mai mic îl admiră pe fratele mai mare.

– Sigur.

– Avea ceva special. Nu era ca toată lumea. Îmi amintesc că stătea treaz nopțile. Nimeni nu mai făcea așa ceva.

– Aha, am spus.

– Era mult mai mare decât mine, așa că n-am crescut împreună. Când aveam zece ani, el avea deja un copil. Avea deja viața lui.

– Așa e.

– Nu i-a fost ușor spre sfârșit. E trist că s-a ajuns unde s-a ajuns. Dar poate că e mai bine așa, dacă stai să te gândești. Înțelegi ce vreau să spun?

– Da, cred că da.

– Aici funcționează un mic restaurant vara, a zis el arătând din cap spre o căsuță pe lângă care treceam.

– Arată bine, am spus.

Tot timpul cât ne-am plimbat pe-acolo, am plâns fără să scot un sunet. Nu mai știam de ce plângeam, nu mai știam ce simțeam, de unde veneau toate astea.

Ne-am oprit lângă vechiul port, unde casele marinarilor erau renovate și totul emana bunăstare și bogăție. Orizontul era ascuțit ca briciul. Cer albastru, mare albastră. Pânze albe, un râset undeva, pași peste o alee de pietriș. O femeie uda un strat cu o stropitoare mare, verde. Stropii de apă străluceau în lumina soarelui.

Când Gunnar a parcat mașina în fața casei în oraș, era ora cinci și toți copacii fremătau în briza de amurg care venea dinspre mare.

– Mai trecem și mâine pe-aici, a zis Gunnar. Să punem și noi mâna un pic. Încă mai sunt lucruri de făcut.

A zâmbit.

Am dat din cap, apoi am intrat. După toată lumina și aerul de afară, degradarea din casă, cu care mă obișnuisem într-un fel, a devenit din nou vizibilă. Cum am ajuns sus, am început să deretic. De data asta am făcut curățenie în cele două camere de dincolo de bucătărie. Banca, masa din sufragerie, scaunele, toate în stilul anilor treizeci, cu ornamente vag vikinge, măsuța de cafea, panoul alb de perete care fusese instalat în anii optzeci, pervazul, ușa de la verandă, treptele. Ambele camere aveau podeaua acoperită cu mochetă și am dat cu aspiratorul, dar cam degeaba; a doua zi trebuia să cumpăr soluții de curățat, m-am gândit, apoi am aruncat apa și-am sunat-o pe Tonje.

Își cumpărase bilet de avion să vină încoace și două bilete pentru întoarcere. I-am povestit ce se întâmplase, că urma să mă văd cu preotul a doua zi și că mai erau incredibil de multe lucruri de făcut, dar că aveam să mă descurc. I-am spus că mi-era dor de ea și că mi-aș fi dorit să fie acolo. Prima parte era adevărată, a doua nu. Aici trebuia să fiu singur, sau împreună cu Yngve. Dar înmormântarea era altceva, atunci trebuia să fie și ea prezentă. Mi-a zis că se gândea tot timpul la mine și că mă iubea.

După ce-am închis, l-am sunat pe Yngve. Nu venea decât la înmormântare, era prea complicat cu copiii, dar avea să facă tot posibilul de acasă. Să sune rudele și să le invite, să păstreze legătura cu agenția de pompe funebre, toate lucrurile care mie mi se păreau grele.

Gunnar și Tove au venit a doua zi. Tove a ajutat-o pe bunica să facă baie, i-a găsit haine curate și a făcut de mâncare în timp ce Gunnar și cu mine am făcut curățenie și-am aruncat lucruri, eram cât se poate de ascultător, el era cel care crescuse în casa asta, era mama lui, eu eram fiul celui care făcuse totul praf. Pentru bunica, tot dichisul făcu minuni, parcă-și venise în fire, dintr-odată am văzut-o coborând scările cu un lighean de apă în mâini și o țigară în colțul gurii. Tove, care spăla dulapul, a râs și mi-a făcut cu ochiul, comentând că bunica arăta de-a dreptul ca un muncitor într-o fabrică de bere.

Pe la două m-am dus la parohia din Lund. Am pătruns într-un coridor lung, am aruncat

o privire printr-o ușă deschisă, o femeie stătea la birou, s-a ridicat întrebătoare, i-am spus ce căutam acolo, ea mi-a arătat ușa, am bătut și am intrat.

Preotul, un bărbat de vârstă mijlocie cu ochi prietenoși, mi-a strâns mâna și m-a invitat să iau loc. Nu prea aveam cine știe ce încredere în preoții norvegieni, îmi aminteam cu spaimă de comparația cu automatul de cola din primăvara trecută și singurul motiv pentru care voiam să-l înmormântăm pe tata la biserică era tradiția, demnitatea ei intrinsecă. Al dracului să fiu dacă n-o să fie nevoit să audă cuvintele Domnului. De aceea, am început discuția cu o anumită doză de suspiciune față de preot. Voiam să fie o ceremonie tradițională, cu cântări, predică, pământ aruncat peste sicriu, cât mai impersonală, oficiată cu maximum de detașare. Voiam ca viața tatei să fie văzută din acel punct de vedere, nu luată la bani mărunți, nu era bărbatul de care se temeau copiii lui și care apoi și-a băut mințile, ci în ansamblu, un om născut pe Pământ, curat și nevinovat, așa cum sunt toți când se nasc, și care a trăit o viață pe care o trăiesc toți oamenii și care și-a murit moartea.

Dar nu așa au decurs lucrurile. După ce-am stabilit detaliile practice, am început să discutăm despre conținutul discursului funebru.

– Cine a fost tatăl tău? m-a întrebat preotul.

I-am spus că studiase la Oslo, că lucrase mulți ani ca director adjunct la o școală în Arendal, că se căsătorise cu Sissel, că avusese doi copii, Yngve și Karl Ove, că divorțase și se recăsătorise, locuise și lucrase câțiva ani în nordul Norvegiei, avusese o fată, se mutase iarăși în sud și acolo murise, la cincizeci și cinci de ani.

– Cine-a fost tatăl tău pentru tine, Karl Ove? m-a întrebat.

Nu-mi plăcea că încerca să se apropie de mine zicându-mi pe nume, dar în același timp tânjeam să cedez. Era o simplă tehnică, știam bine, căci nu mă cunoștea deloc, dar privirile ni s-au întâlnit și n-am văzut în el vreun idiot, vreun incult izbăvit, ci afecțiune și înțelegere. Nu era străin de faptul că oamenii își beau mințile, vedeam bine, și nici nu era străin de faptul că există oameni răi, și nici de faptul că poate nu se sfârșește lumea de la atâta lucru, ci de fapt asta este lumea.

– Mi-a fost frică de el, am zis. Mi-a fost întotdeauna al naibii de frică de el. Da, mi-e frică de el și acum, de fapt. L-am văzut de două ori săptămâna asta, dar încă nu sunt sigur că e mort de-a binelea, dacă înțelegeți ce vreau să spun. Mă tem că o să vină și… da, o să se enerveze pe mine. Despre asta-i vorba. Avea o putere imensă asupra mea, de care n-am scăpat niciodată. Mă bucur că a murit. De fapt, așa simt. O ușurare imensă. Și mă simt îngrozitor de prost din cauza asta. Nu e ca și cum ar fi făcut *intenționat* chestia asta.

L-am privit.

– Ce relație a avut fratele tău cu el? Și cu el tot așa stau lucrurile?

– Nu știu. Nu cred. Cred că Yngve îl urăște. Eu nu. Dar nu știu. A fost întotdeauna mai rău cu Yngve. Putea să devină împăciuitor, adică să încerce să îndrepte lucrurile, dar Yngve nu voia s-audă de așa ceva, îl respingea.

– Spui că nu o făcea intenționat. De ce crezi atunci că s-a comportat așa?

– Era chinuit. Era un om chinuit. Acum pot să-mi dau seama de asta. Nu voia să trăiască viața pe care o trăiam, ci se forța. Apoi a divorțat, urma să facă ceea ce voia de fapt, însă lucrurile doar s-au înrăutățit, a început să bea și, de la un punct încolo, a pierdut controlul. Nu i-a mai păsat de nimic, pur și simplu. În ultimul timp locuia acasă la mama lui. Acolo a murit. Acolo a băut. De fapt, a fost o sinucidere. Voia să moară, sunt sigur de asta.

Am început să plâng. Nu-mi păsa că o făceam în fața unui necunoscut. Depășisem cu totul calculele de genul ăsta. Plângeam întruna, vărsându-mi amarul, iar el m-a ascultat. O oră am stat acolo, plângând și povestind despre tata. Când a trebuit să plec, preotul mi-a strâns mâna și mi-a mulțumit, s-a uitat la mine cu ochii lui blânzi, și atunci am izbucnit iarăși în plâns și i-am spus că eu eram cel care trebuia să-i mulțumească; când am plecat de-acolo, luând-o pe coridor și-n jos pe scări, prin cartier spre strada principală, parcă ceva

se desprinsese, ca și cum nu mai trebuia să port singur povara care mă apăsase până atunci. Nu făcusem decât să vorbesc despre tata și despre mine, dar faptul că el fusese acolo și mă ascultase, așa cum probabil că asculta nenumărați oameni care-și ușurau inima în fața lui, veniți din abisurile vieții lor grele, însemna că nu discutasem numai despre tata și mine, ci despre viață: așa era viața asta. Viața tatei, așa se derulase.

A sosit Tonje, am strâns-o tare în brațe, ne-am legănat îmbrățișați într-o parte și-n alta.

– Ce bine că ești aici, am zis.

– Mi-a fost așa de dor de tine, a spus ea.

Casa arăta bine, era în continuare în paragină, dar cât se putea de curată. Spălasem toate farfuriile, tacâmurile și paharele, pusesem masa și erau flori peste tot. Veniseră Yngve, Kari Anne, Ylva și micuțul Torje. Fratele tatei, Erling, și soția lui cu cei trei copii erau acolo. La masa din sufragerie, pe un scaun adus din salon, stătea bunica. Urma să-și îngroape astăzi fiul cel mare, nu mă puteam uita la ea, la privirea aceea fixă, goală. Cu o oră înainte îi apăruse o scânteie în ochi, atunci când Yngve i-o arătase pe Ylva și aceasta începuse să se joace cu părul ei.

M-am uitat la Tonje.

– Nu-mi faci nodul la cravată?

A încuviințat din cap, ne-am dus în bucătărie, mi-a pus-o în jurul gâtului și într-o clipită nodul era gata. Era aceeași cravată pe care o purtasem la nuntă.

A făcut un pas în spate și m-a privit.

– Arată bine?

– Arată foarte bine, a spus ea.

Ne-am dus la ceilalți, am dat ochii cu Yngve.

– Mergem, nu?

A confirmat printr-un gest, peste câteva minute am pornit. Cerul era alb, aerul, cald, am închis portierele mașinii și ne-am îndreptat către capelă. Un reprezentant al agenției de pompe funebre a venit la noi să ne dea programul. Yngve a aruncat o privire pe el.

– Numele e greșit.

Agentul de pompe funebre părea stânjenit.

– Îmi pare extrem de rău, dar nu mai este timp să rectificăm greșeala, din păcate.

– Nu face nimic, a spus Yngve. Tu ce crezi? m-a întrebat.

– Asta e, am zis. Se mai întâmplă.

Amândoi aveam oricum părerile noastre despre numele ăla, pe care noi nu-l purtam. Îl inventase el, așa cum bunica lui îl inventase pe al nostru.

Au sosit Gunnar și familia lui. Fiica lui Alf a venit cu Alf, care era neschimbat, deși trebuia să aibă optzeci și ceva de ani. Era senil, ea-l conducea cu grijă, dar ferm, spre intrare.

Am luat-o pe Tonje de mână și am intrat.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost sicriul alb.

„Acolo ești, tată?“ mi-am zis. „Oare acolo ești, tată?“

Ne-am așezat. Lacrimile-mi curgeau pe obraji. Tonje m-a strâns tare de mână de câteva ori. În afară de familie, care nu era deloc numeroasă, mai veniseră încă trei persoane.

Mi-era groază, știam ce ne așteptă.

Din spatele meu s-a auzit un sunet provenit de la fiul lui Erling. O notă înaltă, pură. Nota s-a prelungit și s-a terminat abrupt, mi-am dat seama că plângea, fiindcă s-a auzit din nou, suspina și-ți rupea inima, ființa aceea mică văzuse sicriul și mai mult nu-i trebuise, acum plângea din toată inima.

A început slujba. Muzicianul pe care-l angajaserăm era bătrân, vocea-i era spartă și sonata la violoncel pe care a cântat-o nu a fost chiar un exemplu de virtuozitate, dar se potrivea, viața nu e perfectă, doar moartea e, și așa arăta viața care privea moartea, băiatul

care plângea din cauza sicriului.

Preotul a luat cuvântul. Ne-a povestit despre viața tatei și despre cei care veniseră să-și ia rămas-bun de la el. A zis că e important să ai ceva spre care să-ți îndrepți privirea. Dacă nu-ți îndrepți privirea spre ceva, cazi. E important să-ți ațintești privirea pe copiii tăi, pe cei dragi, pe ceea ce e important în viețile noastre. Dacă nu faci asta, le pierzi din vedere, și atunci nu mai ai nimic. Nici un om nu e o insulă.

Yngve plângea, și când l-am văzut cum stătea acolo și fața i se contorsiona în tot felul de grimase, și cum și-o ridica în tavan și deschidea gura ca să ia aer, am suspinat și eu tare de durere și fericire, de durere și de fericire, de durere și de fericire.

Ne-am ridicat, și fiecare și-a pus coroana pe sicriu.

Am stat nemișcați în fața lui cu capetele plecate.

„Cu bine, tată“, m-am gândit.

Când ne-am așezat și violoncelistul a cântat Bach în stilul lui scârțâitor, spart, am plâns așa de tare, c-am crezut că o să mă rup în două, gura mi se deschisese, treceau prin mine val după val din cele mai profunde senzații, cele care ies la suprafață doar când toate celelalte au pierit.

La final, Yngve m-a îmbrățișat, am plâns unul pe umerii celuilalt, iar după aceea, când am ieșit pe aleea de pietriș și-am văzut mașinile trecând în depărtare, un cuplu în vârstă plimbându-se prin cimitir și un pescăruș trecând pe cer deasupra noastră, era gata. Era în sfârșit gata. Am tras adânc aer în piept de câteva ori, și plânsul nu s-a mai pornit.

Cuplul pe care nu-l cunoșteam a venit la noi. S-au prezentat drept părinții lui Rolf, soțul lui Ann Kristin. Au spus că tata fusese un profesor extraordinar, că Rolf povestise cu mare entuziasm despre el. Le-am mulțumit, apoi s-au îndreptat către mașină.

– Cine e? m-a întrebat Yngve arătând discret din cap către o femeie.

Avea o pălărie cu un văl care-i ascundea fața.

– Habar n-am, am zis. Dar la toate înmormântările care se respectă vine o femeie pe care nimeni nu o cunoaște.

Am râs.

– Da, acum pericolul a trecut, a spus Yngve zâmbind.

Cei apropiați s-au întors la casa bunicii, s-au servit tartine, nu s-a ținut nici un discurs, nu s-au rostit cuvinte comemorative, mi-aș fi dorit să fie altfel, în timp ce stăteam acolo între Yngve și Tonje, dar atunci ar fi trebuit să fac eu ceva și n-ar fi mers, nu eram în stare. După aceea am stat afară pe verandă, Alf a spus că era un bărbat pe acoperiș și mi-am dat seama că se întorsese în timp, într-o zi de demult, când Alf fusese de față și un bărbat chiar fusese pe acoperiș. Era bine, era într-o zi în care și tata și bunicul trăiau.

Romanul apăruse de câteva săptămâni, nimic nu se întâmplase, când a sunat telefonul într-o dimineață. Tonje, care lua micul dejun, a răspuns, eu stăteam întins în pat și-am auzit-o spunând că mergea să vadă dacă mă trezisem.

M-am dus în camera de zi, am pus receptorul la ureche.

– Alo, Karl Ove la telefon.

– Sunt Mads de la editura Tiden. Ai citit *Dagbladet* astăzi?

– Nu, dormeam.

– Atunci cred că ar trebui să ieși și să-l cumperi imediat.

– A apărut vreo recenzie?

– Da, se poate spune și așa. Nu-ți zic zic mai mult. Du-te și vorbim apoi!

Am închis și m-am întors către Tonje, care era la masă și-și sorbea ultima înghițitură de ceai. Și-a trecut mâna peste gura frumoasă și a zâmbit.

– E o recenzie în *Dagbladet* de astăzi, i-am spus. Dau o fugă să-l cumpăr.

– A zis ceva despre ce scrie acolo?

– Nu. A făcut pe misteriosul. Dar bănuiesc că e de bine.

Și-a luat pe ea geaca în hol, în timp ce eu m-am îmbrăcat în dormitor, era aplecată peste bicicletă când am ieșit.

Ne-am sărutat în grabă, după care ea a pornit cu bicicleta la vale, în timp ce eu urcam dealul pe sub copacii masivi, apoi pe panta către spital. Un bărbat pământiu la față se uita la raftul cu ziare, o femeie grasă în scaun cu rotile stătea în fața casei cu un portmoneu în poală, îi trebuia revista *Hjemmet*.

M-am oprit în fața standului cu *VG* și *Dagbladet*.

În partea de sus, în dreapta logo-ului, era o mică poză cu mine. „Debut senzațional“, scria acolo.

Asta era bine. Câștigasem cel puțin pariul cu Tonje.

Am luat un ziar, l-am plătit și l-am deschis la paginile de cultură. Recenzia se întindea pe două pagini. Rottem o scrisese. Mă asemăna cu Hamsun, Mykle și Nabokov.

Asta era chiar bine. Mai bine nici că se putea.

Am îndesat ziarul sub braț și m-am dus înapoi acasă, mi-am făcut o cană de ceai, m-am așezat și mi-am aprins o țigară. Apoi am sunat-o pe Tonje. Tocmai văzuse recenzia și nu mai putea de fericire pentru mine. Eu nu eram cine știe ce fericit, mă așteptasem cumva la asta.

Mai târziu în dimineața aceea m-a sunat un jurnalist de la *Dagbladet*, voia să-mi ia un interviu ca o continuare a recenziei. Am stabilit să ne întâlnim la Hotel Terminus la ora două.

Ploua, așa că am luat autobuzul în loc să iau bicicleta spre centru și m-am dus la frizerul meu, pe care-l alesesem cândva fiindcă salonul era cât mai puțin *hip* cu putință și fiindcă proprietarul, un tip tânăr și plin de energie, era așa de simpatic.

– Salut, mi-a zis el când am intrat.

– Poți cumva să te ocupi de mine? Preferabil acum?

– În zece minute. Așază-te și așteaptă puțin.

Oare asta era tot?

De partea cealaltă a geamului, oamenii treceau cu umbrelele bălăngănindu-se în mână. Frizerul a terminat cu clientul, un bărbat mai în vârstă care s-a declarat mulțumit, pe podea zăcea părul lui alb, mort. Când ușa s-a închis cu un clinchet în urma lui, m-am așezat pe scaun, frizerul mi-a pus capa pe umeri, i-am zis că voiam să mă tundă scurt ca de obicei, iar el a început să taie din păr.

– Mă duc la un interviu după aceea, am zis. Așa că trebuie să arăt cât se poate de bine.

– Și ce-ai făcut? m-a întrebat el.

– Am publicat un roman. A avut recenzii bune, așa că acum vor să discute cu mine.

– Ies ceva bani din asta? Câte cărți ai vândut?

– Nu știu. Tocmai a apărut.

– Și despre ce-i vorba?

– Câte-un pic din toate.

– Ceva crime?

– Nu.

– Dragoste?

– Da, cam da.

– Atunci nu-i de mine. Tocmai m-a părăsit soția.

– Serios?

– Da.

A urmat un moment de tăcere. Foarfeca lui clămpănea deasupra capului meu.

– Vrei să ți-l las peste urechi? Și apoi să te rad pe gât?

– Perfect.

Abia când am plătit am început să am emoții în legătură cu interviul. Mai fusesem la unul deja, avusese loc în ajunul conferinței de presă, mă sunaseră cei de la *Dagsnytt 18* și mă întrebaseră dacă voiam să particip la emisiune. Fusese în direct, am fost așa de emoționat că abia am luat o înghițitură din cafeaua ce-mi fusese întinsă când stăteam pe o canapea în fața studioului. Tomm Kristensen, gazda emisiunii, venise și-mi spusese că, din păcate, nu-mi citise cartea.

– Așa c-o să te întreb un pic cum e să debutezi și toate cele. Dar scrie pe ultima copertă că e vorba despre rușinea pe care o simt bărbații. Ai putea vorbi un pic despre asta?

– Nu eu am conceput textul de pe spate, am spus. Nu știam că era vorba de rușine până n-am văzut scris acolo.

– Atunci găsim altceva despre care să vorbim. O să fie bine.

Chiar după aceea am fost chemat înăuntru. Kristensen era cu căștile pe urechi și mâzgălea ceva pe o hârtie, eu mi-am luat căștile care erau în fața mea, se difuza o altă emisiune.

Apoi m-a prezentat.

– Acum e-un scandal mare de pedofilie în Belgia, a spus el. Ai scris un roman despre un profesor care are o relație sexuală cu o fată de treisprezece ani. Se poate spune că ești în trend?

L-am privit înspăimântat. Ce voia să zică?

– Nu, am spus. Nu despre asta e vorba. N-are nimic de-a face cu Belgia.

Mi-am dat seama că puteam de fapt să vorbesc, și emoțiile mi-au dispărut.

– Ești debutant. Cum a decurs totul? Crezi că editura te-a dat deoparte, de exemplu, hotărând ce text să apară pe ultima copertă și chestii din astea?

– Nu, nu cred. Am ales eu însumi fotografia de pe copertă, de exemplu.

– Da, înfățișează o fată goală. De ce-ai ales-o? E menită să provoace?

– Nu, nu. E reprezentativă pentru tema cărții, de fapt.

Eram transpirat de tot la finalul interviului, dar și puțin indignat, publicasem un roman, însă din întrebările lui ai fi zis că omorâsem pe cineva.

Interviul acesta nu era în direct și probabil avea să urmeze direcția recenziei pozitive, așa că n-aveam de ce să mă tem. Dar eram emoționat și, pe drum, pe străzile strălucind după ploaie, cu farurile mașinilor pierdute în lumina cenușie a zilei, m-am gândit la ce o să spun. În cafenea, jurnalistul s-a ridicat să mă întâmpine, se numea Stang, am discutat mai mult de o oră și a mers excelent, am vorbit întruna, despre literatură, cea norvegiană și universală, despre cartea mea, ce voiam cu ea, o, păi, era vorba de ieșirea din minimalism, de intrarea în maximalism, ceva expansiv și frapant, baroc, *Moby Dick*, dar nu la modul epic, ceea ce încercasem să fac a fost să iau romanul de mici dimensiuni, în care e vorba despre un om, în care acțiunea nu se concentrează pe exterior, ci pe interior, și să-l aduc la dimensiuni epice. „Înțelegi ce vreau să spun?“

Încuviința din cap și nota, nota și încuviința din cap.

Eram nerăbdător când am cumpărat *Dagbladet* a doua zi.

Dar interviul era scurt de tot, scria că eram mândru și fericit datorită recenziei și că citeam *Dagbladet* de la vârsta de doisprezece ani.

M-am dus cu bicicleta până la universitate și-am bătut la ușa biroului lui Eirik.

– Citești *Dagladet* de când aveai doisprezece ani, din câte înțeleg, mi-a spus el râzând. Și te *lauzi* cu asta!

M-am așezat pe-un scaun și și-a dat seama că eram dărâmat din cauza interviului, apăream ca un idiot, un prostălău slab de inimă, „mândru și fericit“, Doamne, mi-era așa de rușine, că nu știam încotro s-o apuc.

– Nu-i așa grav, mi-a zis Eirik.

– Nu, poate că nu. Dar toată lumea o să-l citească. Ce prost sunt!

– Dar nu ești prost, liniștește-te.

– Încep să-mi pun și eu întrebări. Am *zis* tot ce scrie acolo.

– E nevoie doar mai multă subtilitate la interviuri. O să vezi, o să fie bine.

Eirik era genul care avea câte-un lucru de zis despre orice. Nu ceva aproximativ sau nefondat, citise despre tot ce exista sub soare, și pentru mine era un dar din ceruri, așa cum Espen și Tore fuseseră înainte, fiindcă el citise romanul și am folosit ceea ce-mi spusese, ca de exemplu că era o autogeografie, fără nici o jenă, în toate interviurile, care începuseră să se înmulțească. Mergeam la Hotel Terminus și vorbeam, sau îi invitam acasă și stăteam la masa din sufragerie și vorbeam, iar când venea Tonje de la serviciu, îi povesteam despre tot ce vorbisem cu ei. Când citeam interviurile cu pricina, muream de rușine. Stăteam treaz nopțile și nu-mi dădea pace gândul că eram un idiot. Dacă nu se întâmpla nimic câteva săptămâni, mă simțeam pustiu. Voiam mai mult, și când aveam parte de mai mult, întotdeauna ieșea groaznic. Tot atunci am început să fiu invitat la tot felul de evenimente. M-am dus la Kristiansand la o lectură publică împreună cu cineva pe nume Bjarte Breiteig și cu altcineva pe nume Pål Gitmark Eriksen, și ei debutaseră în toamna aceea și-l stimau pe Tor Ulven mai presus decât orice, s-a dovedit după o conversație de câteva minute. Erau așa de entuziaști și de similari în gândire, încât îi vedeam ca pe echivalentul literar al lui Joe și Frank Hardy. Când a trebuit să urcăm pe scenă, erau patru oameni în public. Îl știam pe unul, îmi fusese profesor la liceu, dar când m-am dus la el după aceea, am aflat că era acolo fiindcă era prieten bun cu familia unuia din ceilalți doi. Am citit la Hotel Terminus, toți cunoscuții mei din Bergen veniseră, salonul era plin, dar a trebuit să vorbesc fără microfon și nu de pe scenă, stăteam în mijlocul încăperii, era ca și cum i-ai citi cuiva acasă în camera de zi, și când am ajuns la un pasaj în care personajul principal, Henrik, vede pe cineva că-l maimuțărește, m-am înroșit, fiindcă îmi cășunase că toți credeau că eram Henrik și că descrierea maimuțărelii era o descriere a mea când citeam. M-am îmbujorat la față, mi-am pierdut ritmul, m-am zbătut ca un vierme în cârlig, și asta cu prietenii de față, credeau cu toții probabil că eram un ratat și mai mare decât își imaginaseră, numai că asta se întâmpla în public, aici trebuia într-adevăr să fac impresie bună, iar singurul lucru la care m-am putut gândi era că maimuțăreala devenea propria mea maimuțăreală, în timp ce citeam tot mai repede ca să termin odată.

Când s-a terminat lectura, cineva din public a ridicat mâna. Acesta era un așa-zis „salon literar“, așa mergeau lucrurile.

– Poate că n-o fi avut Knausgård cea mai bună lectură din lume, a zis el. Dar trebuie să vă spun vouă, celor care încă nu i-ați citit romanul, că e într-adevăr bun.

Avea ochelari rotunzi și o claie de păr vâlvoi, cum se purta mai demult, și voia să mă ajute. Dar remarca lui despre lectură mă usturase, fiindcă sperasem că ceea ce gândisem în sinea mea nu se văzuse din afară.

După aceea a venit la mine. Avea o idee de film și voia să mă întrebe dacă nu-i puteam scrie scenariul. Mi-a explicat ideea, mi-a arătat o groază de documente și fotografii, i-am spus că era foarte interesant și de actualitate, în timp ce în sinea mea mă gândeam: „Du-te dracului și să nu te mai văd înaintea ochilor“.

Am citit și la un eveniment organizat într-o duminică în Bergen, s-a adunat acolo crema orașului, programul cuprindea câte-un pic din toate, inclusiv un artist de revistă care dirija traficul de pe un feribot în ritmul muzicii, lumea se prăpădea de râs. Mai era un număr cu femei pe jumătate goale care dansau cu jobene și bastoane. Apoi urmam eu. Îmi cumpărasem un costum nou, elegant, Hugo Boss. Tonje îmi spusese că trebuia neapărat să zic câteva cuvinte înainte să încep să citesc. Am urcat pe scenă.

– O să citesc un text despre moarte, am spus.

Cineva din public a început să chicotească. Nu s-au oprit nici când am început să citesc, și râsul s-a generalizat. „Moartea, ha-ha-ha.“ Îi puteam înțelege, eram un scriitor tânăr, arogant și pretențios, care credea că știa câte ceva despre marile probleme ale vieții.

M-am dus la o așa-zisă baie de carte într-un oraș din Vestfold, împreună cu un scriitor de romane polițiste care debutase și el în anul acela, m-am umflat în pene și-am vorbit de parcă eram Dante în fața celor doisprezece–treisprezece oameni care veniseră. După aceea, scriitorul de romane polițiste a refuzat să facă schimb de cărți cu mine.

Ce rost aveau toate astea? Să traversezi Norvegia cu avionul ca să citești zece minute pentru patru oameni? Să vorbești cu emfază despre literatură pentru alți doisprezece? Să spui prostii prin ziare și să mori de rușine zile la rând după aceea?

Dacă aș fi reușit măcar să scriu, n-ar fi fost așa de grav. Dar nu-mi ieșea nimic, scriam și ștergeam, scriam și ștergeam. În weekenduri, ne duceam deseori s-o vedem pe mama lui Tonje sau pe fratele ei, ne duceam la Café Opera, la Garage sau Kvarteret, dacă nu cumva mergeam la film sau închiriam filme. Viața socială era alta decât în studenție. Foarte mulți plecaseră din oraș, iar cei care rămăseseră lucrau și nu erau la fel de disponibili ca înainte. Pe mine lumea începuse să mă trateze altfel, acum „eram“ cineva, și uram asta. Sensul dispăruse din toate lucrurile, asta se întâmplase.

În martie, romanul meu a primit Premiul Criticilor Norvegieni. Când m-au sunat să-mi spună, tocmai o pățisem rău de tot cu niște e-mailuri, scrisesem întâi o prostie, apoi încercasem să îndrept lucrurile și totul devenise și mai prostesc și imposibil de îndreptat, nici nu se punea problema să scriu un al treilea e-mail. La altceva nu mă puteam gândi. Tonje mi-a spus că era cazul să-mi revin, era important, „închipuie-ți ce-ai fi zis despre asta acum doi ani“, și eram de acord cu ea, dar nu mă ajuta nicicum, ce-o să creadă când o să primească al doilea e-mail?

I-am invitat pe Yngve și pe Tonje la ceremonia de înmânare a premiilor, au stat la o masă în spate când am urcat pe scenă să primesc premiul. Mica furtună de clicuri de aparate care m-a întâmpinat era formidabilă. Geir Gulliksen a zis câteva cuvinte, m-au emoționat și nu știam unde să mă uit. După aceea ne-am dus la Theatercaféen cu cei de la editură, la început m-am simțit stingher și n-am zis mai nimic, dar, din fericire, mi-am revenit. La Savoy l-am întâlnit pe Kjartan Fløgstad, și el fusese nominalizat pentru premiu, voiam înainte de toate să-mi cer scuze că eu câștigasem. În schimb, l-am întrebat dacă-și amintea că-l intervievasem odată. Nu, nu-și amintea, mi-a răspuns el zâmbind, chiar se întâmplase? Mi-a propus să facem schimb de cărți, după care a dispărut la cunoscuții lui. La Lorry eram deja beat, și când l-am reperat pe Ole Robert Sunde la o masă, m-am dus până la el și m-am așezat acolo. Era cu o femeie. Și ei erau amețiți bine. Dintr-odată ea s-a aplecat spre mine, mi-a luat capul în mâini și m-a sărutat prelung. Ole Robert Sunde n-a zis nimic, doar s-a uitat în altă parte. M-am ridicat îngrozit și m-am întors la masa noastră.

În mai, la festivalul de literatură de la Lillehammer, unde participam la un seminar pentru debutanți, l-am întâlnit din nou pe Ole Robert Sunde. Stătea la o masă în sala în care se ținea festivalul, în ultima seară. Când m-a văzut, a strigat cât îl țineau puterile:

– Iată-l și pe Knausgård! E frumos, dar habar n-are să scrie!

Am fost surprins. Ce era asta? O jignire, și nu una minoră. O zisese pe un ton glumeț, dar evident că asta voise să spună. În orice caz, asta a strigat în gura mare de mai multe ori în seara aia. Și nici a doua oară, când a trebuit să trec pe lângă masa lui la câțiva metri distanță ca să mă duc la toaletă, iar el a răcnit: „Knausgård scrie așa de pro-oost! Dar e frumos!“, n-am reacționat în vreun fel. Dimpotrivă, la întoarcere m-am dus la masa lui după ce mi-a făcut semn cu mâna. Era cu două femei. „Acesta e Knausgård“, le-a spus. „Nu-i așa că-i frumos? Uitați-vă la el.“ Luându-mi mâinile într-ale lui, a adăugat: „Uitați-vă ce mâini are! Așa de mari. Și știți ce înseamnă asta, nu?“ În clipa următoare m-a prins de cracul pantalonilor. Îi simțeam degetele pe coaie și pe sculă. „Mai are și altceva mare!“, a zis el râzând. Dar nici atunci n-am reacționat. Am bâiguit ceva, am scăpat de el și-am plecat de-acolo. Incidentul a fost neplăcut în momentul respectiv, fiindcă se apropiase așa de mult de mine, într-un sens pur fizic – de fapt era primul și încă singurul bărbat care m-a pipăit –, dar nu m-a afectat cu nimic, mi-a provocat numai mirare. Știam că eram considerat frumos de unii, nu era așa o noutate, și că scriam prost… da, se putea, dar nu

puteam scrie chiar *așa* de prost, romanul fusese totuși acceptat și publicat de o editură. Singura noutate pentru mine, dincolo de intimidare, era aluzia implicită, că exista o diferență *esențială* între literatura pe care o scriam eu și cea scrisă de Ole Robert Sunde. Nu-i mai citeam cărțile atunci, dar asta nu însemna că nu eram conștient de statura lui intelectuală. Afilierea mea literară când am publicat *În afara lumii* era modernismul, căruia îi aparțineau scriitori norvegieni ca Ole Robert Sunde, Svein Jarvoll, Jon Fosse, Tor Ulven și Jan Kjærstad, cel din primele lui cărți. Dar când eram la Lillehammer trecuse deja o jumătate de an, cartea mea se vindea bine, dădusem interviuri idioate în ziare, unul după altul, spusesem prostii la radio, fusesem la televiziune, citisem în biblioteci și librării, și încet, încet descopeream că imaginea pe care o aveam eu despre mine ca scriitor poate că nu se potrivea cu imaginea pe care o aveau ceilalți despre mine. Stig Sæterbakken, de exemplu, ne numise pe mine și pe Tore Renberg *Faldbakken og Faldbakken* într-o rubrică adresată cititorilor din *Dagbladet*, Liv Lundberg se răstise la noi cu dispreț când am fost la Tromsø ca să citim și după aceea am fost împreună la o petrecere, tot ce-am zis în noaptea aceea a indignat-o, și-n cele din urmă s-ajuns până într-acolo încât ne-a scuipat. Și apoi au venit la rând strigătele lui Ole Robert Sunde la festivalul din Lillehammer, pe care le-au auzit cu toții. Asta chiar că m-a demoralizat. M-am dus la Kristiansand ca să scriu, fusese bine data trecută, acum urma să fac la fel. Aceeași cameră, aceeași atmosferă, continuarea la același roman. Am reușit să scriu o pagină, i-am trimis-o prin e-mail Norei, care citise cartea *În afara lumii* înainte de apariție și fusese încântată, și care acum scosese un volum foarte bun de poezii, *Slaktarmøte* [*Întâlnire cu un măcelar*], în e-mailul de răspuns îmi spunea că, din păcate, textul ăsta nu era așa de bun, mai ales imaginea la care lucrasem la nesfârșit, cu un aspersor de apă care flutură ca o mână, mai ales asta i se păruse slabă.

Mă întrebam dacă Hanne încă mai locuia la Kristiansand și dacă ar fi trebuit s-o sun în cazul ăsta. M-am hotărât să n-o fac. Am luat legătura cu Jan Vidar, nu-l văzusem de mult, am ieșit cu el în oraș, o fată incredibil de frumoasă, de vreo douăzeci și cinci de ani, blondă, a venit la mine și m-a întrebat dacă eram Karl Ove Knausgård. Am spus da, și m-am dus cu ea acasă, stătea nu departe de adresa unde locuisem la șaisprezece ani, într-un apartament la demisol, sub cel al părinților ei. Avea sâni mari și era minunată, dar în timp ce stăteam acolo, în miez de noapte, beat criță, am înțeles, din fericire, ce urma să se întâmple și n-am făcut nici o încercare de apropiere, ea a făcut ceai, m-am ținut la distanță și i-am vorbit, dintre toate lucrurile despre care puteam să-i vorbesc, despre moartea tatei. O iubeam pe Tonje, nu voiam să pângăresc asta, era singurul lucru bun pe care-l aveam.

În iarnă m-am dus în arhipelagul Bulandet, închiriasem o casă pe o insuliță de-acolo, unde trebuia să-mi petrec trei luni ca să scriu. Insula era așa de mică, încât o străbăteam dintr-un capăt în celălalt în zece minute. Marea era chiar în față, furtunile de iarnă erau pe cât de violente, pe atât de magnifice. Mai locuiau cinci oameni pe insulă, unul din ei a murit cât timp am fost acolo, am văzut cum l-a luat ambulanța într-o dimineață, ningea, patru oameni erau pe chei când personalul de pe ambulanță a dus targa la bord.

N-am scris nimic care putea fi păstrat. Pescuiam în fiecare zi, citeam vreo două ore, apoi scriam toată seara și noaptea. Era fără rost, dar odată și-odată tot trebuia să-mi dau drumul, nu? Sau eram doar omul unei singure cărți? Îmi epuizasem toate forțele?

Geir Gulliksen m-a sunat pe mobil, mi-a spus că romanul fusese vândut în Anglia. Mi-am imaginat cum jurnaliștii englezi veneau aici să-mi ia interviuri, cum o să apar cu undița în fața mării învolburate în fotografiile pe care o să mi le facă, în *The Guardian, The Times, The Independent, The Daily Telegraph*.

M-am dus până-n nordul Norvegiei și-am închiriat o nenorocită de cabană de pescuit în Lofoten ca să scriu. Nimic.

Apoi ceva a început să se miște. John Erik Riley m-a sunat să mă întrebe dacă nu aveam un text pentru *Vinduet*. I-am zis că o să văd și-o să revin. Aveam vreo patru–cinci sute de pagini cu începuturi de roman, m-am uitat prin ele, am găsit un text care avea potențial și

am mai lucrat un pic la el, dar ca proză scurtă, nu roman.

A fost publicat pe site-ul lor după câteva zile.

Focul

Focul aparține acelei categorii de fenomene care n-au suferit niciodată vreo evoluție. Schimbarea e deci străină de forma focului, el nu se lasă influențat de diversele fluctuații ale mediului ambiant, rămâne ancorat în propria lui desăvârșire. Focul e perfect. Dar trăsătura unică a focului, cea care-l deosebește de celelalte fenomene imuabile, este că a izbutit să scape de tirania timpului și a locului. În timp ce apa e condamnată pe vecie să se afle într-un loc anume, într-o formă sau alta, așa cum sunt și aerul și munții, focul are această capacitate remarcabilă de a înceta să existe, pur și simplu – nu doar să dispară din vedere, să rămână ascuns, ci pur și simplu să se lase nimicit –, ca să reapară exact ca înainte, într-un nou loc, într-un nou timp. Din această cauză, focul este greu de înțeles pentru noi, obișnuiți cum suntem să considerăm lumea drept un sistem coerent, continuu de evenimente, ceva ce, la o mulțime de viteze diferite – de la creșterea infinit de lentă a copacilor până la căderea rapidă a stropilor de ploaie –, înaintează în timp. Focul e în afara acestui sistem și din cauza aceasta, în Vechiul Testament, trebuie să se fi arătat Dumnezeu oamenilor sub forma unor flăcări: forma revelației și a focului e aceeași. Iar Dumnezeu are această capacitate de a se arăta brusc, în forma sa perfectă, ca să dispară mai apoi. Și Dumnezeu are această natură enigmatică, străină și nemiloasă, care ne face să ne temem de El și să-l admirăm în același timp. Toți cei care au văzut o casă arzând înțeleg ce vreau să spun. Focul care se deplasează prin camere și mistuie tot ce întâlnește în cale, trosnetul îngrozitor al flăcărilor, voința oarbă care cu câteva ore în urmă nu exista, dar care s-a ivit din nou și care face ravagii chiar în fața ochilor noștri cu o așa ferocitate, încât ai crede că e prima dată când se întâmplă.

Dar acum, în lumea aceasta a alarmelor de incendii, a sistemelor de aspersoare, a mașinilor de pompieri, a hidranților, a furtunurilor de apă și a instalațiilor de stingere a incendiilor pe bază de spumă, nimeni nu se mai teme de foc. E ținut sub control și există în lume cam așa cum animalele sălbatice trăiesc în grădini zoologice, e ceva la care ne uităm când ne destindem, cum ar fi focul din șemineu sau flacăra de la lumânare, stări în care ferocitatea anterioară există doar ca rest: trosnetul slab al lemnelor de foc, vârtejul de flăcări provocat de o pală de vânt, mănunchiul de scântei care ajunge până la peretele șemineului când îndesăm mai multe lemne în vatră. Și Dumnezeu? Cine mai vorbește astăzi despre Dumnezeu? Nu se cade. E imposibil să vorbești despre Dumnezeu fără să te simți ridicol. Să vorbești despre Dumnezeu a devenit o chestie jenantă. Și, din moment ce rușinea apare din cauza nepotrivirii între două naturi – de cele mai multe ori cel care ești în sinea ta și cel care ești în ochii celorlalți –, nu e nu știu ce greșeală să presupui că statutul ușor comic al celor sfinte se datorează faptului că sunt defazate față de timpul în care trăim, și astfel se adaugă șirului de obiceiuri și obiecte din trecut, pe care timpul le-a lăsat în urmă, cum ar fi aeroplanul, jobenul, formulele de politețe, oala de noapte, mașina de scris electrică. Lucruri dispar, lucruri apar, încet se schimbă lumea. Apoi ne trezim într-o zi, ne frecăm somnoroși la ochi, tragem perdelele la o parte și ne uităm afară: aer curat, soare strălucitor, zăpadă sclipitoare. Ne târșâim pașii până în bucătărie, pornim radioul, dăm drumul la mașina de espresso, ne facem câteva felii de pâine cu unt, mâncăm, bem, facem duș, ne schimbăm, ieșim în hol, ne luăm hainele pe noi, închidem ușa și pornim spre stația din acest oraș-dormitor din Østland, care se umple în fiecare dimineață de navetiști. Stau pe peron cu ziarele făcute sul sub braț și cu gențile în mâini, se mișcă încolo și-ncoace prin frig, cască, se uită lung la ceas, aruncă o privire la calea ferată. Apoi, când trenul intră furtunos în stație, se înghesuie în cozi mici în fața ușilor de la intrare, se urcă în tren, găsesc un loc, își împăturesc hainele, le pun pe rafturile pentru bagaje, se așază. O, micile bucurii ale vieții de navetist! Scoți biletul, îl pui la îndemână pe brațul scaunului, despături ziarul și începi să citești în timp ce trenul lunecă ușor din stație. Din când în când îți ridici privirea și te uiți pe geam: cerul albastru, razele soarelui

sclipind pe capotele mașinilor care trec pe drum pe cealaltă parte a râului, fumul de la fermele din vale, munții acoperiți cu zăpadă. Scârțâitul brusc când se deschide ușa, izbitura când e închisă la loc, vocea controlorului care se apropie de locul tău. Îi dai biletul, el îl compostează, tu continui să citești. Când te uiți din nou pe geam intrați într-o pădure. Molizi de culoare verde-închis înghesuiți unul într-altul pe ambele margini ale căii ferate. Crengile nu lasă să treacă lumina, dar te gândești că e invers, că nu lasă întunericul să se ridice, ca și cum rămășițele nopții încă sunt acolo, de-a lungul dealului acoperit cu zăpadă, sub copacii pădurii prin care goniți. Uneori pădurea se continuă în mici crânguri, vezi garduri, cabluri strălucitoare, mici stive de cherestea. Apoi, când îți întorci capul să te uiți din nou la ziarul de pe genunchi, trenul se ciocnește de ceva. Vagonul în care stai se face ca un cocoloș de hârtie, ești presat cu o forță imensă de scaunul din față și leșini. Când te trezești după câteva minute, nu te poți mișca. Stropi din motorina de la locomotivă s-au împrăștiat prin vagon, auzi trosnetul flăcărilor, pasagerii care țipă, încerci să scapi de acolo, dar fără rost. Pe zăpada dintre linii trec pasagerii din vagoanele din spate. Poți auzi cum flăcările se apropie de locul în care ești prins, trebuie să stai acolo să aștepți focul să ajungă la tine. Afară, funinginea a început să se depună pe zăpadă. În curând ajung primele ambulanțe. Simți miros de plastic ars, simți miros de motorină arzând. Fără să te poți mișca, stai acolo, în căldura crescândă, până când devine insuportabilă și te rogi, în neajutorarea ta, la Dumnezeul tău, Cel Atotputernic, Creatorul cerului și al pământului, de care n-ai fost niciodată atât de aproape ca-n clipa asta, fiindcă așa ni se arată El nouă acum, în cea mai pură și frumoasă formă: un tren arzând în pădure.

Trebuia deci să scriu texte scurte?

În lipsă de ceva mai bun, am început să fac asta.

Am scris unul despre tata. Da, aproape tot ce scriam avea de-a face cu el, într-un fel sau altul, nenumărate erau variantele pe care le aveam cu cei doi frați, Klaus și Henrik, care se întorceau în orașul natal ca să-l îngroape și care se apucau să facă curățenie în casa infectă în care murise. Dar nu ieșea nimic, nu credeam în povestea asta.

Zilele au trecut, lunile au trecut, erau doi ani de când debutasem, nu mai produsesem nimic, într-o noapte eram beat în camera de zi și m-am hotărât să iau avionul spre Kristiansand dis-de-dimineață, primisem niște e-mailuri de la o fată care locuia în arhipelag, într-unul din ele îmi scrisese că nu avea nimic pe ea, era suficient pentru mine când eram beat, pe deasupra *puteam* să mă duc, cu toate că eram falit, trebuia doar să plătesc cu cartea de credit. Dar cu cât se apropia dimineața, cu atât deveneam mai treaz, era o idee nebunească, exact genul de idei care-mi veneau la beție, și m-am dus să mă culc în patul în care dormise Tonje în tot acest timp în care eu moșmondeam în camera de zi.

S-a lăsat întunericul.

Aveam tot ce-mi puteam dori. Eram scriitor și trăiam din asta, în orice caz, până se termina bursa, eram căsătorit cu o femeie frumoasă pe care o iubeam și care mă lăsa să fac ce mă tăia capul. Nu se împotrivea când îi spuneam că plec pentru două luni, nu zicea nimic când ieșeam seara în oraș și mă întorceam praf acasă pe la cinci dimineața și nici nu mă amenința niciodată că o să mă părăsească, cu toate că fusesem deprimat timp de doi ani și evident mă uram pe mine însumi.

Cum se putea una ca asta?

Și asta nu era tot. Și ei îi pria prezența mea, și ea avea nevoie de mine și duceam împreună o viață tihnită în Bergen, și când eram singuri, și când eram împreună cu alții, în cercul nostru de rude și prieteni, așa că mă umpleam de deznădejde în sinea mea, nu avea nimic de-a face cu viața așa cum se desfășura în jurul meu, cu întâmplările neînsemnate din care constă viața și care dintr-odată pot lumina puternic în amurgul lipsei de sens: se deschide ușa, ea se întoarce acasă, se apleacă și-și dă jos pantofii, se uită la mine și zâmbește, fața îi e fermecătoare și copilăroasă. Toarnă vopsea dintr-o cutie de cinci litri

într-una mai mică, se cațără pe un scaun și se apucă de zugrăvit cornișa de deasupra ferestrei, îmbrăcată într-o salopetă plină de pete de vopsea. Stă întinsă, lipită de mine, pe canapea, ne uităm la un film, lacrimile-i curg pe obraji, eu râd de ea și ea râde printre lacrimi. Sunt mii de asemenea clipe, pierdute deja în clipa în care se întâmplă și totuși prezente, fiindcă ele compun o relație, felul aparte în care suntem împreună, care era la fel ca al altora, și totuși diferit, era ea și eu, nimeni altcineva, eram noi, făceam față chestiilor care ni se întâmplau cât de bine puteam, dar întunericul din mine se întețea, fericirea din mine dispăruse, nu mai știam ce voiam sau ce să mă fac, știam numai că stăteam locului, mă simțeam încolțit, asta era senzația, ca și cum nu mai aveam un interior, ci eram doar o formă ce luase ființă din tot ce exista în exterior. Mă mișcam încoace și-ncolo ca un fel de urmă, o mulțime de întâmplări și evenimente strâns presate într-o formă, în întregime goală pe dinăuntru. Noaptea, când eram în oraș, exista numai dorința de altceva, puteam face orice, și până la urmă chiar am făcut. Eram la Café Opera, erau acolo mulți cunoscuți, am plecat apoi la o petrecere, am băut întruna și pluteam în altă lume, dar mă ajuta băutul, am discutat cu Tomas, pe care-l întâlnisem cu câțiva ani în urmă și-mi plăcuse imediat de el, dar cu care nu povesteam așa de des, mai degrabă schimbam câteodată câteva cuvinte într-un local sau altul din Bergen. Pe la cinci am căzut de acord să luăm un taxi până la el acasă și să bem în continuare, el, un prieten de-a lui și cu mine. În timp ce așteptam taxiul, o femeie de la petrecere a coborât la poartă, avea vreo treizeci și cinci de ani, se uitase la mine de mai multe ori pe parcursul serii, o evitasem, nu-i acordasem atenție, nu vorbisem cu ea, dar acum altfel stăteau lucrurile, m-am dus la ea și-am întrebat-o dacă voia să vină cu noi, ea a fost de acord, a venit taxiul, am urcat, ea strâns lipită de mine, eu mi-am pus mâna pe șoldul ei, dar în rest am stat complet nemișcat, ceilalți doi n-au băgat de seamă nimic, în centru am ieșit împleticindu-ne din taxi și-am urcat la apartamentul lui Tomas, la ultimul etaj al unui bloc imens, fusesem acolo de mai multe ori, întotdeauna noaptea, întotdeauna beat. Avea un balcon în care stătusem o dată împreună cu mai mulți alții și ne uitaserăm la doi care și-o trăgeau în grădină, ea stătea aplecată sprijinindu-se cu mâinile de capota unei mașini, el o lua pe la spate, eu intrasem în apartament și discutasem cu cineva, băusem câte ceva, mă întorsesem, încă erau în acțiune. Când au terminat într-un sfârșit, am început să aplaudăm. El ne-a făcut o plecăciune, în vreme ce ea și-a luat în grabă hainele și a tulit-o de-acolo. Tomas era scriitor, figura lui era frumoasă și captivantă și cât se poate de tipică, înțelegeai îndată ce-l vedeai că nu era ca ceilalți, că era o excepție, extrem de generos și prietenos, deosebit de serios și temeinic în ceea ce făcea, independent în felul acela rar din care există doar o mână de oameni într-o generație. Făcuse box și scrimă, se înconjura de femei, în stilul lui adolescentin, plin de entuziasm, și era singurul în afară de Tore despre care știam că citise *În căutarea timpului pierdut*. Stilul lui era elegant, căuta perfecțiunea și frumusețea, și din punctul acesta de vedere, ca și prin aproape orice altceva, era opusul meu. El mergea înaintea noastră în seara asta, ne-a deschis ușa și ne-a poftit înăuntru, a pus muzică, a adus whisky, urma să discutăm despre Proust și am și făcut asta, dar nu pentru mult timp, fiindcă eram rupt de tot și toate, nu mă gândeam decât la tipa care stătea acolo pe un scaun, la ceva distanță de mine, o voiam, așa că m-am dus la ea, ea mi s-a pus în poală, ne-am sărutat, mâinile mele o pipăiau peste tot, nu-mi păsa că asta se întâmpla sub privirea lui Tomas și a prietenului lui, acum doar asta conta, doar ea conta, am împins-o și m-am ridicat, am luat-o de mână și am intrat în dormitor, în dormitorul lui Tomas, am închis ușa și i-am rupt hainele de pe ea, i-am desfăcut cele două părți ale jachetei fără să-mi pese de nasturi, am sărutat-o, am tras fusta de pe ea și i-am dat-o jos, i-am tras jos colanții, era aproape goală, mi-am desfăcut nasturele de la pantaloni și i-am lăsat să cadă de pe mine, m-am suit peste ea, înnebunit de pofte, fără să mă gândesc la nimic altceva, ba da, undeva în mintea mea mă gândeam că vreau asta și că fac asta, eu sunt cel care vrea acest lucru, de ce nu l-aș face? Ea gemea și eu strigam, am terminat, atunci am dat să plec, ea a rămas întinsă, privindu-mă, și mi-a zis să nu plec, voia mai mult, m-am gândit, OK, m-am pus din nou peste ea, dar n-a mai mers, așa că m-am

îmbrăcat, m-am dus în camera de zi fără să mă mai uit o dată în urmă, mi-am luat geaca și am ieșit în stradă, i-am făcut semn unui taxi, am spus adresa noastră, am plătit cinci minute mai târziu, am deschis ușa, m-am dezbrăcat și m-am vârât în pat lângă Tonje.

Când m-am trezit, eram în iad. Afară era beznă. Tonje era în camera de zi și se uita la televizor, îl auzeam mergând. Hainele mele, care erau aruncate grămadă lângă pat, miroseau a parfum. Eu miroseam a sex. Gândul la ceea ce făcusem, vina, rușina și neliniștea erau atât de intense, încât nimic altceva nu mai exista. Era ca un abis. Eram paralizat, nu mă puteam mișca, stăteam întins acolo în întuneric și știam că singura cale de a scăpa de toate astea era moartea. Nu mă mișcasem de când mă trezisem, era ca și cum bezna se lăsa cu toată greutatea asupra mea, mă durea așa de tare încât voiam să țip, dar stăteam neclintit, complet nemișcat, din camera de zi se auzeau sunete de la televizor, apoi Tonje a străbătut încăperea și s-a oprit în pragul ușii deschise.

Eram cu ochii închiși și respiram greu.

– Încă dormi? m-a întrebat ea. E aproape ora șase. Nu te poți ridica să facem ceva *măcar* ceva astăzi?

– Sunt tare îngrijorat, am zis. M-am îmbătat așa de tare aseară.

– Săracul de tine. Nu vrei să ne ducem să închiriem un film? Pot face pizza.

– Ba da.

– Excelent! a spus ea.

A plecat, eu m-am ridicat în capul oaselor, încă beat. Mi-am dus hainele în baie, le-am pus în mașina de spălat la un loc cu alte haine și i-am dat drumul. Apoi am făcut duș. Eram în iad, ăsta era iadul. Dar aveam să supraviețuiesc. Dacă treceam de ziua de azi, și de ziua următoare și de cea de după ea, o să fie bine.

M-am gândit să mă duc să-i spun. Știam că nu eram în stare s-o duc singur. Sentimentele ei erau curate și veritabile, era onestă în ceea ce făcea și era împreună cu mine, un om care era așa de rău și făcea cele mai rele lucruri. Dacă-i spuneam ce făcusem, m-ar fi părăsit. Nu puteam risca asta. Atunci mai bine să mint pe vecie. Mă descurcam cel mai prost la spus minciuni, dar acum trebuia. Trebuia să mint în fiecare zi pentru tot restul vieții, dar aveam să mă descurc, aveam s-o fac.

Era bine că ieșeam, în casă era telefonul, puteau să sune fie Tomas, fie ea.

Am luat-o la vale pe dealurile care duceau la Danmarksplass, unde era marele magazin de casete video.

– Te-ai distrat ieri? m-a întrebat ea.

Am scuturat din cap.

– Nu, de fapt nu. Ca de obicei. Dar au fost mulți cunoscuți acolo.

Tonje a vrut să știe cine, eu i-am spus.

– Nu te-ai băgat în vreo prostie, nu?

M-am înroșit de rușine și spaimă, fața mea era ca un semafor, dar m-am forțat să merg în continuare cu pași normali și nu mi-am mișcat capul, era întuneric, n-avea cum să vadă.

– Nu, am zis.

– Dar de ce te-ai întors așa de târziu? Era opt când te-ai întors.

– M-am dus cu Tomas acasă după petrecere, eu și cu un prieten de-al lui. Am băut whisky și am discutat despre literatură. Partea asta a fost chiar plăcută, de fapt.

Am închiriat două filme și am cumpărat ingredientele pentru pizza. Când ne-am întors, clipea ledul de la robotul telefonic. La asta nu mă gândisem. Era mai rău, fiindcă se auzea prin difuzoare în cameră, așa că, dacă aveam un mesaj despre ceea ce se întâmplase, ar fi ajuns și la urechile ei.

S-a dus în bucătărie și a pus lucrurile unde le era locul, a început să frigă carnea tocată

și eu am pornit robotul în speranța că era prea ocupată să-și dea seama.

Era Tomas. Nu spunea nimic concret, doar că puteam vorbi dacă voiam.

– Cine-a fost? m-a întrebat Tonje, stând în prag cu spatula în mână.

– Tomas, am spus. Voia doar să vadă dacă sunt bine.

Am șters mesajul, am intrat în cameră și m-am trântit pe canapea.

A doua zi s-a dus la serviciu ca de obicei. L-am sunat pe Ole – trebuia să vorbesc cu cineva, nu mai suportam să port singur povara asta. Am stabilit să mergem la clubul de film de la Verftet, rula un film de David Lean.

Majoritatea prietenilor din Bergen erau comuni, nu mă puteam confesa nici unuia din ei. Dar Ole, care divorțase și se mutase înapoi din Norwich, nu făcea parte din gașcă. Da, o cunoștea pe Tonje, se plăceau mult, însă era în primul rând prietenul meu. Încă-l traducea pe Samuel Johnson, mai mult pentru el și fiindcă încă-i stârnea interesul, se lăsase de universitate și începuse școala de asistenți medicali. O dată mă dusese cu el la subsol prin toate coridoarele din subsolul spitalului, urma să scriu despre ele și am fost și mai fascinat decât îmi închipuisem. Era o mică lume cu totul diferită acolo jos, sub pământ. Cu el m-am dus să văd filmul de Lean. Era despre infidelitate, eram în chinuri pe scaun, eram în iad. După aceea ne-am luat câte-o bere la Wesselstuen și i-am povestit tot. Ceea ce voiam să știu, chestiunea în care aveam nevoie de sfatul lui era dacă trebuia să recunosc că am greșit și să-i spun totul, sperând că o să mă ierte, sau să nu-i spun nimic, să mă prefac că totul era în regulă și să las lucrurile să treacă de la sine, sperând că așa o să și fie.

– Nici să nu-ți treacă prin cap să spui ceva, mi-a zis Ole. La ce bun? Atunci trebuie și ea să ducă povara. Atunci pui responsabilitatea și în cârca ei. Dar e responsabilitatea ta. Tu ai făcut-o. N-o poți întoarce, *tu* ai făcut-o. Din punctul acesta de vedere, nu mai contează dacă ea știe sau nu.

– Dar atunci n-aș fi corect cu ea. Atunci o mint.

– *Deja* n-ai fost corect cu ea. Cuvintele și faptele nu sunt același lucru.

– Nu, ai dreptate, am zis. Dar ăsta-i cel mai nasol moment prin care am trecut. Niciodată nu m-am simțit așa de rău. E pur și simplu de nedescris. Mă simt așa de rău, că parcă ar fi mai bine să mă împușc.

– Și ai luat pistolul?

– Ha-ha. E singurul lucru la care mă gândesc. Constant, de când mă trezesc până adorm. Altceva n-am în minte, numai chestia asta pe care am făcut-o. Și mai e și Tonje…

– Îți trece. Sună cinic, dar îți trece.

– Sper, am zis.

Dar nu mi-a trecut. De fiecare dată când suna telefonul, teama ieșea la suprafață. Scoteam cablul din priză cât de des se putea fără să trezesc suspiciuni, eram cât de cât liniștit când știam că nimeni nu putea suna. Când alegeam filme la magazinul de casete video, citeam întotdeauna rezumatul să văd dacă era acolo ceva legat de infidelitate, dacă era, găseam o scuză ca să nu-l văd. Citeam cu atenție programul TV ca să știu la ce mă puteam uita și la ce nu. Dacă era ceva despre infidelitate, îmi găseam altceva de făcut. Totuși se întâmpla să fie menționat subiectul, când vorbea cineva despre asta, de exemplu, și atunci simțeam că-mi ia foc capul de rușine și încercam să orientez conversația în altă direcție. Eram scorțos și lipsit de naturalețe, mă miram că Tonje nu se gândea la asta, dar probabil că adulterul era atât de departe de felul ei de a vedea lumea, încât nici nu-i trecea așa ceva prin minte. Îmi simțeam conștiința încărcată, vina mea față de ea nu înceta să se manifeste, indiferent ce făceam, eram ipocrit și mincinos, un om perfid, un om rău și, cu cât era mai afectuoasă cu mine, cu cât se apropia mai mult, cu atât mă simțeam mai rău. Mă comportam natural, dar totul se terminase, totul devenise un joc.

Ne-am cumpărat o casă. Un coleg de-al lui Tonje voia s-o vândă, am luat-o ieftin, era în Minde, chiar lângă NRK. Era o vilă cu trei etaje de la începutul secolului douăzeci, am cumpărat cele două apartamente de la etajele superioare, unul de o sută zece metri pătrați, în care stăteam noi, și un apartament mai mic la mansardă, pe care-l închiriam. Am șlefuit podelele și le-am dat cu lac, Tonje a zugrăvit și a pus tapet. Am scos ușile din țâțâni și le-am rașchetat pentru vopsit, am început să căutăm oferte pentru baie, pe care voiam s-o renovăm. După aceea urma să ne apucăm de bucătărie. Ne plăcea apartamentul, era un chilipir. Aveam acolo un birou spațios, mai erau în plus două camere de zi și un dormitor, un balcon și o grădină mare. Viața era normală, viitorul era al nostru, am început să vorbim despre copii. Eu nu reușeam să scriu, trecuseră deja patru ani de la debut, n-aveam nimic de publicat și probabil nici n-o să am vreodată. Dar continuam să lucrez, plecam capul și scriam. De fiecare dată când suna telefonul, mă apuca neliniștea. Asta n-avea să-mi treacă niciodată. De fiecare dată când mă uitam la Tonje sau când îmi zâmbea, mă apucau mustrări de conștiință. Dar se disipau, făceam față, zilele treceau, poate aveau să dispară şi astea în cele din urmă. Hans şi Sigrid se întorseseră în oraş, petreceam mult timp cu ei, ne-am dus împreună în excursie în Londra, luam cina unii la alții, și cu prietenii lor formam o gașcă, aveam o viață. Hans și Sigrid s-au mutat într-o casă pe vârful dealului, deasupra cartierului Sandviken, m-am dus la ei într-o zi să-l ajut pe Hans să zugrăvească, era în septembrie, cerul era limpede și albastru, în larg, în fiord, o barcă de salvare făcea un exercițiu, un jet enorm de apă a țâșnit de la bordul ei spre cer, strălucind în soare. Era una din acele zile în care totul părea să fie la îndemână și orașul era acolo, în mijlocul lumii, sub un cer nesfârșit, și te gândeai că viața merită trăită. Tonje a sunat pe neașteptate, mi-a zis că trebuia să dau drumul la radio, avusese loc un atac asupra World Trade Center, un avion intrase într-unul din turnuri. Am pornit radioul, zugrăveam casa îmbăiați în razele de soare în timp ce reporterii încercau să descrie ce se întâmpla și ce se întâmplase. Nu puteam să-mi închipui ce se întâmplase, totul era neclar, Hans a spus că probabil era bin Laden, era prima dată când am auzit numele ăla. M-am dus acasă, Tonje se uita la televizor, arătau iar și iar imagini cu avionul care se izbea de turn și apoi clădirea care se prăbușea. Toată seara ne-am uitat la asta. A doua zi am luat avionul spre insula Paros, unde urma să stăm o săptămână. Ne deplasam pe-acolo cu un scuter, Tonje stătea în spate, cuprinzându-mă cu brațele, am făcut baie în mare și am citit, am făcut dragoste și am mâncat seara în oraș, am hoinărit pe străzile încântătoare, într-o zi ne-am dus pe insula Antiparos, unde fusesem cu treisprezece ani înainte, mi-am amintit totul și m-a apucat râsul: pe insulița aia am stat și-am scris un roman într-un caiet, am citit Ulf Lundell și mi-am închipuit c-o s-ajung scriitor. Singur cuc acolo și, când să fac baie, m-a apucat teama de rechini. Aici, în Mediterana!

O, a fost bine. Dar acasă lucrurile au continuat ca înainte, a trecut toamna, nu reușeam să scriu, Tonje lucra, eu tresăream de fiecare dată când suna telefonul, mă așteptam numai la lucruri rele. De mai multe ori sunase cineva și nu spusese nimic, se mai întâmplau din astea, desigur, dar mi-era imposibil să nu fac legătura cu ceea ce se întâmplase în noaptea aia cu aproape un an înainte.

Apoi, în februarie, am avut un vis. Am visat că stăteam în fața unui taur, era îngropat în nisip și se chinuia să iasă. Eu aveam o sabie în mână. Am dat să tai cu ea gâtul taurului. Capul i-a căzut, dar taurul a continuat să se zbată, s-a smuls din nisip și m-am trezit.

Avea să se întâmple ceva îngrozitor. Eram sigur, asta îmi spusese visul.

Dar ce anume?

Primul gând mi-a zburat la femeia care locuia deasupra noastră, era tânără și avea serviciu stabil, așa că n-o vedeam cine știe ce, dar, de vreme ce era în casă, mă gândeam că poate de la ea venea amenințarea, c-o să mă denunțe la poliție c-o molestasem sau ceva de genul ăsta, fiindcă era cam dusă în ultimul timp și făcuse o fixație pentru mine. Avusesem obsesia asta pentru o vreme, era cu totul nejustificată, își avea rădăcinile în propriile mele mustrări de conștiință și în imaginea denaturată despre propria-mi persoană, dar când am

avut și visul acela, m-am gândit că temerile mele nu erau poate nefondate.

A trecut toată ziua. Lucram în birou, Tonje a venit acasă, am luat cina, m-am dus să citesc un pic în birou, aveam un fotoliu acolo, o măsuță cu scrumieră și o ceașcă de cafea, pe toți pereții erau rafturi cu cărți, una din cele mai mari bucurii ale mele era să mă uit la volumele de acolo, să le scot, să le răsfoiesc. Acum citeam *Anatomia melancoliei* a lui Burton. Era puțin trecut de unsprezece, era liniște în casă, liniște afară pe străzi. Am pus un CD în micul aparat pe care mi-l cumpărasem, un album Tortoise, mi-am aprins încă o țigară, mi-am turnat puțină cafea.

În camera de zi a sunat telefonul, abia l-am auzit, parcă suna de la distanță.

Am oprit aparatul stereo.

Când cineva suna așa de târziu, însemna că se întâmplase ceva.

Trebuie să fi murit cineva. Dar cine?

Tonje a deschis ușa.

– Ai un telefon.

– Cine e?

– N-a spus. Trebuie să fie vreun prieten pe care nu l-am întâlnit, fiindcă e pus pe glume.

– Pe glume?

– Da.

M-am ridicat, am intrat în camera de zi și-am ridicat receptorul. Tonje a venit după mine.

– Alo? am zis.

– Ești violatorul Karl Ove Knausgård?

– Despre ce vorbești acolo? am spus. Cu cine vorbesc?

Tonje se oprise, stătea lângă perete și se uita la mine.

– Știi al naibii de bine despre ce vorbesc. Mi-ai violat iubita acum un an.

– Nu, n-am făcut așa ceva.

– Dar știi despre ce vorbesc?

– Da, dar n-a fost viol.

În momentul în care am spus asta, m-am uitat la Tonje. Era albă ca varul. Căsca la mine niște ochi mari. Aproape că se lipise de perete.

– Ba da, la dracu', a fost. Și dacă nu recunoști, venim până la tine în momentul ăsta. Dacă nu deschizi, spargem ușa. Dacă nu recunoști, o să te rupem. O să-ți spargem fața. Așadar, scriitorașule, recunoști?

– Nu. N-a fost viol. M-am culcat cu ea, asta recunosc. Dar n-a fost viol.

Tonje mă fixa cu privirea.

– La naiba, sigur că a fost. S-a trezit că-i erau rupte hainele. Cum explici asta? E aici lângă mine.

– N-a fost viol. Orice-ai zice și orice ți-ar zice ea.

– Atunci venim acolo.

– Vreau să vorbesc cu ea.

– Dacă recunoști c-ai violat-o.

– N-a fost viol.

– Atunci o s-auzi din gura ei.

Au trecut câteva secunde. Mi-am ridicat privirea, Tonje ieșise din cameră.

– Alo? a zis tipa la celălalt capăt.

– Iubitul tău pretinde c-a fost viol, i-am spus. Cum poți să afirmi așa ceva? Erai la fel de dispusă ca și mine s-o facem.

– Nu-mi amintesc nimic. M-am trezit cu toate hainele rupte. Nu știu ce s-a întâmplat. Se

poate foarte bine să nu fi fost viol. Dar a fost îngrozitor. Așa că i-am povestit lui, și apoi a vrut să vină după tine. Am reușit să-l fac să se răzgândească. Dar sunt nebuni.

– Sunt?

– Da, a zis ea.

Am aflat că erau doi, unul era fostul ei iubit, celălalt era un scriitor pe care nu-l știam, dar pe care-l întâlnisem de mai multe ori.

– El zice că nu ești așa de bun cum vor toți să creadă, a adăugat ea.

– Ce-are el de-a face cu asta?

– E prieten cu noi.

– OK, am zis. E inacceptabil să se spună despre mine c-am violat pe cineva. Nu a fost viol. Spune-le că n-a fost.

– N-a fost.

– Tot mai vin aici?

– Nu știu ce-au de gând să facă.

– Cel mai bine ar fi să ne întâlnim, am spus. Tu, iubitul tău și cu mine. Să vorbim despre asta.

– Da.

– Poți mâine? La două, la cafeneaua de lângă muzeul de arte decorative?

– Da, e în regulă. Și eu vreau să vorbesc despre asta. Am sunat de mai multe ori, dar întotdeauna a răspuns soția ta la telefon.

– Atunci ne vedem, am spus, după care am închis.

Chiar atunci a intrat Tonje în cameră, probabil așteptase să termin. Se uita lung la mine.

– Trebuie să vorbim, am zis.

Am luat loc în biroul meu. Era ca și cum aș fi intrat într-o altă dimensiune, lumina de acolo era complet albă, în afara ei nu exista nimic. Am vorbit despre ce se întâmplase. I-am povestit în detaliu despre seara aia. „De ce n-ai zis nimic?“ nu contenea ea să repete. „De ce n-ai zis nimic? De ce n-ai zis nimic?“ Mi-am cerut scuze, i-am spus că nu voiam s-o supăr, am rugat-o să mă ierte, dar nu despre asta era vorba, nu era vorba despre iertare, era vorba de ceea ce aveam noi împreună, care fusese așa de frumos și acum era distrus. Felul în care ieșise totul la iveală, așa de brusc și întâmplător, o șocase, era în stare de șoc, fața-i era în continuare albă ca varul și nu plângea, încerca doar să priceapă. Și eu eram în stare de șoc, lumina albă atenua totul, rămânea doar lucrul îngrozitor pe care-l făcusem. I-am spus că nu fusese viol. „Firește, știu asta, dar nu despre asta e vorba“, mi-a replicat ea. Pentru mine era și despre asta, se putea întâmpla orice, putea să se ducă la poliție, se putea să vină dintr-odată acolo să mă aresteze. Nimeni pe lumea asta nu m-ar fi crezut, aveam să fiu condamnat și arătat cu degetul ca violator, cel mai rău dintre oamenii răi, cel mai rușinos lucru dintre toate, de aici încolo, pentru toată viața. Mai eram pe deasupra și persoană publică, dacă afla presa, știrea avea să apară pe prima pagină a ziarelor din toată țara. Dar nu mă gândeam la asta atunci, când discutam în birou, atunci conta doar ce-i făcusem lui Tonje. Nu plângea, dar se retrăsese în ea, era adâncită în ea însăși, zguduită din temeliile sufletului ei.

A doua zi m-am dus în oraș, care dispăruse cu totul, parcă fusese șters, singurul lucru care exista era gândul la ceea ce făcusem.

Nu erau în cafenea. Am așteptat o oră, n-au venit.

L-am sunat pe Tomas și i-am spus ce se întâmplase. S-a enervat. Mi-a zis că-l știa pe Arild – așa-l chema pe fostul ei iubit –, era un infractor, un drogat, nu aveam de ce să-mi fie frică de el. „Dar dacă vrei, Karl Ove, mă duc la el și-l bag în sperieți astfel încât niciodată n-o să-ți mai facă probleme. Îl bat măr dacă trebuie. Să mă duc?“ „Putem aștepta un pic“, am zis, „să vedem ce se întâmplă. Dacă mai ia legătura cu mine, atunci poate vorbești cu el.“ „Așa o să fac. Te poți baza pe mine. Oamenii ăia caută numai să facă rău.“

Când m-am întors, în apartamentul așa de frumos luminat de razele soarelui de iarnă, am auzit că Tonje dăduse drumul la apă în cadă. N-am vrut s-o deranjez, m-am dus în camera de zi și m-am uitat la muntele de pe cealaltă parte.

Apa s-a oprit.

Un suspin lung, sfâșietor a răsunat din baie.

Deznădejdea din suspinele lui Tonje era așa de mare, c-am plâns.

Dar n-o puteam consola, n-o puteam ajuta. N-au mai sunat niciodată. N-am mai auzit de ei. Însă relația noastră era oricum terminată, și poate că așa fusese încă din noaptea în care-am făcut ce-am făcut, oricum, ne-am hotărât că era mai bine să plec o vreme. I-am sunat pe cei de la care închiriasem o casă în arhipelagul Bulandet cu un an înainte, casa era liberă, mă puteam muta imediat și așa am făcut, am luat barca spre Askvoll, apoi spre Bulandet, la extremitatea vestică a țării, în mijlocul mării, acolo era locul meu.

N-am scris nimic, pescuiam, dormeam și citeam. Eram tulburat, nu pe moment, ci la modul serios, așa simțeam, fiindcă nu mi-a fost mai bine, situația nu s-a schimbat, în fiecare dimineață mă încerca aceeași deznădejde fără margini. Era pur și simplu o chestiune de rezistență. Era singurul lucru pe care mă concentram. Trebuia să rezist. I-am citit jurnalele lui Olav H. Hauge și-au fost o consolare enormă, nu-mi dădeam seama de ce, dar așa era, preț de câteva ore, în timp ce le citeam, îmi aflam pacea. De fiecare dată când sosea feribotul eram la fereastră să văd dacă venea cineva. „Poate vine Tonje“, mă gândeam. Nu stabiliserăm nimic, căzusem de acord doar că aveam nevoie de timp, fiecare pentru el, și eu venisem aici. Nu știam dacă relația era gata, dacă voia să divorțeze sau dacă-i era dor de mine și voia să rămânem împreună. Toată vina era a mea, nu voiam s-o pun pe umerii ei, păstram distanța, trebuia să se hotărască singură ce voia. Mă uitam la feribot și speram. Dar ea nu venea. Odată am fost sigur că o văzusem debarcând, mi-am luat cizmele și m-am grăbit într-acolo s-o întâmpin, dar am văzut imediat că nu era ea și m-am întors.

M-a sunat Espen, se ducea la Bergen, tânjeam să vorbesc cu cineva, am luat feribotul până acolo, ne-am întâlnit, am băut câteva beri, am dormit în camera lui de hotel. Când eram în oraș, am dat peste una din prietenele lui Tonje. Parcă a văzut o stafie când a dat ochii cu mine. În ziua următoare m-am întors și, într-un mod bizar, simțeam că sunt acasă, insulița asta infimă din largul mării, casa galbenă din anii cincizeci de pe promontoriu. Îmi plăcea la nebunie cerul de acolo, era așa de vast și de grandios, și-mi plăceau puținele zile în care era soare și liniște. Îmi plăcea să mă duc pe țărm și să mă uit la apa limpede, verzuie, proaspătă și fascinantă, în care fâșiile lungi de alge stăteau vertical, peștii înotau pe lângă ele și crabii se mișcau în lături. Stele de mare, midii, întreaga lume subacvatică în toată splendoarea ei. O pungă de plastic putea ajunge în larg, până în mijlocul mării. Îmi plăcea și să mă uit la chei, la magazii, la toate echipamentele, la toate năvoadele, la toate gălețile, cutiile și recipientele de acolo. Dar cel mai mult îmi plăcea cerul, felul în care norii treceau noaptea prin întuneric, ca niște vapoare înspre țărm, sau deveneau redute în fața furtunii, care întotdeauna venea dinspre vest și făcea toată casa să se scuture, să trepideze, să trosnească și să scârțâie.

În ieșirile mele la pescuit vedeam tot felul de lucruri, printre altele o vidră care se aciuase prin apropiere, își făcuse un tunel prin zăpadă, uneori cobora prin el. Alteori o vedeam cum înota spre mal, un cap mic și negru chiar la suprafața apei. Într-o noapte a trecut în viteză peste veranda din fața casei mele. Îmi plăcea, mă bucuram când o vedeam, era ca un prieten.

Într-o dimineață insula s-a umplut de păsări. Făceau o hărmălaie fără seamăn. Apoi s-au ridicat în aer, erau mai multe sute de păsări, un nor ce se ridica, au dat ocol insulei de mai multe ori, după care s-au lăsat încet în jos, întinzându-se ca un covor. Noaptea au stat liniștite în întuneric. M-am gândit la ele înainte să adorm, liniștea viilor e ceva cu totul diferit de liniștea morților, și m-am trezit de la hărmălaia lor devreme în dimineața următoare.

Din iarnă s-a făcut primăvară. Nu aveam televizor, nu aveam ziare, nu mâncam altceva decât pește, pesmeți și portocale și singurul lucru la care mă gândeam, când nu mă gândeam la Tonje, era că trebuia să devin un om bun. Trebuia să devin un om bun. Trebuia să fac tot ce-mi stătea în puteri să devin un om bun. Nu mai trebuia să fiu laș, nu mai trebuia să fiu șovăitor și evaziv, trebuia să fiu onest, corect, pur, sincer. Trebuia să privesc oamenii în ochi, trebuia să-mi asum răspunderea pentru cine eram, ceea ce credeam și ceea ce făceam. Trebuia să mă comport mai bine cu Tonje, dacă rămâneam împreună. Să nu fiu morocănos, să nu fiu ironic, să nu fiu sarcastic, ci să trec peste toate astea și să mă gândesc mereu la imaginea de ansamblu. Ea era un om excepțional, cu totul unic, și nu trebuia s-o iau de-a gata.

Mai mult decât orice voiam să acționez. Să fac ceva. Dar ce anume?

M-am gândit să mă sinucid, pur și simplu să mă las dus de curent, era un gând provocator și incitant, mă atrăgea teribil, dar n-aș fi făcut-o niciodată, nu-mi stătea în fire să mă dau bătut. Eram genul care rezistă. Și nimeni nu spusese că nu poți deveni un om mai bun dacă reziști.

I-am scris scrisori Tonjei, însă nu le-am expediat. N-am primit nici una de la ea, nu aveam vești de la ea, și-n cele din urmă m-am întors.

Nu ne văzuserăm de trei luni. Am sunat-o când am ajuns pe dealul din fața casei.

– Karl Ove, te întorci? m-a întrebat Tonje cu vocea ei atât de afectuoasă.

– Da, am spus. Sunt în față.

– Ești aici?

Am deschis ușa, am urcat scările, ea a ieșit în hol, în spatele ei era un coleg. „O, fir-ar să fie“, m-am gândit, „s-a mutat la ea? Sunt împreună?“

Nu erau. Venise să repare ușa glisantă de la baie. Slăbise și părea tristă. Și eu eram trist, nu era pic de bucurie în mine.

Am stat să vorbim mai multe zile. Ea voia să trăim în continuare împreună, eu voiam să trăim în continuare împreună, și asta am făcut. Casa, prietenii, familia, Bergen. Scriam ziua, ea lucra la NRK. Totul era ca înainte. Vara a venit și a trecut, Crăciunul a venit și a trecut, am vorbit despre copii, dar n-am făcut pasul final. Într-o seară am primit un telefon de la un necunoscut. Mi-a zis că fusese căsătorit cu femeia cu care mă culcasem. Aveau copii. Acum voia să aibă singur custodia copiilor. Urma să fie un proces, și se întreba dacă voiam să fiu martor. Mi-a spus că cei doi, ea și iubitul ei, îi făcuseră același lucru unui preot, ea făcuse sex cu el, iubitul sunase la familia preotului și le povestise despre asta. Preotul își dăduse demisia, zicea tipul ăsta, și eu nu știam ce să cred, pentru o clipă m-am gândit că era un fel de capcană, că cineva înregistra conversația, dar el părea sincer. I-am spus într-un sfârșit că nu-l puteam ajuta. Când i-am povestit lui Tonje, ea mi-a zis că așa ceva ar fi apărut în presă imediat, toate redacțiile verificau ce se întâmpla în tribunale, dacă aș fi spus da, așa cum mă gândisem, titlul de pe prima pagină ar fi fost „Scriitor norvegian cunoscut (32) acuzat de viol“, iar reportajele ar fi fost suficient de detaliate ca să-și dea toată lumea seama despre cine era vorba.

Mă agățam de scris, stăteam la birou de dimineața până seara, nu-mi ieșea nimic. Jurnaliștii încetaseră de mult timp să mai sune, când se întâmpla, rareori, era ca să mă întrebe dacă nu voiam să apar într-un articol despre scriitorii aflați în pană de inspirație sau despre scriitori cunoscuți pentru o singură carte. Dar în februarie 2002 s-a întâmplat ceva. Am început să scriu la alt text scurt, am plasat acțiunea în secolul al XIX-lea, numai că toate lucrurile care existau acum existau și în lumea din text, iar locul în care se desfășura acțiunea era insula Tromøya, și totuși nu era, o cu totul altă poveste ieșea la iveală, și-n această lume paralelă, care semăna cu a noastră, dar nu era, apăreau Yngve, tata și cu mine ducând barca la Torungen într-o noapte de vară. Am descris noaptea aceea așa cum mi-o aminteam, cu o excepție: pescărușul pe care-l prinsese tata în lumina lanternei avea o pereche de excrescențe mici, subțiri, ca niște mâini, chiar sub aripi. Păsările astea fuseseră

îngeri cândva, zicea în text tata, și atunci am știut: aveam un roman. În sfârșit, un roman.

Eram extrem de entuziasmat. Dintr-odată aveam o groază de energie, am făcut cumpărături, am gătit și-am vorbit despre tot ce se poate vorbi, îi făceam tot felul de propuneri lui Tonje, puteam merge acolo, face asta, totul era din nou posibil.

Tonje s-a dus la un seminar în Kristiansand, puteam scrie toată ziua și toată noaptea, s-a întors peste trei zile, voia să se ducă direct la o petrecere, trupa ei, compusă din colegi de la NRK, urma să cânte acolo, m-a întrebat dacă nu voiam să mă duc și eu, dar eu aveam de scris, s-a dus singură. După o oră mi-a părut rău și am fugit la petrecere, am văzut-o cum cânta la tobe, asta m-a emoționat, din nu știu ce motiv, dar când m-am dus la ea după aceea, în timp ce strângea setul de tobe, era evazivă, nu se uita în ochii mei, nu voia să vorbească cu mine. Îi știam latura aia, ceva o deranja.

În timp ce ea căra stativele cinelelor pe hol, iar eu duceam toba mare, am întrebat-o care era faza. „Știu că e ceva, spune-mi. Văd că te deranjează."

– N-aveam de gând să-ți zic. Dar dacă vrei să știi, îți zic. Te-am înșelat.

– În Kristiansand? Acum?

– Da.

M-am uitat la ea, ea s-a uitat la mine.

Eram furios, gândul că se dăruise unui alt bărbat era îngrozitor, dar eram și ușurat, acum vina nu era numai a mea.

Când am ajuns acasă, am stat în biroul meu, așa cum făcuserăm cu un an înainte. Acum nu mai eram șocați, fiindcă ceea ce se întâmplase, ceea ce făcuse ea venea ca o prelungire a ceea ce făcusem eu, dar era la fel de îngrozitor.

– De ce-ai făcut asta? am întrebat-o. Eu eram așa de beat, că nu știam ce făceam. Dar tu nu faci niciodată nimic fără să știi. Tu ți-ai dat seama ce făceai.

– Nu știu. Cred că din cauză că erai dintr-odată așa de fericit. Că dintr-odată umblai prin casă și nu mai puteai de bucurie. Ai fost abătut timp de patru ani, încă din toamna în care a murit tatăl tău și ai debutat, și a fost așa de greu, au fost așa de puține clipe fericite. M-am străduit, m-am străduit cât de tare am putut. Și-apoi, brusc, te-apuci din nou de scris și ești din nou așa de fericit! Chestia asta parcă m-a provocat. Parcă n-am nimic de-a face cu viața ta. Parcă sunt complet în afara ei. Asta a fost ultima picătură, și m-am gândit, ce naiba? Și-apoi am făcut-o.

Mi-am prins capul în mâini.

M-am uitat la ea.

– Și acum ce facem? am murmurat.

– Nu știu.

Ne-am dus la culcare, a doua zi mi-am pus haine într-o valiză și m-am dus la Yngve, care se mutase la Voss. Am stat acolo două zile, am discutat cu el, credea c-ar trebui să mă împac cu ea. Eram chit. Tonje era o persoană formidabilă, nu trebuia s-o părăsesc.

Am luat trenul și m-am întors la Tonje, am discutat toată noaptea, mă hotărâsem să plec. Voiam să fiu departe de toate astea. Am lăsat totul deschis, nu se terminase, nimic nu era definitiv, dar amândoi știam că era gata, sau cel puțin eu știam asta.

M-a condus până la gară.

M-a îmbrățișat.

A plâns.

Eu n-am plâns, am luat-o în brațe și i-am zis să aibă grijă de ea. Ne-am sărutat, eu am urcat și, când trenul s-a urnit din gară, am văzut-o pe Tonje mergând de una singură pe peron și luând-o spre oraș.

Am luat trenul de noapte spre Oslo, m-am străduit pe drum să mă feresc de orice gând. Am citit ziar după ziar, după ce le-am terminat am citit un roman de Ian Rankin, primul roman polițist pe care puneam mâna în ultimii douăzeci de ani, până am fost așa de

epuizat, încât aș fi adormit în clipa în care aș fi închis ochii. În Oslo mi-am luat un alt roman de Rankin, am schimbat trenul cu unul către Stockholm, m-am suit în el, am început să citesc.

Așa am plecat eu din Bergen.

Traducere de Eta Boeriu

În aceeași colecție
au apărut:

Alice Munro, *Prea multă fericire*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Oscar Wilde, *Portretul lui Dorian Gray*
Elizabeth Strout, *Olive Kitteridge*
James Joyce, *Portret al artistului la tinerețe*
Franz Kafka, *America*
Karen Joy Fowler, *Ne-am ieşit cu toții complet din minți*
Alice Munro, *Fugara*
Donna Tartt, *Sticletele*
A.P. Cehov, *Doamna cu cățelul*

Graham Greene, *Al zecelea om*
Sinclair Lewis, *Babbitt*
Richard Flanagan, *O cale îngustă spre nordul îndepărtat*
Virginia Woolf, *Noapte și zi*
George Bernard Shaw, *Pygmalion*
William Golding, *Moștenitorii*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. I)
David Nicholls, *Noi*

Kurt Vonnegut, *Hocus Pocus*
W. Somerset Maugham, *Pe muchie de cuțit*
F. Scott Fitzgerald, *Petrecere până în zori*
Richard Flanagan, *Să baţi din palme cu o singură mână*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. II)
Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie*
I.S. Turgheniev, *Un cuib de nobili. Rudin*
Edith Wharton, *New Yorkul de altădată*
Joyce Carol Oates, *Valetul de Pică*
Svetlana Aleksievici, *Ultimii martori*
Svetlana Aleksievici, *Soldații de zinc*
E.L. Doctorow, *Billy Bathgate*
Richard Yates, *Revolutionary Road*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. III)
J.P. Donleavy, *Roșcovanul*
Elizabeth Strout, *Frații Burgess*
E.L. Doctorow, *Ragtime*
Marlon James, *Scurtă istorie a șapte crime*
Richard Yates, *Parada de Paște*
Hanya Yanagihara, *O viață măruntă*
William Saroyan, *Ce-am mai râs! O poveste serioasă*
Alice Munro, *Dragă viață*
Alice Munro, *Ură, prietenie, dragoste, căsătorie*
Elizabeth Strout, *Numele meu este Lucy Barton*
Paul Beatty, *Io contra Statele Unite ale Americii*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. IV)
F.M. Dostoievski, *Crimă și pedeapsă*
Sebastian Faulks, *Acolo unde îmi bate inima*
F.M. Dostoievski, *Idiotul*
Marilynne Robinson, *Acasă*
Richard Flanagan, *Moartea unei călăuze pe râu*
William Saroyan, *Tânărul neînfricat de la trapezul zburător și alte povestiri*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. V)
Marilynne Robinson, *Lila*